annũ,qui dať ad deliberãdũ,intra illũ annũ trãſmittiť.l.cũ antiquio
rib.C.de iur.deli.Sed fideicõmiſſarius habet actionẽ ex teſtõ, & iõ
illa actio trãſmittiť,ut dicit Dy.hic.&ego ſcribo ĩ.l.cũ filiof.s̃.đ le.j

LEX CIX.

Si inuitis. Opp.& vř ꝙ hæredes inuiti nõ poſſunt reuocare,
cũ teneantur actione in factũ.l.iij.§.fi.de condi.ob
cau.Sol.De rigore poſſunt,de ęquitate repelluntur, ſm gl.

LEX CX.

Qui ſub conditione. Not.hunc tex.& habuiſtis in
l.cũ ſeruus.& l.ſi cui.s̃.e. Hic
dř,ꝙ debet probare ꝙ nihil ſubtraxit,qualiter probeť? Rñ. probať
eo ipſo,ꝙ nõ probať ꝯriũ.l.ſup ſeruis. C. qui mil. non poſ. lib. 12.
a Quæro,qualiter [a] poterit ꝓbare,ꝙ iſtud qđ ſcripſit,eſt verũ? Dic,
quædã ſunt pſonæ,q̃ nõ tenenť: & earũ ſtatur iuramẽto.l. ſi qs pro
redẽptione.C.de do.& in l.diuus.j̃.ſi cui plus quã p l.Fal.Sed in ca-
ſu legis noſtræ dico,ꝙ probatur eo ipſo ꝙ probať ꝙ bonus vir tm̃
expendiſſet in hoc,hic eſt caſus in l.fi.C.de ali. pupil. pręs. tunc cre-
do,ꝙ non ſufficeret dicere,tm̃ expendi in illa domo,& tantũ expẽ
diſſet bonus vir,nõ tñ probatur:ſed debet probari tantũ me expẽ-
diſſe,& ꝙ tantum expendiſſet bonus vir.ut probatur in l. excellen-
tia ibi flagitantib. C.de ęro.mi.ann.lib.12.quod tene menti,qa no.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Qualiter. Qualiter probetur quem diligenter expendiſſe, vide Bart.in
l.cùm ſeruus.s̃.eo.& Imo.hic.Bar.in l.fi,C.ad Mace. in l. diuus, ſi cui pluſquam
per l.Fal.& quod ibi dixi,& qualiter probẽtur expenſæ in melioratione rei.Bal.
in l.ſi per imprudentiam.de euict.Bar.in l.fi.§.in computatione. C. de iur. delib.
& ibi Bald.

LEX CXI.

1 *Conditio indiuidua poteſt per unum ex pluribus impleri, & proderit om-
nibus,niſi voluntas defuncti ſit contraria.*

Tales. Conditio indiuidua pluribus appoſita, non põt niſi ab
a omnibus impleri,[a] diuidua verò.ex cauſa diuiditur, tã
ex parte implentium,quàm ex parte eorum, in quorũ perſonis de-
bet impleri,h.d.vſque ad.§.Priſcus.Opp.dicitur hic,ꝙ conditio in
1 diuidua nõ poteſt impleri per unum.ꝯ.C.eo.l.pen.Sol. Fateor, † ꝙ
põt impleri per unum.ut proſit ſibi tãtum, vt ibi : non autẽ vt pro
ſit omnibus, niſi ꝯria ſit uoluntas defuncti, ita probatur ibi. & in
b eo quod dicit gl.ꝙ prodeſt omnibus, malè dicit. De hac materia [b]
qualiter ſcindatur ius implendi, dixi.s̃.eo.l.cui fundus.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Impleri.Vide ꝙ dixi poſt Bar.in l.ſi mihi & Titio.de verb.obl.&ponit
Bal.in l.j.in viij.q.C.quando non pe.par.
b Alex. ¶ De hac materia. Vide Bar.in l.ſi peculium ſeruo.de ſtat. liber.

a §.Priſcus reſpondit. [a]Statuliber debet rõnem red-
dere,vbi iudici videbitur, h. d.
no.hanc legem,& facit ad materiam.l.item illa.s̃.de conſti. pec.Fa
cit etiam ad totum titu.C.ubi de cri.agi op.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Reſpondit.Hunc tex.alle.Bal.in l.j.in vij.q.C. de inſti. & ſubſti. alleg.
Bal.in l.j.in ver.quæro Iudex.de li.le.

LEX CXII.

Cum filius. Non dř quis poſſe adminiſtrare res ſuas ante
xxv.annum,h.d & eſt notabilis tex.

Ad legem Falcidiam. Tit. ij.

Dictum eſt. s̃.de leg.verùm quia de legatis detrahiť Fal-
cidia,igitur ſequitur videre de l. Falcidia.

LEX PRIMA.

1 *Lex Falcidia a Falcidio dicta,uel a falce, quia ſicut falx reſecat.*
Prætor ius ciuile non tollit ipſo iure,ſed exceptione ſic.
2 *Statutum ꝙ filia ſit contenta de dote pro falcidia debita in bonis patris,
intelligitur pro legitima.*
Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonæ, ad quã referuntur.
3 *Statutum diſponens illud,quod prius eſt diſpoſitum de iure communi,dici-
tur ius municipale,& non commune.*
4 *Dictio vſq;, quid ſignificet,remiſſiuè.*

LEx Falcidia lata eſt. Diuiditur in tres
partes. Primò,po
nitur ordo, quo lex Falcidia fuit introducta. Ibi, quæ
primo capite, ponitur mens,& verba primi capitis. Ibi
ſecundo, ponitur mens, & verba ſecundi capitis,vſq; ad §.lex Fal-
1 cid. Quæro † quare iſta lex appellatur lex Falcidia?Glo. dicit ꝙ ap-
a pellatur a Falcidio conſule,[a] ſicut Publiciana: ſed ꝯ, iſte Falcidius
non debet poſſe tollere legem. 12. tab. ipſo iure, ſicut nec prætor
põt ius ciuile tollere.§.quos aũt.Inſtit.de bo.poſſ.& probat. in l.fi-
liũ.§.ſed quemadmodũ.j̃.de bon.poſſ.ꝯtab.& l.ex duob.§.fin. s̃.de
vulg.& pup.Sol.Fateor.ꝙ prætor ipſo iure non põt tollere ius ci-
uile,ſed per exceptionẽ ſic:ſed iſte Falcidius fuit conſul,qui põt ip-
ſo iure ius ciuile tollere.Alij dñt,ꝙ iſte falcidius fuit tribunus.ita hř
in decre.ij.diſt.c.quędã, Alij dñt,ꝙ lex falcidia dř a falce,quia ſicut
falx reſecat gramen,ita lex Falcidia reſecat legatũ.Quidã damnant
iſtã opin.quia in primo capite iſtius legis non reſecantur legata,&
tñ lex Falcidia appellať,ſed reſpondeo, licet non reſecet, tñ animũ
reſecandi habuit.Item, quia principaliter ad hoc inducit ut reſeca
ret,ideo ab eo nominatur,arg.l.quæriť Hermaphroditũ.s̃. de ſtat.
ho.Hæc plus placet quã prima: qa video, quod Trebellianica ap-
pellatur Falcidia.l.pater filiũ.in prin.j̃.eo.& l. Titia. vbi Appellať
lex Falcidia,Trebellianica.l.iubemus.C.ad Treb.& ſic dico, ꝙ lar-
go ſumpto vocabulo,quicquid reſecat,põt dici falcidia,quod facit
2 † pro ſtatutis,quæ ſunt in aliquibus partibus.Dicit ſtatutũ ꝙ filia fę
b mina ſit contenta dote pro falcidia [b] debita in bonis patris. Dicit fi
lia,ego volo legitimã meam,quia non eſt falcidia: ſed quidam doc.
benè determinant, ꝙ pp cõem vſum loquẽdi intelligitur falcidia.
i.legitima,iõ de legitima intelligitur.arg.l.cum delanionis. §. Aſi-
nam.s̃.de fun.inſt.Prætereà,verba debent intelligi ſm qualitatem
perſonæ ad quam referunť.l.plenum.§.ęquitij.de vſu,& hab.& l.ſi
qs filio exhæredato.§.irritũ.s̃.de iniuſt.teſt.Pro hoc ego do gl. in l.
ſi patronus.§.j.j̃.de do.& Azo vř ponere in ſum ma in auth. de hř.
& fal.ver.hic aũt.Opp.& vř ꝙ habet facultatẽ legãdi a l.xij.tab.vt j̃.
de verb.ſig.l.lege obuenire.& Inſti.eo.in prin.Glo.ſol.dedit. i. da-
tam ꝯfirmauit.Habet ergo quis poteſtatẽ condendi teſtamentũ ex
l.xij.tab.& l.falcidia. Vlterius opp.& vř,ꝙ quilibet ciuis nõ poteſt
hoc facere.l.ſi quæramus.s̃.de teſt.Sol.vt in gl.Opp.Inſtit.de leg.§.
3 legari.Sol. ut in gl.¶ Quæro,† ſi ſtatutũ diſponit [c] illud,quod prius
c erat diſpoſitũ de iure cõi,an ſit ſtatutum,an lex?Hoc eſt vtile ſcire,
pp multa,quæ pñt occurrere.Io.And.in c.j.extra de ꝯſti.li. 6. tenet
ꝙ ſtatutũ ſit ius cõe,& ꝙ ſit verũ probatur per l.ius ciuile.s̃.de iuſt.
& iur.& per l.ſi creditori.s̃.de leg.j.Sicut.n.ius gentiũ alterať cùm
aliquid adijcitur,vel detrahit,ita & ius ciuile,niſi aliquid addatur vř
detrahať p ius municipale,remaneret ius ciuile,& pro hoc facit iſta
l.ſm expoſitionẽ gl. In ꝯrium,quia ſi teſtator diſponit ſm ius cõe,
vt quia venientes ab inteſtato inſtituit, valet vt vltima voluntas. l.
ij.s̃.de iniu.teſt.& l.Gallus.per totũ.s̃.de lib.& poſth. Prætereà,ni-
hil prohibet deduci in ſtatutũ ciuitatis illud,quod eſt de iure cõi,ſi
cut nõ prohibeť deduci in ſtipulationẽ,vel in aliã ꝯuẽtionẽ.l.ij.cir-
ca.prin.s̃.ſol.ma.l.& ſi pupillus.circa prin.j̃.de nouat. & l. ſi ita ſti-
pulatio facta fuerit.j̃.de ver.obli.per iſtas vltimas rationes probo,
d quod ſtatutũ ſit ius municipale & ciuile,& addat nouã formã agen
di,vt ꝯdictione ex ſtatuto agat,q prius poterat de iure cõi agere, [d]
& pro hoc facit iſta lex,ſm iſtã expoſitionem quã feci.Itẽ ſuper eo
dẽ habet locũ ius ciuile & prætoriũ,ut in bo.poſſ.ſm tab. & gl. do.
Ioã.And.puto verã in caſu,ĩ quo loquiť,prout ad ſuperiora referť.
4 ¶ Vltimò † viđ hic dictionẽ vſq;, [e] đ cuius ſignificato ponit Ia.Are.
e hic,& Cy.ẽt in l.a caligato.C.de nup.dixi ĩ.l.patronus.§.j.s̃.de le.3.

ADDITIONES.

a ✱ Conſule,Adde ꝙ contra facit l.filiusfami.infra eo.Sed intellige ibi,inductam
i.extenſam non autem inuentam. PANCIR.
b ¶ Pro Falcidia.Adde Pau.de Caſt.conſi.199.
c Barb. ¶ Diſponit.Et vide Bal.in l.j.C.de conſti.pe.& vide tex.in l.iij. §. ſi rem.
de leg.3.& uide tex.in l.magiſtratus.ad muni.& vide gl.in l.fin.§.in computatio
ne.C.de iur.delib.& vide quæ dixi in c.j.de reſcript.Adde Io.An.ĩ c.j.de reſcrip.
Adde Io.And.in c.j.de fil.pręſ.in nouella in 6.& in ti.de teſt.in rub.Bal.in l.j.C.
de conſt.pe.Alex.hic & Fely.in c.1.in ult.char.extra.de reſcript.
d ✱ Agere. Adde Abb. in Rub.extra de regula in fi.
e Vſq;.Adde de hac dictione, & multis alijs Old.conſi.49.

1 *Falcidia reſecatum,eſt naturaliter debitum,ꝙ ſic contra vltramontanos.*

§.Secundo capite. Opp.in auth.de trien. & ſemiſſ.
poſt prin. & C.de inof.teſt. aut.
nouiſſima.Sol.Hic loquitur in quarta debita iure inſtitutionis, ut
in glo.Secundò opp.quod non liceat capere.l.non eſt dubiũ. C.de
leg.Sol. Intellige hanc ſm illam. ꝙ debeat capere de uoluntate hæ-
redis ſcripti,vel rẽ vacantẽ.l.pe.j̃.pro leg. vel quia teſtõr permiſit.
l.Titia cũ teſtõ.§.j.s̃.de leg.2.Aliàs ſi extra iſtos caſus caperet, per-
1 deret legatũ,d.l.nõ eſt dubiũ. ¶ † Quæro,an iſtud, quod reſecať per
l.falcidiã,ſit naturaliter debitũ?Et gl.tenet ꝙ ſic.l.cũ quis.C. de iur.
& fac.igno.& l.cuius p errorẽ.j̃.de reg.iur.& l.j.s̃.de condi.indeb.
Doct.Vltramon.tenẽt ꝯrium p iſtam legẽ, qm̃ non permittit diſ-
ponere niſi uſq; ad dodrantẽ,& qñ lex reſiſtit obligationi, natura-
lis obligatio impediť.l.ſi nõ ſortẽ.in prin.s̃.de cõdi. indebi. ſed hic
a reſiſtit,ergo &c.Prætereà,iſtud [a] probať in l. lineam Margaritarũ.
j̃.eo.& Cy.tãgit in d.l.cũ quis.ſed ſemp reprobaui, & dico ꝙ imo
eſt debitũ naturale,ut text.C.eod.l.j.vbi dicit, ſi hæres dat ſcienter
vltra,tunc non vř donare: ergo aliquo iure eſt debitum, aliàs do-
natio eſt, dixi uobis in l.ſi patronus.§.j.j̃.de do. Ad rationẽ Vltra
montanorũ dic,ꝙ lex falcidia non reſiſtit obligationi, ſed non aſſi
ſtit, quia dicit, ita tñ ꝙ quarta &c. Sed contra iſtam ſol. facit Inſti.
eo.§.j.vbi dicit tex. quòd lex falcidia prohibet.Sol.prohibet,id eſt,
non

ADDITIO.

a Barb. ¶ Iſtud.Et uide Bal.in l.cùm quis.C.de iur.& facti igno.

BUAH

non permittit ſicut dicimus in l.ſtipulatio.§.alteri.ỹ.de verbo. obl. Ad d.l.lineam. reſpon.ꝙ dominium reſcindit, ſed nō obligationē naturalem,quia remanet naturalis obligatio, prout erat primò.

1 *Statutum,quod loquitur in coniunctis,ꝙ locum habeat in omnibus & per omnia in extraneis,intelligitur in caſibus,in quib. poteſt habere locum.*
2 *Fictio recipit extenſionem paſſiuam.*

a §.Lex Falcidia. [a]Ad teſtiū p fictionem legis Corneliȩ cōfirmatū ptinet lex Falcidia.h.d.Op. & vř,ꝙ omnes leges teſtāriȩ nō pñt hře locū.l.ſi quis filio exhæredato.§.irritū.ſ.de iniu.teſt.& l.iij.de verb.ſig.Solue ut in gl.ꝗ illæ reſpiciūt veritatē,& hæc lex reſpicit fictionē.Iſta probantur per d.
b l.ſi quis filio exhrdato.§.irritū.ſ.de iniu.teſt. Et hoc no. Mar. [b]ad
1 hoc †qđ tota die fit,in ciuitate iſta fuit ſtatutū factū,ꝙ ſtatutū qđ loquit de ꝯiunctis,habeat locū in oīb.& per oīa in extraneis,intelligitur in caſib.in quib. pōt habere locū: quia ſi eſſet in ſtatuto primo, ꝙ in ꝯſanguineis proprijs cōpromittatur, non poteſt habere locū in extraneis,& pro hoc facit l.iſta. ¶Opp. quod eſt ſm fictionem
2 debet † ſtricte accipi,& nō recipit extenſionem.l.mulieri & Titio ſ.titu.ỹ.facit.l. Vranius.& quod ibi dixi.ỹ.de fideiuſ. hic dř ꝯrium. Sol.Non recipit extenſionē,ſcilicet,actiuè,hoc eſt,vt ipſa fictio extendat ad alia,vt in ꝯrijs: ſed extendit paſſiuè,hoc eſt, ut aliæ leges teſtāriæ ad ipſam extendant.Hoc tetigi in l.ij.ſ.de leg.ij.& pono in l.oēs populi.ſ.de iuſt.& iu.circa materiam interpretationis. Pone filiuſfamilias, poteſt facere teſtamentum per formam ſtatuti, habebunt ne locum in eo leges, quæ loquuntur de teſtō? Certè ſic. [c]

ADDITIONES.

¶ Lex Falci. Adde ꝙ Pau.de Caſt.inducit hunc tex.ad q.ꝙ ſi teſtator habēs plures filios,illos inſtituit,& grauauit ꝙ ſi decederent ſine liberis,reſtituant hęreditatem Titio,ſi vnus ex prædictis fratribus erat conſtitutus in ſacris,ꝙ nō cenſetur ille grauatus quia non poterat licitè generare filios:vide Roma. conſi. 438.
b Poma. ¶ No.Mar.Vide Alex.in l.j.in j.no.in j.col.ff.de leg.j.iuncta gl. in l.mancip.in verb.ſubeſt forma.C.de ſerui.fugi.& in l.princeps.cum gl.ff.de leg.
c Poma. ¶ Certè ſic.Vide Cardi.conſi.70.vbi limitat.

§.Ad eos qui omiſſa. Falcidia habet locum in legatis,q̄ de iure ptorio tm̄ debentur:& in his,quorum dies cedit ab adita hæreditate: & in his q̄ ex poſt facto,an debeantur,apparet.h.d.Opp. ꝙ non valet legatum factum ei,qui eſt capax:vnde videt obſtare,quod habuiſtis in.§.in extraneis.Inſt.de hęr.qua.& diffe.So.ꝯfirmatur per fictionē poſtliminij,ut uidiſtis in l.illa.§.j.ſ.de hær.inſt.

1 *Relictum Deo intelligitur relictum eccleſiæ.*
2 *Hic.§.an hodie ſit correctus.*
3 *Trebellianica an ceſſet in relictis ad pias cauſas.*

a §.Ad municipiū. [a]Opp.de.§.ſi aūt hřs. in auth. ē. de eccl.tit.vnde ſumit authen. ſimiliter.C.e.Gl. ſoluit,ꝙ hic loquitur qn̄ relinquit Deo, ibi ad pias cās. Iſtā ſo.reprobat gl.p l.ſi qs ad declinādā.ſ.pe.C. de epiſ.& cle. Alij
b dn̄t.ꝙ eſt dřia,an relinquant Deo [b] vel eccleſię. Sed iſta non eſt ve-
1 ra,quia qn̄ † relinquit Deo, vř relictū eccleſiæ.vt in.§.ſi quis in nomine,in auth.de eccle.ti. Alij dn̄t,& tenēt qđ iſta corrigit p illā, &
2 iſtā tenet gl.hic. Alij,† vt Old.dn̄t,ꝙ ille.§.ſi aūt hæres.loquit in hæredib. qui fuerunt in mora ſoluendi, & uidi multos doc. hoc dicentes,& gl.recitat in l.ſi quis ad declinandam.C.de epi. & cle. & doc. ut Iac.de But.dn̄t iſtā eſſe verā de iure: ſed quia Cy. dicit ꝯrium in d.auth.ſimiliter.ideo ego non audeo dicere ꝯrium. Sed mihi vř, ꝙ in corpore non dicatur ꝙ ſit in mora, ſed ꝙ per Falcidiam recuſabat ſoluere,& ſi eſſet in mora, aliquo modo punitur, ut probatur ex eo quod ſequitur in illo.§.& ex.§.qui eū præcedit. Ego credo,
* ꝙ iſta lex ſit correcta,& ita cōiter tenetur. ¶Quæro, quid de quarta debita iure naturæ? Et dic ut in gl.& ſimile in d.l.ſi quis ad decli-
3 nandam.Quæro,†vtrùm Trebellianica ceſſet in relictis ad pias cauſas? dicam in l. Marcellus.§.quod autem.ỹ.ad Trebel.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Ad municipium.Et de materia huius.§.vide mode.in auth.ſimiliter.C. eo.text.ſing.in l.decem.ff.de fideic.li.vbi ex legato libertatis nō detrahitur Falcidia.& vide ibi Ang.
b ¶ Deo.Adde an relictum ut pingatur imago alicuius ſancti,dicatur pium.Ange.conſi.224.& an delegatis ad pias cauſas detrahatur Falcidia, vide Old. conſi.191.Fede.conſi.130.& cle.Roma.conſi.28.& 239.

§.Non ſolùm. Ad omnia legata, q̄ debent de ſubſtantia teſtōris proficiſci, pertinet l.Fal.h.d.

1 *Falcidia non detrahitur de mortis cauſa capione,& latius.nu. 3.*
2 *Legatū nomine pœnę de iure Digeſtorū ualet, niſi diſpoſitio eſſet probroſa.*
4 *Imputari quando dicatur,& quando non.*

§.Item ſi ita. Si legatū ſoluat anteq̄ in aliud transfundat, lex Falcidia locū habet: ſecus ſi poſtea. Itē quod mortis cauſa datur ad euitandam alterius legati prȩſtationē, ad leg.Falci.non pertinet.h.d. Diuiditur in duas partes. Primò, loquit qn̄ legatū incipit à præcedenti diſpoſitione.Secundò, qn̄ inci-
1 pit à pcedēti ꝯditione.Secūda ibi,idemq; erit. ¶No.vnum † hic vř velle,ꝙ ex mortis cā capione nō detrahat Falcidia. ¶Primò opp. qđ relictū nō ualet,ꝗ a vř ꝙ ſit relictū nomine pœnæ. l.j.de his quæ
2 pę.no.Sol.† ſm tēpora antiquiſſima non valet,ſed ſm tēpora Digeſtorū ſic,ut hic,niſi pcederet diſpoſitio opprobrioſa,ut not.ſ.ti.j. l.mulcta p Dy.¶ Opp.dř in primo caſu penum eſſe in legato: ꝯ in. l.j.ſ.de pę.le. Sol. Ibi a ꝯditione,hic a diſpoſitione: nō eſt verū quia ibi a diſpoſitione.Dicit gl.nō eſt ꝯ,ꝗa dicit,nō pōt peti, ergo non eſt in legato,ſed ſtatim dicā. Opp. ꝙ vſq; ad interpellationē poſſit ſoluere.Itē vſq; ad lit.ꝯteſt.l.ſi penū.ỹ.qn̄ dies leg.ced. Soluit glo.& fatet ꝯrium,& ſic gl.vř dicere ꝙ tex.nō benè dicat.Sed certè iuriſcōſultus benè dicit,& dico ꝙ debet intelligi, ꝙ pōt ſoluere vſq; ad interpellationē d.l.penū.ſed interpellari nō debet incontinēti, ſed aliquo ſpatio præmiſſo.l.quod dicimus.ỹ.de ſol. Itē uſq; ad lit. ꝯte. ſi alia interpellatio nō præcederet. ¶ Venio ad aliā gl. & gl. innuit ꝙ duo ſunt legata.Contra de.l.cū pfinitione. ỹ.qn̄ di. leg. ced. Sol. duo ſunt legata uere,ſed ī effectu vnū eſt, & iſta eſt veritas. Vltimò opp.de.l.ſi penū.ỹ.qn̄ di.leg.ced.Gl.ſoluit, ꝙ licet hic nunquā potuit peti,tn̄ fuit in oblīone ciuili & naturali. Alij ſunt in alia opinione,ꝙ nunquā fuit in obligatione:ſed eſt ꝯ d.l.ſi penū.& vide iſtā gl. Tenet ergo gl.ꝙ qn̄ incipit a pcedēti diſpoſitione, nunquā eſt ī petitione,ſed in obligatione ciuili,& naturali, & iſta vnr probari p d. l.ſi penū.qn̄ di.le.ce.Cōtra iſtā ſol.eſt gl.in l.obligationū ferè. in fi. ỹ.de ac.& oblig.qđ interim eſt in petitione. Alia gl. eſt in l. duo.ſ. pro ſoc.Dy.& Iac.de Aret.in l.ita ſtipulatus.de verb. obli. vnr iſtas gl.tenere.do Old.in d.l.ſtipulatus,reducit iſtas gl.ad ꝯcordiā,& dicit: Qn̄q; volo petere quo ad effectū ꝯſecutionis,& tunc nō pōr fieri ut coſequar, & nō eſt ꝗa lit.ꝯteſt.ſuper penu,ſtatim nouat prima obligatio,& incipit deberi quātitas: non ergo in ſnīa poterit amodo deduci qđ deſinit eſſe in obligatione,ita loquitur hic, & l.j.ſ.de pe.leg.qn̄q; peto quo ad effectū inducendæ nouationis ſeu tranſactionis,tunc iſtud benè poſſum facere,& ſic loquit gl. ꝯria, & pro hoc iſte tex.& hoc approbo in d.l.ita ſtipulatus. ¶Sed ꝯ iſtud opp. fortiter,lex dicit,ſi lego penū,& ſi penū nō dederit hæres,centū dato,ꝙ primū legatū vř ademptū ſub ꝯditione.l.aliquādo.ſ.tit.j. per ꝯns vř ſub ꝯria ꝯditione datū.l.ſi penū.ỹ.qn̄ dies leg.ced.& pendente ꝯditione, datum non eſt in petitione nec in obligatione.l.cedere die.ỹ.de verb. ſig. Quid dicemus? Quidam habēt in additione Dy. & vř dicere,ꝙ ideo hoc,quia talis ꝯditio poſt mortē legatarij legatū nō ſuſpendit: quia legatario moriēte,certū eſt quod ei penus nō ſolueretur.Sed certè licet hoc ſit verū: tn̄ ſequit per hoc qđ nō impedit,trāſmiſſio,non aūt ſequitur ꝙ det petitio,vt dixi.ſ. titu.i.l. hæres meus.Dic ergo,ꝙ tex.dicit,ꝙ legatū eſt,& transfundit. Ad ꝯrium rndeo,ꝙ vř ſub ꝯditione ademptū.ſ.tūc, cū extiterit ꝯditio. Et hoc vř velle tex.in l.ꝯria.ibi,eo caſu quo centū, &c. ſic eſt aliud in iſto caſu,quo in pœnā hæredis nō ſoluētis fit trāſmiſſio,quo caſu primū legatū non deſinit eſſe purū,& ſic pōt peti ut hic: ſecus ſi
3 legatū ex alia cā ſub ꝯditione adimat,ſeu transferatur. ¶†Quæro,
a vtrū de mortis cā [a] capione detrahatur Falcidia? Vř ꝙ non,ut hic, & ỹ.eo.l.acceptis.Contrariū vř.C.eo.l.pe.Et hoc determinauit gl. Ad iſtā.l.rndet gl.ꝙ hoc eſt pp morā hæredis. Ad l. acceptis. rndet gl.ꝙ ibi hæres accipit,non dat.Tangitur latius in l.qui pretio. ſ.de do.cau.mor.& Inſti.eo.l.j.& Cy.in l.ſi mortis.C.eo. Dy. reaſſumēdo omnia dicta gl.dicit ſic.Qn̄q; hæres accipit mortis cā, & nō cōputatur in Falcidiam,d.l.acceptis.& l.in quartam.ỹ.eo.Qn̄q; hæres dat,& tunc,aut hæres dat ꝯ defūncti voluntatē,aut præter,& nō detrahitur Falcidia,d.l.qui pretio.de do.cau.mor. Qn̄q; dat ſm voluntatem defuncti, & tunc,aut fuit in mora,& nō detrahitur Falcidia: aut in mora non fuit,& detrahitur.Sed iſta uerba vnr ꝯ ver.idemq; erit.Gl.voluit ad ꝯriū rndere.idemq;,ſcilicet ſi tn̄ mora iā facta ſit. Sed certè vř,ꝙ tractat Iuriſconſultus Idemq;.ſ.ad detrahēdum Falcidiā,& ſic non eſt vera diſtinctio Dy. Præterea, Falcidia reſecat legatum ipſo iure,l.Plautius.& l.lineā Margaritarū.ỹ.eo. ſed tūc hæres nō pōt eſſe in mora,quia nulla eſt petitio.l.ſi pupillus.ỹ. de ver. obl.Præterea,ꝙ mora nō priuet Falcidia, eſt expreſſum in l. cū př §.j.ỹ.eo.Quid dicemus?Iac.de Are.in d.l.q ptio.dicit, qn̄q; mortis cauſā capio datur ad euitandā alterius legati præſtationē, & tūc nūquam detrahitur Falcidia,ut hic.Qn̄q; datur ob aliam cām, & tunc benè detrahitur Falcidia.l.pe.C.eod. & iſta eſt vera, & eā teneatis,
4 quam Old.tenebat:& hoc dixi in d.l.qui pretio. Quæro, † qualiter dř imputari?Rn̄.dř imputari qn̄ Falcidia detrahitur, non imputari intelligitur,qn̄ Falcidia nō detrahitur,& iſtud colligitur ex duabus gl.una eſt ſuper uerbo,imputari,alia ſuper verbo, nec in Falcidia.

ADDITIO.

a ¶ De mortis cauſa. Adde vt per Bal.conſi.484.& Roma.conſi.75.& 79.

1 *Vſusfructus eſt diuiduus,ſed aliæ ſeruitutes indiuiduæ,& nume. 3. & ibi de ratione.*
Falcidia de diuiduis detrahitur de re ipſa,de indiuiduis,de æſtimatione.
2 *Aeſtimantur omnia,ut ſciatur an Falcidia debeat detrahi.*
4 *Aeſtimatio vſusfructus qualiter fiet,ut detrahatur Falcidia.*
5 *Legatum operæ ſerui,an conſtituat ius in re.*

BUAH

§.Si vſusfructus legatus ſit. Si aliquod diuiduũ ſit legatũ, de ipſo de
trahit Falcidia, nõ de ęſtimatione ipſius: ſecus in indiuiduo, vtrũq;
1 tñ ęſtimat ut ſciat, an Falcidia locũ habeat. h. d. No. † primò ꝙ vſuſ-
fructus eſt diuiduus, & aliæ ſeruitutes indiuiduæ. Itẽ no. ꝙ de diui-
duis, de ipſa re detrahit Falcidia: de ĩdiuiduis de ęſtimatione detrahi
tur Falcidia. Itẽ no. ꝙ omnia ęſtimant vt ſciatur, an Falcidia debeat
2 detrahi. ¶ † Opp. de. l. ſtipulationes nõ diuiduntur, de verb. obl. Sol.
3 † Oẽs ſeruitutes ſunt indiuiduæ excepto vſufructu, vt hic. Et rõ eſt,
ꝗa vſusfructus tantã vtilitatẽ affert in parte reſpectu partis, quantã
in toto reſpectu totius: in alijs ſeruitutib. nõ eſt ſic, ut probat in l. in
executione. §. ij. j̃. de verb. obli. ¶ Opp. de vſu & ha. l. vſus pars. Sol-
uit gl. in verb. neq; vſus. ꝙ differt vſusfructus ab opera, ꝗa vſusfru-
ctus eſt ſpẽs ꝑ ſe, ꝗa eſt vſusfructus diuiduus, aliæ aũt indiuiduę: &
vſus eſt ſpẽs ꝑ ſe, & hic differt ab operis, ſed eſt indiuiduus ut ope-
ræ. Opp. s̃. de ope. ſer. l. pe. Solue ut in d. gl. & benè. Opp. de ope. lib.
l. ſi qñ. Solue vt in gl. Opp. de. l. in ſtipulationib. §. operarũ. j̃. de ver
4 bo. obl. Solue ut in gl. ¶ Dr̃ hic † ꝙ vſusfructus debet ęſtimari, q̃ro
quar̃ fiet ęſtimatio? Et dicit gl. ꝙ ex qualitate rerũ, &c. ut in glo. Si
milẽ gl. habes in l. oĩum. s̃. de vſufr. Sed ſi hoc eſt, ꝙ æſtimatio debet
fieri, hoc modo erit dare, ꝙ ſi ꝓprietas valeat quartam ꝙ tũc nõ de
trahitur Falcidia. Et gl. dicit, fateor ꝯ̃rium, & eſt tex. in l. oĩum. s̃. de
vſufr. Vlterius Dy. intelligit iſtã gl. qñ ſolus vſusfructus eſt relictus
& nulla alia res. Sed ſi poneremus vſumfructũ, & alia legata eſſe re-
licta, tũc eſſe põt ꝙ detraheret Falcidia, licet ualeat proprietas quar
tã. Sed opp. ꝙ id, quod eſt ſine vtilitate, nõ cõputat in quartã, vt. j̃.
eo. l. ĩ quartã. Sol. ut gl. ꝗa illud qđ eſt ſine vtilitate re & ſpe. in quar-
tã nõ cõputat. l. in quartã. j̃. e. ſed hoc eſt certũ, ꝙ extinguit vſusfru
ctus, vbi deceſſerit legatarius. ¶ Dr̃ hic, qđ debent oĩa legata ęſtima
ri: q̃ro, ꝗd ad ꝓpoſitũ, poſito qđ ſciat quantũ eſt in legatis, qũo po-
terit ſciri q̃ ſunt in hr̃ditate, ꝓbato q̃ ſunt in legato? Nõ ergo ſequi-
tur, ſi tñ eſt, & nõ plus. Dic ꝙ de hoc eſt gl. in l. cùm de lege. s̃. de ꝓ-
5 ba. Et iſta lex † poteſt induci, an ex legato operę conſtituatur ius in
ſeruo. Et hic tex. videtur, ꝙ nõ. ¶ Vtrùm opera ſit idem quod ius.
gl. tangit in l. ij. s̃. de vſufru. lega. & de ope. ſeruo. l. ij. & videtur con
tradicere, quod ſit ius, dicam in l. ij. s̃. de vſufr. leg.

§.Si quis creditori. Si debitor legat creditori, repræſentationis cõmodũ defalcat. h. d.

§.Si legatarius. Hæres errans repetit a legatario, ſi habet vltra quã hr̃e debet ſm leg. Fal. Quæro, quæ actio eſt iſta? & dicit gl. ꝙ eſt ꝯdictio ĩdebiti, & iſtud eſt verũ, quando hæres tradidit vt ſuam. ſ. hæredis: ſecus ſi vt ſuam. ſ. legatarij: quia tunc non tranſtulit dominium. l. iij. §. ſubtilius. s̃. de ꝯdict. ob cau. Ideo tunc per rei vendicationem poſſum petere. Hoc modo intelligit Iac. de Are. ¶ Opp. C. de iu. & fac. ign. l. cum teſtamentum. & s̃. de iur. om. iud. l. ſi per errorẽ. Sol. ut ĩ gl. & bñ tene mẽti.

§.Interdum omnimodo. Qñ aliqua legata debẽt ex ſubſtitutione, vel in ꝯdõnis euentũ, legata pura præſtantur cautione recepta. h. d.

§.Id quod ex ſubſtitutione. Bona quę ad hæredem perueniũt ex ſubſtitutione vulgari, contribuuntur cũ hęrede ex inſtitutione. Idem in legatis, niſi ſint nominatim relicta. Op. s̃. de leg. j. l. licet So. Hic dixit tñ, vel æquiualens, ideo ab alio non debentur. Et vide gl. in uerb. nominatim. quę incipit, ut ipſe. Sed intelligo, ꝙ ſtatim quã do eũ nominauit, ab eo tñ videtur relinquere. l. ſi plures. s̃. de le. 3.

§.Si cohæredis mei. Si portio grauata accreſcit nõ grauatæ per ius accreſcendi, nõ eſt locus ꝯtributioni. h. d. Opp. de. l. ꝙ ſi alterutro. j̃. eo. Sol. Intellige hunc tex. ſm illum, qui ſuppletur ex diſtinctione. Sed gl. tangit hoc. j̃. eo. l. ꝙ alterutro. & ibi dicam.

1 *Ciuitas ſi unit duas uillas, quarum vna erat pinguis, alia erat grauata, an creditores poſſunt venire contra bona omnium.*

§.Si cohęredem meum. Si portio accedit portioni, poſt quam legata
cęperũt deberi ab vtroq; cohærede, nõ eſt locus ꝯtributioni. h. d.
Op. de eo quod uidiſtis no. s̃. §. ꝓxi. & §. id ꝙ ex ſubſtitutione. Sol.
Hic cęperunt a cohærede deberi, & iõ nõ fit cõputatio: in §. proxi.
nõ cęperũt deberi. Satis cogitaui ſi poſſem iſtos caſus aptare ad aliã
a materiã, & nõ potui. ¶ Sed formo [a] vnã q̃õnem. † Ciuitas Peruſi-
1 na vniuit duas villas ſimul, & vna erat multum grauata debitis, alia
erat multũ pinguis? q̃ro, an creditores poſſint venire ꝯ̃ bona om-
nium? Modò dices, ꝙ iſta vnio põt fieri trib. mod. Vno modo po-
ne nomina, ꝙ una uocet a & alia b, & tũc põt intelligi, ꝙ a, vniat
cũ b, & b, cũ a, vel vtraq; ſimul: & eſt dr̃ia in hoc, & iſti modi, pro-
bant in corpore, vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. illud. & §. hoc aũt. &
plenè. C. de metropo. l. vni. lib. 11. & plenius extra. ne ſe. vac. c. j.
Poſſes tu dicere, caſus eſt hic, cum accedat grauata non grauatæ,
vt. s̃. in §. ſi cohæredis. Alius dicet, ꝙ non habet locum cõtributio,
ꝗa iã incępit deberi, ut hic: ſed nullus benè dicit, ꝗa illa iura habẽt
locũ in legatis, & vltimis volũtatib. ꝗa in alijs ſemper fit ꝯtributio
omniũ, ſi ad pauperẽ vadant diuitiæ vndecunq;. l. quæ dotis. s̃. ſol.
ma. & l. fi. §. ſi autem dubius. C. de iure delib. Sed ad propoſitũ qñ
vnitur grauata non grauatæ, quia iſta unio fit a ſuperiori de neceſ-
ſitate, crederem ꝙ non grauata poſſet impetrare ſeparationẽ. l. j. in
fi. de ſepa. in alijs omnibus credo, ꝙ villa locuples non teneatur ad
debita antiqua, quia villa repręſentat vicem perſonæ. l. mortuo. j̃.
b de fideiu. & l. proponebatur. s̃. de iud. & ſic [b] eſt acſi vnus homo ve
niret ad iſtã ciuitatẽ: quia ad debita antiqua non teneretur. l. proui
dendum. C. de dec. & l. j. C. ut nullius ex vicarijs pro alienis vicario-
c rũ debitis moleſtet, li. xj. Et hoc tenet Dy. [c] in l. incola. j̃. ad mun.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Sed formo. vide Lud. Ro. in conſi. 161.
b Barb. ¶ Et ſic. Nec etiam ad repreſalias iam conceſſas, vide Bal. no. loquentem in tit. de cenſi. in addi. Specu.
c ¶ Tenet Dy. Adde ꝙ idem ſequitur Roma. conſi. 275.

§.Si in annos. Dicimus plenè de iſta mã in l. Titio. j̃. eo.

§.Id quod. Opp. & videtur, ꝙ iſtud quod hęredi debetur, detrahatur, l. Stichũ. §. aliqñ. j̃. de ſolu. Si habes hæreditati, ſtat propriè, ſi habes hæredi, ſcilicet, iure hæreditario.

1 *Impenſa funeris, & monumenti neceſſaria, facta ab hęrede, ut æs alienum detrahitur. & nu. 4.*
2 *Hæres in monumento poteſt expendere plus, quàm dixerit teſtator in ſui præiudiciũ, & ſi minus quàm dixerit teſtator, & quàm dicere deberet, debet expendere quod æquum eſt.*
3 *Expendens in monumento fiendo per hæredem, quando poßit ab hærede repetere, & qua actione.*
5 *Falcidia quando detrahatur de impenſa monumenti.*

1 §.De impenſa. Impẽſa † monumẽti & funeris neceſſa
ria, facta ab hærede detrahit, ut æs alie-
nũ. Itẽ pecunia legata ad monumentũ defalcat, niſi quatenus ſit ne
ceſſariũ. h. d. Diuidit in duas partes. Primò, loquitur de impenſa fa
cta ab hærede. Secundò, de pecunia legata alteri ad faciendũ monu
mentũ. Secunda ibi, idcirco. Itẽ prima ſubdiuidit in duas partes: ꝗa
primò ponit dictũ Sabini, ſecũdo dictũ Marcelli. Op. & vr̃, qđ Mar
cellus corrigit Sabinũ: ſed dic qđ Sabinus loquit in monumẽto ne
ceſſario, Marcellus ĩ nõ neceſſario, vt apparet ꝑ ſeq. l. nec amplius.
¶ Opp. de. l. cũ in teſtõ. j̃. de uerb. ſig. Gl. hic in uerb. eo. noĩe. dicit,
hic expẽdit minus, ibi plus. Sed ꝗd ad factũ: an hæres poſſit plus ex
pẽdere, quã teſtõr iuſſerit? Et dic, ꝙ põt in præiudiciũ ipſius hr̃dis,
nõ legatariorũ: de hoc hic loquit. ¶ Vlterius opp. de. l. hr̃ditas. §. j.
s̃. de peti. hær. Gl. ibi, & hic ſe inuoluit: ſed truffa eſt: ꝗa hic quærit,
an deducat, ut æs alienũ, & an detrahat Falcidia: ibi quærit, utrum
alius impendẽs poſſit ab hærede repetere: nihil ergo illud cũ iſto.
2 ¶ Ad † ꝓpoſitũ br̃ nõ inſiſtẽdo, declaro iſtã materiam ꝑ quæſt. Et
primò q̃ro. quãtũ hr̃s põt ſoluere in monumẽto in præiudiciũ ſui?
Et dic, quantũ vult teſtõr, unde plus, nõ minus põt. l. cũ in teſtõ. j̃.
de uerb. ſig. ſed ſi minus dixit quã deberet, tũc æquũ expẽdat. l. at ſi
3 ꝗs. §. equũ. s̃. de reli. Quæro, an, † qđ alius expendet in monumẽto,
poſſit ab hr̃de repetere? Dic, aut expẽdit plus q̃ teſtõr uoluit, & nõ
repetit. l. qui aliena. §. j. s̃. de neg. geſt. Aut tñ quãtũ dixit teſtõr, ex-
pẽdit: & tũc, aut uult repetere actione neg. geſt. & põt. l. hr̃ditas. §. j.
s̃. de peti. hære. Aut vult actione funeraria repetere, & tũc nõ põt,
niſi illud qđ eſt æquũ: nõ tñ, quãtũ teſtõr iuſſit, d. l. at ſi ꝗd §. æquũ
s̃. de reli. & eo caſu quo totũ repetit, eſt uerũ niſi hr̃s potuiſſet Fal-
4 cidiã detrahere. ¶ Quęro, an † expẽſa monumẽti, detrahatur, ut æs
alienũ? Et dic aut eſt neceſſaria reſpectu funeris, & ut æs alienum de
trahitur, ut. s̃. in princ. Aut nõ eſt neceſſaria, & tũc non detrahitur,
5 ut æs alienum, ut hic in uerſi. Marcellus. ¶ Quæro, † an Falcidia de
trahatur de impenſa monumenti? Et dic, aut ſunt legata ad monu-
mentum neceſſariũ, & non detrahitur, ut in princ. §. Si ſint legata
ad monumentum uoluntarium, defalcabitur, ut alia legata, ut hic.

LEX III.

a Si hæres inſtitutus. Quod hæres acquirit ſui prouidẽtia, [a] uel alterius ſtultitia, non cõputatur in bonis, h. d. Tene menti iſtam legem. Pro ea facit. l. uenditor ex hæreditate. circa medium. s̃. de hæred. uel act. uendi.

ADDITIO.

a ¶ Sui prouidentia. Adde inquantũ Alex. tangit, an acquiſita ex vſuris ꝑ filium, ſint communicanda, quæ poſui poſt ipſum in l. cùm oportet. C. ne bon. quæ lib.

§.Item ſi reipublicæ. Dicit Dyn. iſte caſus non reperitur alibi.

LEX IIII.

1 *Dominium, an mutetur ſi mihi debetur res ex contractu ſub cõditione, eueniente conditione.*

Fundo legato. Poteſt quis cãm dominij ſibi mutare, cã noua extrinſecus ſuperueniẽte. h. d. Opp. & vr̃, ꝙ imo ꝗs dicat dñs ex utraq; cauſa. l. iij. §. ex pluribus. j̃. de acq. poſſ. Sol. Ibi poſſeſſio põt haberi ex pluribus cauſis, dñium nõ. Opp. de. l. in numerationibus. j̃. de ſolu. Sol. Ibi loquitur in pluribus cauſis concurrentibus in idem tempus; hic in diuerſis temporibus,

poribus,vt no.in d.§.ex plurib.Opp.de acq.poſſ.l.qđ meo.Sol.pōt
ex cā extrinſecus veniēte,ut hic.Opp.de.l.cui res.ſ.de act.emp.So.
vt gl.& benè.Op.de.l.hmōi.§.q ſeruū.circa fi.ſ.de le.j.Sol. Ibi mu
tat caſum ī fi.& iſtā op.ibi reprobaui tibi.Dic bř,vt ibi dixi, iſta lex
2 loquit, qñ mihi debet res ex vltima volūtate.¶†Quæro,q d ſi debe
tur mihi res ex ꝯctu,an exiſtēte ꝯditione mutet cā prioris dñij? Et
vř ꝙ nō,qa ex vltima volūtate trāſit dñium ipſo iure: ſed in ꝯctib.
nō ſine traditione.In ꝯriū eſt ueritas: qa veniēte ꝯditione muto do
miniū,& ex noua cā habeo,ut in gl.ī l.iij.§.ex plurib.j. de acq. poſ.
& caſus eſt ī l.ſub ꝯdōne.j.de ſo.plenè diſtingue,vt ī d.§. ex plurib.

LEX V.

1 *Res non vitiatur ſi uenit in eum caſum,a quo non potuit inchoari, ſi caſus ſuperueniens tendit ad eundem effectum cum primo.*
2 *Dominium rei poteſt deberi ex diuerſis cauſis in idē tēpus concurrentib.*

1 Verbis. Nō† vitiat res,ſi venit ī eū caſum à quo nō potuit in
choari,ſi caſus ſuperueniēs tēdit ad eundē effectū cū
primo.h.d.Opp.de.l.inter ſtipulantē.§.ſacrā.j. de ver. ob.& l.Vra
nius.j.de fideiuſ.Bř caſus ſuperueniēs tēdit ad eundē effectū cū pri
mo.Hoc determinat Dy.in c.actus legitimi.extra.de regu. iur. li.6.
2 ¶Quęro,†an rei dñium habeat ex cauſis diuerſis? Et vř ꝙ ſic:qa cō
currūt in idē tp̄s.l.in numerationib.j.de ſol. Gl. determinat ꝯriū,
& malè in l.iij.§.ex pluribus.j.de acq.poſ.& ibi p Dy.reprehendit.

LEX VIII.

In lege Falcidia ęris. Quæro,qd vult dicere lex,ibi
ipſe ſolus.Gl.ī d. verbis dicit.
i.ipſe ſolus tenet,&c.Dy.iſtā gl.reprehendit alio modo exponit ſo
lus.ſ.deducit,&c.vt gl.quā eā reprehēdit. Tertio modo legā, vt ip-
ſe ſolus deducet,quē teſtōr dānat:& licet alij teneāt,habēt tñ regreſ
ſum.Opp.de.l.cū ab vno.ſ.de leg.2.Sol.Ibi ſpāle fauore dotis. Op.
& vř,ꝙ detrahat ab alijs cohæredib.l.ſi uni.ī prin.& §. idē Papinia
nus.aliàs,nō incipit,ſi uni.ſed,ſi filia.ſ.fam.erc.Gl.dicit, fateor ꝙ ip
ſe detrahat a cohæredibus: qa vř eſſe grauatus liberare eos. Sed alij
cohæredes nō faciūt deductionem de ęre alieno quia non ipſi,ſed
alij ſunt grauati.Idē in d.l.cū ab uno.Sed opp.certum eſt ꝙ omnes
cohæredes tenentur pro hæreditarijs portionibus, & liberatio vř
eis legata a cohærede: ergo apparet,ꝙ cohæredes capiūt liberatio-
nē iure plegati.Sed tūc arguo,quod iure prælegati capitur,nō cōpu
tat in quartā.l.id aūt.& l.quod aūt.& l.in quartā.j.e. vř ergo, quod
oēs debēt hře rōnē ęris alieni,nec legatarij pñt dicere, alius eſt gra
uatus.Quid dicemus? Neſcio qd dicamus,niſi reducā ad hāc rōnē,
ꝙ ī caſu iſto qñ teſtōr grauat unū,vt ſoluat ęs alienū,eſt ex mēte te-
ſtōris,qđ alij nō habeāt rōnē æris alieni.ad hoc.j.eo.l.cū quo. §. fi.

LEX IX.

1 *Fructus pendentes dicuntur pars rei, & reddunt fundum pretioſiorem.*
2 *Partus ancillæ non dicitur pars rei,nec facit ancillam pretioſiorem.*

In lege Falcidia placuit. Iſta eſt ſingularis lex.
& h. d.Fructus penden
tes dñr pars rei,& rē faciūt pretioſiorē: ſecus in partu exiſtēte in vē
1 tre.h.d.No.ꝙ fructus† dñr pars rei.Habes in l.fructus pendentes.ſ.
2 de rei uen.& l.fi.§.pe.j.quę in frau.cre.Itē no.† ꝙ nō dř partus pars
rei,ut hic,& l.partū.j.de verb.ſig.& l.ſi aliena.§.Scęuola.j.de vſuc.
Opp.& vř,ꝙ partus pars rei dicat.l.j.§. ex hoc reſcripto. ſ. de uen.
inſpi.Sol.illud eſt uerū quantum ad illud ædictū: ſecus quo ad alia.
Opp.de leg.ij.& l.ſi ꝙ ex Pamphila. Dicit glo.aliud in emptore, &
aliud in hærede.Nihil eſt dicere.Dic,ꝙ ibi non eſt pretioſior ancil
la pp partū,licet carior ematur. Nihil.n.adeſt ei,pp quod ipſa ſit ma
gis prætioſa: qa partus nō eſt eius pars: & iō nō eſt aliqua pars quæ
faciat eā pretioſiorē: nec dicitur pretioſior,licet pp aliquam quali
tatem eam quis emat cariorē: ſed fundus eſt pretioſior in ſe. Opp.
de.l.qui in vtero.ſ.de ſtat.ho.Solu.ut gl.quod tene menti.

LEX X.

Quod ſupra. Glo.ponit caſum dupliciter, & de primo
ſum contentus:& iſte eſt caſus de materia.
§ quod vulgo.j.i.proxi.

LEX XI.

In ratione legis Falcidiæ retētiones.

1 *Voluntatibus in ultimis per aduentum conditionis non fingitur retro.*
2 *Fictio re perempta non retro trahitur.*

§.Si ſeruus ſub conditione. Illud, quod ſi exta-
ret, non æſtimare-
tur,hřdi nō imputat:als ſecus ſi eſt peremptū.h.d.¶Op. ſ. de nox.
l.ſi hřs.So.illud ꝯtīgit pp dolū hřdis.Op.j.ea.l.§.ſi ſeruus teſtō.So.
vt ibi qa cōcordat, non diſcordat.¶Vltimò iſte.§. vř facere ꝯ duo
mea dicta in materia de fictionib. in l.ſi is qui pro emptore. nu.47.
1 de vſuca.Dico † ꝙ in vltimis voluntatib.in legatis per aduentū cō
ditionis,nō fingit retro.l.ſi mř.§.eandē.j.de excep.rei iud. & l.j.§.
2 ſerui.ſ.ad Sylla.hic vř ꝯ.Itē dico,† re perēpta,nō habet locū fictio,
vt retro fingat.l.huic ſcripturæ.ſ.ad l. A qui.& l.vlt.C.de ſen.paſ. &
ibi doct.no.hic dř ꝯriū. Sed ad ꝯria rñdeo, ꝙ hic fingit retro: & ra
tio eſt:quia ſi res eſſet hodie non ęſtimaretur,ut.j.ead.l.§.ſi ſeruus.

§.Imperator Marcus. Ex facto quod trahit origi
nem teſtatore viuente, nō
computatur in quartam.h.d.cum.§.ſeq.

§.Si ſeruus teſtamento. Illud peremptū non æſti
mat,ꝙ ſi extaret nō exti-
maret.h.d.In tex.ibi necarent q poſt aditā hæreditatē vltimo ſupli
cio afficiunt.¶Opp.quicquid perit pōt mortē,perit hæredi.l.in rō
ne.in prin.j.eo.Gl.huius ꝯrij timore vult dicere ꝙ ꝯcordat cū illa:
& iō lege interrogatiuè iſtū tex.& vide gl.in uer.viueret. q̄ incipit,
cū adit hæreditas,&c.Dy.reprehēdit iſtā gl.& dicit,ꝙ iſtud eſt ꝯ ca
ſum.l.æris alieni.j.eo.Itē in §.j.ſ.ead. l. loquit, qñ ꝯditio extiterit,
& tunc nullo modo æſtimatur:ſed qñ deficit conditio, tūc æſtima-
tio fieret,ſi viueret, & hoc vult tex.& ideo puto verum dicere Dy.

1 *Subſtitutus pupillo debet legata quæ a pupillo cæperunt deberi,ut ęs alienum.& an detrahat Falcidiam ex perſona pupilli, vel primi teſtatoris.*
2 *Hæres nō conficiens inuentariū perdit Falcidiā, & tenet ad ſolida legata.*
3 *Subſtitutus pupillo tenetur aliud inuētarium facere, licet pupillus fecerit, aliter tenetur ad ſolida legata.*
4 *Subſtitutus ſi fecerit inuentarium,pupillus non,an ſubſtitutus detrahat integram falcidiam,& debeat integra legata.*
Subſtitutus pupillo pōt petere reſtitutionē in integrū, ut faciat inuētariū.
5 *Subſtitutus pupillo quando faciat inuentariū,an debeat ponere in inuentario omnia bona,& ſi unam rē relinqueret amittat Falcidiam, remiſſiuè.*
6 *Inuentarium factum ab inſtituto,qui poſtea per reſtitutionem in integrum abſtinuit,uel repudiauit,an proficiat ſubſtituto vulgariter, dubitat.*
7 *Inuentarium factū ab inſtituto ſub conditione,qui pendente conditione petijt bonorum poſſ.ſecundum tabulas, & extante conditione tibi prodeſt.*
8 *Inuentarium factum a tutore pro pupillo,pupillo non prodeſt.*
9 *Inuentarium hæredis,an proſit fideicommiſſario vniuerſali, ꝙ non, niſi ab hærede cedatur.*
10 *Fideicommiſſarius uniuerſalis poteſt facere inuentarium ex perſona ſua, ſi hæres non fecit.*
Pupillus poteſt eſſe miles.

§.Quod vulgò dicitur. Iſte.§.eſt difficilis & iuue
nib. horribilis, & ſequēs
vř horribilior,& bř,h.d.In teſtō přis, & filij, una Falcidia locū ha-
bet,& legatorum, & bonorū fit ꝯtributio: & in detrahēda Falcidia
tp̄s mortis přis inſpicit:& bonorū augmentum uel diminutio poſt
ꝯtingēs nō prodeſt nec nocet legatarijs, h. d. ¶Diuidit in quatuor
partes ſm Dy.Primò ponit vulgaris regula.Ibi,q̄uis ponit primus
effectus regulæ.Ibi,ſm qđ, ponit ſecundus effectus regulæ, & eius
exēplū.Ibi,nec ad rē,rñdet tacitę obiectioni,uſq; ad §.ſi filio.Ibi,in
tex.præſtat,nomine legati.Ibi,přimonij: qa illud habet locū inſpe
cto tp̄e pñti,nō augmēto,vł diminutione poſt ꝯtingēte. Itē ibi ſub
ꝯditione,ſi caſus pupillaris ſubſtitutionis euenerit.Itē ibi, intelligā
tur,& iō cū uideant uno teſtō relicta,tp̄s mortis patris inſpicit, nō
1 augmentū,uel diminutio poſtea ꝯtingēs.¶No. † ꝙ iſte ſubſtitutus
debet legata q̄ a pupillo cęperūt dēri,ut æs alienū.Itē no.ꝙ inſpicit
tp̄s mortis přis,nō augmentū ꝯtingēs,vel diminutio.¶Opp.ad pri
mā partē: qa přis & filij diuerſæ sūt hřditates,ut inſti.de pup.ſubſt.
§.igit.& ſ.de vul.& pu.l.ij.§.prius.Sed ſi pł̄s sūt hřditates,ergo pł̄es
Falcidiæ.l.in ſingulis.j.eo.Gl. rñdet in poſitione caſus: qa licet pł̄s
ſint hřditates,vnū tñ ē teſtm̄.l.přis & filij.ſ.de vul.& pu. Sed īſtat:
qa iſtud nō vř benè dictū,cū debeamus inſpicere magis veritatē hř
ditatis,q̄ vnū teſtm̄,d.l.in ſingulis.Rñ.iō hæc rō pluralitatis hřdita-
tū nō inſpicit:qa teſtōr oēs iſtos miſtim in uno teſtō ꝯſiderauit, &
cū miſtio ſit ſecuta habet locū ꝯtributio.Sed ſi qđ iſtorū deficeret:
qa miſtim nō ꝯſiderauit,uel qa nō ſit facta miſtio, tunc inſpiciunt
pł̄es hřditates,ut in ſequēti ꝯrio videbitis.Opp.ſ.l.proxi. vbi nō fit
ꝯtributio bonorū přis,& filij. Rñ. ibi teſtōr ſubſtituit exhæredato:
hic filio īſtituto. Vide rōnē:qa qñ filio exhřdato ſubſtituit, nō vult
ꝙ miſceant bona filij cū bonis přis: iō ſunt duæ hæreditates, cū ibi
př nō ꝯſiderauit,ꝙ miſtio fieret.Sed ꝯ iſtud videbit.j.ea.l.in fi. Rñ.
& dico,ꝙ hac.l.§.fi.teſtōr voluit relinquere legata ab inſtituto, &
iō apparet qđ ꝯſiderauit de cōtributione, & reſpexit illud tp̄s quo
erit hæres filij ſui:ſed.ſ.l.proxi.nō reliquit legata in ſecūdis tabulis,
& iō teſtator nō habuit reſpectū ad tēpus,quo bona cōmiſcentur.
In duob. ergo caſib. teſtator cōſiderauit: primus caſus eſt, qñ inſti
tuit filiū:ſecūdus eſt,qñ nō inſtituit,ſed in ſubſtitutione reliquit le-
a gata,ut hac.l.in fi.¶Opp.de.l.ſi filius[a] qui patris.ſ.de vulg. & pup.
Sol.Ibi nō adiuit filius patris hřditatē: Qō qa nō eſt facta ꝯtributio:
qa bona nō ſunt miſta,ſeu unita: iō ibi ſunt duæ hæreditates,hic ue
rò filius extitit hæres patris, & adiuit & bona ſunt commiſta.¶Ve
nio ad ſecundam partem,& op.gl.ꝙ tex.ſibimet ꝯdicat: dicit lex,ꝙ
eſt,ut æs alienū,& poſtea fit ꝯtributio. Cōtra, quia æs alienū añ oīa
dedu-

ADDITIO.

a Barb. ¶Opp.de.l.ſi filius.Et vide Petr.in c. Ray.de teſta.Bal. in l.filium quem.
C.fami.erciſ.Et in l.fi.§.ſin autem dubius.C.de iure delib.

deducit̃.l.irritũ,& in.l.imponēda.C.eo.ti.& ſ̃.eo.l.j.in fi. Soluit gl.
dupliciter,& uide iſtã gl.in verb.debeat,quę incipit,ſed vr̃ hęc lite-
ra,& prima ſo.gl.eſt,& dicit,ꝙ tũc hr̃ loco ęris alieni,qñ legata oĩa
pñt ſolui remanēte apud hæredē quarta.Bona ſol.eſt, ſed vr̃ modi-
ci effectus.ꝗa ſm̃ hoc,eſt idē ꝙ in oĩbus alijs legatis: ꝗa legata reſpe
ctu ipſius hr̃dis debent̃,vt ęs alienũ.l.j.C.de bo.auth.iudi.poſ.Dyn.
vr̃ aliter ſoluere,& fatet̃ qđ ab ipſo ſubſtituto debet̃,ut ęs alienum:
ſed a filio debet̃,vt legatũ.Sed ꝗa ex ꝑſona filij detrahit̃ Falcidia,iō
fit ꝯtributio,& ex eo detrahit̃ Falcidia.Sed hoc nō eſt verũ: ꝗa ſi ex
perſona filij detraheret̃ Falcidia,detraheret,ut ipſe filius,qđ nō eſt
verũ,ut hic.Itē filius non ꝯtribueret cũ legatis ſubſtituti, & ſic nec
ſubſtitutus,qđ eſt falſum,ut hic dr̃.¶Opp.j̃.proxi.§.videbitis.ĩ ver
ſi.itaq; varietas exiſtet ꝙ ſubſtitutus ex ꝑſona ſua detrahit. Aduerte
& dic ꝙ Dy.benè dicit.ꝙ ex ꝑſona pupilli dr̃ hęres detrahere Fal-
cidiam:ꝗa a pupillo erãt ꝯditionaliter relicta quod ſi veniret ꝯditio
pupillaris ſubſtitutionis,deberet poſſe diminui.l.ij.§. ĩterdũ. ſ̃.e.ti.
Et licet iſta ꝯditio non poſſet viuo pupillo exiſtere, tñ eſt ex ꝑſona
pupilli ſicut dicimus in.l.hæreditariũ. j̃.de bo.auth. iud.& l.j.C.ut
ac.ab hære.Nō ob.tex.qui eſt.j̃.proxi.qui dicit, ꝙ ex ꝑſona ſua de-
trahit,eſt uerũ,niſi ĩ legatis relictis a pupillo:ꝗa tũc ex ꝑſona pupil-
li,& ſic miſtim,ut ibi dicã ſtatim.Op.de.l.licet Imperator.ſ̃.de leg.
j.vbi dicit,ꝙ qñ ſunt relicta alia legata a ſubſtituto, ea quæ ſunt reli
cta ab inſtituto,nō vñr deberi a ſubſtituto:hic aũt dr̃ ꝯ̃rium. Soluit
Dy.duob.mod.&quælibet ſol.eſt vera:ibi loquit̃ qñ relinquit̃ eidē,
hic qñ diuerſis ꝑſonis.Vel aliter, ibi in vulgari ſubſtitutione loqui
tur,quo caſu nō cęperũt deberi ab inſtituto: hic uerò loquit̃ in pu
pillari ſubſtitutione.quo caſu cęperũt deberi ab inſtituto, iō ſubſti
tutus debet.¶Opp.de.l.ſi fundũ ſub ꝯditione.§.ſi pater. ſ̃. de leg.j.
vbi nō incipiũt deberi a ſubſtituto.Soluit Dy.ꝙ nō incęperũt debe
ri a ſubſtituto pupillariter poſtquã cæperũt ab inſtituto.Sol.Dy.in
telligit̃ qđ nō cęperũt deberi a ſubſtituto tanq̃ a ſe,ſed tanq̃ a ꝑſona
inſtituti ſic.Opp.j̃.proxi.§.vbi nō fit ꝯtributio. Sol. ibi erãt plures
ſubſtituti,hic vnus & ibi videbitis. Opp.j̃.ea.l.§. quæſitũ. Sol. Hic
loquit̃ de ꝯtributione fienda de relictis ab inſtituto in primis tabu-
lis,& de relictis a ſubſtituto in ſecũdis:ſed.§.quæſitũ loquit̃ de con
tributione non fiēda de relictis a ſubſtituto in primis tabulis, & de
relictis ab eodē in ſecũdis tabulis,& ibi videbitis rōnem. Venio ad
tertiã partē in ver.ſm̃ quæ poterit.Opp.& vr̃,ꝙ noceat diminutio
poſtea ꝯtingens.l.in rōne.§.diligēter.j̃.eo.Br̃,ibi ꝯtingit diminutio
circa rē legatã: hic circa alias res hæreditarias. Vel ſi velis dicere ꝙ
hic nō fit diminutio reſpũ quotæ: ſed reſpũ quantitatis,ut iſte fun-
dus eſt mihi legatus tres partes ſunt diminutę,tũc de alia,quę remã
ſit,tñ habebũt legatarij modò,quãtum primò habuiſſet. Vlterius
opp.ſ̃.ea.l.§.Imꝑator.& §.cũ quidã.Sol. Hic loquit̃ de diminutio-
ne q̃ ꝯtingit poſt mortē defuncti,nec habuit originē in uita defun
cti,ut in ꝯ̃rio fuit.Cōtra hoc opp.de.l.& ſi ꝯ̃.ſ̃. de vulga.& pup.&
l.ab exhæredati ſubſtituto.ſ̃.de leg.j.& l.Plautius.ſ̃.tit.j.Sol. Ibi di-
minutio fit per legis diſpoſitionem,quæ diſpoſitio legis emanauit
ꝑꝑ factũ defuncti ꝗ exhęredauit quē nō debuit, vel ꝑ̄terijt:hic poſt
mortē ꝯtingit diminutio. Vlterius op.& vr̃, ꝙ augmētũ poſt ꝯtin-
gens proſit legatarijs,vt.l.in.l.Falcidia placuit.ſ̃.eo. Sol. Ibi habuit
originē in vita defuncti,hic non.Sed ꝯ̃ hoc op.de.l.ſerui qui apud
hoſtes.j̃.eo.Sol.Licet non habuerit ibi originē in vita defuncti, tñ
fingit̃ hr̃e ꝑ fictionē poſtliminij,iō prodeſt legatarijs.¶Opp. ſ̃.ea.
l.ĩ prin.& j̃.eo.l.nō eſt dubiũ.& l.ex aſſe.vbi ſi legatarius repudiat,
prodeſt aliis legatarijs.Rñ.primò, qđ legatario repudiante nihil ac
creſcit hæreditati,ſed declarat̃ nihil diminutũ eſſe, vel aliter,legata-
rio repudiãte fingit̃ retro.l.ſeruũ.filij.§.j.ſ̃.de leg.j.& l.quædã. ſ̃.de
reb.dub.meritò tñ fingit̃ retro,&c.vt dixi.ſ̃.in proxi. ꝯ̃rio. Cōtra
iſtud op.de.l.qđ de bonis.§.fructus.j̃.eo & l.in.l. Falcidia nō hr̃.&
l.Paulus.ij.rñ.ubi fructus poſtea ꝑcepti proſunt legatariis. Solu. ibi
loquit̃ de augmēto,quod obuenit ex ipſa re legata: hic loquitur de
augmēto extrinſecus obueniēte. Vltimò opp.de.l.cũ quo. in prin.
j̃.eo.Breuiter rñdeo,ibi nō ꝯtingit augmētum circa res hr̃ditarias,
ſed circa bona debitorũ hæreditariorum. Rationem ibi uidebitis.
¶Venio ad vltimã partē,q̃ eſt ſubtilis,& utilis.dr̃ hic ꝙ ꝑ̄ſtat̃ vltra
pr̃imonij vires.Cōtra.j̃.ad Treb.l.j.§. ſi is ꝗ. vbi ēt in teſtō militis
nō debent̃ vltra vires pr̃imonij.Rñ.gl. ꝙ debent̃ vltra vires pr̃imo
nij,& vltra dodrantē,& uide gl.ſuꝑ verb.nimirũ q̃ incipit. benè di
xi,&c.Ego ĩtelligo iſtã gl.ſic,ꝙ nō debet̃ ultra pr̃imoniũ, qđ teſtōr
relinqt tꝑe mortis ſuæ:nã licet ſit ultra pr̃imoniũ,qđ relinqt pupil
lus,nō curo:ꝗa tanq̃ ęs alienũ ſoluit,& ſic pupillus tenebat̃ ad ſoli-
da legata,& iſte ſubſtitutus tenet̃ excepta Falcidia ad tꝑ̄s mortis re-
lata.Opp.de.l.q̃ dotis.ſ̃.ſol.mat.& l.ſi te.C.de iur. delib. Sol. Aliud
eſt in creditoribus,ꝗbus ꝗs tenet̃ inſolidũ: ſed legatarijs vltra vires
patrimonij nō.Sed ꝯ̃ hoc opp.in auth.de hære.& falci.§.ſi verò nō
a fecerit.&.C.eo.auth.ſed cũ teſtōr.Sol. †Illud eſt verũ hodie qñ hr̃s
nō fecit inuentariũ:ꝗa tũc ad ſolida legata tenet̃.h.d.gl.& benè.Sed
Ray.ſcribit hic vnã mirabilē opi.Gui.de Cu.& dicit,ꝙ hr̃s ꝑ nō cō
fectionē inuētarij ꝑdit Falcidiã, nō ꝙ ultra uires pr̃imonij teneat̃,
ut ꝓbat tex.Nã fuit inductũ inuētariũ, ut hr̃s poſſet Falcidiã detra-
here,ut ĩ corpore de hær.& Fal.ſuꝑ rub.Si igit̃ nō facit, priuat̃ fal-
cidia.Prætereà,ꝗ nō implet voluntatē defuncti, non priuat̃ bonis
ſuis,licet hr̃ditate ſic,vt in corpo.de hęr.& fal.§.ſi ꝗs implēs.multo
magis iſte,ꝗ nō facit inuētarium, nō priuat̃ ſuis bonis,ſed falcidia.
Iſtud dictũ Ray.legēdo Piſis tenebat.Ego dico ꝯ̃rium:ꝗa.§.ſi verò
nō fecerit.dicit,cōplebit legata,& fideicōmiſſa.& tex.ĩ auth. ſed cũ
teſtōr.dicit,qđ ſolida legata ꝑ̄ſtabit, ipſe rñdet vſq; ad vires pr̃imo-
nij.Sed ꝓbo ꝑ rōnem vrgentē.Tex.in auth.de hære.& fal. §. ſanci-
mus.ꝑ̄ſumit hæredē ſubtrahere bona,& iō nō habet falcidiã: ꝗa bo
na ſunt ſufficiētia legatis: ergo ex delicto ſuo hr̃s ex ꝑ̄ſumptione iu
a ris tenet̃ ad ſolida legata.[a] Ad primã rōnem rñdeo, verũ eſt ꝙ in-
uentariũ eſt inductũ,vt habeat falcidiã: tñ ſi nō fecit inuentariũ, ꝑꝑ
hoc nō tenet̃ ad ſolida legata:imo hoc eſt ꝑꝑ id,ꝗa præſumit̃ ꝙ ſub
traxit.ad auth.hoc amplius.& §.ſi ꝗs aũt nō implēs.rñdeo,ꝙ nō eſt
illa ꝑ̄ſumptio ꝙ ſubtraxerit,& iō ſolũ falcidia priuat̃. Vlterius op.
C.de iur.delib.l.fi.§.ĩ cōputatione.& §.ſed & ſi legatarij. vbi de bo
nis hr̃ditarijs,nō de bonis ſuis.Sol.Ibi hr̃s fecit inuentariũ: hic loq
tur de eo,ꝗ inuentariũ nō fecit: & iō ibi ad ſolida legata nō tenet̃.
3 ¶Venio ad q.& primò † q̃ro circa iſtũ.§.ꝗd ſi pupillus fecit inuen
tariũ,an ſubſtituto hoc ſufficiat ſi ipſe inuentariũ nō fecit? Br̃ nō in
ſiſto.Credo ꝙ debeat aliud inuentariũ ſubſtitutus facere,aliàs tene
ret̃ ad ſolida legata,& rō quare fit inuētariũ eſt, ne hæres ſubtrahat
bona,de ꝗbus debet ſolui legatarijs,ut in d.§.ſancimus igit̃,eo mo-
do pupillus poſuit bona pr̃is,& teſtōris,nō bona ſua: ſed ꝗa ſubſti-
tutus tenet̃ ſoluere de bonis ipſius pupilli,ſi bona teſtōris nō ſuffi-
ciũt:iō ꝗa poſſet ſubtrahere hęres de bonis pupilli,eget nouo inuē
4 tario.¶Quærò,† ꝗd ſi pupillus nō fecit inuētariũ, inſtitutus fecit,
an detrahat ĩtegrã falcidiã?Et br̃ rñdeo,ſi pupillus nō fecit inuētariũ
poterit petere reſtitutionē,ut in auth.de hære.& fal.§. pupillis aũt
& minorib.eo.modo ſubſtitutus ex ꝑſona pupilli pōt petere reſtō
nē,ut inuētariũ faciat.l.nō ſolũ.ſ̃.de in integ.reſti. Sed ſi omitteret
ex ꝑſona pupilli,& faceret ex ꝑſona ſua,tũc legata relicta a pupillo
integra debent̃:ꝗa nō eſt factũ inuētariũ,tñ ex ꝑſona ſua:ꝗa fecit in
uētariũ,detrahet falcidiã,& iſtud qđ ſoluit primò legatarijs pupilli
nō nocet legatarijs,ꝗb. debet ex ſubſtitutione:ꝗa ꝑꝑ delictũ ſuum
ꝯtingit,& poſt mortē teſtōris,ut in.§.& hoc dicimus, ĩ corpore.&
5 j̃.e.l.ĩ rōne.ĩ prin.& ſ̃.l.j. §.interdũ.¶Quæro,† qñ ſubſtitutus facit
inuētariũ:q̃ bona ponet, vel q̃ erãt tꝑe mortis teſtōris, vl̃ pupilli? Et
vr̃ qđ tꝑ̄s mortis teſtōris inſpicit̃ ꝑ hũc.§.ſed credo ꝙ quantũ ad le
gatarios pupilli ſufficeret,ſed nō quãtũ ad creditores pupilli: Et iō
dico,ꝙ oĩa bona dēt ponere:ꝗa ſi vnũ relinqueret,qđ nō poneret,
tota falcidia priuaret̃ ſm̃ quoſdã,vt ĩ auth.eo.§.ſancimus,ergo,&c.
licet de iure Codicis aliud eſſet.l.fi.§. illo.C. de iure delib. qđ quał̃r
6 ſit dicemus.j̃.e.l.Paulus.in prin.¶Vlterius † q̃ro,inſtitutus ĩ primo
gradu fecit inuētariũ,poſtea ꝑ reſtitutionē abſtinuit, vl̃ repudiauit,
an illud inuētariũ ꝓficiat ſubſtituto vulgariter?Et vr̃ ꝙ ſic,ꝗa ꝗcꝗd
interim fecit hr̃ ratũ.l.ĩtegrũ.ſ̃.de minor.& l.quoties ſ̃. de acq. hæ.
Br̃ dubito ĩ iſto paſſu:ꝗa oĩa,q̃ ſũt fcã ab inſtituto,ſunt rata:verũ eſt
facta circa hr̃ditatē,nō circa ſe,ſ.ꝑſonã ſuã:ꝗa iſtud ꝑ beneficiũ re-
ſcindit̃:ſed illæ leges loquũt̃,qñ ſunt valida ea q̃ fecit circa alios, nō
circa ſe:& iō ꝗa non ſũ benè clarus,ſub dubio relinquo. ¶Quæro
7 † aliꝗs ĩſtitutus ſub ꝯdōne pēdēte ꝯdōne petit bonorũ poſſ.ſm̃ tab.
& facit inuētariũ,an ſibi ſufficiat,ſi poſtea extet ꝯdō? Et dico ꝙ ſic:
ꝗa illa bonorũ poſſ.q̃ petit ſm̃ tab.ꝯuertit̃ in legitimã aditionē,exi-
8 ſtēte ꝯdōne.l.ij.§.ſi ſub ꝯdōne.j̃.de bo.poſſ.ſm̃ tab.¶Quæro, † tu-
tor fecit inuētariũ pro pupillo,vel curator datus bonis,ſm̃ qđ tene
tur ex forma.l.ij.de cura.bo.dan.vtrũ proſit pupillo, ut uideat̃ hr̃s
cũ beneficio inuētarij?Credo ꝙ nō. Et rō eſt ꝑꝑ ſolēnitatē: ꝗa alia
ſolēnitas reꝗreret̃ ĩ ꝯfectione inuētarij ab hr̃de,quã illa, q̃ requirit̃
in cōfectione inuētarij a tutore.Solēnitas inuētarij ab hærede poni
tur in l.ſcimus.C.de iure delib.ꝯiuncta auth.ſed cũ teſtōr.C.eo.me
ritò ſibi nō ꝓdeſt inuentariũ tutoris,cũ nō habeat illas ſolēnitates.
9 ¶Quæro,† hæres[b] facit inuentariũ, & poſtea reſtituit vl̃i fideicō-
b miſſatio hæreditatē: an proſit fideicōmiſſario? Et iſta quæſtio fuit
facta ꝑ do.Lamb. de Rãponib.Iac. de Bel. ponit iſtã q̃ſtio. in auth.
eo.§.

ADDITIONES.

a ¶Legata.Adde ſm̃ Bal.in l.filiũ quē habentē,quē refert hic Alex. hoc eſſe ve-
rũ, niſi legatarij cōfiteant̃ quod hr̃s nō occultauit bona ſm̃ ꝙ hr̃ in §. ſancimus
in auth.de hęre.& falci.& uide quod ꝯſuluit idē Bal.cōſi.214.lib.4.& ꝙ ꝯ̃ præ-
ſumptionē iuris,& de iure,admittat̃ ꝑ̄ſumptio in ꝯ̃riũ,voluit idē Bal.ꝯſ.4.lib.j.
b Quæro hæres.Adde Ang.ꝯſi.31.& inquantũ Alex. ponit quinq, opiniones, an
filius de reſtituēdo grauatus detrahat duas quartas,adde videndum Old. conſi.
131.Pet.de Anch.conſi.26.Pau.de Caſt.conſi.92.& 250.Ang.ꝯſi. 150.& ſeq.
& conſi.125.Bal.conſi. 111.& conſi.188.lib.j. in quantum etiam Alex. videtur
tranſire cum opi.ꝙ aſcendentes detrahãt duas quartas, cum ſint rogati reſtitue
re,dic quod Rom.conſi.185.tenet contrarium in prin.& conſi. 239.& ibi ſequi
tur opi.Canoniſtarũ,quam etiam ſequitur Pau.de Caſt.conſi.254.in fi. Ad di
cta autem Bar.hic,Adde magis cōem opi.eſſe:ꝙ inuentarium ab hęrede factum
ſine ceſsione proſit fideicomiſſario, ſecundum Alex.in l.centurio nu.38. de vul.
cui Adde not.per eundem in l.j.§.ſi is qui quadringenta.nume.3.infra ad Treb.
PANCIR.

BUAH

eo.§.ſi verò nõ fecerit.Ray.ponit iſtã hic,licet non faciat mentio
nẽ de illis. Bñ,beneficiũ inuentarij habet hrs, vt hrs, & habet illud
beneficiũ ex ſua ꝓuiſione,& nõ inuenit illud in hrditate: ſed illa q̃
hrs habet ex ſua prouiſione nõ tranſeunt in fideicõmiſſariũ facta
reſtitutione, ꝑ Treb.ſed eſt opus noua ceſſione.l. ſi hrs pecuniã. ℥.
ad Treb.& l.hrs a debitore.in prin.℥.de fideiuſſ.& ſic beneficiũ in-
uẽtarij nõ trãſit in fideicõmiſſariũ,niſi cedat ab hrde fideicõmiſſa-
rio.Hoc et ponit in Spe.de inſtru.edi.§.dicto.ver.qd ſi hrs. Sed di
ces tu,ad qd prodeſt illud ſi cedat? Dico,ꝙ ſi cedat iſtud ius, ꝓdeſt
ſibi ꝑp creditores,ne iſolidũ creditorib. teneat,& et ꝑp falcidiã in
caſibus, in quib. põt detrahi.l.lex falcidia.§.nunquã.℥.eo.ti. ¶Quę
10 ro,† ſi hæres nõ fecit inuentariũ, an vẽs fideicõmiſſarius poſſit ex
ſua pſona facere? doct.dñt ꝙ ſic ex æqtate: qa hr loco hrdis.l.ſi fili⁹.
§.j.s.ꝙ cũ eo.& ℥.tit.j.l.ſi poſtulate.h.d.Iac.de Bel. in corpore eo.
§.ſancimus.& tangit Spe. in d.t.t. de inſtr.edi.§.dicto.ver. qd ſi hrs
nõ facit.Sed ego dico ſic,ꝙ hrditatis reſtitutio põt fieri incõtinẽti:
& tũc fateor ꝙ fideicõmiſſarius põt facere inuentariũ: qa hrs pote
rat iure hrditario facere: ergo in fideicõmiſſario ꝑ Treb.trãſibit,
l.j.poſt prin.ad Treb.Si uero hrditas nõ eſt reſtituta incõtinẽti,ſed
tps faciẽdi inuentariũ tranſierat, tũc ex pſona hæredis nõ põt. Sed
puto, ꝙ ex pſona ſua poſſit facere fideicõmiſſarius ꝑ rõnem datã
ꝑ alios doc.& ꝑ aliã rõnem: qa inuentarium eſt inductũ vt fiat, ne
hrs habeat neceſſe petere tps deliberãdi.l. ſcimus §. ſin aũt dubius.
C.de iure delib. Sed iſta deliberatio ita cadit in fideicõmiſſariũ, ꝓut
in hrdes: qa põt pati damnũ.l.j.§.j.s.de iur.delibe.cũ ſua gl.ergo ap
paret,ꝙ iſtud beneficiũ ꝓſulit fideicommiſſario,ut hæredi:& eſt ex
preſſum inſti.de fidei.hære.§.ſi qs una.& no.℥.ad Treb.l.j.§.ſi is.in
gl.in verbo,ex hrditate peruenit: ſecus in hrde, legatarius aũt non
habet neceſſe facere,qa ſentit cõmodũ.Sed unũ fateor,ꝙlicet fidei
cõmiſſarius nõ teneat inſolidũ: qa inuẽtariũ fecit: hrs q nõ fecit,in
ſolidũ tenet ꝑp delictũ ſuũ,ut hic: & diximus in corpo. de hære. &
11 fal.¶Vltimò,moueo † vnũ dubiũ,dr in iſto.§.ꝙ bona patris,& fi-
lij,q erãt tpe mortis,ↄtribuũt:ſed quõ eſt poſſibile,ꝙ iſte filius ha-
beret aliqua bona,cũ qcqd habet,patri qrat? Bñ potes itelligere,ꝙ
iſte tex.põt intelligi,ꝙ hic filius erat miles & pupillus, qd eſſe põt.
l.vlt.C.de teſt.mili.& l.ſed & milites.§.iã aũt.s.de exc.tut.& iõ põt
habere pecula caſtrenſia: hodie conſtat, ꝙ põt habere aduentitia.

§.Si filio ſuo. Ad euidentiã,ſcias qd non eſt in toto iſto li-
bro,nec fortè ĩ toto corpore iuris difficilior
tex.& iõ legã tex.huius.§.ꝑ particulas apoſtillando, & breuiter, h.
d.Pro parte inſtitutus in ſecũdis tabulis ſolus grauat ex ſua perſona
duntaxat: cohrs verò,qa ↄtributione facta,reperit eſſe grauatus ex
ſua,ac pupilli pſona,Falcidiã ꝓſequit,h.d. ¶Diuidit in duas partes.
Primo,loquit de eo,qui eſt grauatus ex ſua pſona tñ.Secũdò, loq
tur de eo,q eſt grauatus miſtim ex perſona ſua, & perſona pupilli.
Secũda ibi,qd tũ dicemus. ¶Itẽ ſubdiuidit prima in quatuor : quia
primò,ponit qõ.Secundò, allegatio pro una parte.Tertiò,ſol. qõ.
Quarto,rõ ſolutionis.Secunda ibi,& facile. Tertia ibi , ſed verior.
Quarta ibi.vt.n. ¶Itẽ ſecũda pars ſubdiuidit in quinq; particulas.
Primò,ponit qõ.Secundò,allegatio ↄ ſubſtitutũ. Tertiò, allegatio
ꝓ ſubſtituto.Quartò,ſolu.qõnis.Quintò, determinat vnã qõne cir
ca ꝓdicta.Secũda ibi,at q n. Tertia ibi, rurſus.Quarta ibi,itaq;.Qui-
ta ibi,huic ↄñs.Et ↄtinuat iſte.§.ad ſuperiorẽ: qa.s. loquit, qñ vnus
eſt inſtitutus,& vnus ſubſtitutus:hic qñ pupillus eſt iſtitutus, & plu
res sũt ſubſtituti. In tex.ibi,onerauerit vltra dodrãtẽ portionis ſibi
ↄtingentis.Dy.& ibi eſt facilis allegatio pro vna parte.In tex.ibi Fal
cidię locũ: qa ↄtributione facta legata nõ excedũt quadrãtẽ totius
aſſis.Itẽ ibi,alterũ ſubſtitutũ.ſ.grauatũ.Ibi,ſed verior.ſol.qõnis.Itẽ
ibi patri hæres extitiſſet ab initio,& iure directo.Ibi,vt.n.Rõ ſolu.
Itẽ ibi. vim capiũt.dic quo ad ſolẽnitatẽ. Itẽ ibi.& formã,quo ad or
dinẽ.Itẽ ibi,& originẽ,quo ad verba,uel quò ad ſubſtitutũ. Itẽ ibi,
oneratus ↄſideratis relictis legati a ſe in tabulis pupillarib. Itẽ ibi,
omnib.ſlegatis relictis a pupillo,& ſubſtituto,& miſtis. Item ibi,at
quin,allegatio ↄ ſubſtitutũ.Ibi rurſus, allegatio pro ſubſtituto. Itẽ
ibi,itaq;.ſol.qõnis.Itẽ ibi,oneratus,ut in primo caſu.Item ibi quar
tã,ex ſua pſona.Itẽ ibi,nõ eſt oneratus,vt in ſecũdo caſu.Itẽ ibi,ſub
ſtitutus,ut deſideret quartã.Itẽ ibi,ↄfuſionẽ.i. ꝑp ↄtributionẽ lega
torũ relictorũ a pupillo,& a ſe: & ſic ex vtraq; pſona ſimul iuncta
Falcidiã retinebit.¶Dr hic,qd licet in pſona inſtituti non habeat
locũ falcidia,tñ h bet locũ in pſona ſubſtituti.ↄ.s.ea.l.§.qd vulgò.
Sol.ibi fuit vnus ſubſtitutus,hic duo.Sed ↄ hoc facit.℥.eo.l.pr filiã.
§.ſi.ſol.hic qñ plures ſubſtituunt: iura ↄria loquunt, qñ unus pluri
bus ſubſtituit.Dr hic,vt.n.opes,&c. Opp. & vr ꝙ pupillaris ſubſti-
tutio poſſit hře effectũ iure ꝓprio.l.& ſi ↄ.s.de vulg.& pu.Sol.ibi
nõ tollit paternũ de iure ciuili,ſed de iure prætorio: iõ põt tñ pu-
pillaris remanere.Opp.qd uarietas euitet. l. Titię ſi nõ nupſerit.s.
ti.j.Sol.Ibi ex varietate reſultat ↄrictas ſe impediẽs: hic nõ ſe impe
diũ:qa circa diuerſas pſonas.Pro hoc.l.Papinianus.§. ſed nec impu
beris.s.de inoffi.teſta.De hac materia ꝑ Dy.in c.mutare.ex de reg.
iur.lib.6.¶Opp.ad finẽ de.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.℥.de verbo.obl.
Sol.Hic non eſt extraneus,ſed hæres eius.¶Vltimò opp. qa nõ vt
hæres pupilli,ſed vt inſtitutus, ut in primo caſu: & ſic videt ꝙ iſta
ſtipulatio proſit,tam alteri,quàm hæredi.Sol.tã in primo,quã in ſe
cũdo caſu huius.§.iſte,vt hæres pupilli detrahit Falcidiã, aiãs ad eũ
non tranſiret iſta ſtipulatio.Sed quid eſt,in primo caſu , dr detrahe
re ex ſua perſona: hoc eſt,qd ↄditio, ſeu grauamẽ eſt iniunctũ ex ꝑ
ſona: quia quod in perſona pupilli non fuit,nec potuit cõmitti : tũ
ſpe reſpiciebat pupillum, prout ſubſtitutũ, vt dicimus in ſtipulatio
ne,quæ incipit ab hærede.l.hæreditarium.℥.de bo.auth.iudi. poſſi.
& l.j.C.vt act.ab hære.& l.reperitur.℥.eo.

§.Quæſitum eſt ſi quis. Legata relicta a pupillo
in primis tabulis , & a co
hærede ſibi ſubſtituto in ſecũdis,debẽt ↄtribui: ſecus ſi ab vtroque
in primis tabulis ſint relicta,& eadẽ in diuerſis partib. inſtituta cõ-
tributio ſemper fiet.h.d. Diuidit in quatuor.Primò,ponitur qõ.Se
cundò, vna determinatio, in qua debet fieri contributio . Tertiò,
alia, in qua ceſſat contributio. Quartò,ponit vnũ caſum, qui præ-
dictis videbatur ſimilis, non tñ eſt.Secũda ibi, dixi. Tertia ibi , ſed
legata.Quarta ibi,& aliã. Ad euidentiam tu habes duas regulas vul
gares.Vna eſt, ꝙ in tabulis patris & filij una falcidia habet locũ.l.
in ſingulis.℥.eo.¶Hoc præmiſſo uenias ad tex.ibi,vulgò.℥.eo. & l.ſi
in ſing.& s.§.proxi.Itẽ ibi,a ſubſtituto in ſecũdis tabulis.Itẽ ibi cõ
tributionem,& hoc per regulam poſitam in.§.quod vulgò. s.ea.l.
Itẽ ibi,extero in primis tabulis.Ibi,cæteris,a pupillo relictis , ſed in
primis tabulis.Item ibi, habeat,ſubaudi integram. Itẽ ibi,legatorũ,
ab eodẽ relictorũ,& ſic ceſſat ↄtrium.¶Opp. hic dr, ꝙ vulgaris re-
gula dicit,legatorũ ratione ſeparandã. ↄ.s.ea.l.§.quod vulgò. Sol.
Hic loquit de vulgari regula quæ ponit in.l.in ſingulis.℥. eo.Opp.
de.l.qui fundũ.§.qui filiũ.℥.eo. Sol. Ibi legata in ſecũdis tabulis nõ
fuerunt relicta,de ↄtributione meritò nõ tractat.¶Vlterius dr hic
in tertia parte, ꝙ non debet fieri ↄtributio: ↄ.s.ea.l.§. quod vulgò.
Soluit gl.duob.modis.Vno modo ſm Hug.& illa eſt vera: alio mo
do ſm Io.ꝙ relicta ab inſtituto in primis, & ab eodẽ in ſecũdis nõ
ↄtribuuntur, ut hic,ſed ſol.Io.tollitur per.l.cohæredi.§.cohæres.s.
de vulg.& pup.Opp.de d.l.qui fundũ.§.qui filium.℥.eo. vbi dr, ꝙ
fiat ↄtributio etiam in caſu iſtius tertiæ particulæ.Breuiter iſte.§. de
bet intelligi ſm diſtinctionem illius.§. Aut portio grauata accedit
nõ grauatæ,& ita loquitur hic: aut econuerſo . nõ grauata graua-
tæ, & fit cõtributio,ut in ↄrio.Opp.de.l.cohæredi.§.cohæres. s.de
vulg.& pup.Glo. ſoluit,& benè. dico quòd ibi fit ↄtributio bono-
rũ,ut hæc legata in ſecũdis tabulis poſſint augeri ꝑp bona quæ ſub
ſtitutus habuit ex prima inſtitutione,ſeu ex pſona inſtituti:& lega-
ta data in primis tabulis,ꝑp bona aduẽta ex ſubſtitutione,ſimiliter
põt augeri,nõ minui: & iõ dicit gl.not.tres caſus. Primus eſt legata
relicta a pupillo,&c.vt in gl.Opp.ſm Dyn.omnis ſubſtitutus eſt cõ
ditionaliter inſtitutus,vt.s.ea.l.§.quod vulgò.& clarius in.§.ſi filio
& l.cohæredi.§.cohæres.s.de vulg.& pup. Sed qñ idem eſt inſtitu-
tus purè, & pro parte ſub ↄditione, indiſtinctè fit ↄtributio, ut hic:
ergo,&c.Rñdeo,dicit Dy.ꝙ hoc eſt verũ ꝙ fit contributio legato
rũ relictorũ a ſe,ſed legatorũ relictorũ ab alio nõ fit cõtributio, &
materiã ↄtributionis dabo plenè,in l.qui fundũ.§.qui filium.℥. eo.

§.Si quis exhæredato. Relicta ab inſtituto ex pri-
mis tabulis,& ab eodẽ in ſe
cundis factis,filio exhæredato debent contribui.h.d.Opp.s.§.pro
ximo.Breuiter reſpon.ego.dixi in §.quod vulgò.s.ead.l. ibi loqui-
tur,quando in ſecundis tabulis legata non fuerunt relicta, hic ſic.

LEX XII.

Si debitor. Põt hrs grauari,ut Falcidiã ſibi cõpenſet in de
bito.h.d.Opp.℥.eo.l.qd de bonis.§.j.& §.ſi.So.
dico.ꝙ fallit in caſu huius legis, quando debitor grauat creditorẽ.
Et legis ratio põt eſſe,ꝙ hic fallit: quia per aditionem debitũ eſt ex
tinctum,ideo de facili poteſt prohiberi,ne hæc deductio fiat.Sed ↄ
hoc opp.de.l.cum pater.§.Titio.s.de leg.2.vbi dicit,ꝙ reſultat ini-
quitas ſed. Veritas eſt iſta, quòd ibi reſultat iniquitas inſpecto iu-
re communi,nõ inſpecta voluntate defuncti,quæ ſeruatur,ut pro-
batur in l.Lucius.§.maritus.infra tit. Vlterius opp. infrà eod.l. pa-
ter filiã.in prin.Breuiter ibi gl.tagit,& ſol.vt ibi videbitis. Opp. de.
l.quod de bonis.§.cũ fideicõmiſſum ſm unã lect.℥.eo. Sol.Ibi loq
tur in filijs,hic in extraneis. Vlterius opp.℥. eo. l. quod de bonis.§.
quod auus.Sol.Quod dixi,loquit in filijs primi gradus:ſed §.quod
auus,loquitur in filijs ſecundi gradus,ut eſt in nepotibus.

LEX XIII.

Si tacitum. Qui eſt in poteſtate alterius, excuſatur ſi ab eo
tacitum fideicommiſſum ſuſcepit.h.d.

LEX XIIII.

1 *Falcidiæ nec Trebellianicæ,quæ extra teſtamẽti cãm capiunt,nõ imputãr.*
2 *Actio de dote intentata per patrem,an fiat tranſitoria ad hæredes per ſolã litis conteſtationem,& quando faciat actionem propriam.*
3 *Mulier,an ſit domina rei dotalis,remiſſiuè.*
4 *Mulier,an poſſit in dotem inſtitui,remiſſiuè.*

1 **Pater filiam.** Iſta eſt pulcherrima lex,& ſubtilis. Quæ ex-
tra † cauſam teſtamẽti capiunt,in Trebellia

BUAH

nicam,vel falcidiam non imputan tur.h.d.In tex.ibi,in Falcidiæ.i.
in Treb.Itē ibi,nō petijſſet:qa in nul lo repetit,qñ dos nō eſt in bo
nis patris. Not.:quod dixi in ſummario. Anteq̃ ueniā ad ꝯria,iſtud
principiū legit duob.modis. Vno modo.ꝙ pr̃ nō petijt, nec exegit
dotē ꝯſentiente filia:ſed exegit ea non ꝯſentiente.& iſta ponitur in
prin.gl.& iſtā approbat gl.in l.ſi cū dotē.§.ſi pater.ſ.ſol. matr. Sed
iſtā reprehēdit gl.hic.& bene: qa ſi pr̃ exegit,ten et ꝯdi.inde. & per
ꝯñs filia tenet,qa eſt hæres patri:ergo vt ęs alienū eſſet deducendū.
l.irritū & l.in imponēda.C.eo.Ponit ſecūdo modo caſus, & illam
poſitionē tene.Opp.de.l.qm̃ nouella.C.de inoffi.teſt.Sol.ibi cōpu
tatur in debito iure naturæ,hic nō cōputatur in Falcidiam, & uide
gl.ī uerbo ꝓprio,quæ incipit,propriè loquit hic de quarta.& Dy.
dicit gl.in ſe eſſe uerā:ſed nō quantū ad iſtā legē:qa hic non loquit
de falcidia iure inſti.ſed de Trebellianica:qa rogata fuit de reſtitu-
tione uniuerſitatis, & in Trebellianicā uenit quod capit ex teſtō,
uel de iure hæreditario,uel alio titulo.l.a filia.in prin.j.ad Treb.&
quid ueniat in Trebellianicā,& quid in falcidiā dicā in l.in quartā.
j.eo.Opp.de.l.ſi debitor.ſ.eo.Sol.gl.dupliciter. Vno modo, ꝙ ſpā
le eſt in filia ne oneret in falcidia, ut.j.l.proxi.§.cū fideicōmiſſum.
& ibi examinabo.Sed quantum eſt in propoſito gl. dat aliā ſol. quā
tene pro uera quo ad ꝯrium:qa ibi loquit in debito hęredi a defun
cto.Et ratio eſt,quā dixi uobis in l.ſi debitor. qa ibi ꝑ cōfuſionē ex
tinguitur,iō de facili permittit: ſed hic nō ꝯfunditur, cū ab alio de-
beatur.¶ Quærit gl.pone ꝙ pater petijt dotē,qd iuris? Glo.quæ eſt
2 hic,† diſtinguit,aut petijt litē cōteſtādo, & tūc ſm iura antiqua eſt
effecta actio propria patris, & tūc in bonis patris reperit, &c. ut in
gl.quā vide,ibi,qd ergo ſi petijt,ſed non exegit, &c. & ſic tenet gl.
ꝙ ꝑ ſolā ꝯteſtationē fit actio tranſitoria ad hæredes, & iſtud debet
intelligi de actione,quæ erat ſm antiquiſſima tēpora,nō ſm tpa Di
geſtorū:quia ſm iſta tpa actio ex ſtipulatu ꝑ litis ꝯteſtationē nō fie
bat trāſitoria.l.ſi marito.§.ſi volūtate.ſ.ſolu.matr.¶ Quærit gl. qd
ſi filia ꝯſentiēte? Et dic,ut in gl.& adde ibi,petijt,ſcilicet, & exegit:
ſecus ſi non exegit: qa nō facit actionem ſuā propriam.d.l. ſi mari
to.§.ſi uolūtate.ſ.ſol.matri.Sed qñ exegit,ſecus.l.fi.C.cōia utriuſq;
iud.Et intellige ut ibi,& de ea feci magnū feſtū in l. poſt dotē. ſol.
3 ma.¶ Quæro,† an mulier ſit domina[a] rei dotalis? Dic ut in.l.ī reb.
a C.de iure dotium.Quæro, † an mulier poſſit inſtitui in dotē? Dic
4 vt in.l.denique.§.ſed utrùm.in fi.ſ.de mino.

ADDITIO.

a ¶ Domina.Quando maritus,vel vxor ſit dominus,vel domina rei dotalis,vide Pau.de Caſt.conſi.342.

§.Auia nepotibus.

Onus non deducendæ falcidiæ ex alio teſtamento debitæ, cum alijs legatis,& alijs oneribus commiſcetur.h.d.No.ꝙ ex teſtamēto ſuo teſtator detrahi falcidiam non poteſt prohibere.no.j. l.proxi. §.j.in teſtamento alterius ſic,ut hic.

1 *Pater ſi ſubſtituit duobus impuberibus,intelligitur ꝙ debent ambo impuberes decedere.*

2 *Teſtator ſi dixerit,& ſi deceſſerint filij mei,ſubſtituo talem, an uno defuncto ſubſtitutus admittatur prius quàm alius.*

§.Duobus.

Iſte.§.eſt difficilis iuuenib.& h.d.Si vnus pluri
bus ſubſtitutus vtriq; directò ſuccedit,contri-
butio habet locū: ſecus ſi vni directò,alteri ꝑ ꝯñam.h.d. ¶ Diuidit
in duas partes.Primò,qñ vtriq; directò ſuccedit.Secūdò, qñ vni di
1 rectò,alij ꝑ ꝯñam.Secūda ibi,ꝙ ſi.¶ No.† ꝙ qñ pr̃ ſubſtituit duob.
impuberibus,intelligit ꝙ debēt ambo impuberes decedere,ut hic
in fi.Opp.ſ.eo.l.in rōne.§.ſi filio.Sol.Ibi fuerunt ſubſtituti plures
vni:hic vnus plurib.Opp.de.l.in rōne.§.quæſitū. ſ. eo. Rñ. hic fuit
comiſtio omniū bon.in perſonā vnius,& eodē iure,& iō fit ꝯtribu
tio:ibi verò ſecus.Dr̃ hic ꝙ vtriq; hæres extitit.Contra: qa vltimo
decedenti eſt hæres,vt hoc.§.in fi.Rñ. principiū iſtud pōt intelligi
duobus modis.Vno modo, ꝙ in prin.facta fuit ſubſtitutio ſepara-
tim.l.pe.ſ.de iniu.teſt.Alio modo pōt intelligi,ꝙ ꝯiunctim fuit fa-
cta ſubſtitutio,& tūc oportet te ponere,ꝙ ambo ſimul decederēt.
Procedo & opp.ad fi.dr̃ hic,ꝙ vltimo tm̃ ſucceſſerit.Contra. l. pe.
ſ.de iniuſt.teſt.Sol.ibi ſunt ſeparatim ſubſtituti,hic ꝯiūctim. Opp.
de.l.hæredes.§.cùm ita.j.ad Treb.Sol.gl.in verbo ſubſtitutū, ꝙ ibi
in ſtipulatione fideicōmiſſaria: hic in directa, & ſigna benè iſtā gl.
2 maximè in fi.Et quid dicit iſta gl.in fi.nonne tota die † fit teſtm̃, ſi
deceſſerint filij mei,ſubſtituo talem:qa tūc ſi unus de filijs decedit,
prius fideicōmiſſarius admittit quàm alius cohæres? Dixi plenè in.
l.pe.C.de impub.& alijs ſubſt.Dicā plenè in d.l.hæredes.§.cùm ita.
ad Treb.& iſtā gl.tenent Dy.& Cy.C.de impu.& alijs ſubſt. l. pen.

LEX XV.

Quod de bonis.

Cōtra debitorem cauſa mortis liberatū,oppoſita replica, quis Falcidiā conſequitur.h.d.Quæro,quid ſi per acceptilationem fuerit liberatus? Dic ut in gl.& benè.

1 *Laudo parere promittentes, & ꝙ actio ex eo naſcatur, & ꝙ ex tunc ſit homologatum,an poßit fieri,ut non reducatur ad arbitrium boni viri,*

§.Frater cū hæredem.

Pactū factū in vita defun-
cti de Falcidia nō petēda,
a nō valet.[a] h.d.Opp.de.l.ſtipulatio iſta.§.alteri.de verb.obli.Sol.gl.
diſtinguit,ut hic dr̃ in ea.Opp.de auth.ſed cū teſtōr.C.eo.Solu.Iſta
b lex eſt hodie correcta.Opp.j.eo.l.ſi in teſtō.Sol.ut ibi. ¶ Induco[b]
1 ad q̃ſt.Vos † ſcitis,ꝙ ex cōpromiſſo homologato orit actio. q̃ro,
qd ſi partes ꝓmittūt parere, & ꝙ actio ex eo naſcit, & nō ſit homo
logatum: an poſſit fieri,vt non reducat ad arbitrium boni uiri hoc
modo? Dy. conſuluit ꝙ non,per rationes quas ponit in c. ſcienti.
extra de reg.iur.lib.6.& eſt alia gl.quæ dicit in l.cū antea.circa prin.
C.de arb.& illam allegat Dyn.caſus eſt hic, quòd in vita non valet
pactum.poſt,ſic: & ſic in quæſtione noſtra.

ADDITIONES.

a ¶ Non ualet.Adde inquantū Alex.tangit,an valeat pactū de nō probādo ſolutionem,niſi per inſtrm̃,qd ſi ſit ſtatutū,& creditor velit probare debitū per confeſsionem debitoris ꝑ teſtes, an poſsit? uide Pe.de Anch.conſi.351. & inquantū etiā refert q.Ray.de hærede iuſſo nō moleſtare vxorē, vide Pau.de Ca. ꝯſi. 191.

b ¶ Induco. Adde inquantum Alex.tangit,an procurator datus ad homologandum laudum,poſsit homologare iniquum.Bal.conſi.6.lib.4.

§.Non idcirco.

Licet vnū legatū qs ſoluerit integrū,
nō ꝓhibet de alijs legatis Falcidiā de-
trahere.h.d.Opp.de.l.vltima.C.eo.Rñdeo,hic intellige,ꝙ ꝑ errorē
ſoluit,& hoc eſt uerū,qđ de his q̃ ſciēter ſoluit,non pōt detrahere:
ſed de alijs ſoluēdis pōt,ut hic,& l.irritū.C.eo.Sed ꝯ hoc opp.de au
th.ſed cū teſtōr.C.eo.Rñ.ꝑ illū tex.iſta corrigit.h.d.iſta gl.ord.De
iſta correctione dicas vt in.l.ſi ex plurib.j.eo.Vlterius opp.C.de fi
deicō.l.j.Sol.Illa eſt vera: qa ibi eſt fauor alimētorū, & curſus tp̃is.

1 *Filij primi gradus non computant fructus in Trebellianicam, cæteri ſic.*

§.Quod auus.

Quod defunctus debet hæredi,ut æs alie-
nū deducit,niſi teſtōr ꝓhibuerit: nec vr̃
prohibere,ſi eū grauat,ut propria bona ſua reſtituat: & fructus per
cepti iudicio teſtōris in debitū imputant.h.d.In tex.ibi, pari pecu-
nia.i.vſq; ad ꝯcurrentē quantitatē.Opp.hic innuit Iuriſcōſultus,ꝙ
ſi teſtōr expreſſe prohiberet Falcidiā,poſſet.Cōtra.j.proxi.§. Sol.
Ibi in liberis primi gradus,hic in liberis ſecundi gradus.Opp. C.ad
1 Treb.l.iubemus.in prin.Gl.† rñdet ſolēniter, illa lex habet locū in
filijs primi gradus,q lucrant fructus interim:hic ī nepotib. Et hoc
tenet in l.ī fideicōmiſſariā.j.ad Treb.& hoc eſt cōe dictū, tene mē
ti,qñ fiunt reſtitutiones fideicōmiſſi,ut qñ filius eſt inſtitutus,& de
reſtituendo grauatus,& dicunt aduocati ꝙ medietas retinetur. Ad
uerte,an ſint liberi primi gradus,quib. fit ſubſtitutio: quia ſi eſt fi-
a lius,[a] fructus lucratur: ſi eſt nepos,tūc fructus interim percepti cō
putant in Treb.& iō ſemper ſis cautus,ut aduertas quis ſit ille, cui
facta eſt ſubſtitutio: quia unum magnum aduocatum uidi errare.

ADDITIO.

a ¶ Si eſt filius.Adde vltra Alex.qui allegat Ang.ꝯſ.224.tenet opi.Bar.ꝙ eandē opi.tenet Ro.ꝯſi.206.etiam ſi teſtator prohibuiſſet alienationem fiendam,licet Pau.de Caſt.conſi.92. dicat, ꝙ non vidit legem dicentem ꝙ cum filius detrahit duas quartas,quin debeat fructus in Trebellianicam imputare.

1 *Teſtōr ſi mādat debitū cū hęreditate cōpēſari,intelligit de debito iure nãę.*

§.Cum fideicommiſſum.

Legit tripl̃r in glo.
ſed j.& ij.lect. ſunt
idē.Hoc intēdit.In filijs primi gradus debitū cū Falcidia nō cōpen
ſat,ēt ſi hoc teſtōr exp̃ſſit.h.d.In tex.ibi,qđ filio debet.i. dodrās hæ
reditatis mr̃is.Itē ibi,poni cęperit,inter hr̃des & legatarios, qb. le-
gata pr̃ religt.Itē ibi,dodrāti,hr̃ditatis maternę debitæ pr̃i ꝑ Treb.
ſm j.caſum:vel dic paternæ debitæ filio ꝑ Falcidiā ſm ij. caſū. Op.
de.l.ſi debitor.ſ.e.Sol.ſpeciale ī filijs primi gradus,ut hic.Facit.l.pr̃
filiā.in prin.ſ.eo. Opp.ſ.proxi.§.Sol. ibi in filijs vlterioris gradus,
hic in filijs primi gradus.Sed hoc nō vr̃ verū: quia quadrantem de
bonis maternis non recipit ſeparatim a bonis patris: quia cū pater
adiuit hęreditatē,cępit hęreditas eſſe unita.l.ſed ſi plures.§. filio.ſ.
de vulg.& pup.Quare gl.legit aliter, & ſm iſtā lec. dicit in ſumma,
ēt in filijs primi gradus,falcidia cū debito cōpenſat, teſtōre iubēte.
h. d.Cōtra iſtā lect.opp.de.l.pr̃.in prin.ſ.eo.Sol.Ibi volebat qđ cō
pēſaretur debitū ab alio: hic a ſe ipſo,ſm iſtam lect.ibi poſitā, non
ſm iſtā lec.quā tenet Dy.hic,& hanc tenebat Ray.Et ex ea no.qđ ſi
1 teſtator † iubet debitū cū hæreditate cōpenſari, intelligit ēt quo ad
a ea quæ debentur hæredi iure naturę:[a] & hoc ēſt no. Item ſm hanc
lectu.not.ꝙ lex iſta non contradicit.l.ſi compenſandi.C.de hæred.
inſtit.cum concor. licet gl. ibi iſtam ſignet pro contraria. Eſt hic
etiam iij.lect. quam reprobo, ut primam.

ADDITIO.

a ¶ Iure naturæ.Adde ultra Alex. an filia acceptās legatum cum hoc ꝙ amplius petere non poſsit,ſibi præiudicet in legitima.Pau.de Caſt.conſi.232.Bald.conſi.405.lib.2.Ang.conſi.14.

§.Ex donationibus.

Quod ab hr̃de uxoris ex do-
nationibus viro debet reddi,
vt æs alienū detrahit.h.d.In tex.ibi,nō erit.iō detrahitur, ut æs alie-
nū.Opp.& vr̃ ſibimet ꝯdicere,qa dicit ꝙ intātū eſt pauperior, inq̃
tū locupletior,& ſic obſt.ſ.ti.j.l.Titiæ ſi nō nupſerit. & l. ubi repu
gnātia.j.de re.iu.Sol.diuerſis reſpectib.ē iſta ꝯrietas, & iō admittit.

§.Fructus

§. Fructus prædiorum. Quod ex re legata percipitur, in falcidiā computa
tur, & hr̃s debet habere quartam, & fructus quartæ, tp̃e mortis. h.
d. Op. ȷ̃. e. l. in rōne. in prin. Rñ. hic loquitur in fructib. q̃ erant in
terra, ut s̃. ea. l. in lege Falcidia placuit, &c. ut in gl. ſed iſta gl. dicit ue
rum in ſe, non in caſu huius legis: quia hic loquit̃ in fructib. ꝑceptis
ex ipſa re legata, qui falcidiam minuunt ẽt poſt percepti. l. Paulus. 2.
rñſo. ȷ̃. e. & hoc no. in l. in fideicōmiſſariam. ȷ̃. ti. 2. Op. & vr̃, ꝙ fru-
ctus integros debeat reſtituere, d. l. in fideicommiſſariam. Solu. ꝓut
habetis, relictorū, ꝯ̃rium non ob. q̃a hic non fuerunt relicti fructus
ſed fundus: ꝓut habetis in litera, relictos, expone ut gl. dicit, ꝙ ꝑ ꝯ-
ſequentiā fuerunt relicti, non principaľr, q̃a legādo fundū, uideor
fructus legare tp̃e quo cedit dies legati. Op. de l. ſcimus. §. repletio-
nem. C. de inof. teſ. Sol. Ibi in debito iure naturæ. Qui fructus com-
putentur in iſtam Falcidiā, dicā in d. l. in fideicōmiſſariā. ȷ̃. ad Treb.

1 *Aeſtimatio defuncti non inſpicitur in deductione Falcidiæ.*

§. Quarta, quæ per legem falcidiam.

1 In tex. ibi minui. ſ. in parte. Itē ibi, auferri. ſ. ī totū. ¶ No. † ꝙ æſtima
a tio defuncti[a] nō inſpicitur. l. ſi fundū ſub conditione. §. ſi libertus.
de leg. 1. Item vr̃, ꝙ falcidia non p̃t minui. Contra, in corpore eo. §.
ſi uerò exp̃ſſim. Gl. dicit, fateor ꝙ hodie bene poterit ꝓhiberi. Sed
iſta gl. dicit uerū: ſed nō ꝙ iſte. §. ſit correctus, nā in §. ſi uero exp̃ſ-
ſim, & in §. præcedenti dicit, ꝙ teſtator prohibendo Falcidiam p̃t
eſſe non ignarus uirium ſui patrimonij, ſed qñ erat exiſtimās plus
eſſe in patrimonio, remanerent iura antiqua incorrecta: & iſto ca-
ſu loquitur hic, quando errauit: ergo non eſt correctus iſte. §.

ADDITIO.

a Defuncti. Adde Pau. de Ca. conſi. 238.

LEX XVI.

Si ex pluribus.

Falcidia non deducta ex una re, uel par-
te ſoluta, pōt deduci ex alia re, uel parte
eidem ſoluenda. h. d. Op. C. e. auth. ſed cum teſtator. & in corpore
unde ſumitur. Gl. ſol. q̃ eſt hic, & dicit ꝙ iſta ꝑ illam corrigitur. Alij
dicunt, ꝙ ibi ſoluit integrè, & uide ẽt gl. q̃ incipit. ſ. uni ꝑſonæ, &c.
Videte, iſta ſol. in ſe eſt uera. Sed uideamus an ſit uera q̃tum ad l. iſtā
quia nos poſſumus intelligere primum caſum. l. in plurib. reb. lega
tis per nomen collectiuum, & tunc eſt unū legatū. l. ſi ex toto. §. fi.
s̃. de leg. 1. & tunc ꝓcedit iſta gl. quo ad oẽs patres legis. Item pōt in
telligi, ꝙ res plures legatæ ſunt ſeparatim, & tunc plura ſunt legata.
& in hoc gl. non benè dicit. Sed dic, ꝙ principium ſ̃m hoc corrigi-
tur, & finis huius. l. remanet incorrectus.

LEX XVII.

a Si poſt miſsionem.

[a]Legata relicta in militia, cum le-
gatis relictis poſtea, ꝯtribuuntur
quātū ad diminutionē ꝑp defectum patrimonij faciendam: non
autem quo ad diminutionem per falcidiam introductam. h. d. A-
b lios caſus, in quibus non detrahitur falcidia,[b] uidebitis. ȷ̃. e. l. Neſen
nius. §. 1.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Miſsionem. Vide Imo. conſi. 95. & conſi. 74. & conſi. 212. aliàs 112.
b ¶ Falcidia. Adde inquātū Ale. ponit, qñ de legatis ad pias cauſas falcidia detra
hatur, allegando Io. An. ꝙ illud Io. And. fuit originaliter. Oldr. conſi. 111.

1 *Filiusfamilias poteſt in codicillis grauare patrem.*
2 *Falcidia habet locum ab inteſtato.*
3 *Parentes primi gradus computant ſibi fructus in Falcidiam, ſecus in filijs.*

Filiusfamilias qui.

Iſta eſt notabilis lex, & h. d. Filiuſ-
familias miles poteſt grauare patrē
ab inteſtato, ut peculium reſtituat, & per reſtōnem peculium effici
tur hæreditarium, & fructus medio tp̃e percepti ī patri Falcidiam
1 computantur. h. d. ¶ No. † quod filiusfamlias pōt in codicillis gra-
uare patrem. No. ꝙ illa q̃ non eſt hr̃ditas, ꝑ Trebellianum reſtitu-
2 ta, fit hæreditas. ¶ Item, no. † ꝙ Falcidia habet locū ab īteſtō. ¶ Op.
in corpore de hær. ab inteſtato. §. j. Sol. Iſta corrigitur per illam: q̃a
filius habet hodie hæreditatem, ut l. quod ſcitis. C. de bo. quæ libe.
a ¶ Op. de l. iubemus.[a] C. ad Treb. Sol. ibi † in liberis primi gradus, q̃
3 non computant fructus in Falcidiam, ꝗ eſt uerū: ſed ſecus in parenti-
b bus primi gradus, ut hic, qui computant fructus.[b]

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Op. de l. iubemus. Et no. ꝙ iſta. l. iubemus. non habet locum in parenti-
bus primi gradus, ut non computent ſibi fructus perceptos in falcidiam. & ſe-
quitur hic Ang. & Io. de Imo.
b ¶ Computant fructus. Adde Cal. conſi. 12. ſub rub. de teſta. ✠ Bar. in l. in fidei-
com. nu. 3. ubi Alex. col. 2. ȷ̃. ad Treb. PANCIR.

LEX XIX.

a Si dignum.

[a]Pretium rei dr̃ capi iure hæreditario, & ideo
computatur in quartam. h. d. Et de hoc uidebi
tis in l. ad ueterani. ȷ̃. e. & dicam plenè in l. in quartam. ȷ̃. eo.

ADDITIO.

a ¶ Si dignū. Adde inquātū Ale. tāgit, ꝙ licet aliàs alienatio rei minoris nō ualeat
ſine decreto, tñ ſi teſtōr ita mādat, ualet alienatio, ꝙ hoc idē uult Ang. ꝯſ. 176.

LEX XX.

Si à ſeruo meo.

Legatum inutile falcidiam non inducit.
hoc dicit.

LEX XXI.

1 *Concurrentibus duabus cauſis, inſpicitur fauorabilior.*
Adde Are. in c. cæterum col. fi. de iud.
2 *Hæres id quod capit cā conditionis implendæ, non computat in Falcidiam.*
3 *Statuto ſi cauetur ꝙ de quolibet contractu, ex quo alicui ius quæritur, ſol
uatur gabella, præterquam de inſtr̃o ſolutionis, ſi eram obligatus ad uen
dendum, & poſtea uendo, non teneor ad gabellam.*

1 Si pupillus.

In † ꝯcurſu duarum cārum inſpicitur illa q̃ falci
diā minuit, & illa, q̃ repetitionem impedit. h. d.
2 Debes ſcire ad euidentiam, † ꝙ illud, quod hæres habet cā ꝯdōnis im
plendæ, non computat̃ in falcidiā, niſi ꝙ iure hæreditario capitur.
Op. ꝙ minor naturaliter debitum poſſit repetere. l. interdū. s̃. de ꝯ-
di. inde. Sol. de iure cōi non pōt, ut hic: de iure ſpāli ſic, ut ibi. ¶ Op.
a quod una[a] ſoľo non parit obľonem, & liberationem. l. qui hoiem.
§. fi. ȷ̃. de ſol. & l. cū is. §. j. s̃. de ꝯd. inde. Sol. diuerſis reſpectib. poteſt:
& facit. l. trib. s̃. de uſufr. ea. re. quæ uſu. & l. in numerationib. ȷ̃. de
3 ſol. ¶ Induco ad q. † dr̃ in ſtatuto, ꝙ ex quolibet ꝯ̃ctu ex quo alicui
acquiritur ius, debet ſolui gabella, prętерquam de inſtr̃o ſolutionis:
modo eram tibi obligatus ad uendendum primò tibi fundum, nūc
uendo, quæritur, an ex iſto inſtr̃o uenditionis debeat gabella ſolui,
uel detrahi? Hic vr̃ caſus ꝙ non: quia hic ꝯcurrunt duæ cauſæ, ſ. ſolu
tio antiquæ obligationis, & nouus ꝯ̃ctus, & in concurſu iſtarū dua-
rum cauſarum inſpicimus quod minuit falcidiam, ut hic: & ſic mi-
nuit gabellam, ut in caſu noſtro.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Op. ꝙ una. Et uide Bar. in l. ſancimus. C. de conſul. lib. 12. & ibi remiſ.

§. Si ego.

Si iure poteſtatis uel dñi, portio non grauata ac-
creſcit portioni grauatæ, fit ꝯtributio, ſecus ſi eꝯuer
ſo. h. d. ¶ Op. ȷ̃. e. l. cum quo. §. pe. Sol. ibi ſpāle fauore libertatis. &
debet poni caſus, qñ ſeruo meo legat̃ ſeruus, & mihi decē, ꝙ ſic eſt
loc⁹ detractioni falcidiæ de utroq;, licet de ſeruo falcidia nō poſſet
detrahi, & ſic de ſeruo ſibi legato, non ꝑꝑea detrahetur de meis de
cem. Sed ſi mihi ſoli eſſent legata ſimul de decem detraheretur fal-
cidia pro ſeruo, & pro decem, dicit Dy. & lec. Dy. præſupponit u-
num, ſ. ꝙ de plurib. reb. legatis, uni poſſet detrahi de una re falcidia
ex uoluntate hæredis. dicam. ȷ̃. eo. l. ſi fundus.

LEX XXII.

1 *Statutū ſi ſit, ꝙ quicunq; dat mille Communi hinc ad tres annos, habeat ui
ginti pro centenario: & ſit aliud ſtatutum, ꝙ de quacūq; pecunia quæ ſol
uitur in camera Communis detrahetur gabella duodecim denariorum ꝑ
libra, an hoc caſu debeat minui gabella.*

Neſennius Apollinaris.

In tex. ibi poſſit. i. utrum
totius qd̃ a cohæredib.
præſtitum eſt detractione facta, non habita rōne eius quod a cohæ
rede percipitur, an habita rōne, ut legatariis proficiat. Ia. de Are. Itē
ibi, ſi qdē, &c. & gl. dicit, ꝙ hic ponit ſol. ſcd̃æ qō. non dico, ſed di-
co ꝙ hic ponit̃ ꝙ ꝯferat ad ſol. q. Ibi, ſed cū his. hic dico ꝙ rñdet pri
mæ qō, Item ibi, planè. ſol. ſcd̃æ q. ¶ Habes ex iſta lege, qd̃ iure lega
ti ꝑcipitur, in quartam non cōputatur, niſi reſpectu eius a quo acci
pit: & qd̃ ex hac cā non detrahit̃, quo ad alios ꝓ detracto hr̃. h. d.
¶ Op. & vr̃, ꝙ p̃legata computent̃ in falcidiā. l. deducta. §. numis. ȷ̃.
ti. ij. & l. cum pater. in prin. s̃. de le. 2. Solu. illud eſt uerum, qñ pecu-
nia capit̃, ſecus in alia re. Iſtam ſol. non teneo, ſed dico aliter quàm
gl. dicat, ut dicam in l. in quartam. ȷ̃. eo. ¶ Item op. ȷ̃. eo. l. Titia. & d.
l. deducta. §. numis. Sol. Ibi qñ corpus hr̃ditarium prælegat: hoc di-
1 cam plenè in d. l. in quartā. ȷ̃. eo. ¶ Facit ad q. de gabella. Cōe † huius
ciuitatis ſtatuit, ꝙ quicunq; daret mille Cōi, hinc ad tres annos, de-
bet hr̃e quindecim pro centenario: antiquum ſtatutum erat ꝙ pro
qualibet pecunia q̃ ſoluitur de camera Cōis detrahetur gabella duo
decim denariorum pro libra: modo in iſto caſu, qñ ex prouiſione
illius ſtatuti facio, vr̃ ꝙ gabella debeat minui ut falcidia. Hoc non di
co pro conſtanti, ſed pro hoc facit iſta. l. Neſennius.

§. Seruo.

Si à ſeruo hr̃de inſolidū inſtituto, & a dño fuit lega-
tū, prius ſoluunt̃ legata relicta a ſeruo, q̃ à dño. Itē
ſi dñs inſtitutus repudiat, & ꝑ ſeruū ſubſtitutū acq̃rat, prius legatū
in inſtōne relictum ſoluitur. h. d. ¶ Op. de l. Iulianus. 2. rñſo. ſi quis
omiſ. cā teſt. Dñt quidam ꝙ ibi recitat Iuliani opinionem, q̃ nō eſt
uera. iſta eſt truffa. Alij dñt, ꝙ relicta, in inſtōne repudiata, prius ſol
uuntur q̃ in ſubſtōne relicta, ut hic, in j. rñſo: ſed relicta in ſubſtōne
ab utroq; prius ſoluunt̃ relicta à ſeruo, ut hic in j. rñſo. & uide gl. q̃
incipit, imo prius, &c. Et aliud uult dicere in relictis in ſubſtōne,
hoc eſt: quia in ſubſtōne grauauit ſeruum & dñm: ideo prius a ſer-
uo relicta ſoluuntur. Et hęc ſol. eſt uera in ſe: eſt tñ ꝯ̃ mentem illius
legis, & illa eſt uera, quę ibi ponitur, ꝙ prius ſoluuntur relicta a do
mino ut hic. ibi quo ad falcidiam detrahendā prius de legatis a ſer-
uis. ¶ Op. de l. in rōne. §. quod uulgo. & l. j. §. id quod ex ſubſtitutio-
ne. s̃. eo. Sol. fallit hic, & l. ſi poſt miſsionem. s̃. e. & l. quia autem. in
prin. s̃. ſi quis omiſ. cau. teſta. & d. l. Iulianus.

BUAH

§.Si debitori liberatio. [a] Si liberatio relinq̃t debitori, in rõne legis Falcidiæ
pro locupletiore habetur, aliàs an ſit ſoluendo inſpicit.h.d.De materia huius.§.uidebitis in l.querebatur.in tex.& gl.j.eo.

ADDITIO.

a ¶ Liberatio.Adde inquantum Ale.tangit,an pactum de non petendo egeat inſinuatione.Ang.conſi.78.lib.3.

LEX XXIII.

Si fundus mihi. Ne legatũ pereat,una res pro alia defalcatur.h.d.ſm Dy. Iſta eſt pulchra lex &
ſubtilis.In tex.ibi deſiderat,uel tñdẽ,in prin.legis.Opp.& vr̃ ꝙ debeat detrahi falcidia de ipſo corpore,non de æſtimatione.l.j.§. ſi uſusfructus.ſ.e.Sol.hic eſt legatũ corpus indiuiduũ, & res ĩdiuidua, uti uia,& iõ lex detrahit de æſtimatione,aliàs perit uia.Et rõ eſt urgẽs:q̃a ſcitis ꝙ ſeruitus nõ põt deberi fundo ꝓ diuiſo. l. ꝓ parte.ſ. de ſerui.Sed ſi tu diceres minuat̃ fundus,uel fundi legatũ,tunc pro parte debetur ſeruitus.Dic ꝙ eſſe non põt,ut hic, & d.l. pro parte.

LEX XXIIII.

1 *Hæres,an ſi omittat ponere unam rem in inuẽtario,priuet̃ beneficio totius.*

a
b **Paulus reſpõdit.** [a] Qui rem ſubtrahit, in ea falcidiæ rõ non hr̃,& quod [b] ex re legata percipitur,in quartã imputat̃,ſi res erat teſtõris,aľs ſecus.h.d.Dr̃ hic,quod falcidia,&c.Contra,imo vr̃ qđ ꝑdat falcidiã de oĩb.reb. ut in auth. eo.§.ſancimus.& gl.ibi ualde no.dicit,qđ iſta lex,& C.de iure deli.
l.fi.§.illo.corrigunt̃ in hoc:q̃a hic priuat̃ falcidia in illa re tñ:hodie
c priuat̃ in oĩb. [c] reb.& gl.ibi dicit,& Iac.de Bel.ibi hoc tenet,Sed Cy.
1 C.eo.in auth.ſed cũ teſtator.in 9.q.tenet ↄ̃trium. Ex †quo not.ꝙ qõ
erat quædam Tuderti, quod q̃dã fecerat inuentariũ, & dicebat ſe hr̃dem cum bñficio inuentarij.Quidã dixit ꝙ ipſe non poſuit quaſdã res in inuentario,& ipſe rñdit,& dixit qđ non erant tꝑe mortis: fuit ꝓbatum qđ tꝑe mortis erant.Ego dixi ꝑ iſtã legẽ,ꝙ poſtq̃ ipſe celauit,vr̃ ꝙ ſubtraheret,& ſic perdit bñficium inuentarij in omnibus,licet Cy.teneat ꝙ perdat in una re tantum.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Reſpondit.Et uide Bal.in c.2.de feu.in 6.legis commiſ.da.Bart.in l.reſcriptum.ff.de his quib.ut indi.Bal.in l.fi.§.ſinautem dubius.C.de iure delib.
b Barb. ¶ Et quod.Et uide Bar.in l.fi.ſ.de his quæ pro non ſcrip.hab.
c In omnib.Adde,an celans unam rem,priuetur beneficio totius inuentarij. Bal. conſi.179.lib.3.& uide quæ poſui in d.l.fi.✠Et Dic,ꝙ Doc.cõiter cõueniunt in hoc:in d.l.fi.§.licentia.ꝙ amittat ſolum falcidiæ beneficium in illa re, & puniatur etiam in duplum pro ualore illius rei. PVT.

LEX XXV.

Maritũ ſuum. Si portio non grauata accedit gr. uatæ,iu re prĩę ptãtis fit ↄtributio,aliàs ſecus. h.d.

§.A liberto,cui fundum. Diminuto legato non diminuit̃ fideicõmiſſũ a legatario relictum,ſi legatum remanſit ad onus ſufficiens.h.d.

LEX XXVI.

Lineam margaritarum. No.quod ipſo iure legata ꝑ Falcidiam reſecant̃.
Idẽ habetis in l.j.§.ſi quis ex mortis.j.quorũ lega.Iſte tex.innuit,ꝙ hẽt duo remedia.Sed q̃ro,in 1.caſu legis,qđ remediũ hẽt? Et dicit gl.parua ꝙ hẽt interdictũ quorũ legatorũ.Sed interdictũ quorum legatorũ hẽt locũ qñ legatarius occupauit poſt mortẽ ſua authoritate:hic uero non occupauit poſt mortẽ,ſed penes eum erant.Sol. dic,ꝙ non habet locum directum,ſed utile indirectum quorum legatorum.l.j.§.ſi quis ex mortis.j.quorum legatorum.

§.Quæſitum eſt. Quæro quid ſi aliq̃s relinquit, ut fiãt picturæ ſanctorũ, an dicatur ad pias cauſas legatum?Credo ꝙ ſic.l.Titia.in fi.ſ.de auro & arg.leg. & ſic non detraheretur falcidia.

LEX XXVII.

1 *Diſpoſitionis modo quod non ualet,reijcitur.*
Conditio in fraudem adiecta pro non adiecta habetur.
2 *Statutum ꝙ opponens talem eſſe ſpurium condemnetur,non ualet.*
3 *Pactũ inter litigantes,ꝙ non poſſit opponi de perẽptione inſtãtiæ,nõ ualet.*
4 *Pacta quæ firmentur iuramento.*
5 *Contractus ſimulatus non firmatur iuramento.*
6 *Pactum ꝙ inſtantia poſſit prorogari,an firmatur iuramento.*
Iudex qñ uidet inſtantiam periree poteſt ex ſuo officio ad ſnĩam peruenire.
7 *Donatio inter uirum & uxorem firmatur iuramento.*
1
a **Seius & Augerius.** Quod †nõ ualet [a] ꝑ modũ diſpõnis reijcitur. Vel aľr.Condõ in fraudẽ adiecta,ꝓ non adiecta hr̃.h.d.¶Op.j.de uer.ob.l.q̃dam cũ filiũ.So. hic erant filij Seius & Augerius,& iõ pñt exhr̃dari.Iſta gl. dicit uerũ.Sed q̃tum ad legẽ iſtam non eſt neceſſe:q̃a in extraneo eſt licita exhæredatio,ſi de eo fiat inſtõ.l. ſi certarũ.§.ſi eodem.ſ.de teſ.mil. ¶Vlterius no.iſtã legem ꝑ quã determinaui uobis qđ ſtatutũ non
b p̃t diſponere,ut ſpurius ſuccedat, [b] dixi in l.iij.de teſta.Modo, †ſi ſta
2 tutũ diceret hoc modo,ꝙ quicunq; opponeret ꝙ talis eſt ſpurius,
puniat̃ in tñ,an ualet ſtatutũ?Certè nõ,& põt opponi nõ obſtante
3 ſtatuto ꝑ iſtã legẽ.Itẽ pone exẽplũ in auo.Scitis.†ꝙ ꝑ pactũ nõ põt
ꝓrogari inſtãtia.l.ꝓperãdũ.§.& ſi quidem.C.de iud. Modo quid faciũt litigãtes?ꝓmittunt unus alteri ꝙ ſi opponeret de inſtãtia perẽpta,ꝙ ſoluat tñ.Certè nõ ualet,ꝑ iſtã legẽ. Sed quare facis tu mihi iſtud notare:q̃a qñ p̃cedit turpis diſpõ,& ſequit̃ pena,nõ ualet, ut ĩ l.j.C.de his q̃ pe.nomi.Certè iõ facio te notare iſtã legẽ :quia licet
4 nõ p̃cedat turpis diſpõ,& ſequat̃ pena,nõ ualet, ut hic. ¶†Quæro,
an iſta talia pacta firment̃ iur̃o? Aduerte bene.Quædã ſunt ↄuẽtiones improbtæ rõne turpitudinis, & iſtæ iur̃o nõ ↄfirmant̃. c. non eſt obligatoriũ,ex̃ de reg.iur̃.lib.6.& dixi plenè in l.ſtipſo hoc mõ. j.de uer.ob.Quædã ſunt ↄuentiones,q̃ ſunt improbatæ rõne publicæ utilitatis principaľr.& iſtæ iur̃o nõ firmant̃,ut ſ.de pac.l.iuriſgẽtiu.§.ſi paciſcar.& §.& gñaľr.& ex̃ de for.cõpe.c.ſi diligenti.ubi eſt caſus.Quædã ſunt pacta,q̃ reprobant rõne publicæ utilitatis,ſecundario,ut alienatio fundi dotalis,& iſta ↄfirmant̃ iur̃o.c. cũ ↄtingat. ex̃ de iureiu.Quædã ſunt pacta,q̃ improbant̃ in odiũ creditoris, ut pactũ legis cõmiſſoriæ in pignorib.Itẽ in mutuo ĩ filiofamilias. l.j. ad Maced.& iſta iur̃o pñt ↄfirmari.c. ſignificante.extra de pig. ubi gl.tangit.& Inn.no.ibidẽ.Quædã ſunt pacta,q̃ improbãt̃ rõne modicitatis,uel imbecillitatis ꝑſonæ,ut in minore 25.ann. & iſta iur̃o firmant̃ ut in auth.ſacr̃a.C.ſi aduer.uẽd.unũ nolo omittere, ꝙ qñ improbatur in odiũ creditoris tñ,ualidatur iur̃o, & hoc eſt uerũ: ſed poſtq̃ eſt ſeruatum iur̃m, põt repeti inq̃tum locupletat̃ creditor cũ aliena iactura.c.1.& c.debitores.extra de iureiu. Sed q̃ro,an
5 ↄ̃ctus,†qui ꝓbat̃ ſimulatus,uel a iure p̃ſumit̃,firmet̃ iur̃o?Gl.ꝙ nõ,
6 in l.iij.C.plus ualere qđ agi.¶†Quæro,an iſtud pactũ ꝙ poſſit ꝓro
gari inſtantia poſſit firmari iur̃o?Et hic cogitabis, an ſit principaľr
c ĩ publicã utilitatẽ inductũ:tñ unũ uolo [c] ꝙ ſcias,qđ iudex ex officio
ſuo põt peruenire ad ſnĩam ſi uidet inſtantiã perire.l.ubi pactũ.ſm unã lec.C.de tranſa.& facit.l.filiusfa.§.ueterani.ſ.de ꝓc. & tũc pars
7 ſit cauta quod iudici proteſtet̃,qđ inſtantia perijt.¶†Quæro,q̃d in
d donatione inter uirum & uxorem, [d] an iur̃o firmetur ? Et Gul. de
Cug.tangit in l.ſed & ſi poſſeſſori.§.item ſi iurauero.ſ.de iureiu.& vr̃ dicere,ꝙ ualeat:ſicut qñ donauerat in fauorẽ religionis.l.ſi ſponſus.§.ↄceſſa.ſ.de don.inter uir.& uxo.ſed iur̃m eſt magna relig.l.j. ſ.de iureiu.Itẽ hoc apparet ex his quæ dixi:quia non eſt improbata donatio rõne publicæ utilitatis principaliter, nec alio modo de dictis ſupra,& ideo donatio poteſt iuramento confirmari.

ADDITIONES.

a ✠Valet.Adde ꝙ prohibitum per uiam diſpoſitionis : non poteſt fieri per uiam conditionis pœnalis.Iaſ.conſi.40.lib.1. PVT.
b ¶ Spurius ſuccedat.Adde an tale ſtatutũ ualeat. Bal.ↄſ.238.li.3.& Fede.conſi. 275.& inquantum Ale.tranſit cum opp.ꝙ non ualeat ſtatutum,ꝙ Matrimoniũ non poſsit ↄ̃hi ſub pœna,ſine conſenſu patris uel fratris.allegans Pet. de Anch. conſ.20.dic ꝙ Bal.conſi.329.inci.ſtatuto terræ Nurſię.cõſuluit ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ mulier non hñs patrem,uel matrem,non poſsit nubere ſine ↄſenſu fratris ſub pœna,& ↄtingat ꝙ frater ſit exbannitus,ꝙ tñ illius conſenſus per nuntiũ eſt requirendus ad euitandam pœnam,uide Oldr.conſi.16.& inquantum Ale.tangit, an ualeat ſnĩa lata perempta inſtantia,uide Abb.conſi.16.lib.2.& ibi quid ſi iudex pronuntiauit de conſenſu partium inſtantiam ſupereſſe.
c Io.Tho. ¶ Volo. Adde Are.in c.1.de iud.& ſequit̃ ẽt Pet.de Anch. in cle. q̃diu. de app.& de ueritate uide ꝑ eũdẽ Are.in c.uenerabilis.e.arti.Fel.in c. ↄſultationib.circa fi.de off.dele.Adde tu ꝙ opinio Bar.hic dicit cõẽm Ale.in ↄſ.8.uer.cõprobatur.in 2.uo.& ibi concor.qui idem dicit de donatione facta per patrẽ filio in ptãte,de quo ꝑ Caccialupum in repe.l.frater a fratre.q.15.ſ.de condi.inde.
d ¶ Vxorem. Adde Bal.conſ.30.li.2.Abb.conſi.48.& 95.lib.2.Pau.de Caſt. conſi.98.✠Are.conſi.74.col.2.uer.ad ſecundum igitur uenio.

LEX XXIX.

1 *Emphyteuta q̃ emphyteuſim uẽdidit,et reemit,an poſſideat ſicut primiꝰ.*

Si à me tibi. Quod hæres habiturus eſt,non iure hæreditatis,nõ imputat̃ in falcidiã.h.d.Opp.& vr̃ ꝙ teſtõr non poſſit legare hr̃di.l.planè.§.ſi duob.ſ. de leg.1. Sol. Verũ eſt hæredi a ſeipſo non põt,ſed hæredi a legatario põt. Vlterius op. ꝙ ſi do tibi,ut des mihi,nõ ualet.l.qui ſic.j.de ſo.Rñ.do tibi,ut des mihi,ſi nullũ eſt cõmodũ,nõ ualet, ut ibi : ſed ſi aliq̃đ cõmodũ eſt,
1 ualet ut hic.Facit ad hoc.l.ſeruꝰ dotalis.ſ.ſo.ma.¶†Quid ſi emphy
a teuta fundũ uẽdidit,& poſtea reemit, [a] an ipſe poſſideat eo iur̃,quo
antiquitus hẽbat?Hic tex.facit ꝙ nõ,ibi, q̃a incipio poſtea. &c. De hoc hẽs caſus no.in uſib.feu.q̃d iur.ſi poſt alie.feu.uaſſal.c.j.facit.ſ. depo.l.j.§.ſi rem.no.per Dy.in l.ſequitur.§.1.ſ.de uſucap.

ADDITIO.

a ¶ Reemit.Adde an uaſſallus uendens fundũ,& non tradens,cadat a feudo. Bal. conſi.410.lib.4. Dec.conſi.88.

LEX XXX.

a **In ratione legis.** Damna [a] poſt mortem teſtatoris ↄtingentia ſine culpa legatarij,imputantur hr̃di,& cõmodum ſeu lucrũ legatarijs non ꝓdeſt.h.d.Op.de l. Paulus.§.fi.ſ.e.Sol.Ibi de fructib. obuenientib. ex ipſa re legata:hic ex alia.Op.j.ea.l.§.diligenter. Sed iſtud principium intelligit̃ ſm illũ. §.diligenter. Vltimò credo,ꝙ iſtud principium ſit hodie correctũ, inuentario facto.Dicam in §.diligenter.

ADDITIO.

a ¶ Damna.Adde inquantum Ale.tangit,an ſi filius iuramento legitimam acceptauit a patre,an aucto patrimonio poſſet ultra petere,Abb.conſ.116.lib.2.

§.Ven-

BUAH

§. Vendere. Qui iuſſit uẽdere, uel emere eatenus ɔputat in legato, quatenus ẽ exceſſus ĩ re, vel ĩ ꝑtio. h.d.

§. Diligenter. Caſus nõ liberat debitorẽ generis generaliſsimi, ſed debitorẽ ſpeciei ſic. Item liberat
debitorẽ generis ſubalterni, illo gñre perẽpto. h.d. uſq; ad §. tãetſi.
Op. ſ. ea. l. in prin. & ſ. eo. l. ĩ rõne. §. qđ uulgo. Sol. intellige illas ſm
diſtinctionẽ huius. §. Ego credo, ꝓut tetigi ĩ d. §. ꝙ uulgo, ꝙ iſta lex
& iſte. §. diligẽter. hodie ſit correctus, facto inuẽtario: & ad hoc me
mouet rõ in l. ſcimus. §. & ſi ꝓfatã. & §. ſeq. & ſeq. C. de iure deli. ubi
dr̃, qđ creditorib. & legatariis de ipſis reb. ſoluere poſſit hr̃s, ſi non
reperiret pecunia in hr̃ditate: de ipſis ergo reb. debet ſatisfacere ho
die, ita ꝙ nullũ dãnũ patiatur. Sed ſi iſta lex ſtaret hodie, ꝙ reb. perẽ
ptis teneret, pateret dãnũ, qđ eſt ɔ̃ tex. illũ. Præterea, qñ quis eſt de
bitor q̃titatis reſpectu certæ ſpeciei, illa ſpẽ perẽpta, liberat. l. quidã.
§. ſi tibi. & l. Titiæ textores. §. fi. ſ. de leg. 1. & l. is qui. ſ. de noxali. &
l. in naue. ſ. loca. & C. de iure emph. l. j. Modo hr̃s hodie tenetur ad
q̃titatem reſpectu illarũ rerum, de quib. põt ſolui, facto inuẽtario,
ſi res pereat, ergo liberat, & pro certo iſtud habeo pro uero, & nõ
habeo doc. nec gl. quæ dicat rationem quam dixi.

§. Tametſi. Licet datũ cã ɔdõnis implendæ non imputet
in Falcidiã, tñ datũ ut ꝑtium, in falcidiã imputa
tur. h.d. & eſt no. §. ĩ uer. ibi, quẽadmodũ: lege tex. ſm Dy. loquitur
exemplificatiuè, non ſimilitudinariè. ¶ Op. ꝙ hic de neceſſitate lo
quit de Trebellianica, nõ de Falcidia, cũ iuſſus eſt reſtituere hr̃dita
tem: ſed in Trebellianica imputat qđ cã ɔdõnis implendæ accipit.
l. in quartã. ĩ. e. ergo, &c. Gl. uolens ſoluere ɔ̃riũ dicit ꝙ dẽt reſtitue
re per uenditionẽ, non ꝑ Treb. & uide gl. q̃ incipit ꝑ uẽditionẽ, &c.
& iſta gl. optimè dicit, ꝑ rõnem q̃ no. qa ſi eſt iuſſus reſtituere hr̃di
tatem per uenditionem, non transfert actio ꝑ Trebellianũ, ſed hẽt
locum titulus. de hęr. uen. Sed ɔ̃ hoc opp. iſta vr̃ mala expoſitio, ꝙ
hic ꝑ modum uenditionis ſit rogatus reſtituere, quia ſm hoc uer.
quemadmodũ, ſuperflueret, & nihil adderet ad ꝓcedẽtia. Sol. Iſtud
quemadmodum. ponitur exemplificatiuè, & non ſimilitudinariè,
ſm Dy. in apoſtil. Sed opponit, ꝙ in prin. non fuit iuſſus fideicom-
miſſarius dare ꝑtium, ſed in uim modi, ut gl. intelligit. Breuiter, tu
poſſes ſuſtinere iſtam gl. duob. mod. Vno modo, ut illud qđ dicit
in uim modi, accipiat largè, ꝙ uenditio ſit quidam modus accipien
di: non ſtricte ꝓ modo, qui aſſumit in materia de ɔd. & dem. Vel ali
ter dico, ꝙ qñcũq; qs rogat pretium dare in uim modi, ꝙ iſta ſunt
paria, des ꝓ centũ, uel uendas ꝓ centũ: qa modus eſt q̃dã remunera
tio, ut in gl. rub. ſ. ti. j. & ſic ut quædam uenditio, qa datur onus pro
re, q̃ accipitur prout ꝑtium. ¶ Procedo ulterius & opp. de l. fideicõ
miſſa. §. cum eſſet. ſ. de l. iij. Gl. q̃ eſt hic, dat duas ſol. tene ſecundam,
& illa eſt bona de qua feci mentionem in l. a teſtatore. ſ. ti. 1.

§. Cum falcidia. Legata quæ non ualent, non ueniunt in computationem legis Falcidiæ.

LEX XXXII.

Pœnales actiones. Actiones in hr̃dem tranſitoriæ,
pęnales, uel nõ, ẽt ſi a perſona hæ
redis incipiũt, ex parte actoris augm̃, ex parte rei diminutionem pa
trimonij inducunt: ſecus ſi ad hr̃dem, uel ɔ̃ hr̃dẽ non tranſeũt. h.d.
Diuiditur in tres partes. Primo, loquit de actionib. pęnalib. non cõ
petentib. ad uindictã. Secundo, de his q̃ competunt ad uindictam,
& cã ſimilitudinis addit de actionib. ex ɔ̃ctu, q̃ non tranſeunt ad hę
redes, uel incipiunt ab hæredib. Tertio, de actionib. prætoriis. Secũ
da ibi, ſed nec in actoris. Tertia ibi, honorariæ quoque.

1 *Diſtinguere diuiduum ab indiuiduo pertinet ad factum, non ad actionem.*
Stipulatio qñ habet originem ex facto hæredis, quilibet hæredum ex facto
proprio tenetur: ſecus in obligatione quæ incipit à defuncto.
2 *Stipulatio iudicatum ſolui, præſtita per unum ex plurib. hæredib. commit-*
titur tantum ei qui uicit, & contra eum qui perdidit.
3 *Diſpõ. §. Cato habet tantum locũ in ſtipulationib. ſtricti iuris, non ꝑtorijs.*
4 *Stipulatio duplex non eſt prætoria.*

§. Iulianus ſcribit. Stipl̃o interpoſita ab uno ex hære-
dib. ad alios non porrigitur. Item ſi
pęna committit ex ſtipl̃one ꝑtoria, facto unius hr̃dis, ipſe ſolus, nõ
alii tenebuntur. h. d. ¶ Opp. & vr̃, qđ iſta ſtipl̃o interpoſita ab uno
ad oẽs porrigat. l. ij. §. fi. & l. eadem. §. Cato. ĩ. de uerb. ob. Sol. gl. hic
1 loquitur in ſtipl̃onib. diuiduis, ibi in indiuiduis. ¶ † Opp. de l. v. §. fi.
a eo. ti. Sol. diſtinctio diuidui & indiuidui non ꝑtinet ad actionem, [a]
ſed ad factũ d. l. v. in fi. & l. in executione. §. pe. eo. ti. & gl. uerũ dicit
in ſe, ſed non oportet hoc dicere quo ad legem iſtam, qa leges ɔ̃rię
loquunt in obl̃onib. q̃ incipiunt a defuncto, & ad plures hæredes
extendunt: ſed §. nr̃, loquitur, qñ ſtipl̃o habuit originẽ ex facto hæ-
redis, & iõ quilibet ex facto ꝓprio habet, ar. l. fi. ſ. ad Syl. Sed opp. de
l. ſtipl̃o. in fi. de no. ope. nun. Breuiter gl. intelligit, ꝙ ibi fuit ſtipula
tus noĩe ſuo, & aliorum: hic tm̃ ſuo. ¶ Venio ad ſecundam partẽ,
& op. quia iſte. §. vr̃ ɔ̃. §. Cato. & ɔ̃. l. v. §. fi. de uer. ob. & inducas pri
mo in eo qđ dicit, ex cl̃a iudicatum ſolui: pone, ꝙ in iudicato uenit
dari, fuit ɔdemnatus ad aliquam q̃titatem, qñ q̃titas eſt in obl̃one,
uel dari, & obl̃o cępit a defuncto, uno non ſoluente, oẽs tenentur,
d. l. v. in fi. & l. in executione. §. 1. eo. ti. Hic aũt dr̃ ɔ̃rium, ꝙ ex cl̃a iu
2 dicatũ ſolui, ille qui fuit uictus tenet, &c. Sed † ego dico, ꝙ ſtipl̃o iu-
dicatũ ſolui, committit ei q uicit, & ɔ̃ eum tm̃ qui ꝑdidit, ut hic, &
facit. l. ij. in fi. ĩ. de ꝑto. ſtip. Sed ſi illi ſtipl̃oni adiecta ſit pœna ſi non
ſolueret, oẽs tenent, ut in ɔ̃riis. Sed adhuc inſtamus ɔ̃. Nã ſtipl̃o rẽ
defendi, uel ob rẽ non defenſam, ɔtinet indiuiduũ, qa non põt pro
parte defendi, ut l. ex cl̃a. ĩ. iud. ſolui. & l. antep. ſ. ſi ex noxa. cau. aga.
Sed in ſtipl̃one ɔcepta in indiuiduis uno ex hæredib. ɔ̃faciente, inſo
lidũ ɔ̃ oẽs cõmittit. l. eadẽ. §. Cato. ĩ. de uer. ob. ergo iſte. §. male di-
3 cit. Quid dicemus: † Videte, poſt multa dico in d. §. Cato. in 2. q. ꝙ il
le §. Cato. hẽt locũ tm̃ in ſtipl̃onib. & ɔuentionib. ſtricti iuris: non
in ꝑtoriis, & in his q̃ ſunt bonæ fidei, & ĩ bonæ fidei, & ꝑtoriis, uno
b ɔ̃faciẽte ɔ̃ illũ ſolũ cõmittit, [b] ut hic, & l. ĩ depoſiti. ſ. depo. & l. iij. §.
hr̃s. ſ. cõmo. & ſic eſt ſpãle in ꝑtoriis hic. Sed dices tu, iſtud eſt ɔ̃ ca
ſum. l. cũ ex cã. ĩ. de uer. ob. ubi ſtipl̃o duplæ q̃ eſt ꝑtoria, uno nõ de
4 fendẽte, ɔmittit ɔ̃ oẽs. Br̃ † rñdeo, ꝙ ibi ſtipl̃o duplæ nõ eſt ꝑtoria,
qa põt eſſe ꝑtoria, & ciuilis, ut dixi in l. iiij. §. fi. ĩ. de uer. ob. & d. l. cũ
ex cã. & plene in §. Cato. & uide quod circa illud gl. nihil dicit, ſed
hic in 1. parte. §. ubi nõ erat neceſſe gl. fecit mẽtionẽ de §. Cato, ſed
ad fi. §. illa gl. non ꝑt adaptari, & iõ gl. nihil dicit hic: nec põt dici ꝙ
per errorem gl. fuerit poſita, cum adaptari non poſſet.

ADDITIONES.

a ✠ Actionem. aliàs dationem.
b ✠ Committitur. Adde Are. in d. §. Cato. 2. q. Bar. col. x. uer. 2. adde ubi nouo mo
do declarat hunc tex. PANCIR.

1 *Falcidia non detrahitur de legatis animæ.*

§. Si Titio. Pars legata a legatario eatenus minuitur, quate-
nus ſibi minutũ eſt legatũ: ſecus ſi in totum roga
tus ſit reſtituere, uel ſeruũ manumittere. h.d. §. nr̃ legitur multis mo
dis ſm diuerſitatẽ literarũ: tñ ĩ effectu parũ differt una ab alia. ¶ Op
po. & vr̃ ꝙ diminuto legato, nõ diminuat onus. l. maritũ. §. 1. ſ. e. &
l. liberto. §. j. ſ. de ann. leg. Soluit gl. & bñ, ꝙ hic de parte legati fuit
rogatus, iõ quatenus ſibi minuit, eatenus minuit legatario ſuo: ibi
nõ ex ipſa re legata, ſed aliunde. De hoc uidiſtis in l. Plautius. ſ. ti. j.
1 & uidebitis in l. facta. §. ſi Titius. ĩ. ad Treb. ¶ Quærit gl. † an legata-
rius poſſit detrahere Falcidiã de legatis animæ? Et vr̃ ꝙ ſic, per legẽ
iſtam & per l. j. C. commu. de leg. dicit gl. ɔ̃, per l. lex Falcidia. §. nun
quam. ĩ. eo. & ibi uidebitis. Non obſt. iſta lex, quia detrahit ex præ-
ſumpta uoluntate defuncti, non ex uigore legis Falcidiæ.

LEX XXXIII.

Si ſeruus. Legatum libertatis uel ſerui ut manumittatur, nõ
defalcatur, niſi cum hoc alia res defalcabilis ſit lega-
ta: legatum uero pecuniæ, ut ſeruus manumittat nõ defalcat, ſi per
hoc manumiſſio impeditur: aliàs ſecus. h.d. cum trib. ſeq. uſq; ad §. ſi
incertũ. Primò, ponit legẽ Caij. Secundò, legẽ Iuliani. Tertio, legẽ
Vlpiani. Quartò ponit determinatio Iuliani. in prin. l. ſed ſi nõ ſer-
uus. Quinto, ponitur determinatio ad l. Iul. ibi, ſi ſolus. Opp. de l. de
cem. ĩ. de fideic. lib. Sol. Intellige hãc ſm illam, & ibi eſt clarior tex.
¶ Op. de l. generaliter. §. ſi quis alienum. ĩ. de fideic. liber. Sol. iſta in
telligitur ſm illam. ¶ Item not. qñ uni legantur duæ res, quia ſi una
eſt defalcabilis alia non, tũc de ea quæ eſt defalcabilis detrahitur Fal
cidia pro utraque. Dicemus. ĩ. eo. l. in quartam.

LEX XXXVI.

Sed ſi non ſeruus. §. Si incertum ſit. Iſte ẽ diffici
lis. §. & h.d. Si ſeruus legat purè, ut manumittatur in diem, uel ſub
ɔdõne, hoc legatum interim defalcat: ſed quo ad alios legatarios ta-
lis ſeruus exẽplo ſtatuliberi æſtimat. h.d. cum l. ſeq. In tex. ibi, ꝑſtari
debeat, ſeruo legato purè. Ibi, detraxerit, ĩterrogatiuè lege. ¶ Op.
dr̃ hic, qđ interim legatũ ſerui ꝑ l. Falcidiã minuat. Contra. & vr̃ ꝙ
interim nõ minuat: ſed debet æſtimari ut ſtatuliber. ut ĩ. e. l. eius ſer
ui. & l. rõne. la j. §. j. ſ. e. Gl. fatet, ꝙ Celſus corrigit, & uide gl. quæ in
cipit in legato, &c. & ſic iſta gl. vr̃ uelle ꝙ hic Iuriſcõſultus male di-
xerit. Sed neſcio quare gl. hoc dixit, imo bene dixit Celſus, & lex ſe-
quens nõ corrigit: qa lex eius loquit qñ æſtimatio fit, ut ſciamus an
Falcidia locũ habeat, uel ne, & tũc detrahet ſm. l. iſtã in fi. & ſil̃e in
l. j. §. ſi uſusfructus. ſ. e. Op. ĩ. e. l. ĩ q̃titate. §. j. uer. cuius. l. j. §. hæc uer
ba. ĩ. ti. j. ubi dr̃, ꝙ nõ defalcat ſeruus, ſed alia legata præſtant recepta
cautione. Sol. ibi loquit qñ ipſi ſeruo eſt relicta libertas in diem uel
ſub ɔdõne, hic loquitur qñ ipſe ſeruus alteri eſt legatus pure, cui re
licta eſt libertas in diem, nam interim defalcatur. Sed opp. de l. in ra
tione. §. j. ſ. eo. Sol. ibi nemini erat ſeruus legatus.

LEX XXXVIII.

Statuliber hæredis. Op. dr̃ hic, qđ ſtatuliber nõ auget
familiam hr̃dis. ɔ̃ de l. ſtatuliberi
a cæteris, in prin. ĩ. de ſtatuli. Sol. Quantũ ad Falcidiã non imputat
ut hic: q̃tũ ad alia ſic, ut ibi. ¶ Op. ſ. e. l. ſed ſi nõ ſeruus. in fi. So. ibi ɔ-
putat cõmodũ medii tpis, nõ ipſe ſeruus, & iſtud ibi nõ dixi: quod
tenet gl. hic: iõ adde ibi. Intellige ergo, ꝙ non auget familiã, non ꝑci
ſe, ſed in defectũ ɔdõnis remanet in familia, & in euẽtũ detrahit æ-
ſtimatio de legatis: & iõ ĩterim ꝑſtant legata exacta cautione, ut ĩ.
eo. l. in

BUAH

eo.l.in q̃titate.§.1.uer.cuius.& l.j.§.hæc uerba.ꝫ.ti.j. Hoc mõ intelligit Iac.de Are.iſtud prin.quia hic nõ fuit legatus ſeruus alteri, ſed ipſi fuit legata libertas:ſed in d.l.ſed ſi nõ ſeruus.in fi.alteri fuit legatus.Dr̃ ĩ uer.cuius uſusfructu,ꝙ ↄnumerat in patrimonio ꝓprietarii,ſi ponis defunctũ fuiſſe ꝓprietariũ.non recipit dubitationẽ.Sed ſi poneremus defunctũ fructuariũ fuiſſe,& tũc nõ intelligeret uſuſfructus in patrimonio eius,eo defuncto.l.penales.in prin.ſ.e.Sed ſi tu poneres ꝙ fuit ſtipulatus ſibi,& in pſonã hr̃dis, tunc in pſona hr̃dis incipit nouus uſusfructus eſſe.l.ſtipſo iſta.§.ſi qs ita.ꝫ.de uer. ob.tñ defalcabit,ga cępit à defuncto.Dr̃ hic,ꝙ pignus eſt in bonis debitoris:& iſtud eſt uerũ,niſi ſeruus ſit pignoratus,ꝓ tãta pecunia uel ſit tanta uſura ꝙ dñs habeat eũ ꝓ pdito,ſeu ꝓ derelicto:ga uerisimiliter nõ creditur eũ debere recuperare,tũc in patrimonio debitoris non computabitur.l.qui habebat.ſ.de leg.3. Dr̃ hic de lege cõmiſſoria,& pacto addictionis in diem,&c.intellige qñ ueditio fuit conditionalis,non pura,reſoluenda ſub conditione,ut gl.dicit.

LEX XXXIX.

Aeris alieni. Op.C.in quib.cau.ſer. ꝓ pre. li.l.ij. ubi à fiſco accipit ꝓtiũ.Dñt qdã,ſpãle eſt ibi.Alij dñt ꝙ ſi fiſcus ſoluit,tñ de hæreditate repetit.Hoc tenent doc.& Dyn. & do. Ray. Vltimo gl.quæ eſt in l.in ratione.§.ſi ſeruus.damnaui uobis ꝑ iſtum tex.& ibi damnat Dy.& Iac.de Are.

LEX XL.

Ad ueterani teſtamentũ.§.Si cui. Op.de l. non amplius.in prin.ſ.de le.1.Sol.non eſt legatarius,ut poſſit grauari onere fideicommiſſi,niſi in eo quod eſt ultra: ſed q̃tum ad Falcidiã eſt in totũ legatarius.Op.de l.ſi dignũ.ſ.eo.Sol.ibi ut ꝓtiũ,hic ut cã ↄditionis implendæ, & uide gl.q̃ incipit ↄ.ſ.de l.j.&c. Contra hoc vr̃.l.Neſennius.ubi qd̃ dat,cã ↄditionis implendæ imputat in falcidiam.Sol.uerũ eſt quo ad ipſum q̃ dat,quo ad alios non.d.l. Neſennius.Quæro qd̃ ſi fuit rogatus dare ſub modo ut des,& tunc ut pretium uidetur datum l.in ratione.§.tametſi.ſ.eo.& ibi dixi.

LEX XLIII.

a Falcidia[a] interuenire. Iſta lex aliàs eſt uer. & legit̃ dupl̃r in gl. Ad ſecundã lec. op.de l.qd̃ ſtatuliber.de do.cã mor.Sol.Ibi dedit eo abſente, hic eo pñte uel ibi de Trebellianica,hic de Falcidia,& cõcludo , ut ibi no.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Falcidia.Et uide Ang.& Bar.& Bal.in l.non amplius.ſ.de leg.1. & Ang.& do.Io.in l.cum Titio.ꝫ.eo.

LEX XLV.

1 *Gabella ſi ex forma ſtatuti dẽt ſolui ad rõnẽ ſex ꝓ libra de omni cõtractu , pro debito in diem fiet minor æſtimatio,& ita minor gabella ſoluetur.*

In lege Falcidia non habetur. Op.ꝫ.e.l. cũ Titio. Solue 1 ut ibi dicam.No.iſtam † legẽ pro facto gabellæ,qñ dicit ſtatutum, ꝓ qualibet libra ſoluatur tñ ꝓ gabella:modo ꝓmitto tibi decẽ ſoluere oĩ anno tñ,& tunc non debet ſolui gabella ꝓ tota q̃titate,ſed deducitur interuſurium medij tpis:ga minor eſt illa q̃titas ꝓ oĩ anno decem pro centenario:& iõ iſtud minus, æſtimatur quo ad gabellã ſoluendã,prout hic quo ad Falcidiam facit.l.eum q.§.melior.ſ. de in diem addic. ubi non tantum æſtimatur ꝙ debet ſolui terminum,prout ſi incontinenti.

LEX XLVI.

Qui quod per legem Falcidiam. Op.de l.qd̃ de bonis.§.1.ſ.e.Sol.Ibi eo uiuo,hic poſt mortẽ.Facit ad q.de arbitro de qua ibi dixi.

LEX XLVII.

Lex Falcidia ſi interueniat. Op.de l. cum Titio.ꝫ. eo. Sed gl. ſoluit hic:ego ſoluam ibi,& ibi uidebitis.

§.Nunquam legatarius. Totus mundus ſcit iſtũ §.Opp.de l. penales.§.ſi Titio.ſ.e.Sol.Dicebat quia,legatarius non detrahit ex ſua pſona, niſi ſit ſibi detractũ: ſed uerius eſt qd̃ nunq̃ detrahit ex pſona ſua, ſed ex pſumpta uolũtate defuncti ſic,ut ĩ ↄrio.Op.de l.j.§.inde Neratius.ad Treb. Sol. Fideicõmiſſarius nunq̃ detrahit ex pſona ſua, & nunq̃ de legatis à ſe,nec de legatis ab hæredib.relictis detrahit,ni ſi in duob.caſib.qñ hæres non detraxit ſibi, quia fecit ſibi gratiam: uel quia adiit coactus.Gl.eſt ibi melior quam hic,ꝙ Cy. ponit in l. j.C.commu.de lega.& ibi gl.& nihil plus dicit in effectu Cy.ibi, q̃ gl.in l.j.§.inde Neratius.Signa gl.hic,quæ eſt optima.

LEX XLVIII.

1 *Hæres ſi facit inuentarium,an ſit habenda ratio dupli commiſſi, re euicta, ſiue fuerit emptor,ſiue uenditor,& dicit ꝙ non.*

Cum emptor. Obligatio dupli inter hæredem,& teſtõrem ↄſiſtens hæredi, & ↄ hr̃dem ↄſeruat in ſimplũ ad inducendã,& excludedã Falcidiã.h.d.& eſt ſingularis lex.¶ Op.de l.ij.§.ſi Titius.ſ.de hęr.uel actio.uen.Gl.dicit,ſolue ut ibi.Breuiter,ga ibi uendit hr̃s hr̃ditatem: vñ quantũ ad emptorem hr̃ perinde ac ſi nõ eſſet heres.Op.ſ.eo.l.ſi a me.Gl.nec ibi,nec hic ſoluit,ſed illa non ↄdicit,ſi bene inſpicias. Vel potes dicere,qd̃ hic 1 iſtud in odium pœnæ.¶ Quæro † ꝓ declaratione legis quid ſi hr̃s facit inuentarium:an tunc totũ duplũ detrahit? Et glo.eſt ordinaria q̃ ſub dubio fortè,dicit ꝙ ſic, in l.ſcimus.§.in computatione.C.de iur.deli.in prin.glo.magnæ.& ibi Cy.dicit ſine forte, & ſic iſta lex non habet locum hodie facto inuentario. Non recordor qd ibi dixerim,& quantum eſt ꝓ modo,dico,ꝙ ſiue fecerit inuentariũ, uel non,non põt detrahi niſi ſimplum:ga ſiue fuit emptor,ſiue uenditor hr̃s,non committitur ſtipl'o ad duplũ re euicta.l.ſi ei.in prin.& §.1.ſ.de euic.& ſm̃ diſtinctionẽ illius.l.iſta lex debet intelligi.Cum ergo non committat̃ ſtipl'o ad duplũ, non põt ad duplum deducere.Præterea.l.ſcimus.§.& ſi præfatam.& §.ſeq.nõ prouidit de hoc ut hæres per beneficium inuentarij lucretur, ſed ſolum ne damnũ patiatur:non ergo deducit niſi ſimplum.

LEX XLIX.

1 *Ius accreſcendi,an habeat locum in contractibus.*

Plautius ſeruo. Spes defalcandi cõis eſt hæredi, & legata rio:& qd̃ legatur ſeruo cõi,eis acquirit̃ q̃bus poteſt.h.d.¶ Op.de l.ꝑ ſeruum.§.1.ꝫ.de acq. rer.do.Soluit glo. intelligo illã ſm̃ iſtam.¶ Op. de l.ꝑinde.§.ſi ſeruus cõis. ꝫ.de ſtipu. ſer.Sol.ibi in ſtipl'one q̃ ſimpliciter fuit facta ex cauſa lucratiua:& 1 uide gl.fi.q̃ incipit,non ſolum,&c.circa fi. Vides † ꝙ gl.diſtinguit, an fiat ex cã lucratiua,uel non. Dixi uobis aliàs in l.ꝑinde.§.1.ꝫ.de ſtip.ſer.expreſſius in repetitione l.re ↄiuncti.ſ.de leg.3.circa fi.ubi quæro,an in ↄctib.inter uiuos habeat locum ius accreſcẽdi.Et dic, ꝙ ẽt in ↄctib.diſtinguitur. Aut qui donabat ꝑuenit ad traditionem & tunc aliis acquirit,non ſibi.l.ꝑinde.§.1.Sed qñ promiſit tñ,tunc quia in retentione põt ſibi prouidere,ideo pro parte ſua aliis non quæritur d.l.proinde.§.1.ꝫ.de ſtip.ſer.

§.Interdum. In fi.§.Dic.ideo ne legatũ pereat, recurſum eſt ad remediũ poſitum.ſ.e.l. ſi fundus mihi.

LEX LII.

1 *Falcidia non detrahitur de legatis ad pias cauſas,& ideo pro ea parte detrahitur ad incommodum hæredis & legatariorum.*

Ex aſſe. Legatum inutile pp incapacitatẽ legatarij prodeſt cęteris legatariis.h.d.ſm̃ gl.Pro declaratione quæro in quo ꝓdeſt filio ſi eſt inutile legatum alij? Gl.dñt, ꝙ ſi legatum illius non defalcat,ꝙ illi exneo inſolidum pſtaret,tunc de legato filij ſoli da Falcidia detrahet,& uide gl.j.q̃ incipit ſui teſtõris, &c.Sic uides gl.ꝙ ubi legatũ non põt defalcari,cedit ad commodũ aliorũ. idem 1 tenet.ꝫ.eo.l.ſi in teſta.& hoc eſt bonũ ſcire: † qa ſcitis,ꝙ ubi legatũ non põt defalcari,cedit ad incommodũ aliorum, qa ſcitis ꝙ de relictis ad pias cãs non detrahit Falcidia, tñ de alijs legatis hr̃s detraheret,& ſic ad incommodum aliorũ nõ hr̃dis.Sed ↄria gl.eſt in auth. ſiñ.C.e.& illa eſt uera,& ꝓbo per l.poſt miſſionem.ſ.e. Hoc uidiſtis.ſ.e.l.ſed ſi nõ ſeruus.circa fi.& in l.eius ſerui.2.rñ.& l.æris alieni.ſ.e.ubi,ut æs alienum detrahit legatũ,qd̃ non defalcat,& ſic hæredi & legatario nocet.Non ob.l.planè.ſ.eo.ga ibi eidem fuit legatum:hic diuerſis.Et pdicta uera,qñ Falcidia ceſſat ex diſpõne legis: ſed ſi ceſſaret ex diſpõne teſtatoris,tunc fieret ↄputatio eo mõ,qui no.in l.ſi in teſtõ.ꝫ.e.Lego ergo gl.ſecũdo mõ,in filio nãli. Et iſta eſt uera,qd̃ non poterat relinqui,ga erat ſpurius.Alii legunt, ut Iac. de Are.& intelligunt lr̃am ꝑut iacet,qd̃ reliq̃t cxx.filio, & reliqua exneo, ita qd̃ patrono non remanet debita portio, ꝙ erat dimidia ſm̃ iſta tpa,& pp illã portionẽ debitã patrono, minuit portio extranei,tñ filio pſtatur integral, cum patronus ↄiunctis pſonis pſtet legata integrã.l.iiij.ſ.ti.1.& ſm̃ hoc uer.quacunq; ex cauſa eſt.§.

LEX LIIII.

a Pater filium. [a]Fideicõmiſſum à defuncto hr̃dib.debitum ut æs alienũ detrahitur.h.d. Op.in ſiñ de l.ſi fundũ ꝑ fideicommiſſum.§.fi.cũ gl.ſ.de le.1.Sol.ibi potuit relinq̃re.uel ibi ex uoluntate.hic ex neceſſitate.Ad hoc op. ꝙ ſaltẽ reſpectu unius nõ erat coactio.Sol.ex perſona debitoris ſufficit ꝙ debeat licet non reſpectu mei,ut hic in fi.uel aliter,quilibet ex filiis dr̃ creditor,ut nulla facta electione.l.unum ex familia.§.1.ſ.de leg.2.

ADDITIO.

a ¶ Pater filium.Adde inquantum Ale.tangit,an emphyteuſis computetur in legitimam filio.Bal.conſi.404.2.lib.

LEX LV.

1 *Legatum annuum pendente dubio æſtimatur inquantum debetur.*

2 *Ius alimentorum,uel uſusfructus non põt in alium uenditione transferri.*

3 *Legati condõnalis,uel annui,qualiter fit æſtimatio in deductione Falcidiæ.*

4 *Statuto ſtante,ꝙ de qualibet re alteri legata ſoluatur gabella, nõ ſoluitur de legato annuo,niſi pro primo anno,& ſucceſſiuè in futurum.*

1 Cum Titio. Legatũ † annuũ pendẽte dubio æſtimat̃ inq̃tũ uendi põt:ſed eo finito , inquantũ debet.h. d.Op.ſ.e.l.in lege Falcidia non hr̃. Sol. Dñt quidã, dẽt eſſe electio legatarii,an interim hẽat totũ pſtita cautiõne.Sed iſta nõ eſt bona, & ↄ me,& ↄ tex.legis ↄriæ.Itẽ iſta innuit ꝙ cautio fauore legatarii interpo-

interponat, qđ eſt falſum.l.j.§.1.ꝫ.ti.1.Vel aliter,& eſt diuinare.Alij,ꝙ ibi de legato ꝯdonali, hic de annuo,& iſta eſt uera q̃tū ad illā legem. Verumtñ in hoc legato ꝯdonali fuerūt opi.inter gl.antiquos. l.ſi ppea.ſ.e.ſed illæ opi.ſunt fruſtæ, ꝗa in ꝯdonali loqtur ibi. Quæ ſit rō inter ꝯdonale,& annuū,cogitabitis. Alij ſoluunt,ꝙ ibi, qñ cū eo,cui eſt relictū:hic qñ cum cæteris legatariis fit computatio. Sed iſta non eſt uera p.l.ſi ppea.& facit l.j.§.interdū.ſ.eo.¶Op. de l.lex Falcidia ſi interueniat.ſ.e.Rñ.ꝙ ibi loqt qñ fit cōputatio rōnis ĩter hrdē & ipſum legatariū,cui eſt annuū relictū. hic qñ cum cæteris, & iſta ē uera,& ibi gl.tenet & Dy.& Old.& Ray.Op.de l.iij.ĩ fi.ſ.e. ubi fit computatio alio mō.Sol. Ibi qñ relinquit ciuitati aliqđ annuū, qđ æſtimat perpetuū.ac ſi relinqueret eccleſiæ, uel monaſterio,hic loquit qñ priuato relinquit:ꝗa eſt incertum q̃to tpe uiuat. Op.de l.pœnales.§.annua.ſ.e.Gl.hic non ſoluit,ſed in l.lex falcidia ſi interueniat,vr ſoluere in gl.ꝙ loquit hic,qñ pp cęteros fit cōputatio,uel qñ cū eo,cui eſt relictū.Sed q̃tū ad illū.§.annua.iſta ſol. non eſt bona.& uide.§.annua.Nam hic loquit qñ legatum eſt incertū, ꝗa ꝓ primo anno purū, ꝓ ſequenti ꝯdonale.in §. annua. eſt certum q̃tum duret, & tranſit ad hrdē.l.ſi cū ꝯfinitione.ꝫ.qñ dies leg. ced. & iō debet fieri æſtimatio, ut de legato in diē, ſm.l.in lege falcidia non hr.ſ.e.Op.de l.hrditatum.ꝫ.e.Gl.ſoluit in l.lex Falcidia,ſi interueniat,dicit,ibi quo ad ipſum legatariū,hic quo ad cæteros.Iſta ſol. non eſt uera,& ꝯ illā gl.in l.hrditatum.Sol.gl.aīr hic, ꝙ ibi, ut ſciat ꝓ quot annos fiat æſtimatio: hic ut ſciat q̃tum ualeat.Et iſtā ſol.ſeqbat dñs Ray.& do.Old.Iſta ſol.nō placet mihi:ꝗa tex.dicit hic, incerto poſito q̃diu uicturus ſit,&c.Sed ſm iſtā ſo.poneremus ꝓ certo,qđ eſſet ꝯ tex. Dat gl.aliā ſol. ꝙ ibi in legato uſuſfructus,uel alimentorū:hic in alio annuo.Iſtā ſol.teneo,†ꝓbo ꝑ rōnem. Lex nr̃a
2 dicit,ꝙ debet æſtimari q̃tū uenire ad legatū pōt. Iſte modus non cadit in legato alimentorū,nec in legato uſuſfructus: ꝗa non pōt in aliū uendendo transferri.l.ſi uſuſfructus.de iu.do.Nec ius alimētorū pt uendi,cum cohæreat perſonæ,& alia ſunt alimēta in perſona unius,& alia in pſona alterius, & ſic intelligo iſtam ſol.¶Ex his er-
3 go qđ colligis? Dic,qñq;†loquimr de legato ſub ꝯdone, & dic ut ſ. e.l.in lege Falcidia non hr.& l.j.§.interdū.& ꝫ.eo.l.in q̃titate.§.ſed & ſi legata.Et reprobata diſtinctione Hug.q fit.ſ.e.l.ſi ppea.Si uero loquimur de legatis annuis,& tunc,aut relinquit ciuitati, uel alteri publico loco:& dic ut in l.iij.in fi.ſ.e. Aut relinquit ſingulari pſonæ,& tunc,aut legatū annuum litatum eſt certo tpe,& ſit æſtimatio ſicut de alio legato in diē,ut ſ.eo.l.penales.§.annua.& d.l.in lege Falcidia non hr,ꝯiuncta.l.cum ꝯfinitione.ꝫ.qñ dies lega. ced. Si uero annuum legatum eſt ſimplr.& tūc, aut fit computatio quo ad alios legatarios,& ſtamus huic legi:aut quo ad ipſum legatarium,& recurrimus ad l.lex Falcidia ſi interueniat.ſ.e.& l.j.§.ſi in annos.ſ.
4 co.cum ſi.¶Et hæc†faciūt ad q.Factū eſt ſtatutum,ª ꝙ de qualibet
a re,q fuerit alicui relicta,ſoluat gabella: ꝯtigit, ꝙ alicui fuit relictum aliquod annuū.Dic,ꝙ pro primo anno tm debet ſolui gabella,non ꝓ aliis annis, ſed ꝓ eis ſoluet in futurū ꝓut dies ceſſerit,d.l.lex Falcidia ſi interueniat,quia hic non fit cōputatio reſpectu aliorū,ſed tm̃ reſpectu ipſius legatarii:ſed ſi eſſet relictū in diē,tunc dic, ut dixi in l.in lege Falcidia non hr.ſ.eo.¶Quæro,q eſt rō qñ fit computatio ipſius reſpectu,uel reſpectu aliorū? Et rō eſt, quia qñ fit cōputatio reſpectu ipſius circa totū,debet pſtari cautio in ſolidum: quia de aliis præſtationib.poterit Falcidia retineri:ſi ab alijs legatariis, quib. nihil ultra debetur,tunc fit æſtimatio.Si uero loquimur de legato uſuſfructus,dic ut ꝫ.eo.l.hæreditatum.

ADDITIO.

a ¶ Statutum. Adde ad Bar. hic quod hoc idem ꝯſuluit Ale. in conſi. 25. in 4. uol. & uide in tractatu de gabel. v. par. 8. par. prin. q. 4.

LEX LVI.

1 *Falcidia in detrahenda, in æſtimando nomine debitoris hæreditarij, uoluntas inſpicitur.*

Cum quo. Augm̃ facultatū hrditarii debitoris, qñcunq; ꝯtingens ꝓdeſt legatarijs in Falcidia detrahenda. h.d. Vides ꝙ augm̃ qñcunq; ꝯtingēs ꝓdeſt legatarijs.¶Op.ſ.e.l.in rōne legis Falcidiæ mortis ſeruorum.in prin. Br, debet inſpici tps mortis circa augm̃,& diminutionē rei hrditariæ:hic circa bona debitoris hrditarii.Contra,in d.l.in rōne.in prin.loquit in debitorib. hrditariis,ubi dr,debitoriſ facta peiora noia.Rñ.in augō inſpicim' augm̃ qñcunq; ꝯtingēs,ut hic:ſed in diminutione inſpicit tps mor-
1 tis,ut ibi.Sed uide hoc ꝙ glo.dicit.Et†aduerte,qñq; æſtimat res, & tunc ſp inſpicit tps mortis,d.l.in rōne,in prin.aliqñ res nō æſtimat, ſed eſt dubius euentus,& tunc iſto caſu pendente dubio æſtimatur q̃tum ualet dubiū:dubio finito æſtimat q̃tum in ueritate eſt,ut ſ.l. ꝓxi.Et ſic qñ debitor eſt ſoluendo,æſtimat ipſa res, & iō quicquid poſtea ꝯtingit,non curat,ut d.l.in rōne.in prin. Sed qñ debitor nō eſt ſoluendo,qđ ꝯtēt dubius euentus.l. Neſennius.§.fi.ſ. e.& uidebitis in l.qrebat.ꝫ.eo.modo cū æſtimat dubius euentus, ſi iſte euentus ꝯtingat anteq̃ ponatur rō legis Falcidiæ,tunc æſtimat q̃tum eſt.Sed op.ꝫ.e.l.qrebatur.& ſ.e.l.j.§.ſi debitor.ubi nō debet curari,an ſit ſoluendo.Sol.ibi loquitur qñ hæres ē debitor: uel ille, cui eſt liberatio legata:quia quo ad ſe ſemper eſt diues & ſoluendo. Op.de l.eo tempore.§.1.ſ.de pec.Sol.Intelligo illam ſm iſtam.

§. Is qui in bonis. Ibi,reliquiſſet, nā ĩ quolibet iſtorum caſuū de ꝯmodo medij tpis detrahit Falcidia.Dy.& de hoc dixi in l.ſed ſi non ſeruus.§.fi.& l.ſeq.ſ.eo.

§. Stichum. Iſte eſt bonus.§.& h.d.Si legatū dñi nō ſit deſalcabile,ex legato ſerui detrahit falcidia ꝓ utroq;& idem eꝯ.h.d.Pro hac lege facit l.plane.& l.ſed ſi non ſeruus.ſ.e. Op.ſ.eo.l.ſi pupillus.§.fi.ſm unā lec.Dy.ſoluit ibi,& ibi ego dixi.

§. Sæpius. Iſte eſt bonus caſus,& h.d.Quarta in hæredē teſtatore uiuo collata,facit ceſſare falcidiam.h.d.Op.de l.ſi quando.§.1.C.de inof.teſ.Sol.ut ibi.Secundò op.de l.id autem.& l.quod autem.ꝫ.eo.& ſ.eo.l.pr filiam.in princ.Sol. hic loquitur, qñ,teſtator hac mente dedit ut in falcidiā imputaretur, aliàs ſecus. ¶Quæro,quid in dubio? Credo quod vr dediſſe,ut in falcidiam imputetur.Caſus eſt hic,ibi quia uiuus vr,&c. Tangam de hoc in l.in quartam.ꝫ.eo.& nota quæ dixi.

LEX LVII.

Cum dotem. Non debet inſpici perſona primi legatarii,ſed perſona fideicōmiſſarii,in quē legatum debet ultimo reſidere.h.d.In tex.ibi,interpoſiti.ſ.legatarij primi de reſtituendo grauati.Ibi,capientis.ſ.fideicommiſſarij.

LEX LVIII.

Legis falcidiæ. Op.& vr ꝙ oē ius tollatur ſpatio xl. annorū.l.cū notiſſimi.& l.oēs.C.de pſcri.30.ann.Sol.beneficiū.l.falcidiæ qñq; pōt intētari excipiēdo,& tūc perpetuò pōt,ut hic,& ar.l.purē.in fi.ꝫ.de doli excep.Qñq; pōt intentari falc.per actionem,uel per interdictum.l. lineam margaritarum,ſ.eo.& tunc finitur tempore in contrario compreh enſo.

LEX LIX.

1 *Omittens ponere unam rē in inuentario, an priuet beneficio totius falcidię.*
2 *Si ex forma ſtatuti quidam nobiles habent immunitatem a collectis, & non habent beneficium in ciuitate, & ſi acceptant priuent immunitate, aduocatus ex nobilib. acceptauit officium ad condēnationes, pro quo ex forma alterius ſtatuti habet duodecim pro libra, ꝙ perdat immunitatem.*

Beneficio. Qui agit ut legatū intercidat priuatur falcidia. Idē in eo q tacitā in ſe fidē aſſumpſit de pſtando nō capaci.h.d.¶Quæro circa legē nr̃am,quo hoc egit?Et gl. ponit delēdo uel cācellādo teſtm̃,uel aīr.ſ.ſubtrahēdo rē hrditariā, ut ꝫ.e.
1 l.hrditatum.§.fi.¶Quæro,†an priuet falcidia in illa re tm̃? & gl.in §. ſancimus.in corpore eo.vr dicere,ꝙ non tota falcidia priuatur,ſm iſta tpa.l.Paulus.ſ.e.& l.fi.§.illo.ſ.de iur.delib.& l.reſcriptum.ſ.de his qb.ut indi.& ꝫ.e.l.hrditatum.hodie tota priuabit,d.§.ſancimus in corpore eo.ut.ti.licet quidā dicant ꝯ,ut dixi in l.Paulus.ſ.e.Al-
2 legabā iſtā.l.ad†qō.Piſis dū legebā,ꝗa ibi erāt quidā nobiles immunes a collectis.& qđ non debet hre aliqđ beneficiū in ciuitate, & ſi acceptarent, tunc priuent immunitate:erat aliud ſtatutū, qđ aduocatus,ꝗ ad ꝯdēnatione erat poſitus,debet hre xij.denarios ꝓ libra.modo quidā aduocatus de illis nobilib.acceptauit illud officium,an priuetur illa immunitate?Et dicebam qđ ſic, quia iſtud qđ detrahit, ſ. 12.denarios ꝓ lib.eſt (beneficium ut hic dum dicit falcidiā beneficiumq; detrahit,& hoc per) c.1.ĩ uſi.feu.q fuit.1.cā amit.beneficii. & l.beneficium.ſ.de conſti.prin.

LEX LX.

Cum pater. Prælegata relicta impuberi non imputant in falcidiam pupillariter ſubſtituto.h.d.

§. Legato petito. Quod hæres plus ſoluit legatariis in pœnam ꝯtumaciæ, non nocet aliis legatariis.h.d.Op.& vr ꝙ in actione ex teſtō non iuret in litem.l.aſs. ſ.de in lit.iur.Soluit gl.ꝙ hic fuit iuratū ſuper actione in rem, q eſt arbitraria,& iſta eſt uera. Vel ſolue ut in gl.& nō eſt uera, quia uer. planè. non loquitur de iurō in litem: ſed de iuramento ueritatis, quod non eſt affectionis.Op.ſ.e.l.j.§.item ſi ita.Sol.Ibi non eſt rō uera,quia illud fit propter moram hæredis non eſt uerum, quia eſt contra iſtam.l.dic ut ibi dixi.

LEX LXI.

Alienus fundus. Si hæres pp ſuā ſtultitiā plus ſoluit, legatariis non nocet.h.d.& eſt notab.

LEX LXII.

1 *Creditor, an teneatur cedere contra alium reum, quando unus ſoluit.*

In lege falcidia hoc eſſe. Iſta ē bona lex, de qua feci magnū feſtū ĩ mā de duob.reis:& h.d.In duob.reis ſociis debitū utriq; ꝑ parte vr,actiue & paſſiue:& in nō ſociis eius vr debitum, q debitū occupauerit h.d.Per iſtā.l.tollunt ꝯrietates.l.ſi unus.in prin.de pac.& l.ſi rē.§.ſi duo.ꝫ.de noua.ꝗa ſi ſunt duo rei ſocij, factū unius nō nocet alteri: ꝑinde eſt,ac ſi ſinguli ſtipulati eſſent, & iō factum unius nō nocet alij.Sed ſi nō ſunt ſocij,tūc unius factū pōt aliis nocere, ꝗa unus pt totū occupare,ut hic.Itē ĩ l.j.C.de duo.re.dr aliud, ꝙ ſi un' ex duobus reis exigit ſolidū debet.alteri cedere, aliàs pt alter partē ſuam a correo petere:eſt ne iſtud uerū:Certè ꝑ iſtā.l.debet diſtingui, qđ ii ſunt

ſunt ſocii,uel ex cã oneroſa ſunt duo rei:ſed ſi ſunt nõ ſocij ex cã lu
1 cratiua,†tũc totũ eſt eius q̲ occupat,ut hic. Et ꝑ iſtã l.determinabit
illud qđ dixi de ceſſione:an ſi unus ſoluit inſolidũ,teneat.ſ.creditor
cedere actionem ꝯ aliũ:eſt uerũ,ꝙ dẽt cedere qñ ſunt ſocij,uel duo
rei ex cã oneroſa.Secus ſi ex cã lucratiua ꝓmiſerunt:q̲a tunc pro ſe
ſolum ſoluit,& quia ſi inſolidũ ſoluit,ei cedi nõ debet actio,ut hic.

LEX LXIII.

Pretia rerum. Iſta eſt clara lex, & deberet tota ſcribi aureis literis,& h.d. Res debet æſtimari cõi ęſtimatione,non ex affectione.Item qui habet ius adeundi hæreditatem non dicitur locupletior.h.d.& iſta eſt bona lex.

1 *Pretia rerum uariantur ex loco & tempore:& cariſtia, quæ modico tempore fuit non inſpicitur.*
2 *Valor rei qualiter probabitur.*
3 *Aeſtimatio frumenti præteriti qualiter probetur.*

1 **§.Nonnullam.** Iſte ẽ no.§.& h.d. † Ex loco & tp̃e rerũ pretia uariant̃, & cariſtia, q̃ modico tp̃e
2 fuerit nõ inſpicit̃.h.d.Tu uis† ꝓbare[a] ualorem rei,qualiter ꝓbabis?
a Vide gl.& gl.melior eſt in l.ij.C.de reſc.uen.Iſta gl.non bñ tex.declat:tñ ex illa gl.ſumpta occaſione, debetis ſcire, ꝙ qñq; tractat̃ de
æſtimatione unius fundi,& rei immobilis,& tunc dẽt fieri poſitio,
ex tali fundo cõiter tot fructus recolligunt̃. Itẽ ꝙ ĩ dicta ꝯta fund⁹
tãti reditus,tãti ualoris eſt, iſtud ꝓbat̃ in l.ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſũ.
in prin.s̃.de le.1.& l.pe.s̃.de reb.eo. Potes ẽt facere articulũ magis
gñalẽ,ꝙ talis fundus cõi æſtimatione tm̃ ualet,& tm̃ cõiter uẽdere
tur. Qñq; tractat̃ de æſtimãda re,ex qua fructus nõ ꝑcipiunt̃,ut de
aliqua ſpẽ,ut de libro,uel ſcypho,& de iſtis nõ eſt dubiũ,ꝙ dẽt fieri
poſitio,& æſtimatio hoc mõ,ꝙ tm̃ ualeat,q̃tũ uẽdi põt,& tm̃ uen
di potuiſſet in tali loco dicto tp̃e.Et hoc dico ꝑ iſtũ tex.q̲a ex tp̃e &
loco p̃tia rerũ uariant̃.Debes ergo limitare dictũ tuum in tali loco
& tali tp̃e,ꝑ iſtam.l.& ꝑ l.ſi ſeruus.s̃.de ꝯdi.fur.Hoc eſt uerũ, ꝙ res
tm̃ ualet q̃tũ uendi põt homini ſciẽti qualitatẽ rei l. mortis cã capi
mus.in fi.j̃.de don.cã mor.Facit l.ſi quos.C.de reſc.uẽ. Et iõ tu ad
uocatæ alterius partis,qñ fiũt poſitiones,ꝙ talis res ualet tm̃,facias
poſitiones de qualitatib.latentib.in ipſa re,ut q̲a eſt ſterilis,uel emphyteutica,q̲a ſi ſciret̃ minus emeret̃. Vel debes te referre ad tp̃s,&
ſic dices,tali die ualuit tm̃,& ante & poſt ꝑ multos annos q̲a ſi tm̃
poneres,tali die, tunc eſſet paruũ tp̃s, cuius æſtimatio nõ attendit̃.
3 ¶Quæro,†qualr̃ ꝓbabit̃ æſtimatio frumẽti p̃teriti?Et gl.ĩ l.ij. C.de
reſc.uen.dicit,ꝙ eſt clarũ q̃tũ poterat uẽdi illo tp̃e,& ante & poſt,
non reſtringas te ad modicũ tp̃s.ſ.ad unũ diẽ.ſed dic, & añ & poſt.
Procedo,& q̃ro de loco,in foro publico non p̃t uendi corbis niſi
duab.libris:in domib.ꝓpriis quilibet põt uendere q̃tum uult.Tu facias poſitionem,qđ in ciuitate Peruſii poterat tm̃ uendi,& ꝯſtat tm̃
domi,quantum in foro publico.C.de ero.mil.an.l. ſeptem dieb. &
l.ſpecieb.de cohor.li.12.& ideo do tibi conſilium,ꝙ in ſpecieb. facias mentionem,ꝙ tantum uendi poterat in foro publico.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Probare.Vide Fel.in c.cum cã.de teſti.per Bar.& Alex.in l.j.§.ſi hæres percepto fundo.ff.ad Treb.Pan.conſi.76.in 1.uol.Fel.in c.cum cã.in 1.co.in gl.2.in fi.de teſtib.✣Et Dic,ꝙ pretium iuſtum dr̃ ad arbitrium boni uiri,hoc eſt iudicis.Bar.in l.creditores.2.lec.col.3.C.de pig.& qualiter ꝓbet̃ ualor rei, & q̃uo intelligatur reg.res tantum ualet &c.uide Calca.ꝯſi.43. Doc. in l.fi. C.de p̃d.minor,ꝙ ãt redditus dent p̃tia reb.no.Doc.ĩ l.ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſũ.de le.j.PVT.

LEX LXIIII.

Si in teſtamento. Quod ꝑ falcidiam diminuit̃,dẽt legatario p̃ſtari,ſi teſtõr hoc uoluit. h.d.
& ſic.l.Seius & Augerius s̃.e.q̃ dicit,ꝙ nõ p̃t ꝓhiberi Falcidia, ẽ uera,ſi exp̃ſſe ꝓhibet,ſecus ſi ꝑmittit:& illud qđ detrahit̃,nõ remanet
penes hr̃dẽ ex uolũtate teſtõris.Op.s̃.e.l.qđ de bonis ĩ prin.& §.1.
1 Gl.1.ſoluit.& nõ bñ.Sic no.in l.ex aſſe.s̃.e.& ibi reprobaui uobis
ſol.gl.Scđò ſoluit gl.& bñ,& illã tene:& illud qđ gl.dicit in fi. intel
lige qđ oneraret alios ꝓ ꝯtributione fcã nõ ĩſolidũ l.ĩ ſingulis.j̃.e.

LEX LXV.

Si fundus. Põt eẽ rõ,q̲a ĩ fundo cadit affectio.l.& ſi ęquo.s̃.de le.1.ſed in numis nõ cadit affectio.l. numis.s̃.
de in lit.iur.Dr̃ hic,ꝙ iſte patit̃ Falcidiã.ꝯ de l.Neſennius.in prin.s̃.
eo.Rñ.ꝙ hic dicit, ſi quinquaginta hr̃di dediſſet, põt intelligi alr̃.ſ.
hæredi,nõ ei a quo legatus eſt fundus. Vel alr̃ dico qđ patit̃ Falcidiam ipſo iure,ſed tuetur ſe exceptione doli,d.l.Neſennius.s̃.eo.

LEX LXVII.

1 *Donatio ultra quingentos aureos ſine inſinuatione ualet, ſi detracta gabella remanent tantum quingenti.*

1 **Quoties.** Iſte eſt no.caſus.Induco ad qõ.Vos ſcitis,ꝙ†de iure cõi donatio q̃ aſcẽdit ultra quingẽtos aureos ni
hil vʒ ſine inſinuatione,ſed uſq: ad q̲ngẽtos aureos ualet.l.ſancim⁹.
C.de do.mõ tu donas mihi ultra q̲ngentos aureos,ſed detracta gabella non reſtãt quingẽti aurei:q̃ro,an ualeat donatio ſine inſinuatione?Hic ẽ arg.qđ ſic:q̲a debet detrahi,& uideri illud qđ remanet.

LEX LXVIII.

1 *Legatum uſusfructus factum alicui quantum tempus duret, ut poßit fieri æſtimatio,idem in alimentis.*
Ciuitates Tuſciæ tempore Henrici Imperatoris amiſerunt ius uſusfructus.
2 *Aetates quot ſint,remißiue.*
3 *Legatis alimentis pro quanto tempore præſtantur.*

Hæreditatum. Iſta eſt ſingularis lex,& non hẽt ſibi parẽ Op.1.de ſeipſa ad ſeipſam, de prin.ad §.
eoq;.Sol.aliud in alimentis,& aliud in uſufructu,& rõnem diuerſiatatis ponit gl.¶Op.ulterius de eo qđ habuiſtis in l.cũ Titio.s̃.e.So.
dñt quidã, ibi loquit̃ in cõputatione fienda quo ad cæteros legatarios,hic quo ad ipſum legatariũ,cui ſunt alimenta relicta, uel uſuſfructus.Et hanc tenet gl.in l.lex falcidia ſi interueniat.s̃.eo.Gl.j.hic
tenet ꝯrium q̃ incipit,ſi q̃ratur q̃tum,&c.& idem tenet hic alia gl.
ſuper uer. Vlpianus ait,& incipit,& malè ibi,& ſm̃ hoc ſibi & alijs,
&c.& iſtam puto uerã.Ad l.cum Titio. rñdeo ꝙ hic in legato alimentorum,ibi in uſufructu,qui cohæret perſonæ, & iõ non p̃t fieri illa æſtimatio q̃ ibi requirit̃, licet commoditas poſſit uendi. Recurrat̃ ergo ad diſtiõnem huius.l.Op.de l.in lege falcidia non hr̃.s̃.
e.Sol.gl.ibi in legato ſimplici,& bñ.¶Op.s̃.l.iij.in fi.So.gl.ibi in legato annuo facto Reipublicę:hic in legato uſusfructus.Et qñ relinquit̃ uſusfructus certæ rei,non põt deueniri ad rẽ de qua ibi loquitur,iõ deuenitur ad æſtimationem.¶Op.de l.nã & ſi parentib.s̃.
de inof.teſ.Sol.Ibi plus uiuit ſenex,q̃ iuuenis, & euenit ꝑꝑ ordinẽ
naturæ turbatum.¶Op.de l.an uſusfructus.s̃.de uſufr.ubi centum
1 annis durat.Rñ.†fateor,ꝙ cẽtum annis durat,niſi patiat̃ aratrũ: ſed
intra 30.põt pati capitis diminutionẽ,ut fuit tp̃e Henrici Imperatoris qui dãnauit oẽs ciuitates Tuſciæ, ita ꝙ uſumfructum amiſerunt:licet executio non poſſit fieri,q̲a ſunt capite minutæ.Idẽ uidemus in terris eccleſiæ, q̲a ſæpe, & ſæpius priuant̃ a Marchione &
Duce.Op.C.de do.l.ſi q̲s argentum.Sol.gl.tu dic alr̃,aliud in donatione, ut ibi, aliud in legato,ut hic.Et rõ non p̃t reddi,niſi quia ſic
placuit,ut l.non oĩum.s̃.de leg.Dr̃ hic a prima ætate uſq; ad annos
2 xx.q̃ro,†quot ſunt ætates?& gl.3.huius.l.vr̃ ponere: plenius ꝑ Cy.
in l.ſi infanti.C.de iur.delib.¶Quæro, quid ſi plus uel minus uixerit,q̲ dicat hæc lex:& ſic ſi uixerit plus,dabitur ei plus,ſed ſi minus,
tunc reddet.Vide gl.q̃ inci.p̃ſumit ꝙ tm̃.ibi,quid ſi minus, gl.optimè dicit.Ex hac lege apparet,ꝙ ſi fiat computatio ſm̃ hanc.l.nihilo
minus uterq; dẽt cautiones p̃ſtare,ꝙ ſi legatarii hñt plus, hr̃dib.reddent,ſi minus,hr̃des ſupplebunt, ar.l.in quantitate.§.magna.j̃.eo.
3 ¶†Quæro,an interim ſoluent̃ iſta alimenta ꝓ toto tp̃e? Et gl.dicit
ꝙ non,& uide gl.q̃ incipit.& malè ibi,ſed an ꝓ oĩbus,& iſta glo.eſt
no.& alibi glo.vr̃ dicere ꝯrium deducto interuſurio medij tp̃is.l.ſi
quis argentum.C.de don.Sed fateor,ꝙ ſi uterq; uult, poteſt: ſed ſi
non ſunt ꝯcordes,cuius erit electio?Dic ut dixi in ſimili in l.ſi ꝯſtante.§.quoties.§.ſo.ma.Innuit aliud iſta gl. & gl.j. in caſus poſitione,
ꝙ alimenta debent præſtari ſingulis annis.Videte,iſtud quod dicit
per ſingulos annos,non intelligas in una præſtatione, ſed debes intelligere ſecundum diſtinctionem q̃ dedi in l. fi. §. de libe.agno.&
no.iſtam legem.qualiter fit æſtimatio uſusfructus, uel ſi uenditur,
qualiter debet ſolui gabella.

1 *Dominium rei propriæ hæredis,non tranſit in legatarium.*

§.Si quis ex hæredibus. Iſte eſt no.caſus.Op.& vr̃, ꝙ legatario non p̃iudicet.
l.cum rem alienã.C.de leg. Sol.hic legatarius agebat rei uẽdicatione,iõ negauit eã eſſe ꝓpriã,ut repelleret̃ agens a rei uendicatione.
1 & uide gl.in uerb.q̃ incipit,ſuam hr̃dis,&c.Et no.glo.ꝙ †rei ꝓpriæ
hr̃dis non tranſit dñium,& bene dicit.Potes tu tñ circa iſtam l.aliũ
intellectum magis notabilem dare,& ideo ꝯtendebat hæres ut oſtẽderet patrimonium eſſe ſuum:& ſic ut detraheret̃ Falcidia:priuatur
ergo illa re ut dixi in l.Paulus.& l.beneficio.s̃.eo.

LEX LXXII.

1 *Vendita res tanto minus ualet,quam ſoluitur in proxenetis, ſubhaſtationibus,uel alijs.*

a **Quantitas[a] patrimonij.** Iſta eſt not. lex. ¶Semel fui interrogatus de una q.
1 iam ſunt duo anni,†q̃dam res fuit uendita,& emptori fuerunt datę
uices,ut ſi quis acceperit pro quinquaginta,habeat decem a cõi: an
iſtud debeat detrahi,& tm̃ minus dr̃ pretium,quãtum id,quod habet emptor.Et breuiter quicquid ſoluitur cã emptionis uel proxenetæ,uel alii,tantum minus ualet patrimonium.

ADDITIO.

a Quantitas.Adde an ſi ſint legata mille pro redimẽdis captiuis,& expẽſa fuerũt quinquaginta ꝓ dimittendo ad locũ,an deducent̃, uel erunt oneri hæredis. per Io.An.in addi.ad Spe.in ri.de inſtr.edi.§.nunc uero aliqua.circa fi.

LEX LXXIII.

In quantitate. Op.j̃.ti.2.l.j.§.fi.Br̃ dicit gl. fateor teneri ad ſolida legata,non deducta falcidia:non
tñ ultra uires tenet̃.Dicit melius, ꝙ tenet̃ ultra uires patrimonii, ſi
adiuit: quia incepit eſſe debitor generis, & ideo tenetur.l.in rõne,
& l.ij.s̃.e.hodie non credo uerum,ut ibi dixi in d.l.in rõne.¶Opp.
de l.qui quadringenta.§.fi.j̃.eo.Sol.Ibi in fructu, qui percipitur ex
re uel quantitate legata:hic uero ex re legata.l.Paulus.& l.quod de
bonis.§.fructus.s̃.eo.

§.Magna

BUAH

a §.Magna^a dubitatio. Op.& vr̄.ꝙ ꝑ cautionem dēt expediri, nō ꝑ æſtimationē.l. in lege Falcid.non hr̄.ſ.e.Sol.ibi in legato ꝯditionali ubi ꝑ cautionem tm̄ fit explicatio:ſed qn̄ eſt debitū uel creditū ꝯditionale, tūc poteſt utroque mō fieri.ut ꝟ.ꝓxi.§.uidebitis,q̄ ſit ratio neſcio, placuit ſic facere.¶ Venio ad uer.cuius generis,&c.Op.de l.eius ſerui ſ.e.Rn̄.& dico,ꝙ poteſt explicari utroq; mō, uel per æſtimationē, ut ibi:uel ꝑ cautionem,ut hic.Et eſt rō, quia relictum libertatis hr̄ loco æris alieni.l.ſed ſi non ſed ſeruus.& l.æris alieni.ſ.e. ergo utro que modo poteſt fieri explicatio,ut ſupra proxi.§.ſed in legato ſim plici ſemper fit explicatio per cautionem,ut ſupra l.proxi.& l.in le ge falcidia non habetur.& in l.in ſingulis.

ADDITIO.

a ¶ Magna.Adde Bal.conſi.120.3.lib.

LEX LXXV.

Id autem. Vide gl.q̄ eſt ſuper uer.pro ſua parte.& iſtā glo. non teneo indiſtinctè.Dicam in l.in quartā. ꝟ.e.

LEX LXXVII.

Quod ſi alterutro. De mr̄ia iſtarū legū & glo.q̄ ſunt hic,explicabo.ꝟ.e.l.ꝙ fundū.§. fi.

LEX LXXIX.

Si is qui quadringenta. Pupillariter ſubſtitutꝰ grauatus pōt falcidiam retine re.licet alius ſubſtitutus grauatus non ſit h.d.

§.Quædam legata. Legata indiuidua defalcantur ꝑ ſtita ꝑte eſtimationis.h.d.¶Op. dr̄ hic,quod ꝓpria forma,ex ꝯſummatione ꝯtingit: ꝯ ꝟ.de ope.nū. l.ſtipulatio.§.opus.Sol.Hic debet fieri opus ex diſpoſitione teſtantis: ſecus ſi ex ꝯctu.Br̄,hic loquitur de opere formi, ut theatrum, ſtudium:ibi loquitur de opere informi. Nā dicit de quolibet ope, & ideo de imperfecto ꝑt intelligi.¶Opp.de l.& ſi non ſunt.§.quid ergo.ſ.de aur.& arg.leg.Solue ut in gl. l. v.§.operæ.ꝟ.de uerb.ſig. ¶ Quæro,an hr̄s debet primò ſoluere, poſtea æſtimationē petere? Gl.dicit quod ſic.Doc.dn̄t ꝯ,quia ꝑt opponere exceptionem doli. Sed ſi eſſet uerum quod dicit gl.conſequitur iure actionis.

LEX LXXX.

Si uſusfructus legatus.

1 *Hæres uiri habet ueſtes pretioſas,uiles ipſa uxor.*

1 §.Dos legata. Tene mēti gl.ī uer.exꝑſū,q̄ īcipit hoc iō ad q.ꝙ feci.in l.pe.§.1.§.ſo.ma.qs † dēt hr̄e ueſtes emptas mulieri uel ipſa,uel hr̄s?Et certè ꝑtioſas hr̄s, qa nō te

a nuit ab initio donō:ſed uiles^a dēt hr̄e mulier,qa tenuit donō,ut ī gl.

ADDITIO.

a ¶ Sed uiles.Adde inquantum Alex.allegat Ang.conſi.251.& 134.inci.quidam nomine Matthæus.& Pet.de Anch.conſi.173.ego habeo 181.& uide etiā Pau. de Ca.conſi.184.& Roma.conſi.146.& quæ poſui in d.l.pe.

LEX LXXXI.

1 *Debitor ſibiipſi ſemper eſt diues,& ſoluendo.*

2 *Bonis in alicuius tm̄ eſſe dr̄,quantum ab eo exigi poteſt, deductis expēſis.*

3 *Liberatio ſi eſt relicta duobus reis debendi,quorū unus eſt ſoluendo, alter non,nterque capit liberationem.*

Quærebatur. Debitor ſibiipſi in totū dēt eſſe ſoluendo: quo ad alios tm̄ æſtimat, q̄tum ꝑt exigi,& q̄tum reſiduum ꝑt uendi.h.d. Diuidit in v.partes. Et aduerte,qa ꝑ. ponit thema,& q̄onem.Scd̄a ibi,dicebā.in qua ponit q̄dā euidētia ad ſoſonem. Tertia ibi,quare, in qua ponit unam aliā q.qn̄ nomen tm̄ fuit legatū.Quarta ibi,ſed cum debitori.in qua ponit alia qō,qn̄ liberatio tm̄ fuit legata debitori.Quinta ibi,cum igit,in qua redit ad ſoſōnē primæ q.ꝓpoſitæ uſq; ad fi.in tex.ibi, cum nomen, qđ ſolū alii eſt relictū,non aūt liberō eſt relicta,ut differat a caſu ꝑcedēti & ſequēti.Dy.Ibi ꝑ rata,ut quartā habeat hr̄s, reſiduū lega

1 tarius.¶Noꝗđ debitor ſibiipſi ſp eſt diues & ſoluendo.Scd̄o † no.

2 ꝙ tm̄ dr̄ eſſe in bonis alterius,q̄tum a debitore exigi ꝑt.Hoc intelligi ge deductis expenſis,q̄ fierent in exigēdo.l.q̄titas.ſ.e.& h.d.gl. in l. ꝑ diuerſas.C.mand.in gl.magna.Op.de l.ſic ꝑ rata.§.fi.ſ.de reli.So. Hic agit de aliquo liberando,ibi de aliquo exigendo. Op. ex gl.dr̄ hic,ꝙ acceptilatio eſt in pēdenti,ꝯ l.uſusfructus.ſ.de ſtip.ſer.& l.ſi ſeruus cōis,e.ti.Sol.ibi loquitur de acceptilatione,q̄ fit inter uiuos: ſed hic de acceptilatione,q̄ fit cā mortis:ideo poteſt eſſe in pendenti.l.fi.ſ ꝯmu.ꝑdio.Dr̄ hic in uer.ſed cū debitori.ibi,ſi ſoli ei.Quæro quare dicat,ſi ſoli ei?Et gl.q̄ eſt hic in uerb.ſoli,dicit, iō dict ſoli, qa ſecus ſi utriq;,&c.& credo ꝙ iſta gl.non habuerit uerū intellm̄: ſed

3 credo qđ dicat ſoli ſibi:qa ſecus ſi ſibi liberō,& alteri quadringenta eſſent legata,ut ſ.in prin.l.& in fi.huius. l.¶†Sed ꝑ declaratione gl.quæro quid ſi ſunt duo rei debendi inſolidū, & utrique eſt libe ratio relicta,unus eſt ſoluendo,alius non, quatenus quiſq; vr̄ libera ri?Et illa gl.ſentit,ꝙ pro parte uterq; vr̄ capere liberationem,quod puto uerum.Vltimo gl.1. huius legis uoluit iſtā.l.diuidere, & non perfecit.& uide eam,quæ incipit,duos caſus.ibi,ſoli debitori. imo proſequitur tres caſus,ut dixi uobis in diuiſione.

LEX LXXXII.

Si creditor filij. Op.ſ.e.l.cum quo.Sol.Iſta ſm̄ illam dēt intelligi,ꝙ inſpicit tp̄s aditæ hr̄ditatis,ſi plus tunc fuit in peculio,ut ibi no.

LEX LXXXIII.

Reperitur. Cōcordat cū.l.ſi ꝑ imprudentiā.§.non mirū.ſ. de eui.& C.ſi ut ſe ab hær.l.j.& ſ.e.l. penales. in prin.& l.hr̄ditariū.ꝟ.de bo.au.iu.poſ.

LEX LXXXIIII.

Si dos ſocero. Si filius eſt hr̄s ī ſolidū,totā dotem uxoris ſuæ ut æs alienū deducit:ſi ꝑ parte eſt hr̄s, ꝑ parte deducit.h.d.In tex.Ibi,cohr̄s eius, ꝑ ſua parte deducit.q̄rit gl.utrū eo caſu quo filius ꝑcepit dotē totā a cohr̄de,an ſit cohr̄s ipſo iure liberatus?Et gl.vr̄ dicere ꝙ ſic.Dy.dicit,ꝙ vr̄ liberatus ipſo iure a filio,nō ab uxore:iō eſt locus cautioni.l.ſi filia.§.hoc amplius.ſ.fa mi.er.l.ij.§.1.ſ.de dote prælег.

LEX LXXXV.

Titia teſtamento. Iſta eſt ſingu.lex,& non hēt parē, nec ꝯcordātiā.& h.d. Prælegata nō ueniunt in fideicommiſſum,qn̄ quis primo rogat, ſcd̄o ꝑlegat.Itē qui quartam detrahit de uoluntate defuncti,quartam hr̄ditatis ſibi computat in quartam:aľs totā hr̄ditariam partē.h.d.Op.& vr̄ ꝙ ꝑlegatū ueniat in fideicommiſſum l.Marcellus.§.qdā.ꝟ.tit.2.Sol.gl. hic facit mentionē hr̄ditatis,iō ꝑlegata non ueniunt in fideicōmiſſum.Et iſta ſolō eſt uera in ſe,ſed ad hanc.l.non eſt neceſſaria:qa ibi primo ꝑlegauit,poſtea rogauit de reſtituendo:hic eꝯ. Vlterius op. de l.in fideicommiſſariā.§.fi.ꝟ.ti.2.So.Dicit gl.ſatis reſtituit,eo qđ ſibi in quartam cōputat:ſic ſoluit gl.ſed nihil eſt.Dic, quod hic qn̄ primò rogauit:& poſtea ꝑlegauit:ibi eꝯ.¶Op.C.de fideic.l.cum ui rum.Sol·Ibi per uerba gn̄alia,hic ſimpl̄r. Et diſtingue plene ut per doc.in d.l.cum uirum.Dicā in l.Marcellus.§.quidam.ubi gl.diſtinguit.Dr̄ hic,ꝙ ꝓputat in quartā,duodecimā partē.Contra.ꝟ.eo.l.in quartā primo rn̄ſo.Soluit gl.Iſtud ē uerū,qn̄ detrahit Falcidia, uel Trebellianica,ꝑter,uel ꝯ uoluntatē defuncti:qđ eſt eo ipſo qđ non ꝑcepit detrahi,ut hic in fine,ſed hic loquit qn̄ ſm̄ uoluntatē detrahit.& rō eſt,qa debemus ei fauere.l.in teſtamentis.ꝟ.de reg.iur. Iſta eſt rō ſignificationis uerborū,qn̄ dixit,retenta quarta, ſ. hr̄ditatis; ergo quarta hr̄ditariæ portionis debet ſibi computari. ¶Op. de l. iij.ſ.de leg.1.Solue ut ibi dixi.

LEX LXXXVI.

Qui fundum. Quod pretii noīe capitur, non vr̄ legatū, ſed iure hr̄ditario capitur. h.d. iſtud prin. ¶Op.de l.in quartam.in fi.ꝟ.eo.Sol.gl.q̄ eſt. hic dat duas ſoſones. Vna,aliud eſt qn̄ capitur ut ꝑtium.aliud eſt capi cā ꝯdōnis implendæ.l.ſi dignum.ſ.e.& l.ſi fundus.& l.in rōne.§.uendere,& §.tamet ſi.& iſta eſt uera.Dat gl.aliam ſoſonem qđ computatur in falcidiā ei,a quo capitur,& uide gl.q̄ incipit imo totus,&c.ibi,uel ei à quo, &c.ſed in dato cā ꝯdōnis implendæ,licet poſſet ꝓcedere: quod exa minabo in l.in quartā.ꝟ.e.tn̄ id,quod pretii nomine datur,in quartam computatur quo ad omnes,ut dictis legib.

1 *Libellus incertus admittitur qn̄ incertitudo cauſatur ex facto aduerſarij.*

2 *Actio ex teſtamento,an competat prout unuſquiſque poſſidet.*

3 *Quantitas ſi fuit legata,quis pro ea parte,qua eſt hæres,conditione exiſtente,conuenitur.*

§.Si tu ex parte. Iſte eſt bonus.§.& h.d.Conditio, cuius euētus uel defectus legata, & libertates non uitiat,eorū petitionē non differt.Item oēs partes unius hr̄dita tis in legis Falcidiæ rōne ꝯtribuuntur.h.d.ſm̄ Dy. ¶Quæro, à quo petentur interim iſta legata?Et gl.rn̄det ualde ſingulr̄,& dicit,ꝙ ſi fuit ſpecies hr̄ditaria legata,ꝑ illo fundo competit rei uendicatio, & ſic ipſam inſolidū poſſum intentare non exꝑſſa parte.& uide gl. in uer.præſtabunt.q̄ incipit,de libertatib.planum eſt,&c.& ſic duo

1 dicit,ꝙ rei uendicatione agat non exꝑſſa parte. Et ſic no. † qn̄ incertitudo cātur ex parte aduerſarij,admittit libellus īcertus, ut no. in l.j.§.qa aūt.ꝟ.quorū lega.& qđ no.in l.qđ in hr̄de. §. eligere.ſ.de trib.Sed in ꝓpoſito qn̄ agit rei uendicatione, hoc non eſt neceſſe, qa rei uendicatio dat ꝯ poſſidentē,ꝑ parte q̄ poſſidet.l.ij.in fi. ꝟ.de ꝑto.ſtip.ſed in actione ex teſtō no.qđ dicit glo.¶Vlterius dr̄ hic in

2 gl.†qđ agit actione ex teſta.,put quiſq; tenet.ibi, & idē ſi agat actio ne ꝑſonali ex teſtō,&c.Eſt ne uerū iſtud?Vr̄ ꝙ non, qa actio ꝑſona lis ꝯpetit ꝯ ꝑſonam hr̄dis ꝑ hr̄ditaria portione,non ꝓut q̄ſq; poſſidet.l.ſi tibi hō.§.ſi fundus.ſ.de leg.1.Sol.Dy.hic loquit qn̄ fuit lega ta ſpēs hr̄ditaria, ꝑ qua pōt competere actio ex teſtō,& rei uendica tio:& iō ꝑ ꝯcomitātiā,q̄ hēt cū rei uendicatione, dat ꝯ poſſidentē,ꝓut q̄ſq; poſſidet.& ꝓbat Dy.ar.l.ſi plures.ꝟ.de ui & ui ar.l.iij.§. hæres. ſ.ꝯmo.& l.ſi duo.ſ.depo.Cy.in l.ꝑ hr̄ditariis.C.de hær.act. elr̄ dicit,qđ plenē examinaui in repetitione,q̄ feci de §.Cato.& ibi plenē no.in 3.op.ꝟ.de uer.ob.& illud dictū Dyni hic,habebat locū in ꝓpoſito:qđ dicit Dy.teneo,ubi non eſt neceſſe ꝙ in actione ꝑſonali ꝓponat petitio certa,ſed petis eū ꝯdemnari ꝑ parte q̄ poſſidet.

3 ¶Quæro,†qđ ſi q̄titas fuit legata?Gl.dicit,ꝙ ꝯuenit ꝑ ea parte, pro qua eſt hr̄s non in plus exiſtente ꝯdōne, &c. ut in gl. & uide eā ibi, ſi aūt eſt q̄titas,&c.& gl.dicit,q̄libet ꝑ ea parte,qua eſt hr̄s iſtitutus ꝯdōnaľ,ꝑ ea eſt hr̄s,& habes caſum in l. liber hō.§. ſi ita ſcriptū.ſ. de hær.inſti.& gl.q̄ aliter dicit q̄ hic,debet intelligi ſm̄ iſtā gl.& ſm̄ iſtam

BUAH

iſtam gl. qñ q̄titas eſt relicta ab uno petam medietatem. ſ. ab eo, qui
eſt ſub ꝯdōne inſtitutus: ab alio quartam. ¶ Sed q̄ro, qualiter mihi
de reſiduo ſuccurretur? Rñ. ꝙ ab eo qui erit datus curator illi por-
tioni iacenti: uel ab eo qui eſt ſub ꝯdōne inſtitutus, ſi agnouit bon.
poſſ. ſm tab. l. ſi quis inſtituatur, in prin. ſ. de hær. inſti.

§. Qui filium. Si cohæres partē cohæredis habeat ex ſub-
ſtōne uulgari, locus eſt ꝯtributioni: ſed ſi ex
pupillari, ſi portio grauata accreſcit non grauatæ, non eſt locus ꝯtri
butionis, alſ ſecus. Hoc dicit uſq; ad §. q filios. ¶ Op. ad uer. ſi uerò
prius, ubi dr̄ qñ ſubſtitutus pupillariter, &c. ꝯ de l. in rōne. §. q̄ſitum
ſ. e. Sol. Dy. ibi, qđ hic teſtōr ab iſto cohærede ſubſtituto nulla lega
ta reliq̄t, ideo non curat̄ de ꝯtributione. ¶ Op. & vr̄ indiſtincte de-
bere fieri ꝯtributionem, ut j. ea. l. §. fi. Sol. ut ibi uidebitis notatum.

§. Qui filios. Si exhęredatus ſuccedit fratri ex ſubſtitutione
& ſic ex uoluntate expreſſa ualent legata ab
exhr̄dati ſubſtituto: ſed ſi ſuccedit ex ptāte legis, nō ualēt. h. d. Diui
dit ī tres ptes. Primo, ponit unā qō. & eius determinationē. Ibi, nec
huic ꝯriū, rñdet uni obiectioni, q̄ poſſet fieri in ꝯriū. Ibi dicet aliq̄s
format unā aliā q. & eius rñſione, & rñſionis rōnē uſq; ad fi. ¶ No.
qñ pōt a ſubſtituto exhr̄dati legari, uel non. Op. & incipio ab ult. gl.
ab exhæredato cui eſt legatū relictū. pōt legari. l. cohr̄di. §. cū filiæ. ī
fi. ſ. de uul. & pup. ſi pōt ab ipſo exhr̄dato: ergo eadē rōne à ſubſtitu
to eius, ut hoc. §. in fi. Dicit gl. certè hoc fallit, q̄a hēt minus iuris in
ſubſtituto, q̄ in inſtituto, ut hic. & l. cū q̄dā. C. de lega. & uide glo. q̄
inci. imo nō tm̄, &c. Vide hic ꝙ ab ex̄neo, cui legaui, poſſū legare a
ſubſtituto exhr̄dati nō. Cy. in l. cū q̄dā. dicit, ꝙ ſm Pet. non p̄t reddi
certa rō, ſed rōnē puto iſtā, a legatario pōt legari. l. j. C. com. de le. &
l. ab eo. C. de fideic. Sed exhr̄datus eſt legatarius, merito pōt ab eo
legari, ſed ſubſtitutus exhr̄dati non eſt legatarius defuncti, ſed hr̄s
a exhr̄dati.[a] Dices tu iſta rō nō ꝯcludit, q̄a ab hęrede hr̄dis, uel ab hr̄de
legatarii poſſum legare. l. ſi fuerit. §. fi. ſ. de leg. 3. & eſt in præced. gl.
iſta oppoſitio. Sol. iſta regula fallit hic: uel uerius, hic legatur ab hæ
rede legatarii nominatim, quod fieri non poteſt, ut hic: ſecus ſi vl̄r
ab hærede legatarii legaretur non nominatim: quod no.

ADDITIO.

a ✠ Exhæredati. Adde Imo. in l. cohæredi. §. cum filiæ. in gl. in uer. debebitur. & ibi
Are. ſupra de uulg. PANCIR.

1 *Statutum quod allibratus a quingentis libris ſupra, teneatur mutuare Cōi*
hñs minorē librā, qui ſucceßit conſanguineo, an teneat̄ mutuare. & n. 11.
2 *Contributio quando habet locum, ſi unus ſolus hæres eſt inſtitutus.*
3 *Hęredib. pluribus in eodem gradu inſtitutis, non fit contributio, ſed quili-*
bet retinet partem.
4 *Portio unius ex hæredib. ſi deueniat ad alium, non ex ſubſtitutione, ſed ex*
legis diſpoſitione, uel propria: an, & quo caſu fiet contributio.
5 *Contributio, an fiat quando teſtator fecit duos gradus inſtōnis, & ſubſtō-*
nis uulg. ad quem ueniunt bona ex uulgari ſubſtitutione.
6 *Subſtitutio ſi eſt facta filio exhæredato, an fiet contributio.*
7 *Contributio an fiat, quando ſubſtituit filio inſtituto pupillariter.*
8 *Subſtitutione exemplari facta, contributio fit eodem modo, ſicut qñ eſt fa-*
cta ſubſtitutio pupillaris.
9 *Contributio qualiter fiat, facta ſubſtitutione breuiloqua, uel compendioſa.*
10 *Contributio an fiat, quando eſt facta ſubſtitutio fideicommiſſaria.*

§. Cohæres pupillo. Iſte eſt no. §. ſm unā opi. h. d. Si
portio minus grauata accreſcit
portioni magis grauatæ ex ſubſtōne pu. locus eſt ꝯtributioni, ſicut
ſi accederet ex uulgari. h. d. Opp. qñ portio grauata accreſcit alteri
portioni, nō eſt locus ꝯtributiōi. l. qđ ſi alterutro, & l. j. §. ſi cohr̄dis
ſ. e. Rñ. Azo, ꝙ illa opi. q̄ ibi ponit, eſt uera, & ē ueriſſima illa diſtō,
qđ ibi accreſcit ꝑ modū iuris accreſcēdi, hic ex iure ſubſt. pup. Sed
tūc inſtat. ſ. ea. l. §. q filiū. Rñ. qđ iſte eſt uerus intellſ, ibi loquit̄ qñ
una portio erat grauata, & alia nō, hic loquit̄ qñ utraq; erat graua-
ta, una minus, alia uero plus, tūc fit ꝯtributio, ſicut qñ portio nō gra
uata accedit grauatæ. Et uide gl. in uer. exhauſtus q̄ incipit, nō adeo
ut ſemis, &c. uſq; ibi, uel ſm Hug. &c. Hug. recedit a lec. Azo. & le-
git iſtā. l. notabilr̄, ſi uera eſſet lectura: & dicit intelligo, qđ hic cohr̄s
ſuccedit pupillo ex uulgari tacita, q̄a deceſſit pupillus añ aditā hr̄di-
tatē. Adꝯria dicit, qđ loq̄t qñ accreſcit ꝑ ius accreſcēdi, uel ex pupil
lari. uide gl. ibi, uel ſm Hug. ¶ Sed op. ex ſubſtōne uulg. ſuccedit̄ de
functo, nō pupillo. ut inſt. de pup. ſubſt. §. 1. & C. de inſti. ſubſti. l. fi.
& hic dicit qđ pupillo extitit hr̄s, &c. & ſic nō ex ſubſtōne uul. Dy.
dicit, fateor, q̄a ex ſubſtōne uul. exp̄ſſa ſimplici ſuccedit̄ ipſi defun-
cto: ſed ex ſubſt. uulgari tacita, q̄ in exp̄ſſa pupillari ꝯtinet̄, trahit̄ ad
bona impuberis, & ſic ſuccedit̄ pupillo. Caſus eſt hic. Et an hoc ſit
uerū, examinaui in mā uul. ſubſtōnis. in l. j. nu. 39. & ſeq. ſ. de uulg.
ſubſt. & q̄a iſta lec. fuit uiſa ꝯ text. ipſius Hug. dicit ipſe, dico ꝙ ſuc-
cedit ex ſubſt. pup. & fit ꝯtributio, &c. ut gl. ſup uerb. exhauſtus ibi,
uel dic ꝙ mortuus eſt. Et iſta lec. eſt ꝯ tex. iſtū, qui tex. loquit̄ de lega
tis relictis ab ipſo cohr̄de in inſtōne. Tene ergo primā opi. Azonis
tanq̄ uerā. Eſſet uidere hic mr̄iam ꝯtributionis, dabo eā in ſcriptis.
1 ¶ Induco ad qō. † Statutū eſt ī ciuitate Peruſij, qđ q̄cunq; eſt allibra
tus a quingentis libris ſupra, teneat̄ Cōi mutuare quinq; florenos.
Inſurgit dubiū, quidam minorē libram, ſuccedit cuidam ſuo ꝯſan-
guineo, nō eſt facta immiſtio, an teneat̄ mutuare? Quia multū uidi-
mus de ꝯtributione ī hoc titulo, iō placuit mām ꝯtributionis ſum
2 mare ꝑ plures qōnes, & diſtōnes. ¶ Et primo q̄ro, † circa primum
gradū tm̄ pone, teſtōr unum fecit hr̄dem ſolū, utrum hic ſit locus
ꝯtributioni? Rñ. ſiue eum inſtituit ſemel tm̄, ſiue ex diuerſis partib.
ſiue una parte pure. alia ſub ꝯdōne. Itē ſine dedit legata eodē teſtō,
ue in teſtō, & codicillis, rl̄r fit ꝯtributio legatorum, & bonorum l.
in rōne. §. q̄ſitum. in fi. ſ. e. Fallit in l. ſi poſt miſſionem. & l. ſi miles.
& l. fi. j. e. Item fallit. ſ. ſi q̄s omiſ. cau. teſta. l. q̄a aūt. in princ. & tñ in
qualibet apparet rō. Item fallit. ſ. e. l. Neſennius. §. 1. & ibi no. ¶ Se-
3 cundo q̄ro, † quid ſi in eodē gradu plures ſunt inſtituti, & quilibet
partem ſuā retinet? Rñ. in quolibet hr̄de ꝑ ſe ſeparatim ponet̄ rō
legis Falcidiæ, ſicut ſ. dixi in uno. & ſ. e. l. in ſingulis. & Inſti. eo. §. j.
4 ¶ Tertio † quæro, quid ſi portio unius ex cohr̄ib. deueniat ad aliū,
non ex ſubſtitutione, ſed alſ ex legis diſpoſitione, uel ex ſua ꝓpria?
Rñ. Aut deuenit ad alium ex ſua diſpōne ꝓpria, aut ex diſpoſitio-
ne cohæredis, aut ex iure accreſcendi, aut ex iure non decreſcen-
di, aut iure ptātis, & dñii. Primo, & ſecundo caſu, non fit ꝯtributio
bonorum nec legatorū. ſ. e. l. j. §. ſi cohr̄dem. Tertio caſu, qñ ex iu-
re accreſcendi: aut accreſcit nō grauata grauatæ, & fit ꝯtributio bo
norū, & legatorum: aut eꝯ, & nō fit ꝯtributio, ut ſ. e. l. j. §. ſi cohr̄dis
l. qđ ſi alterutro. Aut accreſcit grauata grauatæ, fortè q̄a utraq; gra
uata erat, & tunc, aut accreſcit minus grauata ei q̄ eſt magis grauata
& fit ꝯtributio: alſ ſecus ar. huius. §. Aut utraq; erat æqualiter graua-
ta, & fruſtra q̄ritur de ꝯtributione, q̄a ſiue fiat, ſiue non, nullus eſt ef
fectus. Vbicunq; aūt dixi, ꝯtributionem legatorū fieri, intelligit̄ qñ
portio deficiens accreſcit cū onere: alias fieret ꝯtributio bonorū,
non legatorū, ſm ea q̄ dixi uobis in l. q̄ ꝯdō. ſ. ti. j. Quarto caſu, qñ ꝑ
ius non decreſcēdi, fit ꝯtributio bonorū, ut ſ. non legatorū, q̄a nō
debent̄, cum non tranſeant, ut C. de cad. tol. §. ſin aūt ad deficientis.
ſ. ti. 1. l. ſeparatim. Quinto caſu, qñ iure ptātis, uel dñij, diſtingue eo
dem mō quo. ſ. Aut accreſcit grauata grauatæ, aut eꝯ ut ſ. e. l. ſi pu-
5 pillus. §. 1. & l. maritū. in prin. ¶ † Quarto quæro, q̄d qñ teſtator fe-
cit duos gradus. ſ. inſtitutū, & ſubſtitutum uulgariter, ad quē ueniūt
bona ex ſubſtōne uulgari? Et dic, ꝙ ſi erat ꝯſtitutus in ptāte inſtituti
tūc ſi inſtitutus omiſit uoluntariè ut deueniret ad ſubſtitutū non ē
locus ꝯtributioni: aliàs ſecus ut colligit̄. ſ. ſi q̄s omiſ. cau. teſt. l. Iulia-
nus. & ſ. e. l. Neſennius. §. 1. Si uero eſſet unus tm̄ ex̄neus ſubſtitutꝰ,
tunc ſine dubio fit ꝯtributio, q̄a ab unius ꝑſona incipit. ſ. ea. l. §. qui
filiū. Si uero cohæres fuit ſubſtitutus cohæredi, tunc dic ut ſ. e. l. j.
§. id qđ ex ſubſtōne & ſ. ea. l. §. qui filiū. Prædicta uera ſiue ſit uulga
ris exp̄ſſa ſiue tacita, ut hoc. §. ſm unam lec. Si uero uni ſint ſubſti-
tuti plures, tunc in ſingulis poneret̄ rō legis falc. ut ſ. e. l. in ſingulis.
6 & ar. ſ. e. l. ī ratione. §. ſi filio. ¶ † Quinto q̄ro, quid ſi aliq̄s ſubſtituit
pupillr̄ filio exhr̄dato? Rñ. aut ſubſtituit filio illum quē ſibi inſtitue
rat, aut extraneū. Primo caſu, aut reliquit in inſtōne legata ab īſtitu-
to & ſubſtituto, & fit ꝯtributio bonorū & legatorum ut ſ. e. l. in rō
ne. §. fi. Aut reliquit ab inſtituto tm̄ & tunc non fit ꝯtributio bono
rū ut ſ. ea. l. §. ꝙ ſi ex̄nei. Aut ſubſtituit ex̄neū, & eo caſu quo legata
7 ualent fit ꝯtributio ut ſ. ꝓxi. §. ¶ Sexto q̄ro, † q̄d ſi ſubſtituit pupil-
lariter filio inſtituto? Rñ. aut ſubſtituit cohr̄dem aut ex̄neū. Primo
caſu, aut a ꝑſona ſubſtituti nulla fuerūt relicta legata, & tūc non fit
ꝯtributio bonorū, nec legatorū: q̄a teſtator non vr̄ de ꝯtributione
cogitaſſe ut ſ. ea. l. §. q filium. & no. ꝑ Dyn. in l. in rōne. §. q̄ſitum. ſ.
e. Aut ab illo ſubſtituto reliq̄t legata, & tunc, aut hr̄ditatē patris nō
adiuit: ſed pupillarē, & non fit ꝯtributio. l. ſi filius. in fi. ſ. de uulg. &
pu. Aut hæreditatē patris adiuit, & tunc, aut q̄ris de legatis relictis a
pupillo in inſtōne, & a ſubſtituto in ſubſtōne, & fit contributio, ut
in §. q̄ſitū. Aut quæris de relictis ab utroq;, & tunc, aut accedit por
tio non grauata grauatæ, & fit ꝯtributio ut in §. q̄ſitum. Aut graua
ta grauatæ. & fit ꝯtributio ut l. cohr̄di. §. cohæres. ſ. de uul. & pup.
ſubſt. Quod intelligo q̄tum ad hoc onus, ut altera legata ꝑ adiectio
nē aliorum bonorū augeant̄, & non minuant̄ ut no. in d. §. q̄ſitum.
Secundo caſu, qñ ſubſtituit extraneum, aut ſubſtituit unum uni, aut
unum plurib. aut plures uni, aut plures plurib. Primo caſu, locus eſt
ꝯtributioni bonorū & legatorum ut in §. qđ uulgò. & l. in duplicib.
ſ. e. Dices tu, certe non vr̄, qđ fiat contributio bonorū: ſed inſpiciā
tur ſola bona quæ pr̄ ipſe reliquit, non q̄ habuit pupillus d. l. in du-
plicib. ut ſ. in §. qui filium. in fin. §. Certe imo dico, qđ bonorū filij
fit contributio. d. l. ſi filius. in fi. ſup. de uul. & pup. & l. rōne. §. quod
uulgo. Et illas leges q̄ dñt de bonis q̄ pater reliquit tpe mortis, intel
ligo, reliquit. ſ. de bonis ſuis, uel pupilli. Scđo caſu, qñ ſubſtituit unū
plurib. & tunc, aut ſeparatim, aut ſimul. Si ſeparatim, & tunc, aut ſuc
cedit uni tm̄, & tūc habet locum. §. quod uulgo, ſicut qñ ſubſtituit
unum uni. Aut ſuccedit ambob. & fit contributio. l. pater filiam. §.
fi. 1. rñ. ſm unum intelſm. Si ſubſtituit ſimul, aut oēs ſimul deceſſe-
runt, & ſic ambobus ſuccederet iure directo, & fit contributio. d.
§. fi. 1. rñ. ſm alium intellectum, aut deceſſerunt ſeparatim, & ſic uni
ſuccedit directo, alteri per indirectum, et non fit contributio. ut d.
§. fi. 2. reſpon. Tertio caſu, qñ ſubſtituit plures uni, tunc in cuiusli-

bet

BUAH

bet pſona hr̄ p ſe rō legis falcidiæ, vel ex pſona uel facta ɔtributio-
ne relictorū à ſe, & relictorū à pupillo, prout tangūt eū ut s̄. eo. l.
in rōne.§.ſi filio,& l. ſi is q quadringenta.in prin. Quarto caſu, qn̄
ſubſtituit plures pluribus, & tunc in ſingulis hr̄ rō legis Falcidiæ,
8 ut s̄.eo.l.in ſingulis,& d.l.in rōne.§.ſi filio.¶†Septimò q̄ro, quid
de ſubſtōne exemplari? Rn̄. idē qđ in pupillari, qa modicū differt
9 ab ea.l.humanitatis.C.de impu.& al.ſubſti.¶†Octauò q̄ro, qd de
breuiloqua,& ɔpēdioſa? Br̄, ſiue euenit caſus pupillaris, ſiue vulga-
10 ris, rn̄ſionē hēs ex p̄dictis, vt ꝓbat.s̄.ea.l.§.q filiū circa.fi.§. ¶†No
nò q̄ro, qd de ſubſtitutione fideicōmiſſaria, vbi legata ſunt relicta
ab inſtituto,& à fideicōmiſſario, an ſit locus ɔtributioni? Certè fi-
deicōmiſſarij ex ſua pſona Falcidiā nō detrahēt, vt.s̄.eo.l.lex Falci
dia.§.nunq̄.& non eſt locus ɔtributioni. Caſus eſt.j.ad Treb.l.fa-
cta.§.ſi ſuſpectā.Fiet ergo hoc mō, qa prius ſoluent legata relicta
ab inſtituto, tūc de reſiduo qđ ꝑuenit ad fideicōmiſſariū fiet ſolō
11 aliorū legatorū ꝓut poterit, arg.s̄.e.l.Neſennius. §. j. ¶† Vltimò
a hęcª mā p̄t induci in ar.ad q.Factū eſt ſtatutū nuꝑ hic, ꝙ quicunq;
eſt allibratus in quingētis libris, uel abinde ſupra teneat mutuare
Cōi centū florenos ꝓ emēdo frumēto: ex hoc inſurgūt duo dubia
Primū eſt, Aliqs ſuccedit cuidā ſuo ɔſanguineo, in libro cōis repe
riunt libre diuiſæ, nec aſcēdūt ſeparatim dictā ſummā: ſed ſi ſimul
miſceant aſcēdunt: q̄ro, an dēat fieri ɔtributio ſine cōmiſtione? Se
cundū dubiū eſt, Plures filij ſuccedūt uni patri cuius libra aſcendit
dictā ſummā, nec eſt facta diuiſio libræ, an debeat dicta libra ɔſide
rari in ſingulis pro rata, an in oīb. ſimul? Ad primū vr̄ ꝙ ſeparatim
dēt ɔſiderari ut.s̄.e.l.j.§.ſi cohr̄dē.Facit.s̄. de iuriſd.om.iud.l.ſi idē
cū eodē. Ad idē.s̄.quib.mod.pig. vel hyp.ſol.l.fi.In ɔ̄riū facit.s̄.de
pac.l.ſi plures,& oēs leges.s̄.alleg.q̄ dn̄t ɔtributionē fiendā. Sol.Di
co ꝙ ſi qdē ordinamētū fuit factū anteq̄ ille ſuus ɔſanguineus dece
deret, & ſic onus cœpit eo viuo, & ſic cēſebunt duo p̄rimonia, ut
d.§.ſi cohr̄dē.& d.l.fi.s̄.qb.mo.pig.uel hyp.ſol. Aut fuit factū ordi
mētū poſtq̄ ille ſucceſſerat,& tūc totū dicat una libra. Iā.n.p̄rimo
nia cęperāt eſſe iūcta.l.ſed ſi plures.§.filio.s̄.de vul.& pup. & totū
onus cęperat in pſona hr̄dis ſuccedētis: ergo &c.ut s̄.ea.l.§.q filiū.
ubi ꝓbat hæc diſtīctio. Nō ob.l.ſi idē cū eodē, qa ibi q̄libet cā facit
ſeparatim iudiciū: ſʒ hic q̄libet libra nō facit ſeparatim p̄rimoniū,
ſed unū p̄rimoniū cœpit eſſe. Ad ſm rn̄deo & vr̄ ꝙ oēs dicant hr̄e
unā librā.ut s̄.de exc.tut.l.tria onera.In ɔ̄riū vr̄, ꝙ ī ſingulis ponat
rō p ſe vt s̄.eo.l.ī ſingulis. & qa hoc onus ſicut cętera alia onera di
uidit p l.12.tab.& iſtud vr̄ ut ī l.fi.§.pe. de bo. dam. ubi vr̄ caſus, &
ibi Dy.tāgit. Non ob.l.tria onera.qa ibi ɔſiderat labor ex parte tu
toris, qa nō multiplicat ex pluralitate pſonarū patrimonio exiſtēte
indiuiſo: hic uerò īſpicit onus reſpectu ipſorū filiorū ſuccedētiū,
& qlibet tm̄ poteſt patrimonio exiſtente indiuiſo ſicut diuiſo &c.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Vltimò hæc. Et uide Pe.in c.Apoſtolicæ.de do.q trāſit cū Io.de Imo.

LEX LXXXVII.

1 *Clauſula, hoc legatum præſtari uolo integrum ſine diminutione, appoſita in legato quid operetur.*

2 *Falcidia quando ceſſat in uno legato ex diſpoſitione teſtatoris hæres non oneratur, ſed certi legatarij.*

Qui quadringenta. Si perplexitas ɔtingat ex acci-
dēti p̄ter teſtōris ꝓpoſitū ſm
mētē teſtoris dirimit.h.d.Op.primò de prin.ad ver.qd ergo dice-
mus.Sol.Hoc ɔtingit ex p̄ſumpta uoluntate defuncti. Opp. de l.ſi
Titius.s̄.de ɔdi.inſti.Sol. Hæc ꝑplexitas ɔtingit p̄ter voluntatē de
functi: in lege ɔ̄ria teſtōr uoluit perplexitatem facere, ideo nō ua-
let.Opp.s̄.ti.j.l.pe.Sol.Conditio rr̄ nō pōt diuidi. Fallit qn̄que, vt
1 ibi dixi.& in l.cui fundus,& plene in l.pe.de ɔdi.inſer.¶†Vltimò
ſcias ꝙ per hanc l.dixi ꝙ cū teſtōr in uno legato adieciſſet ſic, uide
licet, hoc aūt legatū uolo p̄ſtari integrū ſine diminutione, in alijs
hoc non adiecit, ꝙ iſta uerba hoc importēt ꝙ illud, ꝙ deberet mi-
nui de dicto legato, hr̄s ſuppleat de legatis alijs, ut hic patet quo ca
ſu rō ineunda erit per eū modū, qui no.in l.ſi in teſtō.s̄.eo. Et hoc
intelligo ſiue legatū minuatur per Falcidiā ſiue ꝑꝑ facultatum de-
fectum ut l.in quantitate.§.fi.s̄.quia eſt eadē rō. Et no.bene ex hac
2 l.ꝙ † qn̄ falcidia ceſſat in uno legato ex diſpōne defuncti, non one
rat hæres defuncti, ſed cæteri legatarij. Dixi in l.ex aſſe.ſupra eo.

1 *Fructus, et uſuræ perceptæ ex re legata, uel quantitate, indicio teſtatoris conditione pendente, in falcidiam imputentur.*

2 *Perceptū ex re legata p hr̄dem ex eius induſtria, nō imputat in falcidiā.*

§. Qui ducenta. Iſte eſt de difficilioribus §§. Infortiati,
& eſt clarus in tex. ſed gl. facit eū diffi
cilē recitādo opiniones.& h.d. Vſuræ quæ pendente ɔdōne perci
piuntur de quantitate legata in legem Falcidiā imputant, & quod
deeſt, ab oībus legatariis pro rata ſuppletur. h. d. Diuiditur in tres
partes ſm uerum intellectū. Primò, ponitur thema & qō. Secūdò
ibi legis Falcidiæ rō, recitat opi.quorundam. Tertiò ibi, quod mi
nimè, loquitur de reprehendendo opi.illorū,& ſoluit q. Pone ca-
ſum ſm Dy.in tex.ibi, reciperet, ſubaudi, quærit qualr̄ ponēda ſit
rō.l.Falcidiæ.In ver.legis Falcidiæ ratio. Vera lectura huius ver.eſt
lectura Azo.& illā tenet Dy.In ver. qđ minimè.hic tenet Dyn.ꝙ
1 eſt vera opi.Io.dr̄ hic,† ꝙ fructus percepti,& iſtæ vſuræ cōputan
tur in quartā.Cōtra.s̄.eo.l.in rōnem. 2.in prin. Huius ɔ̄rij timore
quidā recedunt ab opi. q̄ tenui, & uide gl.in verb.efficiēt quinque
q̄ incipit, in cuiuſq; ibi, dic ergo, & ſic antiq fatent ɔ̄riū, & ꝙ text.
dicit hic, ab utroq; .i.ab utrolibet. Sed iſta eſt ɔ̄ tex.iſtū, ibi, ambo! .
& ibi 25.ɔferre debeamus.& ibi ab utroq;.Et hoc Dyn. collectiue
accepit, nō ergo à quolibet. Legit ergo alr̄ Io.uide d.gl.ibi, uel ſm
Io.& ibi, hoc tn̄ corrigit,&c.eſt opi.Iuriſcōſulti. Et qđ s̄.dixit Io.
nō vr̄ bn̄ dicere, inquantū recitat opi.antiquorū, qa nō dicit tex.ꝙ
ꝓut uni tm̄, imo ambobus, ꝙ ambo debēt ɔferre. Et ibi, hoc tn̄ cor
rigit.eſt ɔ̄ d.l.in q̄titate.§.magna.& l.ī rōne.in prin. & ſic remanet
ɔ̄riū, iō uide opi. Azo.& gl.in uerb.qđ minimè, q̄ īci.ſ. ꝙ ego ibi,
tu dic ſm Azo.ibi qđ falſum eſt, uſq; hic Dy.ɔ̄ & bn̄, in alijs nō. Et
lectura Azo.eſt uera, dū recitat primā opi.antiquorū ſed opi. ſua ī
ſcđa recitatione nō eſt uera, qa tex.dicit, ꝓ rata,& nō æqualr̄, & ſic
in hoc ſcđo corrigit primā. In tex.nō in alio, in ultimo, ergo eſt ue
ra opi.Io. Ad ɔ̄riū rn̄de, ut ad l.ī q̄titate. & ad l.in rōne.qa aliud in
fructib.ut ibi, aliud in uſuris, ut hic, uide in gl. iſta ibi, itē no. aliud,
2 &c.Sed ſol.Io.nō eſt uera, licet opi.ſic.Sol.ergo,† ꝙ fructus,& uſu
ræ ꝑceptæ ex re uel q̄titate legata iudicio teſtōris, pēdēte ɔdōne,
in Falcidiā imputant. Vel dic in uſuris hic,& in l.in q̄titate. s̄. e. &
in fructib.l.qđ de bonis.§.fructus.& l.Paulus.§.j.s̄.e.Cōtraria ergo
loquūtur de fructib.ꝑceptis aliūde, q̄ ex re legata. ¶ Hic eſt alia gl.
ſuper uerb.partib. q̄ incipit Io.dicit. & iſta nō fuit opi. Io. q̄ hic in
gl.ponit, ut patet ex prima glo.mag.& iō iſta ſunt erroneè ſcripta.
Vel dic, ꝙ Io.legit utroq; mō. Tu tene opi. q̄ dixi in poſitione ca-
ſus.Op. & vr̄, ꝙ nō ɔputet in Falcidiā iſtud ꝙ ex ſua ꝓuiſione hr̄s
ɔſeqtur.l.3.s̄.e.Sol.hoc ītellige de his, q̄ à quolibet fuiſſent ꝑcepta:
ſecus ſi ex induſtria hr̄dis tm̄ fuiſſent ꝑcepta. ¶ Quærit glo. quid ſi
hr̄s nō ꝑcepit? Certè dicit gl.& bn̄, ꝙ nō ɔputātur ī Falcidiā, ſʒ ęſti
mat min⁹ legatū, ut l.ī lege falcidia nō hr̄.s̄.e.Sed qd hodie, ubi uſu
ræ non percipiuntur, qd de ɔmodo medij tpis? in l.ꝓxima dicam.

LEX LXXXVIII.

1 *Legatum alimentorum factum certæ perſonæ, non dicitur factum ad pias cauſas ſecus ſi pauperibus.*

2 *Pecuniæ relictæ ad alimenta, ut ponantur ad uſuras, & inde alimenta percipiantur, qualiter hodie fiat.*

Diui ſeuerus. Notabilis lex eſt iſta,& h.d. legatū alimen-
torū defalcatur ꝑ Falcidiā.h.d.Opp.C.eo.
auth.ſi mulier.Sol.Aliud ī relictis ad pias cās,& aliud ī alimētis. Et
1 ſic hēs, ꝙ † legatū alimētorū factū certæ pſonę, nō vr̄ factū ad pias
cās, ſʒ ſi cēt relictū paupibus, eſſet factū ad pias cās.l.ſi qs ad declinā
2 dā.C.de epi.& cle.¶†Quæro, qualrª fiet hodie, cū n̄ ſint licitę vſu
a ræ. Br̄ credo, ꝙ dēt dari apud mercatores,& interim ꝑcipiat ille q̄-
ſtus, q honeſtè poſſet ꝑcipi, ut in ſimili ex̄.de do.inter uirū & vxo.
c.ꝑ vr̄as. Et idē dicerē ubicūq; ponit de pecunia, ꝙ dēt intelligi de
commodo quod honeſte poſſet percipi, ſm dictum c.per ueſtras.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Qualiter.pondera qūo pōt dari ad honeſtū lucrū, primo uſuræ ſunt ꝓhibitæ, ut in cle.1.de uſu.& in auth.de ecc.tit.§.j.& 2.d. c. per vr̄as. loquitur in dote, ex qua ſunt ſuſtinenda onera matrimonij, non loquitur in pupillo. Tertiò Io.And.ibi dicit ꝙ mercator debet cauere de ſaluando capitale, quod dictum eſt dubiū. Item ibi alia rō q̄ non habet locum in pupillo. Item ille tex.intelligit ēt de dāno, ut dixit Bal.in l. j. C. pro ſoc. ¶ Qūo ergo pōt intelligi iſtud dictū Bar.& uide Lud.Ro.in conſi.27.inci.uiſa facti ſerie. conſi. 137. ſi pecunia pupilli debeat dari ad uſuras.& in conſi.187. & uide Bar.in l. tutor qui. §. ſi poſt depoſitionē.de admi.tut.ubi loquitur de pecunia pupilli.Ro.in conſi. 26. aliàs 27.& uide Pet.de Anch.& Mod. in c.cōqueſtus.de uſur. ubi dicunt ꝙ tutor debuit ponere pecuniam ad commodum pupilli, ideo tenetur ad uſuras. & uide Rom.ɔſ.118.139.Soc.ɔſ.2.3.dub.lib.1.Gram.Deciſ.103.Boer.q.349. PAN.

LEX LXXXIX.

Si hæres. Qui repudiat id, quod quartam minuit, quartam non deducet.h.d.

LEX XC.

1 *Trebellianicæ iura, an & quando in falcidia locum habeant, & nu.4.*

2 *Pecunia, quam capit hæres ex teſtamento, quādo imputatur in Falcidiā.*

3 *Falcidiæ quæ imputantur.*

5 *Trebellianicæ, quæ imputantur.*

6 *Falcidiæ quare ſolū imputat ꝙ iure hr̄ditario capit, ſecus in Trebellianica,*

7 *Legata particularia ſi ab eodē hærede ſunt præſtanda, & fideicommiſſum vniuerſale, omnia imputabuntur in quartam.*

8 *Ratio differentiæ inter corpus hæreditarium, & pecuniam, uel nō corpus hæreditarium.*

9 *Trebellianica, uel Falcidia quando poſsit in una re tantum detrahi.*

10 *Legitimæ quæ imputantur.*

Accurſus quando emancipauit do. Fran.uoluit ꝙ datum cauſa emancipationis imputaretur in quartam.

11 *Falcidiæ, quare quod capitur extra teſtamentum, non imputatur, nec trebellianicæ, ſed legitimæ ſic.*

12 *Pater ſi dedit filio emancipato ut cōputaret in quartā, & decedat filius cū filijs, antequā pater, an iſti filij, & ſic nepotes computent in quartā.*

BUAH

Dos data filiæ p patrē, an cōputetur filijs filiæ q deceſſit uiuo pr̄e, et ſic ne potibus, in quartā, prout filiæ dēret imputari. et in utraq; cōcludit ꝙ ſic.
Quartæ quicquid confertur imputatur.
13 *Legitima filij per quos ſuppleatur, quando eſt relicta minus quarta.*
14 *Filius ſibi imputat in legitimam, quod ad eum peruenit ex ſubſtitutione directa, uel per fideicommiſſum: ſecus ſi legatario eſſet ſubſtitutus.*
15 *Filius quando imputet ſibi in legitimam id, quod peruenit ab inteſtato.*

In quartam. Primò, loquiť de quarta iure inſtitutionis. Ibi, ſi qd fideicōmiſſaria, de quarta Trebellianica. Ibi, ſi qd uerò, redit ad primū, & determinat quandā qōnē, & loquiť de quarta inſtitutionis iure, & breuiter h.d. In falcidiā im
1 putatur † quod iure hr̄ditario capitur, ſed in Trebellianicā imputatur quicquid quocunq; iure iudicio defuncti uniformiter capiť: id verò, quod difformiter, hoc eſt partim iure hr̄ditario, partim alio capiť, pro parte hr̄ditaria tm̄ imputať. h.d. Primo opp. ad falcidiā debitā iure inſtitutionis. Hic vr̄ dici, ꝙ ea, q non capiunť iure legati, uel fideicommiſſi imputanť in Falcidiā: ſed ɔ̄. C. eo. l. pat. r filiā. in prin. Sol. ibi non capiť aliquo pdictorū iuriū: ſed nec iure hæreditario, qd̄ hæc lex requiriť: nec ex teſtō, ideo non imputať in Falcidiā. ¶ Scdō opp. ſ. eo. l. cū quo. §. fi. Sol. licet ibi nō capiať ex teſtō: tn̄ diſpoſuit teſtator inter uiuos, hac mente, ut imputetur in quartā: & hoc fuit actū tacitè, uel expreſſè, ut ibi patet, & j. de bo. lib. l. ēt ſi ius. §. ſed & ſi nō mortis. Tertiò opp. ſ. eod. l. Neſennius, in prin. & j. eo. l. filio. ubi plegata cōputantur in Falcidiā. Sol. Qn̄ quis accepit à cohærede plegatū, licet ſm̄ rigorē iuris ſibi non imputeť in Falcidiā, tn̄ de æquitate doli exceptione ſeu replicatione repelliť: & ei à quo accipiť legatū, prodeſt ad Falcidiā minuendā, vt in ɔ̄rijs. ¶ Quartò op. & vr̄ ꝙ ēt alijs proſit, d. l. Neſennius. §. planè. Sol. Non prodeſt alijs prælegatū, ut minuat quartā ab eis detrahendā: ſed in hoc prodeſt, qa vr̄ quartā detraxiſſe de legato cohæredis. ¶ Quintò opp. & vr̄ ꝙ ēt alijs proſit, ſaltē pro ea parte, q̄ habet iure hr̄ditario, ut j. tit. 2. l. deducta. §. numis. & ſ. e. l. id aūt. 2. rn̄. Sol. Fateor, ꝙ qn̄ plegat corpus hr̄ditariū, ꝙ hæreditaria portio cōputať oībus in Falcidiā, ut in ɔ̄rijs, alię portiones nō. ¶ Sextò opp. & vr̄ ꝙ non portio hæreditaria, ſed quarta hr̄ditariæ. ut ſ. eo. l. Titia.
2 Sol. ibi † loquiť de Trebellianica: tn̄ idē credo debere dici in Falcidia, qa aut detrahit de uolūtate teſtatoris, & tunc quartā hr̄ditariç. Aut ɔ̄, vel pter uoluntatē, & tūc hr̄ditaria totā. hoc tenet gl. in ver. à cohærede. ſ. eo. l. Neſennius. in prin. & Dyn. ¶ Septimò opp. & vr̄ ꝙ totū cōputeť. l. cū pr̄. in prin. ſ. de leg. 2. & d. l. deducta. §. numis. Sol. gl. in hoc uariant. Nā. ſ. eo. l. id aūt. in ver. pro ſua parte dicit, ꝙ hoc eſt verū, qn̄ capiť pecunia à cohærede, qa tota pecunia vr̄ capi iure hr̄ditario. Id aūt, qd̄. ſ. dixi, logť qn̄ corpus hr̄ditariū: ſed hic dicit ɔ̄riū, ꝙ ēt pecunia nō cōputeť in falcidiā, niſi p parte hr̄ditaria. Tu dic ſm̄ Dy. ꝙ aut hr̄di legať pecunia a cohærede, uel à ſubſtituto, & tūc tm̄ pars capiť iure hr̄ditario, & iſta pars imputať in Falcidiā, ut hic, in tex. & gl. & hoc cū dat pecunia hr̄ditaria: aliàs ſecus, ut ſ. eo. l. Falcidia interuenire nō pōt. Aut ipſemet hr̄s eſt iuſſus pecuniā ſibi deducere, uel detrahere, & tūc tota capiť iure hr̄ditario, & tota cadit in Falcidiā, ut i legibus ɔ̄rijs, & l. qd̄ aūt. ¶ Octauò opp. ſ. eo. l. ſi a me. ubi de fundo hæreditario nihil imputať in Falcidiam. Sol. ibi nihil ex illo fundo tenebať iure hr̄ditario: iō. &c. ut ibi patet. ¶ Nonò opp. ſ. eo. l. qd̄ aūt. in fi. Sol. Ibi teſtōr hoc expſſit. ¶ Decimò opp. ad fi. legis. d. l. qui fundū. in prin. ſ. eo. & l. ſi dignū. Sol. relictis alijs ſolonibus quas gl. ponit in d. l. q fundū. hic datť in uim ɔdōnis, & iō nō computať in falcidiam, in ɔ̄rijs dat noīe ptij, & iō ſuccedit loco rei, meritò vr̄ hr̄e iure hr̄ditario, iō imputať in falcidiā. Sed ɔ̄ hoc inſtať, qa vr̄ ꝙ ſaltē ei, qui dat cā ɔdōnis implēdæ, ɔdō debeat proficere. d. l. Neſennius. & d. l. filio. Sol. gl. in ver. legatarijs. hic, fateť ɔ̄riū, ꝙ illi, q dat, pficiat, alijs nō. Idem vīr tenere quidā in l. q fundū. in prin. in 2. ſol. ſ. eo. Sed hoc vr̄ ɔ̄. l. ſi fundus legatus. ſ. e. Sol. gl. ꝙ ibi debebat dari alteri hæredi. Iſtud eſt diuinare. Quare dn̄t alij, qd̄ nec ēt danti pdeſt. Nec obſtat dic. l. Neſennius, qa loquiť in legato, uel fideicōmiſſo, & hoc tenet Cy. C. eo. l. pe. ubi gl. pe. hoc tāgit. Tu potes vtranq; opi. ſuſtinere. Nām plegata proſunt danti, ope exceptionis doli, nō ipſo iure, vt j. e. l. filio, & d. l. Neſennius. Aut ergo legatarius iā hēt legatū, & ɔ̄uenit ab hr̄de pp Falcidiā, uel interdicto quorū legatorū, vel ɔdictione indebiti, & repelliť exceptione doli. Sed illud, qd̄ eſt datum cā condōnis implendę, ſupplet Falcidiā, & ita loquiť gl. hic poſita, & aliæ ſimiles. Aut hæres ipſe poſſidet, & ɔuenitur, & tunc poteſt detrahere Falcidiā, d. l. ſi fundus. ita loquiť alia gl. ¶ Vndecimò op. de l. in rōne. l. ij. §. tametſi ante. ſ. e. So. ibi in eo, qd̄ datť in uim modi, quod ſuccedit loco rei: ſicut id, qd̄ datur cā ptij, ut ibi dixi. Facit quod no. in l. ſi quis ſeruū. ſ. tit. j. Ad omnium † ergo declaratione
3 ſic diſtingue. Aut hr̄s capit de bonis defuncti extra cām teſtamēti, aut ex ipſo teſtō. Primo caſu, aut pp hoc cœpit expreſſè, ut ſibi imputeť in falcidiam, & imputatur, vt ſ. eo. l. cū quo. in fi. Aut cœpit pp aliam cām, & tunc ſecus. l. pater filiam. in prin. ſ. eo. Secūdo caſu, qn̄ capiť ex teſtō, tunc, aut iure hr̄ditario, aut iure legati, uel præ legati, aut cā ɔdōnis implēdæ, uel ex ui modi, aut ex cā ptij ex iuſſu teſtatoris. Primo caſu, imputať in falcidiā, ut hic, in prin. Secundo caſu, aut legať ſibi à legatario, & nihil cōputať in falcidiā, qm̄ nihil hēt iure hr̄ditario, ut ſ. eo. l. ſi à me. niſi quo ad ipſum qui dat arg. d. l. Neſennins. ſ. eo. Si uero legatur à cohr̄de, & tunc, aut q̄ris quo ad ipſum cohr̄de. & totū imputať. d. l. Neſennius. & j. e. l. filio. Aut quo ad alios, & tūc, aut legata fuit pecunia, uel corpus non hr̄ditariū, & nihil imputať, qa nihil hr̄ditario iure capiť. Aut fuit plegata pecunia hęreditaria, & tunc, aut ipſe iuſſus fuit ſibi retinere, uel detrahere, & totū cōputať, ut ſ. de le. 2. l. cū pr̄. i prin. & dic. §. numis. Aut cohęres fuit ſibi iuſſus dare pecuniā hæreditariā, & tūc ſibi p hr̄ditaria parte ɔputať, uel quartā hr̄ditariæ, ut ſtatim dicā, & ſ. eo. l. id aūt. & hic no. Si vero corpus hęreditariū, tūc aut detraxit falcidiā de volūtate defuncti, & computatur quarta hr̄ditariç portionis. Aut ɔ̄, vel pter volūtatē, & tūc cōputatur tota hr̄ditaria portio, ut ſ. e. l. Titia. & no. in d. l. Neſennius. ¶ Tertio caſu, qn̄ capiť cā ɔdōnis implendæ, & tūc ſi qdē legatarius poſſidet, ita qd̄ ab hærede cōuenit, & imputatur in quartā quo ad dantē, nō quo ad alios, arg. ſ. eo. l. Neſennius. & hic no. Si uerò hæres poſſidet, & ipſe ɔuenit, & tūc, aut fuit datū à ſtatulibero, & dic. ut ſ. eo. l. id aūt. Aut ab extraneo, & tūc nullo modo imputať in falcidiā, nec quo ad dātem, nec quo ad alios, ut hic, in fi. & l. id aūt. ſ. eo. & l. ſi fundus legatus. & qd̄ no. C. e. l. pe. ¶ Quarto caſu, qn̄ capiť in uim modi, & imputatur in quartā, ut ſ. e. l. in rōne. §. tametſi. ¶ Quinto caſu, qn̄ capiť loco ptij, tunc imputatur in falcidiam, ut ſ. eo. l. qui fundum. & ibi no. & l. ſi dignum. & no. in l. ad ueterani. ş. j. & hoc circa falcidiam.

Venio Ad ſecūdā partē, q̄ tractat de Trebellianica. Et primò
4 opp. ꝙ † idē ſit in Trebellianica, ꝙ in falcidia, ut hic. ver. pro ea uerò parte. & ſ. dixi. Sol. Fateor, ꝙ qn̄ corpus hæreditariū plegať à cohærede, eſt idem, ſed qn̄ corpus nō hr̄ditariū, uel aliquid aliud, ab extraneo, tunc ſecus: nā in falcidiā nihil imputať, in Trebellianicā totū, & rōne. j. uidebitis. Scdō opp. dr̄ hic, ꝙ fideicōmiſſum datur cā ɔdōnis implendæ. Contra, id qd̄ datur cā ɔdōnis implēdæ, non eſt legatū. l. ſi quis ſub ɔdōne. ſ. ſi quis omiſ. cau. teſt. Sol. Expone ſm̄ Iaco. de Are. fideicōmiſſum hr̄di datur, i. hæredi iniungitur ab ipſo pſtandi cā, i. cū cā implendæ ɔdōnis. ſ. à fideicōmiſſario. ¶ Tertiò op. de l. debitor. §. ſi. aliàs. ſ. eo. j. ad Trebel. & d. l. pr̄ filiā, in prin. Sol. Ibi nō capit ex teſtō, & iō nō imputatur, niſi ob hoc fuiſſet datū. l. cū quo. §. fi. ſ. eo. ¶ Quartò op. j. e. l. acceptis. Sol. Ibi ꝙ datur cā ɔdōnis, nō erat remanſurū penès hærede. iō nō imputatur. ¶ Quintò opp. & vr̄ ꝙ non tota hr̄ditaria, ut ſ. eo. l. Titia. Sol. Hoc dēt intelligi ſm̄ diſtin. illius legis. ¶ Sextò opp. & vr̄ ꝙ legata data cā condōnis implēdæ nō ɔputatur in Trebellianicā, cū debeat detrahi de ipſis rebus hæreditarijs. l. iubemus. in prin. C. ad Treb. Sol. gl. 3. in uerbo, hr̄ditaria pte pdij, q̄ eſt i l. filiū quē habētē C. fam. ercis. in fi. gl. mag. & fatetur ɔ̄riū, & dicit hanc legē, & ſimiles in hoc hodie eſſe correctas, quo ad liberos primi gradus, cū talia nō imputentur in Trebellianicā. Iac. de Are. dicit ɔ̄riū, quia illa lex ſolū fructū prohibet imputari in quartā, nō alia legata, uel data cā ɔdōnis implēdæ. Et hoc puto uerius per finē illius legis, q̄ vult,
5 ꝙ ſtatuta in illa lege non trahātur ad alios caſus. ¶ † Vt ergo iſta materia circa Trebellianicā liqueat, diſtingue eodē modo quo in falcidia. Aut capiť ex teſtm̄, & idē qd̄ ſ. dixi, diſtinguendo caſus, & modos, quibus falcidia capitur extra teſtū. Aut ex teſtō, & tūc, aut iure inſtitutionis, & idem. Aut iure legati, & tūc, aut ab extraneo vel legatario, & indiſtinctè imputať, ut hic: licet ſecus in falcidia. Aut à cohærede, & tunc, aut pecunia, & tūc totū imputatur, ut in d. §. numis. Aut corpus non hæreditarium, & imputatur, licet ſecus in falcidia. Aut corpus hæreditariū, & tunc idē ꝙ in falcidia, qa aut quæritur de imputatione quo ad ipſum cohæredem, & imputet totū. Aut quo ad alios fideicōmiſſarios, & tunc, aut detrahit de voluntate, aut ɔ̄ voluntatem. l. Titia. ſ. eo. Si uerò capit cā ɔditionis implēdæ, & tunc, aut eſt remanſurū penès eū, & imputatur, ut hic: aliàs ſecus, vt dic. l. acceptis. Si vero capitur in pretium, & tunc imputatur, ut ſupra per eaſdem leges. Si vero in uim modi, & tunc idē per
6 eaſdē leges. ¶ Primò quæro, † q̄ eſt ratio ꝙ in falcidiā imputatur, ſolū quod iure hæreditario capitur, & aliud in Trebellianica: Dicit hic gl. in ver. id ei imputatur. rō eſt, qa in falcidia grauatur plus hæres, quia onera hæreditaria manent apud eū inſolidum, ideo releuatur, ut ſolūm q̄ iure hęreditario capit, imputet in falcidiam, arg. l. cū qui. de iureiu. ſed in Trebellianica non ſuſtinet onera, niſi pro parte, ut j. tit. 2. l. ij. §. fi. ideo plus grauatur. Idem tenet Cyn. in d. l. filiū que habentem. Tu clarius dic ꝙ ratio colligitur ex uerbis legis falcidiæ. Dicit em̄. ſupra. e. l. j. §. j. ꝙ quarta pars hr̄ditatis debet remanere penes hæredem. No. ꝙ dicit hæreditatis, ex quo colligitur, ꝙ dēt habere iure hæreditario, & hoc tenet ibi gl. in ver. quartam. Sed Inſti. de fideicōmiſ. hære. §. ſed quia ubi refertur iſta verba ſenatuſcōſulti Pegaſiani, dr̄, ꝙ hæres debet quartā partē retinere, non tn̄ dicit hæreditatis: & ideo ēt ſi non capiatur iure hæreditario, imputatur in quartā. Dices tu, ille text. facit cōtra, quia dicit, pinde, & c. atq; ex lege falcidia. Rn̄. illud perinde, denotat ſimilitudinem

nem

ne,ſed nō p oĩa,q̃ quarta ubiq; detrahit̃,ſed nō eodē modo. Sic ſ. ꝟ.de recept.l.j. Et ſi q̃ris quare in l.falcidia fuit poſitū uerbū,hr̃dita
7 tis,in ſenatuſcõſulto nō, tūc ꝓcedit rō gl. ¶†Scd'ò q̃ro, quid ſi ab eodē hr̃de ſunt p̄ſtanda legata particularia, & fideicōmiſſum vl'e, qđ pōt eſſe,ut ꝟ.ti.2.l.Marcellus.§.idē Pōponius. qualiter fiet iſta cõputatio in quartã? Breuiter quantū ad fideicommiſſum oĩa cõputabunt, nec hoc proderit legatarijs, ut minor quarta detrahat̃, ſed proderit ut à fideicōmiſſario quarta detracta uideat̃, ſicut dici
8 mus in ſimili.ſ.eo.l.Neſennius.§.j.¶Tertiò,† quæro q̃ eſt rō dr̃ię inter corpus hr̃ditarium,& pecuniã,uel corpus nō hr̃ditariū? Rñ. pecunia tota pōt dici percepta de parte hr̃ditaria, q̃a non eſt in corpore hr̃ditario.d.§.numis.uel inter corpus hr̃ditariū, & non hr̃ditariū,eſt rō,ne in eadem re diuerſo iure hēat quartã.l.cū qui ædes. de vſucap.ita dn̄t gl.& Azo,in ſum.C.e. & hæc eſt rō, licet ſit ſatis
a debilis,tñ non uideo modo meliorē.¶Quartò [a] q̃ro, † utrū falci-
9 dia,uel trebellianica poſſit detrahi in una re:Gl.& doc. ꝙ non.C.e. l.ij.Tu dic clarius, aut q̃ris an poſſit deduci in una re à uolentibus, & pōt,ut ſ.de leg.j.l.pt.& ſ.de poſi.l.j.§.ſi ꝯueniat. Et ita intelligūt quidā dic.l.filiū quē hn̄tem.C.fami.erci.& ita no.ibi in gl.in uerb. ꝓcepit,q̃ incipit,ſ.deſtinatione.ibi,alij dn̄t,ſoluit à uolētibus,& uolenti,&c.Aut q̃ris de neceſſitate, & tūc, aut q̃ris in qua re debetur quarta,aut in qua re detrahat̃ tp̄e diuiſionis. Primo caſu, r'ia eſt, ꝙ deducit de qualibet re pro indiuiſo.l.Plautius.& l. lineã margarita rū.ſ.eo.& l.ij.C.eo.Scd'o caſu,aut teſtor aliq̃d legauit , uel alio mō ꝯceſſit qđ debeat imputari in quartã.& illud prius imputat̃,ut ſ.e. l.qđ aūt,& l.cū quo.§.fi.& l.q̃rebat.§.fi. & hoc ꝓut de Trebelliani ca loquit̃.Si uero nihil relinquit,tunc, aut hr̃s ꝑcepit fructus iudicio teſtōris,& illos prius imputare in quartã cogit̃,vt ſ. eo.l. qđ de bonis.§.fructus.Nec obſtat.ꝟ.tit.ij.l.ita tñ.§. hr̃s ex aſſe.ut ibi dixi. Aut nullos fructus percepit,& tunc, aut hæres aliquid de hæreditate alienauit,& illud prius ſibi cõputat in quartam.C.cõia de leg. authē.res q.& ꝟ.tit.j.l.Marcellus.§.res.& ibi not.qđ tenet Azo, in ſum.C.ad Treb.& ēt Dy. Aut nihil uendidit, & tunc, aut teſtator uni ꝯceſſerat aliq̃ rem hr̃e in peculiū,& illã pōt ſibi retinere aduerſario inuito.l.filiū quē habentē.ſm lect. antiq. q̃ in hoc uera eſt, ut officio iudicis,in diuiſione illa res aſſignet̃ filio,ut quē teſtōr ꝑdilexit in illa re in uita, p̄ſumptio eſt ꝙ ꝑdilexit in morte, arg.l.pe.ſ. de ali.& cib.leg.& ne fiat ſeparatio eius poſſeſſionis,q̃ coluit,& meliorauit,arg.l.ij.C.de allu. & palu. Aut nihil cōceſſit in uita nec in morte,& tunc ſi res ſunt indiuiſibiles,pōt in una re deduci, vt ſ. e. l.ſed ſi nō ſeruus.& l.lex Falcidia ſi interueniat.& l. ſi fundus mihi. cū ſi.Aut oēs ſunt diuiſibiles,& tunc deducet in una,uel duabus rebus,ne patrimonium comminuatur:& hoc iudicis officio.l.poteſt ſupra.de leg.1.C.quando,& quibus quarta pars debeatur.l.ij.
b Venio. [b] ad quartã debitã iure naturæ, & breuiter, † aut ali-
10 qđ capit ex patrimoniū defuncti, & nullo mō in illa quarta imputat̃.l.ſcimus.§.repletionē. C.de inof.teſt. Aut capit ex defuncti p̄rimonio,& tūc,aut iudicio teſtatoris,& ꝯputat in quartam quocunq; iure habeat,ſiue iure hr̃ditario, ſiue iure legati, uel in ul'm modi,uel alio modo capiat,ꝯputat̃.l.q̃m nouella.C.de inof. teſt.Et ꝓ hoc facit qđ habuiſtis in l.ēt.§.pe.in fi.ꝟ.de bo. lib.dūmodo aliq̃d iure inſtōnis habeat,ut in auth.ut cū.de appe.cog.§.aliud quoq; capl'm.& in authē.de triē.& ſemiſ.§.j.Aut capit īter uiuos, & tūc,aut eſt datio ob cãm,ut dos,& donatio pp nuptias, uel datū cã militiæ,& tūc illud imputat in quartã.l.q̃m nouella. C. de inof.
c teſt.& l.oĩmodo.§.fi.e.ti.Si uerò eſt donatio ſimplex,[c] tūc aduerte,ſi quidē tp̄e factæ donationis,& ꝑfectę,ualuit in uita, tūc nō cõputat in quartã,niſi ſit dictū,ut ſi dat filio emãcipationis cã.l.ſi qñ. §.fi.C.de inof.teſt.& ita fecit do. Accur.qñ do.Frã. emãcipauit,qa fuit dictū expreſſe,ut in Falcidiã imputaret. Et ꝓ hoc hēs tex. in l. ēt.ver.ſed & ſi nō mortis.ꝟ.de bo.lib.Idē diceret ſi eſſet facta donatio filio ī p̄tāte pp merita ꝑcedētia,nã tūc ſtatim ualeret donatio, & iſtud pcipit tanq̃ aduentitiū,ut gl.no.in auth.vñ ſi parens. C. de inof.teſt.Probo p rōnē, illud qđ filius q̃rit ex pſona ſua eſt aduētitiū,l.cū oportet §.j.C.de bo.q̃ libe.Sed iſtud dat filio ob merita ꝑcedētia,& hēt ex opis ſuis, & ſic eſt aduētitiū , & aduētitia in quartã nō imputant̃.l.fi.C.de col.& l.ſcimus.§.repletionē. C.de inof.teſta.licet ſit q̃dã gl.q̃ eſt in l.ſi donatione,C.de col.q̃ uult,ꝙ nō ualet incõtinenti,tñ nō dicit uerū,ut ibi dixi. Si uero donatio nō tenuit ab initio,ſed fuit morte ꝯfirmata,tūc in quartã imputat̃. Hic eſt caſus no.in l.filiū quē hn̄tem.C.fami.erci.ſm lec.Azo. & ꝓbat in d. l.ēt in ver. ſed & ſi nō mortis. Idē puto ſi in peculio eſſet ꝯceſſum. d.l.filiū quē hn̄tē.ſm aliã lect.& d.l.ſi donatione.C.de colla.¶Iux
11 ta ꝓdicta † formo q. & primo uideamus rōnē, q̃ eſt rō ꝙ id, qđ ex teſtīn capit,in Trebellianicã quartã nō imputat̃. l. pr̄ filiã. in prin. ſ.eo.& in debita iure naturæ ſic.ut no.& dixi ſupra:Et rō eſt,quia Falcidia, & Trebellianica detrahit̃ occaſione teſtī, ideo in eã non imputat̃,niſi qđ uenit eſt teſtō: debita iure naturæ uenit extrinſecus,iō in eã imputat qđ extrinſecus uenit.Et hoc hēs in alijs quartis q̃ debent̃ ex alijs diſpōnibus,uel iure,uel ſtatuto : ut mulieri uel uiro ex forma ſtatutorū, ſi aliq̃d debeat, tunc cõputat ſibi q̃cquid extrinſecus venit,vt in authē.ꝑtereã. C. vñ vir & vxo. Ego dixi ſ. ꝙ donatio facta filio emancipato nō imputat̃,niſi ſit dictū, quæro quid ſi fuit dictū, dedit, & donauit filio emancipato in præmium emancipationis,& pro parte ſua,nō tñ dixit,ꝙ in quartã imputet?
12 Dicã in l.peto.in prin.ſ.de le.2.¶† Quæro de una q.[d] q̃ me multū
d tacit dubitare , non habui de facto , ſed hac nocte fui imaginatus: Fuit datū filio emancipato,ut cõputaret in quartã,ſed filius deceſſit anteq̃ pr̄,relictis filijs ſuis hr̃dibus,& nepotibus pr̄is ſui,an ipſis nepotibus cõputet in quartã?q̃d dices?Formo aliã q.& dicã de iſt. : & iſtã,q̃ dicã,ſi uidi de facto,& ꝯſului.Filia decedit anteq̃ pr̄, relictis filijs,an dos data filiæ,filijs eius ꝯputet̃ in quartã ,ꝓut filię debe ret imputarij?In ueritate multi aduocati, & aliq̃ doct. ꝯſuluerūt ꝙ nō,& mouebant per rōnem cõem.ut l.ſcimus.§.repletionē.C.de inof.teſt. cū falcidia iure naturæ nō dēt deduci, niſi de ſubſtãtia patris,ut ibi:ſed filij nō hn̄t iſtã dotē ab auo eorū:ſed hn̄t à matre, & iō nō dēt ꝯputari,q̃a exiuit patrimoniū pr̄is ipſo iure.l. pr̄ filiã.
e in prin.ſ.eo.Br̄ ꝯſului [e] ꝯrium,& hodie ꝯſulerē.Iſtud probat̃ per l. illã.C.de colla.§.fi.ubi dr̄ exp̄ſſe in tex.ꝙ dos data matri,dēt à filijs ꝯferri.Sed ad illã legē rn̄debat̃,ꝙ nō ſequit̃ ꝙ q̃cqđ ꝯfert,in quartã imputet̃. Ego dixi,ꝙ ꝯfert.d. l.illã. & in quartã imputat̃, p l. q̃m nouella.C.de inoffi. teſta.ubi dr̄,eodē mō quo ꝯfertur,eodē mō in quartã imputat̃.Nec reperies legē q̃ dicat ꝯriū. in l.q̃m. dicit text. dos data filiæ,uel nepoti in quartã imputet̃,nō dicit cui,uel ſibi,vel filijs ſuis. Præterea,hæc probabã p l.oĩmodo.in fi.C.de inof.teſta. ubi nō req̃rit tex.ꝙ habeat à pr̄e,ſed occaſione eius qđ pr̄ fecit,lucret̃.Præterea, ꝙ iſtud ſit profectitiū, & de bonis patris profectū, ꝓbo. Aduentitia nō ꝯferunt̃.l.fi.C.de col.ſed talis dos à nepotibus ꝯfert̃,ut l.illã.ergo nō eſt aduētitia. Præterea aduertatis ad rōnē difficilē,cui nō pt̄ rn̄deri,& per hãc me fundaui. Aduerſarius dicit,ꝙ illi nepotes hn̄t illã dotē iure hr̃ditario,tanq̃ hr̃des filiæ ex perſona mr̄is,nō ab auo:probo,ꝙ iſtud eſt falſum,ſm tp̄a hodierna.Filiuſfa.in ꝓfectitijs nō hēt hr̃dē.l.j.& ij.ꝟ.de caſt.pecu.& in dote exp̄ſſe no.in l.nupta.ſ.ſol.mat.in gl.in ver.deceſſerit.& l.filiæ meæ.eo.ti. & Azo,in ſum.ſol.mat.circa fi.& no.in corpore de hr̃di.ab inteſt. §.j.in ver.ſi q̃s igitur. & q̃n filia decedit in matrimonio cū liberis, dēt reuerti dos ad p̄em.l.dos à pr̄e.C.ſol.mat.de ꝯſuetudine tñ remanet apud uirū. Cõſuetudo ergo nō facit illos filios hr̃des mr̄is, q̃a illa dos nō erat matris,nec matris eſſe debebat. Sed q̃d facit conſuetudo?Certè aufert ab auo immediatè,& illis nepotibus dat. Apparet ergo qđ iſti nepotes nō hn̄t ex perſona filiæ,ſed ab auo ex ꝑſona ipſius aui:meritò debet imputari in quartam.d.l. q̃m nouella.ēt tetigi ī l.poſt dotē.& ibi dixi nu.32.ſ.ſol.matr. Sed ſi poneremus qđ pr̄ fuerat ſibi ſtipulatus in unū caſum tm̄, ita ꝙ in alio caſu exiſtentium liberorum mulier poſſet hr̃e hæredem,ſm quod no. in l.poſt dotē.& ibi dixi, nu.27. ſumus in q̃one ꝑcedēti, vtrū onus imputãdi in quartã ipſi defuncto datū, trãſeat ad filios cū ſuo one
f re:dubito,[f] aliàs dicam.¶†Quæro,ſi aliquid eſt relictū filio minus
13 quarta, debet quidē ſuppleri iſta quarta:quæro p quos dēt ſupple-
g ri [g] iſta quarta,an per hæredē,uel p legatarios q̃ poſſident res hęreditarias pro rata ? Vr̄ uelle tex. ꝙ illud ſupplementum fiat tam ab hæredibus q̃ à legatarijs. l. ſi ex patronis . & l. libertus . §. libertus ꝟ.de bo.lib.& iſtud implendi ius erat in patrimonio patroni, prout in debito iure naturæ eſt hodie.l.ſi ex patronis.in princ. eo. tit. ſed ꝯriū vr̄ ī authē.ut cū.de app.cog.§.cæterū.ubi dicit,impleri ab hæredib.Sed aduertēdū eſt qđ ibi dicit, ab hæredibus impleri , ſm aliàs noſtras leges , ſed lex. C. non exprimit, ꝙ hoc fiat ab hæredibus,

ADDITIONES.

a ¶ Quartò.Adde an Trebellianica poſsit in una re deduci, ultra Alex. Bal. ꝯſi. 187.3.lib.& ibi quid de legitima, & quid ſi bona ſunt alienata , an in alienatis cõputari debeant,& an legitima in una re deduci poſsit,uide Bal.ꝯſi. 86.1.lib. & conſi.456.4.lib.& conſi.162.3.lib.ubi firmat quod hic dicit Alex.ꝙ filio non debetur legitima in bonis legatis.

b ¶ Venio.Adde quæ computentur filio in legitimã Bal.ꝯſ.267.1.lib. Ang. cõſi. 101.& 131.& 75.& per Pau.de Caſt.conſi.234. & an donatio facta per patrē filio imputetur in legitimam.uide Pau.de Caſt. conſi. 201. Abb.conſi. 116.& Pau.de Caſt.conſi.220.& per Alex.in conſi.8,in 2.vol.& ibi alleg. concordantes dicit communem opi.eſſe,quòd non imputatur niſi expreſſe dicatur.

c Pom. ¶ Si uerò eſt donatio ſimplex. Vide Anch.ꝯſ.8.inci.uiſis.in prin.in 2.vol. & in l.illud.in gl.in uer.hæc autem.C.de col.& conſi.21.in prin.in 4.uol.

d ¶ De una q̃ō. Adde an dos data filiæ computet̃ in legitimam nepotibus, Pau. de Caſt.conſi.124.Bal.conſi.73.& 209.1.lib.Pet.de Anc.conſ.306. IO.FR.RV. ¶ Adde Pau.de Caſt.in l.ſi alienam.in prin.inf.de do.cauſa mor.

e Poma. ¶ Contrarium. Vide Anch.in conſi.316.incip.do. Bart. ibi uide Anch. ꝯſ.366.incip.ex themate p̄ſuppoſito.circa me.uer. an autem cõputare debeat, & uide Cu.ꝯſ.53.in 1.uol.Barb.conſi.40.in 2.uol.Fab.Zochum.in Rep.Auth. nouiſsima.q.4.ubi firmat opi.Bar.hic.& uide Picum hic poſt Alex. Dec.in l.illam.C.de coll.Alex.conſ.24. lib.1.103.vl.dub.142.li.3.conſ.23.lib.4. Dec.ꝯſi. 181.col.3.in fi.uer.tertio reſponderi. PVT.

f Pom. ¶ Dubito. Vide Ale.ꝯſ.24.inci.uiſis dubijs.uer.ſed circa hoc eſt uidendũ in uol.3.Anc.conſ. 144.inci.uiſis diligenter uerbis teſtamenti.per totum.

g ¶ Suppleri.Adde p quos dēt ſuppleri legitima,ultra Alex.Bar.ꝯſ.34. ici.factũ tale,& ibi quid cõputetur in legitima, Pau.de Caſt.conſi.256. Ang.conſ. 131.

BUAH

bus,ſed,ſimplr ſuppletionem fieri, imo magis vr innuere à quolibet legatario,pro rata. Nā l.ſcimus.§.repletionē. dicit hoc debere fieri ex ipſis rebus,ex ſubſtantia defuncti,& ſic vr φ ſit onus reale. Illud ergo qđ tex.in d.§.cæterū.dicit, hoc ſm noſtras leges intelli-
14 gitur ſm dic.l.ſi libertus.§.libertus. ¶Sed quæro, † an illud qđ ex ſubſtōne ad filium peruenit, ſibi computetur in legitimam? Tex. vr qđ non,in d.l.ſcimus.§.repletionem.Sed dic, φ ſi quidem ſubſtitutus eſt quis legatario, tunc illud quod habet ex illa ſubſtōne, non computatur in legitimam, ut ibi ſentit gl. Aut eſt ſubſtitutus hæredi directò,uel per fideicōmiſſum,& tunc illud imputatur,qa ab ipſo initio de eo quod relinquitur ab hærede, deducitur omne grauamē,& omnis ꝯditio.l.qm̄ in prioribus.C.de inof.teſt. ¶Sed quid de eo quod ei, qui poteſt petere ſupplementum, obuenerit ab inteſtato,ut puta,ſuccedit legatario,uel hęredi? Rñd.id non cō-
15 putatur † in legitimam, niſi eatenus, quatenus ille, cui ſuccedit tenebatur ſupplere,cum aduentitio iure capiat,d.§.repletionē. arg.
a ſupra de leg.3.l.ſi fuerit.§.j.ª & ſupra eo.l. qui fundum.§. qui filios.

ADDITIO.

a ⁂ L.Si fuerit alias l.ſed ſi ſic.§.vlt.

LEX XCII.

1 *Condōnis implendæ cā datū minuit Trebellianicā ſi remanet apud hrdes. Rogatus de reſtituendo ut hæres retinet Falcidiam.*

Acceptis. Si heres non grauat,ut heres,ſed ut alius cōmodum ſentiens,falcidia nō deducetur.h.d. In tex.
1 ibi,mortem ſuā,ſ.legatarij.No.† φ datū cauſa ꝯditionis implendę, ita demū minuit Trebellianicā, ſi interim apud hrdem remanet. Item ille qui rogatus eſt de reſtituendo,ita demum retinet falcidiā ſi ut hrs rogatur,ut hic.ȷ.tit.2.l.mulier.§.fi.Itē not.φ acceptis, intelligitur de hrde ut hic.in fi.& l.ſi ſeruū.§.qui margaritā.ſ.de le.j.

LEX XCIII.

Filio,& filia. Prælegata non imputantur in Falcidiam, niſi quo ad eum, à quo percipiuntur. h. d. &.not.hanc.l.benè.

LEX XCIIII.

1 *Hæres quod habet à defuncto,computatur in bonis.*
2 *Coniunctio aduerſatiua inducit coniunctionem uerbalem.*
3 *Maritus quando teneatur ad reſtitutionem fructuum,et bonorū, quæ ſunt extra dotem.*
4 *Oliua fructus induſtrialis eſt.*

1 Maritus vxori. Iſtud eſt no,prin. Quod † hæres habet à defuncto,computatur in bonis. h. d.
2 in materia.l.re coniuncti.¶† Quæro,an cōiunctio aduerſatiua inducat ꝯiunctionē uerbalem,& hoc vr poni in tex.ibi duas aūt, &c.
a Vr hic, φ maritus teneatur ad reſtōnemª fructuum & bonorū, q̄
b obuenerunt extra dotem.Opp.C.de pac.ᵇ ꝯuen.l.vlt.Gl.ibi & hic ſoluit,φ hic in ſorte,ibi in uſuris.Aliter intelligitur, φ hic de naturalibus,ibi de induſtrialibus.Mar.Sili.aliàs de Fano diſputauit unā
3 qō.& in ꝯrio ſemp recitaui,& dicit:† Aut fructus percepti extāt, & debēt hrdi mulieris reſtitui.l.ſi ſtipulata,ſ.de do.inter ui.&vxo. Aut ſunt ꝯſumpti,& tunc,aut percepti ꝯ voluntatem defunctæ,& maritus dēt reſtituere,ut l.de his.C.de do. inter uir.& uxo.Aut ꝑcepti volūtate defunctæ,& tūc,aut ſunt fructus induſtriales,& maritus lucrat.d.l.vlt.cū gl.C.de pact.conuen. Non obſtat iſta lex,qa tenet reddere rōnem, licet fructus ſint ꝯſumpti. Si uerò ſunt fructus naturales magni,& tūc tenet maritus reſtituere inquātū eſt locupletior.l.ſi ſtipulata.§.j.ſ.de do.īter uir.& vxo. Aut ſūt parui,& nō tenet reſtituere.l.ſi id qđ.§.j.&l.utrū.ſ.de do.īter vir.& vxo.&
4 l.oīno.ſ.de impē.Habui ꝯſulere hic utrū † oliua ſit fruct° nālis, vel
c īduſtrialis.Et habes caſum,φ eſt īduſtrialis.ſ. de rei vēdi.l. antepe.ᶜ

ADDITIONES.

a ¶ Reſtōnē.An maritus tenetur ad reſtitutionem bonorum paraphernaliū, & fructuum bonorum,quæ extra dotem obuenerunt uxori,uide Pau.de Caſt.ꝯſi. 181.incip.ſuper primo reperio diuerſas opi.& uide Ro.conſi. 394. ubi ponit, an ſtante ſtatuto quòd mulier non poſsit ſe obligare niſi ſeruata certa ſolennitate poſsit uirum liberare de fructibus bonorum obuenientium extra dotem, & uide Alex.conſ.42.col.6.lib.j.

b Barb. ¶ Opp.C.de pac.Et de his paraphernalibus uide ad Bal.in l.fi.C.de pac. in c.2.de fra.de no.bñ.inue.& in l.ubi adhuc.C.de iure do.ad fi. & in c.pe.de cō ſue.Bar.in conſi.20.inci.an ueneditio, ubi conſuluit in iſtis paraphernalib. Bal. in l.ſi uiua matre.C.de bo.mat.Pau.de Caſt.in conſi.190.Abb.& alios in c.conſtitutis. de procu. & uide Bar. in conſi. ſuo 147.incip.maritus habens uxorem dotatam.& in conſi.270.incip.Titius habens uxorem.&c.

c ⁂ Antepen.ad.§.filiæ hic poſitum uide Soc.in l. Marcellus.§. idem pompo. nu. 4.infra ad treb.

PANCIR.

1 *Reus edit actori ad replicationem fundandam.*
2 *Diſcuſsio bonorum quando fit,notarius poteſt cogi ut exhibeat inſtrumentum ex quo probatur debitum de quo fit diſcuſsio.*

1 §.Poſt aditam. Reus tenetur † edere rationem actori ad replicationem fundandam. h. d. Et gl.alleg.iſtū tex.ad illud quod ſummaui tibi in l.fi.C.de ede.& Gul. de Cu.in l.j.§.ededa ſunt oīa.ſ.de ede.Iac.But.rñdet,φ hic nō edit
2 ut inſtrm,ſed ut corpus hrditariū,ipſe pōt dicere qcqd uult.† No. qñ fit bonorum diſcuſſio,ꝓt cogi notarius,ut exhibeat inſtrm, ex quo probat debitū illud de quo fit excuſſio.plenè in l. fi.C.de ede.

TITVLVS III.

Si cui plus, quàm per legem Falcidiam.

LEX PRIMA.

SI cui plus quàm licuerit.

§.Cum dicitur. Tene benè menti glo. in verb. cæteris. quæ incip. ſic.C.dicam aliàs ad quid ſit menti tenenda.

a §.Hæc uerba. ª Verbū amplius,qñq; totum ꝯtinet.h.d. No.de dictione,amplius, de qua habetis. C.de hære.inſti.l.ij.Op.de auth.ſed cum teſtator.C.ad l.Falci.Sol. Ibi ſm iura noua,ubi inuentario non facto, tenetur ad totum: hic ſecundū iura uetera, ſm quæ non tenetur ultra uires hæreditarias.

ADDITIO.

a ¶ Hæc uerba.Vide Bar.in l.ſi ſeruus legatus.§.ſi ita ſcriptum.de leg.1.

1 *Filius de reſtituendo grauatus,an detrahat duas quartas.*

§.Interdum. Iſte eſt no.§. & mēti tenendus. & h. d. Vbi in alio iure hrs quartam detrahit, ceſſat Falcidia,vel aliter,Non debent detrahi duæ quartæ. Gl. inducit in ar.
1 ad q.φ † filius inſtitutus, & de reſtituendo grauatus non detrahit duas quartas,& uide gl.in uerb.illius legis quæ inci. ꝓtoriæ, &c.ibi
a idem ergo,&c.iſtum paſſum nunq̄ examinauiª uobis,nec mō examinabo,qa eſt deciſum per decretalem. Gl. noſtræ tangunt in l.in ratione.§.qđ vulgò.ſ.tit.j.& l.Papinianus.§.meminiſſe. ſ.de inof. teſt.& l.qq̄.ſ.ad l.Fal.& gl.vr tenere φ inſtitutus, & rogatus de reſtituendo purè,non detrahit duas quartas,ſed rogatus de reſtituendo ſub condōne detrahit duas,& hoc eſt canonizatum extra de teſta.c.Raynutius.& c.Raynaldus.Gl.in §. ſi quis aūt nō implens in auth.de hæred.& falci.dicit,aut eſt inſtitutus purè,& non detrahit duas:aut eſt inſtitutus ſub ꝯditione, & detrahit duas. Doc. tractant in d.l.quanquam.& Iac.de Bel.in §. quamobrem. in auth. de reſti.
⁎ & ea quæ parit.*Communiter tenentur.*illę decretales,licet ſecundum puncta iuris noſtri,non poſſit niſi unam detrahere.

ADDITIO.

a ¶ Examinaui. Per Bal.in auth.res quæ.in ult.col.C.com.de leg. Adde quæ poſui in §.quod uulgo.& Ro.conſi.206.

EEX II.

Etiam ſi quanti ea res ſit. Op.debitor gnīs nō liberatur interitu,ut l.incēdiū.C.ſi cer.pet.& l.in rōne.§.diligēter.ſ.tit.j. Sol.Dy.φ hic tenet ad genus reſpectu ſpēi.ideo liberat interitu. l. ſi ad libertatē, §.j.ſ.de nox.& l.Titiæ.§.ſi.ſ.de leg.1.& l.quidam.§.ſi tibi.eo.tit.

LEX III.

Niſi dolo ipſius aliquid.

§.Quoties futurū. In tex.ibi, dies ſupeſt. & ꝯdō extitit eo caſu,quo fuit relictū ſub ꝯdōne,& in diē,dicim° ſi fcā eſtimatiōe illa appeat locū eē Falcidię.

1 *Legata minuta quæ dicantur,arbitrio iudicis relinquitur.*
2 *Legatarius,cui legata ſūt minuta alimēta,licet nō ſatiſdet, tn̄ cauere dēt.*
3 *Cautio de qua hic præſtatur ſub pœna.*

§.Quamuis. In legatis minutis cā alimentorū non ꝓſtat hæc cautio.h.d.Pro decīone reuoco in dubiū,an ꝓ legatis minutis dēat ꝓſtari ſatidō. Quidā dñt, φ nō. Veritas eſt,φ iſte.§.loquit in legatis minutis cā alimentorū,& iſtud oēs tenēt.¶† Quæro,φ dicant legata minuta? Dñt quidā,illa, q̄ ſunt vſque ad 10.aureos:ſed iſte.§. nō dicit hoc. Alij dñt uſq; ad duos. l.ſi oleum.in fi.cū l.ſeq.ſ.de dol. Alij dñt aīt,ut in auth.niſi. C.de ſenr. ex breui.recitā.Iac.de Are.dicit ſuper iſta gl. φ in illa auth. niſi.ſtā dū eſt ꝯſuetudini, in alijs ſtat arbitrio iudicātis, cū non reperiat determinatū.l.j.in fi.ſ.de iure deli.ȷ.de bo.aut.iud. poſ.l.in uenditione.§.j.& l.certo gñi.§.j.de ſer.ruſt.ꝑd. Quæ eſt rō quare nō ꝓſtat ſa
2 tiſdō in alimētis? Dic ut in gl.¶ Quærit gl.hic dr,† φ nō dēt ſatiſdare,ſed an cauere? dicit φ ſic.l.ij.§. ſed & ſi dubitetur.ſ.de iudi. Hēs tex.in l.tribus.de uſufr.earum re.quæ uſu conſu.habes in l.filio.ut
a leg.no.caue.& quod no.per Dy.ȷ.iu.ſol.ſuper rub.¶ Quæro,ª qñ
3 † interponit iſta cautio,an cū pœna,uel ſine pœna.Et gl.dicit,fortè ſub pœna, cū non ſit difficile.Et tene menti iſtā gl.Contrariū vſ ſentire gl.in l.ij.in fi.ſ.qui ſatiſ.cog.& l. fi. infra de pto. ſtip.Poſſumus ſaluare iſtā gl.φ hic loquit eo caſu, quo remittitur ſibi ſatiſdatio fideiuſſorū.Illæ gl.loquunt,qñ fideiuſſores tenent dare. Habes aliā gl.de hoc in l.iij.in fi.ſ.de alie. iud.mu. cau.ſ. ubi eſt gl. φ ſub pœna tenet promittere.Gl.ſignat,ꝯria non ſoluit. Vide eam.quæ incipit,in quibus.in fi.Sol.hic ſpeciale fauore alimentorum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Quæro.Adde Bar.& quod ibi dixi in d.l.fi.de præto.ſtipul.

§.Si legatarius. Ibi,itē ſi ipſe.Opp.de l.ſi uendideris de euic.ubi dr, φ ſi aliqs euincat ſibimet, nō cōmittit ſtipulatio:hic dr ꝯrium.Et gl.aſſignat ꝓ ꝯrio, & eſt ꝯ. & uide gl.in uerb.ſibi euicerit,quæ incipit, i. ipſemet ſibi euicerit.

BUAH

Sol.ꝙ ibi loquiť in ſtipľone duplę, q̄ eſt pęnalis,& odioſa, ideo nō
cōmittitur,niſi uerè euincatur:hic committiť, qa ꝯtinet ſimplū tm̄.
§.Quæſitum. Opp.de l.ſi duo.§.fi.s̄.de arb.Sol.ut in gl.
& dic ut dixi in l.ſic.infra.de uer.ob.

LEX IIII.

1 *Cautio pro minis illatis,ut præſtetur,ſtatur arbitrio iudicis.*

a 1 Hæc autem ſatiſdatio. a Iſta lex p̄ſtat arg.† ꝙ pp
minas factas ab uno, nō
b dēt p̄ſtari cautio,& determinať per iſtum tex.b quia aut ſunt minę
illuſoriæ,aut non,& ſtatur arbitrio iudicis. Glo. eſt. C. quod met.
cauſa.l.metum ſuper uerb.iactationibus per Guil.de Cu.l.illicitas.
§.ne potentiores.ſupra de offi.præſid.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Hæc aūt ſatiſdatio. Et uide ꝙ per hanc l.Bar.in l.inter ſtipulantē. §.ſa
crā.de ver.ob.in vlt.Brocardo. Vtrū aūt minæ inducant iuſtum metū, uide d.l.
metū.& Bar.in l.famoſi.ad l.Iuli.maieſt.& ēt Imo.in l.ij.§.ꝙ ſi in p̄ris.ſol.mat.
b ※ Tex.Adde Alex.in l.ij.in prin.nu.16.ff.ſol.mat.

§.Si duo ex teſtamento. Opp.de l. qui cū hr̄de.
j̄.de exce. rei iud.Sol.
gl.hic,ꝙ ibi erat ꝯtētio inter inſtitutū,& ſubſtitutū : hic inter duos
inſtitutos,&c. Vide gl.ī verbo uēdicēt.q̄ inci.i.ſe eſſe, &c. vſq; ibi,
lex tn̄,&c. Et iſta ſol.nō dr̄ eſſe uera,nec iſta cautio dēt hr̄e locū,qa
olim iudicia ſilebāt pp petitionē hr̄ditatis : ergo legatū nō poterat
peti,& ſic cautio nō dēt interponi. Breuiter credo,ꝙ iſtud dēt de-
clarari,per l.ſi teſtm̄.cum gl. de peti. hr̄d. Vel ſoluat legatū hr̄s, uel
opponat exceptionē,&c.ut ibi. Et ſic eſt intellectus uerus,& abſo
lutus. Ad ꝯria dic,ꝙ optimè pn̄t peti legata,ut hic:ſi vult hr̄s,exce-
ptionē opponere pōt, ut ibi:ſi vult ſoluere, & petere cautionem,
poteſt,ut hic. Hodie tn̄ iſtud corrigitur,per l. fi. C.de peti. hæred.

§.Hæc cautio. Iſta cautio debet præſtari, qn̄ recipiētis
intereſt.h. d. In text. ibi tradat, & certè
non ratione quæ ſequitur.

LEX V.

Videamus. Legatarius dēt cauere hr̄di; fideicōmiſſarius
legatario, vł fideicōmiſſarius hr̄di cā euitādi
circuitus.h.d. In tex.ibi,ſufficit hic,reſpon.ibi eſſe,i.legatarium hę
redi cauere debere,ac ſi non eſſet fideicommiſſarius grauatus. Ve-
nio ad verſ.ſed & legatario.ut intelligatis iſtum uer. habetis recor
dari de eo,quod habuiſtis in l.pœnales.in fi.ſupra ti.j. Opp.de l.li-
berto.§.j.de ann.leg. Breuiter gl.ſoluit,& benè.

LEX VI.

1 *Satiſdatio remittitur ei,qui non poteſt ſatiſdare.*
2 *Satiſdatio quandoque exigitur timore futuræ paupertatis.*

1 Cum non facile. † Ei,q nō pōt ſatiſdare, remittiť ſa-
tiſdatio.h.d. ¶ Op. & vr̄ ꝙ pauper-
tas ſit cā dādę ſatiſdatiōis.l.de creationib.§.ſin aūt.C.de epiſ.audiē.
2 Gl.nō ſoluit.Rn̄. † Qn̄q; pp paupertatē remittiť ſatiſdatio,a qn̄que
a exigiť, & hic exigiť timore futuræ paupertatis, & ſi eſſet certū le-
gatariū ſp eſſe diuitē,nō p̄ſtaret,ut s̄.e.l.niſi dolo.§.itē ſciēdū. Sed
eo caſu,quo nō p̄t p̄ſtare, an ſit repellendus? & tunc aut tractať de
adminiſtratione rei alienæ,& repelliť pp paupertatem, ut in d.l.de
creationib. Aut de adminiſtratione proprij debiti tractať,& tunc
nō repelliť ut hic. ¶ Opp.ꝙ pauperies nō proſit.l. Pedius. de incē.
rui.nau. Dic plenè in l.ſi quis ad declinādā.C.de epiſ.& cle. ¶ Quæ
ro,quid ſi bona fide non poſtulatur? Dic ut in gl.& benè.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Satiſdatio. An pauperi qui non poteſt, remittatur ſatiſdatio, uide per
gl.Bar.& Bal.in l.vſufru.C.de uſufruc.

LEX VII.

1 *Executori legatarius non tenetur cauere.*
2 *Executor merus non tenetur cauere, niſi poſt teſtamentum factum cœpe-
rit eſſe non ſoluendo.*
3 *Legatari9,uel miniſter nudus q̄ cautionē teneať p̄ſtare,ꝙ triplex ē cautio.*
4 *Executor teſtamentarius,an habeat aliquam actionem,remiſſiuè.*
5 *Executor,an benè,uel malè diſtribuat,qn̄ iur̄o probetur,& qn̄ per teſtes.*

Diuus Pius. Iſta eſt bona lex.& gl.legit uno mō,ego legā
alio mō,& erit ſine tot ꝯrijs.& lect. Pono p
l.pecuniæ.s̄.de ali.lega.ubi dēt remanere penes iſtū miniſtrū,& iō
nō dēt cauere,& ſm̄ hoc loquiť in legatario,nō in nudo miniſtro,
& gl.legit aliter,& h.d. Merus executor nō teneť hr̄di cauere. h.d.
Opp.de l.iij.§.debebit.s̄.de ali.leg. Gl.rn̄det, ibi loquiť in executo-
1 re dato ab hr̄de,uel à iudice.hic in teſtamentario. Sed certè ēt † exe
cutor teſtamentarius nō teneť cauere.l.nulli. C.de epiſ.& cle.tene
menti iſtud. Cōtra iſtud opp.de l.liberto.§.largius,in fi.s̄. de annu.
2 leg. Ille eſt tex.qui bn̄ declarat iſtā legē. Sol. Maritus † executor nō
teneť cauere,niſi poſt teſtm̄ factū cœperit eſſe nō ſoluēdo, ut in ꝯ
a rio. ¶ Op.a de.l.ſi plurib.in prin.s̄.de leg.1.& l.quidā.§.pe.eo. tit.
ubi iſti executores debēt ſatiſdare. Dy.in d.l.ſi pluribus. Sol. ꝙ ibi
loquiť in executore,qui à defuncto ſenſit cōmodū, ideo teneť ca-
uere : hic à defuncto, qui commodū non ſenſit. ¶ Et pro declara-
3 tione materiæ plenè diſtingue, † ꝙ triplex eſt cautio. Quædam eſt
cautio ceſſantiū partes reddi. Quædam de ꝯſeruando indēnē. Quę
dā eſt cautio de implēdo onere iniūcto. Circa primā.cautionē dic,
Aut eſt legatarius,& nō teneť ſatiſdare.l.pecuniæ.in prin.s̄.de ali.
leg.& hoc ſm̄ primam lec.q̄ poſui. Aut eſt miniſter, nō tn̄ nudus,
b & cogitur cauere. b d.l.pecuniæ.2. rn̄.nō tn̄ ſatiſdare, cū eius fides
ſit electa à teſtōre.l.firmio.§.j. qn̄ di.le.ce.aut eſt executor merus,
& non cogiť cauere,nec ſatiſdare,ut hic. Circa ſecundā,& tertiam
cautionē dic, Aut eſt legatarius & cogiť ſatiſdare.l.ſi tibi.s̄.de lega.
3.& l.quibus.§.fi.de ꝯdi.& demon. Aut eſt miniſter,& tunc,ſi non
eſt nudus cogiť cauere,non ſatiſdare,ut s̄.de leg.1.l.ſi plurib.& d.l.
firmio.§.j. Nec ob.s̄.de leg.1.l.quidā.§.pe. qa ibi loquiť de ſatiſda-
tione,q̄ p̄ſtať ex illo tit.ut leg. no.ca. nō de ea, q̄ p̄ſtat ut executor.
Prædicta uera,niſi ſit effectus minus ſoluendo,ut j̄.pxi.dicā. Si ve
rò eſt nudus miniſter,tunc, aut poſt factū teſtm̄ effectus eſt minus
idoneus,& ſatiſdat:aliàs non ſatiſdat,nec cauet,ſed p̄t ei ſimpłr ſol
4 ui.l.liberto. §. largius.de annu. leg. Prædicta uera † de executore
teſtm̄tario. De legitimo,& datiuo dic ut s̄.dixi. ¶ Itē ſi dubites qua-
liter cognoſcať legatarius ab executore, & executor merus à non
mero,uide ꝙ dixi in l.pecunię.de ali.leg.& plenius in l. ſi qs Titio.
s̄.de leg.2. ¶ Itē no.ꝙ eo caſu,quo executor dēt cauere,uel ſatiſda-
re,ſi hr̄s ſibi ſoluit nō exacta cautione,uel ſatiſdatione, adhuc tene
5 tur legatarius, dic.l. firmio. §.j. ¶ † Quæro, an iſti executores ha-
beāt aliq̄ actionē? Itē an portio deficiēs,&c. Dicit gl.in d.l.ſi qs Ti
tio.s̄.de le.3.& ibi dicā. ¶ Quæro, quid ſi eſt dubiū, an bene diſtri-
c buat,uel nō? Et gl.dicit,ꝙ ſtat iur̄o. c Et facit quod no.in l.ſcimus.
d §.in cōputatione.C.de iur.delib.Cy. d in l. id qđ pauperibus. in 8.
q.C.de epiſ.& cle.determinauit ſm̄ Pet.& dicit ꝙ iſtud dēt intelli-
gi uerū in legatis minutis, ſed in his, quæ benè poſſunt ꝓbari per
teſtes,ut ſunt magna facta,tunc per teſtes benè poſſunt probari.

CONCORDIA.

¶ Diuus Pius. Pro concordia, aduerte quòd non adſtringitur executor teſta-
mentarius ad fideiubendum cuius fidem teſtator ſecutus eſt. Ita Bart. in hac.l.
diuus. Sed contrarium alleg.tenere in l.iij.ff.de ali. leg.per d. Iaſ.in l. Firmio.§.
cum ab hæredibus.ff.quando dies leg.ced.& non ſoluit. Sed plures ſolutio. dat
ipſe Bar.in opp.ſuis,& in diſtinc.& ſatis clarè loquitur.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Opp.& uide Bal.& Imol.
b Alex. ¶ Cauere. Vide p Io.And.in ti.de inſtru.edi. §.nunc uerò aliqua. in Spe.
quem in hoc ſequitur Pet.de Anc.in cle. 1.de teſta. & ponit Io. And.in addi.q̄
inci. Albe.Galeo.in ver.itē no.ꝙ eo caſu, &c.ſi hæres ſoluit executori, an ſit li-
beratus.in tit.de inſtru.edi.§.nunc uerò aliqua. ver.ſed an debitor.
c Alex. ¶ Iur̄o. Et uide Bal.in l.j.C.de edē. & qualiter probat quis ſe ſic expēdiſ-
ſe,in l.in reſtituenda.C.de pet.hæ.& Bar.in l.quæ ſub condōne. de ꝯdi.inſti. Et
qualiter quis probet ſe tm̄ uendidiſſe,dic per ſacramentum,ſm̄ Bal.in l.in fami
liæ.C.fam.erc.per d. l. ſi quis pro redemptione. & iſtis adde quod in tutoribus
& cōmiſſarijs reddentib.rōnes no.Bal.in rub.de fid.inſtr.in ver.ſequitur uidere
de ſcriptura quorundam officialiū,& Bar.in l.j.§.officio.de tuto. & rat. diſtra.
& no.Inſti.de actionum.in 23.q.per mod.per Io.And.in d.§.nunc uerò aliqua.
in addi.quæ incip.per hunc.§.&c.& uide qualiter ſit modus probandi pecuniā
in tali cauſa expenſam,habes poſt Bar.in l.fi.in lect.C.ad Maced.
d ¶ Dominus Cy. Adde Bal.in l.nulli.C.de epiſc.& cler.& quod not.dixi in §.in
bonæ fidei.Inſti.de actio.& gl.in c.dilecti. de iud.& Bal. in l. id quod pauperib.
in fi.C.de epiſ.& cler.& in d.l.ſi quis pro redemptione.

LEX IX.

Si non. Cautio, uſufructu finito rē reſtitui, dēt interponi ei,
ad quē pertinet proprietas,nō hæredi tm̄modo.h.d.

LIBER XXXVI.

TITVLVS I.

Ad ſenatuſconſul. Trebellia.

HAEC Rubrica non eget ꝯtinuatione, quia tex. continuat. Sed
oppo. cum in nigro ēt dicat de ſenatuſconſulto Pegaſiano debuit
addi in rub.de ſenatuſcon.Pegaſiano. Rn̄.gl.ꝙ omnia remedia Pe-
gaſiani ſunt attributa Trebelliano : & quæ ſunt propria remedia
utriuſque,uide Inſti.de fideicommiſ.hæredi.per totum.

LEX PRIMA.

1 *Trebelliani remedia ſunt quinque.*
2 *Pater ſi rogatur reſtituere filio,an habeat locum Trebellianum.*
3 *Vſusfructuarius dicitur etiam ille,in quem tranſit effectus ſine nomine,li
cet non ſit ille,de quo in tit.de vſufruct.*
4 *Inſtantia de uno ad alium qualiter transferatur.*

EXplicito. Hæc lex primò continuat titulū.
Secundò, ponit tempus ꝯfectio-
nis huius ſenatuſconſulti. Tertio, ponit uerba. Se-
cūda ibi,factū eſt. Tertia ibi,cuius uerba. h.d. Facta
reſtōne trāſeūt actiones,& iura in fideicōmiſſariū,
& hr̄di paratur exceptio. Opp.ꝙ alia ſunt remedia
Trebelliani, ſ.de coactione hæredis, & de detractione quartæ, ut
j̄.eo.l.quia poterat.& infra.ea.l.§.ſi hæres. cum ſeq.§. Sol. Fateor
1 † ꝙ remedia Trebelliani ſunt quinq;,ut no.in l.in teſtamēto.C.ad
l.fal. Primū,ꝙ hr̄s cogať adire,& reſtituere,ut j̄.eo.l.qa poterat. Se
cundū,ut facta reſtōne tranſeant actiones in fideicommiſſariū, ut

hic.Tertiũ,ꝙ hr̄di det̄ exceptio,ſi ꝯueniat̄,ut hic. Quartũ, quod ꝯ
eũ det̄ exceptio ſi agit,ut hic.Quintũ eſt,de detractione quartę,vt
j̃.ea.l.§.ſi hr̄s.& §.ſeq.Et de his remedijs aliqua ſunt attributa Tre
belliano,q̃ fuerũt inuenta ꝑ Pegaſianũ ſenatuſcõ. ut Inſti.de fidei-
cõmiſ.hære.per totũ.¶Itẽ ꝯ,dr̄ hic,ꝙ iudicia, i.inſtantię trãſeunt
in fideicõmiſſariũ.Cõtra.j̃.eo.l.cũ hr̄ditas.Rñ. inſtantia cœpta cũ
defuncto trãſit in fideicõmiſſariũ,ut hic, ꝗa erat ius hr̄ditariũ: ſed
inſtãtia cœpta cũ hr̄de nõ tranſit in fideicõmiſſariũ, ut ibi,ꝗa non
eſt hr̄ditaria. ¶Item ꝯ,qñ pr̄ reſtituit filio,nõ reſtituit ut hr̄s:ergo
Trebellianũ nõ hẽt locũ.l.cũ filio.s̃.de leg. 1. ꝯrium dr̄ in ver. ſed
2 idẽ.Rñ.† Qñq; pr̄ inſtituit̄,& rogat̄ reſtituere filio, tũc nõ habet
locũ Trebellianũ quo ad alia remedia,ut hic.Qñq; ipſe filius inſti-
tuit̄, & pr̄ rogat̄ ei reſtituere, tunc ẽt hẽt locũ Trebellianũ ad oĩa
remedia,p̃terq̃ quo ad deductionẽ quartæ.ut hic,& §.ſi filio.j̃.eo.
& s̃.de leg.j.l.cũ filio.¶Itẽ opp. ꝙ deductio quartæ nõ ſit de reme
dijs Trebelliani,ut Inſti.e.§.reſtituta. Sol.fateor ꝯriũ,ſed attribuit̄
3 ei.Fuit.n.inuẽtũ ꝑ Pegaſianũ.¶Vltimò no.duo ex iſto tex. † Pri-
mò,ꝙ ille in quẽ trãſeũt utiles, & ſic ĩ quẽ trãſit effectus ſine noĩe
appellat̄ vſusfructuarius largo mõ,ut ibi,in quos ius fructusq; trãſ
4 ferret:tñ nõ eſt uſufructuarius,de quo loquit̄ ti.de uſufru.¶†Scđo
no. ꝙ fit trãſlatio inſtãtiæ de uno ad aliũ, q̃ trãſlatio fit multis mo-
dis ſm Iac. de Are. Trãsfert̄.n.qñq; legis authoritate, ut hic, & l.ſi
operarũ.de ope. li.& j̃.de fideiuſ.l.ſi eũ hoĩem.& s̃.de iudi. l.tã ex
ꝯctib.& l.ſeruus.de his qui no. infa.dixi.s̃.ſol.ma.l.ſi ꝯſtante.in fi.
Qñq; trãsfert̄ facto hoĩs, tũc unus modus ponit̄ s̃.de ꝓcu.l.in cãę.
§.ſi ex ꝑte,l.qđ fiat ceſſio inſtãtię.Alius modus ponit̄ in l.mutari.
cũ l.ſeq.in gl.e.ti.ꝗa oĩa de nouo fiũt,& repetunt̄. Qñq; trãsfert̄ ꝑ
litis ꝯteſt.ut s̃.de iud.l.ſed & ſi ſuſceperit.& in auth.de lit.§.ſi uerò
a apud iudicẽ initiũ.Qñq;[a] ꝑ ſatiſdationẽ.l.Titius.de ꝓc.& dixi ĩ d.l.
ſi eũ hoĩem.de fideiuſſ.& examinaui multa circa hoc ĩ l.ſi añ acce
ꝑtũ iud.ſol. Alia ĩ hoc prin.nõ ſunt dicẽda,qñ Iuriſcõſul.j̃.ponit.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Quandoque. No.per ſatiſdationem dicitur ſubire iudicium, ut d.l.Titius.quam no.quia eſt ſing.ſecundum Bal.ibi.

1 *Statutum,uel lex diſponẽs actionem non dari in ciuilibus,importat,ꝙ exceptione repellatur,in criminalibus ipſo iure non competat.*

2 *Statutum ꝙ actiones competens uni,alij debetur, intelligitur de utilibus, non de directis.*

3 *Statutũ dictans,ꝙ ꝑ liberã perſonã nobis actio acquirat̄,de qua intelligit̄.*

§.Sublata. Per hoc ſenatuſcõſul. ꝓuiſum eſt hr̄di, & ẽt fi-
deicõmiſſario.h.d.Opp.ꝙ ſenatuſcõ.ẽt habeat
locũ,qñ ſine aliquo timore nõ vult adire,ut j̃.eo.l.ꝗa poterat.Rñ.
fateor,cũ circa adeundã hr̄ditatẽ,uel nõ,ſit pro rõne uolũtas.Sed
ꝗa cõius accidit ꝙ ꝗs nolit adire ꝑꝑ metũ litiũ, & aliarũ imbriga-
tionũ,ideo ad hoc ſe retulit ſenatuſcõ.Itẽ ꝯ hoc op.ad ſm rñſum,
ꝙ hr̄s poſſit agere,ut j̃.e.l.ita tñ.§.q ex Trebellia.Sol.ante factã re
ſtõnem p̃t agere,& ꝯueniri,ut ibi, & l.ſi hr̄s inſtitutus.j̃. e.nõ poſt:
ut hic:qđ intelligo niſi pro quarta,q̃ remanet apud eũ, ut j̃. ea. l.§.
1 fi.¶Vltimò no.diligenter†uerba ſenatuſcõſulti,q̃ dñt actionẽ nõ
dari hr̄di:qđ importet,hoc eſt,hr̄dẽ exceptione repelli. Simile in l.
ij.§.j.ad Velleia.& l.j.in prin.ad Mace.ibi,actio petitioq; daret̄, in-
telligit̄ ꝙ exceptione repellat̄. Idẽ ſi uerba referant̄ ad ꝑſonã, ſ. ꝙ
a in talẽ nõ det̄ actio, [a] intellr̄ ope exceptionis, & idẽ ſi referant̄ ad
ipſam rẽ,uel ad ipſum negotiũ de quo agit̄,ut ſi diceret,ꝙ eo noĩe
nõ ſit actio petitione,ut d.l.j.ad Mace.& l.ij.ad Velleia. qđ ꝓcedit
in ciuilibus,in criminalibus verò vñr importare dicta uerba,ꝙ ip
ſo iure nõ ſit ius agẽdi.l.j.§.quod aũt.de alea.Ita ſentit Iac. de Are.
2 in quadã diſpu.Not.ẽt qđ qñ lex dicit, † ꝙ actiones cõpetẽtes uni
b dentur alij,intelligit̄ de utilibus [b] nõ de directis, ut patet hic, dum
dicit, qđ actiones dent̄ fideicõmiſſario, intellr̄ de utilibus.Et p̃di-
c cta [c] ſunt utilia ad ſtatuta,q̃ ſæpè dñt actionẽ nõ dari,non audiri, &
ſimilia, ꝙ ſit opus exceptione in ciuilibus, in criminalibus ſecus.
3 Itẽ facit,Statutũ eſt hic,† ꝙ per liberã perſonã nobis q̃ratur actio,
q̃ro,an q̃rat̄ directa,uel vtilis?Et vr̄ ꝙ vtilis, ut hic.& Inſti. eo.§.re-
ſtituta.Forſan poſſet diſtingui,qđ aut ſtatutũ diſponit,ꝙ actio vni
primò q̃ſita,ꝑ ipſum alteri q̃rat̄,ẽt intelligit̄ de vtili, vt hic:ꝗa dire
cta non p̃t ab oſſib.ſeparari.Aut ſtatutũ diſponit,ꝙ actio ab initio
q̃rat̄ ꝑ aliũ,& tũc de directa intellr̄,ut Inſti. ꝑ quas ꝑſonas nobis ac
qui.ꝑ totũ.de ver.ob.l.ſtipſo iſta.§.alteri.Rñ.añ factã reſtitutionẽ
hr̄di p̃t agere & ꝯueniri,vt in ꝯrio,& l.ſi hr̄s inſtitutus,& j̃.ea. l.in
fi.ſed poſt reſtõnem factam nõ poſſunt ꝯueniri,nec agere.Hoc eſt
verũ niſi pro quarta quæ debet apud eum remanere, ut dicam .j̃.
ea. l. §.fi. Et colligo hic,qñ ſtatutũ dicit,ꝙ aliquis nõ poſſit agere,
uel non poſſit conueniri,ꝙ intelligitur per exceptionẽ, non ipſo,
iure:qñ dicit, non detur actio ꝯ talẽ, tũc nõ ipſo iure tollit ius. ſed
per exceptionem,& nota uerba ſenatuſcõſulti,ibi,placet ut actio-
nes,&c.& coniunge.§.quandam autem.ibi,exceptione uti,&c.

ADDITIONES.

a ¶ Detur actio.Adde Are.conſ.85.incip.conſiderata diligenter. 2.dub. Pau.de Caſt.conſi.163.& inquantũ Alex.ponit ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ bannitus non audiatur, proceſſus erit nullus, ẽt ſi non fuit oppoſitum, & etiam de ſtatuto, ꝙ non ſoluens collectas non audiatur,adde Rom.conſi.114.& Pet.de Anc.conſi.6.

b ¶ De utilibus. Adde Ang.conſi.82.in fi.

c Pom. ¶ Et prædicta.Et uide Bar.in l.ſi tibi.§.q̃dam.de pac. & ibi eſt gl. ſing.q̃ dicit ꝙ fallit in actione famoſa, quia ipſo iure non poteſt agere. ita in actione criminali. Tex.eſt in l.item apud.§.ait prætor.j̃.de iniu. Ang. in l. nã & poſtea. s̃.de iniur.& no. ꝙ iſta exceptio appoſita ad proceſſum impedit litis cõteſt. ſm Ia.de Are.in quadam ſua diſpu.& uide Ang.in l.nã & poſtea. ubi dicit hoc ſing. probari.tene menti,& uide Bal.in l.iubemus.§.fi.C.de ſacroſ.eccc.ubi alle.Iac. de Are.ꝙ qñ ſtatutum dicit,non reddatur ius,intelligit ipſo iure, nec ualet iudicium ſi contra fiat.l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccl.confu.

§.Hoc autem. Hic incipit exponere uerbũ, hr̄dibus,
poſitũ in ſenatuſcon.Opp. ab inteſtato
nõ poterant relinqui legata,ut Inſti. de fideicõ. hære. §. prætereà.
Sol.hic loquitur in fideicõmiſſo,qđ in hoc differt à legato ſm iſta
tẽpora.Hodie ſecus dicit gl.Quod examina,ut dixi in l.j.s̃. de lega.

1 *Trebellianica,uel Falcidia,hodie habent locum in teſtamento militis.*

2 *Filius familias in aduentitijs, in quibus patri non quæritur vſusfructus, non facit teſtamentum.*

3 *Pater,an poßit filium emancipare quo ad unum actum.*

§.In filij. Hic ꝓſequit̄ expoſitionẽ eiuſdẽ uerbi, hr̄dib. uſq;
ad §.ſi hr̄s.Opp.j̃.ea.l.§.deniq;.Sol.In teſtõ militis
hẽt locũ Trebellianica quo ad oĩa remedia,ut hic,p̃terq̃ quo ad de
tractionẽ quartæ,ut ibi.Itẽ ꝯ in auth.de hær. & Fal.§.pe. Sol.dicit
1 Dy.hodie† Falcidia,facto inuentario hẽt locũ ẽt in teſtõ militis, &
idẽ in Trebellianica,& ſic iura antiqua in hoc hodie corriguntur.
a Idẽ tenẽt Frãc.Accur. & Cy.in l. in teſtõ.C.ad l.Fal. ¶Quærit gl.[a]
2 an † filiusfa. poſſit facere teſtñ in aduentitijs, [b] quorũ uſusfructus
b patri non quærit̄. Et determinat ꝙ nõ, & bene.Caſus eſt in l.pe.C.
q teſt.face.poſ.dixi in l.q in ꝑtãte.s̃.de teſta.facit qđ no. in auth. vt
3 lic.ma.& auiæ.ĩ prin.& hoc no.¶†Quæro,utrũ pr̄ [c] poſſit emanci
c pare filiũ quo ad unũ actũ [d] tñ, ſ. quo ad factionẽ teſtĩ, in cæteris
d remaneat in ꝑtãte?Et vr̄ ꝙ ſic,ꝗa lex hæc facit.Nã in caſtrenſi,uel
quaſi,hr̄ loco patriſfamilias.l.ij.s̃.ad Maced.in cæteris non.In con
trarium facit.s̃.de adop.l.ſi tibi.aliàs incipit quæſitum.Cogitabis.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Quærit gl.Et uide Bar.in l.qui in poteſtate.s̃.de teſta. Cal.in l.ſenium. C.de teſta.Io.de Imo.in l.tam his.ff.de don.Bar.in l.j.C.de ſacroſ.ecc.ibi.

b ¶ Aduentitijs.Adde ultra Alex. an filiusfamilias in aduentitijs in quibus patri nõ q̃rit̄ uſusfructus,maximè ad pias cauſas,poſsit teſtari.Pau.de Caſt.ꝯſ.221.

c Põm. ¶ Pater.Old.ꝯſ.21.inci.pr̄ filiæ ꝯſenſit.Io.And.in addi. Spe.ĩ ti. de inſtr. edi.§.porrò.ver.ſed quid ſi filius.uide Bar.conſi.1.in j.vol.conſi.12.eo.vol.

d ¶ Actum.Adde ꝙ pater non poteſt emancipare filium,& ſibi retinere uſumfructum,Old.conſi.214.

1 *Statutum loquens de hæredibus,habet locum in bonorum poſſeſſore.*

1 §.Bonorum. Idẽ proſequitur.No.ꝙ † lex & ſtatuta,quæ
loquuntur de hæredib. hñt locũ in bono-
a rũ poſſeſſore de iure p̃torio:[a] quod apparet ex hac lege relata ad
uerba ſenatuſconſulti.Probatur hoc ẽt.Nã certũ eſt,ꝙ uerba con-
ditionũ intelliguntur ſtrictè ad literã:tñ ſi dictum eſt,ſi hęres non
erit deficit iſta conditio in eo, qui eſt bonorum poſſeſſor de iure
prætorio,ut de condi.& demon.l.in conditionib.§.ſi patronus.

ADDITIO.

a ✠ Prætorio. Adde Iaſ.in l.j.no.ff.de vulg.

1 *Lex loquens de hærede habet locum in fideicommiſſario.*

2 *Vtiles actiones habens eas cedendo illas transfert.*

3 *Reſtitutio,an ſit neceſſaria in fideicommiſſario rogato reſtituere, an uerò actiones in eum tranſeant ipſo iure.*

§.De illo. Fideicõmiſſarius reſtituendo ſcđo fideicõmiſſa-
1 rio trãsfert actionẽ.h.d.† No. qđ ꝓuiſio legis lo-
quẽs de hr̄de,hẽt locũ ĩ fideicõmiſſario,ut collr̄ ex hoc.§.relato ad
2 uerba ſenatuſcõ.¶Scđò no.† ꝙ ille,q hẽt utiles actiones,cedendo
eas trãsfert.De hoc dicã.j̃.e. l.ex aſſe.Op. ꝙ reſtituẽdo nõ trãſeũt
a actiones,ſed trãſeunt ipſo iure.[a] l. pe.§.fi.C.eo.& gl.dicit,ꝙ quidã
dñt,ꝙ ibi loq̃t qñ ſecũdus fideicõmiſſarius fuit in mora:hic qñ re-
ſtituit añ morã:qđ nõ placet gl.ꝗa ſm hoc nõ eſſet dr̄ia ĩter primũ
hr̄dẽ,& fideicõmiſſarios rogatos de reſtituẽdo. Moderni tenẽt iſtã
opi.& bñ,& eſt dr̄ia inter hr̄dem & fideicõmiſſariũ:ꝗa in hr̄de,ad
hoc ut trãſeãt actiões ipſo iure,eſt neceſſaria abſentia, & mora:ĩ fi
deicõmiſſario ſufficit mora,ſola,ſm Pet.Et alia dat̄ ſo.ſm Io.ꝗa ibi
loquit̄ in rogato reſtituere purè:hic loq̃t in rogato in diẽ, uel ſub
ꝯdõne.Sed hoc licet poſsit eẽ uerũ in ſe,tñ eſt diuinare.Collige er
3 go ex p̃dictis,†an in fideicõmiſſario rogato de reſtituẽdo ſit neceſ-
ſaria reſtõ:an uerò actiões trãſeãt ipſo iure.Aut q̃ris añ diẽ reſtõis,
uel poſt, aut qñ nulla dies eſt appoſita. Primo caſu, nõ trãſeũt ſine
reſtitutione,ut hic,ſm Io.Scđo caſu,aut fuit in mora reſtituendi,
& trãſeũt ipſo iure:aliàs eſt opus reſtõne, ut hic ſm aliã lecturam.

ADDITIO.

a ¶ Ipſo iure. Adde dũ Alex.dicit ꝙ in piam cãm trãſit fideicõmiſſum ipſo iure, qđ idẽ tenet Bal.ꝯſ.314.4.lib.& Pet.de Anch.ꝯſ.8.ubi tenet ꝙ nõ requirat̄ aditio hr̄ditatis ad pias cãs præterq̃ in caſu ibi poſito ꝑ ipſum, & ꝙ in teſtamẽtis ad pias cauſas non requiratur aditio,uide in l.j.C.de ſacroſan.eccle.

§.Sed & quoties. In fideicõmiſſariũ ꝑtis, cui eſt facta
reſtõ ĩ ſolidũ trãſeũt actiones,q̃ ipſo
iure

BUAH

iure tranſibat in alium fideicõmiſſariũ,exiſtente ꝯditione. h. d. ¶Opp.ꝙ ſit opus reſtitutione,ut s.§.proxi.Sol. Ibi loquit̃ in fidei commiſſario rogato reſtituere:hic aũt nõ erat rogatus unus alteri reſtituere,ſed erant fideicommiſſarij.Itẽ ꝯ,ꝙ ẽt hoc caſu ſit neceſſaria reſtõ,ut j.e.l.cogi.§. idẽ Mecianus. Sol. Quædã eſt reſtitutio facti,per q̃ transfert̃ poſſeſſio rerũ,& illa eſt neceſſaria,ut ibi.Quædã eſt reſtõ iuris,per q̃ transferunt̃ actiones,& illæ transfeũt ipſo iu
a re,[a] ut hic.Itẽ ꝯ,ꝙ iſte fideicõmiſſarius ꝯditionalis non põt cogere adire,& reſtituere,ut j.eo.l.ille à quo.in prin.Sol. Ibi loquitur qñ erat tñ unus fideicõmiſſarius ꝯditionalis: hic erat unus pro parte purè,ꝑ q̃ cogit̃ hæres in totũ adire.Quæro,utrũ ſint alij caſus, in q̃bus fiant tranſlationes actionũ ipſo iure. Rñ. ſic.l. pe.C.eo.& ibi no. ¶Quæro,an iſto caſu ueniat detrahenda quarta?Gl. diſtinguit multũ ꝑfectè,& uide eã,& ſigna.¶Quæro,quid in directis hæreditatibus,ſi eſt unus inſtitutus ꝑ parte purè alius pro parte ſub ꝯditione,an inſtitutus purè interim habeat totũ? Gl. tangit hic, & in l.ij.ſi pars hæredi.pet.& dixi in l. planè.§.ſi coniunctim.s.de leg.j.

ADDITIO.

a ¶Ipſo iure. Adde inquantum Alex.dicit ꝙ in piam cauſam transfertur fideicõmiſſum ipſo iure,quod uoluit Bal.conſi.3 14.4.lib.

§.Si filio.

Siue rogatur hæres,ſiue pr̃,uel dñs, uel adminiſtrator hæredis,locus eſt ſenatuſconſulto.h.d.

1 *Pupillus non reſtituit hæreditatem tutori,eo authore.*
2 *Tutor reſtitutionem de re ſibi debita ſibiipſi facere poteſt.*
3 *Pecunia eſt de his rebus,quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*
4 *Adultus curatorem habens,quibus caſibus æquiparetur pupillo.*
5 *Adultus,an adeat hæreditatem ſine conſenſu curatoris,remiſſiuè.*
6 *Adultus, qui fecit teſtamentum non reſtituetur in integrum aduerſus teſtamentum.*
7 *Furioſus,& prodigus,pupillo æquiparantur.*
8 *Minor,an poſſit actionem cedere,remiſſiuè.*

§.Fuit quæſitum.

a 1 [a] Hic eſt no.§.† Pupillus nõ poteſt reſtituere hæreditatem tutori, eo authore:adultus põt curatori, q̃a eius authoritas nõ eſt neceſſaria. h.d. Op. extra gl. ad primã partem, & vr̃ quod tutor poſſit ſibiipſi
2 reſtituere.l.ſiſtulas.§.i.de ꝯhen.emp.† Sol. quædã eſt reſtõ facti,& iſtã põt facere tutor de re ſibi debita, ut ibi, & j. de fideiuſſo.l.tutor.in fi.Quædã eſt tranſlatio ſeu reſtõ iuris, & illam non põt face
b re,ut hic.[b] Ad fm dictũ opp.& intro gl.& vr̃ quod ſimilis ſit adultus pupillo.l.ſi curatorem. C.de in integrũ reſt. mino. Gl.in uerb. neceſſaria non eſt.pro ſol.huius ꝯrij dicit multa uerba, & ideo diuido gl. Nã primò format ꝯriũ. Secundò ponit unã ſol. ad ipſum, & multa ſimilia ꝯferentia ad ſolutionẽ,uſq; ibi.Et eſt in caſu huius legis rõ.ibi ponit aliã ſolõnem, unã oppoſitionẽ ad ipſam,& eius rñſionem,uſq; ibi,uel fm Io.ibi tertia ſol.uſq; ibi, ſed nũquid adultus.ibi gl.format unã nouã q̃onem.¶Venio ad primã.Prima ſolõ eſt quod ꝯrium loquit̃ qñ agitur de eis obligandis,tunc ſunt ſimiles pupilli,& adulti, qui curatorem hñt:ſecus cũ tractatur de eis liberandis:ita dicit gl.q̃ not. Ad iſtã ſolõnem adducit gl.ſimile de.l. nõ quaſi.§.hãc ſtiplõnem. j. rem pupil. ſal. fo. Itẽ de pſcriptione triginta annorũ,q̃ nõ currit pupillo, ſed adulto ſic.Item. C.de falſa moneta.l.j.in fi.Sed aduertẽdũ eſt,ꝙ iſta ſunt ſimilia ad hoc,ut differat pupillus ab adulto:nõ tñ faciũt ad propoſitũ,q̃a ibi nõ diſtinguit̃ de adulto hñte curatorẽ,uel nõ,ad qđ uadit ꝯriũ.Præterea ibi loquit̃ in his q̃ ipſa lex diſponit circa bona adultorũ, uel pupillorũ ſine eorũ facto:ſed hic in materia nr̃a, loquit̃ de his q̃ agenda ſunt ab ipſo pupillo,uel adulto an ualeant. unde dicta ſimilia modicũ fa
c ciunt ad propoſitũ.Vnde gl.[c] adducit aliud ſimile,ſ.ꝙ pupillus nõ faciat pecuniã ſui creditoris,ut j.de ſolut.l.qđ ſi fortè.§. ſi.qđ non reperit̃ in adulto:q̃a põt alienare pecuniã ſuã ſine decreto, qñ tra
3 ctat̃ de eo liberando.qđ no. ita dicit gl. ¶Ex hoc dicto no.ꝙ † pe
d cunia eſt de his rebus q̃ ſeruando ſeruari [d] nõ pñt,quod patet,quia põt alienari,& probat̃.C.de admi.tut.in aut.nouiſſimè poſita ſup rub.& in corpore vñ ſumit̃. Et ſi dicis,ꝯrium patet ad oculum q̃a pecunia põt ſeruari ſeruando.Rñ.non põt ſeruari, ut afferat utilitatẽ,fm eũ uſum,ad quẽ eſt deſtinata.Scđo aduertas, ꝙ hoc ſimile modicũ faciat ad propoſitũ. Nã non loquit̃ de adulto curatorem hñte,aliàs remanet dicta rõ.l.ſi curatorẽ.¶Adducit gl. aliud ſimile,nõ pt̃ teſtari pupillus,ſed adultus ſic.s.de teſt.l. qua ætate. & Inſti.q̃b.nõ eſt pmiſ.face.teſt.§.ꝓtereã.& l. Aurelio.§. Caius.de libe. legat.Iſtud eſt uerũ in ſe,ẽt in adulto curatorem hñte.Et rõ eſt fm quoſdã,q̃a ultima uoluntas ꝯfert̃ poſt mortẽ, & ſic illo tpe erit finita cura.Iſta rõ nõ eſt uera q̃a lex reſiſtit initio.l.ſi minor. de ſeruis expor.ergo eſt rõ,q̃a quãtũ ad teſtm̃ nõ vr̃ hr̃e curatorẽ,cũ hoc nõ ptineat ad adminiſtratorẽ bonorũ:ergo &c.l.in copulandis.C. de nup.Dat gl.aliud ſimile, q̃ adultus põt accuſare curatorẽ ſuſpectũ:ſed pupillus nõ tutorẽ. Iſtud exẽplũ eſt ẽt bonũ, tñ loquit̃ ĩ his q̃ gerunt̃ curatore inuito,& ad finiendã curã. Põt dari aliud exemplũ.s.de in lit.iur.l.uideamus.§.j.& j. de re iud.l. acta.§. ꝯ indefenſos.& j.de ꝯfeſ.l.certũ.§.in pupillo.& Inſti.de cura.§.itẽ inuiti.j.de manu.teſta.l.Lucius.in prin.Facit. j.de ſolu.l. ſi ſeruus decẽ. & ibi dixi.Sed ẽt iſta nõ ſunt ſimilia.eſt ergo hic fauor liberationis.¶Secunda ſol.prin. eſt, q̃a adultus quantũ ad hanc rẽ non vr̃ hr̃e curatorẽ,cũ eius authoritas in hac re neceſſaria nõ ſit:vnde reſtituitur, ſicut curatorẽ nõ habens.No.iſtã ſol.multũ,per q̃ declarat̃.l.ſi curatorẽ.C.de in integ.reſtit.ꝙ pupillus æquiparat̃ adulto hñti curatorẽ:qđ eſt uerũ in his, ad q̃ offm̃ curatoris extẽdit̃. Sed ꝯ opp. q̃a fm hoc ſemper poterit adultus cũ curatore ſuo ꝯhere. Rñ. ꝙ hoc eſt verũ in his,q̃ fiũt,ſiue gerunt̃ cũ curatore ex neceſſitate:ſecus ſi ex uolũtate qđ ẽt no. & iſtæ ſunt ueræ ſol. ¶Tertia principalis ſol. eſt,fm hoc, qđ hic loqt̃ in adulto coacto adire:& ſic cũ ad eũ nullũ cõmodũ ptinere dẽt,reſtituere pt̃ ſine curatoris authoritate:aliàs ſecus.¶Iſta ſolu.eſt uera in ſe,tñ eſt diuinare. ¶Reaſſume ergo,cũ
4 q̃rit̃ † an adultus curatorẽ hñs æquiparet̃ pupillo.Diſtingue,aut q̃ ris in his q̃ diſponunt̃ ꝑ legẽ circa bona eorũ:aut in his q̃ agunt̃ per ipſos,aut in his q̃ agunt̃ cũ ipſis.Primo caſu,nõ ęq̃parant:ſed multæ drĩæ ſunt,ut in pſcriptione triginta annorum,& in l.j.in fi.C.de fal.mone.& alijs ſimilib. Secũdo caſu, qñ q̃rit̃ de his, q̃ aguntur ab ipſis,aut ꝯdẽdo vltimã uoluntatẽ,& non ſunt ſimiles,q̃a adultus pt̃ teſtari,pupillus non.Aut inter uiuos,& tũc,aut ea agunt̃ uel agere volũt cũ ipſis tutorib.uel curatoribus,aut cũ extraneis. Primo caſu,aut hoc agunt anteq̃ dictos adminiſtratores habeant, aut poſtq̃ eos hñt. Primo caſu nõ ſunt ſimiles,ut Inſti.de cura.§.itẽ inuiti.Secundo caſu, aut loquimur in actione ex qua ad eos nõ ptinet ꝯmodũ,uel incõmodũ,& nõ ſunt ſimiles, q̃a adultus pt̃ illud agere cum curatore,pupillus nõ ut hic,fm tertiã ſo. Aut ad eos pt̃ ptinere cõmodũ,uel incõmodũ,tunc,aut loqmur de eis liberãdis, & nõ ſunt ſimiles,vt hic fm primã ſol. Aut̃ de eis obligãdis,& tũc,aut ad ea q̃ gerunt̃, ſe extẽdit offm̃ curatoris, & ſunt ſiſes.l.ſi curatorẽ.C.de in ite.reſt. Aut offm̃ curatoris ad hoc ſe nõ extẽdit, & tũc,aut hoc gerũt neceſſario,& non ſunt ſimiles, q̃a adultus pt̃,pupillus nõ. Aut uolũtariè,& ſunt ſiſes,q̃a neuter pt̃,ut hic, fm ſecundã ſol. Si uerò loqmur in his,q̃ cũ extraneis agunt̃, & tunc ſi q̃dẽ offm̃ curatoris ad hoc ſe extẽdit,& ſunt ſimiles,ut d.l.ſi curatorẽ.ſi uerò ſe ad hoc nõ extẽdit,tũc nõ ſunt ſiſes,q̃a hr̃ perinde ac ſi non hẽret curatore. ut hic, fm ſecundã ſol. & eſt caſus, ex.de iudi.c.ſi.lib.6.& j.de ma. vind.l.ij. quæ incip.ſi minor. facit qđ no.in l.ait ꝑtor.in prin. s.de min.Tertio caſu principali,qñ quærit̃ de his, quæ agunt̃ cum ipſis,ſ. pupillo & adulto, aut agunt̃ cũ ipſis uoluntariè, & diſtingue eo modo quo.s.per eaſdẽ leges: aut neceſſariò,& tũc nõ ſunt ſiſes.l.acta.§.ꝯ indefenſos.de re iud.& l.ſi minor.de bo.autho.iud.
5 poſſi. ¶Quærit gl. † an adultus poſſit adire hr̃ditatem ſine ꝯſenſu curatoris.Dic planè ut.l.impuberibus.& l.pupillus.s. de acq.hr̃di.
6 ¶†Quæro,ſi adultus facit teſtm̃,an poſſit reſtõ peti in integrum,ſi dicat inconſultè factũ? Rñdeo, nõ : q̃a edictũ de minore loquitur de his,q̃ geſta ſunt cũ minore,ſed uerba geſſerũt,& ꝯxerũt nõ pertinent ad ius teſtãdi.l.uerba ꝯxerũt. de ver.ſig. Et ita intelligit Iac.
7 de Are.Facit qđ no.in l.ait ꝑtor.in prin. de min. ¶† Quæro, hic [e]
e dr̃ de pupillo,& adulto,q̃d de furioſo,& ꝑdigo,cui æq̃parant̃? Rñ. pupillo. Tex.eſt no.in l.Fulcinius. §.adeo.j. qui.ex cau. in poſſ.ea.
8 ¶†Quæro,an minor poſſit cedere actionẽ ? Dy. tãgit hic,& vr̃ diſtinguẽdũ,ut hoc.§.tractat̃.n.de trãſlatione actiõis. Tãgit Dy.s.de auth.tut.l.pt̃.& ibi dixi,& Spe.de ceſ.actio.§.j.ver. ſ; nũq̃d minor.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Quæſitũ.Itẽ dic q̃ñ pt̃ dari,pr̃i,vr̃ alij exiſtẽti ĩ ptãte pr̃is, pr̃e autore. Gl.eſt ſing.in l.j.in fi.ff.de auto.tut.& uide Io.in l.tã is.ff.de don. Et an q̃s poterit eẽ author i cã ꝑpria,uide Bal.i l.ſi ꝯſul.ff.de adop. ubi põit multa no.digna.

b ✱ Vt hic.Adde Soc.conſi.160.nu.6.

c Pom. ¶ Vnde gl.Et uide l.Iulianus.ff.de pig.hic,& facit.l. lex q̃ tutores. C.de admin.tuto.l.ait ꝑtor.ff.de iure delib.& in auth. de non alie. §.pe. illa res dr̃ q̃ ſeruando ſeruari non poteſt,quæ non durat trienniò,gl.peregrina.in l.j.C.ſi ad uer.uſucap.& uide Io.de Imol.in l.j.aliàs in rub.ff.ſol.mat.

d ¶ Seruari. Adde dũ Alex. tranſit cum opi. ꝙ pecunia deſtinata ad emptionem prædiorũ,nõ cõnumeret̃ inter immobilia quod ꝯriũ tenet Ro.ꝯſ.187.ubi alleg. pro opin.Alex.iura hic per ipſum alleg.deinde dicit ꝯriũ eſt uerius , quia caſus eſt no.in l.iij.§.uſuras.s.de ꝯ.iu.tu.& idẽ dicit eſſe ſi eſt depoſita ad honeſtã partẽ lucri,q̃a cũ illud ſit in reditu annuo,& annui reditus inter immobilia computent̃,ut in cle.exiui.de uer.ſig. igitur pñs eſt, ut ẽt tunc ſine decreto alienari nõ poſſint.alle.ſpecialiter caſum in l.iiij.§.nec uſusfructus.& §. ſi lapidicinis. s.de reb.eo.in ver.cuiuſuis alterius materiæ.& inquantũ Alex.ponit,an pr̃ poſſit autorari filio ſibi donanti cã mortis,& alleg.Ang.ꝯſi.incip.filia reſutauit.302.ad de Ang.ꝯſi.144.incip.in Dei noie, tria uident̃ impugnare, & ibi ponit,an pro pinqui poſſint autorari in facto proprio,& ꝙ pr̃ filio donanti cã mor. ſibi poſſit autorari,uoluit Bal.ꝯſi.59.2.lib.Ro.pulchrè qui alle.Ang.ut.s.ꝯſ.515.ꝯſuluit Old.conſi.26.inci.pr̃ ꝯſentit filiæ,& inquantũ Alex. tranſire vr̃,ꝙ ſtante ſtatuto,ꝙ mulier non poſſit teſtari ſine ꝯſenſu duorũ propinquorum, ꝙ nõ poterit unũ ex illis inſtituere,dic ꝙ Bal.ꝯſuluit ꝯrium,ꝙ immo poſſit dũmodo conſentiant,nõ ut ſic agat,ſed liberè,eius ꝯſ.172.2.lib.Et ſtante ſtatuto ꝙ uxor nõ poſſit teſtari ſine cõſenſu mariti, mulier poterit maritum inſtituere, ut ꝯſuluit idem Bal.conſi.78.2.lib.Abb.tamen conſi.40.in fi. tenet ꝙ pater nõ poſſit autorari filio donanti alteri filio,& ſic fratri in eiuſdem poteſtate.

e Barb. ¶ Quæro hic.Et uide gl.in fi.in l.ij.C.de cura.furi.quòd oĩa priuilegia data pupillis,dentur prodigis,& furioſis.

1 *Collegia poſſunt facere contractus per decretũ collegij,ſine ſuperiore:nec eſt neceſſarius ſyndicus , eum collegium præſens contrahit : & cum uno collegiato collegium poteſt contrahere.*

BUAH

1 §.Si autem. Collegium pōt reſtituere hr̄ditatē ex Trebel
liano, uni' de collegio. h.d. No.† ꝙ collegia pn̄t
facere ꝯ̃ctus per decretum ipſius collegij, nec eſt neceſſaria ſupe-
rioris authoritas, de quo per gl. & Gul. ſ̃. quod cuiuſq; uniuer. l. nul
li. Secundò no. ꝙ qn̄ ꝯ̃hitur cum aliquo collegio præſente, nō eſt
neceſſe ꝙ collegium faciat ſyndicum ad ſic ꝯ̃hendum: ſed ipſum
collegium poteſt principaliter ꝯtrahere, ut hic. Tertiò no. ꝙ unus
de collegio poteſt contrahere cum collegio, quod tene menti.

1 *Actio perſonalis non proſequitur fundum.*
2 *Aeſtimantur res cum qualitatibus ſuis.*
3 *Cautela in ꝓbando ualorē, qn̄ qs dicit ſe deceptū ultra dimidiā iuſti pretij.*

§.Si hæres. Hucuſque tractauit Iuriſcōſultus de uno reme-
dio Trebelliani, ſ. transferendarū actionum: hic
tractat de ſecundo, ſ. de detractione quartæ. Res, q̃ remanent apud
hæredem, æſtimātur cū qualitatibus ſuis, nec cautio interponitur.
1 h.d. ¶ † No. ꝙ actio perſonalis non perſequit̃ fundū: & ideo ſi hēs
aliquē obligatū, & bona eius tibi non eſſent obligata tacitè, uel ex-
preſſè, ꝯ̃ eū, ad quē bona tranſirent nihil poſſes dicere. ¶ Secundò
2 no. † ꝙ res dēt æſtimari cū qualitatibus ſuis, ut hic, & l. mortis cā ca
pi. in fi. ȷ̃. de don. cā mor. unde. l. ſi ſeruus. de condō. fur. quæ dicit,
res tm̄ ualet quantū uēdi pōt, intellr̄. ſ. homini ſciēti ꝯdōnes, & qua
3 litates rei ut dictis legibus. Et ideo ſis cautus, † qn̄ tractat̃ de ęſtimā
da aliqua re, quia fortè dicat̃ venditor deceptus ultra dimidiā iuſti
p̄tij, ꝙ ꝯſideres ꝑſonā uēditoris, ſi erat implicitus debitis. uel ſi de-
dit fideiuſſorē, uel nō, vt ex hoc poſſis ꝯcludere, ꝙ talis res exiſtens
hoīs ſic impliciti debitis nō reperiſſet emptorē tantæ q̃titatis. Idē
in ſimilib. qualitatib. rerū, q̃ hn̄t augere & diminuere p̄tiū. ¶ Op.
C. in qbus cauſis pignus tacitè ꝯ̃hit̃. l. ij. Sol. Ibi loquit̃ in hypothe-
caria: hic in ꝑſonali, & ſic ceſſat ꝯ̃riū. ¶ Gl. format unā qōnem, an
hoc caſu teneat̃ creditoribus, uide eam, & tene primam rn̄ſionē.

§.Si his, qui quadringenta. Hæres, qui hr̄dita-
tē reſtituit, retentā
certa quantitate ſub noīe quotæ, tenet̃ legatarijs in eo, qđ hēt vltra
quartā, ſi à fideicōmiſſario exigi legata non pn̄t. h.d. ¶ Opp. ꝙ iſte
tex. ſibi ipſi ꝯ̃dicat. Rn̄. primò dicit dandā ſibi petitionē de rigore,
poſtea de æquitate mitigat, ut ſolū in ducētis detur petitio. Op. In
ſti. eo. §. ſi quis una. Sol. Qn̄ hr̄s retinet certā quantitatem, non te-
netur legatarijs, ſi à fideicommiſſario pōt exigi: aliàs tenetur in eo
quod habet ultra quartā, ut hic, de quo diſtingue. ȷ̃. ea. l. §. fi. ¶ Quæ
ro, utrum fideicommiſſarius teneatur in ſolidū hodie, ſi non fecit
inuentarium. Dixi in l. in rōne. §. quod vulgò. ſ̃. ad legem Falcid.

1 *Fideicommiſſarius an detrahat quartam.*

§.Denique. Licet nō detrahat̃ Falcidia, non tn̄ tenet̃ qs
ad legata ultra uires hr̄ditarias. Item fideicō-
miſſarius non detrahit quartā, niſi liberalitatem hæres in eū exer-
cuit. h.d. ¶ Opp. ꝙ poſſit quis teneri ad legata ultra uires hr̄ditarias.
C. ad l. Fal. auth. ſed cū teſtator. Rn̄. uerū eſt hodie ꝑꝑ delictū hr̄dis
omittentis facere inuentariū, ut ibi. Sed opp. hic dr̄ in tex. ꝯiuncta
gl. quòd teſtōr nō p̄t prohibere Trebellianicā deductionē. Cōtra
in d. auth. ſed cū teſtōr. Sol. Dn̄t quidā, illud in falcidia: ſecus in Tre
bellianica. Tu dic, qđ ēt Trebellianica p̄t hodie prohiberi, ut dicā
in l. Marcellus. ȷ̃. e. ¶ Op. ꝙ fideicōmiſſarius poſſit detrahere quar
tā. l. pęnales. §. fi. ſ̃. ad legē falc. Huius grā gl. hic diſtinguit, & nō ꝑfe
1 ctè. Dy. ēt ſupplet in aliquo, & ſilr̄ non ꝑfectè, † & ideo diſtingue
latius. Aut loqueris de hr̄de, & iſte rl̄r detrahit quartā. Fallit in caſi
bus notatis in l. in teſtō. C. ad le. Falc. Aut loqueris de fideicōmiſſa-
rio, & tūc, aut q̃ris, utrū detrahat à legatarijs ſingularibus, aut à ſe-
cūdo fideicōmiſſario ſuo. Primo caſu, aūt legata ſunt relicta à ſe,
& nunq̃ detrahit. l. lex falcidia. §. nunq̃. ſ̃. ad leg. Falc. Aut de lega-
tis relictis ab hr̄de, uel ſimplr̄, & tunc, aut hr̄s detraxit ſibi, & ulte-
rius nō detrahet, ut hic: nec tn̄ tenetur fideicōmiſſarius ultra q̃ ha
beat, ut hic patet. Aut hr̄s nō detraxit, & tūc, aut hoc ideo, qa non
potuit, aut qa noluit, aut qa de hoc nō cogitauit, ſed per errorē to
tū reſtituit. Primo caſu, qn̄ nō potuit facto ſuo, qa coactus adiuit,
& fideicōmiſſarius detrahit, ut ȷ̃. e. Marcellus. §. ꝙ ſi ſuſpecta. Aut
nō potuit ꝑꝑ nām relictorū, ut quia erat teſtm̄ militis, uel relictū
ad pias cās, & tūc fideicōmiſſarius nō detrahit, ſicut nec hr̄s, ut hoc
§. in prin. Succedit. n. in locū hr̄dis, ut ȷ̃. l. ꝓxi. Scđo caſu, qn̄ nō de-
trahit, qa nō uult, & tūc, aut nō vult, volēs facere grām fideicōmiſ
ſario tm̄, & fideicōmiſſarius detrahit, vt hic. Aut volēs facere grām
fideicōmiſſario, & legatarijs, & tūc nō detrahit, ut colligit̃ ex hoc.
§. dū dicit niſi liberalitatē, &c. Aut dubitat̃, & in dubio dicit gl. vr̄
uelle facere grām primo fideicōmiſſario, cui reſtituit. Qđ placet,
qn̄ ſciēter reſtituit, qa donare vr̄. l. cuius ꝑ errorē, de reg. iur. & l. j.
ſ̃. de ꝯdi. inde. Sin aūt ꝑ errorē, tūc ſecus, ut dicā in ſequēti mēbro.
Tertio caſu, qn̄ de hoc nō cogitauit hr̄s, ſed ꝑ errorē reſtituit totū,
tūc fideicōmiſſarius nō detrahit, ut hoc. §. in quo excipit̃ unus ca
ſus tm̄, ſ. qn̄ in eū liberalitas exercet̃. Scđo caſu, qn̄ q̃rit̃ utrū detra-
hat̃ à ſcđo fideicōmiſſario vl̄i, & tūc, aut hr̄s reſtituit coactè, & nō
detrahit. l. ſi ꝑſoni. §. ij. ȷ̃. e. & in hoc differt ſecūdus fideicōmiſſa-
rius à legatarijs ſingularib. Si verò adit ſpōtè, tūc idē ꝑ oīa ut ſ̃. di-
a ſtinctū eſt in legatarijs ſingularib. Tertio caſu,[a] qn̄ q̃rit̃ utrū detra
b hat à ſuo fideicōmiſſario,[b] & nō detrahit, ut l. ex aſſe. in fi. ȷ̃. e. De
tertio uerò, ſ. de legatario, rl̄a eſt ꝙ nunq̃ detrahit Falcidiā, niſi ei
detrahat̃. l. lex Falcidia. §. nunq̃, & l. pęnales. §. fi. ſ̃. ad l. Fal. notat̃. C.
cōmu. de leg. l. j. Putarē aūt perinde eſſe ac ſi tibi detractū eſſet, qn̄
hr̄s uoluiſſet in eū liberalitatē exercere, & non detraxiſſet: vr̄ enim
hæres detraxiſſe, & ſibi donaſſe, arg. huius. §. uide hic gl. & ſigna.

ADDITIONES.

a ¶ Tertio caſu. Adde Pau. de Caſt. conſi. 354.
b ⁂ Fideicommiſſario, aliàs legebatur confideicommiſſario. PANCIR.

§.Sed ſi quadringenta. Heres, apud quem rema
net dimidia hr̄ditatis ſub
noīe quotæ, ꝯuenit̃ ad legata in eo qđ hēt ultra quartā. h. d. iſte. §.

§.Idem Iulianus. Si hr̄s reſtituit hr̄ditatem detracta
quātitate, q̃ ad quartā tm̄ ſufficit, le
gatarijs nō tenet̃. h.d. Opp. C. eo. l. ij. ubi dicit hr̄dē, q hēt quartā te-
neri ꝓ rata. Gl. dicit, ibi refert̃ ad creditores tm̄, nō ad legatarios, vt
ibi no. Itē ibi retinuit ſub noīe quotitatis, hic ſub noīe q̃titatis. Et
iō gl. ī hac mā, an hr̄s, q reſtituit, teneat̃ legatarijs ꝓ eo qđ remanet
penes eū, diſtinguit ſatis ꝑfectè, uide eā, & ſigna. Et ī eo qđ gl. dicit,
ꝙ ante reſtōnem tenet̃ hr̄s legatarijs: habemus gl. ꝯ̃riam. ȷ̃. e. l. Mar
* cellus. in gl. q̃ incipit qđ ſemper p̄ſumitur, ſed iſta gl. *cōiter tenetur.*

EEX II.

1 *Hæreditas tranſit in fideicommiſſarium cum onere legatorum.*
2 *Hæres uidetur ponere fideicommiſſarium in locum ſuum.*
*Clauſula, ponens eum in locum ſuum, importat ceſsionem actionis, & con-
ſtitutionem procuratoris in rem ſuam.*
3 *Hæres ſi perdit beneficium quartæ per coactionem, hoc tantum prodeſt
fideicommiſſario, non legatarijs.*

Qui quadringenta. Hæc lex ꝯſueuit reputari hor-
ribilis iuuenibus: tn̄ in ueritate
nō eſt, ſi ordinatè legat̃, & lex iſta cū prin. ſeq. uſq; ad §. idē Pōpo-
nius. tractat eādem materiā. Sed pro euidentiori intellectu primo
declarabo text. huius. l. demū. l. Marcel. poſtea recitabo apparatū,
ſuper utraq; lege, cōiter hæc lex. h.d. Legata particularia, in cōpu-
tatione. l. Falcidiæ, ꝯ̃tribuunt̃ cū fideicōmiſſo vl̄i, qđ æſtimat̃ quan
tū ſupereſt in hr̄ditate, deductis legatis; & fideicōmiſſarius non te
net̃ ad legata in plus, q̃ tenetur hr̄s. h.d. ¶ Diuidit̃ in tres ꝑtes. Pri-
mo ponitur thema, & qō. Scđò, determinatio qōnis, inſpecta lege
duodecim tabularū, anteq̃ eſſet lex Falcidia. Tertiò, determinatio
qōnis inſpecta qualitate p̄tātis. l. Falcidiæ. Scđa ibi, dicendū. Tertia
ibi, itaq;. Proſequamur per partes, & in tex. ibi. deberet, aliàs eſt, de
beres, & nulla fit mutatio perſonarū. aliàs dēret, & tunc ꝓcedit gl.
magna q̃ dicit, ꝙ trāſit de ſcđa ad tertiā ꝑſonā. ¶ Venio ad uer. di-
cēdū, hic eſt ſcđa pars, & ſubdiuidit̃ ī tres. Primò, ponit̃ determina
tio qōnis. Secundò, ponit̃ q̃dam rō, qn̄ reſtō fideicōmiſſi p̄uenit le
gatorū p̄ſtationem. Tertiò, ponit̃ alia rō, qn̄ legatorū p̄ſtatio p̄ue-
nit reſtōnem fideicōmiſſi. Scđa ibi, quia p̄ſumptū. Tertia ibi, nam
hæres. In textu, ibi, dicendum eſt. iunge hic tota trecentā te dare
debere Titio, quod eſt infra, & ſic hēs rn̄ſionem ad qōnem inſpe-
cta lege 12. Tabularū, & de uoluntate teſtatoris: ſed inſpecta p̄tāte.
l. Falcidiæ fit computatio, ut ſequit̃ ſm̄ Iac. de Are. ¶ Sequit̃ uerſi.
itaque. Iſta tertia pars diuiditur in duas. Primò, loquitur qualiter
fit computatio, hærede adeunte ſpontè. Secundò, qualiter fit hęre
de adeunte coactè, & ſic ſoluit q. poſitā in prin. l. ij. ibi, nō ergo. In
tex. in fi. ſed dic, tunc quantum ei debeatur, ut ſ̃. proxi. dictum eſt.
1 ¶ † No. quòd hr̄ditas tranſit in fideicōmiſſariū cū onere legatorū.
2 ¶ Scđò not. † qđ hr̄s vr̄ ponere fideicommiſſariū in locum ſuum.
quod nota pro uerbis q̃ ponuntur in ꝯ̃ctibus, ponens eum in locū
ſuū, &c. q̃ uerba vn̄r importare ceſſionē actionis, uel conſtitutio-
nem procuratoris in rem ſuam, ut hic. Circa quod uide qđ dixi in
l. in ꝓuinciali. §. pe. & fi. de ope. no. nun. ⸿ Nota ēt, & tene menti, qđ
☞ beneficiū coactionis, qa cōpetit tm̄ fideicommiſſario vl̄i ſibi tm̄
prodeſt, ut quidquid ꝓdeſt hr̄di ꝑꝑ cautionē, ad eū tm̄ perueniat,
3 & nō ad aliud. ⸿ ¶ No. vltimò † ſi hæres perdit beneficiū quartę per
coactionem, hoc prodeſt tm̄ fideicōmiſſario, nō legatarijs, ut hic,
& ȷ̃. l. proxi. dixi. ſ̃. l. proxi. §. deniq;. in diſtinctione quā poſui ibi.

LEX III.

1 *Fideicommiſſum uniuerſale æſtimatur quantum ualet tota hæreditas.*
2 *Trebellianica ceſsat in omnibus teſtamentis in quibus ceſſat Falcidia.*
3 *Legata ſimpliciter relicta, ex perſona hæredis debentur, & defalcantur:
& ab ipſo fideicommiſsario præſtantur, & petuntur.*
4 *Teſtator ſi iuſsit hæreditatem reſtitui deductis legatis, an fiet cōtributio,
ſecundum diſtinctionem iſtarum legum.*
5 *Trebellianica an ceſſet in relictis ad pias cauſas, quòd ſic.*
6 *Lex noua loquens in uno caſu extenditur ad aliū caſum per legē antiquā.*
7 *Trebellianica, an poſsit prohiberi per teſtatorem, quòd ſic.*
8 *Trebellianica, an perdatur per confectionem inuentarij, quòd non.*
9 *Correctio legum non inducitur ex identitate rationis.*

Marcellus.

BUAH

Marcellus. Legata particularia ɔtribuuntur cum fideicõ
miſſo uniuerſali,qđ tm̃ æſtimatur quantũ ua
let tota hr̃ditas,non deductis legatis. Itẽ in tm̃ tenetur fideicõmiſ-
ſarius ad legata, in quantũ tenetur hæres,ſi ſponte adijſſet.h.d.¶Di
uiditur in tres partes.Primò, ponit determinationẽ, qñ hr̃s ſpõtè
adiuit.Scđò,qñ hæres coactè adiuit. Tertiò, ponit extenſionẽ ſuæ
determinationis.Secunda ibi,qđ ſi ſuſpecta. Tertia ibi, qđ aũt. In
tex.ibi,in hac ſpecie,dic,q̃ ſequit̃,ſm̃ lec. quã teneo.¶In text. ibi,
qđ ſi ſuſpecta dicta ſit hr̃ditas.dictũ eſt,ſ. quod hr̃s amittat quartã,
& ꝙ tm̃ habeat legatarius ſi adiuit coactè, quantũ ſi ſponte. Dyn.
1 ¶No.ꝙ†fideicõmiſſum vl̃e æſtimatur quantũ ualeat tota hr̃ditas.
2 Secundò no.ex uerſi.ꝙ aũt. † ꝙ in oĩbus teſtamentis, in quib. ceſ-
ſat Falcidia,Trebellianica ceſſat.¶Venio ad apparatũ recitandum
cõiter ſuper utraq; lege.Primo op.ad l.qui quadringenta.ſ̃. eo. &
vr̃ ꝙ ſit ſibi ɔ̃ria.Nam primò dicit tota trecenta debere reſtitui. in
uer.itaq; dicit,ꝙ defalcatur.Huius timore facta eſt gl.ſuper uer.ita
que q̃ dicit.ꝙ Celſus ſeipſum corrigit,qđ non placet,arg.l.non ad
ea.de ɔdi.& demon.Scđò dicit gl. ꝙ iſtas duas opi. ponit tanq̃ du-
bias, & nullã eligit, qđ non placet imo certitudinariè loquitur in
utroq;.Dy.dicit ꝙ primũ dictum eſt reſpectu perſonæ fideicõmiſ
ſarij,qui nõ põt Falcidiam deducere,ut ſ̃.l.ꝓxi.§.deniq;. ſm̃ dictũ,
inſpecta perſona hr̃dis, qui põt Falcidiã deducere. Tu melius dic,
ꝙ primum dictũ eſt inſpecta.l.xii.tab.ſm̃, inſpecta ptãte legis Falci
diæ,& ita apoſtillaui tex.ſm̃ Iac.de Are.qđ tene.¶Scđò opp.dr̃ in
l.qui quadringenta,ꝙ legatarius non hẽt totum,& ꝙ fideicõmiſſa
rius hẽt 75. Contra imo vr̃ ꝙ totum auferat̃ à fideicõmiſſario, ut
ſ̃.eo.l.j.in fi.& §.ſi is qui quadringenta. Huius ɔ̃rij timore antiqui
in gl.magna,fatent̃ ɔ̃rium:uide gl.ibi, uerũ, licet non dicat̃ in lite-
ra,&c.Tenent ergo,ꝙ à fideicõmiſſario auferent̃ illa 75. Contra-
rium eſt ueritas, ut patet ex tex.hic,& l.j̃.ꝓxi.]Ad ɔ̃rium rñdeo, ꝙ
loquit̃ qñ teſtõr iuſſit hr̃dẽ reſtituere hr̃ditatẽ deducta certa quan
titate.Ex eo.n.vr̃ uelle hæredem non teneri ad legata, ut Inſti. eo.
§.ſi quis. ideo à fideicõmiſſario auferet̃ totum quod hẽt. Nam ex
perſona hr̃dis non põt deducere,quia hæres ipſe ſibi retinuit quar
tam.Ex ꝑſona ſua non põt,ut,ſ̃.l.ꝓxi.§. deniq;. ſed in lege iſta fuit
rogatus hr̃s reſtituere hr̃ditatem ſimpl̃r nec põt dici qđ legatarius
petat ab hr̃de illa 75.q̃ ſibi ſunt minuta.Nam cũ minuant̃ per l.Fal
cidiã,ſunt indebita ipſi legatario.l.Plautius. & l. lineã margarita-
rũ.& l.j.in prin.ſ̃.ad legẽ Fal. Opp. & vr̃ ꝙ Marcellus ɔ̃dicat.l. qui
quadringenta.nã ſ̃.æſtimat̃ hr̃ditas quantũ ualet, deductis legatis,
in l.Marcellus æſtimat̃ quantũ ualet,non deductis legatis.Huius ti
more duæ ſunt opi.in gl.prima,ꝙ l.qui quadringenta.loquit̃ qñ le-
gata fuerũt relicta ſimpl̃r,in l.Marcellus.fuerũt legata relicta noĩa-
tim ab hr̃de.Hoc tangit̃ in gl.magna ibi,quid aũt ſi expreſſim,&c.
Contra iſtã lect. arguo.nã.l.qui quadringenta loquit̃ qñ hæres no
minatim eſt grauatus,ut patet ĩ uer.itaq; ibi, quaſi hæres, &c.Hoc
patet in prin.l.Marcellus.ibi,in hac ſpecie. & ſic vr̃ loqui in eo ca-
ſu quo ſ̃. Vnde Azo,& Hugo.legunt aliter,uidelicet quod l.q qua
dringenta.corrigat̃ per l.Marcellus. in ɔcluſione ibi poſita.Ratio-
nes aũt poſitæ in l.qui quadringenta.nõ corrigunt̃. Hæc lect. non
placet,qa ſi rõnes ſunt ueræ, ɔclo erit uera de neceſſitate:ſi falſa eſ-
ſet ɔclo,falſæ eſſent rões. Vnde Dy.tenet primã lect.quę eſt uera.
Do rõnem,qñ legata relinquunt̃ noĩatim ab hærede, non vr̃ onus
hæreditariũ quod apparet, qa ſi hæreditas uadit ad aliũ, non uadit
cum illo oner[illegible] uadat ad ſubſtitutum,ſiue ad ɔiunctum.l.j.§.id
quod ex ſubſt[illegible] leg.Fal.& l.ſi plures.ſ̃.de le.3. Dixi in l.quæ
ɔdõ.de ɔdi.& demon[illegible]d qñ ſimpl̃r relinquitur,dicitur onus hr̃di
tariũ:quod patet,quia hæreditas tunc tranſit cum onere legatorũ,
d.l.meritò,ergo qñ legata relinquuntur ab hęrede nominatim,&
poſtea hæreditas per fideicõmiſſum,hæreditas æſtimatur quantũ
ualet abſque deductione legatorum, quia illa legata non uidebun-
tur ꝓpriè onus hæreditarium:ſecus qñ ſimpl̃r, ideo tunc legata de
trahuntur.l.qui quadringenta.Nec obſtat tex.ibi,quaſi hæres, &c.
quia ibi inducitur quædã ſimilitudo,non ꝙ ꝓpriè ſe referat ad ca-
ſum ꝓpoſitum.uel aliter fuit grauatus quaſi hæres ſimpl̃r,non no-
minatim.Nõ ob.tex.in l.Marcellus.ibi,in hac ſpecie, qa intelligo,
ſcilicet,quæ ſequit̃.Ad iſtud opp.fortiter, quia legata q̃ relinquun
tur ſimpl̃r,vñr relinqui à fideicõmiſſario.l.fi.C. eo. ergo non de-
trahetur falcidia,ut dixi.ſ̃.l.ꝓxi.§.deniq;. & ſic l. qui quadringen-
ta.quæ dicit falcidiã detrahendam,non põt loqui in legatis relictis
ſimpl̃r.Solu.duob. modis. Primo, lex ɔ̃ria loquitur qñ hæres fuit
grauatus reſtituere totam,uel omnẽ hæreditatem, & ſic de neceſſi
tate includit onus legatorũ eſſe in fideicõmiſſarijs: hic qñ ſimpl̃r.
Vel melius.l.fi.C.eo.non dicit, quòd legata uideant̃ relicta à fidei
commiſſario:ſed ab eo debent peti non ab hærede.Ex quo ɔcludo
3 † ꝙ legata ſimpliciter relicta ex perſona hæredis debentur, & per
ɔñs defalcantur.ut hic,ſed ab ipſo fideicõmiſſario petuntur,& prę
ſtantur ut lege ɔ̃ria.Pro hoc do duas gl.j.ſ̃.l.ꝓxi.§.deniq;.in fin.gl.
in uerb.permittitur.quæ inci.no. fideicõmiſſarium primum, &c.
in fi.Alia gl.eſt in l.Marcellus.in gl.in uer. ad hr̃des onus. quæ in-
cipit,ꝙ ſemper p̃ſumitur.¶Op. ſi ſemper p̃ſumitur relictũ ab hæ
rede,ut not.in d.gl.l.Marcellus.in prin.ergo non eſt dr̃ia,an relin-
quatur ſimpl̃r,uel nominatim.Rñ. non ſequitur:nã qñ ſimpl̃r re-
linquit̃,tunc dẽtur ab hærede,ut ab hr̃de. Qñ uerò relinquit noĩa-
tim, tunc vr̃ habitus reſpectus ẽt ad perſonã quod patet:qa hr̃ditas
non tranſit ad alium cũ illo onere, ut dictũ eſt. ¶ Opp. quia ẽt hr̃s
ɔuenit̃ pro legatis factis ſimpl̃r,ut j̃.eo.l.ita tñ.§.qui ex Trebellia-
no.Gl.hic in prin.l.Marcellus.dicit ꝙ illud eſt uerum in debitis:ſe
cus in legatis.Sed gl.ult.ſ̃.eo.in l.j.§.fi.dicit,idẽ in legatis, & debi-
tis,ſ.ꝙ ante reſtõnem poſſit conueniri hæres poſt reſtõnem non,
* *& hoc cõiter tenet̃*.Opp.C.de leg.l.cũ qõ. ubi non fit cõputatio iſto
modo:ſed illud qđ minus eſt relictum, vr̃ ademptum ei cui eſt reli
ctum plus.Gl.ibi ſoluit,ꝙ ibi loquitur qñ totũ primò relinquit, ſe
cundò partẽ,vñ partem vr̃ a toto adimere: hic qñ econuerſo,ſ. qñ
primò legauit partẽ,ſecundò totum. Quod licet ſit uerum in ſe in
alia mã,ut diſtinxi in l.interdũ.§.fi.de hæred.inſti.tñ hoc,ut puto,
non ꝓcedit. Nam l.cum qõ loquitur qñ legatum totius, & legatũ
partis,ſunt uniformia, ſed primò hic legauit quantitatẽ, ſecundò
per fideicõmiſſum hr̃ditatẽ reliquit,quæ ſunt ſeparata:licet.n. tre-
centa ſint in hæreditate,non tñ eſt hr̃ditas, nec pars quotæ hæredi
tatis. Vnde non curo,quòd p̃cedat, uel quòd ſequatur, quia nõ eſt
totum,& non eſt pars.¶Opp.ad uer.ꝙ ſi.de aur.& arg.leg.l.fin.in
fi.Solue ut ibi ſequitur per gl. Opp. dr̃ hic, ꝙ in teſtõ militis ceſſat
4 Trebellianica.Contra ſ̃.eo.l.j.§.in filij.Solue ut ibi dixi.† Quæro,
quid ſi teſtõr iuſſit hæreditatem reſtitui,deductis legatis:an fiet cõ
tributio ſm̃ diſtinctionẽ iſtarum legũ.Rñ.caſus eſt ꝙ ſic.j̃. proxi.
§.Quæro, quid ſi teſtõr reliquit legata purè, & fideicõmiſſum vl̃e
ſub ɔdõne,ſi deceſſerit ſine liberis, uel ſimilia, an fiet ɔtributio le-
gatorum & fideicõmiſſi uniuerſalis?dicã.j̃.ꝓximo.§.¶ Circa uer-
ſiculum,qđ aũt.quæro quid uult dicere?Rñdeo.dixi.ſ̃. ꝙ hæres ꝓ-
pter coactionẽ perdit Trebellianicã: nunc dicit, ꝙ illud quod eſt
dictum de Trebellianica perdenda,in dicto caſu, eſt uerum in om
nib.teſtamentis in quibus non detrahitur Falcidia, ut in illis nõ de
trahatur Trebellianica. Vel aliter, dictum eſt ſ̃. ꝙ licet hæres ſcri-
ptus perdat quartã:legatarius tñ non debet habere plus à fideicom
miſſario,quàm haberet ab hærede.Itẽ in oĩbus teſtamentis, in qui-
bus ceſſat Falcidia ut tm̃ habeat legatarius à fideicõmiſſario,quan
e tum habuiſſet ab hr̃de. Vltimò. [a] quia hic textus dicit † ꝙ in qui-
5 buſcunq; teſtamentis ceſſat Falcidia,ceſſat & Trebellianica, indu-
b co ad qõnem quę talis eſt, utrum in relictis ad pias cauſas [b] ceſſet
Trebellianica? Secundum hæc tempora non ceſſabat.l.j.§. ad mu-
nicipium.ſ̃.tit.2.hodie reperitur in falcidia correctum,ut in auth.
ſimiliter.C.ad leg.Fal.an ceſſet Trebellianica? Et dico ꝙ ſic, quod
probo, primo certum ęſt, ꝙ appellatione falcidiæ ɔtinetur Tre-
bellianica.l.ſi pater filiam.in prin.& l.Titia.ſ̃.tit.2.& C.ad Trebel.
l.iubemus.& per infinitas leges huius tituli.Sed text. in corpo. de
eccleſia.titul.§.ſi aũt hæres.unde ſumitur autentica,ſimiliter dicit,
ceſſare omnem Falcidiã de neceſſitate: ergo comprehendit oẽm,
ſ.Falcidiam & Trebellianicam. Præterea, ſcriptura dubia declarat̃
ex p̃cedentib.& ſequentib.l.qui filiab.in prin. & l. ſi ſeruus pluriũ.
§.fi.ſ̃.de leg.j.Sed in corpore in §.p̃cedenti, fit mentio de fideicõ-
miſſo uniuerſali:neceſſe eſt ergo,ut intelligatur qđ ſequit̃ de Tre-
bellianica. Tertiò,in illis caſib.in quib.Falcidia reſecat legata parti
cularia,in illis Trebellianica reſecat uniuerſalia. ut Inſti. eo.§. ſed
reſtituta, ſed hoc caſu Falcidia non reſecat particularia: ergo nec
Trebellianica reſecat uniuerſalia. Vltimò dico ꝙ eſt caſus hic cũ
gl. & uide gl. in uerb.alij,q̃ inci.in quorum teſtamentis.Nã gl.in l.
teſtõ,q̃ gl.alle. loquitur in relictis ad pias cauſas, & ſic apparet qđ
gl.uult intelligere de relictis ad pias cauſas. Hoc vr̃ tenere Dy. in l.
j.§.in filij. ſ̃. e. ubi tenet, quòd ſicut ceſſat Falcidia in teſtõ militis,
ita ceſſat Trebellianica,quod tenet Spe.in tit.de inſtr.edi.§.cõpen-
dioſè.uer.ſed cum deductio & Cy.in d.auth,ſimiliter.ſed gl. in c.j.
extra de teſt.lib.6.vr̃ tenere ɔ̃rium, ẽt ibi Arc. & Io. And. Ad rõ-
nes,quæ fiunt per eos in ɔ̃rium,rñ. ad d.c.1.extra de teſta. ubi à ɔ̃-
rio ſenſu colligitur.Sed dic, ꝙ argu. à ɔ̃rio ſenſu non eſt bonũ ibi,
quia reſultaret prauus intellectus.Non obſtat,ꝙ nõ mutatur, qua-
re ſtare ꝓhibetur?in Trebellianica nõ reperitur mutatũ,ergo,& c.
Sed iſtud non eſt uerũ,quia eſt mutatum per tex.in corpo. qui di-
6 cit omnem Falcidiã.Scđò dico ꝙ eſt mutatũ:† qa lex.noua nõ põt
ad aliũ caſum extendi ꝑ hoĩem: ſed per aliã legẽ antiquã ſic, ut eſt
gl.in l.qđ uerò.ſ̃.de legi.in eo qđ per l.ut tm̃.de ſer.corru.q̃ eſt lex
anti-

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Vltimò.Et uide Bal.in auth.ſed cũ teſtõr.C.ad l.Fal.& Io.hic.Mod. in auth.ſi mulier.C.ad l.Falci. ✠ Caſtr.conſi.8. lib.1. ubi ꝙ teſtator poteſt prohibere Trebel.& conſi.12.eo.ubi concludit Treb.non poſſe detrahi dę cã pia. ɔſi.16.eo.uol.ubi uult legata ab inſtituto deberi à ſubſtituto. PVT.

b ¶ Pias cauſas. Adde ad in relictis ad pias cauſas ceſſet Trebellianica.Bal.cõſi.6.& 88.3.lib.& conſi.69.3.lib.Bart.conſi. 6.& 55.Ang.conſi.59.Pau.de Caſt. conſi.133.& 225.& 250.& 207.Abb.conſi.59.j.lib.& 2.lib.conſi.31.Ro. conſi.206.& conſi.185.& 277.& 337.Old.conſi.247.

IO. FRAN. R. V F. ¶ Adde ꝙ opi.Bar. eſt communiter approbata ut hic not.Alex.& Iaſon.

BUAH

antiqua, exten dit.l.ſi qs ſeruo.C. de fur. q̃ eſt lex noua, & odioſa.
Modò regulã antiquam huius legis,q̃ dicit,ꝙ in quibuſcunq, teſta
mentis ceſſat Falcidia, ceſſat & Trebellianica, ↄiunge cũ noua,&
ſic determinabit illa:& ſic ꝓut ceſſat in Falcidia, ſic in Trebelliani
ca. Ad aliã rõnem,ꝙ non vr̃ eadem rõ,ut dicit Io. And. qa licet in
relictis particularib.non detrahat de relicto pio, Falcidia tñ detra-
hit de alio,qđ eſt in hr̃ditate:ſed in fideicõmiſſo uniuerſali,ſi nõ de
trahit,tunc fruſtra eſſet hæres.Sed ipſe dicit ꝯ tex.in corpo.vñ ſu-
mitur auth.ſilr.ubi loquit qñ tota ſubſtantia eſt exhauſta,nec eſt in
uanum hæres:qa tex.in auth.de hær.& Fal.§. ſi uerò expreſſim. di
cit,quod hẽt meritũ quo ad Deũ, quia exercuit piũ actũ.¶ Secũda
a qõ[a] eſt, † an teſtõr poſſit ꝓhibere Trebellianicã? De iſto iure eſt
7 certũ qđ nõ.s̃.ad le.Falc.l.Titia.& s̃.l.j.§.inde Neratius.Gl.tenet
qđ ꝓut ꝓhibere põt Falcidiam, ita Trebellianicã põt ꝓhibere. ita
tenet gl.in corpo.de hær.& Fal.vñ ſumit auth.ſed cũ teſtõr. Idem
tenet gl.Inſt.eo.§.ſed qa.idẽ tenet Azo in ſum.auth.Contrariũ te
net glo.in authen.ſed cum teſtator.in ſecunda gl. Idem tenet gl. in
l.ſi ut allegas.C.ad leg.Falcid.Odof.Iac.de Are.& Cy. tenent,quòd
poſſit hodie Trebellianica ꝓhiberi,ut refert Cyn. in auth. ſed cum
teſtõr.Iac.de Bel.in ciuitate iſta diſputauit ꝯrium,& illã diſputatio
nẽ ponit ĩ corpo.de hær.& Fal.vñ ſumit auth.ſed cũ teſtõr.Et ſum
ma rõnum ſuarũ eſt,qa quod non mutat,quare ſtare ꝓhibetur? Se
cundò,qa grauat in uno hæres à fideicõmiſſario uniuerſali qa põt
cogi:ergo in alio releuat.Breuiter dico, qđ eſt caſus huius.§. & il-
lud qđ non mutat,quare ſtare ꝓhibetur? uerũ eſt, per hoĩem : ſed
8 per legẽ antiq̃ põt una ꝓhibitio ad aliã extendi. ¶ Quæro, † an[b]
b per non ↄfectionẽ inuentarij hr̃s perdat Trebellianicã : ſicut ꝑdit
Falcidiã. Et hanc qõnem tetigit Roffre. in libellis ſuis ſuꝑ hoc tit.
Iac.de Are.tetigit,in l.cũ tale.§.j.de ↄdi.& dem.ubi dicit tex. ꝙ te
net hæres reddere rõnem,ergo facere inuẽtariũ : dicit Iac.de Are.
quod eſt caput rõnem.Cy.tangit in auth.ſed cũ teſtõr. finaliter in
clinat, qđ ꝑꝑ ↄfectionem inuentarij, nõ perdat Trebellianica. Et
iſtud determinãdo dicit Iac.de Bel.& diſputãdo,& ponit in corpo.
de hære.& Fal.vñ ſumit auth.ſed cũ teſtõr.Et eſt rõ,qa qđ nõ mu-
tat,quare ſtare ꝓhibet,& à lege nõ reperit mutatũ? Rñdeo ad iſtã
9 legẽ, † qa ex identitate rõnis nõ inducit correctio legũ,ut eſt gl.C.
de ſacroſan.eccl.auth.quas actiones.l. tã is.§.j. de dona. cau. mor.
& s̃.ſol.mat.l.ſi uerò.§.de uiro intelligendo ꝓut intellexi:& tex.in
l.p̃cipimus.in fi.C.de app.dicit, ꝙ nõ corrigit, niſi quatenus exp̃ſ-
ſe caueat. Ad hanc legẽ rñdeo qđ nihil facit:qa tex. dicit. hoc idẽ
dici põt in teſtĩs in quib.lex Falcidia ceſſat . Qñ igit ceſſat Falcidia
ipſius teſtamenti uigore in illis ceſſat Trebellianica.Sed ſi ceſſat fal
cidia ꝑꝑ aliud,ſ. ꝑꝑ defectũ hr̃dis, ut ꝑꝑ non ↄfectionẽ inuentarij,
tunc non ꝓpterea Trebellianica ceſſat,qa nulla lex dicit. Dices tu
imo colligo ex eo qđ hic dicit tex.qa dicere hr̃dem ſuſpectũ uenit
extrinſecus nõ ex teſtõ,& ſic undecunq; ueniat,ſiue ex teſtõ, ſiue
ex,hẽt locum hæc regula : ſed non placet,quia licet.s̃. poſuerit qñ
ceſſat non ex teſtamento,tñ hic ponitur regula,qñ ex ipſo teſtamẽ
to,& iſta uidetur mihi multum æqua, quam tene menti.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Queſtio.Et uide Mod.in auth.ſimiliter. C. ad leg. Fal. ¶ Secunda qõ
eſt an teſtõr poſsit ꝓhibere Trebellianicam. adde Pau.de Caſt.ↄſ.109.Ro.ↄſ.
75.& 226.& dũ Alex.vr̃ ſequi Cy.reiecto Bal. ꝙ filijs de reſtituendo grauatis
non poſsit prohiberi Trebellianica,dic ꝙ opinio Bal.ſequitur Ro.conſi.206.
b ¶ Quæro an.Adde an hæres per non ↄfectionẽ inuentarij perdat Trebelliani-
cã.Bar.conſi.2.Pau.de Caſt.conſi.164.& conſi.209.Io.de Ana.conſi.66. Old.
conſi.133.Bal.conſi.97.2.lib.
Io.Fr.Ruf. ¶ Adde ꝙ in iſta.q.ſunt opi.hincinde,ut hic per Alex.& Iaſ.qui ſe-
quuntur Bar. ✲ Et ꝙ in filijs:& ſuis non perdat ſecus in extraneo hærede, ue-
riorẽ & magis cõem dicit Pariſ.ↄſi.81.nu.52.lib.2.Rub.Alex.conſi.43.Aym.
ↄſi.17.& ita iudicauit Senatus in hac Auguſta Taurinorũ 18.Nouẽbris 1563.
ea potiſsimũ rõne,ut auferatur ius & facultas hæredib.nõ occultarũ bona ſub-
iecta fideicom. cum ẽt fideicommiſſarius hęredem ad tale inuentariũ conficiẽ.
compellere poſsit. PVT.

1 *Teſtõr ſi grauat hr̃dem reſtituere hr̃ditatẽ ſub cõditione, an fideicõmiſſũ uniuerſale cõtribui dẽat cũ legatis, & de oĩbus Falcidia detrahi:an uerò legata præſtantur integra & de fideicõmiſſo detrahatur Trebellianica.*
2 *Contributio fideicommiſſi uniuerſalis, & legatorũ,quando fit,quarta quæ detrahitur,quando dicatur Falcidia,& quando Trebellianica.*

§.Idem pomponius.

Etiã ſi hr̃s ſit rogatus reſti-
tuere,deductis legatis,fit cõ
tributio legatorũ,& fideicõmiſſi vl̃s.h.d.Op. de l.cũ hr̃s, deductis.
j̃.eo.Gl.nõ ſoluit,dic ꝙ ibi erant legata inualida.¶ Quæro, qd im-
portant hoc caſu hæc uerba,deductis legatis? Rñ.non, ut legata de
beant maiora,ſed ut hr̃s poſſit ea ante p̃ſtare,q̃ hr̃ditatem reſtituat.
Quæro quantũ æſtimabit fideicõmiſſum vl̃e? Rñd. patet ex dictis
1 in p̃cedentib.legib,Quæro, † qd ſi teſtõr grauauit hr̃dem de reſti-
tuendo hr̃ditatem ſub ↄdõne, ſi deceſſerit ſine liberis, uel ſub alia
ↄdõne, an dẽt ↄtribui fideicõmiſſum vl̃e cum legatis, & de oĩbus
Falcidia dẽt detrahi,an legata p̃ſtantur integra,& de fideicõmiſſo
a uniuerſali detrahatur falcidia, ſeu Trebellianica?[a] Puto qđ legata
debent ſolui integra,ſi uires hæreditatis patiuntur, de eo quod ſu-
pereſt detrahitur Trebellianica.Pro hoc induco textũ s̃.ad l.Falci.
l.pen.§.j.hoc vr̃ fuiſſe de mente teſtõris, qui legata reliquit p̃ſtan-
da incontinenti:fideicommiſſum uerò uniuerſale reliquit in ↄdi-
tionis euẽtũ. Hoc ẽt ↄſuetudo obſeruat. Sed ſi eſſet fideicõmiſsũ
vl̃e relictum partim purè,partim ſub ↄdõne,tunc fieret ↄtributio:
caſus eſt.j̃.eo.l.ita tñ.§.hæres ex aſſe.& ibi dicã.Lex ergo, qui qua-
dringenta.& l. Marcellus loquunt, qñ fideicommiſſum uniuerſa-
le,& legata ſunt purè relicta,uel fideicõmiſſum vl̃e,eſt relictum ꝓ
parte purè,& pro parte ſub ↄdõne,d.§.hęres ex aſſe.& hæc ſunt te
2 nenda menti,quia quotidiana.¶ † Quæro, qñ fit ↄtributio fideicõ-
miſſi uniuerſalis & legatorum,utrum quarta quæ detrahitur,dicat
Falcidia,uel Trebellianica:qđ eſt neceſſe ſcire,ꝑꝑ ea quæ dixi s̃.de
non ↄfectione inuentarij,ꝑꝑ quod perdit falcidia, & non Trebel-
lianica? Rñ. ſicut dr̃ in l.Gallus.§. ille caſus ꝙ ſicut ↄiunguntur duo
capita legis Velleiæ,ita ↄiunguntur duæ leges, ſcilicet lex Falcidia,
& ſenatuſconſultũ Trebellianũ,& detrahitur una quarta, quæ par
tim ſapit naturã Trebellianicæ,patim Falcidiæ. Simile dixi in inſti
tuto ex re certa,in l.ex facto.s̃. de hære. inſti. Hoc ẽt apparet ex le-
gib.p̃cedentib,ꝓpter coactionem hæres perdit totam quartam, &
ſic reſpectu fideicõmiſſarij tota dr̃ Trebellianica,& in oĩbus, quę
agentur cum fideicõmiſſario appellabitur Trebellianica:in omni
bus quæ agentur cum legatarijs ſingularib. appellabitur Falcidia.

ADDITIO.

a ✲ Trebellianica.Adde Aym.conſi.16.nu.2. PANCIR.

1 *Alienatio rei, quæ ſubiacet reſtitutioni, an ualeat.*
2 *Alienata res imputatur in quartam.*
3 *Trebellianica,an in una re poterit deduci,remiſſiuè.*
4 *Fideicommiſſarius uendicare poteſt alienata.*

§.Res quæ.

a [a] Op.j̃.eo.l.cum hr̃ditas,& l.ita tñ.§. actiones.
ſol. ibi alienauit ex neceſſitate, & ſoluit credi-
torib. unde pretium non fuit ↄuerſum in eius utilitatem, hic ſic.
Op.ad prædicta.j̃.eo.l.mulier.§.ſed.n.& s̃.de pet.hær.l.diuus.Sol.
fateor,ꝙ ibi alienat ex neceſſitate incumbẽte ex parte rei, quæ ſer
uari non poterat, uel non expediebat:tñ quia p̃tium ↄuertit in uti
litatem hr̃dis,cõputatur in quartã.d.§.ſed.n.¶ Opp.C.cõia de leg.
auth.res quæ.Sol.Fateor,ꝙ ibi poteſt fieri alienatio in certis,tñ ſi
ↄuertitur in utilitatẽ ſuam,cõputabitur in quartã,ut ibi patet.¶ Ex
p̃dictis ergo dicit Dyn.Aut alienauit hæres rogatus de reſtituẽdo,
uoluntariè:& tunc cõputabitur ſibi in quartam,ut hic, aut neceſſa
riò,& tunc,aut p̃tium non ↄuertitur in ſuã utilitatem, & non cõ-
putat in quartam,ut j̃.eo.l.cũ hr̃ditas.& l.ita tñ.§.actiones.Aut cõ
uertitur in ſui utilitatẽ,& cõputat in quartã,ut legi.s̃. alleg.¶ Quæ
b ro,[b] an † alienatio rei,quæ ſubiacet reſtõni,ualeat.In hoc ſunt opi.
1 quidam dñt,ꝙ non ualet aliquo tꝑe, & ita intelligunt hic, ꝙ de fa-
cto tm̃ tenet:quæ opi.non eſt bona.l.ſeruo legato.§.j.s̃.de leg.j.&
ibi dixi. Alij dicunt, ꝙ de iure antiquo indiſtinctè ualebat, ut hic:
ſed hodie eſt immutatũ per iura codicis:qa ſi ſubiacet reſtitutioni
purè,non ualet alienatio:ſi ſub ↄdõne.ſic,ut.C.cõmu. de leg.l.fi.§.
ſed qa,& in hoc dñt benè:per iura uerò authenticorũ eſt immuta-
tum,ꝙ ẽt in ↄdõnalib.non ualeat alienatio, ut in auth. res quæ. ita
dicit hæc gl.Circa hoc ſunt gl. ꝯriæ quas dixi in l. ſeruo legato.§.j.
s̃.de leg.1.& ibi tenui,ꝙ in hoc nihil ſit immutatũ per iura authen
ticorũ,& ꝙ pẽdẽte ↄdõne alienatio ualeat,& teneat,dic ut ibi.Alij
dñt,ꝙ alienatio ualet uſq; ad quartã,ut hic, & tangit per gl. in l.fi.
2 §.ſed.quia.C.commu.de leg. Ad qđ uidendum an ſit uerũ : † quæ-
ro,utrum alienata cõputentur in quartam hæredi? Et licet tex. hic
ſimplr̃ uideatur dicere. ꝙ ſic : tñ quidã intelligunt hic, ꝙ imputat
hr̃di,ſ.fideicõmiſſario uolente non aliter.Et ita dr̃ in gl.d.l.fi.§.ſed
quia.& per Inno.de teſta.c.Raynal.in gl. ſuper uer.in reſiduo. Di-
co,ꝙ fideicõmiſſario uolente, non eſt dubiũ ꝙ imputatur in quar
tã,ut hic.Facit,ꝙ p̃tium, & fructus computant in quartã, ut s̃.ad l.
Fal.l.Pau.& l.quod de bonis.§.fructus.Sed fideicõmiſſario inuito,
an in quartã ↄputet? hic tex.facit ꝙ ſic:qa ſimplr̃ loquit : qđ placet,
ſi hr̃s malitioſè nõ alienauit.Nã in qua re dẽt deduci quarta erit in
arbitrio iudicis.l.nõ amplius.§.fi.cũ l.ſeq.s̃.de le.j. ſed eſt æquũ ꝙ
iudex arbitret, ꝙ in re malitioſè alienata cõputet quarta,ne uexet,
ſi ab eo cui alienauit euinceretur, ar.l.fi.§.fi.de leg.2. eodẽ modo,
qñq; eſt arbitriũ iudicis, ut in una re tm̃ detrahatur Falcidia, quã
hæres elegerit: puta,ſi res eſſet filio in uita, in peculio aſſignata per
partem.ut C.fam.erc.l. filium quẽ habentẽ ſm unã lec. quod exa-
minaui

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Res quę.vide Ro.conſi.70.& quid ſi hæres uendidit res ſubiectas re-
ſtitutioni,adueniente caſu reſtitutionis, an debeat res æſtimari ſm ꝙ ualebat,
an uerò ꝙ uendidit,quia hæres,uide Old.conſi.107.Io.de Imo. in conſi. 18. &
uide Lu.Rom.in conſi.18.incip.uiſa facti narratione.
b ¶ Quæro.Adde an ualeat alienatio rei ꝓhibitæ alienari.Pau.de Caſt.ↄſi.16. &
inquantũ Alex.tangit an ꝓhibitus alienare poſsit alienare pro ſoluenda ↄdem
natione maleficij,pro quo eſt incarceratus,adde ꝙ Bald.conſi.186 2.lib. ſentit
ꝙ non. & in illo conſilio ponit quid ſi teſtator permittat alienare pro neceſsi-
tatibus,quæ dicatur neceſsitas,& an ſi primo alienauit quando non ſuberat ne
ceſsitas,an poſsit ſecunda uice alienare ſubſiſtente cauſa.

BUAH

minaui pleniſſimè in l. in quartam. ſupra, ad leg. Falci. ¶ Quæro,
3 † utrum [a] quarta poſſet deduci in una re? Dic ut dixi in d. l. in quar
a tam. ¶ Quæro, † quomodo [b] poterit res alienata uendicari à fidei-
4 commiſſario, cum non habeat ius ante reſtitutionem, & reſtituere
b non poteſt alienata? Gl. ꝙ eſt ſpeciale hoc caſu, ꝙ uendicet abſque reſtitutione. idem not. in l. pen. in fi. C. eo.

ADDITIONES.

a ¶ Barb. ¶ Quæro utrū. Etiam uide alias fallentias per Bal. in l. iubemus. C. eo.
b ¶ Quæro, quomodo. Adde ut per Pau. de Caſt. conſi. 65. in fi. j. uol.

1 *Teſtator ſi diuiſit quaſi totum patrimonium inter filios, & in illis rebus il los inſtituit quando prædicta ueniant in fideicommiſſum.*
2 *Legata non ueniunt in ſubſtitutionem uulgarem.*
3 *Prælegata ueniunt in ſubſtitutionem pupillarem. Item in exemplari.*
4 *Donatio, quæ morte confirmatur non uenit in fideicommiſſum.*
5 *Conditionis implēdæ datum cauſa, an ueniat in fideicommiſſum, remiſsiuè.*
6 *Pupillari ex ſubſtitutione quod capitur, an ueniat in fideicommiſſum.*
7 *Quod uenit ad aliquem iure accreſcendi, uenit in fideicommiſſum.*
8 *Ex uulgari ſubſtitutione, quod deuenit ad aliquem, quando ueniat in fidei commiſſum.*
9 *Compendioſa ex ſubſtitutione quod uenit, in fideicommiſſum an ueniat.*
10 *Teſtator qui dixit, ſi quis eorū deceſſerit ſine liberis, deueniat de uno ad alium, uidetur primo legaſſe, poſtea rogaſſe.*
11 *Teſtator quando dixit, reſiduum bonorum meorum a dictis iudicijs, & legatis, deueniat in talem, uidetur grauare tantū de portione hæreditaria.*
12 *Prælegata, an ueniant quando teſtator dixit, ſi deceſſerit ſine liberis, bona mea deueniant in talem.*

§. Quidam. Si aliquis primò legat, poſtea rogat, legata ueniunt in fideicōmiſſum, ſi hr̄ditatis nō eſt facta mentio. h. d. Op. qđ oīa ueniant in fideicōmiſſum. l. cum uirū. C. de fideicom. Sol. ibi uerba fideicōmiſſi fuerunt gn̄alia, ſ. quicqd peruenit. &c. ideo nulla adhibet diſtinctio: hic fuerunt indefinita,
a & ſimplr̄ plata, ſ. portionē ſuam. ¶ Op. s̄. ad leg. Falc. [a] l. Titia. Sol. Ibi primò rogauit, poſtea plegauit. ideo ueniūt in fideicōmiſſum: hic eꝰ quo caſu hēt locū diſtinctio huius. §. uide gl. ꝙ ponit hāc diſtinctionem. & ſigna. Et in gl. ibi. l. Titia. dic, niſi fuerit uſus uerbis gn̄alibus, ut in fi. gl. In gl. ſuper uer. hr̄ditariam. ibi hr̄ditatis portio
1 nem, dic hoc dēt uacare, ſm̄ Dynum. Quæro, † quid ſi teſtōr quaſi totū patrimoniū diuiſit inter filios in teſtō, & eos hr̄des inſtituit æqualib. portionib. uel in illis reb. qđ idē importat. l. ex facto, ppo nebat. de hære. inſti. an illa plegata ueniant in fideicommiſſum? vr̄ quod ſic, quia tex. hic loquit qn̄ fuerunt inſtituti ex diſparib. partibus. In ꝯrium facit gl. quæ dicit idē, ſi ex parib. Dico, ꝙ ſi pr̄ prælegando diuiſit patrimoniū inter filios æqualiter, ita ꝙ modicus ex ceſſus eſt, & eos ęqualiter inſtituit, ꝙ portio, quam unus frater hēt iure plegati, ſuccedit in locū portionis, quā haberet iure hr̄ditario, in bonis alteri fratri aſſignatis, & ideo totum vr̄ hēre iure hr̄ditario: caſus eſt in l. quid ergo. s̄. de leg. 1. & quod ibi no. in ult. gl. facit quod dico in l. qui Romæ. §. duo fratres. in ult. qō. j̄. de uerb. obli. Nec obſt. hic. §. quia loquit qn̄ fuerunt inſtituti in diſparib. partib. unde non pōt dici ꝙ una portio ſuccedat in locū alterius. Non. n. pōt in una dimidia ſuccedere in locum tuæ tertiæ, & ideo notabiliter dicit tex. ex diſparib. gl. quæ dicit, idem ſi ex parib. pcederet, qn̄ portiones eſſent pares, & plegata eſſent multū diſparia, ita ꝙ portio non poſſet ſuccedere loco portionis, ut dixi, ſecus ſi eſſent pa-
2 ria. ¶ † Quæro, hic dr̄, qđ legata ueniant in fideicōmiſſum, an ueniant in ſubſtōne uulgari? Caſus eſt ꝙ non, in l. Sextam, aliā Sexti-
3 tiam. s̄. de leg. 3. & l. miles pro parte. s̄. de leg. 2. ¶ † Quæro, an plega
b ta [b] ueniant in ſubſtōne pupillari? Dico qđ ſic. l. cum pr̄. in prin. s̄. ad leg. Falci. & l. ſed ſi plures. §. ad ſubſtitutos. de uulg. & pup. Idem intelligo in exemplari ſubſtōne. l. humanitatis. C. de impu. & alijs
4 ſubſt. ¶ † Quæro, quid in donatione quæ morte pfirmantur, ut inter uirū & uxorē? Rn̄deo, non ueniunt in fideicōmiſſum ſm̄ Dyn. in l. ſequens qō. s̄. de leg. 2. & per Cy. in l. cum uirum. C. de fideicō.
5 ¶ † Quæro, quid in eo, quod datur cā ꝯdōnis implendæ, an ueniat in fideicommiſſum Dic ut l. qui hr̄di. §. cum hæreditas. uer. ſed cū
6 ſuſpecta. de ꝯdi. & demon. ¶ † Quæro, utrum illud, quod ex ſubſtō
c ne puppillari [c] capitur ueniat in fideicommiſſum? De hoc uidebi-
7 tis tex. in l. ita tn̄. §. qui ſuſpectā. j̄. eo. & ibi dicā. ¶ † Quæro, an illud quod uenit ad aliquē iure accreſcendi, ueniat in fideicommiſſum? Rn̄deo quod ſic, ut s̄. de acqui. hær. l. ſi totā, & quod ibi no. & j̄. eo. l. Papinianus. quod eſt uerum indubitanter, qn̄ adit coactè, ut ibi. Idē ſi ſponte, quia portio accreſcit portioni, non perſonæ. d. l. ſi to
8 tam. & l. ſi Titio. §. j. de uſufru. ¶ † Quæro utrum, id quod deuenit ad aliquē ex ſubſtōne uulgari, ueniat in fideicommiſſum? Rn̄deo, ſi adit coactè, non eſt dubium. l. apud Iulianū. §. j. j̄. eo. Sed qn̄ adit ſponte pōt dubitari. Et vr̄ diſtinguendum ſicut in legatis. ſ. aut fuit grauatus per uerba gn̄alia, aut per ſimplicia, & tunc, aut fuit grauatus de reſtituendo portionem ſuam, & non vr̄ ꝙ ueniat in fideicō miſſum, quia ius ſubſtitutionis cohæret perſonæ, non portioni. l. ſi ex plurib. j̄. de ſuis, & legiti. Sed uerius eſt, quòd totum uenit in fideicommiſſum & totum vr̄ ſua portio, ſicut ſi eſſet inſtitutus ex parte purè, & ex parte ſub ꝯdōne. ut ſup. ad leg. Falci. l. j. §. id quod ex ſubſtitutione. & l. in ratione. §. quæſitum. eod. tit. & de acqui. hæ
9 re. l. ſi tu ex parte. ¶ † Quæro, an id [d] quod deuenit ad aliquem ex
d ſubſtitutione compendioſa ueniat in fideicommiſſum? In hoc eſt aduertendum, quòd qnq; per compendioſam ſucceditur directò, ēt poſt aditam hæreditatem, ut ſi fiat à milite, uel fiat à patre filiæ fœminæ, ſm̄ ſtatuta huius ciuitatis, quæ percipiunt, ꝙ pater poſſit facere teſtm̄ filiæ quō uelit, & tunc cum dicta ſubſtitutio locū habeat, ēt poſt aditam hæreditatem, ut dixi, & ſi quis capit eam tanq̄ portionē alterius, ſi fuerit rogatus de reſtituēdo per illa uerba, por tionē ſuam, vr̄ qđ non ueniat in fideicōmiſſum, arg. l. qui fundū. §. q filiū. s̄. ad leg. Falc. ſecus ſi fuiſſet rogatus per uerba gn̄alia: ſed uerius puto, ꝙ indiſtinctè ueniat in fideicommiſſum. Nam l. qui fundum. §. qui filium loquit de ſubſtōne pupillari, per quam ſuccedi tur pupillo: ſed per compendioſam ſucceditur teſtatori defuncto, ideo dico idem, ꝙ in uulgari per eaſdem leges. Si uerò ſucceditur ex compendioſa, quæ ualet iure fideicommiſſi poſt aditam hr̄ditatem. l. precib. C. de impub. & ali. ſubſti. tunc illud uenit in fideicōmiſſum, ut j̄. eo. l. hæredes mei. §. cum ita. Habita tn̄ diſtinctione, aut primò reliquit, poſtea grauauit, aut econuerſo, aut dixit portio nem ſuā, uel portionem hr̄ditatis, ſicut dictū eſt in pallegatis, ut s̄.
e de leg. 3. l. ſi Titius. [e] Quæro, gl. [f] hic diſtinguit, aut primò † lega-
f uit, poſtea rogauit, aut econuerſo: quid ſi de ordine non apparet,
10 ut quia dixit teſtōr, ſi quis eorum deceſſerit ſine liberis, bona deueniant de uno ad alium: in quib. uerbis ſimul, & ſemel cuilibet relinquitur, & quilibet grauat, an primò vr̄ rogaſſe, an primò legaſſe? Rn̄deo primò vr̄ legaſſe, ut j̄. eo. l. Scæuola. in fi. quod dic ut ibi di-
11 cam. ¶ † Quæro qđ ſi teſtōr dixit, reſiduū bonorū meorū à dictis
g iudicijs, & legatis deueniat in talē. [g] Rn̄. manifeſtus eſt ſenſus, ꝙ ſolū de portione hr̄ditaria grauauit, non de eo qđ capit alio iudicio.
12 ¶ † Quæro, qđ ſi dixerit ſi deceſſerit ſine liberis bona mea deueniat in talē? Rn̄. Aut dixit oīa bona, & tunc idem ac ſi dixiſſet, quic quid ad eū peruenerit. l. cum uirū. C. de fideicō. ꝯiuncta. l. Iulianus. in prin. s̄. de le. 3. Si uerò dixit bona mea, nec uſus eſt ſigno uniuerſali, tunc puto idem ac ſi dixiſſet portionem, ut hic: & ideo adhibenda eſt diſtinctio quæ præcedit. facit. j̄. eo. l. ſi legatum. §. j.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Oppo. s̄. ad leg. Falcid. Et uide Bal. in l. cum uirum. C. de fideicomiſ.
b ¶ An prælegata. Adde Old. conſi. 7. ✠ Et an & quando prælegatum ueniat in reſtitutione fideicommiſſi. uide Dec. conſi. 254. PVT.
c ¶ Pupillari. Adde Bal. conſi. 93. & 207. 2. lib. & ꝯſi. 74. 3. lib. & conſi. 45 2. lib. 4.
d Barb. ¶ An id. An autem ueniant prælegata quando hæreditas auferatur ab indigno. uide in l. eum qui. §. pro parte. ff. de his quibus ut indig. ſecundum Bal. in l. cum uirum.
e ¶ L. ſi Titius. Adde dum Alex. dicit ꝙ Bar. in l. Scæuola dicit, contrarium eius quod dicit, nō eſt uerum imo Bar. in ult. uerb. reſpondet ad §. quindecim, & ita intelligit, & alle. Rom. idem ſeq. conſi. 18.
f Barb. ¶ Quæro gl. Quid autem ſi ignoratur an primo legauerit, uel poſtea, quia teſtes non recordantur de ordine cognitionis, cui incumbit onus probandi? Vide Bal. in l. cum utrum prealleg.
g ✠ In talem. Adde Bart. in l. Cogi. in prin. uerſic. ſequitur uer. idem quæritur. infra eodem. PANCIR.

§. Si is, qui. Si hr̄ditas delicto hr̄dis ſit publicata, fideicommiſſum debet à fiſco. h. d. Hic ſunt uidēda duo. Primò, utrum ex apertura tabularum quis priuet hæreditate: quod dic ut l. iij. §. non tn̄. & l. neceſſarios. §. j. s̄. ad Silla. Secundo gl. tractat hic mām aliā, ſ. ꝙ utrunq; debeat diſtingui, ſ. an dicat occiſus à familia, uel ab extraneo, clam, uel palā: quod plenè no. C. de his quib. ut indi. l. cum fratrem. & l. iij. §. non tantum. s̄. ad Sylla.

LEX IIII.

1 *Libelli forma quando fideicommiſſarius petit hæredem inſtitutum cogi adire, & reſtituere.*
2 *Iudex cum allegatur ſuſpectus iure ciuili, cauſæ non inſeruntur: iure Canonico ſecus.*
3 *Proceſſus factus à iudice recuſato, eſt ipſo iure nullus.*
4 *Nolle adire hæreditatem, non eſt repudiare.*
5 *Suſpectam hæreditatem dicens, non perdit debita iure naturæ.*
Filius poteſt inſtitui ſub conditione poteſtatiua.
6 *Adire quis cogitur officio iudicis.*
7 *Socijs ſi ex duobus alter inuito ſocio uadit ad mercandum, ſuſcipiens in ſe periculum, & lucratur, non communicat cum ſocio lucrum.*

Quia poterat. Supra in l. j. in prin. & §. j. uſq; ad §. ſi hr̄s. tractauit de remedijs trāſferēdarū actionum, & de exceptione, quæ dat hæredi, & de ea quæ dat ꝯ hr̄dem, & ſic de trib. in §. ſi hæres. tractauit de quarto remedio, ſ. de deductione quartæ Trebellianicæ: hic tractat de quinto, ſ. de remedio coactionis. Hr̄s pōt cogi adire & reſtituere, nec eſt qrenda cā qua
1 re adire recuſet. h. d. ¶ No. † ex prin. formā libelli, qn̄ fideicōmiſſarius petit hr̄dē inſtitutū cogi adire & reſtituere dēt. n. dicere ſe uel le ſuo periculo hr̄ditatē adiri, & reſtitui ſibi, & petere hr̄dē à iudice ad hoc cogi. ¶ Opp. q uani timoris nulla fit eſtimatio, ſeu excuſatio. l. hęc aūt ſatiſdatio. s̄. tit. j. de re. iu. l. uani. Gl. nō ſoluit. Dic ꝙ hic

BUAH

hic quis neminē grauat, ſed ſe exonerat, ideo eſt pro rōne uolun-
tas. Ita Dy. hic, & de no. oper. nun. l. j. in prin. in illa qōne glo. an in
nuntiatione ſit inſerenda cā. ¶Op. hic dr̄, ꝙ ſine onere tranſit hę-
reditas: ꝯ imo ſemꝑ cū onere, ut ſ̃ de leg. j. licet. Sol. hic fuit expreſ-
ſe actum ꝙ tranſiret ſine onere: uel melius, hic non loquit̃ de one-
rib. hr̄ditarijs, ſed de moleſtia, quā ille, qui adit coactè, & reſtituit,
2 euitat. ¶Gl. hic inducit in arg. † an qn̄ qs dicit iudicē ſuſpectū, ſit in
ſerenda cā? *Et oēs noſtræ gl. & doc.* iuris ciuilis dn̄t, ꝙ non, & illud cō
ſului in quadā ciuitate imperij. Canoniſtæ ꝯ extra de offi. deleg. c.
ſuſpicionis. & de app. c. cum ſpeciali. vn̄ in terris imperij tenet̃ opi.
3 iſtius gl. ¶Sed q̄ro, † quid ſi recuſatus ut ſuſpectus, nō obſtante re
a cuſatione ꝓcedit, an ꝓceſſus ſit nullus, [a] an ueniat annullādus? Inn.
in d. c. cum ſpeciali. dicit, nō memini me legiſſe, ꝙ ꝓceſſus ſit nul-
lus: ſed dēt annullari. Hoſt. tenet ꝯriū. Io. And. recitat op. ſimpl̄r.
Ego de facto dixi, ꝙ memini me legiſſe, ꝙ proceſſus eſt ipſo iure,
nullus, qa recuſatione ꝓpoſita, ipſo iure eſt exēptus ab eo, & eius iu
b riſdōne: iō ꝓceſſus [b] eſt ipſo iure nullus. l. j. C. ſi quacunq; p̄di. po.
Et ſi dicas, ibi eſt ſpāle, fateor, ꝙ in hoc eſt ſpāle, qđ ordinarius re-
cuſat̃ de iure ciuili, ſed nō ī eo qđ dr̄ ꝙ ꝓceſſus eſt ipſo iure nullus.
4 ¶† Quæro, utrū nolle adire, [c] ſit repudiare hr̄ditatē? Hic tex. vr̄ ꝙ
c ſic, ꝯrium tenet gl. in l. q ſe patris. C. vn̄ liberi. Vltram. tenent ꝯ illā
gl. ꝓ quib. facit hæc lex. Sed rn̄deo, licet hic dicat̃, ꝙ ille, qui dicit ſe
nolle adire, poſſit cogi, non tn̄ ꝑ hoc ſequit̃ ꝙ ſit repudiatio. Qđ
patet, qa ante coactionē pōt pęnitere, & adire. l. ita tn̄. §. ſi patro-
5 nus. j. e. Hoc tn̄ examina, ut dixi in l. ſi qs ſuus. de iure deli. ¶† Quæ
d ro, an [d] ille q dicit hr̄ditatē ſuſpectā, perdat debitū iure nāæ. Iac. de
Are. dicit ꝙ nō, qa in debito iure naturæ hoc nō reperit̃, nec eſt ea
dē rō, arg. eius qđ no. in l. ſi qs legatū. in fi. j. de fal. Facit. C. de fidei-
cō. auth. hoc amplius. qđ dictū intelligo, ſi poſt repudiationē eum
penituit: qđ pōt ſm. l. fi. C. de repu. hæred. aliàs ſecus. Nā quartā ita
demū hēt ſi uult eſſe hr̄s. l. iā dubitari. ſ̃. de hære. inſti. Et hoc appa-
ret ex eo, qđ pōt filius inſtitui ſub ꝯdōne poteſtatiua, & ſi nō uult
adire, nō pōt coqueri de teſtōre. l. ſuus quoq;. §. j. & 2. de hær. inſti.
6 ¶† Quæro, quo iure qs cogat̃ adire? tex. hic innuit, ꝙ officio iudi-
cis, dū dicit, cogat à p̄tore. Dicā. j. e. l. nō eſt cogēdus, ubi gl. ponit.
7 ¶Inducit̃ ad q. Duo † erāt ſocij unius mercantiæ, unus uult ire Ve
netias, alter ꝯdicit, & ille dicit, uolo ire meo ꝑiculo, & ſic uadit eo
inuito, ſuo periculo, & multa lucrat̃, an ſocius ꝓhibēs dēt hēre par
tem lucri. Et fuit determinatū per hanc legē, ꝙ non, quia ſuſcepit
in ſe periculum, & ſic commodum debet eſſe ſuum. Facit Inſtit. ꝓ
ſocio. §. illud. & ſic fuit antiquitus determinatū, quod tene menti.

ADDITIONES.

a Nullus. Adde an proceſſus iudicis recuſati, ſit nullus. Bar. conſi. 105. Bal. conſi. 428. 3. lib. Pau. de Caſt. conſi. 22. & uide deciſionem, per Rom. conſ. 220. Et de cauſis recuſationis uide Oldr. conſi. 400. adde ꝙ contra Bar. in hoc tenet Lanfran. ſequendo Inn. in c. quoniam contra. de probatio. de quo etiam per Ange. de Are. in rub. j. de app.

b Barb. ¶ Proceſſus. Et uide Bal. in d. l. j.

c Barb. ¶ Adire. Et uide Bar. in d. l. qui ſe patris.

d ¶ Quæro an. Adde inquantum Alex. tangit, an filius, qui repudiat poſſit petere legitimam. Bal. conſi. 73. j. lib. Ang. conſi. 71. Pet. de Anch. conſi. 313. ✠ Et Dic, ꝙ contra hanc q. uidetur facere Iaſ. in l. filiusfa. §. Diui. col. ult. in fi. de leg. 1. dum dicit ꝙ ſi fiat prohibitio filio de non alienando intra tempus: ꝙ poterit repudiare hæreditatem patris, & alienare ſuam legitimam. P V T.

LEX V.

Sed, & qui magna. Dignitas hæredis grauati, & utilitas teſtatoris defuncti, non excuſat, quin hæres cogatur adire. hoc dicit.

LEX VI.

1 *Aditio hr̄ditatis recuſari pōt per abſentē, & ſic per nuntiū, uel epiſtolā.*
2 *Petitio contra eum, qui incertus eſt, an uelit adire, uel recuſare, qualiter formetur.*
3 *Decretum coactionis ſcilicet ꝙ quis cogatur adire & reſtituere, interponitur inter abſentes, quia ſummariè proceditur.*

a Recuſare. [a] Ab abſente pōt recuſari aditio, & in abſentē pōt interponi decretum coactionis. hoc dicit.
1 ¶† Not. ꝙ hr̄ditatis aditio pōt recuſari per abſentē, ſ. per nunciū,
uel per epiſtolā. ¶Scđò no. ꝙ non ſolū qn̄ certū eſt, ꝙ quis recu-
ſat aditionē, ſed ēt qn̄ eſt incertū, pōt peti ꝙ cogat̃ adire, & reſtitue
re. ¶Tertio no. ꝙ iſtud decretū coactionis interponit̃ inter abſen
tes. Ad primū op. ſ̃. de acq. hære. l. per ꝓcuratorē. aliàs Paulus. Rn̄-
deo, adire non poſſum per ꝓcuratorem, ut ibi: ſed repudiare ſic, ut
hic: q̄ nō placet, cū utrunq; ſola uoluntate perficiat̃. Præterea, tex.
in l. ij. de offi. ꝓcur. Cæſaris dicit, ꝙ eā ptātem, quā hēt in adeundo,
hēt in recuſando. Dic, ergo, ꝙ recuſatio nō eſt repudiatio, ut dixi
in l. qa poterat. Vel dic, ꝙ per ꝓcuratorē declarat̃ repudiatio hr̄di-
tatis, non aūt repudiat. Ad ſm, qn̄ eſt incerta uoluntas, vr̄ qđ non
dēt cogi adire, & reſtituere: qa ſi hr̄s ueliet adire, eſſet iniquū quod
2 priuaret̃ quarta. Rn̄deo, puto ꝙ † hoc caſu deberet formari peti-
tio ſic, ꝙ talis ueniat ad dicendū ſi uult adire hr̄ditatē, uel non: &
ꝙ ad hoc ſtatuat̃ ſibi certū tp̄s intra qđ ſi recuſauerit, tunc cogat̃
adire. Primū ꝓbat̃ per ea q̄ dixi in l. ſi qs inſtituat ſ̃. de hær. inſti. ſm
3 ꝓbatur, hic, & ſ̃. e. l. qa poterat. ¶Ad tertiū op. † & vr̄ ꝙ aduerſus
abſentē nō poſſit interponi tale decretū. l. fi. §. illud. C. de tēpo. ap-
pel. & l. de unoquoq;. j. de re iudi. Soluit gl. ꝙ hic non ꝓcedit̃ ordi
nariè, ſed ſummariè. Facit qđ no. in l. nec quicq̃. §. ubi decretū. ſ̃.
de offi. ꝓconſul. & leg. de reg. iur. l. oīa q̄cunq;. Ad qđ uide no. C. ſi
ut ſe ab hære. abſti. auth. ſi oēs. ¶Quæro, dr̄ hic in fi. ad qđ p̄ſentia
eorū non eſt neceſſaria. qd eſt hoc dictū? Gl. dicit, ad qđ. ſ. ut certio
ret̃. qđ placet, ſi interponet̃ decretū per eū modū quē dixi. ſ̃. formā
do petitionē. Alij ut Iac. de Are. dn̄t, ad qđ. ſ. decretū interponen-
dum, & traſferendū actiones, ut. C. eo. l. pe. §. fi. Iſtud dictū eſt uerū
qn̄ iam eſſet hr̄ditas adita per hr̄dē, ut ibi ſed hr̄ditate non adita nō
pn̄t transferri actiones in fideicōmiſſariū per decretū. l. ille à quo.
§. ſi de teſtō. j. eo. Intelligo ergo ad qđ, ſcilicet ad decretū coactio-
nis interponēdū, qa hr̄de ꝯtumaciter abſente iudex interponet de
cretū. Sed ſi dices, qd operet̃ iſtud decretum. Rn̄. multū, quia licet
hr̄s decederet hr̄ditate non adita, fideicōmiſſum non extinguit̃. C.
eo. l. non iuſtā. Facit ꝙ no. per Cy. in l. eam quam. C. de fideicom.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Recuſare. Et uide tex. in l. ſi cum ſeruum. §. fi. & ibi Ang. j. de fidei. lib. & in l. cum uerò. §. ſubuentum eo. tit.

§. Meminiſſe. Succedentes ab inteſtato, & ſui, coguntur adire, & reſtituere. h. d. Opp. ꝙ in hærede ſuo non ſit neceſſaria coactio, ut j. eo. l. ita tamen. §. ſi pater. Sol. ut ibi uidebitis.

1 *Fiſcus, ad quem uadit hæreditas, an teneatur mortem defuncti uindicare.*

§. Si fiſco. Fiſcus, ciuitas, & collegiū cogunt̃ hr̄ditatem adi-
re, & reſtituere. h. d. ¶Quęro, an iſte. §. ꝓut loqui
tur de bonis quæ deuoluunt̃ in fiſcum, loquat̃ poſt aditā hæredita
tem ab hr̄de, uel ante? Gl. ponit duas opi. ſ. ꝙ pōt loqui in hr̄ditate
adita, uel ī hr̄ditate nō adita, ꝙ dic, ut l. ſi ſequens gradus, ſ̃. ad Syl.
qđ tn̄ requirat̃ aditio. facit. j. de iure fiſci. l. eius qui delatorem. §. fi.
1 ¶Quæro, † an fiſcus, ad quē uadit hr̄ditas, teneat̃ mortem defuncti
uindicare? Gl. ꝙ non: quod tene menti. Facit, ꝙ ille ad quem uadit
hæreditas alicuius in pœnā illius, non teneatur ad illa ad quæ tene-
batur ille primus, à quo aufertur. quod modo non examino.

1 *Subſtitutio, in eum, qui eſt per fideicōmiſſum grauatus, intelligit̃ directa.*
2 *Subſtitutio uulgariter, & pupillariter, & per fideicommiſſum, ualet & eſt in electione ſubſtituti, per quem ſuccedat.*
3 *Clauſula ſi filius ſuus deceſſerit ſine liberis, talem ſibi inſtituit, & ſubſtituit, quid operetur.*

a §. Titius. [a] Verbū † ſubſtituo, intelligit̃ directò in eo, qui ēt
1 eſt ꝑ fideicōmiſſum grauatus h. d. Not. qđ dixi in
ſummario. Itē no. ꝙ qn̄ qs eſt ſubſtitutus directò, & ꝑ fideicōmiſ-
2 ſum, eſt in electione ſua, quā uiā eligat, & per † hoc cū in teſtamētis
ſæpè ſcribunt̃ hæc uerba, ſubſtituēs talē uulgariter, & pupillariter,
& per fideicōmiſſum: apparet ꝙ ualet, & eſt in electione ſubſtituti.
Ad idē. l. ſi qs ſeruo. de manu. teſta. & Gui. ponit. C. de impube. in l.
3 p̄cib. & ego dixi in mā ſubſtōnis compēdioſæ. ¶† Itē per hunc. §.
dixi in qō. de facto, dixit teſtōr, ꝙ ſi filius ſuus deceſſerit, ſine libe-
ris, talē ſibi inſtituit, & ſubſtituit, quod debet intelligi, inſtituit dire
ctò, ſubſtituit per fideicōmiſſum, ut ſic aliquid operent̃ hęc uerba:
ſic: hoc uerbum ſubſtituit, quod eſt cōe, intelligitur de directa ꝓ-
pter fideicommiſſariam, quæ ſequitur. Facit, quia uerbum ſubſti-
tuo aptum eſt ad directam, ut ſ̃. de hæred. inſtit. per totum.

ADDITIO.

a Barb. Titius. Et no. illud quotidianū, uulgariter & pupillariter, & per fideicōmiſſum. uide hic Bal. & Ang. in quantū ꝓbauit ꝙ electio eſt hæredis, ſeu ſubſtituti, qa idē uoluit in l. ſi quis ſeruo. j. de man. teſt. & idem uoluit ibi Ang. qui dicit ꝙ iſte tex. eſt melior de iure ſm Io. de Imo. hic ītelligit, qn̄ eſt extraneus ſubſtitutus, ut hic per eū, non aūt ubi eſſet coniunctus teſtatori, & poſſet adire. Simile quod uoluit Bar. in l. j. in 2. qō. ſ̃. de iure cod. ubi dicit, & ſoluitur diſiūcta, & erit electio hæredis, ſed non facit ad caſum iſtum, quia nos loquimur in ſubſtituto. Ego conſulo: nunc ꝙ habeat locum fideicommiſſum, quando ipſe ſubſtituit filias adinuicem uulgariter, & pupillariter, & per fideicommiſſum.

1 *Citatus ad locum non tutum, non tenetur ire.*
2 *Citatio ad locum manifeſtè non tutum, eſt ipſo iure nulla.*
3 *Excipiens de loco non tuto, tenetur cauſam inſerere.*
4 *Citatus poteſt excipere de aere malo, & corrupto in loco citationis.*

§. Si quis alio. Eo loco, & eo tꝑe debet hæreditas reſti-
tui, ſi fieri pōt, quo teſtōr iuſſit aliàs pote-
terit alio loco uel tꝑe reſtitui, ſi fuerit dies certa, ſed ante diē certā
reſtitutione facta per Trebellianum, actiones non tranſeunt. h. d.
uſq; ad l. apud Iulianum legā tn̄ per partes. ¶Opp. de hoc ꝙ cogit̃
ire ad locū. j. l. ꝓxi. dicitur ꝯrium. Sol. Ire cogit̃, ſi commodè pōt,
ut hic: aliàs ſecus, ut j. l. proxi. tunc. n. cogetur hic adire, & reſtitue-
re, nec coget̃ ad locum accedere. Sed tunc op. qa hic facit ei ſimilē
eum, qui iuſſus eſt reſtituere ad diē: & innuit ꝙ ille qui iuſſus eſt ad
diem reſtituere cogi poſſit ante diē, quod eſt ꝯ. l. ſed, & ſi ante. j. e.
Soluit gl. ꝙ ſunt ſimiles quo ad quædā. uel uerius hic loquit̃ de iuſ-
ſo reſtituere in diē certā, quo caſu pōt reſtitutio fieri ante diem:
ibi loquimur de die incerta. Iſta eſt uera, ꝓbat̃. j. e. l. cogi. §. cū q dā.

Opp.

BUAH

Op.in l.ſed ſciendum,dr̄, ꝙ pōt fieri reſtitutio ↄdōne nō impleta, ↄ̃ in l.ꝓxi.ſed & ſi alio.§.fi.Sol.Hic fit mētio de duplici ↄdōne,una ſi nomen ueſpillonis portauerit,quod nomen eſt turpe, & eius interpretationē ponit gl.ideo hæc ↄdō tanq̃ turpis reijcit.l.facta.§.ſi in dando.j̃.eo. hr̄ ergo fideicōmiſſum ꝓ puro. Secunda ↄdō fuit, ꝙ iuſſus fuit ire Alexandriā. De iſta dicamus, qđ non fuit appoſita in modū ↄdōnis,ſed cuiuſdā iuſſus,ſeu modi,cuius defectus non impedit,l.Titio.s̃.de leg.1. Vel fuit ↄdō poteſtatiua,quæ deficit ꝑ caſum,unde hr̄ pro pure,ut not.in l.in teſtō,la 2.de ↄdi.& demon. ¶In l.de ætate.j̃.eo.Gl.ſuper uerbo liceat.dicit,hoc eſt argm̄ ↄ̃ eos qui impetrant literas in loco nō tuto.ſic.s̃.ex quib.cau.maio.l.iiij.
1 Not.ꝙ citatus † ad locum ſuſpectum non tenet ire. Pro hoc.j̃.de
2 legationib.l.ſciendū.& ibi dixi. ¶Sed † quæro, ſi aliquis citatur ad
a locum non tutum, [a] utrū citatio ſit ipſo iure nulla, aut eſt neceſſe ꝙ pars exceptionem opponat?Rn̄deo,ſi locus eſt manifeſtè ſuſpectus citatio eſt ipſo iure nulla,caſus eſt in c. paſtoralis. de re iudic.
3 in Cle.& ibi per gl.in uer.notorio. ¶† Quæro, an ille qui excipit, ꝙ locus ad quem citatur,non eſt tutus,debeat inſerere cauſam?Re
4 ſpon.ſic,dixi.j̃.de exce.l.j.¶ Quæro,† aliquis citatur ubi eſt malus, & corruptus aer,utrum poſſit de hoc excipi? Reſpon.ſic, ut habetur in hac.l.ſed ſciendum.j̃.proxi.uerſi.ſed,& ſalutis, & extra de renuncia.c.ad ſupplicationem.ut ibi text.& glo. j.

ADDITIO.

a ¶Tutum.Adde an teneatur cōparere.& an citatio ſit nulla, Old.conſi. 42. & multa quæ ↄceduntur,qn̄ ꝑꝑ guerras non eſt tutus acceſſus ad aliquē locū, uide Ro.ↄſi.433.Et an bannitus teneatur cōparere ad locū unde fuit bannitus.uide Bal.ↄſi.43 6.4.lib.& inquantum etiā Alex.tangit an hæres rogatus reſtituere poſt mortem pauperib.poſsit in uita reſtituere, uide in l.poſt mortem.C.de fideicom.ubi quid Abb.quid Pet.de Anch.quid Ro. ſenſerit conſulendo.

LEX IX.

1 *Verba,non puto mihi expedire hæreditatem adire,& ſimilia,prolata poſt tempus datum ad liberandum, inducunt diſpoſitionem.*
2 *Cauſa non requiritur in repudiationem.*
3 *Inſtitutus ſub cōditione,uel ad diē,an poßit cogi adire,& reſtituere ante.*
4 *Item an poßit adire ſpontè,& reſtituere.*
5 *Inſtitutus purè,& rogatus reſtituere ſub conditione,quando poßit adire, & reſtituere.*
6 *An talis poßit adire ſpontè,& reſtituere.*

1 **Sed, & ſi alio.** No.† qđ hæc uerba,nō puto mihi expedire hr̄ditatē adire,& ſimilia, ꝓlata poſt tp̄s datum ad deliberandū,inducunt diſpoſitionē,quaſi dicat, ꝓ certo repudio.Facit.j̃.eo.l.oēs.dixi.s̃. de leg.1.l. ſerui electionē. in prin.
2 & l.gerit.de acq.hær.No.† ꝙ in repudiatione nō requirit cā, ut s̃. eo.l.q a poterat.Op.ad §.ſi qs ſub ↄdōne.j̃.eo.l.apud Iulianū.§.Antiſtia. Sol. hic loquit de inſtituto ſub ↄdōne, ibi de inſtituto purè, rogato ſub ↄdōne.¶Op.ad l.ſed & ſi ante,q a ad diē non pōt qs hęres inſtitui.l. hr̄ditas. de hær.inſti.Sol.hic de die incerta, ibi de certa,ut ibi no.¶ Pro declaratione gl.quæ eſt hic q̄ro, an īſtitutus ſub ↄdōne,uel ad diē,poſſit cogi adire,& reſtituere ante.Scđō, utrum hoc poſſet facere ſpontè. Tertiò,utrū inſtitutus purè, rogatus ſub ↄdōne poſſet cogi adire,& reſtituere.Quartò,utrū hoc poſſet ſpō-
3 tè facere.† Circa primū dic,aut eſt inſtitutus ſub ↄdōne impoſſibili,uel turpi,& hr̄ ꝓ inſtituto purè.l.ſed ſciendū.in fi.s̃.e. & l. facta. §.ſi in danda.j̃.eo.& de ↄdi.inſti.l.j.Aut eſt ↄdō poſſibilis, & tunc, aut eſt ptātiua,& pōt cogi implere,& adire ſi pōt,ſi nō pōt, remittit ſibi ↄdō.l.ſed ſciendū.s̃.eo. Si uerò eſt ↄdō caſualis, tūc interim non pōt cogi adire & reſtituere,ut hac lege, in fi. De inſtituto uerò ad diē certū dic,ſi inſtituit à pagano,hr̄ ꝓ inſtituto purè,ut s̃.de hær.inſti.l.hr̄ditas,iō ante pōt cogi adire & reſtituere,ut j̃.eo.l. cogi.§.cū quidā. Si à milite, dic ut dixi de inſtituto ſub ↄdōne, ut de teſt.mili.l.in fraudē.§.miles.& j̃.ꝓxi.l.ſed & ſi ante ſm̄ unā opi.gl.
4 ¶Circa ſm̄, † an poſſit ſpontè adire,& reſtituere?dico ꝙ adire nō pōt,ſed pōt petere bon.poſſ.ſm̄ tab.l.ij.§.ſi ſub ↄdōne.de bo.poſſ. ſm̄ tab. dixi ī l.ſi qs īſtituat.de hær.inſti.reſtituere pōt de facto,nō ꝙ actiones tranſeant per Trebellianū, niſi ratihabitio ſubſequat,
5 adueniente die,uel ↄdōne,ut d.l.ſed & ſi ante.¶† Circa tertiū,ſ. de inſtituto purè, rogato ſub ↄdōne, utrum poſſit adire & reſtituere,dic,aut eſt rogatus de reſtituēdo purè uni ꝓ parte,& alij ſub ↄditione ꝓ alia parte, & tunc ab eo, cui eſt rogatus purè, pōt interim cogi adire,& reſtituere.l.j.§.ſed & quoties.s̃.e.Aut eſt rogatus,tm̄ ſub ↄdōne,& tunc pōt cogi adire & reſtituere,non tn̄ tranſeunt actiones per Trebel.ut j̃.l.apud Iulianū.§.Antiſtia.Si uerò eſt rogatus reſtituere ad diē,tunc,aut eſt dies certa, aut incerta: primo caſu pōt cogi & adire,& reſtituere.l. recuſare. in fi.s̃.e.& l.cogi.§.cum quidā.j̃.e.Aut eſt dies incerta,& tunc,aut ſuſpēdit fideicōmiſſum, & idē ꝙ in ſimplici ↄdōne,l.dies incertus.de ↄdi.& dem.& C. de fideicō.l.poſt mortē.ſm̄ unā lect. Si uerò diē fideicōmiſſi nō ſuſpēdit,ut q a eſt appoſitus dies mortis fideicōmiſſarij.l.hæres meus.de ↄdi.& dem.tunc idē ꝙ in die certa.l.poſt mortē. ſm̄ aliam lecturā.
6 ¶Circa ultimū, † utrū ſpontè poſſit adire & reſtituere? dic,aut eſt rogatus de reſtituendo plurib. & tunc reſtituendo uni nō trāſfert actiones;nec ſibi ↄtingit liberatio,niſi in euentum ↄdōnis, ille cui facta eſt reſtitutio ſuperuiuat, & ſibi reſtitutum eſſe uelit.l.cum pater.§.à filio.s̃.de leg.2.& l.uxorem.§.Seium.s̃. de leg.3. Si uerò eſt rogatus de reſtituendo uni,& tunc, aut eſt ſui iuris, & poteſt interim reſtituere & adueniente ↄdōne,ↄtingit liberatio, non tn̄ interim transferuntur actiones per Trebellianum, quia non eſt facta reſtō prout defunctus uoluit.l.poſt mortem.C. de fideic. ꝓbat in hac.l.& ita doc.intelligunt, licet gl.hic, & l.poſt mortē. aliter ſentiat. Aut ille cui dēt fieri reſtō,non eſt in ſua poteſtate, & non pōt ſtatim reſtitui.l.filiusfamilias.§.diui.e l.j.s̃.de leg.1.& ibi dixi rōnē. Vltimò gl.quę eſt hic,quia diſtinguit in hac materia,uide & ſigna.

LEX XI.

1 *Statutum ꝙ quis cogatur ſuſcipere arbitramentum, qualiter intelligatur.*

Apud Iulianum. Hr̄s nō pōt cogi adire, niſi omne damnū qđ timet,ſibi ſarciat,uel à p̄-
1 tore remittat.h.d. Not. ar. † ꝙ ſtatuta quæ dn̄t aliquos cogēdos ad ſuſcipiendū arbitramentū,debent intelligi, niſi illi aliquod incommodū ſuſpectū habeant,uel aliquod damnum timeant:tunc.n. nō pn̄t cogi,niſi illud ſibi ſarciatur,uel à prætore remittatur,ut hic.

1 *Vulgaris tacita,ut ualeat,requiritur aditio ex teſtamento. & nu.3.*
2 *Exiſtentia ſui hæredis, dato cohærede extraneo, nihil operatur.*
3 *Teſtamentum non poteſt aſſumere uires à tacita uulgari.*

1 **§.Idem Iulianus.** † Ad ↄfirmationem tacitæ uulgaris requirit aditio ex teſtō paterno. h.d.ſm̄ gl.Vel dic,ꝙ loquit in pupillari, & ſm̄ hoc intendit, ꝙ ꝑꝑ fideicōmiſſum relictū in ſecundis tabulis,cogitur inſtitutus in teſtō paterno adire,ut pupillares tabulæ, & fideicōmiſſum per ↄn̄s ↄfirmentur.h.d.Op.ꝙ inſtitutus in teſtō patris non poſſit cogi adire.l. ita tn̄.§.à patre.j̃.e.l.ij.§.interdum.s̃.de uul.& pup. Sol. non cogit adire ante mortē pupilli,ut ibi,poſt ſic,ut hic.Op.unius aditio ſufficit ad ↄfirmandum teſtm̄ paternum.l.ſi nemo.de teſta.tut.& hic: ſed hic pupillus fuit hæres patris, ergo non eſt neceſſe ꝙ alij cogā-
a tur.Sol.gl.intellige,ꝙ hic pupillus nō adiuit.Sed tunc op. [a] exiſtentia ſui hr̄dis ↄfirmat tabulas pupillares.l.pr̄. de priui.credi. & l. ſi fi-
2 lius.de uul.& pup.& l.ſi pupillus.s̃.de acq.hær.Sol. † no. hic pupillus habebat cohæredem extraneū, & ſic exiſtētia ſui hæredis nihil operatur.Hoc tenet Dy.per hunc.§.in materia ſubſtōnum.& Cy. in materia uulgaris ſubſtōnis.in l.precib.C.de impu. qđ eſt uerum quantū ad ꝓpoſitum,non ſimpl̄r,ut dixi plenè in l.filius qui patri. de uulg.& pup.Sed tunc op.ꝙ ſubſtō pup. non poſſit hr̄e locum filio non exiſtente hr̄de patri,ut Inſti.de pup.ſubſt.in prin.Soluunt quidā,ꝙ hic ſubſtitutus fuit uulgariter,ſed non pupillariter. quod gl.non placet,q a tex.dicit,ſecundis tabulis.Prætereà, ſi fuiſſet ſubſtitutio uul. poſſet adire ex ſubſtōne, licet ex inſtitutione adita nō fuerit:unde non eſſet neceſſe inſtitutū cogi adire.Dicit ergo gl. ꝙ hic fuit facta ſubſtitutio pupil.tn̄ ſubſtituti non adhibunt ex pupillari,nam hr̄ditas pupilli non eſt aliqua, cum non adiuerit paternā: ſed adibunt ſubſtituti ex tacita uulgari ↄtenta in expreſſa pupillari.
3 ¶Not. ex hac gl. † ꝙ tacita uulgaris requirit ꝙ teſtm̄ paternum cōfirmet per aditionem factā ab alio,q̃ ab ipſo ſubſtituto:& ſic teſtm̄ non pōt incipere aſſumere uires à tacita uulgari: caſus eſt hic ſm̄ hanc gl.& Dy.ſm̄ Gu.de Cu.in l.precib.C. de impu. Contrariū tenet Old.ego.idem teneo.Pro hoc adduco caſum.s̃.de teſta. mili.l. neq;.n.§.fi.& l.ſeq.qđ plenè examino in l.j.s̃.de uulg.& pup. in illa q.de ſecundo effectu tacitæ uulgaris. Ad hanc. Rn̄. ꝙ loquit de ſubſtitutis pupillariter, & adhibunt ex pupillari.Nec pōt dici,ꝙ pupilli nulla eſt hr̄ditas ſine hr̄ditate paterna.Quid.n. ꝓhibet,ꝙ pupillo non obueniant alia bona, quæ fuerunt ſibi quæſita per tutores ſuos.Et hanc opi.vr̄ tenere gl.in l.pe.de uen.inſpi.& in l.lex Corn. de uulg.& pup.& in l.j.illius tit.plenè dixi.Op.ꝙ non ſit neceſſe, ꝙ ambo adeāt, cū uno adeunte accreſcit ſibi portio illius repudiātis. §.his itaq;.C.de cad.tol.Sol.coguntur ut pareatur uoluntati defuncti,quia fortè intereſt fideicommiſſarij, ut magis habeat ab utroq; quā ab uno,arg.eius quod dicitur.C.eo.l. non iuſtam. & l. recuſare.§.Titius.s̃.eo.Quærit gl.de qua hæreditate.Dic ut in gl.

ADDITIO.

a Poma. ¶Op.Et uide Bal.& ibi Io.in l.ſi filius hęres.s̃.de lib.& poſth.& qđ no. in l.fi.s̃.de ↄdi.inſti.& in l.iij. C.de iure delib.l.Papinianus.§.iiij.s̃.de inof. teſt.

1 *Fideicommiſſarius ſi decedit ante factam reſtitutionem, an reſtitutio poſſit fieri eius hæredi.*
2 *Exempla principis ſequenda ſunt.*

§.Vtrum autem. Coactus adire,& reſtituere, ſi actiones in fideicommiſſariū non tranſferuntur, perinde non tenetur ac ſi non adiuiſſet.h. d. cum.§. ſeq.
1 Innuit † iſte.§. ꝙ ſi fideicommiſſarius decedit ante reſtitutionē, ꝙ
a reſtitutio non pōt fieri hæredi eius.Contra.j̃.eo. [a] l.cogi.§.Metianus.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Contra.j̃.eo.uide Bar.in conſi.86.incip.factum ſuper quo dantur conſilia.ubi dicit,quòd ſi moritur cum hærede,& non ſit facta reſtitutio, tranſmittit fideicommiſſum.

BUAH

nus.C.de fideicō.l. iiij. & l. ſi in perſonam.Gl. rñdet, & ponit ueri
tatem.Intelligas hic fideicōmiſſarium deceſſiſſe ſine hærede, hæc
uera, licet aliter glo.dicat in l.cū filio.ſ.de leg.1.ſed ibi reprobaui,
& in l.a teſtatore.de ꝯdi.& demon.& ibi dixi.Opp. ꝙ exemplum
2 non ſit ſequendū.l.nemo.C. de ſen. Sol. hic † eſt exemplū Princi-
pis quod eſt ſequendū.l.fi.C.de legib.Op. ꝙ añ ꝯdōnem nō poſſet
qs cogi adire & reſtituere.l.ſed & ſi alio.& l.ſed & ſi ante.ſ.eo.Sol.
ibi fuit inſtitutus ſub ꝯdōne:hic purè,rogatus ſub ꝯdōne. Hæc ſol.
eſt bona in ſe, tñ rō d.l. ſed & ſi ante.adhuc durat, quia ſi reſtō fit
ante aditionem ab eo qui rogatus eſt purè,non fit ſm quod teſtōr
uoluit, ergo non tranſeunt hic actiones. Sol. Fateor, ꝙ non tran-
ſeunt hic actiones per Trebellianū,per rōnem.l.ſed & ſi ante.& iō
fuit introductū remedium diui Pij,ut ſi añ decederet fideicōmiſſa-
rius,q actiones tranſeant per Trebellianū,hrs,qui adit non teneat:
qd ꝯtingit ſiue fideicōmiſſarius decedat añ reſtōnem, ſiue poſt, añ
tñ ꝯdōnis uel diei incertæ euentū.¶Op.ſm hoc innuit ꝙ hrs inte
rim teneat creditorib. Rñdeo, fateor, tñ ſibi non nocet,qa eſt qui
eū defenderet,ſ.tutor pupilli.Sed ſi non eſſet qui defenderet,habe
ret locū remedium diui Pij.Et ſic eſt expedita gl magna, ꝓut perti
net ad hunc.§.aliud quod ſequitur dicā in l.ſeq.¶Opp. ad petitio-
nē iſtius ſeruæ non pōt quis cogi adire,ut j.eo.l.non eſt cogendus.
Quædam gl.parua hic nititur ſoluere.Dic ut l.cogi.§.pen.j.eo.

LEX XII.

Sed cùm ab hærede.

Quæro quæ eſt rō, quod in inſtituto ꝓ parte, ñ hēt locū
ꝯſtō.Rñdeo,qa eſt alius cuius aditione ꝯfirmat teſtm̄, & cōpetit li
bertas.Sed ad hoc op.ꝙ ambo dēnt cogi adire & reſtituere,ut ſ.l.ꝓ
xi.§.j.So.Ibi cogebat ab eo qui reſtōnem petebat, ſm uoluntatem
defuncti;hic cogebat ante ꝯdōnem, & ſic nō ſm uoluntatē defun-
cti.Hoc ſentit gl.magna pcedētis legis, & benè quam no. Ibi, neq;
pupillum.gl.legit trib.modis,uide eam, & tene primam lect.

LEX XIII.

Ille à quo ſub conditione.

1 *Exceptio,quæ rei intereſſe non cōtinet, non admittit in cauſis ſummarijs: & ſi intereſt,admittitur:ſed ſi requirit altiorem indaginem,reſeruabit.*
2 *Hæres ſi decedit ante aditam hæreditatem, fideicommiſſum uniuerſale quando extinguatur.*
3 *Fideicommiſſum qualiter poteſt eſſe dubium, ſi non eſt dubium de teſtō.*
4 *Exceptio teſtamenti quare non admittitur, fideicommiſſi ſic.*
5 *Exceptionum reſeruatio,quam iudex facit,quid operetur.*
6 *Infans inſtitutus à matre, & rogatus ſi decederet ſine liberis ut hæreditatem reſtituat Titio,ſi decedit hæreditate non adita, an pater poſſit cogi adire & reſtituere.*

1 **§.Si de teſtamento.** In † cauſis ſummarijs nō ad-
mittit exceptio rei,quē inter-
eſſe non ꝯtinet,& ſi intereſt, admittit. ſed ſi requirat altiorē inda-
2 ginē,reſeru t.h.d.No.quod dixi in ſummario. Scdō no. † ex fi. ꝙ
ſi hæres decedit ante aditam hrditatem, fideicōmiſſum vle extin-
guit.Ad hoc opp.C.e.l.nō iuſtam.Gl.ſol.notabiliter. Qñq; qs de-
cedit poſt aditionē,& non eſt dubiū ꝙ ualet fideicōmiſſum.Qñq;
ante aditionē, & ante coactionē, & tunc fideicōmiſſum extingui-
tur.caſus eſt hic,in fi.Qñque ante aditionē,poſt coactionem,tunc
fideicōmiſſum non extinguitur,ſed debet ab eo, ad quē uadit hæ-
reditas ſiue ſit cohæres,ſiue ſubſtitutus,d.l.non iuſtā.ſiue ueniens
ab inteſtato.l.poſt ꝯſanguineos in fi.j.de ſuis & leg. Itē id qd dixi,
de hrde decedente añ aditionē & coactionē, ꝙ fideicōmiſſum ex-
tinguat,intelligas,niſi ad hrdem trāſeat ius deliberandi uel adeun-
di aliquo ex caſib.quos dixi in l.uentre.de acq.hær.tunc.n.cogetur
hrs hrdis ſicut ipſe hrs.l.eam q̃.C.de fideic.facit qd dixi.ſ.e.l. recu
3 ſare in prin.¶† Quæro, qūo pōt eſſe dubium de uirib. fideicom-
miſſi,ſi de teſtō non eſſet dubiū? Rñ. poterat eſſe dubium an fidei-
commiſſum eſſet particulare,uel vle.l.cogi.in prin.j.eo.uel teſtm̄
dicebatur factum ſine ſolennitate,uel abſq; aliqua ſcriptura,& hrs
ꝯfitebatur teſtm̄,negabat fideicommiſſum.Ex hoc pōt eſſe, ꝙ iſta
qō requirat altiorem indaginē, quia forte oportet quod teſtes ue-
a niant de longinquo.¶Quæro,quæ[a] eſt rō † drīæ de exceptione te-
4 ſtamenti,quæ non admittit & fideicōmiſſi, quæ admittitur? Rñ.ſi
defunctus non potuit facere, non intereſt hrdis, qui mihi reſtituit
& adit:quia à nemine poterit ꝯueniri : nec per aditionē fuit factus
hrs,nec ad eum aliquid pertinebit.Sed qñ dubitat de uirib.fideicō
miſſi an ualeat,uel non,intereſt hrdis: qa ſi fideicōmiſſarius coge-
ret eum adire,auferret ſibi ius quartæ, & ius deliberationis ſuæ, ut
j.e.l.cogi.§.idē Metianus.& ideo dēt examinari.Scdm hoc, puto
ꝙ ſi opponeret exceptiones de uirib.teſtamenti,intereſt hrdis:qa
fortè eſt hrs ab inteſtato illius defuncti, & ſic apud eū remanet illa
hrditas tunc eēt examināda illa exceptio, ne aliqd dānum patiat,l.
apud Iulianū.in prin.ſ.eo.& j.e.l.ita tñ.§.quoties.Dic ergo,in ex
ceptionib.in quib. tractat de uirib. fideicōmiſſi, ſi nullū intereſſe
hrdis ꝯtinet,quia fortè repudiauit iam hrs, tunc illa exceptio non
dēt audiri,nec examinari. Prædicta uera, niſi eſſet notoriū teſtm̄,
uel fideicōmiſſum eſſe nullū.l.j.§.ij.cū gl.de tab.exhib. & l. ſi qs le-
5 gatum.§.j.de fal.& no.in l.eam q̃.C.de fideic.¶Quæro, † qd ope
b ras iſta reſeruatio[b] exceptionis,q̃ iudex facit? Rñ.hoc, ut ſi appare
bit exceptiones eſſe ueras, & iuridicas, quicqd eſt factū, habeat ꝓ
non facto,ut hic,& l.pretor.in prin. & l.qui uias.§.j. de dam.infe.
6 ¶Vlterius ſcias † qd do.Fran.Accur. diſputauit unā q. Mater in-
ſtituit filiū, ut ſi decederet ſine liberis reſtitueret hrditatem Seio,
deceſſit infans hrditate nō adita:utrū pater poſſit cogi adire & re-
ſtituere?Et dixit,ꝙ ſi pater adiuit ſpōtè, per l.ſi infanti. cogit reſti-
tuere.l.ſi alienus ſeruus.ſ.de le.2.ſi nō adiuit ſpōte,non pōt cogi,ꝑ
d.l.ſi alien9, qd nō placet:qa imo pt cogi, ſicut ille,ad quē trāſit ius
deliberādi, uel alio mō ius adeūdi,ut no.per gl.ī l.eā q̃.C.de fideic.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Quæro quę.Et no.ꝙ exceptio,tua non intereſt,pōt opponi:uide Inn. in c.ſuper his. de accuſ. licet ſi non opponatur, ſententia ualeat. Tex. eſt in l.ſi poſthumus.§.ſi quis ex his,ſ.de inoffi.teſt.& Inno.dixit ſin.in d.c. ſuper his, ꝙ ſi opponitur ante lit.conteſt.transfert onus probandi in aduerſarium,ſi poſt litem conteſtatam transfert in opponentem.

b ¶ Reſeruatio.Adde quid operetur reſeruatio exceptionum.Bal.conſi.80.3.lib. & Pau.de Caſt.conſ.392.& uide Fran.de Are.in c.exhibita.col.fi. de iud.

§.Tempeſtiuum. Vidimus quis poteſt cogi, uidea-
mus per quem & hoc intēdit. Ma
ior minorem cogere poteſt;par in parem non hēt imperium.h.d.
Proſequere ut in gl.Op.ſ.de off.procon.l.j. Dic, ibi de uoluntaria
iuriſdictione,hic de contentioſa.An autem quis poſſit ſubire offi-
cium plurium,plenè dic per Guil.in l. iij. de adop.

a **§.Si quis.** Filiusfa.[a] miles poteſt cogere patrem adirę & re-
ſtituere.h.d.

ADDITIO.

a ¶ Filiusfa.Adde dum Alex.poſtea tangit,an minor poſſit accuſare ſine cōſenſu patris,Bal.conſi.69.

LEX XIIII.

Nam quod ad ius publicum.

1 *Repudians, perdit ius adeundi ad ſuum commodum.*

§.Sed & qui. Etiā poſt repudiationē qs cogit adire, niſi
1 bona ſint uendita.h.d. † Not.ꝙ licet ille qui
repudiauit,perdat ius adeundi ad ſui commodum.l. ſicut.C.de re-
pu.hæredi.tamen poteſt cogi adire ad commodum alienū, ut hic.

1 *Authenti.ex cauſa, confirmat ſubſtitutionem pupillarem.*

§.Si quis compulſus. Per aditionē factam coactè,
ꝯfirmantur legata, & fideicō
1 miſſa,tabulæ pupillares,& cætera alia.h.d.No.arg.† ꝙ tabulæ pupil
lares ꝯfirmantur per auth.ex cauſa.C.de lib.præte. quæ dicit, cæte-
ra firma permanent. Nam tabulæ pupillares continentur appella-
tione cæterorum,ut hic:dixi in l.filio præterito.de iniuſto teſta.

§.Qui cōpulſus. Qui compulſus adit hæreditatē pōt
pœnitendo hre bñficiū quartæ. h. d.

§.Non omnis. Iuriſconſultus poſtq̃ poſuit illud ſena-
tuſconſultū de coactione in l. qa pote-
rat.ſ.primò,declarauit quis poſſet, uſq; ad l. ille à quo.§.tempeſti-
uum.ibi,per quem iudicem.uſq; ad hunc.§. hic ad cuius petitionē
iudex cogat hæredē uſq; ad l.ex facto.& h.d.Rogatus de reſtituen
da re uel quantitate,non poteſt cogi adire:ſecus ſi rogetur de uni-
uerſitate rerum,uel quota.h.d.uſq; ad l.cogi.§. cum quidam. Op.
hic dr, ꝙ ſi rogatus ſit aliquis reſtituere bona, tranſeunt actiones.
Contra.ſ.de leg.1.l.non amplius.§.fi.& l. ſi quis ſeruum.§.fi. cū l.
ſeq.ſ.de leg.2.Sol.Hic fuit rogatus reſtituere oīa bona,uel ſimpli-
citer,ibi partem bonorum. Quod plenè dic,ut l. ſi quis ſeruum.§.
fi.de leg.2.Opp.ꝙ appellatione pecuniæ, tantum pecunia numera
ta contineatur.j.ad Macedo.l.j.Sol.ut dixi in l.talis. ſ. de leg.1.

LEX XVI.

1 *Pecuniæ appellatione quare totum patrimonium contineatur.*
2 *Verbū peruenire,largè & impropriè accipit ne intercidat fideicōmiſſum.*
3 *Verba obliqua adiecta certæ rei, nō extendunt ad uniuerſitatem bonorū.*
Vrbum relinquo,adiectum certæ rei,non importat inſtitutionem hæredis.
4 *Clauſula,ęre alieno deducto,in teſtamento poſita,quid importet.*
5 *Teſtator ſi rogat expreſſe aliquem reſtituere, quod ſupereſt à debitis, & legatis,fit fideicommiſſum uniuerſale.*
Rogatus ſi deceſſerit ſine liberis à dictis iudicijs,& legatis,reſtituere reſiduum bonorum,ꝙ ſit fideicommiſſum.

1 **Cogi.** Not.ibi in uer.in ambiguo † rōnē,quare appellationę
pecunię,totū patrimoniū ꝯtineat,ſ.ne intercidat fidei
2 cōmiſſum.Dixi clarius in lege talis.ſ.de le.1.Scdō no. † ex uer. ſed
& ſi qs ita rogauerit,ꝙ licet uerbū,ꝑuenire, ꝓpriè intelligat dedu
ctis onerib.tñ hic aſſumit largè,& impropriè,& rō eſt,ne interci-
3 dat fideicom.Sequit uer.& gñalr.Iuriſcōſult9 hic ponit ſummariū
a eius qd dixerat.¶†No.ꝙ uerba[a] obliqua adiecta certæ rei,uel quā
titati,

ADDITIO.

a Pom. ¶ No.ꝙ uerba.Et ſic līta.l.j.§.ſi ex fundo.ſ.de hær.inſt.ſm Ang. ibi poſt Dy.& uide Io.de Imo.ibi.idē Abb.c.Ray.ī 2.no. de teſt.tenet ꝯ iſtud dict. Bar.

BUAH

titati,nunq̄ extenduntur ad uniuerſitatē bonorum. Vnde eſt arg.
a ꝙ uerbum relinquo, [a] adiectū rei ſingulari, non trahat ad inſtitu-
tionē directam,uel obliq̄,ſm Dy.Et pro ↄſtanti ponit Rich.Mal.
in quadam diſputatione,de qua feci mentionem in l. his uerbis in
prin.de hær.inſtit.ꝓbatur in auth.ut cū.de app.cog.§.aliud. ubi nō
ſufficit filio relinqui quoquo relicti titulo, ſed iure inſtitutionis.
Et ſic apparet, ꝙ uerbū relinquo,adiectum certæ rei,uel quātitati,
non intelligit iure inſtōnis,niſi exprimat.Sequit uer. inde quęrit.
Hic ponit determinatio Iuliani,& rōnes factæ in tex. nō ſoluunt,
4 nec declarant.iō examinemus † qd importēt dicta uerba deducto
ære alieno,in legatis.Rn̄.hoc fuit declaratū.ſ.eo.l.Marcellus.§.pe.
ſ.ꝙ hr̄s ipſe ſi uult,ſoluat:ſi nō, hr̄ditatem reſtituat. Et hæc eſt ſnīa
Iuliani hic poſita in fi. Et ex hoc nō obſtat rō prima, quæ innuit,
ꝙ ex ipſa ui uerborū,magis id qd' ſupereſt ex hr̄ditate,q̄ ipſam hæ-
reditatē reſtituere ſit rogatus:qa non eſt uerū ꝙ uerba hæc ſignifi
cent,ſed magis in ptāte hr̄dis ponit, ſi ipſe uult ſoluere:uel alijs re-
5 ſtituere ad ſoluendū.¶No. † tn̄ diligenter illa uerba, qa ſi aliqs in
teſtō rogaret expreſſe reſtituere, qd' ſupereſt à debitis, & legatis,
uel reſiduū bonorū à dictis iudicijs uel legatis, ꝙ iſtud nō eēt fidei-
cōmiſſum vl'e,ut hic tex.exp̄ſſe dicit. Et ꝑ hoc ſemel de facto ↄſu-
lui aliter. Per uerbū cōe fuit facta ſubſtō per hunc modū, ſi deceſſe
b rit ſine liberis,reſiduū [b] bonorū meorū à dictis iudicijs, & legatis,
deueniat in talē. Dicebam, ꝙ ſubſtō hæc non pōt eſſe directa,quia
uerbum commune adijcitur certæ rei magis, quàm uniuerſitati,
ut hic patet:ideo non trahitur ad directam,ut dixi.ſ. proximo.§.

CONCORDIA.

¶ Cogi. Pro ↄcord. aduerte quidam teſtōr reliquit quædam legata ſingularia,
deinde dixit,reſiduū uerò bonorū meorum uolo ad talē pertinere ↄcludit Bar.
ꝙ per talia legata ſubſtō vl'iter facta per uerbū reſiduum uero &c. non alterat
ſed remanet in ſuis uirib.ac ſi eſſet inſtitutus,ut l.ij.de hær.inſt.ita Bar.in l.Cen
turio.in ult.uerb.quartæ.q.prin.ff.de uul.& pup.Ale.in d.l.Cēturio.in co.fi.all.
Bar.tenere ↄ̄riū in hac.l.cogi.i prin.Sol.dat ipſe Ale.dic ut ibi per eū.Cui adde
ꝙ poſſet dici ꝙ illa vl'itas in d.l.cogi.fuit adiecta certę q̄titati ipſius inſtituti in
d.uerò.l.Cēturio.Bar.loquit eↄ̄.Sed dubitat de illo uerbo pertinere,an dicatur
inſtitutus directò,an per fideicōmiſſum, quod tamen relinquitur cogitandum.

ADDITIONES.

a ¶ Relinquo.Adde an trahatur ad inſtitutionem.Bal.conſi.10.4.lib.Ang.conſi.
150.Ro.conſi.57.Bal.conſi.193.j.lib.
b ¶ Reſiduum.Adde conſilium inter conſi.Bal.287.4.lib.

§.Si quis hæres. Fideicommiſſarij uniuerſales poſſunt cogere hæredē adire, ſiue ſit unus ſiue
plures,ſiue inſolidum,ſiue pro parte.h. d.

§.Sed & ſi quis. Ratione hæreditatis propriæ teſtatoris locus eſt Trebelliano in hæreditate
aliena.h.d.Opp.j.proxi.§.Solu. prout ibi dicam.

1 *Inſtitutus ex re certa eo caſu,quo hæreditas pertinet ad eum,& ſic actio
nes ad eum tranſeunt,poteſt cogi adire, & reſtituere.*
2 *Rogatus reſtituere hæreditatem alterius,quæ obuenit teſtatori non detra-
hit Trebellianicam.*

§.Sed & ſi miles. Eo caſu,quo ad inſtitutū ex reb.certis tranſeunt iura,& actiones, illo ca
ſu à fideicommiſſario certarum rerum poterit cogi hæres adire,
1 & reſtituere.h.d.No.arg. † ꝙ inſtitutus ex re certa,eo caſu quo hæ
reditas pertinet ad eū, & ſic ad eū tranſeunt actiones, poterit cogi
2 adire & reſtituere,ſicut hic dr̄,in teſtō militis.¶ † Not. ꝙ qn̄ quis
rogatur reſtituere hæreditatem alterius, quæ obuenerat teſtatori,
non eſt locus Trebellianicæ. Contra. ſ. proxi.§. quidam ſoluunt
ꝙ hic corrigitur : ſed non eſt ueriſimile ꝙ ſe corrigat incontinēti.
Alij,ꝙ ibi peruenerat ad rogantem reſtituere,hic non,quod gl. nō
placet,quia relinquēdo, vr̄ adire, ut ſ.de acq. hær.l. Pantonius.§.fi.
& l.ſi auia.C.de iur.delib.Hug.ſoluit aliter,ut in glo. Tu dic, ꝙ ibi
fuit rogatus reſtituere hr̄ditatē teſtōris totā, vl' partē,& ēt aliā q̄ te-
ſtōri obuenerat : hic uerò fuit rogatus reſtituere ſolū aliā hr̄dita-
tē.De uirib.āt huius relicti,dixit plenè.ſ.de le.2.l. cū fili⁹.§.Lucio.

§.Cùm quidam. Rogatus reſtituere ad diē certum, pōt interim cogi adire & reſtitue-
re.h.d.Op.ſ.e.l.ſed & ſi ante. Solu. Hic de rogato reſtituere ad tē-
pus certum:ibi ad tempus incertum.no.in l.recuſare.§.fi.ſup.eo.

§.Metianus. Ad petitionē unius ex fideicōmiſſarijs p̄t hęres cogi adire & reſtituere totū : & ille,
cui totum reſtituitur à fideicommiſſario quartā nō detrahit, h.d.

1 *Fideicommiſſum uniuerſale ante reſtitutionem uadit ad hæredes.*

§.Idem metianus. Coactio unius ex fideicommiſſarijs facit hr̄dem perdere quartā
in totum, ſi ↄtemplatione totius coegit:ſecus ſi ↄtemplatione par-
1 tis ꝓpriæ.h.d. † Not.tex.ibi alij in locum eorum ſucceſſerint, ꝙ fi
deicommiſſum vl'e ante reſtōnem uadit ad hæredes.Nec ob.ſ. eo.
l.apud Iulianū.§.utrum. quia rn̄de ut ibi no. Et per hoc reprehen-
ditur gl.in l.cū filio.ſ.de leg.j.& l.à teſtatore. de condi.& demon.
Ex hoc.§.formatur diſtinctio poſita per gl. ſ. eo.l.j.§. ſed & quo-
ties.quam uide, & intellige.

§.Si ſeruo. Rogatus reſtituere ſeruo pluriū, perinde eſt ac ſi eſſet rogatus reſtituere pluribus. h. d.

1 *Pater quando rogatur reſtituere filio quando non eſt locus Trebelliano.*
2 *Pater ſi ſit rogatus de emācipiādo filiū, an filius poßit hoc petere à patre*

§.Si pater filio. Ad petitionē filij in ptāte pōt pater cogi adire & reſtituere in non caſtrenſi,&
etiam in caſtrenſi : ad petitionē uerò ſerui ꝓprij quis non cogitur
1 adire,ſed ſpontè adiens cogit reſtituere.h.d.Opp.† qn̄ pr̄ rogatur
reſtituere filio,nō eſt locus Trebelliano,ut ſ. de leg. 1.l. cū filiofa.
Sol.Qn̄q; pater inſtituit, & rogatur de reſtituendo ipſi filio, tunc
eſt locus Trebelliano quo ad oīa eius remedia, ut hic. Qn̄q; filius
inſtituit,& pr̄ rogatur de reſtituendo ipſi filio, tunc eſt locus Tre-
belliano,quo ad oīa remedia,p̄ter q̄ quo ad deductionē quartæ. ut
d.l.cū filiofa.& l.j.§.ſi filiæ.ſ.eo. ¶ Op. ꝙ filio in ptāte non cogat
pr̄ reſtituere,ut j.eo.l.ubi purè. Sol. gl. ꝙ interim fuit emancipa-
tus. Hoc non vr̄ de mente lr̄æ : qd' patet ex eo quod ſequitur de fi-
deicōmiſſo pertinente ad caſtrenſe peculiū. Vnde ſoluunt alij, ꝙ
hic loquit de filio in ptāte. Non ob.l. ubi purè qa ibi fuerunt uer-
ba q̄ ſapiebant extenſionē fideicōmiſſi in tp̄s exiſtentiæ ſui iuris:
hic non hæc uera,ut ibi dicā.¶Sed op.qūo ad petitionē filij coge
tur pr̄,cū qcquid q̄rit filius q̄rat patri ſm iſta tp̄a.l. placet.ſ. de acq.
hær.Soluunt quidā.ꝙ fiet reſtō in peculiū tm̄.Alij dn̄t,& hoc tan
git Iac.de Are.ꝙ coget adire,non reſtituere, & hoc ne pereat fidei
cōmiſſum,patre interim moriēte.l.ille à quo.§.ſi de teſtō.ſ.e. Vel
dic,dicit ipſe,ꝙ coget adire & reſtituere. Ad id qd' dr̄, ꝙ quicquid
q̄rit filius q̄rit patri,uerum eſt patri uolenti : ſed ſi pr̄ non uult qd'
eſt hic,qn̄ adire recuſat,tunc hēt filius,ut caſtrenſe:hic eſt caſus qd̄
no.Sed ↄ̄ hoc facit.l.ſeruus uetāte.de uerb.obl.& l.ēt de acq.re.do.
Dic ergo ꝙ ſpeciale eſt hic,ſicut in patre dilapidante,ut j.eo.l.Im-
perator.Satis.n.eſt dilapidatio,recuſare adire hr̄ditatem. Et in hāc
ſnīam inclinant Iac.de Are.& Old.licet gl.teneat primā,ſ.ꝙ filius
interim fuit emācipatus.¶Opp.ſ.de in ius.uoc.l.j.& 2.Sol. intelli
2 gas hic patrē cogi petita uenia.¶Quæro, † qd [a] ſi pr̄ eſt rogatus de
a emancipiādo filiū,an filius poſſit hoc petere à patre?Gl.diſtinguit
optimè,aut patri eſt aliqd ob hoc relictū, aut non, & ſi eſt relictū,
aut agnouit,aut non.De hoc.ſ.de leg.1.l.filius.§.ſm uulgarē. & l.ſi
cui.de ↄdi.& demon.¶Venio ad uerſi.ſed ſi ſeruo.Opp.C.de ma.
teſt.l.ſeruo tuo.Sol. Hic libertas data directò trahitur ad fideicom-
miſſum:quod dic ut in glo.¶Oppo. ꝙ ad petitionem ſerui poſſit
dominus cogi adire,ut j. ea.l.§. ſi ego Dic ut ibi.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Quid.Et uide Bal.in l.quamuis.C. de fideicom.

§.Hi qui ſolidum. Qui nō pōt capere ſolidū, ꝓ ſe, capit ut alij reſtituat.h.d.Quid de his
qui capere pn̄t?Gl.remittit ad not. in l. eā q̄.C. de fideic. dic ut ibi.

1 *Fideicommiſſarius ſecundus cogit primum hæredem adire, & reſtituere.*

§.Si ego. Vnus ſolus inſtitutus rogatus poteſt à ſeruo hæreditario cogi adire & reſtituere,ſiue ſit fideicōmiſſa
1 rius primus,ſiue ſecūdus.h.d.no.¶ †No.qd' fideicōmiſſarius ſecū
dus cogit primū hr̄dē adire,& reſtituere.¶Op.ſ.ea.l.uer. ſed ſi ſer
uo.ſol.Ibi hæredis ſeruus erat, hic hæreditarius. Et hunc articulū
explicat gl.hic.Dicam plenius in l.non eſt cogendus.j.eod.

§.Talis quoque. Qui ab uno conſecutus eſt libertatē, poteſt alium cogere adire, & reſtitue
re hæreditatem.h.d.

LEX XVII.

1 *Verba directa,quæ directò ualere non poſſunt, trahunt ad fideicōmiſſum.*
2 *Vrbum ſuus,ſua,ſuum,prolatum per notarium in tertiam perſonam,refer
tur ad perſonam diſponentis.*

Ex facto. Iuriſcōſultus uſq; ad hāc.l.tractauit ordinatè de quinq; remedijs ſenatuſcōſulti trebelliani,ſ. de
trib.primis in l.j.uſq; ad §.ſi hr̄s.Ibi de quarto.ſ.de remedio detra-
ctionis quartæ,uſq; ad l.qa poterat ibi uſq; ad hāc.l. tractauit de u-
no remedio.ſ.coactionis.Hic uſq; ad finē tituli tractauit ꝓmiſcuè
de oīb.& hic principl'r tractat de uirib.fideicōmiſſi,& hoc intēdit.
1 Verba directa,q̄ iure directo ualere nō pn̄t † trahunt ad fideicōmiſ
2 ſum.h.d.¶ † No.tex.q dicit,ſua,gl.exponit,ſ.rogātis.[a] Sępè.n. acci-
a dit cū notarij ↄficiant teſtamenta ꝑ uerba tertiæ ꝑſonæ, dubitat,an
hoc ꝓnomen,ſuus,ſua,ſuū,referatur ad ipſum teſtōrem, uel hære-
dem eius : ꝙ in dubio referatur ad teſtatorem, niſi aliud de mente
appareat.Sequentem.§.uide per te.uſque ad §. ſi quis rogatus.

ADDITIO.

a ✱ Rogantis.Adde Bar.in l.cum in teſtō ſ.de aur.& arg.leg.Soc.conſ.249.num.
12.uer.2.difficultas.lib.2.Rip.in l.filiusfa.§.Diui.ult.not.ſ. de leg.j. PANC.

1 *Soboles iniuſta in homine in dignitate poſito,adhorretur.*
Imperator in priuilegijs legitimationis excipit filios illuſtrium.
2 *Filius naturalis, an excludat ſubſtitutū, & ſic faciat ꝙ deficiat fideicō.*
3 *Filius legitimus tantum,an excludat ſubſtitutum, remißiuè.*
4 *Spurius non excludit ſubſtitutum.*
5 *Subſtitutus excluditur, quando quis deceßit cum uno filio, remißiuè.*
6 *Filius ad hoc,ut ſubſtitutum excludat, an ſit neceſſe ꝙ ſit hæres patris.*
7 *Clauſula,ſine liberis,an ſubintelligatur,remißiuè.*
8 *Fundus ſi eſt receptus in emphyteuſim pro ſe, & filijs ſuis, an intelliga-
tur de*

BUAH

tur de naturalibus in emphyteuſi priuata, ut in ultimis uoluntatibus, in eccleſiaſtica non.
9 *Naturalis non ſuccedit in feudo.*
10 *Naturalis, an ueniat in ſententia, quando quis eſt condemnatus cum filijs uſque ad tertiam generationem.*
11 *Filij appellatione in lege, an ueniat naturalis, remißiuè.*
12 *Baſtardus, & naturalis, & ſimiles, an idem ſint, remißiuè.*

a **§. Si quis rogatus.** [a] Filij näles in ſeruitute ꝯcepti, faciunt fideicõmiſſi ꝯdõnem deficere aliàs ex dignitate, & ꝯdõne perſonæ diuerſimodè ſtatuetur. h. d.
Op. de prin. ad fi. Sol. qđ in prin. dr̃ per finẽ declarat, ut ex qualitate perſonarũ diuerſimodè p̃ſumamus. ¶ Quero, q̃d uult dicere Iu
1 riſconſultus ex dignitate, &c. Quidã dñt, † ꝙ ſi eſt hõ poſitus in dignitate, p̃ſumat̃ de näli ſenſiſſe, hoc eſt falſum: quia in hominib. in dignitate poſitis iſta ſoboles magis abhorret̃. l. ſi qua illuſtris. C. ad Orfi. Vnde do. Imperator in priuilegijs legitimationis nobis ꝯceſſis, excipit filios illuſtrium, & ſpectabiliũ perſonarũ. Et hoc illa rõne: q̃a in nobilib. illã ſobolẽ potius abhorret. Dic ergo ꝙ hõ poſitus in dignitate, de tali ſobole nõ vr̃ ſenſiſſe. Et hoc tenet glo. in l. gñalr̃. §. eum aũt. C. de inſti. & ſubſti. licet Iac. de Are. aliter ſentiat. ¶ Opp. ꝙ nälis nullo modo excludit ſubſtitutũ. l. gñalr̃. §. j. C. de inſtit. Sol. gl. ibi, ꝙ teſtõr non expreſſit, ſed à lege talis ꝯdõ ſubintelligit̃: hic qñ expreſſit teſtõr: qđ multi tenent ſed nõ eſt uerũ. Lex. n. ſubintelligit: q̃a p̃ſupponit teſtõrem ſic uoluiſſe. l. cũ auus. de ꝯdi. & dem. l. cũ acutiſſimi. C. de fideic. Dic ergo. ꝙ intelligat̃ ſm̃ diſtin
2 ctionẽ huius. §. An † ergo [b] nälis filius excludat ſubſtitutũ. Dic, aut
b loquit̃ de näli in ſeruitute ꝯcepto, aut de alio näli. Primo caſu, aut fuit ꝯceptus in figura mr̃imonij, & excludit ſubſtitutũ, ut ĩſt. de ſer. cog. in prin. & s̃. de leg. 2. l. Lucius. §. fi. & de iur. deli. l. fi. Scđò caſu, recurrendũ eſt ad diſtinctionẽ huius. l. q̃a aut apparet de uoluntate defuncti, ꝙ de näli ſenſerit, & uoluntati ſtamus, ut hic ibi, ex uoluntate. Et intelligo uoluntatẽ defuncti p̃ſumi, ſi uerba dirigebat ad talẽ, qui alios filios q̃ näles hr̃e nõ poterat, ut ad furioſum. l. heredib. §. fi. j̃. eo. & ibi dicã. Vel ſi in alia parte teſtĩ, de naturalib. fe-
c cit mentionẽ, [c] arg. l. qui filiab. in prin. s̃. de leg. j. & de leg. 2. l. cũ pr̃. §. rogo. Si uerò de uoluntate nõ apparet, aut erat homo poſitus in dignitate, & de naturali ſenſiſſe non vr̃, ut hic, dũ dicit, ex dignitate. & intelligo, ex dignitate, hoĩem honeſtæ uitæ, uel honorabilis cognationis, ita ꝙ ei eſſet uerecundia, ſi ſua cognatio, ſiue ſua domus deueniret ad baſtardos, ar. ad hoc. j̃. de uen. in poſ. mit. l. j. §. & gñalr̃. & s̃. de uẽ. inſp. l. j. §. de inſpiciẽdo. uer. publicè. n. ĩtereſt, &c.
3 alr̃ naturalis excludet ſubſtitutũ, ut hic. ¶ Quæro † q̃d de legitimo tm̃, an ſubſtitutũ excludat? Dic ut l. ſi ita q̃s. §. j. s̃. de leg. 2. & glo. hic
4 tangit. Quæro † quid de ſpurio? Rñ. ꝙ ſpurius nõ excludit ſubſtitutũ, ut in auth. ex cõplexu. C. de ince. nup. & in cor. qui. mo. na. effi. ſui. §. fi. quia filij non ſunt nominandi, & hoc uerũ in maſculo, cui facta eſt ſubſtõ. In muliere uerò fortè recurrẽdũ eſſet ad diſtinctionẽ p̃dictã, arg. inſt. de ſucceſ. cog. §. uulgò. & j̃. vñ cog. l. ſi ſpurius.
5 Quæro, † q̃d ſi aliq̃s deceſsit cũ uno filio. Dicit gl. ꝙ ſubſtitutũ excludit. alle. l. pr̃. de ꝯdi. & dem. Tex. eſt in l. nõ eſt ſine. de uerb. ſig.
6 Quæro, † an ſit neceſſe ꝙ talis filius ſit hr̃s patris? Dic ut no. in l. fi-
7 lius. §. cũ q̃s. s̃. de leg. 1. Quæro, † quid ſi teſtõr nõ dixit, ſi deceſſit ſine liberis, an ſubintelligat̃? Dic, ut l. cũ auus de ꝯdi. & dem. ¶ Quę
8 ro, † q̃d in ꝯ̃ctib. aliq̃s accepit fundũ in emphyteuſim, ꝓ ſe ſuiſq; filijs, an intelliget̃ de naturalib.? Spe. tangit in ti. de emphy. §. nunc aliqua, uer. 67. & vr̃ dicere, ꝙ idẽ ſit in ulti. uoluntatib. ꝙ in ꝯ̃ctib. Sed non poſſum aĩaduertere quõ hoc ꝓcedit: q̃a pr̃, filio naturali nullã coactionẽ q̃rit: quia ex̃neus eſt, ergo ei nõ q̃rit: ſicut nec mr̃ filio. l. debitor. §. fi. j̃. eo. iõ non põt dici, ꝙ ex illo ꝯ̃ctu emphyteutico filijs naturalib. q̃ſita ſit actio pſonalis, nec ẽt realis: q̃a nõ fuerunt in poſſeſſione ipſius, uel alius ꝓ eis, Nã: ut ego dixi in l. Gallus. §. quidã rectè. s̃. de lib. & poſth. dicta uerba, ꝓ ſe, ſuiſq; filijs, intelligunt̃ ordine ſucceſſiuo. Pr̃ ergo ingreſſus eſt poſſeſſionẽ ꝓ ſe tm̃, & ſic filius nõ hẽt ius pſonale, nec reale. Sed ſuſtinendo dictũ Spe. poſſumus dicere, ꝙ filius nälis, põt hr̃e ratũ, & aget ꝯ̃ hr̃des patris, ut ſibi cedant actiones, ut l. pe. de neg. geſt. Facit q̃d no. in l. hmõi. s̃. de leg. 1. Prędicta poſſent eẽ eſſe uera in emphyteuſi data à priuato, ſecus in emphyteuſi data ab eccleſia. Nec credo ꝙ intelligat̃ de nälib. aliquo caſu. De illis. n. non cogitauit eccleſia. nec p̃ſumendũ
c eſt ꝙ cogitauit pp dignitatẽ [c] ſuã, & q̃a tales näles nõ pñt haberi ſi
9 ne peccato mortali. ¶ Quæro, † q̃d in feudis? expreſſum eſt ꝙ näles in feudo nõ ſuccedãt, ẽt ſi fuerint legitimati, ut in uſib. feu. ſi de feu. fue. ꝯtro. c. 1. §. näles filij. Sed in priuilegijs nr̃is, eſt expreſſum,
10 ꝙ ẽt quo ad feuda & uaſſallagia poſſumus lt̃imare. ¶ Quæro, † q̃d in ſñia: Imperator ꝯdẽnat aliquẽ, & ſuos filios, & uſq; ad tertiã generationẽ, an filij näles ꝯprehendant̃? Hãc q. tangit Cy. in l. Libertinũ. C. de interdi. ma. & vr̃ tenere, ꝙ nõ ꝯprehendant̃. Contrariũ vr̃ tenere in l. q̃ſquis. ad l. Iul. ma. in 4. q. ꝙ mõ nõ examino. Quæro
11 † q̃d ſi à lege [d] ꝓferat̃ iſtud uerbũ filij, an intelligant̃ naturales. Vi
d de qđ dixi ĩ l. ꝓnunciatio. de uer. ſig. & l. tutelas. de capi. di. ¶ Quæ
12 ro † an baſtardus, nälis, & ſimilia noĩa idẽ ĩportant? Gl. s̃. de ꝯcub. ſuꝑ rub. vr̃ dicere, ꝙ idẽ ſit. Tu dic pro intellectu iſtorũ nominum ut extra de renun. c. niſi cũ pridẽ. §. perſonæ. & ibi ꝑ gl. Vltimò uide gl. in uerb. ex uoluntate in fi. quæ ſignat arg. ꝯ̃ & nõ ſoluit. Ibi. C. de inſti. & ſubſti. l. ſi mater. Dic, ꝙ ibi reſultat idẽ effectus, hic nõ quod plenè dixi in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. s̃. de lib. & poſthu.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Rogatus. Et uide Bar. in conſi. quod incipit, ſtatuto cauetur, & in cõſi. ſeq. inci. inter gabellatores, ubi conſuluit, ꝙ ſtatutum loquens de filijs, nõ habet locum in baſtardis, ſed in natis ex concubina ſic.
b ¶ An ergo. Adde an naturalis filius excludat ſubſtitutum: & qñ eſt natus in figura mr̃imonij, & qñ pr̃ erat pſona nobilis. Bal. ꝯſi. 208. 4. li. ubi dicit ꝙ naturalis excludit ſubſtitutũ extraneũ naturali cã inſpecta & uoto parentũ, qđ ẽt circa naturales cadit, niſi rõne ꝯ̃riæ, & p̃põderãtia p̃ſumptionis ꝯ̃riæ eſſet ꝯiectu randũ. Itẽ naturalis ſm̃ eũ ibidẽ nõ excludit ſubſtitutũ, qñ teſtõr dixit, ſine liberis, ex linea maſculina: q̃a tunc teſtõr ꝯſiderauit agnationẽ, qđ in naturalib. nõ cadit. l. ſi ſpurius. j̃. vñ cog. & illi matrẽ, nõ patrẽ ſequunt̃. l. uulgò. de ſta. hom. uide ẽt Pet. de Anch. ꝯſi. 226. Et inquantũ Alex. tangit. an lex cũ acutiſsimi. habeat locũ in aſcẽdẽtib. & collateralib. uide Bar. ꝯſi. 114. 2. lib. An aũt d. l. hẽat locũ in uxore grauata reſtituere, uide Bal. ꝯſi. 51. li. v. ✠ Et an filius adoptiuus excludat ſubſtitutũ. & ĩ q̃b. admittat̃ adoptiuus & ĩ q̃b. ñ. uid̃ Dec. ꝯſ. 399. Put.
c ✠ Mentionem. Adde Soc. in l. cum Auus. nu. 65. de cond. & dem. PANCIR.
d ¶ Dignitatẽ. Adde de emphyteuſi quod refert Bal. eius ꝯſi. 20. j. li. tenuiſſe Martinum de Fa. & ꝙ ipſe dicit de feudo, ſ. ꝙ ſi ex ꝯſtitutione regia ſit, ꝙ feudũ poſſit tranſire ad quẽcunq; ẽt incapacem, dummodo ille incapax alienet intra annum ꝙ uigore talis ꝯſtõnis non poterit ad ſpurium peruenire: quia de tali incapace regia maieſtas ſenſiſſe non vr̃, inquantum Alex. dixit, quod legitimati per ſubſequens matrimonium ſuccedunt in feudum, quod illud eſt uerum, cũ matrimonium ꝓcedit de iure cõi. Si aũt diſpenſatur ſuper matrimonio ſolo, filij ante nati non legitimantur. l. Paulus. de ſtat. hom. Si aũt ſuper utroq; diſpenſet̃, tunc filij uigore reſcripti legitimantur, non matrimonia, ideo non ſuccedunt. Et ita dicit Bal. conſi. 330. j. lib. de quo tamen uide Pet. de Anch. conſi. 310.
e ¶ Quid ſi à lege. Adde inquantũ Alex. ponit ſtãte ſtatuto ꝙ inter patruũ, & nepotẽ fiat cõpromiſſum de cã uertente. Pet. de Anch. ꝯſi. 187. Et inquantũ Ale. ponit de ſtatuto permittente uindictã, an ſpurius poterit uindicare, adde Bal. ꝯſi. 119. v. li. ubi tenet ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ ꝯiunctis uſq; ad quartũ gradũ permittatur uindicta, quod ſpurius cõprehendit̃. Et inquantũ tangit de ſtatuto diſponente ꝙ de legato ſoluatur gabella præterq̃ ſi ſit factũ filio, adde ꝙ Ang. in terminis ꝯſuluit ꝯſi. 30. Et an ſtante ſtatuto ꝙ de cauſis ordinariè uentilatis ſoluatur gabella, p̃terquã inter aſcendentes, & deſcendentes, cõprehendant̃ ſpurij. Bal. ꝯſi. 163. v. lib. Et inquantũ tangit, an pater inter filios naturales poſsit teſtari cũ duob. teſtib. uide quæ ultra ipſum poſui in d. l. hac conſultiſsima. Itẽ inquantum ultimò tangit, an baſtardi dicant̃ nobiles & de parentela. Adde Ang. conſi. 30. Et an filij baſtardorum dicantur nobiles. Pet. de Anch. conſi. 390.

1 *Conditio fideicõmißi qñ deficit per deportationẽ, ad fiſcum pertinẽt bona.*
2 *Fideicommiſſum quando non deficit per liberos, non reſtituitur ſtatim, ſed expectatur mors naturalis.*
3 *Filij nati, & concepti poſt deportationem ſunt legitimi.*
4 *Filij nati, poſt deportationem non ſunt in poteſtate patris.*
5 *Filij bannitorũ nati, et cõcepti poſt bannũ faciunt deficere fideicõmiſſum.*

§. Ex facto. Filij ꝯcepti ante deportationẽ faciunt deficere ꝯdõnem fideicõmiſſi relicti, ſi deceſſerint ſine liberis, ſecus ſi poſt deportationẽ ꝯcepti fuerint. h. d. Primò ꝓ
1 † declaratione lr̃æ quæro, qñ deficit ꝯdõ ad quem pertineãt bona? Rñ ad fiſcum, ad quẽ pertinent bona deportatorũ, ut C. de bo. dã.
2 l. deportati. † Quæro, circa ſecundã partem, qñ liberi non faciunt deficere fideicõmiſſum, qñ ueniat reſtituendũ? Rñ. nõ ſtatim, ſed
a expectata morte naturali. [a] l. Statius. §. Cornelio. de iure fiſc. ¶ Venio ad apparatũ. Op. ꝙ ꝑ deportationẽ non quærat̃ fiſco, cũ filius inſtituẽdus q̃ſiuit patri. l. placet, de acq. hær. Sol. ut in gl. j. Op. q̃ eſt in utero, nõ hr̃ ꝓ nato ad cõmodũ alienũ, ut l. qui in utero. s̃. de ſtatu hom. ſed hic eũ natũ eſſe, cedit ad cõmodũ fiſci Gl. dicit, fateor ꝙ hic eſt de caſib. in quo, quo ad cõmodũ alterius hr̃ pro nato. Tu dic ſm̃ Iac. de Are. ꝙ imo hic eſt cõmodũ filij quo ad oĩa bona, uel
3 eorũ partẽ. ut j̃. de bo. dã. l. j. C. de bo. dã. l. fi. Quæro † an poſt deportationẽ ꝯcepti, & nati ſint legitimi? Rñ. ſic quia mr̃imoniũ durat. l.
4 j. C. de repu. † Quæro, an naſcant̃ in ptãte. Rñ. per deportationem perdit pr̃ ea, q̃ ſunt iuris ciuilis. j̃. de pe. l. quidã. ſed pr̃ia ptãs eſt de iure ciuili, ut inſt. de pa. pote. in prin. & l. nã ciuiũ de his qui ſunt ſui uel alie. iur. ergo filij non ſunt in ptãte patris. Et ſic habes caſum, in quo filij naſcunt̃ legitimi, & nõ in ptãte, ſm̃ Ia. de Are. Quæro † q̃d
5 in bannito nr̃i tpis. Gl. inſti. qui. mo. ius pa. põt. ſol. §. relegati. diſtinguit, aut bona ſunt publicata, aut nõ. Tetigi in l. eius qui. §. j. s̃. de teſta. Iac de Are. dicit hic uerbũ notabile ſatis, exbanniti ꝓpriè perdunt ea, q̃ ſunt iuris ciuilis ꝓprij, illius ciuitatis unde ſunt exbãniti. Et hoc intellige in illis exbãnitis, quib. ciuitas bellũ indixit, & pñt
b impunè offendi, ut l. amiſſione. de cap. di. Iura ergo cõia [b] non perdunt, & ſic filij nati poſt bannimentum faciunt deficere conditionem fideicommiſſi. Ex dicto iſto Iac. poſſunt ſolui multæ. q. circa quas uide. q. quam diſputaui, quæ incipit, Lucanæ ciuitatis.

ADDITIONES.

a ¶ Naturali. Adde inquantum Ale. ponit, an hæres grauatus reſtituere ſi deceſſerit ſine liberis, faciat deficere fideicommiſſum, ſi ingredit̃ religionem fratrum minorũ. Ang. conſi. 80. & Pet. de Anch. conſi. 397. Vbi an decedere dicatur ſine filijs, qui filium habet in religione minorum, & an mors ciuilis æquiparetur naturali, uide Old. conſi. 284.
b ¶ Iura cõia. Adde Bal. conſi. 13. 2. lib. & per Pau. de Caſt. conſi. 32.

BUAH

§.Si quis rogatus. Per deportationē nō perdit ius eligendi fideicōmiſſum: ſecus ſi p dānationē in metallū.h.d. Facit vtrū excōicatus poſſit eē arbitrator. dixi in d.l.cū pr.§.hrditatē.ſ.de leg.2.dic vt ibi. Iſta q.fuit ſemel Bononiæ de facto & do.Ia.But.diſputauit,nō tñ determinauit, hic vr̃ eſſe tex.arguēdo,φ excōicatus poſſit eſſe arbitrator. Probo,excōicat⁹ & deportatus æq parant.Inſtit.de cap.di.§.minor.ſed video φ deportat⁹ pt eē arbitrator,vt hic, & d.§.hrditatē,ergo,&c. In ɔ̃riū vr̃ p l.illa verba.ʃ.de ver.ſig.& no.in l.φ attinet.de re.iu.Quid dicemus?neſcio. Mihi vr̃ ſalua deliberōne canoniſtarū,φ poſſet eſſe arbitrator arg.l.iudei.C.de iudę.& auth.credētes.C.de hær.ibi, intra annū,&c.Pro hoc ex̃ de iudi.c.intelleximus. vbi pt ɔ̃here excōicatus,& arbitramentū eſt tráſactio & ɔ̃tus.auth.vt diffe.iud.in prin. & auth.ſi verò cogit.C.de iudi.Ad iſtum tex.poſſet quis rñdere, φ hic non fuit,vt arbitrior electus, ſed in liberū arbitriū fuit cōmiſſum:quia qñ in arbitramentū, tunc eſt iuris:quia intelligit̃ ſ̃m arbitrium boni viri:ſed hic fuit in liberam voluntatem collatum.

1 *Filios ſupuixiſſe, & ſic cōdōnem fideicōmiſſi defeciſſe qui dicit pbare dēt.*

§.Si quis autem. Conditio ſi deceſſerit ſine liberis, intelligitur ſuperuiuentibus,& iō ſi liberi ante rogatū,vel ſimul cū eo moriant,non faciunt ɔ̃dōnem fideicōmiſſi deficere.h.d.No.φ ei qui dicit filios[a] ſuperuixiſſe, & ſic ɔ̃dōnem fideicōmiſſi defeciſſe, incumbit onus probandi.Sis ergo cautus facere poſitiones, per quas concludatur filios ſuperuixiſſe, & iſtā mām declaraui plenè in l.quod de pariter.ſ.de reb. dubijs.[b]

ADDITIONES.

a ¶ Filios.Adde inquantū Alex.ponit, an qñ in diſpoſitione aliqua fit mētio de liberis maſculis comprehendatur nepos ex fœmina,quæ poſui in d.l.j. de ɔ̃di.in ſer.& inquantū tangit,an appellatione hæredis ueniant ſolum deſcendentes,ui de quæ poſui in l.Gallus.§.etiam ultra Ale.adde Bart. & an emphyteuſis eccleſiæ tranſeat ad extraneos, uide quæ poſui in l.etiam.ſolu.matr. ✠ Ad dicta aūt Bar.cui incumbat onus proban.φ deceſſerit quis ſine filijs:uide Alex. conſi.39. lib.1.conſi.19.lib.2.& an & qñ teneatur quis probare negatiuā, Iaſ.in l ij.q.87. C.de iur.emphy. PVT.

b ✠Dubijs.Adde Alex.conſi.20.in fi.lib.1.conſi.29.lib.2.Rui.in rub. de ope.no. nun.nume.53. PANCIR.

1 *Conditio ſi ſine hærede deceſſerit,intelligitur ſine liberis.*
Verba conditionis intelligi debent,vt ſe habeant ad eſſe,vel non eſſe.

2 *Feudum conceſſum tibi tuiſque hæredibus,intelligitur de filijs.*

1 §.Si quis ita. Cōditio. † ſi ſine hrde deceſſerit,intellr̃,id ē, ſine liberis.h.d. Vel alr̃. Verba ɔ̃dōnis debēt intelligi, vt habeant ſe ad eſſe vel non eſſe.h.d.Opp.hrdis applō ad vniuerſos extendit,vt.ʃ.de ver.ſig.l.hrdis applō.Sol.hic eſt duplex lr̃a. Vna.ſi cū hrde alieno deceſſerit,hoc eſt cū hrde,q nō ſit de ſuis, & tunc ɔ̃riū non obſt.Alia lr̃a eſt,ſine hrde,tunc obſtat ɔ̃rium.Sed rñ.φ hic ex pſumpta mente defuncti verbū,ſine hrde, intelligit,id

a eſt,ſine liberis.[a] Rō pſumptionis eſt:quia dēt intelligi, vt habeat ſe ad eſſe,& non eſſe:ſed rarò ɔ̃tingeret,φ qs ſine hrde decederet, iō intellr̃,ſine hrde.id eſt,ſine liberis.ſ̃m gl.qd̃ not. ¶Guil.inducit,ſi

2 †conceſſum eſt feudū, vel pcarium tibi tuiſque hæredib.φ intellr̃ de filiꝭ,aliàs duraret in perpetuū.Hanc quæſt. ponit Dy.in l.in ɔ̃uentionib.ʃ.de verb.ſig.& Cy.in l.liberti libertæque.C.de oper.liber. ego dixi in l. Gallus §.ēt.ſ.de libe.& poſthu. & ibi etiam tetigi qō.

b quam diſputauit Rich.de eo,[b] qui dixit hæreditatē deuenire in Titium & eius filios,& hæredes:an requiratur, φ filij ſint hæredes,& tenet φ ſic,aliàs deficeret ɔ̃ditio:quod pt pcedere in caſu huius.§. qñ dixit,ſi deceſſerit ſine hrde : qa dēt intelligi.i.ſine liberis hrdib. ſecus aūt ſi dixiſſet.ſi deceſſerit ſine liberis. Dic vt dixi in l.filiuſfa. §.cum quis.ſ.de leg.1.vbi gl.tangit.& per Cy.in l.j.C.de ɔ̃di.inſer.

ADDITIONES.

a ✠ Liberis.Adde Dec.in c.in pręſentia de proba. Bar.& alios in l. Gallus.§.etiā de libe.& poſthu. PANCIR.

b Barb. ¶ Rich.de eo.Et an expediat φ ſint hæredes inſtituti iſti liberi, uide glo. & ibi Io.in l filiuſfa.§.cum quis.de leg.1.
Alex. ¶ Adde φ Bart. hic non ponit perfectè dubium quæſtionis diſputatæ per Rich.uide tu plenius in §.etiam.hic adducto.

LEX XVIII.

1 *Fructus,an veniant in reſtitutionem fideicommiſſi, & in quartam imputētur,ponuntur tres caſus.*
2 *Liberis primi gradus non computantur fructus in quartam.*
3 *Parentibus primi gradus computantur fructus in quartam.*
4 *Fructus,qui percipiunt̃ negligētia nō petētis fideicōmiſſum,qñ reſtituant̃.*
5 *Quartæ debitæ iure naturæ quid imputetur,remiſſiuè.*
6 *Fructus quando computantur in falcidiam.*
7 *Fructus in petitionem hæreditatis quando veniant, & hæreditatē augeāt.*

In fideicommiſſariam. Primò ponit vnū dictū. Secūdò, duas exceptiones.Tertiò,aliud dictū.Quartò,rōne pdictorū.Secūda ibi, niſi aut mora.Tertia ibi,planè.Quarta ibi,qties,& ſeipſam ſummat. Op.φ fructus nō ɔ̃putent̃ in quartā,vt ſ.ad l.Fal.l.in rōne in prin. Sol.ibi in Falcidia,hic ī Trebellianica. Rōne dixi in l.in quartā ſ.ad l.Fal. Op.C.de inof.teſta.l.ſcimus.§.repletionē.Sol.ibi in debita iure na

1 turæ.¶†Et p huius declaratione, videndū eſt primò, vtrū fructus veniāt in reſtōnē fideicōmiſſi & iputent in quartā Trebellianicā.

a Circa qd̃ gl.q eſt hic diſtinguit notabilr̃,& ī l.iubemus.[a] C.e.& ibi doc.ſupplent.Gl.tñ in multis deficiūt,vt tangā. Vide gl.primo & ſigna.Tres caſus ergo ponit gl. Primò,qñ fructus pcipiunt ab hrde iudicio teſtōris.Scdò,qñ negligētia non petentis.Tertiò,qñ mora nō ſoluētis,ſeu nō reſtituentis:q diſtinctio eſt īperfecta.qm pñt pcipi fructus, quarto mō ſeparato ab his:vt ſi iacente hrditate percipiant,vel poſt aditā hrditatē,fideicōmiſſario abſēte & nō negligente, illo caſu fructus veniunt in reſtitutionē cū diſtinctione, aut fuit in mora adeūdi,aut nō,vt ʃ.e.l.ita tñ.§.ſi ſeruū.& ibi gl. Itē qd̃ hac gl.dr̃,eſt verū in fructib.qui pcipiunt abſq; puiſione teſtōris. Si.n. ex defuncti puiſione pcipiunt,vt vſuræ,vel pēſiones quas defunctus fuerat ſtipulatus:an veniāt in reſtōnē:dic,vt l.poſtulāte §.fi.& l.deducta.§.pe.ʃ.e.Itē qd̃ hic dr̃, dēt intelligi qñ fideicōmiſſum eſt relictū ſimplr̃.Si verò eſt dictū q cqd pueniret:vel qcūq; pecunia pueniret,& ſic p dictione geminatā,tunc dēt alr̃ dici, vt ʃ.eo.l.baliſta.& l.ſeq.Itē φ dicit hic,φ fructus ɔ̃putat in quartā, ſuperfluū verò reſtituit,dēt intelligi niſi hrs aliqua legata ſoluerit:quia tūc iſtos fructus in illis legatis ɔ̃putat,vt ʃ.e.l.ita tñ.§.hrs ex aſſe.qd̃ dic vt ibi

2 Itē†φhic dr̃,φ fructus ɔ̃putant in quartā,fallit in liberis primi gra-

3 dus.Sed† poſſet dubitari quid in parentib.primi gradus? Rñ.illis cō

4 putant ī quartā, vt.ſ.ad l.fal.l.filiuſf.Itē†circa id qd̃ hic dr̃,φ ſi fructus pcipiunt negligētia nō petentis, non veniunt in reſtōnē,doc. intelligunt de negligentia ante rōnē fideicōmiſſi.Si.n.fideicōmiſſum eēt reſtitutū verbo,vel eēt de caſib.in quib.reſtō eſſet facta ipſo iure qui ponunt in l.pe. C.e.l3 fideicōmiſſarius eēt negligens in petendo reſtōnē realē: n fructus pcepti dēnt ſibi reſtitui,ſicut dicimus in legatario,ad quem trāſit dñium recta via.l.Herennius ſ.de

b vſu.& ibi no.C.de vſu.fru.l.j.& l.ij.[b] facit.ſ.ſol.ma.l.ſi mora.& qd̃ ibi dixi.Ex pdictis iunctis cū diſtinctione gl. collige p te diſtinctione magnā.

5 ¶Quæro†q d ɔ̃putat in quartā debitā iure nāæ? Dic, vt ī gl. Puto tñ φ.l.Papin.§.ſi ɔ̃dōni pare.ſ.de inof.teſt. corrigat p l.ſcimus.§.repletionē.C.de inof.teſta.l3 gl.alr̃ dicere videant. ¶ Quæ-

6 ro,†an fructus ɔ̃putent in quartā debitā iure reſtōnis, q vocat falc. Gl.diſtinguit,q vide doc.rephendūt hāc gl. in vno.ſ.in eo φ diſtinguit ī fructib. pceptis ex re legata.ſ.vtrū ſint pcepti ex re legata,mora nō reſtituētis,vel negligētia nō petētis, &c. Nā cū dñiū recta via trāſiuit in legatariū,fructus ſunt pcepti ex re ipſius legatarij,iō debent ſibi reſtitui,vt,ſ.de vſu.l.Herennius.& l.j.& ij. C.de vſu.& fru. le.& no.p doc.in l.iubemus.C.e.Et iſta ſunt vera in re q erat defuncti.Sed qd ſi n eſſet defuncti,ſed ab eo poſſidebat bona fide vel titulo? Rñ.ſicut qñ defunctus eſt dñs, tranſit dñium recta via in legatariū : ita qñ poſſidebat bona fide trāſit in legatariū quaſi dñium , & ſic publiciana.l.cū ſpōſus.§.j.de publicia.vñ eo. mō fructus ad legatariū ptinebūt,ſed ſi eſſet res prius aliena, ita φ in legatariū nō tranſiret dñium,vel quaſi dñium. tūc hēt locū diſtinctio gl.aut ſunt pcepti,mora nō reſtituētis.aut negligētia nō petētis,&c.†Opp.ad ver.

7 quoties:quia fructus veniūt in petitione hrditatis, & augent hrditatē.l.itē veniunt.§.cum pdixerimus.ſ.de peti.hæ. ergo fructus veniunt in reſtitutionē.Sol.Illud qñ fructus non percipiuntur ab hęrede vero,ſed ab alio poſſeſſore.Nam qñ verus hæres poſſidet,deſinit eſſe hæreditas.l.j.§.veteres.& ibi not.de acqui. poſ.& l.hæres per ſeruum. de acq.hær. Vel aliter hæres videtur rogatus reſtitue-

c re,quod fuit hæreditatis tempore mortis.[c] fructus autem licet augeant hæreditatē,non tamen fuerunt hæreditatis tempore mortis.

ADDITIONES.

a ¶ L.iubemus.Adde inquantū Ale.ponit opi.Sal.an l.iubemus, habeat locū cū filius eſt rogatus reſtituere extraneis, φ eandē opi.habuit Pau.de Ca.in d.l.iubemus.& credo ibi poſuiſſe, & inquantum tangit, an teſtator poſſit diſponere φ fructus compenſentur in quartam quo ad liberos primi gradus . Rom.conſi. 239.tenet φ non .

b ✠ L.ij.Adde φ in ɔ̃rium eſt cōis , ut per Alex.in l.ſi tibi homo.§.cū ſeruus.ſ.de leg.1.& uide Ang.Aret.in §.item.in gl.uer.in rem.inſti.de legat. PANCIR.

c Io.Fr.Ru. ¶ Mortis.Adde Bar.& doc.in l.centurio col.2.ſ.de uulg.& pup.ubi. Ale.col.8.notat Bar.contrarium ſibi ipſi.

§.Si legatum. Quando prælegata non veniunt in fideicōmiſſum , debent intelligi de ea parte q à cohærede pcipit,nō de ea parte,q iure hrditario retinet.h.d. Op. C.fam.ercil.l.filium quem habentē.Solu.ibi expreſſe fuit dictum, φ non computaret,ſ̃m vnā lec. Op.ſ.de vſu.l.in fideicommiſſi.§. cum Pollidius. Glo.ſoluit duobus mod.tene ſecundam ſolu.

LEX XXIX.

1 *Fideicommiſſum relictum filiofam.ita vt ad eum perueniat, videtur dilatum in tempus exiſtentiæ ſui iuris.*

2 *Regula catoniana non habet locum in fideicommiſſo vniuerſali.*
Fideicommiſſi vniuerſalis dies,an cedat ab adita hæreditate.

1 Vbi purè. †Fideicōmiſſum relictū filio, ita vt ad eū perueniat,vr̃ dilatum in tempus exiſtentiæ ſui iuris,h. d.Opp.ſi ſemper fideicommiſſum datum à pr̃e filio,videtur dilatū in tempus exiſtentiæ ſui iuris,malè loquitur. Inſti.de le.§.an ſeruo. & qd̃ not.l.cū filio.ſ.de leg.1.vbi dicit relictū vitiari, īpediēte reg.

Bar.ſuper Secunda Infor. T Caton.

BUAH

Caton. Reſpon. ꝙ hic fuerunt verba quæ ſapiunt extenſionē in tē
pus exiſtentiæ ſui iuris Dixit.n.faciaſque, vt ad eum perueniat. Si
mile ſ.de leg.3.l.fideicōmiſſa.§.ſi filio. Secus ſi fuiſſet relictū ſimp i
citer: quia tunc ꝓrium locū haberet.¶Op.ad hæc.ſ.eo.l.cogi.§.ſi
pater. Gl. ibi intelligit illā ſm̄ iſtā,ſ.ꝙ ibi fuit fideicōmiſſum dilatū.
Alij ꝙ ibi fuit fideicōmiſſum relictū ſi nupſ.,quod ibi tenui. Sed tūc
opp.quia ſm̄ hoc fideicōmiſſum non valet, obſtante reg.Cat.d.§.
2 an ſeruo.†R n̄.reg.Cato.non habet locum in fideicōmiſſum vſi vt
ſ.regu.Cat.l.pe.& ibi no.& maximè ſm̄ glo.quæ eſt.ȷ.e.l.qdā ita,
q̄ tenet ꝙ dies fideicōmiſſi vſis non cedit, niſi ab adita hrḋitate, ſȝ
ego aūr dicā, vt ibi tangā. Vltimò gl. qrit de vna q.de qua dic, vt i gl.

CONCORDIA.

¶ Vbi purè Pro ꝯcordia aduerte ꝙ reg.Caton.habet locū in fideicōmiſſo vſi.
Ita Bar.ſm̄ Alex.in l.Cato.in fi.ff.de reg. Cato. Contra tenere alle.in hac.l.ubi
purè.in prin. Tu dic,ubiq; Bar.loquitur ſm̄ diuerſas opi. Nā tenendo,ꝙ dies fi-
deicōmiſsi cedat à morte teſtatoris,hēt locū prima opin.de qua in l. cū filio.de
leg.1. Si uerò teneamus illam opi.ꝙ cedat ab adita hæreditate, tunc quia nō ha
bet locum in fideicommiſsis conditionalibus.ut in l.pen.de reg.Cato.ideo quia
non ſortitur effectum à morte teſtatoris,ſed expectatur aditio,non habebit lo-
cum dicta regula,de qua per doct.in l.cogi.§.ſi pater filium . hoc eod.titu.& ibi
Iaſo.& in hac.l.ubi purè.

§. Te rogo. Rogatus partiri hæreditatem cum alio, videtur rogatus partem reſtituere,h.d.

1 *Pecunia quæ expenditur in proxenetis & bannitoribus,ac emptoribus ad allicendum eos,deducitur.*

§. Qui in diſtrahendis. Opp. ȷ.eo. l.mulier. §.ſed etenim.Sol.gl.hic ad tēpo
ralē rei vtilitatē. Tu dic,ꝙ hoc imputatur hęredi,ſed pro parte ſua
1 cuilibet ꝯceſſa.¶†Quæro an pecunia quæ datur proxenetis, vel da
tur emptoribus ad alliciendū eos ad promittendū, & quæ datur bā
nitoribꝰ qui faciūt ſubhaſtationes, & ſimiles expenſæ quæ fiunt ad
expediendā venditionē,debeant deduci? Reſpon.ſic, vt.ſ.ad.l.fal.l.
quantitas.& C.de iur.deli.l.ſcimus.§.in computatione, & hic.

LEX XX.

Sed & ſi ad tempus. Qui decedit vxore prægnante quæ poſtea parit, vr̄ cum li-
a beris [a] decedere,h.d. Facit.l.ſi quis prægnantem.ȷ.de reg.iur.

ADDITIO.

a ¶ Cum liberis. Adde inquantū Alex.ponit, an ubicunq; ponitur ꝯditio libero-
rū,ſufficiat liberos habuiſſe dato ꝙ decedant, ante mortem illius cui nati ſunt,
quod Bald.conſuluit ſm̄ opin.Iac.de Bel.conſi.223.incip. item inſtitutio. 1.lib.

LEX XXI.

1 *Proteſtatio facta debitoribus ne ſoluant,an impediat ſolutionem,remiſsuē.*

Hæres. Quod hrs indebitè reſtituit,recuperat, ꝯdicendo,vel
poſſeſſiones adhuc vacantes aprehendēdo, vel qd̄ dēt
non ſoluendo,vel debitoribus,ne ſoluant denunciando,h.d. Opp.
ꝙ non poſſit repetere.C.ad l.fal.l.error.Sol.hic errauit in facto.Pu
tabat.n. ꝙ æs alienū totā hæreditatē exhauriret, & iō nullā quartā
putabat poſſe deduci.Op.ſ.de leg.1.l.ꝙ ſi nulla.Sol.vt ibi. Opp.ad
id quod hic dr̄,ꝙ p̄t poſſeſſiones nāciſci,de l.extat.ſ.ꝙ me.cau. Sol.
intellige hic poſſeſſiones vacantes, fuit.n. facta reſtitutio ſolo ver-
bo,& poſſeſſionem realē adhuc non apprehenderat, aliàs nō poſ-
ſet occupare.Opp.ad id ꝙ dicitur hic, ꝙ p̄t denunciari debitoribus
ne ſoluant.C.depoſi.l.pen.& auth.ibi poſita. Sol.ibi ſpeciale in de-
poſito: vel dic, ꝙ hic non eſt perſona extrinſecus veniens,ſed eſt
hæres qui habet directas,meritò p̄t debitoribus denunciare ne ſol-
1 uant,de alijs aūt† proteſtationibus factis debitoribus ne ſoluāt, an
p̄nt impedire ſolutionē, dic vt dixi in mā proteſtationis, in l.non
ſolum.§.fi.ȷ.de op.no.nun.circa denunciationem prohibitoriā.

LEX XXII.

Mulier. In ꝯditionibus quæ effectū relicti reſpiciunt, nō refert quid ex æquipolentibus fiat.h.d. De hoc plenè
diſtingue,vt in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.de libe.& poſthu.

1 *Paria ſunt aliquid in eſſe conſiſtere,vel ſperari de proximo eſſe.*

1 §.non eſt. Seruus poteſt cogere hæredē à quo fideicōmiſ-
ſaria hæreditas,& libertas eſt ei relicta.h.d.† No.
ꝙ aliquid in eſſe ꝯſiſtere,vel ſperari de proximo eſſe,paria ſunt.Fa
cit.l.nō tm̄ de excu.tut. & l.ſi impuberi de tuto. & cura.da. ab his.

§. Si hæres. Fructus ꝑcepti negligētia nō petētis, nō ꝯputantur in quartā:ſecus ſi iudicio teſtatoris ꝑcipian-
tur,h.d. Circa hoc dixi plenè.ſ.eo.l.in fideicommiſſaria. quod no.

§. Sed enim. Hæres tenetur fideicommiſſario vniuerſali de dolo,& lata culpa tantum.h.d.Opp.ꝙ te-
neatur de leui,vt.ſ.de leg.1.l.ſi ſeruus legatus.§.cum quid.Sol.glo.
ꝙ hic fuit coactus.Iſta eſt truffa. Dic, ꝙ hic loquitur in fideicom-
miſſario vniuerſali,ibi in legatario ſingulari. Rationem ibi dixi.

1 *Filia poteſt res,quæ ſubiacent reſtitutioni,in cauſam dotis alienare.*
2 *Fructus percepti ex hæreditate teſtatoris per filiam qn̄ ꝯputenī in dotē.*
3 *Dos,quæ debetur filiæ,non debetur iure obligationis,ſed officio iudicis.*
4 *Fructus ex hæreditate percepti per filiam, & conſumpti,non imputantur in dotem,ſi malitioſè non conſumpſit.*
5 *Vſusfructus ſi relinquatur vxori donec caſtè, & honeſtè vixerit,ſi tranſit ad ſecunda vota,valebit relictum,quia dicitur caſtè viuere.*

1 §. Cùm proponeretur. Filia † pōt res quæ reſtitutioni ſubiacent,in cauſam
a dotis alienare, [a] niſi ex fructibus tm̄ percepiꝰ,ꝙ doti ſufficiat. h.d.
2 Opp.†fructus [b] non ꝯputantur in quartā ēt in liberis primi gradus.
b vt C.e.l.iubemus.& no.in l.in fideicommiſſariam.ſ.e.So. Fateor,
ꝙ non ꝯputantur in quartā,ſed benè computantur in aliā cām,per
q̄ licet minuere fideicom.vt hic.Opp.dos eſt debita filiæ,ergo fru-
ctus non ꝯputantur in dotē,niſi dicatur à teſtōre, vt l.ſi debitor.ſ.
3 ad l.fal.Sol.Iac.de † Are.ꝙ dos non eſt debita iure oblōnis, ſed ma
gis officio iudicis ex æquitate, q̄ æquitas ceſſat,qn̄ mulier hēt aliun
c de vnde ſe alat, [c] ſicut dicimus in alimētis, in l.ſi quis à liberis.§.ſed
& ſi filius.ſ.de lib.agno. vides ergo qd̄ Ia. de Are. tenet,qd̄ dos nō
d debet filiæ iure oblōnis & bn̄, [d] licet ꝯdicat gl.de act.& obli. l.obli-
gamur.§.j.q̄ ibi reprehēdi,& Guil.de Cu. & l.cū is.§.j.de ꝯd.indeb.
Aduertendū tn̄ eſt,quia verba Ia.de Are.hic,vn̄r innuere qd̄ mari-
tus detrahat quartā.& ēt dotē,qd̄ non eſt verū, vt in auth.res q.C.
cōia de lega.vbi dicit, ꝙ ita demū poſſumus res q̄ ſubiacent reſtitu
tioni,alienare in cām dotis,qn̄ legitima portio ad dotē nō ſufficit:
non ergo debet habere vtrunq; integrū. Et iō hic.§.in fin. qui lo-
quitur de fructibus computandis in dotem nō corrigitur. Hoc te-
net Iac.de Bel.in auth.de reſti.& ea quæ pa.§.quàm ob rem.in 2.q.
4 ¶ Sed † quæro, [e] mulier percepit multos fructus ex hęreditate,ſed
e eos conſumpſit: vtrum illi fructus conſumpti computentur in do
tem? R n̄.tex.dicit hic, ac ſi quod ſuperfuiſſet rogata eſſe reſtituere.
Ex hoc concludo,quod ſi fructus non malitioſè ꝯſumpſit, ſed lar-
gè his vſa ſit,non computantur ſibi.l.Titius rogatus.ȷ.eo. Alia cir
f ca hanc mām dicam in l.à filia in prin.ȷ.eod.¶ Vltimò Oldr. [f] alle.
5 † hunc tex.qd̄ ſi teſtator dixit, relinquo vxori meæ, donec caſtè &
honeſtè vixerit,qd̄ relictū debet hr̄e, ēt ſi trāſeat ad ſecunda vota:
quia caſtè & honeſtè viuere eſt,vt hic,ibi,mulieris pudicitiæ ꝯgrue
bat &c. Pro hoc eſt text.expſſus 31.diſt.c. Nicena. Vnde dicere dēt
donec caſtè & honeſtè vixerit,& vitā vidualē ſeruauerit. Prædicta
vera niſi de volūtate teſtōris,vl̄ de cōi vſu loquēdi aliud appareret.

ADDITIONES.

a ¶ Alienare. Adde dum Ale.ponit an res ſubiecta reſtitutioni poſsit pro alimen
tis alienari,quod Lud.Ro.conſuluit quod ſic,conſ.256. Et an filia grauata reſti
tuere piæ cauſæ,poſsit de illis bonis dare dotem marito, & ꝙ maritus illa lucre
tur uigore ſtatuti,uide Bal.conſi.228.3.lib.& 72.2.lib.
b Poma. ¶ Fructus. Et uide Bal.in l.iubemus.C.eo.& in auth.hoc amplius.C.de
fideic.& Io.de Imo.in l.centurio.ff.de uulg.& pup.& in c.Ray.de teſta.
c ✠ Alat. Adde ꝙ ꝯrium tenent cōiter doc. Alex. Aret.& Soc.in l.j.ſ.ſol.mat.gl.
Bal.& Ange.in l.ul.C.de dot.promiſſ. PANCIR.
d Barb. ¶ Et benè. Adde Pau.de Ca.conſi.222.& 235.& ibi, an pater filiam nu-
ptam dotare cogatur.
e Barb. Sed quæro. Et uide Bar.in l.filiuſfa.§.diui.de leg.1.ubi dicit ꝙ Ia.de Are.
dicebat per iſtum tex.ꝙ licet quis ſit prohibitus alienare,tamen poteſt alienare
in cauſa dotis. ✠ Et uide. Caſtr.conſi.19.lib.1.ubi dicit ꝙ ſi extant computan-
tur ſecus ſi bona fide conſumpti ſunt. PVT.
f ¶ Oldr. Adde ꝙ idem Oldr.conſi.213.conſuluit,ꝙ ſi maritus leget uxori donec
in hoſpitio uixerit ipſius mariti, quòd mulier ammittit legatum ſi nubat, licet
uirum ducat in hoſpitium primi uiri. Poma. ¶ Et uide Ang.in auth. de non
eligen.ſecundo nub.

§. Vt trebelliano. Trebellianū ita demum locū habet ſi quis eſt rogatus,vt hæres.h.d.Op.
ſ.ad l.Fal.l.pœnales.§.fi.vbi legatarius detrahit Fal. So.Ibi detrahit
ex præſumpta voluntate teſtatoris: quia ſibi eſt detractum.no.ſ.e.l.
j.§.denique. ¶ Quærit gl.ab aliquo hærede eſt legata pars bonorū,
an poſſit cogi adire & reſtituere. Et gl.diſputat, dic dixi in l.ſi quis
ſeruum.§.fi.ſ.de leg.2.¶ Quærit gl.quid ſi ab hęrede eſt legata pars
hæreditatis ſub hoc noīe hæreditatis,an poſſit cogi adire, & reſti-
tuere? Et dicit,ꝙ poſſit cogi,quia tranſituræ ſunt actiones, d.l.ſi qs
ſeruum.§.fi.cum l.ſeq. Hoc tenet Iac.de Rauen.& Cyn.in l.filium
quem habentem.in ver.de quarta Trebellianica.C.famil.erciſcun.

LEX XXIII.

Quoties. Portiones appoſitæ in inſtōne vn̄r repetitæ in fi
deicōmiſſo,niſi ex onere appoſito,vel ex expſſio
ne propriorū nominum aliud īducatur. h.d. Op.C.de imp.& alijs
ſubſt.l.ſi.Sol.vt in glo.Op.vt.ȷ.de duob.reis.l.ſiue à certis. Solu. Illa
debet intelligi ſecundum iſtam, vt ibi not. Quæro, quid ſi nomen
proprium & appellatiuum ſit expreſſum? Dic,vt in gl. Et circa hoc
dic,vt dixi in l.turpia.§.ſi pars.de leg.1.& facit pro glo. quod vidi-
ſtis notat.in l.cum ita.ſ.de condi.& demon.

LEX XXV.

1 *Dies fideicommiſſi vniuerſalis quando cedat.*

Quidam ita in teſtamento. T traſlatio fidei
cōmiſſi ī dubio
intelligi,ſi primo fideicōmiſſi reſtō facta non fuerit.h.d. Primò po-
nitur thema, & qō. Secundò vna rn̄ſio. Tertiò,illa rn̄ſio in dubiū
reuocatur. Quarto,illa rn̄ſio in totum corrigitur & noua ponitur.
Secunda ibi, reſpondi. Tertia ibi, ſed an ea. Quarta ibi Marcellus.
1 ¶ †Pro declaratione quæro,quādo cedit dies fideicōmiſſi vniuerſa
lis

BUAH

lis?Gl.rñdet hic,ꝙ à die aditæ hæreditatis,vt hic in gl.ſuper verbo,
adeatur.& gl.ſeq.Idẽ tenet gl.ſ̃.de reg.Caton.l.iij.Dy.ſ̃.adim.leg.l.
iij.§.j.Iac. de Are.ꝯ̃, ꝙ à die mortis,ſicut in legatis & fideicõmiſſis
ſingularib.ꝙ examinaui in l.cũ filio.ſ̃.de leg.1.Opp.ſ̃.de adim.leg.
l.iij.§.j. vbi in dubio ad impediendã translationẽ ſufficit diem fidei
cõmiſſi ceſſiſſe.Gl.hic,ſuper verb.prima quaq; die,ponit duas lec.
ſm ſecundã dicere vr̃,ꝙ hic intelligatur ſm illã,ſ.ſi prius deceſſerit,
q̃ dies fideicõmiſſi ceſſerit,& tunc ad finẽ huius.§.ſ.in verſ.Marcel
lus.Rñde dum dicit, ſi non iam puer hoc accepit,ſubaudi verè,vel
iuris fictione,ita ꝙ actionẽ hẽbat ꝓ eo petendo.Cũ ergo die ceden
te fideicõmiſſi actionẽ hẽbat:ergo, &c.Et ita ſentit Dy. Ia.de Aret.
& Old.ꝯ̃: quia hæc expoſitio eſt directè ꝯ̃ text.Dicunt ergo ꝙ lex
ꝯ̃ria debet intelligi in puero minore,cui à die cedẽte legati, fit mo
ra re ipſa.l.in minorum. C.in quib.cau.in integ.reſtit. nõ eſt neceſ.
hic loquitur in maiore , & hanc teneo. Opp.de d.l.iij.§.j.vlt.reſpõ.
vbi ad impediendã translationem ſufficit ꝙ dies ceſſerit.Sol.ibi lo-
quitur in legato ſingulari, de cuius natura eſt vt trãſeat recta via in
legatarium , ideo ſufficit diem legati ceſſiſſe: hic in fideicommiſſo
vniuerſali.de cuius natura eſt,vt reſtituatur per hæredem , & ideo
verba intelliguntur in dubio ſi prius quid ei acciderit quàm reſti-
tuatur. Et circa hæc plenè diſtingue , vt diſtinxi in l.ꝯ̃ria.Opp.ꝙ fi-
deicommiſſario decedente ante reſtõnem tranſmittat ad hæredes
ſuos,l.cogi.§.idem Metianus.ſ̃.eo.& no.in l.apud Iulianum.§.fin.
ſ̃.eo.Sol. Hic ante fideicommiſſum fuit translatum in alium , ſub
illa conditione,ſi decederet antequam reſtituat:ibi ſecus.

1 *Seruus hæres,licet hæreditas quæratur domino,tñ remanet heres nomine.*

§.Si ſeruo.

Valet fideicõmiſſum ꝑ qđ dñs rogatur reſtitue-
re ſeruo inſtituto.h.d.Op.ſ̃.de leg.j.l.cum filio.
Soluit gl. ꝙ ibi Trebellianũ habet locum quo ad omnia remedia.
præterquam quo ad deductionem quartæ, quia non eſt hæres:ſed
1 dominus eſt rogatus, d.l.cum filio.†Not.ꝙ ſicut filius remanet hæ
res nomine,licet hæreditas quæratur:patri:ita ſeruus,ſm hanc glo.
quam tenui in l.cum filio.licet quidam contra,vt ibi dixi.

1 *Seruus ſubiectus reſtitutioni,quando manumitti poſſit.*
2 *Hæres manumittẽs ſeruum reſtitutioni ſubiectũ,qñ teneat ad æſtimationẽ.*
3 *Hæres quando præſumatur ignorare contenta in teſtamento.*

§.Si qui filium.

Seruo qui ſubiacet reſtõni cum vniuer-
ſitate,põt libertas in teſtõ relinqui, & fi-
1 deicõmiſſario æſtimatio eius debebitur.h.d. ¶†Primo not.ꝙ ſer-
uo qui ſubiacet reſtitutioni poteſt dari libertas.¶ Secundò no.ꝙ il
le qui dat libertatem tali ſeruo,ſiue ignorãs,ſiue ſciens, tenetur ad
æſtimationẽ.¶ Tertiò,no.ꝙ hæreditas delata tali ſeruo, venit in fi-
deicommiſſ.Ad primũ opp.j̃.qui & à qui l.hæres. Gl.ſol.pluribus
modis, quæ ſolutiones nõ ſunt neceſſariæ ad l.illam.ſed illa ſol.eſt
vera,ꝙ ibi ſeruus qui erat relictus,erat hæredis,ideo p̃t dari ei liber
tas,ſed æſtimatio rei debetur,& ſic ꝯcordat. ¶ Secũdò opp.ad idẽ.
j̃.qui & à q̃b.l.gñaliter.§.fi.Gl.dicit,ſolue vt mõ. dixi in alio ꝯ̃rio:
quia ibi inter viuos,hic in teſtõ. Quod quantũ ad illã.l.nõ valet q̃a
ibi dicit,nullã libertatẽ,&c.& ſic nec inter viuos,nec in teſtõ.Sol.
ergo,dicit, gl.in l.ſeruũ qui ſub ꝯditione.j̃.de manumiſ.videlicet,
ꝙ ibi ſeruus ſpecialiter fuerat legatus:hic ſub vniuerſitate.quod te-
net Iac.de Aret.in d.l.ſeruum. ¶ Opp.ꝙ huic ſeruo non poſſit da-
ri libertas.l.fi.§.ſed quia.C.cõmunia de leg.Sol.gl.ꝙ ibi purè.vel in
diem certum erat relictus: hic ſub conditione, & hæc vera. Sed ꝯ̃
hoc opp.de eadem l.fi.§.ſed quia.in fi. vbi prohibetur alienatio re-
rum quæ ſubiacent reſtitutioni ſub conditione. Sol. Ibi non dicit
de manumiſſione,ſed de cæteris alienationibus. Alij dicunt, ꝙ hic.
§.hodie corrigitur: & hanc tenet gl.in d.l.ſeruum.j̃.de manumiſ.
Mod.vt Iac.de Rauen.& Cy.tenent quod hic.§.non ſit correctus.
Nec obſt.l.fi.§.ſin aũt ſub ꝯditione.C.e.com.de leg.quia ibi ꝓhibe
tur inter viuos alienatio rei,q̃ ſubiacet reſtõni,hic loquitur de ma-
numiſſione,q̃ fit in vltima voluntate.Et ſic eſt duplex fauor,liber-
tatis,& vltimæ voluntatis.Hoc ẽt ponit gl. hic in ſolutione quadã
2 p̃cedentiũ ꝯ̃riorũ.¶†Diſtingue ergo ſic, an ſeruus qui ſubiacet re-
ſtõni poſſit manumitti,aut erat ſeruus hæredis, & põt manumitti,
ſed debetur æſtimatio,vt.ſ̃.qui & à quib.l.hæres ꝓpriũ. & l.ſi quis
inquilinos.§.j.ſ̃.de leg.1. Si verò fuerat teſtõris,& tũc, aut relictus
erat ſpãliter & non p̃t manumitti.l.ſeruũ de manumiſ.& l.gñaliter.
in fi.qui & à quib.Si verò erat relictus ſub vniuerſitate,tunc,aut pu
rè,vel in diẽ certũ. & non p̃t manumitti.l.fi.§.ſed quia. C.cõm.de
leg.Aut ſub ꝯditione & tũc, aut manumittit in vltima volũtate,&
p̃t:ſed æſtimatio debebit,vt hic.Aut inter viuos,& nõ p̃t manumit
ti,ſicut nec cæteræ res alienari, d.l.fi.§.ſin aũt ſub ꝯdõne.C.cõmu.
de leg.Illis tñ caſibus in quib.aliæ res p̃nt alienari, vt puta vſq; ad le
gitimã,ſm ea quæ habuiſtis in l.Marcellus.§.res.ſ̃.e.vel ſi alienatio
fieret ab ignorante.l.fi.ſ̃.de leg.2. tunc ẽt valeret manumiſſio mul
to magis.¶ Opp.ſ̃.de leg.2.l.fi.Sol.ibi loquitur in ignorãte quo ca-
ſu nihil eſſet ſpeciale in libertate. Opp.de actio. & oblig.l.is qui ex
ſtipulatu.Solu.Ibi in ſeruo qui ſubiacet reſtitutioni ex ꝯ̃ctu: hic in
a eo qui ſubiacet reſtitutioni ex vltima voluntate, vt no.per gl.in d.
3 l.ſeruum de manumiſ. Venio ad ſm [a] dictum.hic dicitur,†ꝙ tenet
ad æſtimationẽ ſiue ſciens,ſiue ignorans,ꝯ̃ de ꝯd.inde.l. in ſumma
§.pe.Solu.quod ſpeciale eſt hic in hærede,cui nõ permittitur igno
rare ꝯtenta in teſtõ,qđ no.Similẽ glo.habetis.ſ̃.de lib.leg.l.cũ hr̃s.
Tetigi in l.cętera.§.fi.ſ̃.de leg.1.examinaui plenè in l.qui Romæ.
§.duo fratres.j̃.de ver.ob.Nam iſtud eſt verum in his quæ ex teſtõ
dependent: in alijs ſecus.l.qui alterius.j̃.de reg.iur.Item in his quæ
ex teſtõ dependent, non eſt verum ſimpliciter, vt dixi in d.§.duo
fratres.Opp.ꝙ ſi ignorauerit non excuſetur,vt j̃. de do.cau.mor.l.
ſi is cui.Gl.Sol.& benè.Opp.ſ̃.de interro.act.l. de ætate.§.ex cauſa
Sol.vt in gl.Opp.inſtit.de act.§.ſi quis agens. Sol.vt in glo. de quo
per Dy.in c.non debet aliquis.de.reg.iur.lib.6.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Secundum.Et uide Bar.in l.eius qui,ſupra ſi cert.pet.

LEX XXVI.

1 *Syndicus ciuitatis qualiter debet conſtitui.*

Omnibus.

Ciuitatibus, quæ non ſunt hoſtes Imperij,põt
fideicõmiſſum relinqui, & agere poterunt per
ſuos ſyndicos. h.d. Innuit ꝙ quædam ciuitates non ſunt ſub impe-
rio.Contra ad l.Rhod.de iac.l.deprecatio.Sol.intelligo ſub impe-
rio omnes ſunt de iure,de facto non. Sunt tamẽ quædã quæ etiam
ſub imperio de iure non ſunt, vt ciuitates donatæ eccleſiæ. Tenet
1 enim eccleſia ꝙ talis donatio valuit. ¶†Quæro qualiter conſtitua-
tur ſyndicus à ciuitate?Glo.notabiliter dicit, vel fiat per adunantiã
gñalẽ totius populi,vel p ꝯciliũ,ſeu ordinẽ ꝑ quẽ regit ciuitas. Vel
fortè aliq̃s qui eſt ſyndicus ex.l. vel ex ꝯſuetudine ſicut eſt hic. Nã
vnus ex iudicibus capitanei,eo ipſo quod eſt Iudex illius tribunalis
eſt ſyndicus ciuitatis. Vide gl.& no.dixi in l.ij.C.de decu.lib.10.

LEX XXVII.

Ita tamen.

1 *Fructus ꝑcepti,negligentia nõ petẽtis, non reſtituunt ẽt ab hærede coacto.*
2 *Hæreditate iacente,quæſita veniunt in reſtitutionem.*
3 *Fructus qui non percipiuntur iudicio teſtatoris,quando veniant in reſtitu
tionem,& in quartam imputentur.*

§.Si ſeruum.

Quæſita per ſeruũ poſt aditã hæreditatẽ ab
hærede coacto,non veniunt in reſtitutionẽ,
1 ſecus in quæſitis,hæreditate iacente h.d. † Not.ꝙ fructus percepti
negligentia non petentis,non reſtituuntur etiã ab hærede coacto.
2 Item.no.†ꝙ quæſita iacente hæreditate,veniunt in reſtitutionem.
Opp.j̃.proxi.§.Sol.vt ibi videbitis.Nam fideicõmiſſarius qui coe-
git adire,imputet ſibi,ſi non coegit reſtituere.Opp.ſ̃.eo.l.quidã.§.
fi.vbi hæreditas quæſita ſeruo,venit in reſtitutione.Gl.dicit, ꝙ hic
hr̃ditas fuit quæſita hæredi , ibi non.Hæc ſol.non placet.Innuit.n.
ꝙ plus teneatur hæres qui non hẽt,q̃ ille qui habet. Vnde Iaco.de
Are.dicit, ꝙ hic tpe quo hæres fuit coactus adire non ceſſerat dies
hæreditatis relictæ ſeruo,ſed ceſſit poſtea tpe quo fideicõmiſſarius
erat negligẽs. Sed in l.ꝯ̃ria eſt quid imputetur hæredi:quia facto ip
3 ſius fideicõmiſſarius priuatur hæreditate relicta ſeruo.¶†Op.fru-
ctus,qui non percipiuntur iudicio teſtatoris,non veniunt in reſti-
tutionẽ,nec imputant in quartã.l.mulier.§.ſi hæres.ſ̃.eo. hic dr̃ ꝯ̃-
riũ in fructib.perceptis iacente hæreditate. Solu.dic ꝙ in hoc ver.
ſed ſi quid, ponitur caſus omiſſus ꝑ gl.in l.fideicõmiſſariã.ſ̃.e. Nã
iſti fructus non ſunt percepti iudicio teſtatoris,nec negligentia nõ
petentis, nec mora non reſtituentis: tñ veniunt in reſtitutionẽ cũ
diſtinctione:aut adiuit coactè,& reſtituit,vt hic, aliàs non reſtitue-
ret,d.l.mulier.§.ſi hæres.& tractatur per doct.C.eo.l.iubemus.

1 *Commodum quis non debet conſequi ex eo quod eſt nixus impugnare.*
2 *Subſtitutione ex pupillari,quod quis capit, qñ veniat in fideicommiſſum.*
3 *Subſtitutus pupillo & grauatus de reſtituendo,quando cogatur adire.*

§.Qui ſuſpectam.

Qui cadit coactus cõmodũ ex hæ
reditate ꝯſequi nõ debet,h.d. Pri-
mò,ponit rĩam.Secundò,illam per exempla declarat.Secunda ibi,
1 & ideo. ¶†No.ꝙ ex eo non debet quis ꝯmodũ ꝯſequi ꝙ nixus eſt
impugnare,vt hic,& extra de re.iu.c.ex eo non debet.lib.6.Quod
debet intelligi,vt eatenus non ꝯſequat̃ præmiũ, quatenus non po
tuit ꝯſequi, impugnatione ſua exiſtente vera. Facit.ſ̃.de his qui.vt
in d.l.poſt legatũ.in prin.& quod ibi dixi.¶ No.diligẽter, qđ illud
ꝙ quis habet ex ſubſtõne pupillari,nõ venit in fideicõmiſſum, ni-
ſi coactus adiuerit:qđ qualiter debeat intelligi.j̃. dicã incõtinenti.
Op.dr̃ hic, ſi hẽt cohæredẽ p̃t retinere pupilli hr̃ditatẽ. Contra de
l.ſed ſi plures.§.filio.de vulg.& pup.Gl.dicit,intelligo, ꝙ habeat co
hæredẽ aliũ q̃ pupillũ,& ſic poſſumus hic ponere in pupillo exhæ-
redato. Vel dic quantũ ad mãm huius.§.nõ curo hẽat cohæredẽ fi
liũ, vel extraneum, ſed ꝯ̃rium loquitur quo ad ſeparationẽ bonorũ:
de quo plenè notatur in l.quidam elogio. C.de iur.delib.dixi plenè
in l.fi.ſ̃.de acq.hære.Op.ſ̃.prox.Sol.vt hic in 1.gl.quia cõmodum
2 p̃t ꝯſequi,qui adit coactè ex negligentia non petentis. ¶†Quæro,
vtrũ illud ꝙ quis capit ex ſubſtitutione pupillari veniat in fideicõ-
miſſum.Hic vr̃ caſus ꝙ non,niſi adiuerit coactè. In contrarium vi
detur dicendum, ſicut in legatis.l.qui fundum.§.qui filios.ad l.fal.
Sol.Qñq; quis rogauit de reſtituendo purè, & ſubſtituit ſub condi

BUAH

tione:q̄a oĩs ſubſtitutio pupillaris eſt ꝯdonalis:tūc ſm ordinē itellectus,primo grauauit:q̄a incōtinenti: ſecūdo ꝓuidit ſubſtituēdo ĩ ꝯdonis euentū,iō nō venit in fideicōmiſſum, niſi aduiiſſet coacte, vt hic,nec attēdo ordinē ſcripturæ, cū de ordine intellectus appareat.l.cū pr.§.fidei tuę.ſ.de leg.2.Si verò primo ꝓuidit ſubſtituendo,deinde grauauit ſm ordinē intelīs tm̄,vel ſm ordinē ſcripturæ

a & intelīs, tūc veniret in fideicōmiſſum,[a] d.l.qui fundū.§.q filios.

3 & arg.ǰ.e.l.Scæuola.ĩ fi.& ꝙ ibi dicā.¶†Quæro, qd ſi iſte nolit adire hr̄ditatē pupillarē,de qua reſtituēda non fuit grauatus, an poſſit cogi?Dico ꝙ ſic in caſib.in q̄b.neceſſe haberet adire,ſi ſpontè adiuiſſet,put no.in d.l.quidam elogio & dixi in d.l.fi. ſ.de acqui.hær.

ADDITIO.

a ¶ *In fideicommiſſum.Vide Bal.conſi.64.3.lib.*

1 *Exiſtentia ſui hæredis,quando obliget filium.*

2 *Exiſtentia ſui hæredis non confirmat legata,nec fideicōmiſſa particularia.*

a §.Si pater. [a] Exiſtētia ſui hæredis operať ꝯfirmationē fideicōmiſſi, vt ꝑ reſtōnē trāſeant actiones, h.d.Op. po.ſ.e.l.recuſāre.§.meminiſſe.Sol.ſi fideicōmiſſarius vult,qd̄ ſuus hæres cogatur,ſe immiſcere cogetur,vt in ꝯrio , ſi nō curat nō eſt neceſſe,vt hic.Dices tu,ſi non expedit,quare cogitur?Dicit gl.& benè,ꝑp faciliores probationes.Itē opp.nonne reſtituendo vr̄ ſe immiſcere?Gl.ſol.& benè. ¶Extra gl.opp.exiſtentia ſui hæredis non obligat filium.l.j.C.ſi vt ſe ab hære.abſti.& l. nā nec emācipatus.de

1 le.1.& ſ.de acqui.hær.l.neceſſarijs.So.† Exiſtentia ſui hæredis non obligat filium.Fallit ĩ fideicōmiſſario vniuerſali.Ratio:quia extraneus ad hoc p̄t cogi ēt ſi repudiauit.Vnde cum per beneficiū abſtinendi æquiparet extraneo.d.l.nā nec emācipatus, nō grauat filius,

2 ſed remanet obligatus:ſm hoc:ergo exiſtētia†ſui hr̄dis nō ꝯfirmaret legata, & fideicōmiſſa particularia : q̄a illi nō p̄nt cogere hr̄dē, vt.ſ.eo. l.nā qd̄.§.nō oĩs.Tetigi ad Syl.l.j.§.ſi pr̄.Probať.ǰ.vt ĩ poſſe.l.j.in fi.Fallit fauore libertatis.l.cū quaſi.§.ſed & ſi qs. ff.de fideicō.lib.dixi plenè in l.ſi filius qui patri de vulg.& pup.Opp.ſm hoc actiones quæ erant inutiles penes filium, efficientur vtiles fideicōmiſſario:ꝯ.l.traditio.de acq.re.do. Solu.Illud ideo:quia cauſa ꝑp q̄ erat inutilis penes filium, ceſſat in perſona fideicommiſſarij. Simile in l.fi.in prin.C.de iure do.& l.cum is,qui.ǰ.de fideiuſſo.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Si pr̄. Et uide Ange.in l.ij.de condi.inſtituit.& in l.ſi filius qui patri.ſ. de uulgari & pupillari,& ibi Ioan.de Imo.qui ponit omnes effectus ſuitatis.

§.A patre. Propter fideic.relictū in ſecundis tabulis, cogitur quis adire ex primis, demum mortuo pupillo.Item ꝯfirmatis ſecundis tabulis,omnes cogentur adire, & reſtituere, h.d.Et primum habes in l.ij.§.interdum.de vul.& pu.ſm in l.apud Iulianum §.idem Iulianus.ſ.eo. Opp.hic dicitur, ꝙ rogatus ſub ꝯdōne non p̄t cogi adire.Contra in l.apud Iulia.§.Antiſtia.ſ.e. Gl.dicit fateor, ꝙ hæc ratio non eſt bona. Tu dic,ſi aliquis eſt inſtitutus purè, & rogatus ſub ꝯditione, poteſt interim cogi adire & reſtituere,vt in ꝯrio:ſed hic eſt inſtitutus ſub ꝯditione. Fuit.n.rogat* in ſecundis tabulis,hoc eſt in ſubſtitutione pupillari,& omnis ſubſtitutio eſt ꝯditionalis inſtitutio, meritò interim nō p̄t cogi adire. l.ſed & ſi alios.ſ.eo.ita dicit Iac.de Are.& benè.¶Quæro,hic cogitur adire paternā, & pupillarē reſtituere:ſed an paternā cogatur reſtituere,de qua non fuit rogatus? Vr̄ ꝙ ſic.l.apud Iulia.§.j.ſ.e. intelligendo ꝙ ibi ſuccediťur ex tacita vulgari,& ſic ſuccediťur patri,& ideo reſtituitur : ſed ibi loquitur in pupillo inſtituto, cuius portio repudiata venit in reſtitutionem:quia ēt ſi adijſſet, in reſtitutionē veniret:hic loquitur in pupillo exhr̄dato, puto ꝙ ēt illā cogatur reſtituere,arg.ſ.eo.l.qui ſuſpectam vbi pupillarem cogitur reſtituere de qua non erat rogatus:ita hic,paternam, de qua nō eſt rogatus.

1 *Tertius poteſt opponere exceptionem,quam conuentus non poteſt.*

2 *Fideicommiſſarius ſi agit fideicommiſſaria hæreditatis petitione, & conuentus non poßideat,tunc filius ſuperueniens impedit executionem.*

3 *Teſtamento irritato ex cauſa præteritionis, vel exhæredationis, vbi non irritatur niſi inſtitutio,an hæres cogatur adire.*

Teſtamento rupto fideicōmiſſum vniuerſale conſeruatur per auth. ex cā.

§.Quoties. Si filius petit ꝯta. hæres inſtitutus non p̄t compelli adire, & reſtituere.h.dicit. Opp.ǰ.de leg. præſt.l.j.Sol.intellige hoc niſi eſſet fideicommiſſum relictum alteri de ꝯiunctis perſonis. Opp.ſi dubitatur de viribus teſtamenti, nō impeditur quin hæres cogať,vt.ſ.eo.l.j.& l.ille à quo.§. ſi de teſtō. ſupra eo.Sol.hæres ipſe inſtitutus non p̄t opponere de virib.teſtamenti, nullo alio opponente:ſed hic comparebat filius qui oppo-

1 nebat.ita ſoluit gl.Ex quo no. † ꝙ tertius veniēs opponit exceptionē,quā ꝯuentus non poteſt opponere.Facit.l.idemque.§.gn̄aliter. ſupra man.& ſol.ma.l.Titia.& quod ibi dixi,& ǰ.rem ra.hab.l.pro curator ad exhibendum.§.j.Sed ꝯ hoc opp. cognitio de coactione hæredis eſt ſummaria,l.ille à quo.§.j.ſupra eo.ſed hæc qō, quod filius eſt præteritus, hanc cognitionem no imdedit, l.ij.C.de edi.di. Adri.tol.R̄n.dicas,ꝙ filius dicebat hodie conſtat,hodie agatur,vt no.in l.ꝯria.Facit.l.ſi is à quo.in princ. vt in poſſeſ.lega. Vel dic ꝙ hic filius iam acceperat bonorū poſſeſſionē ꝯtab. & ſic erat notorium teſtm̄ iam eſſe reciſſum.Et hoc innuit text. hic dum dicit,accepit,in præterito,licet glo.vltima in fi.huius.§. hoc non patiatur, ſed dicit, quòd adhuc pendebat lis ſuper bonorum poſſeſſione ꝯ tab.Poſſumus ergo dicere, ꝙ hic non intentabatur officium iudicis quo hæres compellitur adire,& reſtituere:ſed agebatur actione ex teſtamento,vt reſtituat, & hoc innuit tex.ibi, ad reſtituendū hæreditatem,&c.& in fi. ad reſtitutionem quidem , &c.de coactione verò,vt adeat,nullam facit mentionem. Sed tūc opp.illud iudiciū quo petitur irritari teſtm̄ per ꝯtab. non deberet impedire fideicōmiſſarium agentem , ſi eſſet paratus præſtare cautionem ſecundū formam.l.ſi.C.de pe.hær.ꝙ quidam fatentur, & ſic eſſet correctus iſte.§.per illam l.ſi.Vel dic,ꝙ ibi loquitur qn̄ agitur petitione hæreditatis,quod eſt iudicium vniuerſale,hic verò agebatur actione ex

2 teſtamento.Puto etiam,† ꝙ ſi ageretur fideicōmiſſaria hęreditatis, petitione,filius ſuperueniens impediret executionem qn̄ bona nō poſſidebantur per ꝯuētum.& ita poſſet intelligi hic. Et de hoc per

a Inn.de teſti.c.veniens[a] ad ſedem.de re iudic.c.cum ſuper. in ſecunda gl.dixi in l.à diuo.§.ſi ſuper.ǰ. de re iudica. & de petitio. hære.l.

3 pen.& de rei vendic.l.is à quo fundus petitur erat.†Quærit gl.quid iuris hodie irritato teſtō ex cā præteritionis, vel exhæredationis, vbi non irritatur niſi inſtitutio , an hæres poſſit cogi adire. Anteq̄ ad qō.r̄ndeam.no.gl.quæ innuit, quòd rupto teſtō ꝯſeruatur fidei

b commiſſum[b] vniuerſale,per auth.ex cauſa.C.de libe.pręt.Dicit.n. quòd ſola inſtitutio vitiatur.Hoc vr̄ tenere Dy.Mart.Syl.tenet ꝯrium per rationem ſatis debilem, nam fideicommiſſarius vniuerſalis,& hęres equiparantur . ſupra quod cum eo.l.ſi filius.ſed inſtitutio hæredis vitiatur.ergo,&c.Iac.de Are.& Old. ſequendo eum tenent ꝯrium, & adducunt hunc text.Nam per auth.ex cā.vitiata inſtitutione,cætera firma permanent. Sed fideicōmiſſum vniuerſale ꝯtinetur appellatione cæterorum , vt hic.ergo, &c.pro hoc vr̄ tex.in l.ſi ſeruum.§.j.ſupra ſi quis omiſ.cau.teſta.& ibi dixi.Gl.hoc idem ſentit.C.de fideicom.l.eam q̄. Nunc redo ad quæſt.an hæres cogatur adire?Mar.ꝙ non,gl.ꝙ ſic, filio differente agere.Declara, ſi eſt præteritus filius ſuus, vel emancipatus, non inſerta cauſa,teſtm̄ eſt ipſo iure nullum,vt dixi ĩ l.filio præterito. de iniuſt. teſtam. ideo non poteſt cogi adire. Idem ſi eſſent exhæredati ex non legitima cauſa : & licet conſeruetur teſtm̄ , ſeu fideicōmiſſum per auth. ex cauſa,non tn̄ petitur actione ex teſtamento, ſed condictione ex illa lege,ſm Dyn.cuius ꝯrium tenui in d. l. filio. ſcilicet , ꝙ petatur actione ex teſtamento,non tn̄ cogetur hæres adire:quia non debetur ab eo:ſed à venientibus ab inteſtato. Si verò filius eſſet exhæredatus, inſerta cauſa legitima , tūc procederet dictum gl.ꝙ interim donec filius taceret,poſſet cogi adire:ſecus ſi ageret.

ADDITIONES.

a Io.Fr.Ru. ¶ C. Veniens.Adde Pau.de Ca.in l.pen.ubi idem tenet.

b ¶ Fideicōmiſſum.Adde ut per Pet.de Anch.conſi.144.& 202.& Ang.ꝯſi.183.

§.Marcellus,planè non eſt. Gl. ponit hic caſum,dic, vt in ea quam vide.

§.Qui ex Trebelliano. Remedia Trebelliani habent locū poſt reſtōnē:ſecus antequā reſtituať hr̄ditas,hoc dicit. Quæro, an hoc ſit verū ſiue conueniatur hæres pro legatis,ſiue pro debitis . Dic vt not.per glo.in l.j.in fi.ſ.eo.& l.Marcellus.in prin.& ibi dixi.

§.Trebellianum. Qn̄ teſtator rogat de hr̄ditate ſua, vel eius parte, locum habet Trebellianum : ſecus ſi de hæreditate alterius, licet ſi ſpontè nō adiret, cogeretur reſtituere.h.d.Quæro,an cogatur adire, & reſtituere hæreditatem Titianā,Gl.dicit, ꝙ ſi perceperit tot fructus ex hæreditate teſtatoris rogantis,ꝙ æquiualeant Titianę, ꝙ cogitur reſtituere, vt.ſupra de leg.2.l.cum pater §. Titio .Dicit etiam gl. ꝙ ſi teſtator voluit totam hæreditatem reſtitui,tota reſtituetur,nulla quarta retenta,per.l.ſi debitor.ſupra ad l. Falci.Sed certè illud ꝙ in l.ſi debitor dicitur,verum eſt,qn̄ teſtator tenebatur hæredi:quia tunc debitum compenſatur cum Fal.ſed iſta caſus non eſt hic:quia non erat debitū à defuncto.Et ſic hæc gl.vr̄ ꝯ l.pater filiā.in prin.ſ.ad l.Fal. ſm Iac.de Are.¶Vltimò gl.aſſignat arg.ꝯ.ſ.ad l.Fal.l.quod de bonis.§.cum fideicommiſſum. Dic,ꝙ concordat ſecundum ſecundā caſus poſitionem.ſ.præſuppoſito,ꝙ præcedens gl.ſit vera.

§.Si ex Trebelliano. Fideicōmiſſario ꝯ hæredē datur actio ꝓ rebus indebitè retentis.h.d. ¶Quæro , quo iure retinebat hæres hæc prædia?Dic vt in glo.Quæro, an debitū nāle hæres teneatur per ſe exigere?Dic vt in gl.Quæro,id quod debetur defuncto ab hærede,qua actione ab eo repetitur?Gl.ponit plures opin. quælibet poteſt eſſe vera .

§.Marcellus,hoc idem. Inter hæredem & fidei commiſſarium partis. competit familiæ erciſcundæ iudicium.h.d.Quæro , quod iudiciū erit iſtud?Reſpond.vtile.vt in glo.

1 *Teſtm̄, an hodie irriteť ſi fideicōmiſſum vniuerſale relinquať filio ꝑterito.*

§.Qui

BUAH

a **§.Qui rogatus.** a Hæres cogit adire, licet fideicōmiſſario poſſit alio remedio eſſe ɔſultum.h.d.¶ Vide, ꝙ filius dr̄ ꝓteritus licet relicta ſit ſibi hrd̄itas p fideicōmiſſum, & ꝑt petere ꝗta. Et ſic vr̄ caſus ɔ̄ gl.q̄ eſt. C.de inoff.teſta. l.ſcimus.§.cū aūt.quæ dicit, ꝙ ēt hodie ſi filio ꝓterito relinquatur
1 fideicommiſſum vniuerſale non irritatur teſtm̄.† Satis. n.eſt iure inſtitutionis,cū fideicommiſſarius vniuerſalis habeatur, vt hæres, quod dictum videtur contra hanc.l.vt dixi in §.quoties.ſ.ea.l.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Qui rogatus. Et no.ſing.iſtū tex.ſm.d.Io.nō ſufficere de iure iſto habere legitimam iure fideicommiſſi:imo expediebat habere iure inſtitutionis.

§.Si Patronus. Patronus pōt cogi adire & reſtituere añ pœnitentiā.h.d.Op.hic innuit ꝙ patronus inſtitutus poteſt grauari in debita portione. Contra.ſ.de leg. 2.l.cum patronus.So.Hic erat fideicommiſſum relictum ɔiunctis perſonis quæ olim poterant grauari.l.iiij.ſ.de condi.& demon.licet hodie corrigatur,vt ibi no.Opp.ꝙ non poſſit pœnitere, vt.ſ. eo.l.nam quod.§.qui compulſus.Solu. Hic loquitur ante coactionem,ſed poſt non poteſt pœnitere,vt in contrario.Oppo.C.de re pu.hæ.l.ſicut Sol.Hic dicit ſuſpectam,non tamen repudiauit.

§.Si Præceptis. Per coactionē perdit quis ꝑlegata, niſi eſſent ſibi relicta ſub ɔditione, ſi hæres non erit,hoc dicit.Op.ea quæ quis habiturus eſſet,ſi hæres non eſſet,non perdit per coactionem,vt.ſ.ea.l.§.qui ſuſpectam.ſed prælegata haberet etiam ſi repudiaret.l. qui filiabus in fi.ſ. de leg.1.ergo &c. Sol. Intelligas hic de prælegatis quæ perderet repudiando, vt hic no.& in d.l.qui filiabus in fi.& l.filio cum l.ſeq.ſ.de leg.1.

§.Hæres ex aſſe. Hæres grauatus vltra vires hæreditarias,illud qđ deeſt ſupplet ex fructib. iudicio teſtatoris perceptis,& ex eo qđ vltra quartā eſt, & reſiduū ſibi retinet:ꝙ ſi fructus non ſufficiunt, oībus pro rata ſit diminutio.h.d.Primò,ponit thema. Secundò quatuor qōnes ex themate. Tertiò,rñſiones.Secunda ibi,quæro.Tertia ibi, rñdi.& gl.hic ponit caſum optimè, & in oībus tribus qōnibus perfectè rñdet, ſed illi inquantū agatur ɔ̄ legatarios non eſt rñſum. Dr̄.n. qñ fructus non faciunt dimidiā,legatarij ɔueniunt ex ſtipſone: ſed textus nō dicit inquantū.§¶Quæro ergo inquantū ɔueniant. Rñdet ſecunda gl.mag.in prin.& benè. Dic vt in ea.¶Op.& vr̄ ꝙ computatio gl.non ſit bona quia ꝑm hoc, ea quæ percipi unt ex fructibus, non proſunt legatarijs qđ vr̄ ɔ̄.l.qui quadringenta.§.fi.ſ.ad l. Fal.pp qđ Iac. de Are.dicit ꝙ non eſt iſta bona ɔputatio. Tu dic, ꝙ gl.optimè ɔputat. Nam debes ſcire ꝙ qñ legata relinquunt vltra vires hæreditarias,fit duplex detractio, vna qñ minus eſt in ꝑrimonio ꝗ legatum, alia fit per l.Fal.vt l.in quātitate.§.fi.& l.ſi poſt miſſionē.ſ.ad l.Fal.nunc fructus percepti medio tpe faciunt videri minus relictū per fideicōmiſſum,& ſic ꝓdeſt legatario,vt non fiat illa detractio, quaſi fuerit relictū vltra vires ꝑrimonij. Op. & vr̄ ꝙ iſta ɔputatio non debet fieri hoc mō,ſed illud videat eſſe in fideicōmiſſo quod ſupererat, deductis legatis,vt.l.qui quadringenta.ſ.e.Sol. Dic,qđ fuerunt legata nominatim ab hærede relicta, & ideo ſit computatio ſm quod hic dr̄, & in l. Marcellus.in prin.ſ.e. Opp.hic dr̄ ꝙ petitur à legatarijs,vt det fideicōmiſſario,ɔ̄.fideicōmiſſarius à legatariis, nondefalcat,vt.ſ.eo.l.j.§.denique.& l.lex fal.§.nonnunꝗ.ſ.ad ad l.fal. So.Hic legata non erant relicta à fideicōmiſſario, ſed ab hærede.Opp.dr̄ hic, ꝙ fructus ſibi ɔputat in quartā, & reſtituit quod eſt vltra. Contra.ſ. e.l.in fideicōmiſſariā. Sol.dicit gl.iſtud i ò quia minuit hæres fideicōmiſſum.Dices tu,in quo diminuit?Rñ.ſoluēdo relicta,& ideo ſupplet ex fructibus. Rō:quia qñ teſtator grauat aliquē vltra vires hrd̄itarias,vult ꝙ ſuppleatur ex fructib.l. filiusfa. §.apud Marcellū.ſupra de le.1.& ſupra ea.l.§.Trebellianū. ver.ꝙ ſi Mæuius.Opp.ex gl dr̄ hic,ꝙ quartā ſibi retinet de rebus, & dimidiā ſupplet ex fructib.Contra,quia quartā debet ſibi ex fructib.retinere & dimidiā in reb.reſtituere. l.mulier.§.ſi hæres.& §. ſeq.& in l.in fideicōmiſſariā.ſupra e.Ia.de Are.& Old. ſequendo eū dicit.ꝙ eſt in ꝑtāte hrd̄is ꝙ ſuppleat dimidietatē de fructibus, vel retinet quartā de fructib.Et hoc probant per hanc legē. Sed hoc vr̄ ɔ̄ l.qđ de bonis.§.fructus.ſupra ad l.falc.& l.Paulus.2.rñ.eo.tit.Et hoc innuit.d.l.fideicōmiſſariā.nec iſte tex.facit in ɔ̄rium. Nam in qō.benè ponebatur,ꝙ hæres volebat ſibi retinere quartā in rebus, & dimidiā ſupplere ex fructibus: ſed hoc in rñſione nō ponitur. Dicit. n.totū reſtituendū, nec declarat, an in fructibus,an in ipſis rebus: ſed putarē hoc dirimendū arbitrio iudicis, vt.ſupra de leg.1.l.non amplius.§.fi.cū l.ſeq.pro quo facit,ꝙ inter fideicōmiſſariū & hæredem cōpetit iudiciū famillię erciſ.vt.ſupra e.l.Marcellus.vnde ex officio iudicis deuidentis,videbit in quo debet dari dimidia, & in quo quarta retineri. Opp.hic legata relicta fuerūt purè, fideicommiſſum ſub ɔdōne,tñ ɔtribuunt quo ad detractionē falcidiæ, ɔ̄.ga tota quarta debet detrahi ex fideicommiſſo.l.pen.§.j.ſupra ad l.fal. Sol. Qñque totum fideicommiſſum eſt ɔditionale, & legata pura, & tunc loquitur lex ɔ̄ria. Qñque fideicommiſſum eſt purum, & legata pura, vel vtrunque ɔditionale, & tunc fit ɔtributio omnium l.qui quadringenta.& l.Marcellus.ſupra eo. Qñque fideicōmiſſum eſt pro parte purum:pro parte ɔditionale,& legata pura,& tunc ſimiliter fit contributio,vt hac.l.dixi in l.Marcellus.ſupra eo.

§.Qui ſeruos. Hic eſt duplex lr̄a ſm primā deficit,ſeruos in tex.ſm iſtā glo.ponit caſum, vide eā,& breuiter.h.d.Si ſeruo relinquit libertas & hrd̄itas priū ſeruorū detrahit.h.d.Hæc lect.non eſt bona:quia qñ ſeruo relinquit libertas, & aliud pecuniarū relictum,tunc de relicto pecuniario detrahitur falcidia,ēt de pretio ſeruorum.l.planè.ſ.ad.l.falc.eſt ergo alia lr̄a in qua eſt,ſeruos,& ſm iſtā ponitur caſus in gl.ſecundo mō, vide eā. Hæc lec.reprobat per Dy. quia qñ quis rogatur manumittere ſeruum,non pt cogi adire per eum.l.cogi.§.ſi ſeruo.ſ.e.& no.ſ.ead. gl.dic ergo,retenta hac ſecunda poſitione, ꝙ quis fuit rogatus manumittere ſeruos ſuos, & eis reſtituere hrd̄itatē deducto ꝓtio ſeruorū,vnde hoc fuit expſſum,& pone ꝙ hrs adiuit ſpōte, vel aliter propter pretium ſeruorum,ſi hæreditas non eſſet ſoluendo, quis pateretur damnum:ſed qñ hæreditas eſt ſoluendo, tunc damnum pati non debet,vt hic.¶Quærit gl.vtrum hæres inſtitutus,rogatus de reſtituendo ſeruo,poſſit cogi adire?Gl.diſtinguit, quod examinabo latius.ɔ̄.eo.l.non eſt cogendus.& l.ſi res aliena.in fi.

LEX XXVIII.

1 *Fideicommiſſarius de legatis particularibus ab hærede relictis,an detrahat Falcidiam,remiſſiuè.*
2 *Actio de fideicommiſſario in fideicommiſſarium, an tranſeat ipſo iure.*
3 *Fideicommiſſarius primus ſi reſtituit ſecundo fideicommiſſario, an ius fideicommiſſariæ hæreditatis remaneat apud primum quod non.*
Ceſſionarius primus ſi cedit ſecundo,apud primum nihil remanet.
Emphyteuta ſi facit alium emphyteutam apud eum nihil remanet.
4 *Solui poteſt illi qui ceſſit actionē,qñ apud eū aliquid remanet:ſecus ſi nihil.*
5 *Bonorum poſſeſſor de iure prætorio ſi reſtituit hæreditatem ex Trebelliano,an apud eum remaneat quid hæreditarium.*
6 *Iura vtilia,quando directa non ſunt penes aliquem,efficiuntur directa.*

Ex aſſe. Si vn⁹ ex fideicōmiſſarijs hrd̄e cogit adire, & reſtituere totū,fruct⁹ iudicio teſtōris ꝑceptos, ſuo fideicōmiſſario nō reſtituit, ſecus ī eo qđ iure accreſcēdi lucrat.Itē ab eo quartā nō detrahit.h.d.¶ Quæro,q̄ eſt rō diuerſitatis inter primū caſum & ſm:Rñ.Primus loquit in fructib. qui in iudicio teſtōris ꝑcipiunt, & iudicio teſtōris lucrat hrs, & ſic erit lucrū ꝑſonæ. Scds caſus loquit in iure accreſcendi, qđ magis accreſcit rei ꝗ ꝑſonæ,vt de acq.hæ.l.ſi totā.& de vſufr.l.ſi Titio. Tertius caſus loquit in falcidia,q̄ ɔ̄ voluntatē defuncti detrahit, iō fideicōmiſſarius à fideicōmiſſario nō deducit,cū volūtas teſtōris non fuerit, & ptās iuris nō hēt locū,niſi in hrd̄e.¶Venio ad gl.opp.ſ.e.l.j.§. inde Nera
1 tius.Sol.vt in gl.& bñ. † Quæro, vtrū de legatis particularis relictis ab hrd̄e,fideicōmiſſarius detrahat falcidiā? dic vt in gl.& dixi in d.
2 §.inde Neratius.† Quæro vtrū à fideicōmiſſario in fideicōmiſſariū
3 trāſeat actio ipſo iure?dic,vt í gl.† Quæro fideicōmiſſarius primus fideicōmiſſario ſcdo reſtituit:an apud fideicōmiſſariū primū remaneat ius fideicōmiſſariæ hrd̄itatis?Gl.qđ nō.Hugo ɔ̄,inter alia q̄ gl. dicit,eſt,qđ eū qui hrs eſt de iure ciuili, Senatuſconſultū non pt facere deſinere eſſe hrd̄e:qđ nō eſt verū:qa ſenatuſconſultū eſt de iure ciuili,ō pt facere eū deſinere eſſe hrd̄e,qui eſt de iure ciuili:ſed ī hoc tractatu,iō non fecit:qa noluit. Voluit.n.qđ ſolū vtiles trāſferent.opinio tñ gl.vera eſt,vt l.j.§.de illo.ſ.eo.& C.eo.l.pe.Pro hoc facit illud qđ dr̄, ꝙ ſi primus ceſſionarius ceſſit ſcdo apud eū nihil remanet.l.emptor.C.de hæ.vel act.vē.& per Gul. in Spe.ti.de ceſſ. ac.Et in fi.i dicit gl.ꝙ ſi primus emphyteuta facit aliū emphyteutā, ꝙ apud eū nihil remanet, vt.l.fin.C.de iure emphy. Facit quod no.
4 in l.j.in gl.fi.C.vti poſſ.& hoc eſt vtile ſcire.†Nā id,qđ dr̄ in l.iij. C. de nouat.ſ.ꝙ illi qui ceſſit actionem,ꝑt ſolui,eſt verū qñ apud eum qui ceſſit remanent directæ,ſed qñ apud eum qui ceſſit nihil remanet,quod eſt qñ ſolum vtiles habebat, tunc ei non poterit ſolui:qa
5 nihil apud eum remanet.¶†Quæro,bonorū poſſeſſor de iure prętorio hæreditatē reſtituit ex Trebelliano, an apud eū remanet ius hæreditarium?Gl.ꝙ ſic.Pro huius declaratione debes ſcire, ꝙ in hæreditate eſt vnum ius vr̄e hereditariū,& hoc eſt apud bonorū poſſeſſorē vtile.Sunt etiam iura particularia, vt actiones hæreditariæ, competunt aduerſus debitores hæreditatis, & iſta competunt bonorum poſſeſſori directò, vt notatur in l.j.ſ.de bonoru poſſeſ.hæ. pet.Cū ergo directæ ſint penès bonorū.poſ.reſtituendo, vtiles trāſfert,& apud eū remanēt directæ,& in hoc bñ diceret gl.Sed gl.quærit de ipſo iure hæreditario vr̄i.Quærit.n.an remaneat hæres,tunc eſt dubium:quia ſi hæres eſt,tunc eſt hæres vtiliter, & fideicommiſſarius eſt hæres vtiliter, ergo duo ſunt hæredes inſolidū, eodē mō. Poſſumus dicere ꝙ nō eodē modo,ſed vnus eſt hęres vtiliter de iure ꝓtorio,alius vtiliter ex ſenatuſconſulto. Vel aliter dico,ꝙ bonorum poſſeſſor qñq; habet ius hrd̄itariū directū,qñq; vtile tm̄.Exēplū qñ aliquis eſt hæres de iure ciuili,vt filius,vel alius, & prætor illum iam exiſtentē hærede excludit,vt per ɔ̄tab.vel bñficiū reſtitutionis in integrū,vel alio ꝓtoris remedio,tunc, quia primus remanet hæres,iſte bonorū poſſeſſor erit tm̄ vtiliter.Sed qñ prætor vo

cat aliquē ad ſucceſſionē, nec eſt aliqs hæres de iure ciuili, vt quos vocat per vnde cognati, vel vnde legitimi, vel ꝑ bonorū poſſeſſionē ſm tab. & ſimilia, puto ꝙ hēt ius hrditariū directū. Probo, Naturalis poſſeſſio qn̄ ciuilis non eſt apud aliquē, ſtatim efficit ciuilis. l.
6 clā poſſidere. §. fi. & l. ſeq. de acq. poſ. Ita iura † vtilia, qn̄ directa nō ſunt penes aliquē, efficiunt directa. l. puberē. C. de iure deli. ꝓ hoc facit. l. illud in prin. cū ſua gl. de bo. poſ. ɔ̄ta. Præterea iura dn̄t ꝙ bo. po. hēt iura, ac ſi eſſet hæres: ſed hr̄s haberet illa directa: ergo, &c. Inſt. de bo. poſ. §. quos aūt & ſ. de bo. poſ. hære. pe. l. ij. & ȷ̄. de bo. po. l. ij.

LEX XXIX.

1 *Confirmatū ſi non pōt confirmari, agitur ex confirmāte, nō ex cōfirmato.*
2 *Sententia iudicis appellationum ſi cōfirmat primam ſententiam, agitur ex ipſa ſententia confirmante.*
3 *Confirmatio generalis non trahitur ad illud, quod eſt ſpecialiter caſſatum.*

1 **Si quis priore.** Si † ɔfirmatū nō pt ɔfirmari, agit ex ɔfirmāte, nō ex ɔfirmato. h. d. Op. C. de hæ. inſti. l. quoties. Sol. ibi erāt alij vr̄ inſtituti. Ad hoc opp. in auth. vt cū de appe. cog. §. aliud. vbi ēt qn̄ aliquis inſtitutus vr̄, hæres inſtitutus ex re certa habetur loco hæredis. Dicit gl. no. illud verum quantum ad excludendā querelā. Doct. aliter intelligunt in d. l. quoties. C. de hære. inſti. ¶ Quæro, qua actione petantur relicta in primo teſtō: Gl. dicit ex teſtō ſecundo, non ex primo: quia nemo pōt decedere duob. ɔditis teſtis: vides ergo, quia primū teſtm̄, nō pt ɔfirma-
2 ri vt teſtm̄, iō nō agitur ex ɔfirmato: ſed ex ɔfirmāte. † Siſe dicas in ſn̄ia ɔfirmata per iudicē appellationū, non. n. ſup eodē pn̄t eſſe duæ ſn̄iæ validæ, vt. C. qn̄ ꝓuo. nō eſt neceſ. l. j. iō agit ex ɔfirmāte nō ex ɔfirmato, de hoc dixi in l. legitima. ſ. de pactis. intellige ꝓut not. in l. fin. ȷ̄. de re iudi. ¶ Quærit gl. dr̄i ſi. ſi nō aliqd ſpāliter, &c. qd vult
3 dicere, dic vt in gl. ex qua † not. ꝙ ɔfirmatio gn̄alis non porrigitur ad illud quod eſt ſpecialiter ceſſatum. Poſſes ēt exponere hunc tex. vt dicas, ſi non aliquid ſpecialiter, &c. hoc eſt, niſi teſtator dixerit ꝙ inſtituit, eum ex re certa, ita ꝙ plus petere non poſſet, tunc. n. teſtm̄ non valeret, vt dixi plenè in l. quoties. §. ſi duo. de hr̄. inſt. dic vt ibi.

CONCORDIA.

¶ Si quis priore. Pro ɔcordia, aduerte ꝙ Alex. in l. quoties. C. de hæ. inſti. Alle. Bar. tenentē in l. quoties. §. ſi duo. ff. de hær. inſti. ꝙ ius accreſcendi poſſit per teſtatore prohiberi. Contrariū tn̄ allegat tenere in ɔſi. inci. Matheolus Gratioli. Voluit tn̄ allegare Alex. ɔſi. Bar. qd̄ incipit Petrus Maioli. & in hac. l. ſi qs priore. in fi. per hunc tex. ubi doct. & pro utraq; opi. alle. Alex. hic ɔcor. Tu dic ſi bn̄ ɔſideretur Bar. ubi tenet inſtitutū in re certa hr̄e ius accreſcēdi, intelligi debet, ubi non ꝓhibetur expreſſe, & ita loquit in d. l. ſi quis. in d. l. quoties. & in l. ex facto. la 1. ff. de hær. inſti. & in d. ɔſi. Sed ibi adhuc non loquit in proprijs teris: qa quæritur de uigore illorū uerborū, dn̄am uſufructuariā, à marito prolatorum in teſtō, inſtitutis vr̄ pauperib. Chriſti, &c. Sed ſi expſſe uetuerit, nullibi dicit Barto. qd̄ non poſſit, & ita loquit d. §. ſi duo. & in d. l. ſi quis & melius ꝙ alibi uoluit iſtā ſuā ɔcordiā in ſuo ɔſi. 156. incip. Titus fecit teſtm̄, de quo non fuit memor Alex. in d. l. quoties. C. de hær. inſti. & in alio. nu. 177. inci. Matheolus Gratioli, quod fortè uoluit allegare Alex. ubi. ſ. ſi tamen inconſiderate fuerit poſita concordantia ad præalleg. conſi. Bar. celeritati adſcribas.

LEX XXX.

1 *Adire & reſtituere quo iure quis cogatur.*

1 **Si legatus.** Etiā tpe legationis cogit quis adire hæreditatē. & reſtituere. h. d. Quæro, † quo iure quis cogit adire, & reſtituere. Dicit gl. ꝙ officio iudicis. vide eā & no. i eo. qd̄ dicit, ꝙ cogitur adire officio iudicis nō eſt dubium. Simile no. in l. non eſt cogendū. in fi. ȷ̄. e. & in l. ij. de fideic. hær. pe. ſed illud quod gl. ſubaudit, ꝙ reſtituere cogat officio iudicis, hēt dubiū, nā alibi dicit gl. ꝙ reſtitutio fit actione ex teſtō. l. reſtituta. §. j. ȷ̄. e. & l. ſine ſcriptura. C. e. & per Dy. tangit in l. quia poterat. ſ. e. Tu diſtingue, qn̄que quis adit ſpontè, tunc actione ex teſtō cogit reſtituere directa, vel vtili, ita loquunt dictæ gl. Qnq; quis adit hæreditatē ſuſpectā, & tunc totum iudicis officio expeditur, ſcilicet, vt cogatur adire & reſtituere, vt dicit tex. in l. quia poterat. ſ. eo. expreſſius inſtit. eo. §. ſed quia, hoc etiam tenet Cyn. in d. l. & ſine ſcriptura. C. eo.

§. Si quis bona. Fideicōmiſſum, vniuerſale eſt, ſi aliquis coget reſtituere bona vr̄, vel indefinitè. h. d. Opp. ꝙ relictū bonorū non ſit vniuerſale. ſ. de leg. 1. l. non amplius. §. fi. cū. l. ſeq. ſol. vt plenè dixi in l. ſi quis ſeruū. §. fi. ſ. de leg. 2. Opp. meorū appellatione non ɔtinentur, niſi ea, quorum quis hēt dominium l. quintus §. ij. ȷ̄. de aur. & arg. leg. Sol. vt ibi plenè dixi.

§. Si filio. Non valet reſtitutio facta, niſi ɔſentiente, vel ratū habente eo, in cuius poteſtate eſt fideicom. h. d.

§. Multum. Hūc. §. & ſequentē proſequere, vt habes in gl.

LEX XXXI.

§. Si cui purè. Seruus q ꝑ aditionē habilitat ad recipiendā hrditatē, pt cogere hrdē adire: ſecus ſi ꝑ aditionē non habilitaretur. h. d. cum ſequenti §. Ex prædictis apparet ratio eorum quæ hic dicuntur.

§. Si ſub conditione. Hæres cogitur parere conditioni poteſtatiuæ ſine eius dāno, & adire: ſecus ſi conditio eſſet caſualis. h. d. & diſtingue, vt dixi in l. recuſare. §. fin. cum l. ſequenti. ſ. eod.

LEX XXXII.

1 *Geminatio verborum denotat mentem teſtatoris.*
2 *Rei appellatio eſt magis generalis, quàm pecuniæ.*
3 *Patrimonium, quando eſt diminutum, quando ſuppleatur ex fructibus.*

Balliſta. Si fideicōmiſſum relinquitur ſub nomine geminato, & ſub nomine appellatiuo, pecuniæ, in reſtonē veniunt fructus iudicio teſtōris ꝑcepti: ſecus ſi ſub nomine ſimplici: dēt tn̄ fideicōmiſſum ex eis ſuppleri, ſi fuerit diminutū. h. d. cū. l. ſeq. & tn̄ eſt ſolennis lex, nec alibi reperit. Op. de. l. ſeq. Vera ſol. eſt, ꝙ hic teſtator grauauit per nomina geminata quātacunq; in l. ſeq.
1 ſcribit, † per verbū, ɋ̄ta, vn̄ ꝑ geminationē [a] verborū ꝓſumit mēs
a teſtatoris, ꝙ voluit oīa reſtitui. Oppon. ȷ̄. eo. l. hæredes mei & ſ. de leg. 3. l. his verbis. Sol. hic vſus eſt nomine pecuniæ, cum geminato nomine, quātacunque, ibi verò dixit qd̄ quicquid ad te peruenerit. Sed dices tu, nonne, quicquid, eſt dictio geminata, ſicut dictio, quātacunque. Rn̄. ibi quicquid, fuit prolatū ſimpr̄, ideo reſoluitur, q c quid. i. illud qd̄. iō non eſt dictio geminata: hic verò fuit dictio, quātacunq; pecunia. Si verò neutraliter dixiſſet, quātuncunq; ad te peruenit, fructus non venirent: quia reſolueretur in illud, ɋ̄tum qd̄ ad te peruenit, & hoc notat Iuriſconſultus hic dū dicit. Rn̄. ex his verbis quæ proponis. i. pecunia. Non. n. hoc faceret dictio geminata ſi ne hac dictione, pecunia: nec dictio pecunia, ſine dictione quanta
2 cunque. ¶ † Quæro, quid ſi dixerit, quantacunq; res. Rn̄. idem, nam rei appellatio magis generalis eſt quā pecuniæ. l. rei appellatio. de verb. ſigni. & l. j. in fin. ſi certum petatur. ¶ Quærit gl. quid de vſuris: Et dicit idem quod in fructibus. Tu dic, vt dicam in l. poſtulante. §. j. ȷ̄. eo. Oppon. ad l. ſcribit Celſus. ſ. prox. Solue, vt ibi Oppon. ȷ̄. eo. l. deducta §. qui poſt. vbi fructus percepti non ſupplent id, qd̄ eſt diminutum Sol. ibi loquitur in diminutione quæ cōtingit propter vſuras: ideo ſuppletur, quod fructus cum diſtinctione lucrat, vt ibi: ſicut vſuras, cum diſtinctione lucratur, vt ibi patet. Oppon.
3 ſ. eo. l. in fideicommiſſariam & l. mulier. §. ſi hæres. vbi fructus † vltra quartam lucratur. Solu. illud verum, quando patrimoniū non eſt diminutum, ſi verò eſt diminutum, tūc ex fructibus ſuppletur, vt hic, quod tene menti: quia ſingulare eſt, facit. l. poſtulante. in fine. infra eodem. fallit in liberis primi gradus. l. iubemus. C. eo. Habes ergo, ꝙ fructus perceptos iudicio teſtatoris hæres lucratur: ſi tamen diminuit hæreditatem ex detractione quartæ: illud ſuppletur ex fructibus. l. in fideicommiſſariam. ſ. e. Failit in liberis primi gradus. l. iubemus. C. eo. Item ſi diminuitur fideicommiſſum propter dotem, ſuppletur ex fructibus, etiam in liberis primi gradus. l. mulier. §. cum proponeretur. ſupra e. Item ſi hæreditas minuitur propter legata, ſuppletur ex fructib. l. ita tn̄. §. hæres ex aſſe. ſ. eo. qd̄ dic vt ibi. Item ſi hrditas minuitur ex caſib. fortuitis, ex fructib. ſupple-
b tur, vt hic, fallit in liberis primi gradus, [b] vt hic, q̄ oīa diligēter no.

ADDITIONES.

a ✲ Geminationē. Adde de uerborum geminatorū quæ ſcribit Iaſ. in l. ij. §. prætor ait. per illum text. ff.. qui ſatiſd. cog. PTT.
b ✲ Gradus. Adde Ale. in l. in fideicommiſſariam. col. 3. uer. Item pro ampliatio. ſupra eodem. PANCIR.

LEX XXXIIII.

1 *Actor ſi non probat id quod eſt cauſa ſuæ intentionis, ſuccumbit.*

1 **Eum qui.** † Succumbit actor ſi non ꝓbat id quod eſt cauſa ſuæ intentionis. h. d. Opp. ȷ̄. de bo. poſ. ſm tab. l. qui ex liberis. in princ. & ſ. ad. l. Fal. l. pater filiam. §. fi. & l. qui duos. in prin. de reb. du. glo. dat plures ſolutiones. Dic, ꝙ ibi loquitur in ſubſtōne directa: hic verò in fideicommiſſaria. Ratio, quia in directa hrditate vbi quis debet inuenire hæreditatē primi, ideo vr̄ vterque ſubſtitutus, quod non eſt in fideicōmiſſaria, vt per gl. declarat in d. l. qui duos. Sol. gl. aliter, ꝙ hoc eſt fauore matris quæ eſt in medio. & hanc tenet Dy. in d. l. qui duos. Et ex hoc ſequeretur, ꝙ ſi mr̄ nō eſſet in medio, ambobus videretur ſubſtitutus, qd̄ vr̄ colligi ex ſignificatione verborū: quia dixit ei qui nouiſſimus deceſſerit: ſed quilibet deceſſit nouiſsimus poſtɋ̄ alius poſt eum non decedit. l. ex duob. ſ. de vul. & pup. Sed certè licet quilibet decedat nouiſſimus, non vr̄ ſubſtitutus vtrique, quia iſta dictio quilibet, qn̄ ponit diſtributiuè, requirit vnū tm̄, & ſi plures ſimul ɔcurrunt, diſpō vitiatur. l. ſi fuerit. ſ. de re. du. Vn̄ ꝑcedēs ſo. verior vr̄, tn̄ ſꝑ in hoc dubitaui.

LEX XXXV.

a **Cum hæres.** [a] Curator furioſi pt agnoſcere bon. poſ. ſm ta. & hrditatē reſtituere h. d. No. vnū ex caſib. in qb. neceſſaria eſt bon. poſ. ſm tab. Ita dicit Iac. de Are. hic, & Pe. & Cy. i l. certū. C. vn̄ legi. Quærit gl. an iſta bo. poſſeſsio tribuat ius. Et ponit op. de quā l. j. de bo. po. ifan. & fur. dela. Tn̄ qcqd ſit, qn̄ furioſus iſtitutus nō eſt rogatus de reſtituēdo, & agnoſcit bo. poſ. ſiue dicam [a] ꝙ tribuat i[a], ſiue nō, decedēs nō trāſmittit ad hrdē l. ſi. §. tali. & §. ſeq. C. de cur. fur. & tn̄ tranſmittit in fideicō. vt hic.

LEX

ADDITIO.

a And. Bar. ¶ Cum hæres. Et no. ſing. caſum ꝙ tabulæ extraneæ confirmantur, ut fideicōmiſſum utile, uide Bar. ȷ̄. eo. l. ex facto. & ibi Io. de Imo. ſ. de uulg. & pup.

LEX XXXVI.

1 *Inſtantia cepta per hæredem de nouo non tranſit in ceſsionarium.*
2 *Compromittere non eſt lata culpa.*

Cum hæreditas. Per Trebellianũ nõ tenet̃ hr̃s ĩ oblĩgnib.p eũ gẽtis, iõ dẽt ei p fideicom-
a miſſariũ de indẽnitate caueri.h.d. Op.qđ[a] inſtãtiæ iudicij trãſeunt in fideicõmiſſariũ,& hr̃s tutus eſt p Trebellianũ.l.j.in prin.ſ.e.Sol. ibi loquit̃ de inſtantia cepta p defunctũ,q̃ eſt hr̃ditaria,& ſic trãſit p Trebellianũ,& hr̃s eſt tutus ope exceptionis:hic eſt inſtãtia cępta p hęredẽ,q̃ nõ eſt hr̃ditaria,& ſic nõ trãſit ad fideicõmiſſariũ,& ſic
1 eſt neceſſe hr̃di caueri de indẽnitate.¶ Ex quo†dixi[b] ſemel in qõ.
b de facto,cũ qdã ceſſiſſet oĩa iura,& actiones,q̃ habebat vt hr̃s,q in ceſſionariũ nõ trãſibat inſtãtia cępta de nouo p hr̃de. ¶Op.ſ.e.l.j. §.i.Sol.hẽt exceptionẽ ꝯ creditores hr̃ditarios,nõ ꝯ eos cũ qb.ip-ſe ꝯxit,qa nõ dñr hr̃ditarij,iõ eſt neceſſe qđ ei caueat,vt hic.Facit.l. ſi hr̃s pecuniã,j.e.& j.de fideiuſ.l.hr̃s à debitore ĩ prin. ¶Op.ad fi deicõmiſſariũ ñ trãſeat dãnũ ex ꝯpromiſſo.l.ſi dictũ.§.ſi ꝯpromiſe rõ.ſ.de euic.So.aliud in emptore & vẽditore Rõ,qa ibi venit leuis culpa:aliud in hr̃de & fideicõmiſſario,vbi nõ tenet niſi de lata tm̃.
2 l.mulier.§.ſed.n.ſ.e. Ex hoc†apparet qđ ꝯpromittere nõ ẽ lata cul-
c pa,qa tũc iputaret̃ hr̃di,nec ei caueret̃ de idẽnitate. Sed ꝯ hoc opp. eo ipſo,q quis ꝯpromittit decipit.l.ſi minor 25.annis filiofa.§.j.de mino.ergo eſt lata culpa.Sol.huius eſt, vt patet ex his quæ ibi dixi.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Op.quod.Ita dicas in fiſcum tex.eſt ſing.in l.ſi cum dotẽ.§.fi.ſ.ſol.mat. & quomodo quis dicatur ſubire iudicium per alium,uide Bar.in l.j.ſ.eo.& in l.ſi cum hominem.ff.de fideiuſ.& uide text.ualde not.in l. Titius.ſ.de procur.
b Bar. ¶ Dixi.Et uide Bar.in l.ſi eũ hominem.ff.de fideiuſ.Bald.in l.per diuerſas. C.man.An autem relegatus poterit cedere.uide tex.q ſic.in l.de pollicitationibus.ff.de polli.ſecundum Bal.in l.per diuerſas.
c Barb. ¶ Apparet.Et uide Bal.i addi.Spe.de arb.& ar.qđ licet minor ꝯpromittat,nõ vr̃ læſus,q.a ꝯpromiſſum æq parat̃ pctui, niſi incęperit litigare corã arbi tro. ✠ Et ad dicta Bar.hic.Dic,q & ſi nõ ſit lata:eſt tñ leuis, ſm Aret.conſ.78. PANC.

LEX XXXVII.

1 *Facta reſtitutione in vna re,quando videatur facta in omnibus.*
2 *Procuratori ſimplici poteſt actio cedit ſicut & fideicommiſſum reſtitui.*

a Reſtituta. [a] No.bñ iſtos caſus,q reſtitutio fit re,vr̃ verbis. Itẽ fit tradẽdo,vr̃ patiẽdo.¶ Quærit gl.vtrũ poſ
1 ſit peti reſtitutio vnius rei?Dic q ſic,& bñ.¶ Scđo q̃rit,†vtrũ facta reſtitutione in vna re,videat̃ facta ĩ oĩb.rebus?Et tṇ q ſic,& bñ. Cõtra hoc vr̃ l.iij.in prin.& qđ ibi no.de acq po.So. qdam eſt trãſlatio iuris.q̃ fit p hr̃de in fideicõmiſſariũ, & tũc facta reſtitutione in vna re vr̃ in oĩb.eſſe facta,vt hic.Quædã eſt trãſlatio poſſeſſionis,tũc facta reſtitutione in vna re,nõ vr̃ facta in alijs,niſi apphendant,vt ĩ ꝯrio.l.cũ hr̃des.de acq.poſ.Ita dicit Dyn.in c. 1.in 3 q.de reg.iu.li.6. ¶Quæro,dr̃ hic,q pt reſtitui alij,vtrũ hoc ſit verũ ſimplr̃?Rñ.i telli ge de pcuratore ſimplici nõ in rẽ ſuã.l.ſi mulier.§.ex aſſe.ff.de iure
2 dot.dicã ĩ l.qui ita.§.j.j.e.Et ex hoc†dñt doc. noſtri q ſimplici pcu ratori pt cedi actio,ſicut fideicommiſſum reſtitui, vt hac.l.cum ſi. ¶ Quæro, dr̃ hic,hac mente,an iſta mens in dubio pſumatur? Rñ. ſic,in eo, q ſciebat ſe teneri,vt. C.de acqui.poſ.l.ij.& quod ibi no.

ADDITIO.

a ✠ Reſtituta,ad materiã huius l.Adde q procur.põt reſtituere hr̃ditatẽ. Spe.ti. de teſt.act.uer.Itẽ q̃ritur.& an pupillus poſsit reſtituere tutori eo authore:Bar. in l.j.§.Itẽ quæſitum.ſupra hoc ti.& Dic, q põt fideicommiſſum reſtitui per tutorem uel curatorem.Bar.& Bal.in l.pen.C.hoc ti. PVT.

1 *Tutor non poteſt cedere actionem pupilli.*
2 *Verbum ſuccedat,trahitur ad fideicommiſſum.*

§.Pupillus. Op.C.qui admittit.ad bo.poſ.l.bonorũ. So.di cas idẽ hic, qđ ibi qa iudex pt ſupplere defectũ tutoris.Op.de d.l.bonorũ.Gl.dicit,tria ſunt,hr̃ditas, & iſtã nõ põt q̃rere ſolus tutor.Itẽ eſt bon. poſ.& in iſta q.dã dñt idẽ qđ in hr̃dita te,alij ſecus.Dic vt dixi in l.ĩpuberi.de tu.& cur.dat.ab his. l.tutor. j.de bon.poſ.Tertiũ eſt,Trebellianica reſtitutio,de qua dic vt hac.
1 l.¶ Vltimo no.q tutor nõ pt cedere actionẽ pupilli,qđ dic, vt.l.no
2 uare.de noua.†No.ex.j.proxi.l.non.n.q verbũ ſuccedat, trahitur ad fideicommiſſum.Nã reſtitutio ſucceſſio eſt.Facit tex. in c.Ray. & c.Rainal.ex̃ de teſta.Dixi plenè in l.Centurio.de vulg.& pupil.

LEX XL.

Quamuis. Etiã actiones ptoriæ trãſferunt̃ p Trebellianũ p hr̃des,& p eos qui in ius hr̃dũ ſuccedunt.h.d.

§.Nihil intereſt. Non curatur qualis ſit perſona procuratoris ad negotia.h.d.

Quia perinde.

LEX XLII.

a §.Reſtituta. Quæro quid in iure patronatus eccleſiarũ?[a] Rñ.idem arg.j.de ope.lib.l.ſi operarũ.quod not.per doc.in l.monumenta.C.de lega.Vltimò vide gl.& ſigna,q̃ ponit caſus in qb. remanet aliqđ pẽnes hæredẽ, reſtitutione facta.

ADDITIO.

a ✠ Eccleſiarũ.Adde Alex.in l.centurio.nu.44.ſupra de Bulg. PVT.

LEX XLIII.

1 *Compulſio & reſtitutio fiunt iudicis officio,non iure actionis.*

Papinianus tractat. Qđ iure accreſcẽdi acqrit̃ ad fi deicõmiſſariũ ptinet. h. d. Ad qõnẽ q̃ facit tex.vtrũ ſit op⁹ noua reſtitutione.Rñ.gl.qđ nõ, & bñ. Op.ſ.de vſufr.accr.l.interdũ.Sol.Aliud in vſufructu aliud ĩ pprietate,qa vſuſfructus accreſcit perſonæ,pprietas reb.¶ Et hoc, qđ il lud,quod venit iure accreſcẽdi reſtituat,dixi in l.Marcellus.§.qdã.
1 ſ.e.¶ Vltimò iſte tex.†facit,qđ ꝯpulſio, & reſtitutio fiat iure actio nis ibi alia actione,&c.Et ita alle.gl.in l.non eſt cogendus.j.e.Veri tas, eſt q fit officio iudicis, dixi in l.ſi legatus.in princ.ſ.eodem.& hoc nomen actionis,largè ponitur.l.actionis verbo. de verbo.ſig.

LEX XLIIII.

1 *Statutum de debitore carcerando habet locum in eius hærede.*

Poſtulante. Ad id, ad qđ poterat ꝯpelli defunctus pt ꝯpel li hr̃s defuncti, lʒ verbis legis nõ exprimatur. h.d.Op.ſ.e.l.apud.§.vtrũ.Sol.Ibi deceſſit ſine hærede, hic cũ hr̃de. & ſic ꝯcordat cũ vltimo rñſo huius prin.¶ Quærit gl.an in herede
1 trãſeant actiones ipſo iure:dic vt in ea.¶ Vltimò † facit iſte tex.di cit ſtatutũ,q debitor debet carcerari pro debito qui de hærede de-
a bitoris.[a] Rñ.vt hic,q idẽ, licet in ſtatuto nulla fiat mẽtio hæredis.

ADDITIO.

a ¶ Debitoris.Adde quid ſi ſit ſtatutũ q debitor p pecunia exacta poſsit capi,& eius hæres,an ſi hæres ſit minor,capi poſsit?Rom.conſi.120.in quantũ aũt Ale. tangit an ſtãte ſtatuto q debitor poſsit capi cd requiſitionẽ creditoris, an poſſit capi abſque citatione, & an ad inſtantiã ceſsionarij?uide Rom.pſi.142.adde Alex.in pſi.18 in 5.uol.✠ Et contra Deciſ.Bar.hic uide Aret. & Soc.poſt alios. in l.qui Romæ.§.Augerius.uł.not.de uer.obl. PANCIR. Io.Fra.Ru. ¶ Adde Bar.Soci.in cõſi.122.inci.in præſenti pſultatione, ubi litat dictum Bar.hic,qñ ſtatutũ loquitur per hoc nomen uerbale debitor,uel in rem, puta,pro debito,ſecus ſi loquitur in perſonam:puta,de eo qui contraxit.

1 *Actiones quæſitæ ex prouiſione defuncti veniunt in reſtitutionem, etiam in liberis primi gradus.*
2 *Liberi primi gradus non tenentur ſupplere fideicommiſſum ex fructibus.*
3 *Fructus qui percipiuntur mora non reſtituentis, veniunt in fideicõmiſſum etiam in liberis primi gradus.*
4 *Fideicommiſſarius habetur loco hæredis.*

§.Sed & in huiuſmodi. Actiones q̃ q̃runt̃ ex p. uiſione defuncti, veniũt in reſtõnẽ.h.d.primo,ponit duas q.& opi.q̃rentis.Secundò,ponit vna rñſionẽ p.alia ꝯ.Tertiò determinat.Quartò,rñdet vni qõni q̃ ĩ ꝯriũ poſſet fieri.Secũda ibi rñdi.Tertia ibi,ſed qa.Quarta ibi, ſed
1 cũ hr̃ditarios.¶†No.q actiones q̃ſitæ ex prouiſione defuncti veniũt in reſtõnẽ et̃ ĩ liberis primi gradus:qđ no.loquit.n.hic de filia.
2 ¶ Secũdò no.† qđ liberi primi grad⁹ nõ tenent̃ ſupplere fideicom miſſum ex fructib.vt hic.ibi,ſed qa nõ vt hæres &c.dixi ĩ l.ita.§.ex
3 aſſe.ſ.e.¶ Tertio no.†q fructus qui pcipiunt mora nõ reſtituẽtis,
4 veniunt in fideicõmiſſum,et̃ ĩ liberis primi gradus,vt hic.¶†Quar tò no.q fideicõmiſſarius loco hæredis hr̃, vt.ſ.qđ cũ eo.l.filiꝰ.§.j. & Inſt.qđ cũ eo.§.j.& đ fideic.hę.§.reſtitut.¶ Vltimo not.dñiam q̃ facit Iuriſconſultus inter fructus qui percipiuntur ex prouiſione defuncti, & eos qui percipiuutur opera, & diligentia hæredis.

LEX XLV.

Qui totam. Qui quartã retinere non vult pſultus facit, ſi adit coactè, q̃ ſi ſpontè adiret. Op.et qñ adit ſponte transferuntur actiones per Treb.l.j.§.j.ſ.e. Reſpon. poſſet eſſe q poſt aditionem ante reſtitutionem, fideicommiſſarius dece deret ſine hærede, aliàs nollet ſibi reſtitui, & ſic adiens remaneret. implicitus oneribus hæreditarijs,quod non eſt ſi adit coacte, vt.ſ. l.proxi.& l.apud Iulianũ.§.vtrum.& §. Antiſtia.ſupra e.quod no.

LEX XLVI.

1 *Charitas defuncti facit non conditionẽ, quod erat condõ in pſona alterius.*

Seius. Tps certæ ætatis,ex pſumpta voluntate defuncti,pp charitate pſonæ,facit diẽ nõ ꝯdõnẽ. Itẽ fideicõmiſſ̃ario an reſtõnẽ poſtq̃ dies ceſſit mortuo, fideicõmiſſũ ad hæredẽ tranſit. h.d.Op.ſ.de leg. 1.l.ſi cui.§.j.ĩ prin.Sol.dñt qdã,hic relĩqt purè, po ſtea diẽ pſtationis,ptulit:hoc eſt ꝯ hũc tex.In vna.n. & eadẽ orone
1 rogauit de reſtituẽdo in tps certæ ætatis.Dic ergo, † q iſtud ẽ ex pſumpta voluntate defuncti pp charitatẽ pſonæ, cui debebat fieri reſtitutio,qa filio ſuo.dixi plenè in d.l.ſi cui.Sed poſito, q prima ſol. eſſet vera,ad ipſam opp.de ꝯdi.& dem.l.quib. dieb.§.ij. Sol.ibi fuit adiecta dies incerta.hic certa.¶ Quærit gl. vtrum hæres iſtius fidei commiſſarij petet ſtatim an expectabit tps quo ille perueniſſet ad il lã ætatẽ?Gl.quod expectabit. Pe.aliter,vt refert Cyn.in l.ex his.C. quando di.leg.ced.pro quo facit.j.eo.l.ã filia.§.fi.& quod ibi dicã.

LEX XLVII.

Si hæredi. Solutum occaſione debiti naturalis, reſtituitur ſi deicommiſſario.h.d.

LEX XLVIII.

Paulus. In reb.ſubtractis p fideicõmiſſariũ pdit fideicõmiſſi petitionẽ.h.d.Cõcordat.C.de legi.l.ñ dubiũ. Et ſic ecõuerſo ĩ reb.ſubtractis hr̃s pdit bñficiũ quartæ, vt.ſ.ad legẽ Fal. ci.l.beneficio.Opp.j.quorum lega.l.j.§.rediguntur. Dic vt in glo.

BUAH

LEX XLIX.

1 *Hæres ante reſtitutionem quando poßit conueniri.*
2 *Actio vtilis aduerſus eum qui ea tenetur, perpetuatur facta reſtitutione contra eum qui tenetur directa.*
3 *Remedia. l. vt perfectius. C. de anna. exce. non habent locum in hærede nō habente domicilium.*
4 *Hæres quando cogatur iudicium ſuſcipere vſque ad litis conteſtationem, quando vſque ad ſententiam, & quando vſque ad ſatisfactionem.*

Cum hæreditas. Qui alias non cogitur ſuſcipere iudiciū, cogit tūc, qn̄ actiones ſunt tē-
1 pore perituræ. h. d. Op.† q hr̄s indiſtincte an̄ reſtōnem poſſit ꝯue-
a niri. l. ita tn̄. §. q ex Treb. ſ. e. ſol. vna lec. eſt,[a] qd̄ hic intelr̄ an̄ reſtō-
nē. & tunc debet intelligi altero de duobus modis, ſ. q hr̄s coactus adiuit, tunc. n. h̄et exceptionē ante reſtōnē. l. poſtulante. in prin. ſ. e. niſi actiones eēnt tpe perituræ, vt hic. Vel itellige in hr̄de, qui adiuit ſponte. & paratus eſt incōtinenti reſtituere: tūc. n. h̄et exceptionē, niſi actiones eēnt tpe perituræ, vt hic. & ſm hoc tex. q dicit, cum hr̄ditas ex Tre. ſenatuſc. reſtituit. i. eſt in actu reſtituēdi de ꝓximo. Secundo mō p̄t intelligi poſt reſtōnē factā, & tunc ob. ꝯriū, q a hæres nō p̄t ꝯueniri, ſed dēt litari, niſi actiones eēnt tpe perituræ, ut hic. Ex quib. trib. lec. collige diſtinctionē breuē & notabilē p te. Et ex
2 iſta vltima not. † diligēter, q facta ꝯteſtatione ꝯ eū q tenet directa, ꝑpetuat actio ꝯ eū qui tenet vtili. Nā hic facta ꝯ hæredē ꝯteſtatione, ꝑpetuat actio ꝯ fideic. Facit. C. de duo. re. l. fi. & de ſol. l. cū quis. §. ſi quis ꝑ reo. & qd̄ ibi dixi. ¶ Op. q non ſit neceſſariū iſtud remediū, cū poſſit ꝑpetuari actio per remedia. l. vt pfectius. C. de ann. exce. R̄n̄. fateor niſi ponas fideicōmiſſariū eſſe ſine domicilio. Dicit
3 gl. no. † q remedia d. l. vt perfectius. non h̄nt locū in hærede nō habente domiciliū. Opp. dr̄ hic, q cogitur hæres ſuſcipere, ꝯ. ꝯ. de exce. l. ſi pr̄. ſol. hic cogit iudiciū, ibi ſubſidiū. ſ Op. ꝯ. de bon. poſ. ſm
4 tab. l. æquiſſimū. Sol. vt in gl. ¶ † Quæro, an hæres cogatur iudiciū ſuſcipere vſque ad lit. ꝯte. tm̄, an vſq; ad ſn̄iam, an vſq; ad ſatisfactionem? In gl. ſunt opin. Tu dic, q hic ꝯuenit hr̄s ex neceſſitate, ne res pereat. Aut ergo actori eſt ꝯſultū p li. ꝯte. & tunc ſufficit ꝯteſtatio. Aut nō eſt ꝯſultū, quia forte eſt actio q̄ ꝯteſtatione nō ꝑpetuat, vt actio de dolo, & tūc oportet qd̄ ſuſcipiat vſq; ad ſn̄iam. l. ſed & ſi reſtituat. §. ſed & ſi dies. & ibi. no. ſ. de iu. Si verò ꝑ ſn̄iam nō ꝯſulitur actori, vt q a res erat peritura, pone. n. q debat mihi dare ſeruū, cui erat relicta hr̄ditas, & ē periculū ne moriat an̄ ꝯdōnē, tūc coget ſuſcipere vſq; ad ſatisfactionē. arg. l. apud Iulia. §. Antiſtia. & l. ille à q̄ §. j. ſ. e. & qd̄ no. in d. §. ſed & ſi dies. Et ſm hoc nō p̄t pati hæres dānū, q a nō cogitur ad ſatisfactionē, niſi rerū, q̄ ſunt in hr̄ditate, in q bus periculū imminet, ꝑ qb. poſtea fideicommiſ. cōueniri poterit.

ADDITIO

a Pom. ¶ Lect. eſt. Et ſic ſi hr̄s adijt & incontinenti vult reſtituere nō cogit ſubire iudiciū, niſi actio eſſet tpe peritura, nā tunc multa ſunt ſpālia, & uide Bar. in l. Sæius & Augerius. ff. ad l. Fal. & in l. more. ff. de fer. & Angel. in l. cum hi. §. de tranſactione. ff. de tranſac. & in l. j. ff. de peti. hære.

LEX L.

1 *Pater rogatus reſtituere filio ſi diſſipat, quando cogat reſtituere ipſi filio.*
2 *Hæc lex, an hodie ſit correcta, quòd non.*
3 *Filiusfa. etiam in his in quibus patri non quæritur vſusfructus, non teſtat.*
4 *Alimenta debent moderari reſpectu valoris patrimonij.*

a Imperator. Pr̄ diſſipans[a] fideicōmiſſum cogit filio exi-
ſtenti in ptāte reſtituere, ēt ante ꝯdōnis euen-
1 tum. h. d. Op. † quòd ēt qn̄ non diſſipat, cogatur pater filio in ptāte reſtituere. vt. ſ. e. l. cogi. §. ſi pater. Sol. ibi et diſſipat nolendo adire hæreditatē, vt ibi dixi, licet gl. aliter ibi ſentiat. Op. in auth. de nupt. §. & hæc ſancita. C. de bon. quæ lib. l. fi. ſol. gl. q hic loquitur q pr̄ eſt in dolo, ibi qn̄ eſt in culpa. Tu dic, ꝑ ſiue pr̄ ſit in dolo, ſiue in culpa, idem eſt, probatur. C. de ſen. paſ. l. fi. facit quod not. per gl. ſ. ſo. ma. l. ij. ver. quod ſi in patris. in gl. quæ inci. morte vel emancipatione: vbi æquiparat patrem effici pauperē, & mori. Non ob. ꝯriū, quia ibi loquitur qn̄ pr̄ diſſipat tali mō, q filio p̄t eſſe ꝯſultū, vt vendendo immobilia quæ filius poterit vendicare, ſecus ſi diſſipat taliter q filio non poſſit eſſe ꝯſultū: quod tene mēti, quia quotidianū.
2 Op. ſ. e. l. vbi purè. So. hic pr̄ diſſipat ibi non. ¶ Quæro, † an hæc lex hodie ſit correcta, cū inter patrem & filium valeant hodie cautiones in aduentitijs. l. iubemus. §. in ſupradictis. C. eo. dixi plenè in l. ſi quis pro eo. §. j. ꝯ. de fideiuſ. Et vr̄, q ſic. Nam ideo, quia cautiones non poterant habere locum deuentū eſt ad iſtud remediū, vt hic dicit tex. Puto, q non ſit correcta per d. l. fi. C. de ſen. paſſ. Nec ob. q poſſunt interponi cautiones, quia non debet filius ſe committere fragilitati cautionum. l. cogi. §. ſi pater. ver. idem quærit. ſ. eod.
3 ¶ Facit iſta † lex ad q. an filius poſſit teſtari in his, in quibus patri nō
b quæritur vſusfructus[b]? Et videtur q ſic, quia in his æquiparatur filio militi. Sed hoc intelligas, quantum ad agendū, & defendendū, non quo ad teſtandum, vt. C. qui teſta. fac. poſ. l. fi. not. ſ. eo. l. j. §. in
c filij. & l. q in ptāte. ſ. de teſta. Vltimò dicit[c] † Iac. de Are. q leges q̄
4 dicunt, q alimenta quæ debent moderari, ſm facultatem patrimonij, vt. ſ. vbi pupil. educa. debe. l. ius alimentorum, debent intelligi

d reſpectu fructuum, non reſpectu valoris,[d] vt hac. l. in fin. & d. l. fin. & d. l. ius alimentorum. in princip.

ADDITIONES.

a ¶ Diſſipans. Adde an patri diſſipanti auferat adminiſtratio. Bal. conſi. 75. 5. li.
b ✠ Vſusfructus. Adde Alex. in l. j. §. hoc autem. in gl. in uer. teſtari. ſ. eo. PANC.
c Pom. ¶ Vltimò d. cit. Et ita refert hic Ang. una cum Bal. conſuluiſſe apud Aretium. An autem cogatur uendere ut ex pretio alatur, ſi fructus nō ſufficiunt, dic q non, niſi eſſet futurus dn̄s. Text. eſt ſm Ang. in l. j. §. ſi mulier. ꝯ. de uent. in poſ. mitten. & uide eū hic, & in l. j. ff. de peti. hær. & ibi no. gl. mirabilē ſecundū eum.
d ¶ Valoris. Adde Rom. conſi. 189. & conſi. 510. in fin.

LEX LI.

Cùm hæres. Deductio legatorū non intelr̄ de legatis inualidis. Item dos prælegata deducitur vt debitum, nec impeditur Trebellianicæ quartæ deductio. h. d. Opp. q debitum compenſetur cum quarta, vt. ſ. ad l. Falci. l. ſi debitor. Sol. ibi teſtator hoc expreſſe dixit, hic non.

LEX LII.

Si res aliena. Hæres non cogit reſtituere quod ad eū peruenit, non vt ad hæredem h. d. Op. quod iſtud legatum rei alienæ valet, vt ſaltem poſſit peti æſtō. l. cum rem alienam. C. de lega. Sol. Illud verum qn̄ res aliena legatur à nō dn̄o: ſed hic licet ab initio fuerit relicta à non dn̄o, tn̄ quia dn̄o ſucceſſit legatario nō debetur, quia deuenit ad eum caſum, à quo incipere nō poteſt, hoc eſt ꝯ. l. planè vbi. §. ſi duobus. vlt. reſpon. ſ. de leg. 1. vbi ſufficit in perſona primi legatarij valuiſſe legatum. Ad iſtam. l. rn̄deo, quod non debet reſtitui res, ſed actio perſonalis quæ ꝯpetebat ꝑ legato ꝯ hr̄dem primi teſtatoris bn̄ tranſit, nec eſt qui repugnet.

1 *Seruus, an poßit cogere hæredem adire.*

§. Seruus. Si ab vno debetur hæreditas, ab alio libertas, non eſt locus coactioni, ſecus ſi ab eodem vtrunq; debetur. ſiue ab initio, ſiue ex poſt facto per accidens. h. d. Opp. quod non ſit neceſſe qd̄ manumittat, cū ſtatim cū relinquit hr̄ditas ſit liber. ſ. de neceſ. ſeruis hær. inſt. l. quidā. §. j. Solue, ibi qn̄ hereditas relinquitur directò, hic per fideic. Op. q ēt ſeruo remanente in ſeruitute p̄t relinqui, vt. d. l. quidā. §. illo videlicet. ſol. p̄t relinqui non vt hæres cogatur ei dare, ſed hortatur. Op. q ſeruus nullo caſu poſſit cogere hæredē, vt. ſ. eo. l. cogi. §. ſi ſeruo. Sol. ibi loquitur in ſeruo
1 hæredis, hic in ſeruo hæreditario. Pro † huius declaratione doc. in l. iij. C. de fideic. lib. ponūt vnā diſtinctionē multū imperfectā. Tu diſtingue ſic, vtrum ſeruus poſſit cogere hæredē adire. Dic, aut relinquitur hæreditas, & libertas ſeruo hæredis, aut ſeruo teſtatoris, aut ſeruo extranei. Primo caſu non p̄t cogi adire. l. cogi. §. Si ſeruo. ſ. e. Secūdo caſu, aut ab vno, & ab eodē dētur hr̄ditas & libertas, aut ab vno hr̄ditas & ab alio libertas. Primo caſu, aut vtrūque debetur purè, & p̄t cogi adire, vt hic: ſiue ab initio debeatur ab vno, ſiue ex poſt facto per accidēs, vt hic patet. Si verò vnū purè, aliud ſub ꝯdōne, tunc aut libertas purè, hæreditas ſub ꝯdōne, & p̄t cogi adire, vt. ſ. e. l. ſi cui, in prin. Aut econuerſò hæreditas purè, libertas ſub ꝯdōne, & non p̄t cogi, vt. d. l. ſi cui. ſ. eo. §. j. ſi vero à diuerſis. vt ſi debetur ab vno libertas, ab alio hereditas, tunc, aut debet libertas ab vno hærede, ab alio hr̄ditas, & non eſt locus coactioni, vt hac. l. in prin. Si verò libertas debetur ab vno legatario, hæreditas ab hærede, tūc, aut plures erant hæredes inſtituti, & non eſt locus coactioni, vt. ꝯ. e. l. non eſt cogendus. Aut erat inſtitutus vnus tm̄, & eſt locus coactioni. vt. ſ. e. l. apud. §. Antiſtia. & no. per gl. ſ. e. l. cogi. §. ſi ſeruo. Si verò à plurib. debetur libertas, & ab vno ex his hr̄ditas, tunc eſt locus coactioni, q a illi vni adeunti libertas ꝯpetit. l. teſtō. de manu. teſta. Et hoc vult dicere tex. hic, ibi cū dicit ab oībus &c. nec ē neceſſaria gl. q̄ exponit ab oībus, i. ab aliquo oīum. Tertio caſu, qn̄ relinquitur ſeruo alieno, an quis cogatur reſtituere? Gl. in l. ita tn̄. §. fi. ſ. e. vr̄ tenere q ſit locus coactioni. Iſtæ leges vr̄ innuere ꝯ, & not. in hac. l. in vltima gl. in fi. ibi dum dicit: loquitur in ſeruo hr̄ditario, non hæredis, vel exnei. Dic ergo, Aut dn̄s paratus eſt vendere, ita q per aditionē ſeruus habilitari poteſt ab hærede ad recipiendū reſtōnem, & eſt locus coactioni. Aut non eſt paratus, & nō eſt locus coactioni, ar. l. deberi. C. de fideic. lib. & l. ſi cui purè. in prin. & §. j. ſ. e. An aūt poſſit hæres cogi reſtituere? Dico, qd̄ ī oīb. caſib. in qb. p̄t cogi adire, p̄t cogi reſtituere ꝑ eaſdē leges. In caſib. verò, in qb. non p̄t cogi adire, ſi adeat ſponte, & per aditionē ſeruus ꝯſequit libertatē, p̄t cogi reſtituere, vt. ſ. e. l. cogi. §. ſi ſeruo. Item ſi quoquo mō ſeruo libertas obuenerit, vt no. in l. non eſt cogendus. in gl. ſuper verb. pēdeat. ꝯ. e. Op. q ſit dn̄a quo iure quis ſit debitor, vtrū ex pſona ſua, vel alterius, vt. ꝯ. e. l. ſi patroni. §. qui fideicō. & de ſol. l. & magis. & de ino. teſt. l. nihil. §. fi. Dic, q ibi ex diuerſitate pſonarū vr̄ iuriū inducit diuerſitas rōnum, & ꝑ ꝯns diuerſi effectus: hic secus.

LEX LIII.

1 *Officio iudicis quis cogitur adire, & reſtituere.*

Non eſt cogendus. Hic innuit, qd̄ ſi ſeruus an̄ reſtōnē decederet, hr̄s remanet īplicitus. Cōtra. ſ. e. l. poſtulāte. in prin. So. ibi in liberto, hic ī ſeruo. Sed hoc vr̄ ꝯ. l. apud. §. vtrū. & §. Antiſtia. ſ. e. So. Ibi ī ſeruo, qui cogebatur

BUAH

gebat ex uoluntate defuncti:hoc nõ.Op. hic dr, ꝙ ſi legatarius decedit uiuo teſtatore,legatũ remanet apud hrdem cũ onere ſuo.ꝫ.C.de cad.tol.§.i primo.Soluũt q dã,ꝙ hoc ſpãle fauore libertatis. Et hic multũ ſe inuoluit gl.pe.& vltima hui⁹.l. Dic, ꝙ in ꝑ nõ ſcripto eſt verum,ꝙ eſt ſpãle in libertate:ut hic,ſed in caduco,uel quaſi,remanet cũ onere ſuo,tã de iure antiquo,quam de nouo,ut.ſ.de leg.2.l. Celſus pr.in fi.& C.de cad.tol.§.in primo.& §.ꝓ ſecundo.¶ Quæ-
1 ro.†quo iure quis cogatur adire,& reſtituere: Gl.dicit officio iudicis:quod declaraui.in l.ſi legatus. in princ.ſ. eo. Alij dicunt ꝙ iure actionis,per l.Papin.ſupra eo.ſed ibi reſpondi.

LEX LIIII.

1 *Rogatus reſtituere,in caſu huius l.an fructus in reſtitutione ueniant.*
2 *Hæres ſi aliqua alienauit,& aliqua emit, an empta in caſu huius legis,ueniant in reſtitutionem.*
3 *Expẽſa attribuitur illi p̃rimonio,cuius cõtemplatione apparere poteſt facta.*
4 *Trebellianum,an habeat locum,quando quis rogatus eſt reſtituere quicqd ex hæreditate ſuperfuerit.*

Titius rogatus eſt. Rogatus reſtituere ꝙ ex hrditate ſuperfuerit, põt bona fide diminuere.Item in dubio expẽſa ab utroq; p̃rimonio intelligit̃ facta ꝓ rata.h.d.Primo,ponit unũ dictũ.Scdo,illud ꝓbat ꝑ authoritatem. Tertio,illud cõmẽdat,& aliã authoritatẽ adducit.Quarto,dicit cautionẽ pſtãdã.Scda ibi,diuus aũt.Tertia ibi, ꝙ mihi. Quarta ibi, ꝑ hmõi.Op.C.eo.auth.ꝫ cũ rogatus.Sol.Fateor ꝙ hoc eſt hodie immutatũ.Nã fideicõmiſſo ſic relicto, tenet̃ rogatus reſeruare fideicõmiſſario quartã:& tres partes põt diminuere uel alienare.†Quæ-
1 ro vtrũ hoc caſu veniãt fructus in reſtitutionem.Gl.diſtinguit,aut fuit rogatus reſtituere ꝙ ſupereſt ex hrditate, & fructus nõ ueniũt in reſtitutionẽ.l.deducta.§.pe.ȷ.eo.ſecus ſi fuerit dictũ, quicqd ſupereſt ex bonis.l.in fideicõmiſſ.§.nonnunꝗ in princ.de vſur.Rõ. qa qñ dr̃ qcqd ſupereſt ex hrditate,fructus poſtea percepti nõ ſunt hrditatis.l.in fideicõmiſſaria,verſ.quoties.ſ.e.Sed qñ dixi, ꝙ ſuper eſt ex bonis, ſecus:quia fructus ex bonis ſunt. Nõ. n.deſinunt eſſe
2 bona ꝑ additionẽ,ſed deſinũt eſſe hrditas. ¶ Quæro quid † ſi aliqua alienauit,& aliqua emit.Reſpon.ut l.Imperator.§.fina.cũ ſequentibus ſupra de leg.2.& ibi dixi.Contra prædicta tñ facit.ȷ. eo.l.hæredes mei.in prin.ſed dic ut ibi dixi.¶ Venio ad ver. diuus. opp.ſ. de neg.geſt.l.Neſennius.ubi prohibet eligi hæc media uia.Sol.hic ex utraq; parte erat par rõ:ibi ex una parte erat rõ q̃ ꝓpõderabat,iõ
3 illi patrimonio magis attribuit̃.Et per hoc†dic. ꝙ ſi hoc poſſit apparere ꝙ expẽſa eẽt facta magis cõtemplatione uni⁹ patrimonij,quã alterius,illi attribuet,arg.l.hinc q̃rit.§.pen.de pecul.Facit ad no.ꝑ do. ȷl.j.circa fi.C.de bo.ma.¶ Venio ad ver.ꝙ mihi.Opp.ꝙ nõ ſit credendũ exẽplis,ut C.de ſentẽ.l.nemo. So. hic erat exẽplũ Principis. ꝙlicet,ibi alterius.¶ Venio ad ultimã partẽ. opp.C.eo. auth. ꝫ cũ
4 rogatus.ſol.fateor,ꝙ hodie aliter ſatiſdat, quã olim.¶ Quæro†circa iſtã.l. utrũ Trebellianũ ſenatuſconſultũ hẽat locũ in fideicõmiſſo relicto per iſta uerba, quicquid ex hrditate ſuperfuerit, &c. Tex.vr̃ ꝙ nõ.ſ.e.l.cogi.§.& gñaliter.cũ ſeq.Hodie, vr̃, ꝙ deberet hre locũ Trebellian.ꝑ aut.ꝫ cũ rogatus cũ hodie de neceſſitate debet reſeruari quarta. Vel dic ꝙ ẽt de iure antiquo hẽt locũ Trebellian.Aliud.n.eſt dicere, rogo reſtituas q cquid ſupſuerit tempore mortis ꝙ intelligitur ſi quid ſuperfuerit non deperditum, uel alienatum.Aliud eſt dicere,quicquid ſuperfuerit deductis oneribus hæreditarijs, tũc vr̃ rogatus de reſtituenda certa re, & Trebellianicæ locus nõ eſt,d.§.& generaliter.¶ Vltimo no. ꝙ per iſtas cautiones prætorias non debetur plus. ſed cautius.

LEX LV.

1 *Fideicommiſſarius per Trebellianum non conſequitur quod non tranſit ad hæredem hæredis.& num.2.*
2 *Operæ obſequiales, uel incertæ non tranſeunt in hæredem extraneum.*
Quæ nõ tranſeunt in hrdem extraneũ , nõ tranſeunt in fideicommiſſarium.
3 *Feuda non ueniunt in reſtitutionem fideicommiſſi.*
4 *Poſſeſſiones emphyteuticæ principis,eccleſiæ uel priuatorum , nõ tranſeũt ad extraneos hæredes,& in fideicommiſſum non ueniunt.*

1 Si patroni. Quod † ad hrdẽ hrdis nõ tranſit, nõ trãsfertur in fideicõmiſſariũ, per Treb.h.d.No. ꝙ dixi in ſummario.Scdo no. ꝙ in his, q̃ nõ transferuntur per reſtitutionẽ hæres non ſubmouetur exceptione.Op. ꝙ operæ tranſeant ad ex-
2 traneum hæredem l.a duobus.ȷ.de ope.lib.Sol. † Intelligas hoc de operis obſequialibus, uel de incertis quæ ad extraneum non tranſeunt,ſm diſtinctionem poſitam in l.ſi non ſortem. §.libertus.de ꝯ
a di.inde.Et ex iſta gl.iuncta cum tex.habes, quod ea,quæ[a] non tranſeunt ad hæredem extraneum, nec tranſeunt in fideicommiſſariũ. Pro hoc.ſ.de vulg.& pup.l.qui liberis. §. hæc uerba. Contra hanc gl.facit, quia fideicommiſſarius ponitur in locum primi hæredis, ut.ſ.& l.qui quadringenta.& l.poſtulante.§.fi. Sed rñde,ꝙ ponitur in locũ hæredis primi,ſecundario tñ nõ principaliter,ſicut hrs hæ-
3 redis,teſtõris eſt hrs.¶ Vltimo†Dy.iducit ad q.utrũ feuda, & poſ-
b ſeſſiones emphyteuticæ[b] veniant in reſtitutionẽ fideicommiſſi: Et hoc tota die de facto occurrit, & in feudo dicit Dyn.ſimpliciter ꝙ non uenit in reſtitutionẽ,quia nõ hr̃ iure hæreditario,ſed magis bñficio dñi.ut in vſib.feu.an agna.uel fil.repudi.hrd.c.vnico.Cõtra hoc vr̃ gl.in l.item uidendũ.§.fi.ſ.de peti. hær.ad quam non rñdet Dyn.Dic,quòd debet intelligi,qñ feuda petebant̃ ab eo poſſeſſore qui non habebat ius detinẽdi,merito ueniunt in petitionem hæreditatis,ſicut alia in quibus defunctus ius nõ habebat.l. & non tantũ de,peti.hæred. ſecus ſi peteretur hæreditas a filio uel ab alio,qui in
4 feudum ſuccederet, ut hic, in poſſeſſionibus † uero emphyteuticarijs vr̃ quod non ueniant in reſtitutionem, ut.C. defun. patri.l.ius emphyteutici.lib.11.ꝯriũ credit Dy.per l.heredes.C.de omni agro
c deſer.itẽ quia põt[c] legari particulariter.l.apud Iulia.§.hæres,alias eſt ſub.l.Iulianus.& l.ſi domus.§.fin.ſ.de leg.1.& ȷ.de cen.l. cum poſſeſſo.in prin.& de verb.ſig.l.in conuentionibus.Iſtud dictũ Dy. intelligo verũ in rebus emphyteuticis Reipublicæ.ut in poſſeſſionibus tributarijs,quæ tranſeunt ad omnes hæredes & põt legari,ut in dictis legibus ſed in rebus emphyteuticis eccleſiæ uel priuati, uel
d principis,ſecus eſt.Non.n.tranſeunt ad extraneos hæredes,[d] ut hæredes, ſed ex beneficio domini concedentis tranſeunt ad liberos, merito nõ ueniunt in reſtitutionem ſicut nec operæ libertorum, ut hic,& ȷ.de oper.lib.l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi.& ibi dixi. Probatur in d.l.ius emphyteutici.C.de fun.pa.lib.11.Tangit Spe.in ti.de emphyt.§.nunc aliqua.dixi plenè in d.§.ſi liberi.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Ea quæ. Vide Bal.in l.liberi.C.de oper.lib.
b ¶ Emphyteuticæ. Adde Bal.conſi.116.lib.2. Et an computetur filio in legitimam per eundem,conſi.404.eo.li.Pau.de Caſt. conſi.350.
c Poma. ¶ Poteſt & uide Bal.in l.cum uirum.C.de fideicom.
d Pom. ¶ Hæredes.Vide Alex.conſi.33.in 3.uol.& conſi.189.in 2.uol.in quib.eſt ſibi contrarius,& conſi.11.in 2.dub.in 3.uol.& conſi.103.in 2.du.Adde quæ poſui in l.etiam ſol.mat.

§.Imperator. Non habet ius cogendi hæredem, qui habet libertatem in diem.h.d. Dic, ut plenè in l.non eſt cogendus. ſupra eo.

1 *Fideicommiſſarius primus non poteſt cogere hæredem adire,ſine ſecundo, ſi apud eum non ſit remanſura quota hæreditatis.*
2 *Relictum libertatis & pecuniarum,non ſufficit ad cogendum hæredem.*
3 *Fideicommiſſarius ſecundus poteſt cogere hæredem,primo repudiante.*

§.Qui fideicommiſſariam. Fideicõmiſſari⁹ licet cogat hæredem,a ſecundo fideicommiſſario quartam nõ detrahit.Item fideicommiſſarius primus non põt cogere ſine ſecundo , niſi apud eũ quarta ſit remanſura.Item hrs coactus nullũ cõmodũ ſentit,ꝙ habiturus non eſſet ſi non adiiſſet,h.d.& eſt difficilis.§. Diuide, quia tres q̃ſtiones ꝓſequitur per ordinẽ. Scda ibi , ſm q. Tertia ibi , ſed nec illud.Itẽ prima ſubdiuiditur,quia primo ponit dictũ.Scdo rñdet uni obiectioni in ꝯriũ. Tertio, rñdet alij obiectioni. Scda ibi nec ad rem.Tertia ibi,nec eſt ꝯriũ.¶ Et dictũ primũ eſt tale, qñ fideicommiſſarius primus reſtituit ſcdo,hẽt locũ Treb. quo ad oĩa, ꝑterꝗ quo ad quartæ deductionẽ,licet hrdẽ primũ adire coegerit. Prima obiectio eſt talis. Vr̃ ꝙ fideicõmiſſarius ſcds habeat fideicõmiſſum bñficio primi,qui coegit hrdẽ adire.Nã ſi non coegiſſet, fideicõmiſſũ ſm nõ valeret . Ad ꝙ rñdetur,ꝙ hoc nõ hẽt locum primi beneficio:nã poſito ꝙ primus deſideraſſet hæreditatẽ adire per ſe,tñ hæreditatis aditio eſt tantæ efficaciæ,ꝙ ꝯfirmat oĩa relicta in teſtõ.l.nã ꝙ.§.qui compulſus.ſ.e. Vnde fideicõmiſſarius ſecundus magis hoc ꝯſequit̃ ex uirtute aditionis,q̃ ꝯfirmat oĩa,quã ex facto primi fideicõmiſſarij.¶ Tertiũ dictũ , hoc eſt ſcda obiectio eſt talis fideicõmiſſarius qñ hæres coactus ſibi reſtituit, detrahit quartam a legatarijs,ut.ſ.eo.l.j.§.inde Neratius.ergo & hic vr̃ poſſe detrahere. Ad ꝙ rñdetur ꝙ illud loquit̃ in legatis & fideicommiſſis ſingularibus ab hærede relictis, unde ex perſona hæredis detrahit, hic uero non detrahit a fideicommiſſario ſecundo, cui erat relictũ a fideicommiſſario primo.¶ Venio ad ſcdam partẽ principalẽ, & hæc ſubdiuiditur in tres.Primo ponit unũ dictũ.Scdo,illud declarat.Tertio circa illud ponit tres qõnes per ordinẽ.Secunda ibi uti-
1 que ſi confeſtim. Tertia ibi nec ad rem. ¶ Not.†ꝙ fideicommiſſarius primus non põt cogere hæredem adire ſine ſecundo , ſi apud
2 eum non ſit remanſura quota hæreditatis.¶ Secundo no.†quod relictũ libertatis & pecuniarũ nõ ſufficit ad cogendũ hrdẽ.¶ Tertio,
3 not. ꝙ fideicõmiſſarius ſecũdus,põt cogere hrdẽ primo repudiante, probat.ſ. eo.l.cogi.§.ſi ego. ¶ Vltimo no. quod ſiue quarta ſit remanſura iudicio teſtatoris,ſiue præter iudicium, ſcilicet ex alio accidenti,ut propter coactionem hæredis, habet ius agendi, ut hic, in ver.quid ergo ſequitur.

1 *Caſus,in quo hæres pœnitendo poteſt recuperare beneficium quartæ pro limitatione l.nam quod.§.qui compulſus.*
2 *Hæres coactus reſtituere conditione fideicommiſſi pendente,poteſt pœnitere,& recuperare beneficium quartæ.*
3 *Inſtitutus purè,& rogatus purè,an poſſit pœnitere, remiſſiuè.*

§.Sed nec illud. Subdiuidit in quinq; ptes, qa. Primo ponit vnũ dictũ . Scdo, rõnem dicti. Tertio formãt vnã qõnẽ circa pdicta. Quarto, format aliam. Quinto poni

to,ponit unū gñale.Scđa ibi,cur.n.Tertia ibi,ꝙ fortius.Quarta ibi
nec ignoro.Quinta ibi,iō.Op.dr̄ hic ī ver.ꝙ fortius,ꝙ hr̄s fuit coa-
ctus pēdēte ꝯdōne.ꝫ.ſ.e.l.ſed & ſi alio. §.fi.Sol.Dicit gl. ꝙ hic fuit
turpis ꝯdō.ꝙ reprobat̄.Vel dic ꝙ fuit coact' adire de fcō.hæc uera
eſt in ſe.tñ diuinare eſt.Dic ergo,ꝙ hic erat ꝯdō ptātiua.Et ſm hoc
1 †hēs unū caſū in quo hr̄s pęnitēdo p̄t recuperare bñficiū quartæ,&
ſic fallit rl̄a.l.nā ꝙ.§.q cōpulſus.ſ.e.& ſm oēs p̄dictas ſo. loqt̄ in hr̄
de inſtituto ſub ꝯdōne.Legit̄ aliomō,ꝙ loquat̄ in hr̄de inſtituto pu
2 rè,& rogato ſub ꝯdōne,& ī hoc vr̄ gl.reſidere.Ex quo not. † aliud,
ꝙ pēdēte ꝯdōne fideic.p̄t hr̄s coactus pęnitere, & recuperare bene
ficium quartæ,& alia ſibi delata ex teſtō.In eo uero,ꝙ inſtitutus eſt
pure,& rogatus pure,an poſſit pęnitere? dic ut.ſ.e.l.nā ꝙ.§.q com
pulſus,& l.ita tñ.§.ſi patronus.Ad fi.op.quia p̄legata capiunt̄ ēt hæ
reditate non adita ſ.de leg.j.l.qui filiab.§ fi.Sol. intellige in caſibus
in quibus non caperent,hæreditate non adita,ut ibi no. & in l.filio
cum l.ſeq.eod.tit.

§.Cuititiana.

Fideicommiſſarius poteſt reſtituere fidei commiſſum debitum a defuncto.

1 *Sententia nullitatis teſtamenti lata contra hæredem, omnibus præiudicat, contra legatarium,uel fideicommiſſarium non.*

§.Actiones.

Actiones,q̄ trāsferunt̄ ex treb.ſi fideic. decla
ret̄ indebitū,ꝯpetere deſinūt, niſi ēt euincēs
ad illud fideic.teneret̄.h.d. Legit̄ duob.modis princip̄lr,ſm primā
lec.loqt̄ de actionib. hr̄ditarijs,q̄ trāsferunt̄ p Treb.& hoc variat̄
quatuor,vel qnq; modis. Scđo mō princip̄lr legit̄ in actione, quæ
cōpetit ad petēdā reſtōnē,& hæc fuit lect.ſ.poſita in fi. gl.Pone er
go caſū p̄rio ſm lect.antiquorū poſitā in prin.Iſtā primā lect. rep̄-
hēdit Dy.q a fideic.relictū ab inſtituto repetitū intel̄lr a ſubſtituto.
l.lȝ.ſ.de leg.j.& l.cū pr̄.§.ab inſtituto.ſ. de leg.2. Sed poſſet rñderi,
ꝙ hic loqt̄ qñ certū eſt teſtōrē nō voluiſſe repetere.Itē rep̄hendit
alia rōne,qa fideic.p̄fert̄ ſubſtituto vulgari.l.fcā.§.Iulia.j.e.ubi lo-
qtur ēt qñ teſtōr uoluit repetere a ſubſtituto. Vnde hæc lec. nō eſt
bona.Quare Gui.legit ſcđo mō,ꝙ dic ut in gl. q̄ dānat lec. Hugo.
trib. modis.Ad primā rñdet Hugo,& bñ ad ſcđam nō rñdet,q̄ eſt
ꝙ a filio p̄terito nō p̄ot relinq fideic.l.ij.ſupra de leg.3.Sed reſpon
deo,quod non poteſt relinqui ab eo noīatim, ſed p̄t relinq gñal̄r,
ēt a uenięrib.ab inteſtato,& tūc tenebit̄ ēt p̄teritus, ut dixi in d.l.ij.
Tertia rō,q̄ fit ꝫ Hugo.eſt talis qa ſnīa nō facit ius. l.ij.de exce. rei
1 iud.Sed ad iſtā rñdet Hugo notabil̄r,ſi bñ intelligat̄.† Aut ſnīa nul
litatis teſtī fertur ꝫ legatariū,ſeu fideic.agētē,& nō p̄iudicat alijs, ut
in ꝫrio.Aut fertur ꝫ hr̄dē,q eſt principalis ꝫdictor,& oīb.p̄iudicat
caſus eſt hic.Iſtā tenui.in d.l.ij.Sed ꝫ hāc lect. eſt, qa ſm hāc nunq̄
tranſiuerūt actiones in fideic. Rñ.fateor,licet uiſæ ſint trāſire pri-
ma facie.Nā qō de virib.teſtī reſeruat̄,ut.ſ.e.l.ille a quo.§.j.Et hoc
voluit hic dicere tex. ꝙ videātur tranſire actiones ad tp̄s. i. quo ad
doceatur de virib.teſtī.Tñ Io. huius timore legit tertio mō, ut in
gl.ī uerbo actiones,q̄ lec.gl.rep̄hēdit ibi,ſed nec hec poſitio, & bñ
vnde Dy.legit quarto mō.ſ.in fratre p̄terito turpi pſona inſtituta,
& illo caſu rupto teſtō p q̄relā,q̄ hēt frater l. frēs.C.de inof.teſt.fi-
deic.erit nullū,niſi ſit repetitū ab inteſtato, & ſic ſm eū.l.Titia.ſ.
de inof.teſt.nō hēt locū in q̄rela intētata p frēm,ꝙ tene menti.Tu
pone al̄r caſū,ꝙ fuit inſtitutus minor, & nō fuit grauatus fideic.&
ſibi datus fuit ſubſtitutus, & ab eo fideic. relictū minor repudiauit
ſubſtitut' adiuit, incipit minor agere, & petere reſtōne in integrū
pēdēte iſto iudicio ſubſtitutus fideic.ſuo reſtituit, & minor in re-
ſtōne obtinuit:certe actiones deſinūt ꝯpetere fideic.niſi minor euī
cens ad fideic.teneretur, & hæc eſt principalis lect. Secūdo princi-
paliter legitur ſm Ro. in actione, q̄ competit pro repetenda reſti-
tutione.ꝙ gl.non placet,Tene ergo uel lec.Hug. uel vltimam.

LEX LVI.

1 *Fideicommiſſarius quando dicatur legitimus contradictor.*

Filiam. Hr̄s dēt mitti in poſ.ꝫ ſit de reſtituēdo grauatus,&
alienationes factæ p fideic.ꝯfirmantur,reſtōne ſecu
ta.h.d. ¶Quæro q̊ iure filia hr̄s inſtituta petebat ſe mitti in poſſeſ-
ſionē? Gl.dic.ꝙ p iterdictū quorū bonorū,uel ex ꝯſtō.Iuſtinia.C.
1 de edic.di.Adr.tol.l.fi.Ex hoc vr̄, † ꝙ fideic. vr̄is nō ſit lt̄imus ꝫdi-
a ctor,[a] ut hic patet ꝫriū huius no.in l.fi.C.de edi.di.Adr.tol.Dic er-
go,aut fideic.vr̄is nō poſſidet, & non eſt lt̄imus ꝫdictor quominus
hr̄s mittatur in poſſeſſionē,ut hic aut poſſidet,& tūc ſi qdē uitioſe
& idē qa non eſt lt̄imus ꝫdictor.Ita ēt p̄t intelligi hic, ꝓut hæc filia
agebat interdicto quorū bonorū ꝫ ip̄m fideic. Si uero poſſidebat
ſine uitio,tunc ſi quidē eſt paratus, qui dicit de fideic. incontinēti
ꝓbare,eſſet lt̄imus ꝫdictor.Ita dēt intelligi ꝙ no. in d.l.fi.& gl.hoc
ſentit,ſi uero non eſſet paratus incontinenti probare,non eſſet lt̄i
mus ꝯtradictor,ut hic in tex. ¶Ad ſecundam partē gl. ſignat ꝫriū
hic.j.quorum leg.l.j.§.ꝙ ait.& no.in rub.e.tit.Dic,ꝙ ibi uolūtas
fuit accommodata in tp̄e competēti.& non durauit:hic uero dura
uit.Et de hoc qualiter ex ratihabitione ſuperuenienti ꝯfirmetur uē
ditio,vel alienatio præcedens dixi in l.cū uir.infra de vſuca.

ADDITIO.

a ¶Cōtradictor.Adde Dec.ī l.fi.col.28.C.de edic.di.Adr.tol.vbi q̄ reqrant̄ ut fi-
deicōmiſſarius dicat̄ lt̄imus ꝫdictor.Caſt.ꝯſ.133.col.3.uer.circa tertiū in antiq.
Dec.ꝯſ.467.& qñ qs dicat̄ poſſidere ſine uitio:Iaſ.in l.nō dubiū.C.de legi.& qñ
ſit legitimus contradictor,Dec.conſi.424.nu.18. PVT.

LEX LVII.

Hæredes. Grauatus reſtituere qcqd p̄uenerit, non vr̄ gra-
uatus de fructib.h.d.Op.ſ.de vſu.l.in fideicom-
miſſi.§.nonnunq̄.& ꝙ no.ſ.eo.l.Titius rogatus in prin.Sol.Aliud
eſt,quē grauari ad reſtōnē qcqd ſupererit ex bonis, & tūc ueniunt
fructus,ut ī ꝫrio. Aliud eſt quē grauari reſtituere qcqd peruenerit
ex hr̄ditate,quo caſu fructus nō ueniūt,ut hic. Rō, qa primo caſu
ꝯſūptio rerū permittit bona fide.d.l.Titius. & bona fides exigit,ut
prius ꝯſumet̄ de fructib.q̄ de ſubſtantia rerū.l. Imperator.in fi.ſ.e.
& l.magis puto.§.nō paſſim.ſ. de reb. eo. Et ideo per illa uerba vr̄
teſtōr ſēſiſſe ēt de fructib.q̄ rō hic ceſſat.Preterea,ibi minus graua-
tur a teſtōre, iō onerat̄ a lege in fructibus, hic in plus grauatur, iō
in fructib.exoneratur.Opp.de l.baliſta.ſ.eod.Sol.ut ibi dixi.

1 *Fideicomuiſſum relictum a duobus cum expreſſione nominis collectiui, debetur,ēt ſi in perſona vltimi tm̄ conditio extiterit,ſi perſona non ſupereſt quæ ex præſumpta uoluntate defuncti excludat.*
2 *Moriēs ſcđo vr̄ rogatus de reſtituēdo id,qđ iure fideicōmiſſi habuit a p̄rio.*
3 *Pluralitas quando reſoluatur in plures ſingularitates.*
4 *Statuto ſtante quòd extantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, ſi extant neptis, & nepos ex filio nepos excludit neptem.*
5 *Subſtitutio ſi eſt facta plurib.an ſit neceſſe ꝙ uerificetur conditio in perſona omnium.*

§.Cum ita.

a [a]Fideic.†relictū a duob. cū exp̄ſſiōe nominis
1 collectiui debet̄,ēt ſi in pſona vltimi tm̄ ꝯdi-
tio extiterit ſi pſona nō ſupeſt,q̄ fideic. ex p̄ſumpta uolūtate deſun
2 cti excludat.h.d.Not.ꝙ dixi in ſummario. Scđo not. † ꝙ ſcđo mo-
riens vr̄ rogatus de reſtituēdo,id ꝙ iure fideicōmiſſi habuit a p̄rio,
ut patet in fi.§.ibi,q̄ totū hr̄e uoluit &c.Ad hoc opp.ſ.ad l.Fal.l.Ti
tia.Sol.hic primo reliquit fideic.ſcđo,grauauit,ibi, econuerſo. Itē
hic uſus eſt uerbis gñalib.dixit.n.oēm hr̄ditatē meā, &c.facit ꝙ di-
xi in l.Marcellus.§.qdā.ſ.e.& ꝙ dicā.j. e.l. Scęuola.Opp.& vr̄, qđ
primus moriēs tranſmiſerit ius fideicommiſſi ad ſuos filios.l.j.C.
de his qui ante aper.tab.Sol.Dicit gl.ibi in inſtōne pura:hic in ſub-
b ſtitutione ꝯditionali,cuius ius ad hr̄des ēt ſuos non trāſmittit.[b] Ca
ſus eſt hic.Opp.& intro mām, & vr̄, ꝙ requiratur ꝙ ꝯditio exiſtat
in perſona utriuſq;,ut.C.de impub.& ali.ſub.l.pen.Sol.Dicit gl.ibi
in ſubſtitutione pupillari,hic in fideicommiſſaria. Hāc tenet Dy.
hic & in l.pater filiā.§.fi.ſ.ad l.Fal.Gl.tangit ēt in l.ꝫria. Rō huius
ſolu. eſt qa in fideicommiſſaria vr̄ teſtōr cuiuslibet fidē per ſe ele-
3 giſſe,q̄ rō ceſſat in directa.¶ Iſta rō non placet.Pro cuius† euiden-
tia ſcias,ꝙ una pluralitas tūc reſoluitur in plures ſingularitates,qñ
reſpiciunt diuerſos effectus.l.falſa.§. fi. ſ.de cond.& dem.& ibi di-
xi,ſed qñ eſt fideicommiſſaria ſubſtō,nō reſoluitur in p̄les ſingula-
ritates,& uerificatur in pſona cuiuslibet qa reſpicit diuerſos effe-
ctus,qñ cuiuslibet fidē vr̄ elegiſſe, ſm Dy. ut dixi. Sed iſta eadē rō
eſt in ſubſtōne pupillari facta plurib.pupillis.Per eam.n.cuilibet pu
pillariter ſuccedit in ſua hr̄ditate,& ſic reſpicit diuerſos effectus,&
diuerſas hr̄ditates. Et ſic q̄tū ad caſū.l.pe.iſta nō ē bona ſol. ſed q̄tū
ad ſubſtōnē vulgarē p̄t eē bona ſol.ut j. dicā. Vñ gl.in l.ꝫria ſoluit
al̄r videlicet,ꝙ ibi in liberis:hic non. Qđ non placet qa & hic in li-
beris loqt̄. Vñ ſoluit gl.tertio mō hic, & bñ. Nā ibi ꝯdō extitit in
pſona primi moriētis,vñ remanebat alius filius teſtōris,q ex p̄ſum
pta volūtate defuncti excludit ex̄neū ſubſtitutū.l. cū acutiſſimi.C.
de fideic.& l.cū auus.ſ. de cond.& dem.Sed hic extitit ꝯditio in p-
ſona vltimi moriētis, vñ nō ſupereſt alius,q ex p̄ſumpta uoluntate
defuncti ſubſtitutū excludat,merito ſubſtitutus admittit̄. Iſta ſol.ꝓ
batur ad lr̄am in l.ſi is q ducēta.§. itē ſi pr̄.ſ. de reb.dub. & reperio
c Dy.in ꝯſilijs ſic tenuiſſe, [c] & in conſilio 40 quod incipit, teſtator poſt
multa legata,& alia,ſic dixit.Et aduerte quod requiritur,quod non
ſuperſit

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Cū ita.Et uide Bar.in ꝯſ.inci.hō.Accurſoli.& in ꝯſ.51.inci.do. Nico-
laus.ubi ꝯſuluit ſm iſtū.§.& Lu.Ro.in ꝯſ.129.alle.Bar.hic,& Bar.in ꝯſ.171.in-
ci.ꝓ inueſtigāda.¶ Et ꝓ intellec.huius §.uide Rui.conſ.67.nu.9.nu.12.121.nu.
4.lib.3.Soc.iun.conſ.181.lib.2.Abb.conſi.58.lib.2. PVT.

b ¶ Ttrāſmittit.Bal.conſi.224.3.lib.

c ¶ Dy.tenuiſſe.Adde ꝙ idē tenet Car.ꝯſ.60.inci.Quagliotus,ubi uoluit ꝙ ſi te-
ſtator inſtituto filio pupillo,& uētre uxoris ſil̄r, ſi maſculus eēt,ſi uero fœmina
ꝓ ſua bñdictione hēat cētū,ſubiiciat, & ſi oēs filii mei decedāt añ lt̄imā ætatē
uolo q a oīa bona mea deueniāt in Franciſcū de agnatione,& eius filios dunta-
xat maſculos, ꝯtingatq, pupillū cū tutoris autho. adire hr̄ditatē, & poſthumū
naſci, moriq; pupillū añ lt̄imā ætatē,ꝙ ſubſtitutus admittet̄,non filia teſtoris,
q a apparet de eius exp̄ſſa uoluntate maſculos p̄ponēdo filiæ fœminæ,ſolū illā
īſtituēdo in ptē & ſic nō ſumus in caſu dubij,ut ī d.l.pe.nec pſona,q̄ ſupereſt,p̄t
excludere ſubſtitutū ex p̄ſūpta mēte teſtōris, & eādē ſol.ſeqt̄ Ab.ꝯſ.58. in 2.li.
Pau.de Ca.ꝯſ.236.inc.dubō uertit̄,ubi dicit ꝙ tutū nō eſt recedere ab opi. Bar.
in iudicādo licet aliqñ timuerit:uide ꝯſ.355.ubi dicit Bar. hic malè locutū,quia
ubi facta eſt ſubſtō ſine expreſſione nominis collectiui, uult ipſe ꝙ ſubſtitutus
admittatur ad partem p̄decedentiū licet ſuperſint filij teſtatoris.Et ita cōſuluit,
tamen alle.conſi.236.ſequitur Bar.hic,& in l.quidā teſtō.ſ.de uulga. & pup. &
uide Bal.conſi.390.& 324.lib.j.& 97.2.lib.& conſi.82.& 114.lib.5.

ſuperſit perſona, quæ ex voluntate defuncti ſubſtitutū excludat. Nam ſi eſſet eiuſdē gradus cuius eſt ſubſtitutus, admitteret ſubſtitutus, ut hic patet. Supererat.n. nepos ex primo filio defuncto, & neptis, q̄ erat ſubſtituta, & ſic erat eiuſdē gradus, & tñ neptis admit
4 titur. ¶Et per hoc dico in terminis huius.§.in locis ubi ſunt ſtatuta, ꝙ filiæ & neptis fœminæ non ſuccedāt extantibus maſculis, q̄d talis neptis nō admitteretur, cū ſupereſt nepos ex filio maſculo, qui ex pſumpta uolūtate defuncti, ſm ſtatuta ciuitatis, neptes excludit ꝑ ea q̄ dicta ſunt. ¶Op.C.de impu.& ali.ſubſt.l.quis.ubi reqritur ꝙ ꝯdō exiſtat in pſona utriuſq;, ſm ꝙ ibi gl. intelligit. & ita ſentit in l. hoc articulo.de hęr.iſt.& l.falſa.§.fi.de ꝯd.& dem. So.ibi loqtur in ſubſtitutione vulgari, hic in fideicōmiſſaria. Et pōt eſſe rō, qa uulgaris ſubſtituto reſpicit vnū effectū, ſ.volūtatē teſtoris. ideo facta cōiter pluribus nō reſoluitur in plures ſingularitates: hic in fideicōmiſſaria, q̄ reſpicit diuerſos effectus, ut ibi dixi. Vel ulterius dic, ꝙ rō eſt, qa ſubſtitutio vulgaris locū hēt añ aditā hæreditatē, & ſic eo tpe, quo eſt locus iuri accreſcēdi inter hrdes, vn̄ niſi ꝯdō exiſtat in pſona utriuſq;, ſm ꝙ uerba ſonāt, nō uocatur ſubſtitutus. Vñr.n.illi pſes ſimul ꝯiūcti, unū corpus, ut. C.de cad.tol.l.vnic.§.his ita.ver. hæc ita tā variē. Cū nā verborū & ꝓpria ſignificatio reqrat ꝙ in pſona vtriuſq; exiſtat ꝯdō ſubſtitutionis ab hac nō receditur. Eſt.n.alius cui pōt qri ꝑ ius accreſcēdi ex pſumpta uolūtate defuncti. Sed ſubſtitutio pupillaris, & ēt fideicōmiſſaria hēt locū poſt aditā hæreditatē, & poſt emolumētū q̄ſitū: & ſic ceſſat ius accreſcendi.l.j.in fi.de vſufr.accreſcē.& iō ſi in unius pſona exiſtat ꝯdō, eſt locus
a fideicōmiſſo.ᵃNon.n.eſt alius, cui poſſit accreſcere ex pſumpta uoluntate defuncti. Itē eſt locus ſubſtitutioni pupillari, niſi ſit perſona, q̄ ex pſumpta uoluntate defuncti ſubſtitutū excludat, ut dixi. Et hoc eſſe uerū patebit ex ſolutione ſequentis.ꝯrij. ¶Opp.de vſufru.leg.l.codicillis. in prin. ubi ēt in fideicōmiſſaria reqritur, ꝙ in pſona utriuſq; exiſtat ꝯdō. Sol.ibi loquitur in vſufructu & habitatione in qbus ēt poſt emolumētū quæſitū, eſt locus iuri accreſcendi.l.j.in fi.de vſufr.accreſ.merito donec aliquis ſupereſt, non extat ꝯditio fideicōmiſſi. Eſt.n.cui poſſit accreſcere. Idē diceremus quocū que caſu hoc ꝯtingeret, ut ius accreſcendi remaneret fortè ex præ
5 ſumpta uoluntate defuncti, uel alio quouis modo. ¶† Vt liqueat mā, dic cū q̄ritur, an reqratur ꝙ ꝯditio ſubſtitutionis exiſtat in perſona utriuſq;, vel non, aut ſubſtitutio eſt facta a pluribus ſeparatim aut ſimul. Primo caſu in cuiuſcūq; perſona exiſtat ꝯditio, locus eſt ſubſtitutioni, ut de iniuſt.teſta.l.pe.& ad l.Fal.l.pater filiū.§.fin ſm bonā lec. Scdo caſu q̄n fit pluribus ſimul aut fit ſimplr, uel ꝑ copulā aut cū adiectione nominis collectiui. Primo caſu, aut loquitur in ſubſtitutione vulgari, aut pupillari, aut fideicōmiſſaria aut in compendioſa. Si in uulgari, requiritur ꝙ in vtriuſq; perſona exiſtat ꝯ
b tio,ᵇut.C.de impu.& ali.ſubſti.l.quis.& ita intelligit ibi gl.& no.in l.hoc articulo.de hær.inſti.& l.falſa.in fi.de ꝯd.& dem.Rō.ſ.patet. Si uero loquitur in pupillari, tūc dico idē, ꝙ in fideicōmiſſaria, qa reſpicit diuerſos effectus, & quia ꝯfertur in tps, in quo nō eſt locus iuri accreſcendi, ut dixi. ſ. Si uero loquimur in fideicōmiſſaria dico ꝙ rña eſt ꝙ in cuiuſcūq; pſona extiterit ꝯdō, locus eſt ſubſtitutioni.l.Lucius§.Caio.j.eo.& ſ.de leg.2.l.fin.§.filiū. Fallit ſi pſumatur teſtatorē aliud uoluiſſe, ex eo ꝙ nā relicti, uel uolūtate defuncti in ter eos, quibus eſt facta ſubſtitutio, eſt locus iuri accreſcendi, ut in vſufr.& habitatione, ut.ſ.de vſufr.leg.l.codicillis. in prin. & ibi di
c xi. Itē fallit ſi ſupereſtᶜaliqua pſona q̄ ex pſumpta uolūtate defuncti excludat fideicōmiſſariū vel ſubſtitutum, ut l.ſi is qui.§.itē ſi pr̄ de reb.dub.& C.de fideicom.l. cum acutiſſimi. & de inſti. & ſubſti.l. generaliter.§.fina.& hic eſt caſus in d.l.pen.C.de impub. & ali.ſub ſti.& no.hic in fi.gl. Quod intellige ut ſ.dixi. Si uero loquimur in ſubſtitutione compendioſa, quæ ꝯtinet vulgarem, & fideicommiſſariam, & ēt pupillarem q̄nq;, ſm ea quæ no.in l.precibus. C.de impub.per gl.& doc.& ego dixi in l.Centurio. ſ.de vulg. tunc ſi ſuccedi tur ex uulgari, dic ut ibi dictum eſt. Et ſi ſuccedi tur ex pupillari, & fideicommiſſaria, dic ut dictum eſt.ſ.in pupillari & fideicom miſſaria. Si uero ſubſtitutio fuit facta cum adiectione noīs collectiui, quia dixit teſtator, ſi ambo uel oēs, uel ſi uterque, utrique, &c.& tunc, aut quæris ſecundum propriam ſignificationem uocabuli, & ſic ſubſtitutus excluditur, niſi in perſona oīum conditio extiterit, ut hoc.§.in princ. Aut ſecundum interpretationem, quæ ex defuncti menta colligitur, & tunc aut ſupereſt aliquis de liberis, qui ſubſtitutos ex præſumpta voluntate defuncti excludat, & ſubſtitutus excluditur.l. pen. in princ. C.de impub. & ali. ſubſtit. Si uero nullus ſupereſt.qui eum excludat: ſed illi qui ſuperſunt ſunt in eodem, vel pari gradu cum eo, tunc ſubſtitutus admittitur. Caſus eſt hic in §.iſto.

ADDITIONES.

a ¶Fideicommiſſo. Hanc ſequitur Ang.conſi.109.
b ✻Conditio. Adde Ale.lib.5.parerg.c.7. PANCIR.
c Pom. ¶ Supereſt. Hoc limita ut ꝑ Alex.in l.pē.C.de ipub.ver. in materia huius fideicōmiſſi, uide Alex.ꝯſ.26. in j.uol.& conſi.92.in 3.uol.Ioā.de Ana. conſi.22.
1 *Statutū ꝙ priores oēs poſſit aliqd facere, uel ſeptē ex eis, qualiter itelligat.*

§.Peto. Fideicōmiſſum relictū plurib.uel uni ex eis, ītelligit primis deficiētib.& in pſonas, inter quas eſt affectio ordinata ordo ſcripturæ īſpicit.h.d. Primū ꝓbat hic, & l.ſi fundū
1 ſub ꝯdōne.§.his uerbis.ſ.de leg.j. Et hoc facit ad q. †dicit ſtatutū, ꝙ Priores poſſint aliqd facere oēs, uel ſeptē ex eis. Nā vr̄ ꝙ ſeptē ex eis pñt, demum alijs deficiētib.ut hic & d.§.his uerbis. In ꝯriū vr̄ ca ſus in c.cū pl̄es de offi.dele.lib.6. Dic ergo, q̄n aliqd ꝯmittit pl̄ibus q̄nq;, apponit clā, ꝙ ſi aliq noluerit, uel nō potuerit, expediat per alios, tūc nō pōt per alios ueniri ad actū, niſi primo ꝯſtet de aliorū impotētia, vel uoluntate extra de offic.deleg.c. prudētiā. Q̄nq; ap
a ponituræ clā, ꝙ poſſit expediri per oēs uel ꝑ aliquē ex eis, nec adiicitur, ſi noluerint, uel nō potuerint: tūc aut talis diſpō reſpicit cōmodū eorū, ad quos refertur, & ſubintelr̄, ſi alij noluerit, uel ſi nō potuerint d.§.his verbis. Aut nō reſpicit ꝯmodū eorū, ſed grauamen ut in plurib. iudicib. delegatis, & plurib. arbitrijs, & tūc pōt alij, ēt nō reqſitis primis ꝑoccupare, d.c.cū pl̄es, de offi. delag.li.6. Et per hoc in q.ꝓpoſita ꝯcludo, Aut illud ꝙ cōmittitur Priorib. vel ſeptē ex eis, reſpicit eorū ꝯmodū, & debet intelligi alijs nolētibus, uel nō valētibus adeſſe. Aut reſpicit eorum commodum, & tūc poſſūt etiam ſeptem ex eis alijs irrequiſitis. De ſecundo, ſcilicet de ordine ſcripturæ uidiſtis in l.cum pater.§.pe.ſupra de leg.2.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Apponit. Et uide Bar.in l.j.ſ.de offic.ꝓſul.& uide Bal. in l. nō ambigit. ff.de leg.ubi alleg.iſtud dictū Bar.& uide Io.de Imo.in c.in prudētiā de offic.de leg.poſt alios.ubi aliter loquitur quam Bar.hic Abb.in conſi.128. alias.9.

LEX LVIII.

Deducta. Debitum ab hærede per aditionem confuſum, in actionem ex teſtamento deuoluitur. h.d.

§.Cum hæreditas. Exigere a qbuſdā non facit hrdē teneri de periculo aliorum, h.d.

§.Qui poſt tempus. Obuētiones poſt mortē ex iudicio teſtoris ꝓuenientes, ſi ꝑ hrdes exactæ nō fuerint, veniūt in fideicōmiſſum, alſ ſecus, hoc dicit.& hic.§.eſt gl. l.poſtulante. ſupra eodem, ubi not.per glo.

§.Numis acceptis. Gl.ponit caſū. Oppō. dātū cā ꝯditionis īplendæ nō imputat in quartā.l.id aūt.& l.ꝙ aūt.ſ.ad legem Fal. Sed hic dr̄, acceptis centū & ſic cū ſint ablatiui abſoluti reſoluūtur in ꝯdōne.l.a teſtōre.de ꝯd.& dem.Sol.Dico, ꝙ īputatur in quartā Trebellianicā, ut hic, nō in Falc.ut ibi. Rōnē dixi in l in quartā.ſ.ad l. Fal. & hoc ꝓut intelligit acceptis numis a fideicōmiſſario, ut gl.ponit caſum. Poſſumus ēt dicere, ꝙ teſtōr dixit ſimplr̄, acceptis numis, ꝙ intelr̄ de hrēditate, & ſic ꝯriū nō obſtat l.cū pr̄ in prin.ſ.de leg.2.& ſm hoc, ꝙ hic ſeqtur in lr̄a.tanq̄ ſi ex bonis, &c.expoſitiuē ponitur, nō ſimilitudinariē, & hoc innuit tex.in ver.quippe. ¶Scdo opp.ad tertiū dictū dr̄ hic, ꝙ ſolū ꝑ parte hrditatis ꝯputatur in quartā. Contra.ſ. ad l.Fal. l.Neſennius. ubi q̄ cq̄d a cohrde ꝑcipit cōputat in Fal. Sol. ſm Iac. de Are. debet intelligi, ꝙ hic erat rogatus de reſtituendo alteri q̄ cohrdi ſuo, a quo recipit, uel a quo deducit alſ cōputaret in quartā ut in ꝯrio. Licet gl.ponendo caſum innuat hic, ꝙ ſit rogatus de reſtituendo cohrdi. ¶ Opp.ad fi. ꝙ ſit cōpenſatio ſpeciei ad q̄titatē, ꝯ l.ſi conuenerit.in prin.de pign.actio. Gl.magna in fi. dicit ꝙ cōpenſatur genus cū gn̄e, vult dicere hrs rogatus de reſtituēdo hrditatē rogatus dr̄ de reſtituēdo partē ſuā, & ſic quottā: hrs, cui reſtituitur vult deducere Falci.ſuā, & ſic quartā. Cū ergo utrunque debitū cōſiſtat in quota, ſit cōpenſatio.l.j.§.pen.ſi pars.hære. peta. Et hoc ꝓcedit, ſi ꝓponis hrdē rogatum de reſtituendo cohæredi: ſed ponēdo, ut dicit Iaco.de Are.ꝙ ſit rogatus de reſtituendo alteri, tunc illud non procederet: ſed deberet in ver. cum autem, caſus poni alſ quā ponatur per gl.ſicut dictū eſt.ſ.q̄n hæres retinet prædium, cōputatur ſibi in quartā ſolum, ꝙ de iure hæreditario capit. Et prædicta ſunt uera, q̄n prædium eſt minoris valoris, quam ſit quarta, quę retineri debet. Sed quæritur, quid ſi prædium, quod retinetur eſt maioris, ualoris quam portio hæreditatis quæ retineri debet? Rñ. Iuriſconſultus idem, ꝙ in ſuperfluo prædiorum, hoc eſt in eo qd non capitur iure hæreditario interuenit Falc. hoc eſt detrahitur a fideicommiſſario quantum ad Falcid.deeſt: concurrentem enim pecuniam compenſari placuit, hoc eſt q̄n pecunia deducitur, illa tota in Falcid.computatur, ut.ſ.dictum eſt. Ita intelligit Ia.de Are. Ex hoc ergo. §. no. i. ꝙ pecunia tota ex portione unius poteſt intelligi eſſe deducta. Secundo, ꝙ in corpore ſecus. Tertio ꝙ licet illud, quod iure hæreditario non habetur in Trebellianicam computetur, tñ q̄n aliquid datur duplici iure partim iure hæreditario, partim a cohærede non computatur in Trebellianicam, niſi id quod habetur iure hæreditario. Ratio ponitur in l.in quartam. ſupra ad l.Falcidiam.

§.Hæreditatem. Partus ancillarū, & fœtus pecorum qui ponuntur in locum mortuorū, non ſunt in fructu uel in reddītu. h.d.

§.Ante diem. Fructus percepti iudicio teſtatoris imputantur in quartā: ſecus in his qui percipi potuiſſent

BUAH

potuiſſent a diligentiſſimo' patrisfamilias.h.d.

§. Quod ex hæreditate. Rogatus reſtituere qđ ſupererit ex hæreditate, non tenet ad fructus, nec ad luendas res bona fide pignoratas, hoc dicit. De materia iſta plene dic ut. l. Titius rogatus. ſ̃. eod. tit.

LEX LIX.

1 *Obligatio naturalis quando tollatur aditione.*
2 *Actio hypothecaria, an extinguatur per ſucceſſionem.*
Obligatio ciuilis & naturalis, an ſit hypothecaria.

a Debitor. [a] Additio, q̃ fit coactè nālē oblõnē nõ perimit. Itē dñium rei pignoratæ ꝙ ꝑuenit ad creditorē irreuocabilr, nõ ꝑimit hypothecariā, h.d. ¶ Opp. dr̃, ꝙ ſublata eſt principalis, & remanet hypothecaria. Hui⁹ timore ſũt hic tres ſol. Vna, ꝙ nõ eſt ſublata nālis, cui accedit hypothecaria. Alij dñt, ꝙ in totũ eſt ſublata hypothecaria. Alij dñt ꝙ in totũ eſt ſublata nālis, & ciuilis. Ad ꝯriũ dicit, ꝙ tũc tollat̃ acceſſoria ſublata principali, qñ principalis tollit̃ ex æq̃tate: ſecus ſi per rigorē, ſicut hic: q̃a tollit̃ per ꝯfuſionē: vel fortè: q̃a principalis debitor ſine hr̃de deceſſit. l. ſi ſine hęrede. ſ̃. de admi. tut. & l. Stichũ aut Pamphilũ. j̃. de ſolu. & hanc ponũt doc. C. de luitio. pig. l. intelligere. Alij dñt, ꝙ ciuilis, & nālis tollitur, ſed ſuſcitatur ciuilis ſeu hypothecaria utilis: hoc declarabo ſtatim. ¶ Opp. C. de vſur. l. eos. So. ibi eſt eadē æq̃tas in tollenda acceſ-
1 ſoria. q̃ eſt in tollenda principali. ¶ Quæro, † an aditione tollat̃ nālis oblõ. Et vr̃ ꝙ ſic, ut hic, ibi, ſublata, &c. & de lib. leg. l. ſi id ꝙ. In ꝯriũ vr̃ tex. hic, ibi, remanet ergo ꝑꝑ pignus, naturalis oblõ. Rñ. qñque quis adit ſponte, & tunc per aditionē tollitur oīs obligatio. l. ſi id ꝙ de lib. leg. & l. in oībus. de ſo. Qñq; adit coactè, & tunc tollitur ciuilis & naturalis remanet, caſus eſt hic. Rõ, quia talis aditio non hēt ꝯſenſum verũ, ſed coactũ. Facit. ſ̃. de condi. inde. l. Iul. in princ. Ad id ꝙ hic dr̃ in prin. ſublata naturali, &c. rñdeo, arguēdo dicit, nõ
2 determinando. ¶ Quæro, † utrũ per ſucceſſionē extinguatur hypothecaria actio? Gl. hic vr̃ velle ꝙ tollatur ciuilis & remaneat naturalis, ut hic in gl. circa mediũ. Secũdũ iſtā gl. in hypothecaria eſt oblõ ciuilis, & naturalis, idē tenet. in l. ſi tibi. §. de pignore. ſ̃. de pac. Doc. dñc ꝯ. Nam obligatio pig. eſt in rē, ut. C. de pig. l. pignoris. ſed iura realia non diſtinguuntur in ciuilē & naturalē oblõnē, imo nõ p̃ſupponunt oblõnē, ut Inſti. de ac. §. j. & hoc tenet Iac. Bu. Suſtinendo gl. poſſumus dicere, ꝙ naturalis oblõ dr̃, hoc eſt, de iure gentium. l. Stichum. §. naturalis. j̃. de ſol. Sicut ergo perſona põt eſſe obligata de iure gentium, & ſic naturaliter: item de iure ciuili, & ſic ciuiliter: ita pignus põt eſſe obligatũ de æquitate, de iure gentiũ, & dr̃ nālis obligatio de iure gētiũ. Item de iure ciuili, & dicet̃ pignus ciuiliter obligatum, tñ quantũ eſt in propoſito, puto ꝙ naturalis integra manet, & ciuilis, quæ inducit actionē nedũ retentionē, ut dicit tex. & ſic non remanet ſola naturalis, quia illā actionē nõ produceret. ¶ Opp. qñ dñium rei peruenit ad creditorē oblõ extinguit̃. l. neq; pignus. de reg. iur. & l. ex ſextante. §. Latinus. de exce. rei iud. So. qñ dñium peruenit ad creditorē irreuocabiliter, tũc hypothecaria ꝑfectè & irreuocabiliter, extinguitur, ut in ꝯrio, ſed qñ uenit reuocabiliter dñiũ, tunc hypothecaria nõ extinguitur, ut ꝓbat̃ in tex. in d. §. Latinus. & doc. tangunt in l. pen. C. de his qui in prio. cred. lo. ſuc. & C. ſi antiquior cred. l. j. Prædicta uera, in eo cui adit coactè: ille uero qui adit ſponte, debet ſibi deducere ꝙ ei debebatur à defuncto antequam reſtituat, ut. j̃. de ſol. l. Stichum aut Pamphilũ. §. aditio. cũ gl. in uerbo, retinet. & l. irritum. & l. in imponenda. C. ad l. Fal. & infra proxi. §.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Debitor. Et uide Lu. Ro. in conſi. 272. quomodo alleg. iſtum tex. ut nõ perdatur actio hypothecæ, uel pignoris per aditionem hæreditatis.

1 *Actio non acquiritur aſcendentibus ex linea materna per deſcendentes.*
2 *Fideicom. in reſtõnē nõ uenit, ꝙ quis hēt ex ſententia erronea. ſimile. nu. 3.*

1
2 §. Ea quæ. Aſcendentib. † ex linea materna per deſcendentes actio non acquiritur. Item † quod quis habet ex erronea ſñia, in reſtõne nõ uenit. h.d. Op. ſ̃. ſo. ma. l. Gaius. Sol. ſpāle ibi fauore matrimonij. De hoc per doc. in l. ij. C. de ꝯhē. & ꝯ-
3 mit. ſtip. dixi p'ene in l. ꝙ dr̃. j̃. de verb. obl. ¶ Vltimo no. † quod illud, quod peruenit ad hæredem, non ut ad hæredem, non uenit in fideic. Facit quod dixi. in l. ſi patroni. in prin. ſupra eo.

LEX LX.

1 *Fideicõmiſſũ relictũ p̃rono, nullo iure eſt debitũ ultra legitimā portionē.*

Patronus. Reſtõne facta fideic. inualidi actiones non tranſeunt ex Treb. h.d. Op. C. ad l. Fal. l. error. Solu.
1 ꝙ hæc ſm illā dēt intelligi. Pro cuius † declaratione quæro, an fideicom. relictum patrono ſit nāliter debitũ? Rñdeo nullo iure debitũ eſt vltra legitimam portionem: & ideo quocunq; errore ſolutum repetitur. l. ſi patronus. j̃. de don. & ſic nõ habet locum diſtinctio. l. error. C. ad l. Fal. Aliud enim eſt in falcidia, aliud in debita patrono, ut probat tex. in l. ſi patronus. infra de dona.

LEX LXI.

Paulus. Siue quota ſit in fideicommiſſo, ſiue in ſolutione, locus eſt Treb. h.d. Pro declaratione legis, ſciendũ eſt ꝙ rogatus de reſtituendo tantam pecuniam, quanta eſt æſtõ talis rei, põt ſoluere pecuniam, quæ eſt in oblõne, uel ēt ipſam rē. l. ſi uero. §. fi. ſ̃. ſo. matr. & ſ̃. de leg. j. l. ſi fundũ per fideicom. Rectè ergo dicit Iuriſcon. quòd teſtator ſenſit non ſolum de quantitate, ſed etiam de unica, quia poteſt hæres unicam ſoluere, licet non poſſit cogi. Merito eſt locus Trebellianicę. Hic eſt uerus intellectus quicquid gl. dicat.

LEX LXII.

1 *Dos data, ſiue promiſſa per patrem filiæ, non cadit in fideicommiſſum.*
2 *Dos data uel promiſſa per matrem venit in fideicommiſſum.*
Dotandi officium non pertinet ad matrem.
Filius de bonis reſtitutioni ſubiectis dotat filiam, ſi aliud non habet.
3 *Filius grauatus de reſtituendo ſi illam non dotauit in uita, ſed in teſtamento ei dotem reliquit, an hoc relictum minuat fideicommiſſum.*
4 *Mulier, an poſſit per fideicommiſſum grauari in dote, remiſſiuè.*

a A filia. [a] Dos † data ſiue promiſſā per patrem filiæ, in fideicõ.
1 non cadit. h.d. Quæro, hic loquitur quando pater dotauit filiam, quid ſi ipſamet filia ſe dotauit? Gl. idem, ut. ſ̃. eo. l. mu-
2 lier. §. cum proponeretur. † ¶ Quæro q̃d ſi mater dotauit filiā ſuā? Reſpon. gl. non eſt idem, quia non eſt officium matris dotare filiā quod ſigna. Et hanc opin. tenet Pet. in auth. res quæ. C. commu. de leg. Filius uero maſculus poſſet dotare filiam ſuam de rebus, quæ ſubiacent reſtitutioni, ſi aliud non haberet, qm̃ officium eius eſt do-
3 tare, ut in d. auth. res quæ. † ¶ Quæro de q. [b] emergente de facto, po-
b ne, filius grauatus de reſtituendo non dotauit filiam ſuam uiuens ſed in teſtamento ei dotem reliquit: an hoc relictum minuat fideicom. Reſpon. ſi relictum eſt factum congruè, ſm quod conuenit qualitati perſonæ, minuit fideic. ſicut ſi eam uiuens dotaſſet. Probo per l. mulier. §. pe. ſ̃. eo. ubi dicit tex. ac ſi quod ſuperfuiſſet, rogata eſſet reſtituere & ſic nunquam uidetur fuiſſe in fideic. illud q̃d fuit neceſſarium pro dote filiæ. Pro quo facit, quia pater ad hoc tenetur ſaltem officio iudicis, ergo habetur æris alieni loco. Creditor enim dicitur etiam qui officio iudicis exigere poteſt. l. creditores. de verb. ſign. ergo fideicõ minuit, ut hic ibi, æris alieni, &c. Præterea, ſi res quæ ſubiacent reſtitutioni, poſſunt alienari in cauſam dotis inter uiuos, multo magis in ultimis uolun. q̃ ex fauorabilior
4 alienatio ut no. in l. quidam ita. §. ſi quis filium. ſ̃. eo. Hæc † lex facit ad q. an mulier poſſit grauari in dote per fideicommiſſum, hanc ponit Cy. C. de rei vxo. act. §. uideamus. dixi. ſ̃. de leg. 2. l. fi. §. filiæ. dicam, in l. Lucius. §. maritus. infra eo. tit.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ A filia. Declara ut per Alex. conſi. 38. uol. 4. Fel. in c. quo ad conſultationem. de re iud.

a Barb. ¶ De q. & uide Bal. in l. cũ uirũ. C. de fideic. conſi. 72. 2. lib. & conſ. 118. e. lib. & conſi. 101. j. lib. Et an filia poſsit grauari in dotem, uide eũdē ꝯſ. 25. eo. lib.

1 *Iudex, qui ſtatuit terminum ad comparendum intra tres dies, in primo die comparuit citatus, poteſt incontinenti procedere ad vlteriora.*

§. Alumno. Si dilatio apponitur gratia fideicommiſſarij. ceſſante cauſa dilationis ceſſat dilatio. hoc di-
a cit. Oppo. C. [a] quando di. le. ced. l. ex his. Solu. ibi non ceſſabat cauſa dilationis quia tempus fuit appoſitum fauore grauati, hic fauore eius cui debebat fieri reſtitutio. Contra hoc oppo. de glo. quæ eſt in l. Sæius Saturninus. ſupra eo. Sol. Pet. in d. l. ex his uerbis. reprehēdit illam glo. pro qua reprehenſione videtur caſus hic. Si velles ſuſtinere, poſſes dicere, quod hic erat nudus miniſter: ſed ibi erat hæres, qui ſentiebat commodum, arg. l. Publius. de condi. & demon. infra tit. j. Firmio. §. cum ab hæredibus & quod ibi dicam. Vltimo
1 facit † hic. §. ad q. iudex [b] ſtatuit terminum ad comparendum hinc
b ad tres dies, comparuiſti incontinenti: utrum iudex intra illos tres dies poſſit procedere ad ulteriora? Videtur, quod non, quia durat dilatio prima. l. ſiue pars. C. de dila. In contrarium, quia finita cauſa dilationis, quæ dabatur ad ueniendum, & ideo ſtatim cum uenit, finita eſt dilatio, ut hic: & ſupra de acqui. hære. l. ſi quis hæres ita. & hoc eſt uerum.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Op. C. Vide Bar. i l. liberto. §. Largius. de an. le. & quod ibi dixi poſt Im. in l. Paulus. & in l. publius hic alle. aliq̃d per Ro. in l. in illa. de uerb. obl. Item poteſt induci ad q. teſtator in teſtamento dixit, uolo ꝙ Berta uxor mea, habeat mille de bonis in gaudimentum, toto tempore uitæ ſuæ, donec honeſtè uixerit, & donec ad ſecunda uota non tranſiuerit & poſt eius mortem dicta bona trāſeāt in Titium Berta tranſiuit ad ſecunda uota, an incontinenti Titius debeat habere illa mille. Bar. in repe. auth. hoc locum. C. ſi ſecun. nup. decidit quod ſic, alle. l. ſi ita quando di. leg. ced. & l. mulier. in prin. ſ̃. eo. adde ꝙ ſi cauſa, ꝑꝑ quam eſt data dilatio, eſt nulla, ſimiliter dilatio. l. cum pater. §. curatoris. de leg. 2. & ibi no. per gl. & Bar. quo uero ad q. tacitā uide Io. And. in addi. ad Spe. in ti. de ſec. nu. & Pau. de Ca. ſ̃. eo. l. mulier vbi dicit de facto ſe plures habuiſſe. Bal. conſi. 402. inci. proponitur quod Manfredinus. 4. lib.

b ✠ Iudex. Adde Fel. in c. quoad conſultationem. col. ult. uer. decima conclu. extra de re iud.

PVTEVS.

LEX LXIII.

Facta. Per reſtitutionem uerbalem tranſeunt omnia in fideicommiſſarium. h.d.

§. Si

§.Si is,qui. Si fideicōmiſſum deducatur in ſtipulationē, & reſtituatur,tranſeunt actiones per Treb. ſecus ſi litis æſtimatio ſi ſoluta.h. d.

1 *Sñia,uel renūciatio poſt reſtōnē ꝓcedens, fideicommiſſario nō præiudicat.*
2 *Ceſſio quando fit,an ſufficiat ſententia debitoris.*
3 *Ceſſione facta,ſi cedens abit contra debitorem,an debitor poſſet opponere.*
4 *Pactum,& tranſactio cedentis,an noceat ceſſionario.*
5 *Confeſſio cedentis quando noceat ceſſionario.*
6 *Cedens qui ſolum habebat utilem,an præiudicet ceſſionario in illis caſibus, in quibus præiudicaret ſi haberet directam.*
7 *Solutio facta cedenti quando noceat ceſſionario.*

1 a §.Si Hæres. Sñia†uel renūciatio poſt reſtitutionē ꝓcedēs fideicōmiſſario nō p̄iudicat. h.d. Op. ꝙ hr̄s [a]
poſt reſtitutionē nō potuit ꝯdēnari.l.hæc aūt ſatiſdatio. §.fi.s̃. tit.j.
Sol.ut in gl.Op s̃.e.l.ſi p̄roni.§.fi.Sol. Ibi reſtitutio fuit facta poſt li
tē ꝯteſtatā cū hr̄de.¶Op.C.de euic.l.emptori. & de hr̄.vend.l.em-
ptori.So.factū emptoris p̄t ꝓdeſſe ei,qui hēt iura ab eo.l.filiā fratri
bus.s̃.eo.nō nocere.ut hic.Sūt expeditæ gl.Extra gl.op.fortiter.&
vr̄ ꝙ hæc lex ſit ꝯ̃ caſum.l.fi.s̃.de tranſac.Sol.ibi ille cum quo tran-
ſegit,ignorabat uenditionē factā,hic intelligi dēt qn̄ ſciebat litiga-
tor:& illud eſt no.Opp.ad illud ꝙ dixi,tu dicis ꝙ hic loquit̃ qn̄ ſcie
bat: ꝯ̃ quia non ſufficit ſimplex ſcīa, ſed requirit̃ ꝙ altero de tribus
b modis[b] ſciat̃,qui ponūtur in l.iij.C.de noua.Poſſes dicere,ꝙ ibi lo-
quitur in alia ceſſione, ſeu delegatione:hic in reſtitutione q̄ fit per
Treb. Iſta nō eſt vera ꝑ d.l.fi.s̃.de tranſa. vbi æquiparātur hr̄ditatis
venditio,ceſſio, & reſtitutio ex Treb.Gl.uariant.in l. fi.s̃. de tranſ.
& in d.l.iii.Vna dicit,ꝙ ſufficit ſimplex ſcīa:alia dicit,ꝙ nō ſufficit.
l.nomē.C.q̄ res pig.ob.poſ.Alia gl.uariat in ſeipſa l. ſi cū emptore.
2 s̃.de pac.Iac.de Are.†dicit, & melius q̃ aliquis alius in hoc, ꝙ qn̄q;
c fit ceſſio ad ꝯmodū cedētis,& eius periculo, [c] & quicquid exigitur
in eius utilitatē uertit̃, & iſto caſu nō ſufficit ſimplex ſcīa:ſed req-
ritur ꝙ ſciat altero de trib. mod.C.de noua.l.iij.Ita pōt intelligi gl.
in l.nomen.C.q̄ res pig.ob.poſ.ſed ſi fit ad cōmodū ceſſionarij,&
eius periculo, ſufficit ſimplex ſcīa, ut.s̃. de tranſac.l.fi.& caſus eſt
hic.Prædicta potes tibi ipſi per modū diſtinctionis ſumere.¶Quæ
d ro,[d]†poſt factā ceſſionē[e] cedēs agit ꝯ̃ debitorē,an debitor p̄t oppo
3 nere iſtā exceptionē,nō potes me ꝯuenire qa alteri ius ceſſiſti: &
e ſic alius hēt vtilē:q̄ tuæ directæ p̄ferr̄? Iac. de Are. dixit eo mō quo
dixi.s̃. Aut ceſsio eſt facta ad cōmodū ceſsionari, & eius periculo,
hoc caſu pōt opponere exceptionē incōtinēti, ꝙ alius qui habet
vtilē, pōt p̄ferri directæ.Ita intelligit l.in cauſæ in fi.& l.ſi procura-
tor in rē ſuā dato.de proc.Si uero periculo cedentis,& nō pōt op-
ponere, niſi alterū de tribus interueniat, poſitis. C.de noua l.iij.h.
d.ſm Iac.de Are.in l.j.§.j.circa prin.s̃.eo.vbi eſt caſus.Sed Old.ſibi
hoc appropriauit.Et ſm p̄dicta debet intelligi.l.ſi ꝯuenerit in prin.
4 de pig.act.& l.ſi pr̄.§.j.de iure dot.¶†Quæro,utrū [f] pactum & trā-
f ſactio cedentis noceat ceſsionario?Gl.mouet in l. ſi cum emptore.
s̃.de pac. Tu ſolue diſtinguendo circa hanc quæſt. prout colligitur
5 ex his,q̄ dixi de ſcīa & ceſsione.¶†Quæro utrū ꝯfeſsio cedentis no
ceat ceſſionario.Hanc q.tangit Dyn.in l.ſeruū. §.j.s̃. de leg.j. & ibi
tetigi & hic ēt Dy.format,& vr̄ ꝙ debeat nocere d.l.ſeruū.§.j.l.j.&
l.ſi actor.s̃. de procu. ubi potes dicere, ꝙ ueniat principalis, & ſic
non noceret ꝯfeſsio principalis.illa l. ſi actor nihil releuaret. In ꝯ̃-
riū vr̄ l.ſi partē.§.j.s̃.queādmo.ſer.amit.Iac.de Are.ut refert Cy.in
l.fi.C.de procu.refert. ſe ad diſtinctionem p̄dictā. Aut.n. ceſſio fit
cedentis periculo.l.ſi mandato.in fi.s̃.mand. & tunc ꝯfeſſio nocet.
ut.s̃.de procu. l. ſi actor. Si uero fit ad commodū ceſsionarij, tunc
non p̄iudicat,d.l.ſi partē.& hoc addita diſtinctione ſcīę, & ignorā
6 tiæ litigantis.¶Quæro,pone,†ꝙ ille,qui ceſsit habet ſolum utilem
unde apud eum nihil remanſit:an p̄iudicet ceſsionario, in illis ca-
ſibus,in quibus p̄iudicaret,ſi hr̄et directas?Et vr̄ ꝙ in nullo præiu-
cet,ut j̃.l.proximi.in prin.ꝯiuncto eo ꝙ dixi in l.ex aſſe.s̃. e. Quid
dicemus? Dico ꝙ præiudicat ceſsionario, ſicut factū procuratoris
reuocati præiudicat dn̄o,ſi ad notitiā nō peruenit, ut.s̃. de procu.
l.ſi procuratorē & l.j.C. de ſatiſdando. Prædicta uera præterquam
in illis caſibus,in quibus dixi,ꝙ ſimplex ſcīa non ſufficiebat, ſed re
quiritur alterum de tribus modis poſitis.C.de noua.l.iij.quia quic
quid faciebat dn̄s,faciebat uirtute directæ,q̄ erat apud eum,hic nul
lum ius remanſerat,& ideo ſcit ꝙ ſoluit ei qui nullū ius hēt,idcirco
7 ſufficit ſimplex ſcīa.¶Quæro, †utrum ſolutio facta cedenti noceat
ceſsionario?Rn̄.qn̄ apud cedentem remanet directa, idem ꝙ dixi.
s̃.in tranſa.ſnīa,pacto,& ſiſibus.l. fi.de tranſa. ſed qn̄ apud cedentē
nullę remanent, tunc, aut accepit bona fide animo gerendi nego-
cium ceſsionarij,& liberaretur ſoluens ignorans,alias nō, ſed hr̄et
ꝯdictionē indebiti,q̃ cedendo liberaretur.Ita debet intelligi.j̃.l. ꝓ-
xi.& l.qui hominem.§.ſi Titium.j̃.de ſol.& l.cum quis.j̃.eo. ti.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Quòd hæres.Adde Bal.poſt Bar.in l.i.C.de inoff. teſt.in l.i.in uer. quæro quid ſi procu.C.quando prouo.
b Alex. ¶ Modis.An ſufficiat ſola ſcīa.& no. in l.iij.C.de noua.& de his oīb.uide in Spe.de ceſ.ac.§.j.itē ad d.l.iii.uide Bar.& doc.in l.ex aſſe.in prin.s̃.eo.& iſtis adde Bal.plene.in l.i.uer.qnto q̃ro.cū ſeq.de acti.& obl.& Bar. in d.l.nomen. & ibi Bal.ſed qūo dēt fieri dicta denūciatio,uide Bar.no.in l.j.in princ. in 11.q.de op.no.nu.✠Et ad Bar.hic uide Io.Crot.i l.i.i prin.nu.90.j̃. de op.no.nu.PAN.
c Alex. ¶ Periculo.Collige ex.l.uenditor.s̃.de hęre.uel actio.uen.adde.quod opi. Ia.de Are.ſequitur Ro.conſi.102.
d Ale. ¶ Quæro.Vide Bal.in l.i.in uer.quæro quid ſi procurator. C. quando prouo.Bar.in d.l.ſi cum emptore.de iſtis omnibus.in l.i.ver.5.cum.ſeq.de act.& ob. & in d.l.iii.de noua.tenet contra Bar.
e Pom. ¶ Ceſsionē.Vide Cu.ꝯſ.41.Ro.ꝯſi.102.ubi dicit ꝙ opi.Ia. deAre. ē cois.
f Ale. ¶ Vtrū.Quid ſi cedens liberat debitorē,an noceat ceſsionario?uide Bal.in rub.C.quæ in frau.cre.in prin.& de pacto,& de ꝯfeſsione, uide per Cy. in l.ſeruū filii.§.i.de leg.i.& tenet ꝙ ſic,p̄terquā in caſib.poſitis.in l.iii.C.de noua.adde latè Pau.de Ca.hic,qui dicit Bar.ꝯfuſe loq.Et an debitor liberetur omiſſo ceſſionario,ſoluēdo cedēti,uide Bal.ꝯſ.303.i.li.Ang.ꝯſ.258. Pau. de Caſ. conſ.83

§.Si quis maiorem. Pro eo quod indebite reſtituit̃, reſpectu quotę,nō trāſeūt actiones ſecus ſi reſpectu rei certæ. h.d.

§.Si hæres ante. Quod pendente dilatione per hr̄ditariū ſeruū acquiritur,in reſtitutionem nō uenit,ſicut nec alij fructus iudicio teſtatoris percepti.h. d.

§.Reſcripto. Licet fideicommiſſarius pecuniam, quam debet dare,tardius ſoluat, ad uſuras non tenetur,quia fructus recuperat.h. d.

1 *Conditio turpis qn̄ de iure ciuili remittitur, tunc iura ciuili adiri pōt hæreditas, ſi de iure prætorio petitur bonorum poſſeſſio ſecundum tabul.*
Caſus in quo etiam hodie requiritur bonorum poſſeſſio ſecundum tab.
2 *Conditiones quæ,& quando hæredi remittantur.*
3 *Proteſtatio tantum operatur, quantum ſi actus, ſuper quo interponitur, uere interceſſiſſet.*
4 *Aditio hæreditatis inducitur quando aliquis dicit,uolo eſſe hæres, ſecus ſi dicat. volo adire.*
5 *Accurſius eſt honeſtum nomen.*

§.Si ſub conditione. Conditioni poteſtatiuę, honeſtę,facili, & tranſitorię hęres cogitur parere inhoneſta, difficilis, uel perpetua ei remittitur.
h.d.Primo loquitur in inſtituto ſub conditione poteſtatiua,hone-
ſta,& facili. Secundo in inſtituto ſub conditione turpi inhoneſta-
ſta,& difficili.Secunda ibi ſi uero turpis. Iſta ſecunda ſubdiuiditur,
quia primo ponit quid iuris ſit de rigore. Secunda ponit quid iu-
ris ſit de æquitate prætoria.Secunda ibi ſi in damna. Item ſecunda
ſubdiuiditur,quia primo loquitur in conditione, quæ hēt difficul-
tatem,quia patrimoniū diminuitur in dando. Secundo, in condi-
tione turpi.Tertio, in ꝯditione, q̄ hēt difficultatē, quia eſt perpe-
tua,non tranſitoria.Scd̄a ibi,ꝙ ſi conditio.Tertia ibi,ſi uero nomi
nis.Ex qua diuiſione apparet clarius iſte.§. In tex.ibi uiſum eſt,dic,
ſ.iniquū de rigore per rōnē quæ ſequitur. ¶Opp.& vr̄, ꝙ iſte §.ſi-
bi ꝯ̃dicat.Nā primo dicit, ꝙ conditio turpis ſibi nō remittitur:in
§.ꝙ ſi ꝯditio.dr̄ ꝯ̃riū.Sol.Primo loquitur de rigore,ſecundo de ęq
tate p̄toria.Sed ꝯ̃ hoc oppo.quia ēt de rigore iuris ciuilis conditio
impoſſibilis remittitur, vt.s̃.de cond.inſt.l.j.Sol.Quidā intelligunt
oēs leges, q̄ dn̄t conditionē impoſſibilē remitti,ſ.de iure p̄torio,&
ſic nunq̄ ex tali teſtō poterit adiri hr̄ditas:ſed erit neceſſe deueniri
1 ad bonorū poſſeſſionē ſm tab.ut hic. † Ego aliter dico. Nā quædā
ſunt conditiones turpes,q̄ de iure ciuili remittuntur. Quædā repu
tātur turpes ſolū de iure p̄torio,ut ꝯditio iuriſiurandi,ut probatur.
s̃.de cond.inſt.l.cōditiones.in prin.l.in illis quæ à iure ciuili remit-
tuntur poterit adiri hr̄ditas de iure ciuili, in his quæ ſolū à p̄tore,
erit neceſſe peti poſſeſſionē bonorū ſm tab. hic eſt caſus, & ſic eſt
vnus de caſibus, in q̄bus ēt hodie eſt neceſſaria bonorum poſſeſſio
ſm tab.ut ponunt doc.in l.certū.C.unde legi. ¶Opp. ꝙ conditio,
difficilis non remittatur l.cum hæres.§.j.j̃. de ſtatulib. Difficultas.
n.non excuſat l.ꝯtinuus.§.illud de verb.obl.Sol. conditio difficilis
non remittitur ad cōmodū eius,cui eſt impoſita,ut in ꝯ̃rio,ſed ad
cōmodū fideicōmiſſarij ſic,ut hic:ꝙ eſt no.¶Opp.quia hic remit-
tit̃ conditio ēt facilis,ut conditio de ferendo noīe honeſto, ꝙ fieri
nō debet,ut hoc §. in prin.Rn̄deo, ꝯditio nominis ferendi dr̄ hr̄e
difficultatē,pro eo ꝙ eſt perpetua,non momentanea, ut aſcendere
Capitolium,ideo remittitur,non in fauorem eius,cui eſt impoſita
ſed in fauorem tertij,ut poſſit peti bonorum poſſeſſio ſm tab.non
adiri hr̄ditas de iure ciuili,ut hic.Ratio iſtarum ſol.eſt, quia in con
ditionibus poteſtatiuis,ſi aliquis impeditur per alium, ꝯditio hr̄ ꝓ
īpleta l.iure ciuili.& l.in teſtō,s̃. de ꝯdi.& dem. ſed hic ꝑꝑ factū hr̄
dis, cui ꝯdō erat impoſita, uidebat̃ impediri īplemētum ꝯdōnis ad
dānū fideicōmiſſarij:unde de æquitate p̄toris q̃tū ad fideicōmiſſa-
riū ꝯditio hr̄ ꝓ impleta, nō quo ad ipſum hr̄dē. ¶Ex p̄dictis habe-
diſtinguere, aut ꝯditio appoſita hr̄di eſt † caſualis, aut poteſtatiua:
2 Si caſualis,dic ut in l.ſed & ſi alio.s̃.eo.Si poteſtatiua, tunc,aut tur-
pis,aut honeſta.Si turpis remittitur,ſi honeſta,aut facilis.aut diffici
lis.Si facilis,& tunc,aut eſt momētanea, & cogit̃ eā implere,ut aſcē
dere Capitoliū, ut hic in prin.Si perpetua,ut ferre nomen honeſtū
& illa remittit̃,ſi eā īplere nō vult,ut hoc§. in fi.Si vero eſt difficilis.

tua

BUAH

aut difficultas ɔſiſtit in dãdo,& tũc,ꝙ difficultatẽ ſuccurrit̃,qa fidei-cõmiſſarius cogit̃ dare,ut hoc §.ver.ſi in dãda.Si in faciẽdo, & illa remittit̃ ad ɔmodũ fideicõmiſſarij,ut hic , nõ hr̃dis , ut dictum eſt. ¶Quæro,qd uult dicere tex. ver.ꝙ ſi ɔdõ,ibi,iubẽdus eſt ,&c. Rñdeo,dicit gl.ꝙ alterũ de duob. cogit hæres facere:vel ꝓteſtari, ꝙ q̃ tũ in ſe eſt vult eſſe hr̃s : uel hẽt petere bonorũ poſſeſſionẽ ſm ta.
3 & ſic nota† ex primo qa tm̃ valet ꝓteſtatio, q̃tũ oparet,ſi uero interceſſiſſet ille act⁹ ſup quo interponit,ut C.de his q p me.iudi.nõ app.l.fi.de ope.no.nun.l. de pupillo §. ſi qs ipſi ꝓtori.Ita dicit Old.
4 Et eſt rõ in l.s̃.alle.qa cũ ꝓ ꝓteſtatẽ nõ ſtet,lex ſupplet.Itẽ nota† ex hac eadẽ gl.ꝙ ſi qs dicat,uolo hr̃s eſſe,inducit aditio , ſecus ſi dicat, volo adire arg.eius ꝙ no.i l.ſerui electiõe.s̃. de leg.j. & de acq.hær. l.gerit.vr̃ ꝙ alius ſit intellectus huius tex.dicit,ꝙ ꝓtor ɔditionẽ remittit alterũ de duob.faciat ꝓtor uel ꝙ faciat edictũ ſpãle,p ꝙ traſferat actiones in fideicõmiſſariũ , uel ꝙ iubeat hr̃dẽ petere bonorũ poſſeſſionem ſm tab.ex edicto gñali , & hr̃ditatẽ reſtituere ex Trebelliano . Similis mod⁹, ꝙ lex permittat iudici facere edictũ ſpãle,
5 hr̃ in l.ſi finita § eleganter de dam.infe. ¶Vltimo nota,† ꝙ nomen Accurſius,eſt honeſtum nomen, quia accurrit, & ſuccurrit cõtra tenebras iuris,qnia gentes conſuerunt,&c. ut in glo.

§.Si cum ſuſpecta. Si hr̃s adiuit coactus,fideicõmiſſari⁹ detrahit Falcidiã de relictis ab hærede , non de relictis a ſe.h.d. Dic plenè ut s̃.eo.l.j.§.denique.

§.Si titius. Quatenus defalcat à primo fideicõmiſſario, eatenus defalcat ipſe a ſuo legatario. h. d. Circa mãm gl.diſtinguit hic & plenius in l.Plautius.de ɔdi. & demõ. ut ibi dixi.

§.Iulianus. [a] Fideicõmiſſarius ꝓfert̃ ſubſtituto vulgariter. h.d.ſm primã lec.q̃ eſt magis notabilis.aliæ lec. ſunt claræ.Opp.s̃.e.l. ſi patroni §. ſi. ſecũdũ primam lec. dic ut ibi.

ADDITIO.

a ¶Iulianus.Vide Bar.in l.j.de uulg.& pup.in 4.q.pri.i uer.itẽ dubitat̃, qd ſi ille.

1 *Statutum, quod teſtamentum inſinuetur intra tres menſes, aliàs non ualeat, non præiudicat fideicommiſſario.*

§.Si quis bonorum. Si inſtitutus paſſus eſt labi tẽpus agnoſcendæ bonorũ poſſeſſionis,fideicõmiſſario,ſuccurrit̃,ut reſtituat,& agnoſcere cogatur.h.
1 d.Nota† caſum quotidianũ, in hac ciuitate Peruſij , ubi eſt ſtatutũ ꝙ ſi quis nõ inſinuauerit teſtm̃ intra tres menſes,nõ ualeat , ꝙ hoc
a fideicom. nõ noceat, imo ad eius petitionem tempus reſtituetur [a] & cogetur adire & reſtituere.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Reſtituet̃.uide no.in l.ſi.s̃.de reb.eo.Iſtud tenet hic Ang. l.ſed Imo. iſtud multũ reſtringit,qñ fideicõmiſſarius fuiſſet impeditus inſinuare,uel nõ, & ſeq̃t̃ hoc Bal.in l.ij.circa prin.C.q res iudi.nõ noc.licet nõ alle.Bar.hic,nec,iſtũ tex. & uide q.Bal.in materia in l.ij.C.de iure do.ſed an inſinuatio facta ꝓ unũ,profit alteri,uide Bar.ꝓ illũ tex.in ſimili in l.ſi.§.ſimili.C.de iur.deli. adde q̃ no. Bar.in ſimili in l.ſi res in ſi.s̃.quib.mo.pig.uel hypo.ſol.Bal.in l. conſulta.in ulti. quæſt. C.de teſta. per Bar.in l.is poteſt & ibi per Roma.s̃.de acquir.hæredi.

§.Admonendi. Ad petitionẽ unius ſerui fideicõmiſſarij cogit̃ inſtitutus adire. & reſtituere hæreditatem etiam quæ ſoluendo non erat.h.d.

LEX LXIIII.

Si eius. Nãles oblões totaliter tráſeũt in fideicõmiſſarium, iõ reſpectu hr̃dis totaliter dr̃ indebitũ.h.d. Opp. & vr̃ ꝙ poſt reſtõnẽ apud hr̃dẽ remaneat directæ l.j.§.j.s̃.eo.Soluit gl.ꝙ illud verũ eſt,qñ erat oblõ ciuilis & nãlis:ſecus ſi nãlis tm̃ tũc.n.nihil remanet apud hr̃dẽ,qa nãlis nõ diuiditur in directã & utilẽ,licet ɔtrariũ no.in l.ſi alienus.s̃.de leg.2.ſed hæc verior.ꝙ eſt nota.Oppo.C.ſi.aduer.ſol.l.ij.& s̃.de ɔd.inde.l.interdum. Gl.intrat hic opi. quas plene examina,ut dixi in d.l.interdum. de condi. indeb.

§.Si neceſſarij. Etiã neceſſarij hr̃des cogũtur parere cõditioni,& adire,& reſtituere.h.d.

§.Si quis. Hr̃s hr̃dis decedẽtis añ reſtõnẽ cogitur reſtituere, & quatenus res extant,tranſibunt actiones. h.d.

§.Si patronus. Patronus poteſt grauare libertos liberti, etiam in debita portione.h.d.

LEX LXV.

1 *Ratio quæ ſit quòd in reſtitutione Trebelliani non requiritur conſenſus ſerui, & in hæreditatis aditione & bon. poſ. ſic.*

Seruo. Hr̃ditatis reſtitutio fit ſeruo dño uolente, uel ratũ habẽte,uel ẽt dño,licet in hr̃ditate debeat ꝓcedere iuſſus, & ſequi aditio ſerui, & in bonorũ poſſeſſione ſerui uolũtas requiratur.h.d.Quæ eſt rõ.ꝙ in hr̃ditatis aditione requiritur ꝙ præcedat iuſſus,in bonorũ poſſeſſione & Trebel.reſtitutione,ſecus? Rñdeo
a quia aditio [a] obligat quem,ſicut notum,qui modus obligandi non cadit in eum,qui eſt in alterius poteſtate l.ſi quis rem §.uoto. j̃.de polli.quæ rõ ceſſat in Treb. reſtitutione, & bonorum poſſeſſione,ut plenè dixi in l.qui in aliena.in prin.de acq.hær.¶Quæro, †q̃
1 eſt rõ, ꝙ in Treb. reſtitutione nõ reqrit̃ ɔſenſus ſerui , in hr̃ditatis aditione,& bonorũ poſſeſſione ſic? Rñdeo , iura q̃rendi nõ q̃runt nobis p eos,q ſunt in nr̃a ꝓtãte:ſed iura q̃ſita ꝓſequẽdi, & actiones ſic l.pretia rerum §.j.s̃. ad legem falc.ſed poſſe adire hæreditatem, vel poſſe petere bonorum poſſeſſionem non eſt ius quæſitum, ſed eſt ius quærendi & petere reſtitutionem eſt ius perſequendi iã quæſitum,eſt.n. nobis quæſita actio ex teſtamento,ad hoc ut plene dixi in l.is poteſt.de acqui.hær.

ADDITIO.

a ✠Aditio Adde Aret.in l.qui in aliena. in princ.ff.de acq.hære.Dec.in l.i.in ſi.C. qui admitti.

PANCIR.

§.Si teſtator. Heres rogatus reſtituere ſub ɔdõne,q̃ remittitur,uel quæ per cautionem Mutianam impletur,cogitur adire & reſtituere. h.d.

1 *Sententia lata à iudice per gratiam, quando retractetur per beneficium reſtitutionis in integrum.*

§.Cum prætor. Sẽtẽtię licet iniuſtę paredũ eſt ꝓp eius authoritatẽ.h.d. Opp.s̃.de iuri.om.iu. l.ſi per errorẽ.Sol.Ibi fuit error in iuriſdictione,hic in iure, uel facto. Ad hoc opp.C.qñ ꝓuo.nõ eſt ne l.ii. & l.qui teſtõ.de excuſ. tu. Sol.Ibi fuit expreſſus error in ſnı̃a,hic nõ. Opp. ꝓ text.ſibi ɔdicat: dicit.n.cã cognita,& per errorẽ.Solue, ut in gl.Opp.C.qñ ꝓuo.nõ eſt ne.l.uenales.Sol.ibi ſnı̃a fuit data ꝓtio, hic per errorẽ , uel ꝓcib. Opp.s̃.de iud.l.ſi ꝓtor §.Marcellus. Gl.dicit , fateor ꝙ qñ ſnı̃a gratioſe fert̃ , ꝓõt peti reſtõ in integ. quod no. Sed aduerte qa tũc hoc eſt verũ qñ falſæ ꝓbationes fuerunt ꝓductæ, quo caſu diſtinguitur
1 vtrũ † ſnı̃a fuerit lata ĩ ꝓſentẽ vel in abſentem, [a] ut.d.§.Marcellus. ut
a plene dixi in l.diuus.de re iud.& l.ſi quis obrepſerit.de falſis . Sed ſi nullis falſisve probationib. ꝓductis,uel ſi iudex per grãm daret ſen
b tẽtiã iniquã, tũc nõ daret reſtõ,quia potuit [b] appellare, & iudex errorem corrigere l.j.j̃.de appel.& ſic non poteſt ignorantiam prætendere,quia illa non eſt iuſta cã dandi reſtõnem . Eſt.n.lata culpa ut no.in l.liberorum §.notatur. de his qui no.infa.& reſtitutio nõ datur,niſi ex iuſta cauſa,ut s̃.ex quib.cau.maio.l.j.in prin.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Abſentem. Idem dixit Bar.in l.i.C.de ſen.aduer.ſi.la.li. 10. per Imo.in l. diuus.de re iu.Quid aũt in ſnı̃a lata metu,an ſit nulla ipſo iure,uide no.Bald. in l.decernimus.C.de ſacroſ.ecc.ad ſi.& l.j.per illam gl.C.de ſen.ex breui.rec.

b Ale. ¶ Potuit.Idẽ tenet Bar. in d.l.diuus , in i.col. de re iud.ſed Cy.& Bal.in l. i.C.de condi.indeb.tenet ɔ opi.Bar.ꝙ licet potuerit appellare,tñ dẽt reſtõ.& ui de Bar.in l.ſi is ad quem de re iudi.& Bal.in l.i.in i.col.C.quo & qñ iudex.& dicit ꝙ qñ ſnı̃a fuit lata dolo,uel lata culpa,q̃ põt perpendi ex actione , ꝙ nõ ſolũ põt appellari ſed ẽt reſtõ in integrũ peti.& de hoc dicit eſſe hic gl.quã,ſequitur Gul.& Cy.in l.pe.de iureiu.uide Bal.in l.ſub ſpẽ.C.de re iu.& adde Bal.in l.i.C. ſi ex ſal.inſtru.& in d.l.uenales.& habes ibi,ꝙ ſi eſt lata per latam culpam,uel ꝓ inimicitias capitales,ꝙ datur reſtitutio, & licet Barto. hic uelit ꝙ qñ iudex per gratiam pronunciauit non reſtituatur Læſus,dic,ꝙ fallit in ſiſco. Gl. eſt, quam ita intelligit Bar.in l.i.C.de ſen.aduer.ſi.la.li.10.

§.Si pupillo. Pupillo cũ authoritate tutoris, uel ſoli tutori,ſi eſt infans poteſt reſtitui hr̃ditas, & mutus nihil intelligens infanti æquiparatur. h. d. Nota ꝙ infanti q̃ritur hr̃ditas per tutorẽ.No.ẽt, ꝙ mutus nihil intelligens , æqui paratur
a infanti.[a] De quo uidebitis.j̃.de bon.poſ.infan.dela.l.j.& ij.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Infanti.uide Bar.in l.j.in prin.s̃.de uer.obl.& alle.Bal.in l.i. C.de ſacroſ. ecc.ubi aliter intelligit.Adde ꝙ Pau.de Caſt. hic intelligit de pupillo ſex annorum,& ꝙ in infante duorum annorum non poteſt procedere.

§.Si ſingulæ. Qui ad petitionẽ fideicõmiſſarij alij res ſingulas reſtituit hr̃ditatẽ reſtituere vr̃.h.d. Op. ꝓcuratori in rẽ ſuã nõ põt reſtitui hr̃ditas.ut.s̃.de iur. do. l.ſi mulier §.ex aſſe.Dy.dicit,ſoluc,ut j̃.l.proxi.§.j. ſed ibi nihil de hoc dr̃. Alij dñt intellige hic ꝓceſſiſſe reſtõnẽ verbalẽ:ꝙ licet ſit uerũ in ſe tñ nõ eſt de mẽte lr̃æ:q dicit ꝙ per hanc traditionẽ intelligit reſtituta hr̃ditas.Dic ergo ꝙ hic res iſtę fuerũt traditæ me ꝓñte , vñ mihi reſtitutę vñr.de acq.poſſ.l.ꝙ meo §.ſi uenditorẽ.Vel uerius , ex eo ꝙ iuſſu meo paruit hr̃s, vr̃ heres ſtatim reſtituere mihi fideicõmiſſario hęreditatẽ , tradendo illas res , nec vr̃ facta reſtitutio procuratori in rẽ ſuam, cui traditę ſunt res ſingulares , imo directo vr̃ facta reſtitutio mihi fideicommiſſario.Facit.s̃.eo. l. reſtituta.

LEX LXVI.

Qui ita. Aditio coacta implet conditionem.h.d.

1 *Procurator,qui habet mandatum, ſi non conſtat de mãdato, cauet de rato.*
2 *Procuratori poteſt fieri reſtitutio fideicommiſſi.*
3 *Vſus fructus quæritur mihi per procuratorem directo.*

a §.Etiam. [a] Hr̃s nõ cogit̃ adire ad petitionẽ ꝓcuratoris, de cui⁹ mãdato dubitat̃:ſed ſi ſpõte adiuit,cogit̃ reſti
1 tuere.h.d.ſm ſcdam diuiſionẽ gl.¶Opp. †q hẽt mandatũ nõ cauet de rato l.nõ ſolũ §.q alieno.s̃.de ꝓc.Soluũt qdã,ꝙ hic eſt cauſa ſpecialis,in quo cauet,ẽt ſi ꝯſtet de mãdato. Simile in l. de pupillo.§.q
b ꝓcuratorio.de opc.no.nun. Alij ꝙ hic cauet de rato, ſi non conſtet
2 de mandato.Et hoc tenui [b] in d.§. qui procuratorio.¶Oppo. † ꝙ procuratori

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Etiam. Ad intellectum huius §. adde Bar.i l.filiusfamilias.j̃.de dona.ubi uoluit ꝙ in caſu huius §.requiratur ſpeciale mandatum propter grauitatem ꝓ iudicii.quod no.uide tamen quod ibi dixi.

b Ale. ¶ Hoc tenui. Vide Bar.in l. ſi ſtipulatus fuerim illud in ſi. de uerb.oblig.

BUAH

ꝑcuratori nõ poſſit reſtitui, ut ſ.de iu.do.l.ſi mulier.§.ex aſſe.Sol.
hic in ꝑcuratore ſimplici,ibi in ꝑcuratore in rẽ ſuã.Similẽ glo.hẽs
in l.apud Iulia.§.vtrũ.ſ.eo.& l.reſtituta in gl.ſuper uerbo,tua uolũ
tate.& l.q̃uis.in fi.ſ.eo. Rõ apparet in tex.in d.§.ex aſſe. q̃a non fit
reſtõ ſm ꝙ teſtator diſponit,uel ſm uerba ſenatuſcõſulti, q̃ loquũ-
tur qñ reſtõ fit fideic.Opp.ſ.de acq.hær.l.ꝑ ꝑcuratorẽ. aliàs inci-
pit Pau. Gl. ſoluit & bñ opp. per liberã ꝑſonã nõ q̃rit nobis actio,
ut.C.ꝑ quas ꝑſo.nobis acq.l.j.& l.poſſeſſio.§.& ſi poſſeſſio.de acq.
poſ.ergo ꝑcuratori reſtitui nõ põt, q̃a ꝑ eũ dño nõ q̃rit. Solu. hic
ſpãle,ut ipſi dño directo q̃rat hoc eſt, q̃a nõ põt primo q̃ri ꝑcura-
tori, & de ꝑſona ꝑcuratoris acq̃ri dño, ſeu trãſire in dñm. uide gl.
3 & no.diligẽter.¶ No.ergo † ꝙ ſi ꝑcurator ſtipulatur ꝑ me vſumfr.
nõ quęritur ſibi nec ꝑ eũ ceditur mihi,quia ius vſusfructus cedi nõ
a põt,ſed dño quæritur directo.Et idẽ in omnib. [a] quæ procuratori
acquiri non poſſunt, quod intellige ſecundum quod dixi ſupra.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Omnibus.Idem tenet Bar. in l.qui bona.§.ſi alieno.j. de dam.infe.

a **§.Si dãnum.** [a] Actiones q̃ nõ fuerũt in bonis tꝑe mortis defuncti,ꝑ Treb.nõ tranſeunt.h.d. De hoc dicam in l.ſi hæres pecuniam.j.eo. quod tene menti.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si dãnũ.Et adde ꝙ in liberatoriis ſemꝑ tranſit in dñm, ſaltẽ utilis.ẽt ſi-
ne ceſsione,licet in oblõne ſecus.tex.eſt no.in l.reſcriptũ. §.fi. & ibi not.de pac.

§.Si legatus. Exceptio cohærẽs perſonæ hæredis non trãſit in fideicommiſſarium.h.d.

§.An vbi. Fideicõ. conuenitur ubi habet domicilium, vel vbi eſt maior pars hæreditatis.h.d.

LEX LXVII.

1 *Filio non licet ſe immiſcere cauſa fraudandorum creditorum.*
Hæreditatem adire cogitur,qui cogitur pati actionem.
2 *Interdictum fraudatorium quid ſit.*

Si poſtulante. Qui cogĩt hr̃ditatẽ adire, cogĩt actiones hr̃ditarias pati. Itẽ ꝑ aditionẽ factã à ſuo
vel ẽxneo q̃s ĩcidit in ĩterdictũ fraudatoriũ.h.d.In gl.ſuꝑ ver.vẽdi-
tis.ĩ fi.Dic,& hoc cũ fili⁹ adiuit quo caſu loq̃t iſte ver.q̃a bonis &c.
1 vſq; ad fi.¶ No.ꝙ † ſicut exneo, ita filio ſuo, nõ licet ſe ĩmiſcere cã
fraudãdorũ creditorũ.¶ No.ꝙ q̃ cogĩt hr̃ditatẽ adire,cogĩt actio-
nẽ pati.¶ Op.ſ.e.l.poſtulãte.in prin.Solu. vtrũq; remediũ põt hr̃e
2 locũ, & iſtud, & illud. ¶ Quæro † q̃d ſit iſtud interdictũ fraudato-
riũ:Gl.dicit ꝙ de hoc fit mẽtio hic, & ĩ l.ſi pupilli debitor.ĩ prin.j.
de ſol.De hoc ẽt fit mentio ꝑ Io.in arbore act. Fecit.n.huic interdi
cto cellulã ꝑ ſe.facit ẽt mẽtionẽ gl.in l.j. ſuꝑ ver.iubebit. C.ſi vend.
pig.aga.Dic,ꝙ illud ĩterdictũ,de quo hic fit mẽtio,eſt idem ꝙ ædi-
ctũ de his q̃ ĩ fraudẽ creditorũ.Loq̃t.n. qñ debitores fraudãt credi
tores circa res ſuas q̃ſitas, vel q̃rẽdas:ſed illđ ĩterdictũ fraudatoriũ,
de quo fit mẽtio in l.ſi pupilli.eſt interdictũ per ſe.Loquitur.n.qñ
debitores committunt fraudem circa res alienas, ut ibi dixi.

a **§.Si donationis.** [a] Non põt ꝑ hr̃dẽ reſtitui fideic.pluſquã poſſit a defuncto capere.h.d. Rõ dubitandi erat q̃a fideicõmiſſarius vr̃ hr̃e ab hærede, non a defuncto. Et ſic uidebatur totum poſſe capere, quod remouet hæc lex.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si donationis.Singularis eſt iſte text.ſm Bal.in l.eam quam.C.de fideic.

LEX LXVIII.

1 *Fideicommiſſarius habetur loco hæredis.*

Si hæres. Fideic.vr̃e valet,hr̃ditate exiſtẽte non ſoluendo:ſe-
1 cus in fideic.ſingulari.h.d.¶ † Not.tex. ibi hr̃dis vi-
ce fungi,& fideic.habetur loco hæredis. Facit ſupra eo.l.poſtulan
te.§.fi.& l.ſi filius.ſupra quod cum eo.Scias tamen,quòd etiam qñ
bona non ſunt ſoluendo,hæres hodie ſi non faceret inuentarium,
cogetur complere legata per auth.ſed cum teſtator. C. ad l.falc.qđ
intellige ut dixi in l.in ratione.§. quod vulgo.ſ.ad l.falci.

§.Si totam. Qui in reſtituendo quartam non detrahit,nõ præſumitur erraſſe,niſi probetur.h.d.¶ Opp.
C.ad l.falc.l.error.Sol.hæc debet intelligi ſecundum illam, ſ. ꝙ re-
petitur probato errore facti.Op.ꝙ error præſumatur,ut ſ.de pro-
ba.l.cum de indebito.§.j. & ibi not. & C.de iuris & facti igno. l.ſi
poſt diuiſionem.Gl.hic nihil dicit.Dico, ꝙ error facti, qui hic re-
quiritur,non poteſt cadere,niſi præſupponatur aliqua ſcientia,ſeu
aliqua credulitas,ut quia credebat hęreditatem nõ ſoluendo, ideo
non putabat eſſe locum deductioni quartæ:& ſic cũ ad iſtam igno
rantiam deductionis quartæ, requiratur poſitio alicuius facti,illud
non præſumitur,niſi probetur,ita loquitur hic,ſed contrarium lo
quitur quando ex ſola ſimplici ignorantia inducebatur error,quę
ignorantia præſumitur.

LEX LXIX.

De euictione. Hæres inſtitutus non cauet de euictione ſed ſibi cauetur à fideicom. h. d. Dic ut dicam.infra eo.l.hæres percepto.

LEX LXX.

1 *Vtilis & directa,an poſſit competere uni & eidem.*

Si hæres. In eũ,q̃ hẽt directas,nõ trãſeũt utiles. h.d.Quid ergo ĩportat reſtõ ſcã hr̃di? Rñ. ꝙ obſtaculũ exce-
ptionis ꝯpetẽtis ꝯ hr̃dẽ ꝑ Treb.tollaĩ.Itẽ vtilis, q̃ erat apud fideicõ.
extinguitur.Ita tenẽt doc.C.ex quib.cau.ma.l. fi.Facit ꝙ no. ꝑ Dy.
1 Inſt.de acti.§.rurſus. Ex p̃dictis habes † ꝙ vtilis actio & directa nõ
a põt cõpetere uni & eidẽ[a] ſed ꝯ j.de ſol.l.ſi duo. & ꝙ not.ſ.de ꝑcu.
l.nõ ſolũ. in prin. vbi diſtinguit, an ꝑcurator in rẽ ſuã intẽtet vtilẽ,
vel directã.Sol.Vtilis & directa nõ pñt cõpetere eidẽ per ſe,& ſuo
noĩe,ut hic. Et rõ,quia utilis datur ex æquitate.l.j.de acti.& obl.&
ibi no. quæ æquitas ceſſat in eo qui habet directas: ſed bñ põt quis
habere utiles ſuo nomine, directas nomine alieno ut in cõtrario.

ADDITIO

a Ale. ¶ Et eidẽ.Quis nõ põt habere utiles & directas ſuo nomine, & ideo facit,
quid iuris ſi cedẽs ſucceſsit ceſsionario, uel eꝯ an extinguaĩ utilis, uel directa,
de quo uide Bal.in l.i.C. de act. & ob.in 8.& 10. q.

§.Si hæres. Pro dãno dato ab hr̃de añ reſtõnẽ teneĩ actiõe ex teſtõ, poſt reſtõnẽ actione legis Aquil. h. d.

§.Si temporalis. Negligẽtia hr̃dis nocet fideicõmiſ.h.d.¶ Op.ſ.e.l.ſcã.§.pe.Sol. ibi fuit hr̃s negligẽs in acq̃rẽdo hr̃ditatẽ:hic circa acquiſitionem ſingularem.

LEX LXXI.

1 *Iſta uerba:puto mihi expedire,quando inducant aditionem.*

Omnes. Hæres nõ obſtãte tꝑe ad deliberãdũ cogĩt ſtatim adire:ſed ex effectu deliberatiões apparebit,an poſ
1 ſit deducere quartã h.d. ¶ † No. ꝙ poſt tempus datũ ad deliberan-
dum,iſta uerba puto mihi,expedire,& ſimilia inducũt aditionem.
Ad idẽ.ſ.e.l.ſed & ſi alio in prin.Secus ſi tempus ad deliberandum
a non præceſſiſſet,ut dixi plenè in l.gerit.ſ.de acquir. hær.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Vt dixi.Bal.ĩ l.fi.§.cũ igiĩ.C.de iur.deli.dicit,ꝙ iſte tex non probat hoc.

LEX LXXII.

Hæres. Si hr̃di reſtituẽti,fundus retentus euincaĩ, actio ei de euictione daĩ.h.d.Op. ſ.de leg.2.l cũ pr̃.§.euictis.Di
cit gl.ꝙ hic hr̃ loco quartæ,q̃ eſt oneroſa ſaltẽ ꝑ ꝑte, ibi qñ eſt ſim-
plex legatũ.No.hãc ſol.ꝙ illud ꝙ dr̃ in §.euictis nõ hẽt locũ qñ per
ceptiones hñt onus.Qđ licet fortè ſit uerũ in ſe, tñ q̃tũ ad ꝑpoſitũ
nõ ꝑcedit ſol. q̃a qñ hr̃s ꝑcepit certã rẽ, in nulla ꝑte ſentit onus.l.j.
§.ſi hr̃s.& no.in l.j.§.fi.ſ.eo.Vñ alij dñt,ꝙ hic loq̃t in fideic.q̃ ſen-
tit cõmodũ ab hr̃de:ibi in hr̃de, q̃ cõmodũ nõ hẽt à legatario. Tu
dic ꝙ hic loq̃t in hr̃de,cui quarta eſt delata ex diſpõne legis nõ de-
functi:unde euicto fundo, q̃ loco quartæ dabatur, ſibi ſuccurriĩ.
Cõtrariũ loquitur in eo qui habet exceptionem tm̃ ex diſpoſitio-
a ne defuncti.Op.de l.cum alienam rem. C. de leg. Solue ut in glo.[a]

ADDITIO.

a Ale. ¶ Sol.ut in gl.Quam etiam ſequitur hic Ro.

LEX LXXIII.

1 *Ceſſione,an facta contra principalem, uideatur facta contra fideiuſſorem.*

Si hæres. Actiones q̃ ꝯpetunĩ hr̃di ex ſua ꝑuiſione,nõ trãſferunĩ,facta reſtõne ꝑ Treb.ſed noua ceſſione op⁹
eſt.h.d.Op.ſ.de peti.hær.l.item ueniunt in prin.& §.j.Sol. dicit gl.
intelligo hãc ſm illã,ut diſtinguatur,an fœnerauit noĩe ꝑprio, an
hr̃ditario.Hoc non placet. Iſtæ.n.actiones non trãſeũt, q̃a non fue
rũ in hr̃ditate tꝑe mortis,ẽt ſi noĩe hr̃ditario ꝯxiſſet, ut patet hic ĩ
ſcđo rñ,& ſ.eo.l.qui ita.§.ſi dãnũ. Non ob.lex ꝯ̃ria, q̃a aĩr aſſumit
hr̃ditas hic:aĩr in tit.de pet. hær. Nã ibi inſpicitur qualis eſt hr̃ditas,
tꝑe quo reſtituitur,ideo à fructib.hr̃ditas augetur: ſed hic inſpicit
hr̃ditas,qualis eſt tꝑe mortis.d.§.ſi dãnũ,ideo a fructib.hr̃ditas non
a augetur, [a] ut.ſ.e.l.in fideic. Vel dic ꝙ uerũ eſt indiſtinctè ꝙ actiões
non tranſeunt per Treb.Sed an ſint cedendæ fideic.vel non,dẽt ad
hiberi dicta diſtinctio,an ꝯ̃xerit nomine proprio, an hr̃ditario:&
ſic loquitur iſta gl.¶ Opp.j. de fideiuſ.l.hęres. Gl. dat multas ſolu.
tene primam,quòd actiones tranſeunt ceſſione facta,non ipſo iu-
re,ut hic.¶ Opp.de conſti.pecu.l.ſi poſt.Soluit glo.optimè.ſ.ꝙ ibi
b tranſeunt facta ceſſione.[b] Oppo.de pactis.l.ſi tibi.§.cum poſſeſſor.
Gl.hic & ibi ponit multas ſolu. Illa vera, quod ibi loquitur in poſ-
ſeſſore,qui nullum ius habet in hæreditate:hic in eo,qui uerus erat
1 hęres, & hẽt ius,licet alteri reſtituere teneretur,ut ibi dixi.¶ † Quæ
ro,utrum facta ceſſione contra principalem,uideatur facta ceſſio
contra fideiuſſorem,& pignora,ipſo iure? Text. hic uidetur ꝙ nõ.
Ad idem.j.de fideiuſ.l.hęres à debitore,in princ. & ſ.de hęred.vel
act.uen.l.emptori.In ꝯ̃rium.C.de act.& obl.l.ſi in ſolutum. & l.ſe-
quẽ.& d.l.emptori. ꝙ tenet Azo in ſumma. C.de hęre. vend. circa
fi. Rñ. rĩr facta ceſſione ꝯ principalem tranſeunt actiones contra
fideiuſſo

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Non augetur. Adde tñ ꝙ ius accipiendi,bene tranſibit ſine ceſsione,tex.
eſt no.in l.ſicut.§.j.ſ.quib.mod.pig.uel hypo.ſolu.& no.hic Imo.in fi. poſt glo.li
cet prædictum tex.non alleget.

b Ale. ¶ Ceſsione. Vtrũ ceſsio facta ꝯ principalẽ extẽdaĩ ipſo iure ꝯ fideiuſſores,
& pignora,& ſic an ceſſat principali,uideaĩ ceſſa hypotheca,bñ faciĩ ad no.per
Bar.in l.fideiuſſor obligari.de fideiuſſo.& no.in l.hr̃s in prin.de fideiuſſo.hic all.
& dixi in d.l.ſi fideiuſſor. ꝑ Bal.in l.i.uer.q̃ro teſtator legauit mihi centum adde
quod no.per Iac. de Are.Bal.& Imo.in l.dotalem.cum ſeq.ſol.matri.

BUAH

fideiuſſores,& pignora,ur dictis legib.Fallit hic,& in d.l.hrs.ĵ.de fi
deiuſſorib.Rō.qa hic loquit de translatione actionū, q̄ fit per Tre
bellianū, ſed Trebel.nō extenditur ad actiones ēt acceſſorias poſt
mortē defuncti q̄ſitas.Silr fallit in l.emptori. C.de hær. vendi.quia
ibi hrs vendidit hrditatem, in qua non continentur actiones pro-
uiſione hrdis quæſitæ. Quæro, an ceſſione facta ꝯ unū ex duobus
a reis uideatur facta contra alium? Dic ut l.[a] qui duos. s̄.de leg.2.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Dic ut,l.uide Bar.in l.non quocunque.§. qui Caiam.de leg.1.

LEX LXXIIII.

Qui filium. Qui iubet aliquē nō facere teſtm̄, vr rogare de hrditate reſtituenda hrdibus uenientibus ab inteſtato.h.d.Tenē menti iſtum caſum,quia pulcher eſt.

ADDITIO.

a Qui filium.Et facit gl.no.& ibi Bar.in l.Lucius.la.2.s̄. de hær. inſti.

1 *Annus cęptus fauore filij habetur pro completo.*
2 *Grauatus de reſtituendo cum filius deceſſerit tenetur reſtituere, etiam ſi decedit cum filijs.*
3 *Arguere de uerbis legis ad uerba teſtatoris licet.*

1 **§.Sabinus.** †Fauore filij annus cœptus hr pro cōpleto.h.d.
Opp.de ꝯdi.& dem.l. nō putabā.Solu. Fallit hic
fauore filij,ꝙ dic plene ut dixi.s̄.de leg.j.l.ſi cui.Opp. qn̄ filius gra-
uat̄ reſtituere poſt mortē,intelligit̄ ſi deceſſerit ſine liberis. ut.s̄.de
ꝯd.& dem.l.cū auus.& l. cū acutiſſimi. C.de fideic. Sed hic iſte fili⁹
deceſſerat cū liberis ergo nō debet reſtitui fideicōmiſſū honorate.
a Rn̄.qn̄ filius grauatur[a] reſtituere poſt mortē, intellr ſi deceſſerit ſi-
2 ne liberis, ut in ꝯrio,ſecus† ſi aliquis grauatur de reſtituēdo cū fili⁹
deceſſerit,tūc.n.nō ineſt illa ꝯdō, ut hic ꝙ tene menti. Dixi in d.l.
3 cū auus. ¶ Vltimo † nota qūo arguit̄ de uerbis legis ad uerba teſtō-
ris.Simile in l.ſi fuerit ita.ĵ.de ma.te.& C.de uerb.ſig.l.cum quidā.

ADDITIO.

a ✠Grauatur.Adde pro hac ſolutione Soc. in l.cum Auus.nu.58.de cond.& dem ubi limitat hunc tex.

PANCIR.

LEX LXXV.

Epiſtolam. Defectus cauſæ de futuro facit legatū defice-
re.h.d.Et gl.hic ponit caſum. Oppo. falſa cā
nō uitiat legatū,ut.s̄.de ꝯd.& dem.l.cū tale §.falſum:So.hic fideicō
miſſū erat magnū,ideo p̄ſumitur ꝙ nō reliquiſſet, ſi falsā cām ſci-
uiſſet ſm quoſdā.Tu dic, ꝙ ibi loqtur in cā de p̄terito, hic in cā de
futuro,q̄ nō eſt ꝓpriè cā, ſed magis rō, q̄ adeo adheret legato ꝙ ſi
a eſt falſa,pimit legatū,[a] ut.s̄.de leg.2.l.cū pr̄.§.dulciſſimis. Poſſet ēt
dici,ꝙ cū iſta ſit cā de futuro,dicatur ꝯdō. Facit.s̄. de le.j.l. Stichū,
q meus erit.& s̄.de le.2.l.Imperator.Quæro inq̄tū tenetur Corne
lius? Gl.dicit,ad duas uncias:ſed Ia.de Are.dicit, ꝙ cū portio Sēpro
nij reſtituti ad ipſum reſtitutū pfectè ptinet, & ēt medietas portio
nis matris,Cornelius debet releuari in trib. vncijs.l.cū pr̄.§.cū exi-
ſtimaret.s̄.de leg.2.Hoc innuit iſte tex.dum dicit,pro rata.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Legatū Bar.hic refert,& ſequitur Ro.in conſi.incip.omnipotentis Dei, &c.in præſenti conſultatione eo quia mihi dubitatiſsima, in ſecundo dubio.

§.Mulier. In dubio qn̄ qs rogat̄ reſtituere ei, a quo accepit
eſt intelligēdū poſt mortē ſuā.h.d.Opp.s̄.eod.l.
ubi purè.Sol.Ibi ille, cui debebat fieri reſtitutio, erat in ptāte alte-
rius,iō ſubintelligitur tp̄s ſui iuris:hic erat ſui iuris. ¶ Oppo.ſi dies
nō apponit̄,fideicōmiſſum eſt purū ut s̄.de ꝯdi.& dem. l.j. Sol. hic
ſubintelligitur tp̄s mortis, qa aliàs oīno fideicōmiſſū eſſet inutile,
ſi illud ꝙ a te recipio,incōtinēti tibi deberē reddere. l. qui ſic. ĵ. de
ſol.Sed ſi aliud tp̄s eſſet limitatū,illi ſtaret,ut.s̄.eo.l.ſi hæres inſtitu-
tus.& ad l.fal.l.ſi a me.& ſic intellexi.l.cū filio.s̄.de leg.j. ut ibi dixi.

LEX LXXVI.

1 *Subſtitutio directa facta in codicillis trahitur in fideicommiſſum, etiam ſi fratres ſunt in medio.*
2 *Verba directa quando trahantur ad fideicommiſſum.*
3 *Tacita ſubſtitutio quæ uenit ex interpretatione, quando admittatur contra matrem uel fratrem defuncti.*
4 *Vulgaris tacita quæ continetur in expreſſa pupillari,non ualet ultra tempora pubertatis.*
5 *Quis quando eſt ſimul,& eodem tēpore grauatus & honoratus, an illud quod iure fideicommiſſi percepit ueniat in reſtitutione.*

a **Scęuola reſpondit.** [a] Subſtitutio directa facta ī co-
1 dicillis trahit ad fideic. ēt ſi sūt
fratres in medio. h.d. ¶ Opp. uerba directa nō trahunt ad fideicō-
2 miſſum.l.Cēturio,& l.uerbis.s̄.de vul.& pup. Sol. Ibi† qn̄ ab initio
pn̄t iure directo ualere:ſed ſi nō pn̄t.vel rōne uolūtatis,quia in co-
dicillis uel rōne pſonæ,cui nō pōt directo ſubſtitui,tūc trahuntur
b ad fideicōmiſſum,[b] ut hic,& no.in d.l.uerbis ciuilibus. Iac. de Are.
dicit,ꝙ nunquā directa trahunt̄ ad fideicōmiſſum, ut in ꝯrijs.Non
obſtat hæc lex,quia fuit hic uerbū, ſubſtituo, ꝙ eſt cōe:ideo trahit̄
ad fideicōmiſſū l.cū qs.§.Seiā.s̄.de le.3.Puto glo.uerū dicere.& hic
eſt tex.exp̄ſſus ꝓ ea ponit.n. ꝙ ſubſtitutio de rigore iuris non uale-
ret.quia directa:ſed ex benignitate trahit̄ ad fideicommiſſum:ſed
ſm cū eſſet de rigore.Pro hoc.s̄.eo.l.ex facto. in prin. & l. filius.§.
ut quis.s̄.de leg.j.& per Cy.in l.p̄cibus.C.de impub. & aliis ſubſtit.
3 & ibi tangit hāc opi.Iac.de Are.¶ Opp.qn̄ mater† eſt in medio,ta
cita ſubſtitutio,q̄ uenit ex interp̄tatione,nō admittit̄ ꝯ eā.d.l.p̄cib.
& l.fi.C.de inſt.& ſubſt.eodē mō non trahit̄ ꝯ fratrē filij defuncti,
ut tз Gul.in d.l.p̄cib.& ego dixi in l.ij.s̄.de vul.& pup.ſed hic frater
erat in medio, ergo &c.Solu.Qn̄ ſubſtitutio facta à teſtōre ualet in
vnū caſum nō porrigit̄ ad aliū ex legis interp̄tatione fauore matris
vel fratris, ut in ꝯrijs:ſed qn̄ ſubſtitutio eſſet als oīno, nulla tūc ad-
mittit̄ interp̄tatio, & valet eo mō quo ualere pōt, ēt ſi mater uel
frater fuerit in medio,& ex hoc ledant̄,ut hic. ¶ Quæro q̄to tpe ua
c let illud fideicōmiſſū? Dy.[c] no.dicit,ꝙ uſq; ad tpa pubertatis durat
poſtea euaneſcit.l.ſi Titio §.fi.cū l.ſeq.s̄.de le.j.& ibi dixi. Et p hoc
4 Doc.† dn̄t,ꝙ tacita uulgaris,q̄ ꝯtinet̄ in exp̄ſſa pupillari, nō valet ul-
tra tpa pubertatis.l.q hēbat.de vulg.& pu.ſubſt. de hoc p doc. in d.
l.p̄cib.dixi in l.j.s̄.de vul.& pu.dic ut ibi. ¶ Venio ad ver. ꝙ ſi inui-
cē,q̄ro de eius intellu? Gl.ponit ꝙ plures ſubſtituti pupillo fuerūt ī-
uicē ſubſtituti,q̄ ſubſtō vr facta in eo,ꝙ ſubſtituti pcipiēt iure fidei
cōmiſſi & uno ſubſtitutorū mortuo,alijs debet̄ totū. Vel potes po
nere,ꝙ duo frēs, de qb. dixerat fuerāt inuicē ſubſtituti, & ultimo
decedēs fuit rogatus reſtituere alteri.Nā nō ſolū in eo ꝙ habuit iu
re inſtōnis, ſed ēt in eo ꝙ habuit iure fideicōmiſſi a prīo decedēte,
5 vr grauatus de reſtituēdo.Et vr† caſus illi⁹ q̄ſt.q̄ feci in l.Marcellus.
§.qdā.s̄.e.qn̄ qs eſt ſimul eodē tpe honorat⁹ & grauatus:an illud ꝙ
iure fideicōmiſſi pcipit̄,ueniat in fideicōmiſſū? Pro hoc facit.s̄.e.
l.& hrdes mei.§.cū ita licet ibi fuerīt verba ſpālia.Facit l. Lucius §.
tres hrdes.ĵ.eo.licet ibi fuerīt verba gn̄alia.Pro hoc l. ſi Titius.s̄.de
d le.3.sūpto argumēto a ꝯrio sēſu.[d] Hoc ꝓbat̄ rōne. Certū eſt ꝙ or-
do intellus attēdit̄ magis q̄ ordo ſcripturæ.l.cū pr̄ §.fidei tuæ.s̄.de
le.2.& l.nō.n.de ſol.& ibi p Dy.Vn̄ pone, inſtituit qs tres filios,&
rogauit ut ſi qs eorū deceſſerit ſine liberis,deueniat de uno in aliū
certè ordine ſcripturæ attēto, ſil & eiſdē uerbis q libet eſt grauatus
& honoratus.Nā in eo ꝙ alii grauant̄ de reſtituēdo ſibi eſt honora
tus:in eo ꝙ ipſe grauat̄ de reſtituēdo alijs eſt grauatus: tn̄ in ordine
ītellus pri⁹ honorat̄, & ſibi relinquit̄, q̄ grauet. Nā teſtōr intellexit
hoc ordine,ut primo moriēs reſtituat duob. ſupuiuētib. ſcđo mo
riēs reſtituat tertio ſupuiuenti, & ſic iſte ſcđs fuit prīo honoratus,
ſcđo grauatus ī ordine intells,merito ꝙ accepit iure fideicōmiſſi à
primo,uenit in fideicōmiſſum, ꝙ ipſe dēt ſcđo.Cōtra prædicta fa-
cit.l.pr̄ §.quindecim.s̄.de leg.3.ſed ibi fuit nominatim grauatus de
e parte ſua[e] ideo quòd habet ab aliis in fideicommiſſum non uenit.

ADDITIONES.

a ¶ Scęuola reſpondit.Limita hāc legē,ut per Ang.in l.hrditas.C.de his quib.ut indig.in l.illud §.tractari.s̄.de iure codi.& ad materiā huius legis adde, ꝙ clauſula codicillaris operabitur,ꝙ ſi aliqua uerba directa appoſita in teſtō aliquo tēpore nō pn̄t ualere ut directa ualebunt ut fideicommiſſaria. Vnde ſi teſtator inſtituerit filiū pupillū, & dixerit ſi filius meus deceſſerit ſine liberis talē inſtituo uel talis hrs eſto,& cōtingat filium mori in pupillari ætate,ſubſtitutio illa ſi deceſſerit,erit fideicommiſſaria ꝑꝑ dictā clām codicillarē.Nā exponit̄, ſi.i.quatenus.i.ſuper,vel pro ea re,uel pro eo tpe quoties,&c.arg.l.Stichū qui meus erit de leg.1.& uide Bar.in l.j.in 9.q.s̄.de iure codi.ſic debebit limitari quicquid no. Bar.in l.Cēturio.de uulg.& pu.ita tenuit Ant. diſputādo,ut refert in c.Raynutius.de teſta.Et pro hoc bn̄ facit.l.ſi frater.C.de fideic. & gl.inſti. de pup. ſubſti. §.maſculo.Bar.in l. i.in 16. q.s̄. de iure codicillo. Mathe.in ſing 48. & Imo.in l. verbis.de uul.& pu.ubi hoc ponit Bal.& Ang.ēt in l.in pupillari e.ti.& Ang.in l.i.de iur.codicil.& dixi aliquid in d.l.uerbis.ſed Pau.de Ca.in l.precib.C.de impub.& alijs ſubſt.dicit ꝙ licet Ang.& Ful.idē ibi teneāt, tn̄ unū facit dubiū ſm eū quia iſta lex cum ſimil.loquitur qn̄ uerba directè ꝓlata in codicillis,ſi fuiſſent ꝓlata,in teſtō,ualuiſſent iure directo,aliàs ſecus,ne maioris efficaciæ ſint codicilli,quā teſtm̄.Sed in caſu noſtro ſubſtitutio per uerba directa in teſtō,nō extēdit̄ ultra tpa pupillaris ætatis, imo in totū expirat ſm opi.gl.in d.l.Cēturio. cū ꝯcor. ergo &c.dicit tn̄ ꝙ in iudicādo, & ꝯſulēdo nō recederet a cōi. Tu rn̄de ꝙ dictū arg.non obſt. qa uidemus ꝙ ſeruo alieno in teſtō directa libertas dari nō pōt nec trahit̄ ad fideicōmiſſum.l.ſi ſeruus legatus.§. ſi ſeruus. & ibi no. de leg. 3.& tn̄ ſi data fuerit in codicillis, directa trahitur ad fideicōmiſſū l.ii.§.i.in fi.& ibi ita ſentit glo.fi.& ibi expreſſe Iac.de Are.& Ang.s̄.de iure codicil.Præterea clā codicillaris, facit ꝙ teſtator vr uelle teſtm̄ ualere iure fideicōmiſſi. l.fi.C.de codicil.ideo nō ſunt maioris efficaciæ codicilli,q̄ teſtm̄,quia nō eſt dubiū,ꝙ teſtator ēt in teſtō ualido,iure teſtamenti potuiſſet diſponere, ꝙ uolebat inſtitutionem factam per uerba directa ualere iure fideicommiſſi, acſi eſſent facta per verba obliqua,adde Pau.de Ca.conſi.133.& 256.

b Ale. ¶ Ad fideic.Et eod.modo intelligit Bal.in l.nō codicillum.C. de teſta.

c Ale.Dy.Adde Bar.in l.ſi frater.C.de fideic.Io.And.in c.ſi pr̄.de teſta.in 6.in nouella.per Cy.in d.l.p̄cibus.in fi.adde Bal.conſi.323.4.lib.✠Aret.inſt. de uulg.in prin.vlt.no.ſeu in prin.glo.i.

d Ale.Senſu.Parū facit ut ibi per Bar.licet gl.ibi hoc uelit. Adde ꝙ cū Bar.hic in fi.tranſit Pau.de Ca.hic,Ro.ꝯſi.18.& Pau.de Ca.ĵ.eo.l.Lucius. ✠Et uide Bar. in l.Marcellus.§.quidam liberis.nu.10. ſupra eo.

e ✠Parte ſua.Adde Alex.in l.Marcellus.§.qdā liberis col.vlt. uer. item inquantū Bar.hic concludit ſupra eo.

PANCIR.

LEX LXXVII.

1 *Conditio,ſi habuerit liberos, qūo differat ab illa ſi deceſſerit ſine liberis.*

Hæredibus. Conditio de educandis, liberis non requi-
rit liberos mortis tempore ſuperſore. h.d.
1 ¶ Opp.s̄.e.l.ex facto §.ſi quis.Sol.Conditio,† ſi deceſſerit ſine libe
ris,intelligitur,quòd requiritur, quòd tēpore mortis liberi ſuper-
uiuant,

BUAH

uiuant, vt in ɔtraria,quia illa verba,ſine liberis, determinãt uerbũ deceſſerit.vñ tẽpus mortis inſpicitur.Sed qñ dico, ſi liberos educauerit.vel ſi liberos habuerit,tũc ſufficit ꝙ eos habuerit,in uita,licet nõ tẽpore mortis,ꝗa quocũq; tẽpore hæc ɔditio uerificat̃, ut hic & l.fi.C.de indi. vidu.tol.& l.cũ uir.& ſolemus. de condi.& demõ.

1 *Verba,ſi deceſſerit ſine liberis dñt intelligi de his,quos rogatus hr̃e poteſt.*
2 *Habere filios naturales,magis abhorretur in fœminis, quàm in maſculis.*
3 *Filius naturalis facit deficere fideicom.quando extat ſtatutum quod ſuccedat ab inteſt.*
4 *Pr̃ ſi inſtituto filio in ſacris exiſtenti et grauato ſi deceſſerit ſine filijs,de quibus intelligatur.& quid ſi dixerit,ſi deceſſerit ſine filijs ex ſuo corpore.*

a 1 §.Titius. [a]†Verba,ſi deceſſerit ſine liberis, debẽt intelligi de his,quos rogatus habere põt.h.d.¶Op.ſ.eo.l.ex facto.§.ſi qs rogatus.& C.de inſtit.& ſubſt.l.generaliter. §. fi.Glo.dat tres ſol.& qualibet magis ſingularẽ. Primo ɔria loquũt in maſculo, hic ĩ fœmina cui nãlis ſoboles ſuccedit,niſi mr̃ ſit illuſtris. Hoc vr̃
b mihi,ꝙ nõ ſit ɔgruũ uoluntati teſtõris,[b] q principalius inſpicit, d.§.
2 ſi qs.Nã†in fœminis magis ẽ horredũ hr̃e filios nãles,ꝗ ĩ maſculis,
3 ſm mores noſtros.Tñ gl.† facit ad q.ſtatutũ eſt hic,ꝙ filij nãles ſuccedãt ab inteſtõ.Certe tales nãles faciẽt deficere ɔdõnẽ fideicõmiſ ſi,ꝗa ſunt tales ꝙ tanꝗ legitimi ſuccedunt,ut hic, ſm hãc glo.Scđo ſol.gl.ꝙ hoc iõ,ꝗa pr̃ ideq: teſtatõr tale filiã tali ɔiũctione copulauit: hæc ſatis eſt bona. Vel dic.ꝙ hoc ideo, q a hæc furioſa nõ poterat hr̃e maritũ.Vñ de neceſſitate illa uerba intelliguntur ſi deceſſe-
4 rit ſine liberis nãlib.hæc eſt bona,& no.Facit ad q.†Pr̃ inſtituit filiũ in ſacris ordinib.ɔſtitutũ,& adiecit,ſi deceſſerit ſine liberis, bona deueniãt in tale,ꝗritur de intellectu iſtorũ uerborũ,an intelligatur ſi deceſſerit ſine liberis,ſ.ſpurijs,cũ legitimos hr̃e nõ poſſit.Rñdeo ꝙ dẽnt intelligi de filijs legitimis, tñ quos hr̃e põt,ſ. de ecclia,
c [c]ut in aut.de ſan. epiſ.§.ſed & hoc pſẽnti.Sed quid ſi adiecerit, ſi deceſſerit ſine liberis ex ſuo corpore deſcẽdẽtibus?Rñdeo ꝙ iſtud fi-
d deicõmiſſum eſt nullũ.[d]Sicut.n.fideicõmiſſum relictũ à muliere ſi non nupſerit,eſt nullũ, ꝗa p hoc vr̃ ei indicere uiduitatẽ,ꝙ nõ nubat:& ſi nubat.ĩponit pœ̃nã fideicõmiſſi,iõ nõ valet. l.quoties.ſ.de ɔdi.& dem.Ita hic vr̃ filiũ in ſacris ordinib. conſtitutũ inuitare ut fornicetur,& ſi non facit grauat eũ fideicommiſſo,merito fideicõmiſſum eſt nullũ.Non ob.hæc lex ; quia hic loquitur in filia furioſa,in qua peccatum non cadebat,cum non haberet intellectum:

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Titius.An caſus huius.§.uerificetur in filiis adoptiuis, cogitabis per l.fideicommiſſum.ſ.de condi.& dem.& no.glo.& Barto.in l. ſi quis poſthumos.in prin.de lib.& poſth.
b Ale. ¶ Teſtatoris facit tex.in l.hac parte.& in l.ſi ſpurius. ỹ. vñ cog.& quod no. Bal.in l.generaliter.C.de inſt.& ſubſt.& quod legitur, & no. in l. ſi qua illuſtris. C.ad Orfi.& uide Imo.in d.§. ſi quis rogatus.
c Ale. ¶ Eccleſia.Eccleſia dr̃ filius legitimus.Adde ꝙ no.in auth.niſi rogati.C.ad Treb.& Bar.in auth.ſi qua mulier.C.de ſac.ſan.ecc.& qualiter monaſterium habeat loco filij,licet cõiter dicat̃ ꝙ ſic,limita,ut p Bal.in c.i.de eo ꝗ arm. bel. depoſuit.& ɔ Bar.hic tenet Ang.in l.ſi quis poſthumos.de lib.& poſth. in prin.uide ibi per Imo.& Bal.in l.generaliter.§.1.C.de inſti.& ſubſti. & uide Bal.in c.j. §.naturales ſi de feu.fuer.contro. ✱Et ad id quod no.Bar.hic:Dic ꝙ contrariũ tenet Coraſ.Miſcel.li.1.c.7.Rip.in l.ex facto.§.ſi quis rogatus nu.18.ſ.eo. Dec. in c.inpræſentia.nu.38.de proba. PANCIR.
d Ale. ¶ Eſt nullũ.Adde no.per Bar.in.l.liberorum.de uerb. ſig. per Bal. in l. Deo nobis.in prin.C.de epiſ.& cle.& no.doc.in d.auth.niſi rogati.& hic.Adde Abb. in c.in præſentia.de proba. ubi tranſit cum Bart.

LEX LXXVIII.

a Lucius. Põt aliq grauari de bonis adinuicem cõicandis. h. d. ¶Quæro p qua parte [a]erũt cõia.Rñde æqualiter.l.fi. §.Lucius.ſ.de le.2.Nec obſtat.ỹ.ea.l.§. filiã.ut ibi uidebitis.Facit ad q.teſtator rogauit filios ſuos,vt diuiderẽt æqualiter:quid importẽt hæc uerba?dixi in l.cum pater.§.dulciſſimis.ſupra de le. 2.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Parte.Vide Bar.conſi. 168.

§.Meuia. Nudi executores teſtamẽtorũ,de his q nõ ſunt ad pias cauſas,ɔ hr̃des actionẽ nõ habẽt.h. d. ¶Op.
a C.[a]de epi.& cle.l.nulli.& l.ſi qs.& l.alio.ſ.de ali.leg.Sol.ibi ſpãle eſt in relictis ad pias cauſas.dixi plene in l.ſi qs à Titio.ſ.de le.2.¶Op. de an.leg.l.Quintus in fi. Rñdeo, licet iſti meri executores non habeant actionem ut hic:põt tamẽ officium iudicis implorare, ut ibi

ADDITIO.

a Ale. ¶ Oppo.C.Hic eſt tex. ꝙ in teſtamento poteſt dari curator hæreditati, & cum ad hoc alle.Bal.in l.j.C.de ſen.

1 *Controuerſiam non moueri qualiter intelligatur.*
2 *Quæſtionem non facere,& non facere controuerſiam, an ſit idem.*
3 *Legatum factum monacho cum hoc,quod ſi Abbas eum moleſtet, deueniat in talem,an Abbate moleſtante,ſit locus fideicommiſſo.*

a §.Tres hæredes. [a]Portio in qua eſt inſtitutus ſeruus, p fideicõmiſſũ manumiſſus,ei debetur iure directo,nõ p fideic.Itẽ ꝙ de iure fideicõmiſſi pcipit̃, uenit ĩ fideicõmiſſũ p gñalia uerba relictũ.h.d.Op.ſ.eod. l.cogi. §.ſi ſeruo.
1 Sol.hic addit ſpõtẽ,aliàs cogi nõ potuiſſet,ut ĩ ɔrio. ¶ Quæro,† dr̃ hic,ſi mouerit ɔtrouerſiã,quõ ĩtelligat̃,ɔtrouerſia moueri?Gl.dicit de iure uel de facto,in iudicio, uel ex ꝙ no.Facit.ſ.de pe.her. l. diuus,pius.in prin.& C.de traſ.l.ſi qs maior.In ɔriũ.ỹ.rem ratã hab.l. amplius nõ peti.& ibi dixi plene. ¶ Quæro q d ſi aliqs relinqt monacho ut Abbas ei nõ faciat qõnẽ,ſed ſi faciat,deueniat in tale?Dicit gl.ꝙ eo ipſo ꝙ Abbas moleſtat,eſt locus fideicõmiſſo. Innuit gl.
2 †ꝙ idẽ ſit dicere,nõ facere qõnẽ,& nõ facere ɔtrouerſiã.ꝙ no.Facit ,p no.in l.ꝗ fidẽ.ſ.de traſa.In ɔriũ facit. C. finiũ regũd. l.iij.& 4. & ꝙ ibi no.ſ.ꝙ uerbũ qõ,reqrit litis ɔteſtationẽ.Dic ut dixi ĩ d.l.am
3 plius.rẽ ra. hab.Itẽ dicit gl.† ꝙ Abbate moleſtãte,locus eſt fideicõmiſſo,licet qdã ɔ.Certe q dñt ɔriũ, vñr dicere melius.Nam illa ɔ-
b ditio,vt Abbas nõ faciat qõnẽ, videtur turpis.Eſt n. ɔ rſam [b] monachorũ q uult ꝙ monachus nihil habeat,ut extra de ſtatu.monac. c.cũ ad monaſterium.iõ non ualet tale grauamen appoſitũ Abbati.Sed ſi eſſet tale relictum,ꝙ ualeret in monacho,ut ſi relinqueretur,p alimentis,ꝗ põt relinqui ẽt ſeruo,ut.ſ. de le. 1.l. ſeruo alieno. §.1.& de his q pro non ſcriptis.l.iij.& l.legatũ.de capi.di. tũc forte ,pcederet dictũ gl.ɔ pdicta videtur facere ꝙ dixi, in l. ſi alienum.in prin.de hẽre.inſti.ſed non ob.ſi bene inſpiciatur.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Hæredes.Gl.dicit Quando dicatur controuerſia mota, adde Bal. in l. ij. C.de traſã.& in l.cauſas.eo.ti. adde Car.ɔſ.25.& de uerbo reuerti, poſito in tex. uide Pau.de Ca hic.Ale.in conſi.77.col.5.& ibi ꝙ moleſtare, & ɔtrouerſiã mouere æquipollẽt.✱Adde ꝙ talis promiſsio ſeu prohibitio facta comprehendit tam moleſtiam iuris:quàm facti.Io.de Im.hic & uide quæ ſcribit Bar. in l.pr̃ſa mil.teſtõ.ff.de hæ.iſti.Alc.ɔſ.138.li.2.195.co.ſi.li.6.Barb.ɔſ.52.co.8.li.i.PVT.
b Alex. ¶ Rſam.Adde Barb.in aut.excipit. C.de bo.ꝗ lib.& Bal.in l.j.C.de his q pen.no.bñ faciũt no.in auth.ingreſsi.C.de ſacroſ.ec.& dicit Bal.in auth.licet teſtator.de epiſ.cle.ibi eſſe tex.contra hanc gl.uide ibi.Et hãc gl. dicit eſſe no.in l. ſi.in uerbo.pen.quæro.de actio.empti.Adde Abb.conſi.44. 2.lib.

§.Pater. Portio deficiens accreſcit,p portionib.hæreditarijs, pro quibus eſt facta ſubſtitutio.h. d.

1 *Fideicõ.relictũ fratrib.ſub noĩe appellatiuo, pro hr̃ditaria portione debet̃.*
2 *Fratris appellatione ſoror continetur.*

1 §.Meuia. Fideicõmiſſũ†relictũ fratribus ſub noĩe appellatiuo ,p hæreditaria portione debet̃.h.d.No.ꝙ dixi in ſummario,ex quo patet ꝙ ſiue relinquatur ſub noĩbus appellatiuis ſignificãtibus hæreditatẽ, ut hæredibus tuis : ſiue ſub alijs ſignificantibus fraternitatẽ,.uel aliquid aliud, ſemper debetur,p portionibus hæreditarijs,quod eſt ſingulare,ut hic, dixi in l. turpia. §.
2 fi.ſ. de le.1. † Vltimo dicit gl.no.appellatione fratris contineri ſo-
a rorem,[a]quod facit ad quæſt. quam dicam in l. fi. infra eod.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Sororẽ. Hic dicitur ꝙ apprõne fratris uenit ſoror. ſed Pet.de Anc.in c. canonum ſtatuta.poſt medium.in ver.dicto.de filijs, & nepotibus &c. extra de conſti.dicit ꝙ [illegible]ud non procedit ubi conſtitutor odium.

§.Titia. Si fundus pignoratus dolo, vel lata culpa hr̃dis alienatur,fideicõmiſſario hæres tenetur. h. d.

1 *Vnus ſi ex duob.q ſe monaſterio obtulerũt, cũ hoc ꝙ poſt eorũ mortẽ bona in monaſteriũ deueniãt, moriat̃,an monaſterium habebit bona, remiſſiue.*
2 *Emphyteutis ex duobus unus deceſſit, an bona ad dñm reuertant̃ remiſſi.*

§.Caio. Siduo poſt mortẽ eorũ reſtituere rogant̃ uno mortuo,ſtatim p parte ɔpetit fideicõmiſſi petitio. h.d.&
a eſt no.caſus.[a]Idẽ ſ.de le.2.l.fi.§.filiũ & filiã.Op.ſ.de uſuf.le.l.codi.
1 ĩ prĩ.So.ut dixi ĩ l.hr̃des mei.§.j.ſ.c.¶Inducit ad†q.duo obtulerũt ſe monaſterio,ut monaſteriũ hẽat bona poſt mortẽ eorũ, unus deceſſit, an ſtatim dẽt hr̃e bona illius uel dẽat expectari mors alteri?
2 De hoc per Dy.& p Cy.in l.pe.C.de impu.& ali. ſubſt.¶†Quæro, duo,ſunt emphyteutę,vnus deceſsit,an bona reuertantur ad dñm, an ad aliũ?Dy.tãgit hic,& in l.codicillis.ĩ prin.de uſuf.le.Cy.ĩ l.unica.C.qñ nõ pe.par.& dixi plene in l. ſi mihi & Titio . de uerb.obli.

ADDITIO

a Ale. ¶ No.caſus.uide Bal.in l.j.C. de condi. inſer.

1 *Verba enunciatiua commemoratiua alicuius modi præcedentis ad illum reſtringuntur,& quando diſponant.*
2 *Dos mulieris licet non ueniat in fideicommiſſum generale quando ipſa grauatur tamen quando alium grauat, uenit.*

1 §.Filiam. Verba†enũciatiua ɔmemoratiua alicui⁹ modi pcẽdetis reſtringunt ad illũ.Itẽ in fideicõmiſſũ vr̃e relictũ p mulierẽ,veniũt,res dotales.h.d.¶Op.bona dẽnt cõicari, ut.ſ.ea.l.ĩ prĩ.Gl.dicit ꝙ nõ fuit hoc expſſũ.ꝙ cõicarẽt. Sed hoc vr̃ ɔ tex.ibi,uniuerſam ſubſtãtiã eis cõicaſſe.Rñd. hic fuerunt uerba enunciatiua,nõ diſpoſitiua.Sed ɔ hoc, ꝗa ẽt uerba enunciatiua inducunt diſpoſitionẽ,l.ex hac ſcriptura.ỹ.de do.Sol.hic fuerũt uerba enunciatiua propter aliud emiſſa, ſ.in modũ cãe, ibi diſpoſitiua.¶ Cõtra hoc opp.ꝗa verba enunciatiua in modũ cãe ,plata,inducũt diſpoſitionẽ,ut l.pe.ỹ.de col.bo.in l. ſi ſocer. §. Lucius.ſolu.ma.Sol.hic uerba fuerũt ,plata ad certũ modũ, quaſi dicat cõicauit eis bona, id eſt cõiter reliquit ſm modũ certũ.ſ.ſcriptũ : iõ ad illũ modũ reſtringunt.Ita dicebat Old.¶†Vlt.no. ꝙ licet dos non ue-
2 niat in fideic.qñ mulier ipſa grauatur, tñ qñ ipſa grauat aliũ ,dos ipſius mulieris uenit,ſicut cætera bona:facit ꝙ dicã.ỹ.ea.l. §.maritus
1 *Paria ſunt ab initio p ptes reliquere, uel relictũ ſimplr̃ p ptes modificare.*

BUAH

2 *Iudex quando ſententia condemnat in certum,uidilicet in,decem pro tali delicto decem pro tali &c. dicuntur plures ſententiæ.*
3 *Adverſatiuę aut, uero. ſed & ſimiles, an inducant coniunctionem.*

a **§.Quę habebat.** [a]Paria,†ſunt ab initio ꝑ partes relin
1 quere,vel relictũ ſimplr ꝑ ꝑtes mo-
dificare. h.d.No.ꝙ dixi in ſummario,ꝗa eſt quotidianus caſus.Fa-
2 cit†ad id, ꝙ tota die faciũt aſſeſſores in ſnĩjs ſuis ꝯdẽnatorijs. Dñt.
n.qñ aliquẽ ex pluribns delictis cõdẽnant.Talem ꝯdẽnamus in tm̃,
& primo ponunt totã quãtitatẽ, deinde ſubiũgũt ꝓ tali delicto tm̃
b & ꝓ tali tm̃.[b] Nã ꝑinde eſt,ac ſi ab initio eẽnt plres ſnĩæ,ut hic,& l.
3 ædil es.§.fi.cũ gl.ibi poſita.de ædi.edi.Quæro†in l.re ꝯiũcti. Vtrũ ꝑ
ꝯiũctionẽ aduerſatiuã,vt aut,vero,ſed,inducat ꝯiũctio. Hic vr̃ tex.
ꝙ nõ Cõtrariũ determino.Sufficit.n.ꝙ plures ꝯiũgant in una orõ-
ne,nec curo cũ quali ꝯiũctione uel ſine ꝯiunctione, ut ibi dixi. Ad
hũc tex.rñdeo, ꝙ fuerũt poſitæ ꝑtes ſeparatę, iõ nõ ſunt ꝯiũcti re.
Itẽ fuerũt poſiti in diuerſis orationibus.ideo nõ ſunt ꝯiũcti uerbis.

ADDITIONES

a Ale. ¶ Habebat.Et de iſto tex.uide Bal.in l.j. in 9.q.C. quando non pet.par.
b Ale. ¶ Tantum.No.ad ſtatutum ꝙ banniti uſq; ad certam ſummam &c.& uide Bart.in l.ubi fideiuſſor.de ſolu.✲Rom.poſt alios in l. ſcire debemus in princip. ff.de uerb.oblig.

PVTEVS.

§.hæres. Fideicommiſſarius detrahit, quatenus ſibi detractũ
h.d.De quo dic plene in l.facta.§.ſi Titius.s̃.eo.& s̃.
ad l.fal.l.pęnales.§.fin.& de condi. & dem.l.Plautius.& ibi plenius.

a **§.Hæredum.** [a]Si dilatio adijciatur in fauorẽ fideicõ.fru-
ctus interim ꝑcepti veniũt in reſtõne. h.d.
No.illũ modũ loquendi ex reditu paupertatis &c.ex pauꝑtate.n.cũ
ſit mera priuatio,non colligũtur fructus, ſed cõis intellectus eſt,ex
paupertate,hoc eſt,ex tali modico ſeu modicitate. Opp. C. cõmu.
de lega.l.fi.§.ſed quia.Soluit gl.ꝙ hic non reliquit quo ad proprie-
tatẽ ſed quo ad uſum,hoc non eſt uerũ:quia ſi quis relinqueret ſer
uos ad uſum,vr̃ relinquere ꝓprietatẽ.l.donationis.§.ſpẽs.j̃. de do.
& l.ſpẽs.s̃.de auro & arg.leg.Dicendũ eſt ergo, ꝙ hic alienatio nõ
valuit.Op.ꝙ fructus nõ veniãt in reſtitutionẽ.s̃.eo.l. in fideicom-
miſſariã.Quidã dñt,ꝙ teſtator hic dixit,quicquid,&c. ꝙ eſt ꝯ̃ l.hr̃-
des.in prin.s̃.eo.dic ergo,ꝙ hoc iõ,quia dilatio fuit appoſita fauo
re fideicõmiſſarij:facit.s̃.de vſu.l.in fideicõmiſſi. §.cum Pollidius.
& l.ſi ita.relictum.§.1.s̃.de le.2.Op.ſupra de ali.leg.l. Lucius. Solu.
eodem modo,quia hic fuit dilatio appoſita fauore fideic.

ADDITIO.

a ¶ Hæredum uide Bal.in rub.C.de uerb.ſig.
1 *Alienari prohibita non ueniunt in fideicommiſſum uniuerſale.*
2 *Exceptio licet firmet regulam, non tamen illam ampliat.*

1 **§.Pluribus.** Prohibita†alienari nõ ueniunt [a] fideico mmiſ-
a ſum vl̃e.h.d.Op.ꝙ p̃legata veniãt in fideicom-
miſſum relictum per hæc uerba vl̃ia.l. cũ uirum.C.de fideic. Solu.
Hic,fallit quia teſtator prohibuit illas perceptiones alienari fauore
liberorũ:ꝙ apparet ex eo ꝙ dixit,ꝙ qui vita ſupereſſet, ſolidos fun
dos hr̃et,vñ illas perceptiones ſpãliter alij reliquiſſe vr̃: vñ in fidei-
commiſſum vl̃e non veniunt.Op.exceptio confirmat rl̃am in ca-
ſibus non exceptuatis,ut.s̃.de iureiu.l.fi.in fi. ſed hic teſtõr excepit
æs alienũ,ſ.uiginti legata ergo totũ aliud vr̃ uelle reſtitui. Sol. dice-
2 bat Old.fateor, †ꝙ exceptio confirmat rl̃am, non tñ eam ampliat,
ut porrigatur ad caſus,ad quos primo non porrigebatur. Facit ſu-
pra de uſufru.lega.l.generali.§. uxori.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Non.ueniunt.Not.ad limi.l.cum uirum.C. de fideicom.
1 *Dos prælegata non cadit in fideicommiſſum, niſi ſpecialiter ſit dictum, & quarta ad dotem ſufficiat.*
Clauſula ꝙ legata reſtituãtur,non porrigitur ad debita prẹlegata niſi ꝓbatur teſtatorem ſic ſenſiſſe.
2 *Dos quando ueniat in ſubſtitutionẽ uulgarẽ, & quando in fideicõmiſſariã.*

1 **§.Maritus.** †Dos p̃legata non cadit in fiddicommiſſo, niſi
ſpãliter ſit dictũ,& quarta ad dotẽ ſufficiat. h.
d.No.ꝙ hæc verba, ꝙ legata reſtituant, nõ porriguntur ad debita
p̃legata,niſi ꝓbetur teſtatorẽ ſic ſenſiſſe.Facit.s̃.eo.l. deducta.ꝙ in
tellige ſi apparet eſſe debitũ per alias ꝓbationes ex teſtiũ alias eſſet
idẽ ꝙ de alijs legatis,licet vt debitũ p̃legaretur.l. qui uxori. in prin.
s̃.de aur.& ar.le.Op.ad fi.quia ſm̃ hoc teſtator põt ꝓhibere Fal.ꝯ̃.l.
ꝙ de bonis.§.1.s̃.ad.l.fal.Sol.hoc mõ,ꝙ quarta ꝯputet in debitum,
poterat olim prohiberi, & erat olim caſus ſpãlis, hodie eſt de iure
2 cõi,ut auth.ſed cũ teſtator.C.ad l.fal.¶†Quæro, pr̃ ſubſtituit filiæ,
a ſi deceſſerit ſine liberis,an in hoc fideicõmiſſo ueniat dos?[a]Dy. tan
git ĩ l.à filia,in princ.s̃.eo.& ibi dixi me dicturũ hic. Tetigi ẽt in l.
fi.§.filię.s̃.de le.2.Cy.ponit in l.unic.§. uideamus. C. de rei uxo.&
act.& ibi recitat diſtinctionẽ.Mar.Sill.qui dicit, aut q̃ris an dos ve-
niat in ſubſtitutionẽ vulgarẽ:& dico ꝙ ſic:quia eſt in ꝑtãte filiæ adi
re hæreditatẽ uel nõ.l.iã dubitari.de hære.inſti. ſed hoc procederet
qñ pr̃ in teſtamẽto filiã dotauit ſed ſi eã dotauit inter uiuos,tũc ca-
pit dotẽ iure ſuo,non hẹreditario.l.pr̃ filiam.s̃. ad l.falc. Si uero q̃-
ris an dos ueniat in ſubſtitutionem fideic.& tũc, aut vl̃r ſubſtituit,
& non uenit dos in fideicommiſſum, niſi appereat teſtõrem aliud
ſenſiſſe.d.l.a filia.s̃.eo.& C.cõ.de leg.auth. res q̃.& s̃. ad l.fal. l.pr̃ fi
liũ in prin.Si verò pr̃ eã exp̃ſſe rogauit de reſtituenda dote,tũc aut
filia habet aliàs tm̃ de bonis patris,ꝙ ſufficit ad legitimã, & põt gra
uari in dote.l. fi.§.filiæ.s̃.de le.2. Aut non hẽt tm̃, ꝙ ſufficiat ad legi
timã, & grauari non põt.l.qm̃ in priorib.& l.qm̃ nouella. C.de in-
offi.teſt.Ita dñt ipſi,ꝓ qua diſtinctione habetis caſum in p̃ſenti. §.
& hoc qñ fideicommiſſum relinquit per patrẽ à filia:ſecus ſi relin
quitur per filiam ab alio ſibi hærede inſtituto, quia tunc dos uenit
in fideicommiſſum,ſicut cętera bona filiæ,ut.s̃.ea.l.§. filiam.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Dos?An filia poſsit grauari in dote ꝑ fideicõmiſſum, uide Bal in l. cũ uirũ.C. de fideic.& in auth.res q̃ hic all. Adde, an filia poſsit in dote grauari, Io. And.in addi.ad Spe.de inſtr.edi.§.ut aũt.in addi.inci.ſed incidit alia q. Bal. in l. quoniam nouella.C.de inoffi.teſt.& conſi.64.3.li.& 125.2.lib.
1 *Inſtantia cæpta cum hęredem, reſtitutione facta contra ipſum, & eius hęredem durat.*

1 **§.Rogatus.** Inſtãtia cępta † cũ hærede, facta reſtitutione.
durat ꝯ̃ ipſum,& hęredẽ eius.h.d.Op.s̃.eo.l.j.
§.1.Sol.Inſtãtia iudicij cępta cũ defuncto,trãſit in fideicõmiſſariũ,
ut ibi:ſecus ĩ ea,quę cępta fuit cũ hærede,& ſic nõ fuit hæreditaria,
ut hic, & s̃.eod.l.cũ hæreditas. Ad hoc op.s̃.fami.erc.l. in iudicio.
Gl. non ſol.dic:ibi loquit̃ in iudicio reali, ꝙ trãſit ad ſucceſſorẽ ſin
gularẽ,in quẽ facta eſt alienatio neceſſaria:hic vero in iudicio per-
ſonali. Et plene dixi in l.ſi eum hominem. de fideiuſ.
1 *Res non reſtitutę de nouo repertę debent reſtitui niſi prima reſtitutio per modum tranſactionis fuerit celebrata.*
2 *Remediũ l.ij.C.de reſin.uend.i.non habet locum in contractu tranſactionis.*
3 *Deceptio ultra dimidiam, qualiter probetur.*
Lęſio quando petitur reductio ad arbitrium boni uiri, qualiter probetur.

1 **§.Hæres.** Res†de nouo repertæ nõ reſtitutæ, debẽt reſtitui,
niſi prima reſtitutio ꝑ modũ trãſactionis fuerit ce
lebrata.h.d.Opp.s̃.de trãſ.l.q cũ tutorib.§. qui per fallaciã.Sol.In
lige hic qñ hr̃s non fuit in dolo:ibi ſic.Op.de trãſ.l.iij.§.1.ubi reper
tis codicillis,uitiat̃ trãſactio.Sol.dicit gl.& bñ,ꝙ hic fuerunt reper-
ta alia inſtr̃a ibi codicilli.Ratio patet in l.de his de tranſac.& l.j.§.1.
2 quẽad.teſt.aper.Sed ꝯ̃ hoc op. †quia hic eſt deceptus ultra dimidiã
iuſti ꝑtij,ut patet ex tex.iõ debet reſcindi per l.ij.C.de reſcin.vend.
& l.ſi quis cũ alr̃.de uer.ob.Dy.in d.l.ſi quis cũ alr̃.dicit, ꝙ in ꝯ̃ctu
a tranſactionis non hñt locũ [a] dictę leges, per hunc.§. Gl.hic,& Pe.q
3 ſequit̃ eã.C.de reſcin.uend.l.ij.dicit †ꝙ ad cognoſcẽdũ, utrũ in trã
ſactione quis ſit deceptus ultra dimidiã iuſti ꝑtij, non debet ęſtima
ri id ꝙ in veritate debet̃:ſed id, ꝙ ualebat ille dubius litis euẽtus, ꝙ
placet. Per hoc no. practica, qñ petit̃ arbitramentũ reduci ad arbi-
trium boni uiri ꝙ arbitramentum eſt tranſactio, ut in auth. ut dif.
iud.§.1.& ibi no.ꝙ tunc non ſufficit probare, ꝙ re uera mihi mul-
tum plus debebat̃, q̃ arbitrator condẽnauerit: ſed ꝙ dubius euẽtus
illius litis multo plus ualebat,quam arbitrator condemnauerit, ut
b dixi in l.[b] ſocietatem.§.arbitrorum. ſupra pro ſoc.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Locũ.utrum.l.ij.C.de reſc.uen.habeat locum in trãſactione, adde Bal.in l.ordo.C.de execu.rei iud. & ꝑ Im. hic nec ẽt habet locum in pacto, ſecundum Bal.in l.j.C.de pac.& iſtam gl.alle.Bal.in l.fi.§.1. in prin. C.eo. de quo.habetur per Imo.in c.Quintauallis.de iureiur.
b Ale. ¶ Vt dixi in l.Adde Bar.in l.ſi quis cum aliter.de uerb.obl.& in l.ij.C.de reſcin.uendi.& tex.in l.cum hæreditate. de acqui.hæred.& no.in d. §.arbitrorum.

LEX LXXIX.

Si pupillus. Etiã poſt reſtõnẽ põt fideicõmiſſarius fidei-
cõmiſſũ dimittere,ꝑꝑ partẽ hæredis q̃ incipit
de nouo uacare.h.d.In tex.ibi,aut à toto diſcedat, dic ut iſto caſu,
quo à toto diſcedit,aut oĩmõ.& vt ſequit̃.in tex.ibi,nõ pñt, dic,ꝗa
nõ expedit, ſm̃ Iac.de Are.In tex.ibi,ſuſcipere,dic,& tũc nõ ſerua
bit̃ ſuꝑfluũ pupillo.l.ꝙ ſi minor.§.Scæuola.s̃.de min. Ibi plus, dic
q̃ debeat̃ creditorib.facta vẽditione ꝑ eos,ꝙ eſt,qñ fideicõmiſſariꝰ
ñ uult.q.d.ĩ his duob hꝫ electionẽ ſm̃ Iac.de Are.&c. ¶Op.hic dr̃,
ꝙ fuit hr̃s poſtea abſtinet.Contraria.C.de repu.hær.l.ſicut.So. Hu
ius timore Ro.poſuit caſum uno mõ,ſed truffa eſt: ſed dic ꝙ abſti
net ꝑ reſtõnẽ. ¶ Op. ꝙ fideicõmiſſarius nõ põt repudiare ꝑ reſtõ-
nẽ.l.poſtulãte.in prin.s̃.eo.Sol.Hic ꝑꝑ partẽ de nouo aduenientẽ.
Simile eſt ĩ l.cũ hr̃ditate.s̃.de acq.hr̃.¶Ex gl. op. qñ portio deficit
ꝑ reſtõnẽ,nõ dꝫ abſtineri à toto rõne partis.l.ſi minor.s̃. de acq.hr̃.
Sol. Ibi in cohr̃de q hꝫ iure ſuo:hic in fideicõmiſſario, ad quẽ pti-
net ex aditiõe filij hr̃ditas.Op.ſi minor fuit abſtẽtus, ulterius aliꝗd
hr̃e nõ dꝫ de illa hr̃ditate.l. j.C.ſi ut ſe ab hær.abſti.Sol. ĩtelligas hoc
ꝙ ſuꝑfluũ reſeruat̃ pupillo per reſtõnẽ de nouo impetrãdã, ut l.&
ſi ſine.§. reſtitutus de mino. Sed op. quia poſtq̃ bona ſunt uendita
non põt reſtitui minor.l.ꝙ ſi minor.§. Scęuola. de minor.Solu. il
lud uerũ,qñ bona eſſent uendita ꝑ ſubſtitutũ:ſecus qñ per credito-
res,ut hic ſm̃ Iac.de Are.& ita apoſtillaui tex. q̃ opi. vr̃ ꝯ̃ quandam
gl.paruã.ſuꝑ ver.vẽdenda,q̃ dicit,ſ.à fideicõmiſſario, & iõ Gul. de
Cu.ĩ d. §. Scęuola.diſtinguit, qñ bona ſunt uendita per ſubſtitutũ.
Aut hoc fuit ſine magna induſtria ſui,ꝗa ꝗlibet homo cõis hoc fe-
ciſſet,

BUAH

ciſſet,& reſtituetur pupillus ad ſupfluū,ut hic. Aut ſubſtitutus caui-
ſit a creditorib.cum magna induſtria,quia nō ſic feciſſet qlibet tūc
pupillus nō reſtituetur.§.Sceuola.Ex pdictis ergo collige,qn̄ pupil
lus ſe abſtinet & bona uadūt ad fideicō.et ī totū agnoſcit, aut in to
tū repudiat.Primo caſu,aut nihil ſupereſt uenditis bonis, aut aliqd
ſupeſt.Si nihil,nō eſt dubiū ſi aliquid,tūc aut hoc pceſſit ex magna
induſtria fideicōmiſſaria, aut non. Secundo caſu principali, quan-
do repudiauit in totum,tunc eſt ſimiliter diſtinguendum, aut nihil
ſupereſt,aut ſupereſt aliquid, ut patet ex prædictis.

LEX LXXX.

Matrem. Vēditio facta cā interuertēdi fideicōmiſſum nō imputat̃ hæredi.in eo ꝙ ſibi defunctus debat. h.
d.Op.tali hæredi rogato per hæc uerba,licet conſumere, ut.ſ.eo.l.
Titius rogatus.Sol.glo.ꝙ hic conſumpſit ultra dodrantem,ꝙ non
licet.C.eod.auth.ꝫ roga.Hæc ſol.uera eſt ſm iura noua: ſecundum
hæc iura dic,ꝙ hic mala fide conſumpſit cauſa interuertendi fidei-
commiſſum,merito,compenſatur cum debito.

LEX LXXXI.

1 *Dilecti in ſubſtitutione.uidentur & dilecti in fideicommiſſo,niſi ratio ſer-
monis,uel præſumpta uoluntas aliud induceret.*
2 *Teſtator,ſi filijs maſculis uniuerſaliter inſtitutis,filiam ī re certa inſtituit
& ſubiecit.ſi quis eorum deceſſerit ſine liberis,portio deueniat in ſuper-
niuentes,uno filio maſculo decedente,quando filia cum alijs admittatur.*
3 *Paticipium,ſuperuiuentes,ſi reperitur abbreuiatum, qualiter ītelligatur.*

a Iulius phæbus. [a]Fideicōmiſſum limitat̃ ſm nām pcedē
tis ſubſtitutionis,niſi ex uolūtate defun
b cti aliud pſumat̃ ex nā ſermonis,vel alia cōiectura[b] h.d.No.hūc ſi.
1 ad id ꝙ ſæpe occurit,ꝙ de noīe vnius nō dr̃,niſi pars.¶ †Opp.qa p
ut dilexit eos in ſubſtitutione,ita vr̃ dilexiſſe in fideicōmiſſo. l.Lu-
cius.§.pr̄ puerū.ſ.e.¶ Itē illud fideicōmiſſum vīe nō vr̃ cōferri ad
Polycratē,de quo ſpāliter prouiderat.l.cohrdi.§.q pr̄em.ſ.de uul.
& pu.Sol.Fateor priū, niſi rō ſermonis, vel alia pſumpta uoluntas
c aliud īduceret,[c] vt fuit hic.Nā verba pluralis numeri. ſei,vel eis de
neceſſitate ɔprehēderūt duos fratres ſupſtites, ut tex.dicit. ¶ Iuxta
2 † hoc qro qōnē mihi occurentē de facto.Teſtōr inſtituit filios ma
d ſculos hrēdes vīes,filiā inſtituit in certa quātitate:demū ſubiecit, ꝙ
ſi quis eorū deceſſerit ſine liberis, portio eius deueniret in ſupuiuē
tes:qrit̃, an uno ex filijs maſculis mortuo, filia admittat ad fideicō-
miſſum?¶ Vr̃ ꝙ ſic,ut hic,& ſ.eo.l.Lucius.§.Meuia.& l.Lucius.§.
qſitū.ſ.de le.3.& de pac.l.tres fratres.Continetur.n.applone filio-
rū,niſi aliud appareat.Dixi ꝙ in themate ppoſito aliud appareat de
mente teſtōris. Nā cū maſculos pdilexiſſet in inſtitutione, inſtituē
e do eos vīr,[e] pſumēdū eſt eos pdilexiſſe in fideicōmiſſo,ut.l. Luci*.
§.pr̄.ſ.eo.C.de fideic.aut.hoc amplius. & de imp.& alijs ſubſt.l.j.ꝙ
eſt uerū,ſi rō recti ſermonis hoc patitur. qa īſtituit tres uel quatuor
filios,vel uētre,ex quo poſſunt naſci plures. Nā tunc uno decedēte
illud participiū,ſuperuiuētes, pōt verificari in maſculis, uno dece-
dēte.Sed ſi inſtituiſſet tātū duos filios,tūc qa uno moriēte illud par-
ticipiū,ſupuiuētes, nō uerificat̃ in filio remanēte, tūc de neceſſitate
ɔprehēdet filia, licet ex re certa īſtituta,per hāc.l.¶ Sed qro,† qd ſi
3 reperit̃ ſcriptū abbreuiate, vt deueniat in ſupuiuēt, ita ꝙ pt̃ dicere
in ſupuiuēte,& ſupuiuētes,qualiter intelligit̃?Rn̄. primo debemus
aduertere,an hoc poſſet ex pcedētibus uel ſequētibus colligi, ut ſic
ſit pluralis,uel ſingularis numeri, ſm ꝙ reqrit vera grammatica .l.
Plautius.ſ.de aur.& ar.le.ꝙ ſi nō apparet, pſumo teſtōrem ſic locu
tum,ut eos,quos in inſtōne pdilexit,& inuicē uniuit ptulerit etiam
in fideicommiſſo.ſupra de vulg.& pup.l.cohæredi. §.qui diſcretas.

CONCORDIA.

¶ Defuncti.Pro concordia aduerte,ꝙ Bar.alle.uelle in hac l.fi. ꝙ pluralis locu-
tio non poſsit de neceſsitate uerificari in numero duorum.Contrarius allegat̃.
in l.j.ff.de proc.Tu dic coadunatis uerbis ipſius Bar.tā in d.l.j. quàm in hac. l.fi.
ſic dici pōt prima opi.uera, ut hac.l. fi.ſi ratio recti ſermonis hoc patitur, & ſm
ſubiectam materiā.Nam in d.l.j. iō pluralis locutio uerificatur in ſingulari, qa
illa pluralitas ɔprehenderet ēt ſingularitates,ut in ſimili in l.ij.§.homines. ff. ui
bo.rap.qa non pferē illa pluralitas in uniuerſo,ut oīa in uniuerſo comprehen-
dat,ſed eſt apta comprehendere,& omnia in uniuerſo, & omnes particularita-
tes in indiuiduo,cum illud indiuiduum non abnegetur.Iſtam ſol. probat tex.in
l.non eſt ſine liberis.ff.de uerb.ſig.in l.iij.§. hæc uerba.ff. de lib. ho.exhi.ſecundū
mentem legiſlatoris,ideo non dicitur contrarius.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Phæbus.Et uide Bar.in conſi.inci.Ang.macie.pro hac.l.fi. ✻Et pro in
tellec.Adde Rui.conſi.159.nu.9.no.10 166.nu.6.li.2.& qualiter procedat hæc
lex & in quibus terminis loquatur Soc.Iun.conſi.126.li.1. PVT.
b Ale.Coniectura.Adde tex.in l.qui quartam.§.fi.ſm intellectū Barto. de legat. 1.
c Ale.induceret.Aliter ſoluit Dy.in regula,generi per ſpeciem.de reg.iur. in 6.
d ✻Qō.Adde Rui.cōſi.143.nu.3.11.Dec.conſi.270.Iaſ.conſi.8.li. 3.Bar.in l.Lu-
cius col.ul.ſ.de uul.Soc.Iun.conſi.58.li.2.& pro opi.Bar. hic & in d.l.Lucius ui
de Rui.ɔſi.136.nu.16.li.2.licet in ɔ̄rium fac.q̄ idē ponit ɔſ.157.nu.2.li.j.PVT.
e Ale.uſiter.No.ꝙ ſicut teſtator in inſtitutione uī filios prædilexiſſe, ita & in fi-
deicō. Adde no.p Bar.in l.Lucius.in uer.ſed q̄ro iuxta hæc de pulchra quæſt.&
ibi per Imo.in uer.itē adde inquantū tangit &c.& in uer. ſeq.de uulg. & pupil.
& Bar.in conſi.inci.Ang.& uide ꝙ dixi poſt.Imo.in l. cohæredi. §. qui diſcretas
de uul.& pup.l.adde in terminis.Pet. de Ancha.conſil. 66.ſubtiliter.& Pau.de
Caſt.conſi.458.uiſo teſtamento.

TITVLVS II.
Quando dies leg. cedat.

LEX PRIMA.

Mortuo patre. Vide per te ipſum.

LEX II.

a Si pure ſit. [a]Legatum ſeruitutis pſonalis cedit ab adita hæ-
reditate. h. d. Hic loquitur in trib. ſeruitutibus
&c.Quæro,quid in alijs ſeruitutibus.Gl.dicit idē:ſed in §.in nouiſ-
ſimo.C.de cad.tol.expſſius dicit,idē in alijs ſeruitutibus ēt realibus
& ſi ſic intelligeres non eſſet uerū,qa in realib.ceſſat rō, q̄ hic poni
tur.debet ergo intelligi idē in alijs, ſ.pſonalib.Et h.d.Cyn.in d.§.in
nouiſſimo.Alij volūt ſuſtinere glo.dicētes,ꝙ ſeruitutes reales non
trāſeūt ad hæredes,ſed ſequūtur fundū,& ſic hēt locū rō hic poſita:
ſed certe illa pſona tunc nullo mō vī inſpiciēda. Sufficit.n.ꝙ res ſit
tpe mortis, qa reqrit ſm rōne pdictā:ſed verius eſt perſonā inſpi-
ciē.l.& ſi maxime.de ſer.leg.& tranſit ad hæredes,ſicut & res cui ac-
b cedit,iō puto ꝙ cedat tpe mortis.¶ Vltimo gl.[b] hic dicit.poſt mul
ta,uerba,ꝙ dies legatorū dr̃ cedere quo ad trāſmiſſionē,de quo di-
cam.ī.e.l.v.Secūdo,quo ad oblōnem. Tertio quo ad petitionem.
Quarto quo ad dominij tranſlationem. De quolibet iſtorum eſſet
videndum,dic ut.C.de cad.tol.§.cum igitur.per Cy.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Si pure ſit.Et no. ex hac. l. quod legatum habitationis non vendicat ſi-
bi locum niſi adita hæreditate.& uide Bal.in §.libertatibus in l. unica.C.de ca-
du.tol.ubi no.loquitur.
b Pom. ¶ Vltimo gl.Sed in contractu.ſi eſt conditionalis, obligatio trahitur re-
tro,non autem in legatis.Vide gl.fi.ſecundum Bal.in d.§.cum igitur.

LEX IIII.

Si cum hæres. Si legatum confertur in mortē hæredis,
eſt conditionale:ſecus ſi in mortem lega-
tarij.h.d.Ratio patet in gl.

LEX V.

Si poſt. Primo dicit legatū trāſmitti ad hæredē poſt ceſſionē
diei.Secūdo dicit,qn̄ dies cedat quo ad trāſmiſſionē,
Et circa hæc ex hac.l.& alijs diſtingue. Aut legatū eſt vnū, aut plu-
ra.Primo caſu,aut eſt purū,aut in diē,aut ſub cōditione. Primo ca-
ſu cedit a tpe mortis regulariter. Fallit in ſeruitutibus pſonalibus,
& in oībus,qd ad hæredē nō trāſeūt eadē rōne,vt.ſ.eo.l.ij.& iij.Itē
fallit in legato relicto ſeruo,cui eſt relicta libertas, ut.ſ.e.l.hrdis.§.
fi.& l.ſeq.Itē ēt in legato facto ſeruo legato.l.cū legato.ī.e.& text.
& gl.declant.C.de ca.tol.§. in nouiſſimo. Si in die, aut incertū aut
certū.Primo caſu,aut de neceſſitate eueniet in vita legatarij,vt dies
mortis ipſius,& idē ꝙ in die certa. Aut legatarius pōt an̄ decedere,
& idē ꝙ in ɔdōnali,ut.ſ.l.,pxi.cō ſi.Si dies certa,tūc,ſi in his q eſſēt
pura,cederēt ab adita hæreditate, tūc cedit adueniēte die, vt hic in
2.rn̄.Si uero de ɔditionali,tūc, aut ē ɔditio impoſſibilis, vel turpis,
& hr̄ p pura,ut hic.ver.ſed ſi ea.cū ſi. ꝙ plene dixi de cond. inſtit. l.
j.Si honeſta,tūc,aut caſualis,& cedit a die exiſtentis conditionis, ut
hic.Aut poteſtatiua uel pura.& diſtingue per quē ſtat ut hic,in uer.
Itē ſi qua.& plenius dixi de cond.& dem.l.in teſtamento. Et hoc ſi
erat conditio,q̄ tacitē non inerat.Aut nihilominus eſt expreſſa, &
tūc,aut uenit ex ipſo teſtamēto,aut extrinſecus,ut.ī. eod.l.ꝙ purē.
& plene dixi in l. ɔditiones extrinſecus.de cōd. & dem. Si vero ſūt
plura legata,tūc aut plura copulatiua, aut diſiunctiua. Primo caſu,
cū ſunt plura.l.ij.& ſeq.ſ.de le.2.cuiuſlibet dies cedit ſm ſuā nām,
ut hic.Secūdo caſu,cum ſit unū,ſemel dies cedit. Qd̄ dic,ut.ſ.e.l.ſi
vſuſfructus.& l.cū ita.in prin.& l.cum illud in prin.Secūdo caſu di
ſtingue.aut ſine præfinitione temporis,aut cum pfinitione, ut di-
cam in l.cum ſine præfinitione.infra.e. Cætera dic, ut in gl.

LEX VI

Quod purè. Conditio tacita ex teſtamento procedens,
impedit diem legatorum cedere:ſecus ſi ex
trinſecus ueniat.h.d.

LEX VII.

Hæredis aditio. Aditio hæreditatis nō differt diei ceſ-
ſionē,ſed petitionem qualitercunque
differt.h.d. Op.de l.in cōditionibus.ſ.de condi. & dem. Sol. Non
īpedit trāſmiſſionē,niſi teſtōr aliud uelit.Scdo op. ꝙ cū illa ɔdō ſit
de neceſſitate,teſtōr nō pōt eā remittere.l.nemo pōt.ſ.de le.j.Sol.
aditio hrditatis ineſt de neceſſitate, qa niſi hrditas adeat ex teſtō,ni
hil debet quātūcūq; teſtator hoc uellet: ſed diei ceſſio non ineſt de
neceſſitate,ideo poteſt teſtator facere quando cedat uel non.

LEX IX.

Si habitatio. Ibi ſi ante aditam,ſed ſi poſtea, dic ut l.fi.C.
de uſufru.

BUAH

LEX XII.

Nec ſemel. In tex. ibi, ſed & ſi quotannis. Iſte eſt bonus caſus, & no. Item no. Idem eſt dicere quotannis, quod ſingulis annis.

a **§. Si in habitatione** [a] Relictũ annuum reſpectu certę neceſſitatis, debet tpe neceſſitatis. h. d. Dixi in l. qui hoc anno. ỹ. de verb. ob. vide gl. q̃ inci. quia tũc agere incipit, & iſtam gl. examinaui in l. vl. ſupra. de lib. agno.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si in habitatione. Vide apoſt. 1. in l. cum ſine præfinitione. infra eo.

§. Nouiſsime. No. nõ eſſe differentiã inter iſtas excep. verborum, licet quidam contra. C. eo. l. j.

LEX XIII.

Huius modi. Conditio omnino extitura, ſi dubitatur an viuo, uel mortuo legatario exiſtat impedit diem legati cedere. h. d. Op. de l. Iulianus, ſ. de cõdi. ind. Sol. ut in gl. Tu dic ꝙ ibi in ꝯctibus, hic in vltimis uoluntatib. q cqd ibi, & hic no. rõ eſt, q a ſi certũ eſſet in vltimis uoluntatib. ꝯditionem extiturã, ſed incertũ an in uita, vel non, impediret diem legati cedere. l. ſi cũ hrs. ſ. eo. in ꝯctib. verò ſpes ꝯditionalis obligationis tranſit ad hrẽde, vt inſti. de ver. ob. §. ex ꝯdõnali. & ita, an in vita, vel poſt mortẽ exiſtat, non curatur: qa non impedit rẽ ſtipulationis cedere. Op. de pericu. & com. rei uendi. l. neceſſario. §. ſi ita. Rñ. eo. mõ, ibi in ꝯctibus, hic in vltimis voluntatib. ¶ Op. de l. ſi pupillus. §. qui ſub ꝯditione. ỹ. de noua. Eodẽ mõ rñdet ibi in ꝯctibus, hic in vltimis uoluntatib. An autem ſtatim deat. dic ut ibi. Io. tñ circa hoc, dedit unã ſolutionem, cuius materiam examinaui in d. l. Iulianus. ſ. de ꝯdi. in de. ¶ Extra gl. op. & vr̃ quod tale legatum tranſeat ad hæredẽ ſi ꝯditio deficit: licet hoc poſt mortem appareat, cum in vita verũ fuiſſet illud non debere fieri, ut. ỹ. de manu. teſt. l. Neratius. Solue ut dicam. ỹ. eo. l. cum ſine præfinitione. in prin.

LEX XIIII.

Si uſusfructus aut decem. Si legatum cuius dies ceſſit ab adita hæreditate, & aliud legatũ cuius dies cedit à tpe mortis, alternatiuè relinquit, q̃tũ ad electionẽ, utrũq; tẽpus inſpicit, quãtũ ad trãſmiſſionẽ, q̃dlibet ꝑ ſe naturã ſuã retinet. h. d. Ibi ſpectãdũ, quo ad electionẽ legatario ꝯcedendã. No. ex ſi. ꝙ q̃n relinquit alternatiuè legatũ purè, & legatum ꝯditionale, non impedit ꝑꝑ vnũ, quin cedat dies alterius. Op. ỹ. e. l. cũ illud. in prin. Sol. vt ibi dicam, quia eſt difficile ꝯriũ. Op. de l. cũ ſine ꝑfinitione. 2. reſpon. ỹ. e. Sol. hic ſunt duo legata, vnum purè, & aliud conditionale. ſed in l. contraria, eſt tantum unum legatum conditionale.

1 *Tantum eſt dicere, ut filio ſoluatur, quantum quod patri non quæratur uſusfructus.*

§. ſi ita quis. Quæro iſto caſu quis petat? Et dicit gl. ꝙ filius. Sed dicit Dy. ꝙ hoc procedit ſm iura hodierna, ſm q̃ põt habere propria, extra caſtrenſe vel quaſi. Secundũ iura iſta nõ reperitur, ꝙ põt habere ꝓpriũ, extra caſtrenſia, niſi in caſu. l. cogi. §. ſi pr̃. & l. Imperator. ſ. ti. 1. & l. ĩ dote. Vnde oportet dicere, ꝙ teſtator dicendo iſta verba, vt ipſi filio ſoluat, vr̃ teſtator uelle in tps exiſtentiæ ſui iuris differre, arg. l. vbi pure. ſ. ti. 1. argu. l. 1 fideicommiſſa. §. ſi filio. ſ. de le. 3. Item no. hic, † ꝙ ſi teſtator, vel aliquis relinq t, vel donat filio, vel vt ipſi filio ſoluatur tantum importat quantum dicere, ne ad patrem perueniat uſusfructus, ſm auth. excipitur. C. de bo. quæ lib. & in aut. vt liceat matri. & auiæ. in prin. & hoc uide in iſto. §. cum glo.

LEX XV.

Si ita. Nõ refert quid ex æquipollentib. fiat. h. d. Op. de l. ſi. C. de his qui ve. æta. impe. Solue ut plene dixi in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ſupra de li. & poſth.

LEX XVI.

Cum ita. Op. de l. illud. ſ. de opt. le. Rñde, ibi in utraq; parte alternatiuæ erat legatum pure, hic ſecus. Opp. vlterius. ſ. e. l. ſi uſusfructus. ver. argumentũ. Rñ. ibi erat talis conditio q̃ moriente legatario implebatur, vel deficiebat, & iõ concordat cum iſta. Sed ꝯ hoc facit in utraq; parte alternatiuę, hic eſt legatum, cuius dies cedit à tempore mortis: & iſtud, ꝙ dicit quod ex Pãphila natũ erit tacite ineſt conditio q̃ non impedit tranſmiſſionem legati. l. j. in fi. ſ. de ꝯd. & de. & ỹ. e. l. cum illud. §. fin. Quid uelit dicere iſte tex. dicam in l. cum illud. infra eo.

§. Cum ſeruo legato. Dies uſusfructus legati ſeruo hæreditario demum poſt aditam utriuſque hæreditatem cedit. h. d.

LEX XVII.

1 *Regula Catoniana eſt regula iuris.*

Cum legato. Dies legati relicti ſeruo legato cedit ab adita hrẽditate. Itẽ ad legata q̃ cedunt ab adita 1 hrẽditate rl̃a Catoniana nõ ptinet. h. d. §. No. ꝙ regula Catoniana eſt regula iuris licet Io. And. ꝯ ſup rub. de reg. iu. li. 6. dixi de regu. iur. k. j. Opp. Inſt. de leg. §. an ſeruo. Rñ. ibi loquitur econuerſo, q̃n pr̃ eſt inſtitutus. & filio relinquitur: hic q̃n inſtitutus eſt filius, & patri relinquitur. Rõnẽ diuerſitatis dixi in l. à filio. & l. q̃ſitum. ſ. de lega. 1. ¶ Quæro q̃uo potuit manumitti? & dic, ut in glo. & no. ꝙ ſicte dominus manumittit, quod intellige ſi poſtea ſequitur aditio: aliàs ſecus, arg. infra de caſtrẽ. pec. l. hæreditatem. §. filius. vel vt ceſſet omnis dubitatio, dic ſeruum pro pretio accepiſſe libertatem, ut ſupra ad Silla. l. ſi quis in graui. §. utrum.

LEX XIX.

Cũ ſine præfinitione. Cum legatũ incipit à ꝓcedẽti diſpoſitione, ſequẽs, ĩ ꝙ transfunditur, ſtatim mora commiſſa, peteretur: ſi incipit à ꝓcedẽti conditione, legatario interim moriẽte, nihil ad hæredẽ tranſmittit. h. d. Opp. ỹ. eo. l. ſi penũ. Solu. ꝙ hic dicit, ſtatim. intelligas mora cõmiſſa. Oppo. hic vr̃ dici, ꝙ penus eſt in obligatione. ꝯ. ỹ. de act. & obli. l. obligationem fere. §. ſi. Sol. Dic, ut dixi in l. j. §. item ſi ita. ſ. ad le. Fal. Opp. de l. ſi vſusfructus. in prin. ſ. eo. Sol. Dic ut ibi dixi Opp. & vr̃ ꝙ ad hæredẽ tranſmittit, quia hic eſt relictum ſub conditione quadam negatiua: ſed moriente legatario, tunc eſt certum ꝙ retro ipſe non dedit. l. Neratius. ỹ. de manu. teſta. ergo vr̃, ꝙ ad legatariũ tranſmittat. Rñ. conditio negatiua, ſi nõ dederis, ſi poteſtatiua eſt, reſoluitur, id eſt, cũ cõſtabit te dare nõ poſſe de iure uel de facto. l. ita ſtipulatus. ỹ. de verb. oblig. ſed hic non eſt certũ, niſi poſt mortẽ legatarij, nõ añ: & iõ ad hæredẽ nõ tranſmittitur: lex uero ꝯria loquitur in ꝯditionib. caſualibus. Vel dic ẽt in caſuali procedere ꝑꝑ ꝯnalitatẽ. l. hmõi. ſ. eo. Ad ꝯriũ rñdeo, q̃nq; ꝯditione caſualẽ nõ a poſſe exiſtere, eſt certũ in rerũ natura, puta ſi mulier eſt [a] uacua uẽtre: certũ eſt in rerũ natura non poſſe naſci poſthumũ, & tũc procedit. l. Neratius. Q̃nq; in rerũ natura non eſt certum, quia mulier eſt ꝑgnans, vñ põt partus naſci, & non naſci, & ſolus Deus ſcit: & tunc ſi non naſcitur, non dr̃ ꝙ retro fuit impleta conditio, vt probatur. ſ. de acqui. hære. l. cũ quidam. §. ꝙ dr̃. verſi. ꝙ ſi ipſe. ſed in hac. l. cũ ſine. & in l. huiuſmodi. ſ. eo. non fuit certum in reram natura conditionem impleri poſſe uiuo legatario, ideo decedens non tranſmittit, ſecus ſi poneremus fuiſſe certum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Mulier eſt. Imol. uidetur dicere contrariũ in l. ſi filius hæres. de li. & poſt.

§. Cum ab eo mihi. Op. de l. ſi penum. infra eo dic, ut ibi dicam.

LEX XX.

1 *Legatum annuum, an dicatur unum, uel plura.*

2 *Teſtator ſi legat corbem frumenti annuatim uſque ad decem annos, hæres poteſt pro tempore ſoluere.*

a **Si cum præfinitione.** [a] Iſta eſt no. lex. & ſing. & determinatio quaſi omniũ legũ de hac materia loquentiũ, & iõ eſt tenenda menti. & h. d. Legatum annuum cum ꝑfinitione tpis relictũ in dubio ſi fit cã alimentorũ, dicuntur plura legata, aliàs unum, cuius dies cedit à tempore mortis. In text. ibi hęredis gratia. quod feciſſe videtur in dubio, cum certi tpis ꝑfinitione extra cãm alimentorum. Dy. Op. de l. in ſingulos annos. ſ. de ann. leg. & l. cũ ĩ annos. ſ. de ann. le. Soluit Dy. & 1 tene menti, † Aut certũ eſt illud ꝙ teſtator uoluit, uel facere plura legata, uel unum, & tunc ſtamus certo. l. nec ſemel. ver. ſed & ſi quo tannis. ſ. eod. Aut eſt dubium, & tunc, aut teſtator relinquit legatũ annuũ ſine ꝑfinitione tpis, & ſunt plura legata, ꝓ primo anno purũ ꝓ ſequentib. conditionale. l. cũ in annos. ſ. de an. leg. Aut cum ꝑfinitione tpis. & tunc, aut in alimentis, & ſunt plura legata, ut hic. Aut pro alio, & eſt vnũ, ut hic, & l. filium. in fi. ỹ. eod. Facit ſi teſta- 2 tor † unã corbẽ grani reliquit annuatim vſq; ad decẽ annos, an hę- b res poteſt pro toto tpe ſoluere? Vr̃ ꝙ ſic, [b] quia iſta dilatio eſt hæredis ut hic: & ideo poteſt ſoluere quando vult totum, l. cum tempus. ỹ. de reg. iu. & l. ſtipulatio iſta. §. inter certam infra de uerb. obl. & l. ſi ſtatuliberi. §. ſtatuliber. infra de ſtat. libe.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si cum præfinitione. Et iſtud facit, an relictum alimentorum in cãm pau pertatis debeatur ſolum inſtante neceſsitate, an vero ſemp, de quo per Bald. in auth. ingreſsi. de ſac. ſan. ec. facit quod habetur in l. pe. §. 1. de an leg. & uide Im. in vlt. q. in l. qui hoc anno. de uerb. obl.

b Ale. ¶ Vr̃ ꝙ ſic. An in legato annuo poſsit fieri ſolutio ꝓ pluribus annis Bal. ꝯtra in l. in annalibus. C. de leg. facit quod no. Bar. in l. eum qui de an. leg. Io. Fr. Ru. ¶ Adde Bal. in l. plures apochis. ſ. de fid. inſtr. ubi tenet contra Bar. & Iaſ. in l. ij. q. 22. C. de iure emphy.

LEX XXII.

a **Si titio cum.** [a] Dictio ſi, facit principaliter ꝯdõnẽ ſecundario tẽpus, dictio cũ, facit principaliter tẽpus ſcdario ꝯditionẽ. h. d. Et uide gl. in verb. ſcriptura, q̃ dicit, cum anno rum. 14. erit de qua ſcriptura facit mentionem. ſupra incidenter.

ADDITIO.

a Bar. ¶ Si titio cũ. Et uide l. ſi decẽ. ff. de verb. obl. & l. Seius Saturninus ad Tre. Ale. ¶ Habetur in l. centeſimis. §. fin. de uerb. obl. & facit quod no. Bal. in l. qui promiſit. de condi. indebi.

LEX XXIIII.

Si penum hęres. Legatũ primum purum, in ſequens legatum transfunditur, demum poſt moram

BUAH

moră hæredis ab hærede legatarij tranſmittitur, transfuſione non
facta.h.d.Op.valde ſubtilr,& difficulter de l.cū ſine 2.rñ.s̃.eo. ubi
dr̃,ꝙ legatū non tranſmittitur. Sol.ibi incipit a præcedenti ꝯdōne
& penus non fuit in legato,iō non tranſmittit̃.Opp. de l.ꝙ purè.s̃.
e.& l.aliqñ.s̃.de cond.& de.& l.legatū ſub ꝯdōne.s̃.de ꝯd.& de. ubi
dr̃ ꝙ legatū purū ademptū ſub ꝯdōne,vr̃ ſub ꝯ̃ria ꝯdōne datū,& de
cedens legatarius non tranſmittit Cū ergo fuerit purū, & ſub ꝯdō-
ne ademptū.ergo vr̃ ſub ꝯ̃ria ꝯdōne datū : ergo non dēt trāſmitte-
re.Dicit Dy.ꝯ̃ria loquunt̃ qñ eſt ademptū ſub quadam ꝯdōne ca-
ſuali q̃ non implet̃ moriēte legatario.Iſta aūt, de qua loquitur hic,
non deſinit moriente legatario poſſe impleri,iō cedit dies,& tran-
ſmittitur ad hæredē.Videamus ergo, an iſtud ſit aliquid dicere. Et
iſtud vr̃ primo ꝯ̃.l.cū ſine præfinitione.s̃.e. ubi ꝯplet̃ ꝯdō morien-
te legatario,& tñ nō tranſmittit̃, ꝙ deberet ſicut hic uolunt doc.di
cere,ibi eſt ꝯdō dandi,q̃ pōt impleri vltimo vitę ſpū : vñ cū illa ꝯdō
tm̃ poſt mortē extitit, merito ad hr̃dē non tranſmittit̃ : ſed in lege
iſta non eſt ꝯdō iſta in dādo, ſed magis, q̃ reſpicit factū legatarij,ſ.
ſi interpellauerit. Vnde añ vltimū uitæ ſpūm deſinit poſſe inter-
pellari,ergo tranſmittit.Sed iſtud nō vr̃ bñ dictū, qa actus interpel
lationis pōt fieri p aliū.l.ſi qs ſoloni.in fi.s̃.de uſu. ergo vltimo ui-
tæ ſpū pōt explicari.l.vl.s̃.de ꝯd.inſti.& l.Arethuſa.s̃. de ſta. ho.Er-
go vr̃,ꝙ hic tm̃ poſt mortē extiterit ꝯdō. So.licet ex̃neus poſſit in-
terpellare,ut ibi:non tñ ut ex̃neo. ſed ut ipſi legatario ſoluatur ſed
ipſi in puncto mortis exiſtenti non pōt ſolui , & ſic hæres non pōt
eſſe in mora , & ſic in vita legatari conſtat ꝙ centū dēri non pñt.
Præterea,poſito ꝙ in puncto mortis hr̃s interpelletur , adhuc poſt
interpellationē hr̃s hēt illud modicū tp̃s,de quo dr̃ in l. ꝙ dicimus.
j̃.de ſol. Et ſic ꝯſtat,ꝙ in vita legatarij centū dēri non pñt:ſed lega-
gatū fundi purū fuit adēptū ſub ꝯdōne ſi centū deberi cęperint,vt
dicit tex.ergo ſub ꝯ̃ria condōne fuit datū,ſi centū deberi non cœ-
perint,ſed in uita legatarij conſtat ꝙ non pñt incipere deberi,ergo
&c.Sed qñ incęperunt à p̄cedenti condōne,ſ.ſi penū non dederis,
centū dato intelligitur, ſ. ſi dare poſſe deſieris : ſed in uita legatarij
hæres non deſinit poſſe dare, iō non trāſmittit legatarius decedēs.
Op.qñ diſpōnē p̄cedentē hēt condō , ius implendi conditionē trā
ſit ad hæredē.l.diē.§.1.s̃.de arb.Tenent doc.in l.pe.C.de cōd.inſer.
Sed hic habet præcedentē diſpōnem,ergo vr̃ , ꝙ tranſeat ad hr̃dē,
& ſic hæres legatarij pōt interpellare.Solu.Dic,ꝙ trāſit ad hæredē
eius,qui debet implere condōnē , non ad hæredes eius in cuius ꝑ-
ſona debet impleri,arg.l.cū ita.& ꝙ ibi dixi.s̃.de cōd.& dem.vel ali
ter ius implendi ꝯdōnē tranſit ad hęredē. Dic illud in ꝯ̃ctib. hoc in
vltimis uoluntatib.ſemꝑ tñ dubitaui de illis. Facit quod dixi in l.ſi
cui fundus.& l.à teſtōre.s̃.de ꝯd.& de.& in l.ſi ſub diuerſis.§.j.e.ti.

LEX XXV.

Cum illud aut. In legatis alternatiuis vnū eſt legatū &
ſi una pars eſt condōnalis legatario in-
terim decedente,nihil ad hæredem tranſmittit.h. d. Ibi, non facit.
& ſic ſemel cedit dies, & non pluries,ut.ſupra e. l. ſi vſusfructus.in
prin.& l.cum in annos.& l.ſeq.Iac.de Are.Op.ſupra de l. proxi. &
ea.l.ſi uſusfructus.2.rñ.Sol.quidam,ꝙ ad hæredem non vr̃ trāsfer-
ri,ſ.illud ꝙ eſt relictum ſub condōne,aliud ſic. Gl. non ſtat in hoc,
ꝑ l.cū ita ſupra e.Qualr̃ rñdebimus? Dic,ꝙ ibi deficit ꝯdō unius le-
gati legatario moriente.Nō ob. ſupra l.ꝓxi.quia ibi non fuit lega-
tū alternatiue.Præterea,ibi condō primi legati,uiuente legatario,
extitit.De iſtis clarus ſum ſed dubiū facit . d. l. cum ita . Nam ibi in
vtraq. parte alternatiuæ eſt tale legatum, cuius dies cedit à tempo
re mortis . Nā hoc legatum quo ad Pamphila nata erit, cedit a tp̄e
mortis,ut.j̃.§.proxi.Quare ergo ſi alternatiue ponatur, non cedit
dies à tp̄e mortis?Sol.Dicamus ꝙ non cedit ibi dies quo ad petitio
nē.Vel aliter,ut ſentit gl.ꝙ ibi in qualibet parte alternatiuę eſt trā-
tranſmiſſibile per ſe,ſi ſeparatim ponitur:ſed ſi iungitur per iſtam
alternationē,ſeu per iſta verba alternatiua,tunc quia eſt dubiū du-
plex,ſ.quid naſcatur,& quid eligat : iō nullum ad hæredem trāſmit
tit añquā ſit electioni locus. Vel aliter poſſumus dicere, ꝙ legatū
alternatiuū habet in ſe tacitam condōnē,ſi potuerit electio celebra
ri,ut ꝓbat hæc lex in prin.& d.l.cū ita. Iſta aūt ꝯdō, ſi potuerit cele
brari, venit ex teſtō non extrinſecus,merito impedit.l.ꝙ pure.ſu-
pra eo.Circa iſtud legatum alternatiue relictum,uidelicet unū pu-
re,aliud ſub condōne,diſtinguo.Aut conditio extitit uiuo legata-
rio,& non eſt dubium ꝙ tranſmittit,vt.ſupra eo.l.cum ita ī prin.à
ꝯ̃rio ſenſu.Aut non extitit,ſed deficit,& idē,ut d.l.cum ita Aut ñ
deficit neq; extitit,in uita ſed in puncto mortis, & idē d. l. ſi uſuſ-
fructus.s̃.eo.Aut ēt poſt mortē pendet,& decedens non tranſmit
tit,ut hic Op.de l.ſi quis ſeruū.§.ſi ita.ſupra de le.2. Sol. plura ſunt
legata quo ad plurium rerum nominationem , unum quo ad ſolu-
tionem,& ideo unam ceſſionem diei debemus inſpicere

§.Hæres meus. Conditio tacita,quæ ineſt ex natura rei
legatæ trāſmiſſionē nō īpedit.h.d.Op.
s̃.de act.& obl.l.pupillus. Solue, ut plene ſolet dici in l. pupillus.j̃.
de reg.iu.& l.j.infra de noua.Opp.de l.quod pure ſupra.e. & l.aliq-
do.ſupra de condi. & demon. Solu. Hoc uenit ex natura rei legatæ
non ex ipſo teſtamento . Dixi in l. conditiones extrinſecus . ſupra
de cond.& demon.

LEX XXVI.

Firmio Heliodoro. Op.s̃.de ui.tri. & ole. lega.l.cū
certus.Sol.dicit gl. ibi apparet
aliud ex mente teſtatoris,quia ibi reliquit fructus, qui naſcent̃ : hic
pecuniam redigendā ex fructib.Præterea,ibi dixi, ex fructibus.qui
naſcentur ideo, ibi fuit p modū cuiuſdā conditionis:hic uero ſim-
pliciter quinquagīta reliquit ex reditu:Op.de l.ſi debitor.§.j. s̃. de
ꝯ̃h.emp.De hoc plene per doc.in l.ſi quis argentum.C.de do. teti-
gi.in l.quidā teſtō.s̃.de le. 1.& l.inter ſtipulātē.§.ſacrā.j̃.de uer.ob.

1 *Tempus certæ ætatis adiectum cā legatarij:diem,non cōditionem inducit.*
2 *Actio non datur legatarijs contra merum executorem, & quando detur.*

1 **§.Cum ab hæredibus.** †Tp̄s certæ ætatis adiectū
cā legatarij diem, non cō
ditionem inducit.hoc primo.Itē ꝯ̃ merū executorē legatarijs non
datur actio.h.d.§.iſte.In tex.ibi,ſortē,& interim apud quendā ter-
tium à teſtatore electum in depoſitū retineri uoluit,vt patet ex in
inferioribus.Ibi intra.incipit rñdere.Opp. ad primum dictum , vr̃
quòd faciant conditionē iſta verba vt l.ſi Titio.in princ.s̃. eod.dic
vt dixi in l.ſi cui.s̃.de le.1.Op.de l. ſi res.C.ad exi. vbi vr̃,ꝙ depoſi-
tarius poſſet conueniri.Dicit gl.fateor, ꝙ merus executor actione
ex teſtō conueniri non pōt , ſed conueniri pōt actione depoſiti , ſi
fuit depoſitū , vt redat alumno . Iſte paſſus eſt pulcherrimus, & j̃.
ſtatim reuocabo in dubium.Op.& vr̃ , ꝙ intra diem poſſet repeti.
l.j.§.pe.s̃.depo.Gl.quæ eſt hic, rñdet ꝙ hic non erat ſimplex depo-
ſitarius:ſed debet hr̃e commodum medij tp̄is.Op.ad iſtum. §. de l.
à filia.§.fi.ſupra ti.j.& l.codicillis.§.Sticho.de an. leg.Solu.ibi erat
merus executor.Dēbat.n.dare certas vſuras,quas percipiebat, & ſi
maiores percepiſſet , maiores tenetur reddere , ſicut diximus in l.
Lucius.§.hæredē.ſupra ti.j.hic verò iſte depoſitarius debet habere
aliqđ cōmodum,& illud ꝙ lucraretur vltra vſuras trientes. Op. qa
ſi iſtud eſt uerum ꝙ debet habere aliqđ commodum , non eſt nu-
dus miniſter,arg.l.ſi quis Titio ſupra de le.2. Si non erat nudus mi
a niſter,tenebatur actione ex teſtō, [a] l.ſi à plurib.ſupra de le.1.Dico,
b ꝙ iſte depoſitarius ſentiebat commodum [b] ex ꝯ̃ctu depoſiti , cum
hærede celebrato non ꝙ agnouerit iudicium defuncti , nec ꝙ pe-
tierit,ſed hæres iuit ad depoſitarium,& ſic pacti fuerunt : aliàs non
video qualiter teneatur act.ex teſtō.Vel dic, ꝙ teſtator hic uoluit
pecuniā per hæredem deponi cuidā.ſub illo pacto, ꝙ poſt certam
ætatem reſtitueret,& interim ſolueret uſuras, & ſic uoluit ꝯ̃ctū de
poſiti celebrari certa,forma ut hic innuit gl.paruula : ſed in l.à fi-
lia.§.fin.fuit merus executor. Iuſſit. n. ſimplr̃ accipere pecuniam,
& vſuras præſtari : non dixit per eum qui accipiebat, vel per alium
eius cura,& diligentia : & ideo ibi fuit executor , hic depoſitarius
certo pacto & ideo celebrato ꝯ̃ctu depoſiti , non poteſt conueni-
ri actio ex teſtō, ſed actione depoſiti.ut dixi in ſimili . ſupra de le.j.
l.ſi fideiuſſor.§.fi.Op.dr̃ hic,ꝙ talis depoſitarius cauet.Cōtra ſupra
ſi cui plus quā per l.fal. l. diuus. Sol. Hic ſentiebat cōmodum à de-
2 functo vt ibi dixi.¶†Quæro, vtrum executor conueniri poſſit à
legatarijs?& gl. vr̃ dicere ꝙ non . Tu breuiter dic aut eſt executor
non merus,ſed qui ſentit aliquod commodum ex teſtō , & tūc iſte
tenet̃ ſi ꝯmodū agnouit.l.ſi à plurib.in prin.ſupra de le. 1.& l.Impe
rator.in prin,& §.j.s̃.de le. 2.Non ob.iſte.§.quia dic,ut ibi dixi. Aut
eſt merus executor, & dicit Dy. Aut eſt ad pias cauſas, & poteſt cō-
ueniri,vt exequatur,ſicut poteſt agere.l.nulli. & ibi gl. C. de epi.&
cle. Aut non eſt ad pias cauſas, & tunc,aut quæris an poſſit conue-
niri actione ex teſtō,& non poteſt, ut hic. Aut alia actione, & tunc
poteſt, ut actione ex depoſito, vel rei uend. vel ex ſtipulatione, ſi in
terceſſerit,ut hic in gl,uel act.neg.geſt.ut no.do. in l. id quod pau-
peribus.C.de epi.& cler.Si vero inceperit agnoſcere , tunc officio
iudicis poteſt ꝯueniri ut exequatur.l.iij.§.1. ſupra de arb.& l.Quin
tus.ſupra de ann.leg. An autem poſſit agi & cogi ad acceptandum?
Gl. & Dy.no.ſupra de leg.2.l. j. & ibi dixi. Doc. dicunt in l.id quod
pauperib.C.de epiſ.& cle.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Ex teſtō. Vide in d.l.ſi quis Titio.& Barto.in l.j.eo. tit. & quod ibi dixi.
b Alex. ¶ Commodum. Adde ad hoc tex.in l.cum filio.in fi.ſecundum lec.Bar.&
ibi poſt medium.de lega.1.

a **§.Pater.** [a]Tene menti iſtum.§.de quo dicā.ī l.qui hoc anno.
j̃.de verb.obl. ¶ Vlterius.no.iſtud quod dicit gl.q̃-
do relinquitur dictus, vel veſtitus , debet intelligi eo tempore quo
incipit agere.Tu dic aliter,ut dixi.ſupra de lib. agno. l. fi.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Pater.Per Bar.in l.ſi cui in prin.de le.j. adde tex.in l.ſi cum prefinitione
& ibi Bar.ſupra eo.& in l.ſi legatarius.§.fi.de leg.3.

LEX XXVII.

Filiusfamil.ex parte. Cōdō adiecta inſtōni ñ vr̃ le
gato præcedenti adiecta.h.d.
Bar.ſuper ij.Infor.

BUAH

Op.|conditio adiecta inſtitutioni vr̃ repetita in legato.l. duos.ſ̃.de
condi.& dem.l.cum ſeruus.ſ̃. de cond.inſti. Sol.& iſta eſt vera:hic
primo legauit, & poſtea adiecit conditionem. Et uide gl.quæ inci-
pit à patre,&c.ſigna gloſ. & dixi plenè in l. auia.ſupra de condi. &
demon. ¶ Quæro an inſtitutus pro parte debeat interim habere to
tum,vel partem. Et dic plene,ut dixi in l.planè ubi. §. ſi cõiunctim.
ſupra de le. 1.

§.Menſtruos. Legatũ menſtruũ relictũ ſeruis,debetur à
tẽpore competentis libertatis. h. d.iſte.§.

LEX XXVIII.

Si fundus inſtructus. Si fundus inſtructus relinq̃t,
dies legati cedentis inſpicit.
d.h.Ibi,deberi.hæc declara per ea q̃ no.in l.pe.ſ̃. de fundo ĩſtructo.

LEX XXIX.

a Rogo quandoque. [a]No.iſtum caſum ſin. cum dici
tur.quandoq; dabo tibi, intelli-
gitur cum primum commode potero.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Rogo qñq;.Sing.iſte tex.eſt,promitto qñque dare intelligitur quam pri
mum potero.Et ita ipſum no.alle. & intelligit Im.in l.cum pater. §. rogo. de le.
2.ubi uidetur tex.contra iſtum.iuncta.l.ſeruo.infra de manu. teſt.

LEX XXX.

a Quod pupillę. [a]Conditio nuptiarum nõ impletur ex
nuptijs inualidis. h.d.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Pupillæ.Et iſtam legem cum gl.allego in l.conditiones quæ extrinſecus.
de condi.& dem.Adde no.per Imo.in l.ab omnibus. §. cum quidam.de lega.1.
& in d.l. qui filiabus.

LEX XXXI.

Vxori ex parte. Iſtã habeo pro no.l.h.d.ſ̃m gl. Cõdi-
tio ſi hr̃s non erit moriente inſtitu-
tio purificatur.Op.primo,& vr̃ ꝙ iſta inueſtigatio, an conditio ui
deatur extitiſſe,uel non ſit ſuperflua, cũ iſta ↄditio,ſi hr̃s nõ erit,ñ
ſuſpẽdat q̃a ineſt tacitè.l.q filiab.§. fi.& l.ſeq.ſ̃.de le. 1.ſed ſi legatũ
ponis relictũ à ſubſtituio,vt hæc litera innuĩt,nõ impedit diẽ lega-
ti cedere.ut.ſ̃.e.l.j.& l.hr̃dis.§.pe.Rñ.ꝙ conditio q̃ tacite ineſt, nõ
impedit tranſmiſſionem niſi ex ptãte legatarij pendeat.l.filio.ſ̃.de
leg.1.& l.miles.§.1.ſ̃.de le.2. dixi in l.conditiones extrinſecus. Op.
a [a]ꝙ poſt mortẽ ſit impleta.l.fin.de condi.inſt.cum põt vltimo uitæ
ſpiritu eſſe hr̃s.Gl.dicit,hoc non fateor cum non habeat, velle, nec
nolle vltimo uitę ſpiritu.Sed nõne iſtud vr̃ ↄ̃ gl.l.filio.ſ̃.de leg.1.&
l.milles.§.pro parte,ſ̃.de leg.2.Sed ibi dicã in l. miles . §.pro parte.

ADDITIO.

a Op. ¶ No.ꝙ adiri non poteſt hæreditas ultimo uitæ ſpiritu. Adde Bal.in l.fi.in
prin.in ult.col.C.de bo:quæ lib.& Imo.in l.fi. ſupra de condi.inſti.

TITVLVS TERTIVS.

Vt legatorum ſeu fideicommiſſ. nomine cauea. &c.

LEX PRIMA.

LEgatorum nomine.

a §.Si cui ita ſit legatum. [a]Legatũ repetitum.bis tã
tũ debetur & pro ipſo le-
gatario ab hr̃de,vel hr̃dis legatario nõ cauetur. h.d.Iſtũ. §. habes in
l.fideicommiſſa.§.ſi quis decẽ.ſ̃.de le.3.Op.de l.eum.in prin. ſupra
de ſer.urb.p̃d. & l.ſi ita ſtipulatus à Seio.j̃. de fideiuſſ. Plenè de iſto
brocardo dic ut ĩ l.ſi finita.ĩ prĩ de dã.infe. p Dy. & ibi dixi, & per
Cy.in l.j.in 1.opp.C.de ſen.q̃ pro eo ꝙ intereſt.Op. de l. veluti.ſu-
pra de eden.Sol. ibi hoc ideo, quia ex tali repetitione non grauat̃.
hic grauaretur: & iõ rurſus,hic ſemel tantum ,intelligitur, & non
quoties opportunum fuerit, ut ibi dicitur, [b] quod no.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Ita ſit legatum.Et uide Bar.in l.fideicommiſſa. §.ſi quis decem. ſupra
de leg.3.Ang.in l. ſi finita, de dam. infec.
b Ale. ¶ Vt ibi dicitur.Et idem tenet Bar.per iſtum tex.in d.§.ſinautem utraque
in l.properandum.C.de iudicijs.

a §.Si quis ſub conditione. [a]Si una actio in alte-
rius locum ſuccedit,
eius naturam aſſumit.h.d.iſte.§.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Cõdõne.Vide Bar.in l.nõ ſolũ.in prin.in §.morte de ope.no.nũ.✠In l.i.
§.hæc actio ſi quis teſt.li.eſſe & limita hoc dictum ut per Im.in l.iiij. §.Cato.nu.
38.161.ubi Are.nu.29.de uerb.obli.

PANCIR.

1 *Vſusfructus pecuniæ ſi relinquitur,dominium ipſius non tranſit incontinẽ*
ti.Libellus quãdo petit̃ uſusfructus certarum rerũ,qualiter concipiatur.
2 *In caſu huius.§.quando legatario,& quando hæredi ſit cauendum.*
3 *Legatarius partis conditione pendente,an interim poßideat totum.*
Vſusfructus citius accreſcit quàm proprietas.
4 *Condictio indebiti,quando detur contra tutum exceptione doli.*

§.Si decem quæ in arca. Primo, loq̃t qñ p̃prie-
tas|& uſusfructus legati
ſunt pure.Secũdo,qñ ſub conditione. Itẽ prima diuidit̃ in tres par
tes:quia primo dicit quid põt petere quilibet ipſo iure. Secũdo in
quantũ obſtat exceptio de æquitate. Tertio quid iuris qñ proprie
tatẽ legatarius poſſidet.Secunda ibi ſed cũ decẽ.Tertia ibi,plane ſi
decem.Item ſecunda pars principalis diuiditur in duas. Primo q̃d
iuris ſit pendente condõne.Secũdo quid iuris ſit exiſtente ↄdõne.
Secũda ibi,ſed ſi omiſerit. ¶ Dr̃ hic, ꝙ iſte legatarius debet decem
petere,imo vr̃ ꝙ quinq; tm̃. Nã qñ relinquitur vſusfructus pecu-
niæ ipſa p̃prietas debetur uſufructuario,ut.ſ̃.de uſufr. ea. re. quæ
uſu conſu.per totũ tit.Si tranſit proprietas, ergo ſequitur, ꝙ tanq̃
re coniuncti in eadem p̃prietate quilibet petat partẽ.l. ſi plurib.ſ̃.
de le.1.Sed dic,ipſo iure non tranſit proprietas ex teſtõ, quia non
eſt legata:ſed quadam neceſſitate debet dari:iõ legatarius, in quem
tranſit dominium ipſo iure,tunc & ipſe põt tota decem petere. Et
a ſic no.hic,[a]ꝙ † ſi relinquitur vſuf. pecuniæ, ꝙ dominum pecuniæ
1 non tranſit incontinenti. Tu dic, ꝙ legatario uſusfructus debetur
p̃prietas ẽt,vt in iſto.§.ibi,& quinq; uſumfructum, petiturũ ↄſtat.
Et ſic no.libellum,ꝙ petas fructum illarum rerum nõ illas res. Ve-
runtamen crederẽ ꝙ vterq; libellus procederet, tã iſte,peto vſum
fructũ illarũ rerũ,quia tunc importat neceſsitatẽ quandã,ſeu pro-
prietatẽ: Idem ſi petere iſta decem, vt uſumfructũ ex eis p̃cipiã,&
ẽt iſto caſu procederet libellus.l.ſi tibi decem milia.ſ̃. de vſufr.ear.
2 rerũ,quę uſu conſu.vbi vr̃ hoc probari.Dr̃ hic,†ꝙ cauetur hæredi.
Contra,imo vr̃,ꝙ debet caueri non hæredi:ſed legatario proprie-
tatis.l.fi.ſi cui plus quã per le.Falci.& l.ſi tibi decẽ milia.ſ̃. de uſufr.
ea.re.quæ vſu conſu.Rñ. ꝙ ipſe legatarius poſsideret, ſibi ipſi eſſet
cauẽdum.ut hic 2.rñ.Idẽ ſi ↄcurrerent hæres & legatarius, & quili
bet velit ſibi cauere legatarius præfert̃.ut in ↄ̃rijs. Aut hęres tm̃ cõ
currit,legatarius non,tunc hæredi tm̃ põt caueri. ut hic. Venio ad
ver.plane. & op.ꝙ ille qui non eſt grauatus,non põt ↄueniri, l.epi-
ſtolam in prin.ſ̃.ti.2. Sed legatarius proprietatis non eſt grauatus,
ergo ipſe conueniri non põt.Dicit gl.fallit,quia hic eſt ſpeciale,nã
3 in effectũ vr̃ grauatus. ¶ Venio† ad ſequẽs rñſum in verſ.ſed ſi ſub
conditione, vbi dicit,ꝙ interim poſsidet totum. Contra. l. ſi dño.
& l.plane ubi.§.ſi coniunctim.ſ̃.de le.1. vbi legatarius pendente ↄ-
ditione,non petit niſi partem.Rñ.ibi loquitur in legato proprieta
tis:hic vero loquitur in legato vſusfructus.Idẽ in l.idem eſt.§.ſi mi
hi.ſ̃.de vſufr.accre.Et eſt rõ, quia vſusfr. accreſcit citius, quã pro-
prietas ut dixi in d.§.ſi ↄiunctim. Sed dices, hic eſt unus legatarius
proprietatis & alius vſusfructus, Et licet verum ſit,tñ coniunctio in
ter eos eſt in vſufructu, non in p̃prietate.l.ſi alij. ſ̃. de uſufr.leg.&
l.idẽ neratius.§.1.de vſufr.accre.Dr̃ hic, ꝙ ſi eſt ignorans, hęres te-
netur actione in factũ,ↄ̃.ſ̃.de vſufr.ear.re.quæ vſu conſu.l. hoc ſe-
natuſconſultum.§.1.Sol.ut gl. & hæc bona eſſe põt. Dr̃ hic in ter-
tio reſponſo huius. §. quòd hæres habet actionem contra legata-
rium.quęro quam? Quidam dicunt actionem ex teſtõ quidam di-
cunt,& melius,conditionẽ indebiti:Sed contra iſtud opp. quomo
4 do habet condi.inde.cum erat tutus exceptione doli, & ſic non re-
petit.l.qui exceptionẽ.ſ̃.de cõd.ind. Sol.ut.no.in d.l.qui exceptio
nem.uel melius in l.qui ſe debere. ſupra de condi.ob cauſam.

ADDITIO

a Pom. ¶ Et ſic no.hic.Vide Ale.in l.j.ff.de le. 1 & ibi per Ale.

§.Si ad fiſcum. Fiſcus eſt ſemper diues,& ideo nõ ſatiſ
dat.h.d.Quæro,an ſaltem nuda cautio-
ne habeat promittere fiſcus? Dico, ꝙ non licet ſecus ſit in alia repu
blica,ut in ciuitate quę nuda cautione debet p̃mittere.l. ſi quando
infra eo.& ibi no.& bene.

§.Qui minorem. Pro ea parte, qua alicui hæreditas
diminuitur ipſo iure uel in effectu:
ſine culpa ſua liberatur ab obligatione,quæ ex hac ſtipulatione de-
ſcendit.h.Op.& vr̃ ꝙ hr̃s non deberet exonerari.l. cum hæreditas
in fi.ſ̃.ad Treb.Sol.ſpeciale eſt in iſta cautione,quæ aſſumit ſibi ui
res actiones ex teſtamento.ut ſupra.ead.l.§.ſi quis ſub conditione
Continua.ergo.§. ſi ei qui.

LEX II.

Nec ſi forte. No.iſtum caſum, quod quantumcunque
pater ſit coniuncta perſona, ei non poteſt
ſolui,ut dixi in l. tertia ſupra ſolu. mat.

LEX III.

1 *Differentia quæ ſit inter contraria, & diuerſa.*
2 *Et qualiter practicanda ſit hæc lex.*

1 Sed & ipſis qui ſunt. Quæro, quæ † ſit in differẽtia
ter ↄ̃ria, & diuerſa? Dic ut ĩ gl.
¶ Ex̃ gl.dr̃ hic,ꝙ ipſis,q̃ ſunt in poteſtate cauẽdũ eſt:q̃ro, quomõ
ipſi ſeruo poterit caueri,ut ſeruo acquirat̃? Poſſumus dicere proba
biliter ꝙ ipſi ſeruo caueatur, & ſibi acquirat̃ actione ex hac ſtipula
tione,quæ habet nãm actionis ex teſtõ,vt.j̃.eo.l.j. §. ſi quis ſub cõ-
ditione.& ideo cauetur ei,cum acquiritur actione ex teſtõ al̃s ſec
l.ſi filius.j̃.de verb.ob.& l.pe.j̃.de ſtip. ſer. Vel al̃r & probabiliter,
cauet̃ dño pro ſeruo, ut ipſi ſeruo in euentum conditionis acqui-
rat̃.quod eſt mirabile,arg.pro hoc l. filiusfami. §. diuus. in fin.ſ̃.de
le.j.

BUAH

leg.j.Dr hic,eiſdem pſonis, &c. & ſic iidem fideiuſſores debent eſ-
a ſe apud utroſq;.¶†Quæro,quæ erit practica?Dico,ꝙ examinentur
fideiuſſores,an ſint idonei, vel non ad unius petitionē. l. arbitro.ꝗ
ſatiſda.co.& ille,cui debet dari etiam citetur, & tunc cogitur illum
accipere,argu.l.j.§.cum dicitur.ſ.ſi cui plus,quã per leg.Fal. Vel ali
ter,pater debet intereſſe pro ſe, & nomine filij.

LEX V.

1 *Fundus ſi eſt uenditus pretio declarando arbitrio Titij, ſi uendens bannia tur,& bona publicentur,Titio poſtea declarante,non tenet declaratio.*
2 *Hæreditas ab omnibus repudiata non dicitur hæreditas ſed bona uacantia.*

Poſtquam heres. Iſta eſt tota notabil. lex. Et iſtud
prin.eſt multũ notandum. h.d.Si ɔ-
dõ ſtipſonis exiſtat tpe,quo non eſt perſona principalis, verè, vel in
terpretatiuè,ſtipulatio nõ ɔmittitur, & fideiuſſores nõ tenent. h.d.
In tex.ibi neq; ius.i.hæreditas,ꝗ perſonã repreſentat. Opp.de l.Sti-
chũ aut Pamphilum. circa fi.prin.j.de ſol.& l.ſi ſine hærede.ſ.de
adm.tut.& l.hactenus.ſ.de conſti.pe.R ñ. ibi loquitur in obligatio-
ne iam contracta perfectè,quæ poteſt durare extincta perſona:hic
uero loquimur in obligatione ɔhenda.Sed contra iſtud,opp.j.eo.
l.ſi à te.Sol. ibi non erat perſona uerè ſed fictè, ſ.hæreditas,ꝗ repre
ſentat perſonã,hic non eſt hęreditas ꝗ repreſentat perſonam.Et ha
bes gl.in l.j.§.idẽ Pomponius.ſ.de depo.quæ gl.declarat iſtud princi-
pium.Dixi in l.fideiuſſor obligari.§.fi.j.de fideiuſſ. ¶Quæro , dixi
ꝙ donec eſt hæreditas, põt obligari. quid ſi aliquis eſt deportatus,
& bona ſunt publicata , vnde poſt deportationem extitit conditio
obligationis,an fiſcus dicatur repreſentare perſonã defuncti , adeo
quòd exiſtentia conditionis faciat ſtipulationem committi ? Et di-
1 co quod non,l.quoties.in fi.j.de noua . ¶†Et conſuluit in quadam
a qõ.ª Titius vendidit Seio fundũ pretio conſtituendo arbitrio ter-
tij,iſte vendens tanquam rebellis , & proditor , fuit exbannitus , &
bona publicata,ipſo exiſtente in rebellione, arbitrator eſt arbitrat⁹
prætium:Dixi quod iſta conditio exiſtens eo tempore , quo decla-
rauit,& bona erant publicata,non va et.l. quoties in fin. j.de noua.
2 ¶Dr hic † quod hæreditas iacens repreſentat perſonam defuncti:
ſed quæro quid ſi eſt repudiata ab omnibus,nec agnati,nec cogna-
ti,uolunt nec fiſcus,an facta repudiatione ab omnibus dicatur eſſe
hæreditas. Et donec aliquis poteſt adire, ſine dubio eſt hæreditas,
quia eſt ius ſuccedendi,&c.l.hæreditas.j.de verb. ſign. Sed quando
ab oibus eſt repudiata , dico ꝙ non dr hæreditas , quia non eſt ius
ſuccedendi in uniuerſum ius,& ideo non eſt hæreditas ſed bona ua
b cantia.ᵇ l.j.§.an bona.& .§.diuus.& l.non poſſunt.j. de iure fiſci.&
l.iiij.§.eadem conſtitutio.j.de fideicom.liberta.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Quæſtione,De hac habetur per Baldum,in l.fi. de contrah.emp.C. & ibi tenet contra Bar.☩Et uide Bar.in l.ſi quis arbitratũ per q.de uerb.ob. PAN.
b Ale. ¶ Vacantia.An & qñ dicatur hrditas,& qñ bona uacantia,uide ꝙ no.Bar. in rub.ſ.de acq.hære.& in l.bona infra de bon.poſſ.& adde Barto. in l.fideiuſſor obligari.§.fi. in fi. de fideiu.

1 *Appellatione pendente,an poſſunt fieri,quæ poſſet pendente iudicio princi pali:intellige ſi fieri poſſunt per iudicem appellationis. nu. 2.*
3 *differentia inter edictum, & reſcriptum.*
4 *Sequeſter pro re ſequeſtrata qua actione conueniri poſſit.*

a §.Imperator marcus. ªIſte eſt no. §. Diuidit ĩ pt.
quinq;.Primo, ponit reſcri
ptũ Imperatoris. Secundo, rñde vni obiectioni . Tertio rñdet al
teri obiectioni.Quarto ſuã rñſionẽ ꝓbat ꝑ ſimile.Quinto iuxta ꝓ-
dicta format duas qões. Secũda ibi,recte. Tertia ibi, cũ alia.Quar-
ta ibi ſicuti.Quinta ibi , poſſeſſio aũt. Gl. ponit dupliciter caſũ hic.
& primus caſus eſt no.& bonus in ſe,tñ ſm caſum proſequor ĩ ver.
recte.Opp. ad reſcriptũ Principis, appellatione pẽdẽte,nihil debet
nouari.l.j.j.nihil no.ap. pen.ſed ſm hoc reſcriptũ aliquid innouat
b appellatione pẽdente:ergo malè rñdet ᵇIuriſconſultus,& dicit, re-
1 ctè ſtatuit Imperator. Ad ɔriũ rñdet ,†ꝙ non debet appellatione
pẽdẽte aliqđ innouari:uerũ eſt niſi illud , ꝙ poſſet fieri pendẽte iu-
c dicio principali:ᶜſed ſi pẽderet iudiciũ principale , tunc poſſet cau-
tio peti.¶In tex.ibi.moraretur.i.ſi dies ſentẽtiæ ſm petitionẽ ferẽ-
dæ moraret.i.differretur,ſm Iac.de Are.licet gl.aſ reparandam, & ꝓ-
bat.j.eo.§.ver.cũ alia ſit edicti.¶Item opp. ɔ reſcriptũ Prĩcipis,ꝗa
vr ſuperfluum , cũ ſufficiat edictũ prætoris de præſtanda cautione
& de mittendo in poſſeſſionẽ.Rñ. Papinianus , non eſt uerum,cũ
alia ſit edicti ɔditio.&c.Circa fi.§.in tex.deponenda , apud ſeqſtrũ
vt.ſ.dictũ eſt in edicto de collationib.Ibi,iuriſdictio,i. ꝓtoria,ꝗ eſt,
ut ſi ſibi non caueat,mittatur qs in poſſeſſionẽ per quã nõ ſit poſſe
ſor,ut.j.ti.1.l.is cui.in princ.& j. ex quib.cau. in poſſeſſio. eatur.l.
cũ legati.ſed ꝑ reſcriptũ fit poſſeſſor.vt.ſ.in prin.§.pr.Iac. de Are.
¶Venio ad ɔria gl.ꝗ tendũt ad expoſitionẽ.Opp. j.ti.j.l.ſi is à quo
in prin.Soluit gl.hic in fi.primæ gl,ꝗa hic differebat,ibi nõ. ¶Op.
de l.j.C.de ꝓhi bi.ſequeſtra.Sol.ſpãle eſt hic . ¶Op.& vr quod non
ſit bona ſimilitudo edicti de collatiõe ad hoc reſcriptũ.imo diuer-
ſitas,ut in verſ.ſicuti.& ver.poſſeſſio, Gl. dici: fateor , ꝙ eſt diuer-
d ſitas,ut in gl.¶ Opp. ᵈ nihil nou.† appellatio.pendente.l.j.ſol.hic
2 nihil põt innouari,niſi ea quæ põt fieri pendẽte cã principali: hoc
aũt ꝙ dixi intelligo ſi põt fieri.i.per iudicẽ appellationis,nõ per iu-
dicẽ cauſæ principalis,cũ cã deuoluta ſit ad ſuperiorẽ. l.j. in fi.nihil
no.appellatione pendente.ipſe põt quicquid iudex cauſæ principa
3 lis.¶†Op.& vr,quod iſtud reſcriptum ſit ſuperfluum per edictum
ꝓtoris.Tex.ꝗ eſt hic,ponit duas dñas.Sunt, & aliæ dñæ ĩter reſcri-
ptũ & edictũ.Prĩa ē ꝙ reſcriptũ hẽt locũ tñ poſt latã primã ſniam
in cã appſonis:edictũ hẽt locũ pẽdente cã principali. l. j. §. non ſo-
lũ.ſ.eo.ſiue pendente cã appellationis,vt hoc.§.in fi.ſiue nulla cau-
ſa pendente,vt apparet per multas leges huius tituli.Eſt alia dña qa
per reſcriptum efficitur poſſeſſor , vt in prin.§. ſed per edictum nõ
efficitur poſſeſſor,ſed eſt in poſſeſſione.l.is cui.j.tit.ꝓximo. Eſt &
alia dña,quia miſſus in poſſeſſionẽ per reſcriptũ non reſtituit poſ-
ſeſſionẽ,niſi prius ſibi ſatiſfiat, vel feratur ſententia ɔ eum. Miſſus
aũt in poſſeſſionẽ ex edicto,debet exire,ſi ſibi ſatiſdetur,ut.j.eo.l.
4 ſi legatarij aduerſus,& j.ti.1.l.ſi pecuniæ.in fi.¶†Quæro dr, hic.ꝙ
ſequeſter exercet utilem actionem , ꝙ bene not. Sed an pro illa re
poſſet conueniri?Credo quod non poſſet conueniri ab illis,ad quo
rum petitionẽ eſt facta ſequeſtratio actione ſibi competenti , quia
ipſi inter ſe agunt,& unus dicitur ſuſtinere partes actionis, & alter
rei.l.unica.C.de prohibit. ſequeſtrati . & ibi per doctores . & pro-
batur in l.intereſſe. infra de acquiren.poſſeſ. Sed ab extraneo po-
teſt conueniri tanquam curator datus bonis.l.penulti. infra de Car
bo.& l.ij.in prin.infra de cur.bo.dan.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Marcus.uide Bar.in l.qui bona.§.ſi quis opus.j.de dam. infe. in l.a diuo. §.ſi ſuper.de re iudi.& Bal.in l.conſenſu. C. quomodo & quando iudex.
b Barb. ¶ Rñdet.Et no.limi.ad tit.nihil nouari appellatio. pẽden. niſi id poterat fieri pendente appellatione.Idem dic ſi per tertium innouatur , quia tunc põt. tex.ſing.eſt coniuncta gl.in l.creditor in prin.ſ.man.& uide Bal. in l. ſi quis filio. §.ſi autem omnes.ſupra de iniuſt.teſta.& ibi Io.de Imo. Ang.in l.furti. ſupra de infa.Bal.in uſi.feu.in c.1.§.ſancimus.
c Ale. ¶ Principali.Pendentia appellationis non impedit fieri, quæ fieri põt pen dente cã principali.Item non impedit quẽ mitti in poſſeſſionem ſuã , ꝓbat hic & in c.1.& 2.ut li.pen.& in c.nõ ſolũ.de appell. in 6. & in l. ſi quis filio exhære-dato.§.irritum.& §.eius qui.ſ.de iniu.teſt.ꝙ no.ad ea quæ habetur in l.chirogra phis.§.fi.de admi.tut. probatur etiam in l creditor iuſſus de appel. & in l. ſi quis iuſſu.& ibi Bal.C.de reb. credi.
d Ale. ¶ Opp.qñ quid poſſit innouari app.pen. adde Bal.& Imo.in l. ſi quis filio exhæredato.§.hi autẽ.de iniuſ.teſt.dixi poſt Bar.in l.j.C.de bon.poſ. contratab.

1 *Petens in libello centum prout conſtat inſtrumento talis notarij , an de tali inſtrumento debeat facere copiam ante litis conteſtationem.*

a §.Si dies. ªLegatario nõ debet caueri , niſi ſcripturam teſta-
b menti oſtẽdat.h. d. Formo unam ᵇ qõ.†Petis à me
1 centũ in libello, & dicis de hoc, prout conſtat manu talis notarij pu
blico inſtrumento, quæro utrũ de iſto inſtrumento debeat fieri co
pia parti ante lit.conteſt? Et hic text.vr ꝙ ſic, & Inno.hoc uid. tur
c tenere extra.de proba.c. 1.& mea doctrina ᶜ eſt iſta . Qandoq; in li-
bello fit mentio de inſtrumento , taliter ꝙ aduerſarius non reddit
dubius de narratis per actorẽ : verbi gratia dico . Tu vendidiſti talẽ
petiam terræ, & de hoc cõſtat manu talis notarij:ita mea aſſertio,
non reddit aduerſarium incertũ in his quæ narro , quia apertè di-
co, & per relationem ad inſtrumentũ, non plus, nec aliter dico, ni-
ſi narro:de hoc añ li.conteſt.non debet fieri copia, c.2.extra de di
la.Qnq; põt fieri mentio taliter,ꝙ dubius redderis,ut ſi dicã. Vendi
diſti talẽ rẽ ut conſtat manu talis notarij.Certe cum in hoc caſu nõ
narres certũ,iõ dico ſic in iſto. Qnq; reus eſt talis. ad quẽ non ſpe-
ctabat ante dictũ inſtrumentũ, & tunc nõ debet fieri editio ante lit.
cõteſt.Qnq; talis eſt,ad quẽ ſpectabat dictũ inſtrumentũ,& tũc dẽt
fieri editio,cũ apud eũ debet eſſe. l. ij.ſ. de eden. Ad legẽ iſtam rñ-
deo,quod eſt quædam editio,ꝗ fit ad deliberandũ, an velit cedere,
uel contendere,de qua loquitur l.j.in prin.ſ.de eden.& iſta non de
bent fieri.Sed ſi petatur exhibitio ad probandum , tunc debet fieri
copia & editio,ut hic,& dixi in d.l. j. de eden.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si dies. Hunc text.alle.no.Bal.in l.iij.in prin. C.de lega.
b Pom. ¶ Vnam.Et facit.l.ſi quis inficiatus.ff.depoſi. & uide Inn.pro iſta doctri-na in c.1.de prob.Bal.in l.ſi.C.de preci.imp.offe.
c Ale. ¶ Doctrina.Vide Bal.in l.j.§.edi.ff. de eden.& in l.edita.C.de edẽd.& uide Ange.in d.l.j.§.edenda ſunt omnia. & in d. l. edita. in ver. poſt hoc dicamus.

LEX VII.

Filio uel ſeruo. Vides qñ remittitur à lege ſatiſdatio,
debet cauere ſub hypotheca ſuarũ rerũ
Op.ſ.l.proxi.Sol.Ibi in republica,ꝗ nunꝗ ſatiſdare debuit, iõ non
põt dici ꝙ remittat.Op.C.ad Treb.l.iubemus.Gl.ſol. ꝙ l.iubemus
nõ habet locũ extra ſuos terminos,ut ibi in fi.Op.j. eo.l. fin. ſoluit
gl.ꝙ hic remittit lex,ibi hõ:& ideo mitius agitur cũ lege, quàm cũ
hoie.& uide gl.& ſigna,ꝗ incipit.ſ.nude.in fi.Sed iſta rõ gl. ɔclude
ret ɔrium,ꝗa ſi mitius agitur cum lege quàm cum hoie, honorabi
lius dẽt interpretari,& nullo mõ cauet qñ fit remiſſio a lege, & ſic
Bar.ſuper ij.Infor. V 4 in

BUAH

in contrarium vr̃ concludere? Rñ. ſecundum Iac.de Are.ſic.in l.ꝯ-
tia,debet ſaltem nuda cautione cauere,non cum fideiuſſorib.ut ibi
hoc eſt verum, quãdo à lege vel ab homine remittitur ſatiſdatio,
ſed ſi cautio remittitur,tunc nullo modo debet cauere,ut in auth.
de reſti.§.fi.idem ſentit Iac.de Are.infra eo. l.fi.

LEX XII.

Licet ut non petatur. Si cautio de facto petatur ꝯ-
ditio non petendæ cautio-
nis deficere non dr̃.h.d. Diuiditur in tres partes.Primo, ponit di-
ctũ.Secũdo illationẽ ex dicto.Tertio,rõnem illationis. Scd̃a ibi,&
a iõ.Tertia ibi,q̃a poſtq̃.Op.& vr̃,[a] ꝙ iſta ñ ſit ꝯdõ,ſed modus,qui fit
per ut.l.j.C.de his q̃ ſub mõ.& l.demonſtratio.in fi.ſ. de ꝯdi.& de
mon.& hic fuit factũ per ut,gl.rñdet, ꝙ iſte modus conditioni æq
paratur,ut dixi aliàs non eſt natura dictionis,vt,inducere modũ,ni
ſi natura orõnis, cui adijcitur, hoc uoluerit. Si ergo illud adijcitur
legato per dictionẽ vt,ꝙ ueniat explicãdũ anteq̃ quis ꝯſequatur le-
gatũ,non eſt modus,ſed ꝯdõ.l.cũ tale.§.1.ſ. de ꝯd.& dem.ubi text.
De dictione,ne,q̃ reſoluitur.i.vt non:dixi in l.quib.dieb.§.Termi-
lius.e.ti.& in l.cũ pr̃.§.Titio.ſ.de le.2.ſed hoc añ venit explicandũ:
ergo,&c.¶Op.dr̃ hic, ꝙ petendo de facto non vr̃ cadere à fideicõ-
miſſo.ꝯ.C.de tranſ.in l.ubi.& l.ſiue apud acta.Sol.Dico,ꝙ iſtud nõ
petere,intelligitur in vltimis uoluntatib. ꝙ iure non petat:in ꝯcti-
bus ſecus,ut uidiſtis in l.Mutianæ.ſ.de cond.& dem.& ideo ſi teſta
tor verba adiecisset ꝙ non petat de iure, uel de facto,eſſet legatum
condõnale,& deberet p̃ſtare cautionẽ Mutianã.l.mulier.in prin.&
ibi ſentit gl.ſ.de ꝯd.inſti.¶Dicit hic in tertia parte, quia poſtq̃ re-
mittit talẽ condõnem,&c. ꝯ quia conditio ibi non remittitur: ſed
cautio,quia condõ eſt ualida,& ſic videt̃ obſtare.l.ij. C.eo.Sol.glo.
& exponit ꝯdõnẽ.i.cautionẽ quæ in illa ꝯdõne ꝯtinet̃ uel aĩr ut gl.
& tene q̃uis, & utraq; põt eſſe uera.¶Sed ꝯ utranq; opi.op.& ha-
b bes ẽm gl.[b] iſtã ꝙ uerba ꝓlata per modum ꝯdõnis inducunt diſpõ-
nem,& uide gl.quæ incipit.i.cautionem ibi,qui.n.dicit,&c.Sed nõ
ne iſtud eſt ꝯ l.ſi quis ſub condõne.ſ.ſi quis omiſ.cau. teſta. & l. ex
facto ẽt agitatũ.ſ.de hær.inſti.& l.Titia cum teſtamento. ſ.de le.2.
dixi in l.ex hac ſcriptura.j.de do. Sol. Videt̃ hic, ꝙ ſit ſpãle,ꝙ quo-
cunq; iudicio poſsit remitti.l.ij.C.e.exp̃ſsius.in l.auia.in fi.ſ.de ꝯd.
& dem.Rõ huius,eſt quia iſta cautio non petitur iure actionis, uel
oblĩonis, ſed petitur off.iud.nobili.l.v.j. de uerb. obl. & l.j.j.de p̃t.
ſtip.& inſti.de diui.ſtip.per totũ.& off.iud.non preſupponit oblĩo-
nem l.qui per colluſionẽ.§.p̃tij ſorte.ſ.de acti.emp.Modo ad ꝓpo
ſitum,quocunq; iudicio teſtatoris põt fieri ne iſta cautio petatur,
& iõ ceſsat æquitas prætoris.Idẽ potes dicere,ſi teſtator iubet non
petere hæredem, teſtõnẽ in integ. ex perſona defuncti:vel non pe-
tere cautionem dãni infecti: vel aliquid aliud ꝙ off. iu.mero expe-
diatur, tunc credo ꝙ non poſſet de iure petere, ut hic argu. aliàs
aũt ubi iure actionis poſſet peti,& teſtator remittit, tũc ope excep.
tollitur.l.ꝙ mihi.ſ.de lib.leg.¶Quæro,de qõne notabili.Dr̃ hic,ꝙ
petendo cautionẽ non vr̃ ꝯdõ defecta, quæro de qua petitione in-
telligitur?Et gl.intelligit,ꝙ ſiue in iudicio, ſiue extra. Iſtud vr̃ ꝯ l.ſi
ſeruus pluriũ.§.1.ſ.de leg.1. ubi qñ in iure obtinuit per ſnĩam, nõ
põt dicere iniuſtè iudicatũ per ſententiã, ſed iuſtè.l. ſtipulatio iſta.
in prin.j.de verb.ob.& ibi no.Sol.intelligo,ꝙ hic peruenit ad ſuũ
hæredem de uoluntate defuncti, & hærede volente fuit cautio iſta
præſtita.l.auia.in fi.de cond.& dem.vbi non debet præſtari per in-
uitum ſed per uoluntarium poteſt. Sed ſi hærede opponente, tunc
obſtaret contrarium.Opp.C.eo.l.pe. Solue,ut in glo.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Videtur. Vide ultra hunc tex.& ibi per Dy.Raph.& Imo.in l.ſi ita lega-
tum ſit Titio.de cond.& dem.

b Ale. ¶ Habes ẽm gl.Adde no.per Im.in l.cum tale.§.1.de cond.&dem. per illũ
tex.cum gl.ibi,& in l.auia.per illum tex.eo.tit.

LEX XIII.

Ei quoq; legatorum. Qui p̃t conueniri ex edicto
ſi quis omiſſa cauſa teſtamẽ
ti,ad hanc cautionem tenetur.h.d.

LEX XIIII.

Hæc ſtipulatio.

§.Diuus. Varijs cautionib.non eſt utendum, nec debent in-
terponi cautiones, q̃ non releuant.h.d.Op.ad prĩ.
de le.2.§.plane.de uul.& pup.& lege.ita tñ.§.a p̃re.ſ.ad treb. Sol.ut
ĩ gl.Op.de leg.1.§.ſi impuberi.j.de colla.bon.Glo.nõ ſoluit. Solu.
Dy.ꝙ hic non eſt ſolicitus de hæreditate uiuentis:ſed de hæredita-
te mortui.Opp.de l.ſi pupilli.§.1.de neg.geſt.ubi utimur ſuperua-
cuis cautionib.Solut.Hæc cautio hic eſt ſuperuacua, quia non põt
committi:ibi vero dr̃ ſuperuacua quia alia actio competit. Cũ igi-
tur poſſet comitti,ibi merito poteſt interponi: hic non poteſt cõ-
mitti:merito ergo non poteſt interponi.

LEX XV.

a **Etiam de præſenti.** [a]Opp.de l.ſi debitori. ſ.de iudi.
Gl.non ſoluit Old. ſoluit ꝙ d.l.
ſi debitori.loquitur qñ debitum eſt purum, & liquidũ iudici per ꝯ-
feſſionem partis:hic aũt licet legatum ſit purũ,tñ hr̃s,diffitebatur,
nec dicebat,hodie conſtat,hodie agatur,ẽm l.ſi is à quo.j. tit.j.ſed
petebat libellum,vñ cum ordinarie procedat debet habere longũ
tractatum,ideo præſtatur cautio.l.poſtquã.§.Imperator. ſupra eo.
& ibi gl.ſecundum caſus poſitionem videtur ſic intelligere.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Præſenti.Et hic eſt gl.ꝙ hoc edictum habet locum in dona.cau.mor.quã
Ray. hic dicit eſſe ſingu.
Barb. ¶ Et tene menti hunc tex.licet creditor pure non poterit agere cõtra de-
bitorem ſed,ad debitum.l.ſi mulier.ſ.de cond.ob cau.cum ſi. tamen fallit in ulti
ma uoluntate,ut hic,quod eſt notatu dignum.

LEX XVII.

a
b **Si ab uno [a] ex hęredibus.** [b] Opp. ex ſupuenienti
caſu non augetur obli-
gatio fideiuſſorũ.l.Lucius.§.Paulus.j.ad munic.Gl.1. quæ dicit,ſ.
ſimpliciter.ſol.contrarium, & ſequens gl.format. Et iſta eſt mate-
ria.l.centum Capuæ.ſ. de eo quod certo loc. & l. quæro ſupra loc.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Si ab uno. Vide Rom.ſing. 135.

b Ale. ¶ Hæredibus.Adde tex.in l.diuerſum in prin.quorum leg.

LEX XVIII.

1 *Satiſdatio ſi eſt remiſſa,non remittitur nuda cautio.*
2 *Pater in caſu huius l.non eſt legitimus adminiſtrator filiæ.*
3 *In caſu huius l.qualiter conſulatur huic fideicommiſſario.*

Quæ filium. Iſta eſt no.lex & h.d. Satiſdatio remiſſa non
põt peti,ẽt ſi hæres dilapidet. Item q̃ petit ꝙ
reſtituturus eſt ex interuallo,non repellit̃ excep. dolo facis, &c.h.
1 d.In tex.ibi,† non ꝯpellendũ cauere per ſatiſdationẽ, ſed nuda cau
tione cauet̃,ut in auth.de reſti.§.fi. niſi cautionem remiſiſſet ut ibi
dicit in fi.§.ibi,eſſe hr̃di.Nec ob.l.dolo facit. j. de exce.do.quia hic
res petita non erat reſtituenda ſtatim,ſed poſt tp̃s. Iaco. de Aret.&
a Old.opponunt.[a] ſ eo.l.filio.ubi ſaltem nuda cautione dẽt cauere.
b Gl.ſoluit,[b] ꝙ hic de auo,ibi de p̃re,nihil eſt dicere. Gl. dat aliã ſol.
ꝙ iſta concordat cum illa.Iac.de Are. tenet ꝙ hic debet cauere nu-
da cautione:quia teſtator remiſſa ſatiſdatione exigit cautionem &
tunc remiſſa ſatiſdatione,non eſt remiſſa cautio, arg.in auth.de re-
ſti.§.fi.niſi eſſet remiſſa cautio,ut ibi no.Gl.tñ.aĩr in d.l.filio,vide-
tur intelligere,vt ibi dixi.Contra iſtam opi. Iac. de Are.videt̃ text.
in eo,ꝙ dicit cauere,ſed ipſe exponit.ſ.cũ fideiuſſorib. Vel põt in-
telligi,ꝙ illa auth.in fi.habeat locũ in alijs perſonis, q̃ in iſtis,tã cõ-
iunctis,quia eo ipſo ꝙ remittit̃ ſatiſdatio, & cautio ſit remiſſa: ſed
2 opi.Iac.de Are.plus placet. ¶† Quæro. † an iſte pater ſit legitimus
adminiſtrator huius filiæ?Et gl.dicit,ꝙ ſic,ſed iſta glo. referendo ſe
ad text. non eſt uera, quia iſta filia non erat in p̃tãte,cũ fecit teſtũ,
iõ non eſt ltĩmus adminiſtrator,ꝙ aliàs eſſet, l.fi.C. de bo.quæ lib.
3 ¶Quærit glo.quaĩr conſuletur huic fideicommiſſario? † Dic vt in
gl.iſtud ꝙ dicit gl. ꝙ cogetur ſtatim reſtituere eſſet ꝯ ver. Idem q̃ſi-
uit,quia obſtaret excep.dolo facit.Non ob.l.imperator.quia ibi lo-
quitur in p̃re,cuius bona debent ire ad filium,iõ,ſi añ reſtituit,non
vr̃ magnũ q̃d.l.ſcripto.In fi.j.vnde lib.iõ teneatis iſtã opin.gl. hic.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Opponunt.not.limitationem ad regulam,dolo facis,uide Bar. in l. ſi do-
naturus.§.1.de ꝯd.cau.dã.& Bar.in l.ſi ita ſtipulatus.de uerb.obl.in pe. q.forma
ta per ipſum extra gl.circa fi.& Bar.latè in l.ſi ſocer.§.Lucius.ſol. mat.

b Pom. ¶ Gl.ſoluit.Et no.ꝙ licet pater dilapidet bona, non tenetur reſtituere in
terim.ſecundum Bar.licet dicat glo.ſed tex.quando pater dilapidat bona,ſua ni
hil dicit de bonis reſtituendis.

§.Tutor qui. Iſtam materiã examinaui in l.fi. ſupra quan
do ex facto tuto.

TITVLVS IIII.

Vt in poſſeſſ.lega.ſeu fideicom.ſeruan. cau.eſſe liceat.

Dictum eſt ſupra,ut lega.nomi.caue.verum, quia quandoque non
caueatur, & quis mittitur in poſſeſsionem, ideo hic ponitur iſta ru
brica ut in poſſeſsione legato.

LEX PRIMA.

1 *Tempus quandoque eſt modus tollendæ obligationis.*

SI quis cùm. Cautio, quæ non debet præſta
ri, præſtita ſcienter non con-
dicitur, ſed per ignorantiam facti condicit quo ad
plenã liberationẽ: & p ignorantiã iuris ꝯdicit,quo
ad liberationẽ fideiuſſorũ tantũ, quibus ẽt exceptio
ꝯpetit.h.d.no.prĩ.& eſt ſubtile.In tex.ibi ſatiſdatio
põt etiam cõdicere quo ad liberationem fideiuſſorum, & ſuã Dy.
& glo.¶In tex.ibi,condici poſſe,quo ad liberationem fideiuſſorũ,
non ipſius hęredis. Dyn. hic dicitur quòd cautio, quæ non debet
pręſtari,præſtita condicitur.contra legem cum emptor & lege dã
ni.§. emptor.infra, de damno infecto. Solut.ut Dyn. plene in l.ſi
patro

BUAH

patronus infra.de do.& quidam hic hñt.Op.de l.qui erat.ſ. ſa.erc. So.Ibi ꝯmittit ſtipſo ad id,ad ꝙ qs tenebit.l.ad intereſſe, nõ ad duplum:in propoſito iſta ſtipſo,qñ per errorem iuris cauit, tũc quo ad fideiuſſores condicit, qa in nullo tenet. Et iſtã tenet Dyn. in d. l.ſi patronus.Et ſm hoc habes caſum,ꝙ quis põt ꝯdicere liberatio nẽ fideiuſſoris,non ſuam liberationẽ,& eſt nouus modus agẽdi.ſ. petere ut alius liberet,& uide tex.in prin.Et puto, ꝙ iſtã liberationem condicat ſuo noĩe,non fideiuſſorum noĩe.Simile in l.idemq; §.ſi cui.ſ.mãd.ubi ago.actione mãdati,ut liberes aliũ:qa mea intereſt.Op.dr hic,ꝙ fideiuſſores ſunt tuti exceptione, ꝯ.l.ſi qs poſtq̃. ꝗ.de fidei.ſol.gl.ibi fideiuſſit pro eo,qui nullo mõ tenebat, & uide gl.q inc.imo vr,&c.Et iſtud nõ vr uerum,quia l.ſi quis poſtq̃. loqt qñ eſt tpe liberatus,& ſic nãlis remanet.l.obſonum ferẽ. §.placet. ꝗ.de ac.& obl.& ibi no.ergo ꝑt accedere fideiuſſor.l.fideiuſſor.§.2. de fidei.Sol.ſm Dy.licet remaneat nãlr obligatus, tamẽ nullius eſt effectus,h.d.Dyn.in l.ſi.infra rem ra.ha.& Cy.in l.cum quis. de iu.
1 & fac.ignoran. Vel oportet ponere,† ꝙ tempus eſt modus obligationis tollendæ quandoque,ut dixi in l.fin. infra rem ra. ha. dixi in d.l.ſi quis poſtquam.

§.Non exigit prætor.

No.ꝙ ut mittat quis in poſſeſſionem, non requiritur mora ꝯuenti,ſed ut ceſſet mora eius,qui conuenit.Scđo not.ꝙ nõ dẽt offerri cautio.Op.de l.optimã.C.de ꝯh.& ꝯmit.ſtip.ſol.ibi hẽt diẽ,q interpellat ꝑ hoĩe.Itẽ op.de l.2.C.de iur.emph.ſol. ibi tacitẽ ineſt dies,qui interpellat pro hoĩe.Op.de l.ſtipſo iſta.§.j.ꝗ. de ope. no.nun.ſol.ibi uolebat ſe ab obſeruantia præcedentis denunciationis ſubtrahere:quare dẽt ſe offerre,ut offertur ad purgationẽ moręꝗ præcedentis iam inductę.l.illud.de peri.& como.rei uẽd. hic autem nulla obligatio præcedebat. Oldr.

1 *Procurator actoris quare non cauet,niſi dubitetur de mandato,reus uero ſemper.*

1 §.Si debitori.

No.caſus eſt. Ex iſto tex.† ſumunt, rationẽ doc. quę eſt rõ, ꝙ procurator rei cauet indiſtinctè,procurator actoris non,niſi cum dubium eſt de mandato.Et eſt ratio,qa reus eſt cautus ex parte ſua, quia defendit illud quod habet:& ſic eſt ſibi cautum:ſed actor petit illud quod non habet,ideo non eſt ſibi cautum, & debet ei caueri. Et hoc ſumitur ex iſto textu.

§.Et cui.

Glo.quærit quomodo erat debitum?Et dic ut glo. & tene quamuis.

1 *Exiſtentia ſui hęredis non confirmat legata, niſi fauore libertatis.*
2 *Exiſtentia ſui hæredis confirmat fideicommiſſum uniuerſale.*

a 1 §.Tunc ante aditam.

[a] No.† ꝙ exiſtẽtia ſui hrdis nõ ꝯfirmat legata. Fallit in libertate l.ſciẽdũ.ꝗ.de manu.teſt.& l.cũ quaſi.§.ſed ſi qs.ꝗ.de fidei.li.
2 Itẽ ꝯfirmat†fideicõmiſſum uniuerſale,ut.l.ita tñ.§.ſipr.ſ.ad Tre.& quid operetur exiſtentia, dicam in l.ſi filius qui patri.de uul. & pu.

ADDITIO.

a Ale.aditam.Vide Bar.in l.3.ſupra de cond.indeb.& in l.Iulianus uerum.de con di.indeb.

LEX III.

1 *Cautio,de qua hic,præſtator officio iudicis.*
2 *Offerre ſtatim ſe probaturum intelligitur arbitrio iudicis.*
3 *Iudex qualiter arbitretur tempus ſtatuendum ei,qui ſe offert ſtatim probaturum.*
4 *Hæres qui dicit ſe non teneri cauere,& incontinenti uelle probare, & dũ ſuper hoc cognoſcitur,apparet legatum deberi purè, legatum præſtabit.*
5 *Iuramentum eſt ſummaria probatio,etiam quo ad miſsionem in poſſeſſionẽ ex primo decreto.*

a Si is à quo.

[a] Iſtud eſt notabile prin.In cãis ſummariјs exceptio,q̃ reqrit altiorẽ indaginẽ, admittit, ſi excipiens paratus eſt incõtinẽti ꝑbare.h d.Op.de l.e.j.ſ.e.So.Ibi hrs nõ
1 dicebat,hodie ꝯſtat,hodie agat,ut hic dicebat.¶Primò,† dr hic, ꝙ ille à quo ſatiſdari petit,offert cognitionẽ:q̃ro,quo iure? Et gl. dicit officio iudicis,& bñ.Dedi tibi tex.i l.5.ꝗ. ver.ob.& ꝗ.de ꝑ.ſtip. l.j.& inſt.de diui.ſtip.ꝑ rotũ,l3gl.dubitet in l.inglino.ꝗ. de dã.infe.
2 ¶Quęro,†quałr dẽt intellı ꝙ offert ſe ꝑbaturũ ſtatim,ut dicit tex. hodie ꝯſtat,hodie agamus,& ſic ea.die vr ꝙ poſſet:alibi vr, ꝙ ĩtra duos mẽſes,qñ dr,ſtatim,ut ĩ l.ſi fraudẽ.§.ſiſcalib.ꝗ.de iu. ſi.no. in l. ul.C.de ꝯpẽ.ꝯſueuit dici in §.in bonęfidei.Inſt.de ac.hic gl. intelligit intra breue tps iudicis arbitrio,& uide gl.in uer.hodie, q̃ icipit
b legatarius,&c.Gl.uerũ dicit.[b] Sed quałr † debet iudex arbitrari? &
3 eſt tex.hic ſingulariſſimus,ꝙ ſi de fideicõmiſſo põt ꝯſtare intra illud breue tps, intra ꝙ fit examinatio , an fideiuſſores ſint idonei, uel intra ꝙ debet peti iurari de calũnia:tũc ſi põt de cautione ꝯſtare intra illud modicum tps:& ſic ego formarẽ exceptionẽ meã: & ſic per iſtum tex.dico,ꝙ non debeo cauere, quia fuit ademptũ legatũ : & hic offero me probaturum intra tps, intra qđ penderet cognitio ſummaria,ſup hac cautione,ẽt hac exceptione nõ oppoſita
c & iſte eſt tex.hic,ꝙ ſit breue tps[c] arbitrandũ a iudice. Et ſic debet intelligi id ꝙ vidiſtis in l.ille à quo. §.ſi teſtõ. ſ. ad Treb.& no. in l.2.
4 C.de edi.ui.Adr.Tol.¶ † Quæro, cũ cognoſcitur ſuper hac exceptione,& apparet legatũ deberi purè:utrũ hrs q obtu it iſtã exceptionẽ,d3 ad iſtud legatũ ꝯdẽnari?Gl.dicit hic,ꝙ ſic,& uide gl.quæ incipit,ſ.qui fideiuſſores,&c.q tenet,ꝙ ſi ĩ iſta ſummaria cognitione ſup exceptione habita,apparet legatũ deberi, tunc debet ꝑſtari Sed nõne illud ẽ ꝯ.l. à diuo.§.ſi ſup reb.ꝗ.de re iud.ubi dr, ꝙ iſtud ꝙ in iſta ſummaria cognitione ꝑnunciat,nõ parat plenũ ꝑiudiciũ Br ſubſtinendo gl.iſtud eſt ideo, qa hrs ad hoc ſe vr aſtringere dũ dicit,hodie ꝯſtat,hodie agamus & ideo ĩputat ſibi, qa poterat iſtã cognitionẽ effugere ſine incõmõ,ſatiſdationẽ ꝑſtãdo,ſed in l.ꝯria non eſt quid ſibi imputet,cũ illã ſummariã cognitionẽ nõ poterat effugere,ſine magno ꝑiudicio ſui: & tex.hẽs qui ponit hãc rõnem in l.j.in ſi.ꝗ.ne uis fiat ei.¶Dr hic ꝙ cognoſcit ſummatim,q̃ro qua
5 liter fiet?†Dicit gl.ꝑ iurm.uide gl.quę ĩcipit,ſufficit ergo iurare, &
d ſic iurm eſt ſummaria probatio:[d] & eſt tex.in l.theſaurus.ſ.ad exhiben.& hoc eſt verũ tñ ſup illo capitulo , an ꝑ calũia petatur, uel nõ:& ĩ hoc ẽ ſufficiẽs ꝑbõ ꝑ iurm. Sed an legatũ debeatur uel nõ, debet ꝑbari ꝑ inſtrm,vel ꝑ teſtes.l.poſtq̃.§.ſi dies.ſ.tit.ꝑxi.Sed qñ hrs eẽt ꝯtumax,tũc fortè eẽt uerũ, q̃tũm ad miſſionẽ in poſſeſ. ex primo decreto,ꝙ eſſet ſufficiens probõ per iurm ,ut in auth. de exhiben.& intro.reis.§.ſuſpecto.& per doc.in l.cũ ꝑponas.C.de bonis auth.iud.poſſi.Dixi plenè in l.ſi finita.§.Iulianus.de dam.infec.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si is à quo.Quando res dicatur requirere altiorẽ indaginẽ, adde Bar.in extrau.ad reprimedũ.in uerb.ſummariè.& Bal.in l.ſi ex falſis.C. de traſã. vr tenere ꝙ relinquetur arbitrio iudicis,ſed certè ibi tenet idem,quod hic etiam.

b Ale. ¶ Verum dicit.Adde q̃ no.Bar.in l.4.§.ꝯdemnatum. de re iud. & quod no. Bar.in l.j.ꝗ.de glan.legen.ſed Bal.in l.3.§.ibidẽ.ſ.ad exhib.tenet ꝯriũ, dicens,ꝙ iſtud ſtatutũ debet intelligi intra triduũ.l.ſi.C.de iud.Alle.Arc.j.q.j.in ſum.Bal.ĩ l.ſi.de ord.cogni.in materia execu.Inię,de qua per Bar.in d.§.ꝯdẽnatũ.ubi tenet ꝙ relinquit arbitrio iudicis.Et adde Bal.in d.l.ij.C.de edi. di.Adr. tol. ubi dicit ꝙ arbitrio iudicis relinquit, & ẽ uerũ.ſed iudex debet arbitrari mõ tradito hic ꝑ Bar.& bñ.& uide Bal.in d.§.ibidem.& in l.C.e.Ang.in l.ille a quo.§.ſi de teſtõ.ad trebel.dicit,ꝙ ubicunq; exceptio,quę proponit,liquidari ꝑt intra tps de liberandi mature qualem ſententiam ferre debeat,ibi illa exceptio nõ dr requirere altiorẽ indaginem.alle. quæ habentur hic, & uide quæ dixi.ſ.proxi. Card. & Imo.in c.cũ in iure.de offi.deleg.tranſeunt ſimpliciter cum Bar. in d. §. condemnatum.

c Poma.tempus. Vide Ale.conſ.106.in ij.dub.in 2.uol.ꝯſ.100.in ſi.in 4.uo.Fel.in c.ueniens uer.6.dub.de teſt.Ro.conſi.76.conſi.204.

d Ale.probatio.Vide Bar.in l.j.in prin.ſ.queadm.teſt.ape.ꝑ Bar. in extrauag. ad reprimedũ uer.ſummarie.& Bar.in l.j.C.e.& de hac gl.facit mentionem Cy. ibi

1 *Mulier,quæ accepit uirum pauperem,habet remedium,l.ſi conſtante.*
2 *Debitor ut tanq̃ ſuſpectus capiat, ſuſpicio debet cauſari poſt contractum.*

a §.Si ſemel.

[a] Op.dr hic,ꝙ q ſemel recepit fideiuſſorẽ malũ imputat ſibi:ꝯ.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi mulier.ſ.ſol.ma. So.Hic ſciẽter recepit,& dic in l.3.ꝗ.de fidei.& l.inter cãs.§.abeſſe.
b ſ.mã.Op.de l.ſciendũ.[b] §.pe.ſ.q ſat.co.Sol.& tene mẽti, ꝙ hic ꝑui ſio hoĩs petit,& iõ reſtaurabitur:ibi ꝑuiſio l.Inducitur ad q. ꝑ Dy.
1 Mulier†accepit ĩ uirũ quẽdã pauperẽ hoĩem,& dedit ſibi dotẽ,mõ uult petere reſtõnẽ dotis ſm formã l.ſi ꝯſtãte.ĩ prĩ.ſ.ſo.ma.& l.ubi. C.de iu.do.Et dicit Dy.ꝙ nõ ꝑt, qa ĩputet ſibi mulier qñ accepit, & hoc tenet Dy.in d.l.ſi ꝯſtante.in prin. & hoc tenuit Cy. Ray.& omnes.Sed hoc ego nõ teneo in repetitione d.l.ſi ꝯſtãte.& ẽ rõ, qa ſi expreſſe uoluiſſet mulier renunciare illi à principio,expſſe,non potuiſſet.l.de die.& l.ſequẽti.de pactis dotalib. ideo nec tacite põt.
2 Et per hãc.l.†dico,quod ſi aliquis uult facere aliquem capi tanquã ſuſpectum ex forma ſtatuti,uel ꝯſuetudinis, ꝙ ſi cauſa ſuſpicionis ſuberat tempore quo cum eo contraxit,nõ poteſt capi: ſecus ſi po
c ſtea ſuperuenit,[c] ut hic.Facit.ꝗ.de priui.cred.l.ſi creditores.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si ſemel.Vide Bar.in l.prætorię,la 2.de prætoria ſtipulatio.
b Ale. ¶ Op.de l.ſciẽdũ.Vide Bar.in l.j.de fidei.& Ang.in l.ſi ab arbitro.q ſati.co.
c Ale.ſuperuenit.Pro ſuſpicione fugę ꝙ requirat ſuſpicio poſt ꝯctum ſuperueniſſe talis,adde Bar.ꝑ illũ tex.in l.ſi.C.de ſpõ. & Ang.in l.nemo carcerẽ. ꝗ. de exa. tri. lib.x. & latius ꝑ Ang.in l.ſi ab arbitro.ſ.qui.ſatiſ.co.& qđ no. Bar.in l.ſi creditor.de pri.cre.& ꝑ hoc dicebat.in d.l.ſi ab arbitro.reuocari practicã aduocatorũ q faciũt quẽ capi pro ſuſpecto,& nõ faciũt fidem iudici ſaltẽ per duos teſtes ꝙ tpe ꝯctę obſonis,iſte debitor fuiſſet locuples,& idoneus,& ꝙ poſtea mutaue rit ꝯdõnẽ ĩ peius,ꝑ illũ tex.de quo ibi ꝑ eũ in d.l.nemo carcerẽ, & poſtea ut crẽditor iuret ipſum debitorẽ hẽre ſuſpectũ de fuga,ſm Ang.ĩ d.l.ſi ab arbitro.alias non tenet captura,adde tñ ſm Ang.& Im.ꝑ illũ tex.in l.qui bona.§.qui dãni.de dã.inf.ꝙ ſi quis iurauit quẽ eſſe ſuſpectũ,& fugitiuũ,ut ꝑſequatur familiam pro capiendo illũ,nõ debet idıſtinctè iudex ei credere,imo iudex habet inueſtigare ꝑiecturas,& ueriſimilia, facit ꝙ no.ĩ l.ſi.C.de ferijs.ſm Im.ubi uide Bar.ĩ l.ꝑſen taneũ.C.quo & qñ.iu.& Bar.ĩ l.ait ꝑtor.§.ſi dbitorẽ.& his q ĩ frau.cre.ſed ꝙ ſufficiat iurm ad ꝑbãdũ quẽ ſuſpectũ,tenet Im.in l.j.ĩ prin.ſo.ma. ad q̃ uide quod no.Ang.in l.ſi pluſorio.de ap.in prin.& q̃ dixi ẽt poſt Bar.in l.ſi qñ. C. vñ ui. & no.Bal.poſt gl.ibi & ĩ l.apertiſſimi.C.de iud.& uide Bal.ĩ l.eũ qui idi.C. de ad. ob turp.cau.& ĩ l.ſi qs curiali.C.de epi.& cle. ubi ſing.loqt. Et facit qđ no.Bal. & Im.in l.2.ſo.ma.in prin.& addeq dixi in l.ait ꝑter.§.ſi debitorẽ.ꝗ. q in frau. cred.Iſtis adde Bar.ĩ l.ꝑſentaneũ,quo,& qñ iudex.& Bal.in l.creditor.ſi cer.pe. & ꝙ no.gl.& Bal.in ſimili.ĩ l.pe.C.de pig.ac.ubi ꝑꝑ ſuſpicionẽ l3 ꝑpria authoritate ingredi,&c.adđ tñ ad itelłm dictorũ ꝑ Bar.hic,ꝙ licet tpe ꝯctus qs icępe rit dilapidare,nõ tñ taliter ꝙ ſubeſſet timor,ſi poſtea fortius cęperit dilapidare

tamen

BUAH

tamen poterit capi, ut ſuſpectus. ſecundum Bal. in l. ſi pro ea. in prin. C. man. ubi
etiam dicit quod omnis dilapidatio non facit quem ſuſpectum, & adde quod rō
ne modici debiti non poteſt quis iudicari ſuſpectus ſecundum Bal. in auth. ſed
iam neceſſe. C. de do. ante nup. Adde Ro. conſ. 241. & 230.

LEX V.

1 *Miſſione facta cauſa legatorum, an poſſit perueniri ad ſecundum decrtetū.*

a **Is cui legatorum.** [a]Dr̄ hic, q̄d miſſus in poſſeſ. ex pri
mo decreto, non pōt ut dn̄s poſſi-
dere. Cōtra ī l. 2. §. j. ſ. ſi ex nox. cau. aga. & l. ſi finita. §. poſtea aūt. j.
1 de dā. inf. Sol. ut gl. & † tenet ꝙ pōt ꝑueniri ex miſſione fcā cā lega
torū, ad ſm decretū. Cōtra gl. habes in l. ſi finita. §. Iulianus. j. de dā.
inf. in gl. ma. Dy. ibi in additione ſua vr̄ dicere, ꝙ pōt ꝑueniri ad ſm
decretū, qn̄ eſſet legatū purum, & purificatū ut hic: ſecus ſi nō eſſet
purum, ut in gl. ɔ̄ria. Sed puto, ex uigore miſſionis factę, ut caueat,
noīe legatorū non pōt ꝑueniri ad ſm decretum, ut hic eſt tex. & gl.
h. d. in d. l. Iulianus. Rō eſt, qa ꝑ primū decretum iam eſt ɔſecutus
ꝙ petit. Petit enim ipſe non legatū, ſed petit ſibi caueri: ſed poſſeſ-
ſionem illam habet uice cautionis. l. poſtq̄. §. Imperator. ſ. ti. j. & l.
ſi finita. §. ſi quis dāni. j. de dā. infe. Iſta gl. pōt intellī, ſi petitū eſſet
legatum actione ex teſtō, & hæres eēt cōtumax, eſt facta miſſio ex
primo decreto: tunc qa per primum non eſt ſibi conſultū, ꝑuenit
ad ſm, vt l. j. & l. Fulcinius. j. ex q. cau. in poſſeſſione eat. Dixi plenè
in d. §. Iulianus. ¶ Quęro, qd in creditore, an miſſus repellat dn̄m?
Et dico, ꝙ non. l. ſi finita. §. ſi qs aūt. j. de dāno inf. & h. d. gl. ¶ Quæ
ro, qs ꝑcipiet fructus? & dicit gl. dic, ut j. §. q legatorū. ut ibi dicem[b]

ADDITIO.

a Ale. ¶ Legatorū. Vide Bar. in l. iubere. ſupra de iuriſd. omn. iud. & dic ut dixi ibi
in l. ſi finita. §. Iulianus. de damn. infec.

a **§. Si alius damni.** [a]Rō huius. §. eſt qa qui eſt miſſus in
poſſeſſionem, debet hr̄e curam bo-
norum. l. prætor. j. de bo. auth. iud. poſ. & l. ſi finita. §. ſi quis dāni. j.
de dam. infe. & j. ea. l. §. qui legatorum. ſed cauere alij de dā. infe. eſt
cura, & cuſtodia rei, ideo ſi cauet recuperat ab eo, cuius eſt ipſa res.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si alius damni. Ad hunc. §. uide. l. ſi finita. §. ſi plures. de damno infecto.

1 *An & quando uno in poſſeſſionem miſſo, cæteri uideantur miſſi.*

§. Si plures legatarij. Iſtud ꝙ dr̄ hic, eſt nouum di-
ctū, & nō eſt hodie correctū.
¶ Et q̄ro, q̄ eſt rō huius. l. inter creditorē, & legatarios? Et gl. quę ē
in l. cū unus. j. de bo. auth. iud. poſ. dicit, ꝙ legatarij ueniūt ex cā lu-
cratiua: creditores ex cā oneroſa. Hoc ēt tʒ Dy. ī l. ſi finita. §. ſi plu-
res. j. de dā. inf. Facit, ꝙ no. ꝑ eū. in c. qui prior. de re. iu. lib. 6. Nō ui
1 deo, † qualr̄ poſſet ꝓcedere: qa video, ꝙ l. cū unus. j. de bo. aut. iud.
poſ. & C. de bo. auth. iu. poſ. l. vl. & l. q aūt. §. ſciēdū. j. q̄ in frau. cre.
& in quolibet creditore gn̄alr̄ dn̄t, ꝙ vno creditore miſſo ī poſſeſ-
ſionē, oēs vñr miſſi, nec habeo l. q̄ diſtīguat cām lucratiuā, ab one
roſa. Nec obſt. iſta lex, qa qn̄q; qs petit aliq̄d officio iudicis ut hic,
& tūc non eſt creditoris: iō vno miſſo, alij q ſimilr̄ ꝑ offm̄ iudicis
uenirēt, nō viderent miſſi: qa anteq̄ ad iudiciū veniant, non hn̄t ali
quid iuris. l. cū poſtulaſſem. j. de dā. infe. & ſic eſt hic, ꝙ uno legata
rio miſſo, q veniret officio iudicis, nō vñr alij miſſi. Idē in dāno in
fecto. l. ſi finita. §. ſi plures. j. de dam. infe. ſecus ſi veniret iure oblō-
nis, quia tunc vno miſſo, omnes videntur miſſi. Nec curo ſi ex cā
oneroſa, vel lucratiua, quia etiam legatarij ſunt creditores. l. j. C. de
bo. aut. iud. poſſ. Et hoc, quod dico, probatur ex tex. l. cū unus. ubi
dr̄ in tex. quòd prætor nihil noui, &c. plenè dixi in d. l. cum unus,

a **§. Qui prior.** Idē & ſimile ē ī l. ſi finita. §. ſi plures. j. de dā.
īf. Op. de[a] re. iu. q prior eſt tꝑe potior ē iure.
Sol. Huius ɔ̄rij timore Dy. diſtinguit in l. priuilegia. j. de pri. cre. &
ī c. q prior ex̄ de re. iu. li. 6. & ꝑ gl. in l ſi, & iure. ſ. q pot. in pig. hab.
& dicatis, ut ibi dr̄, & dixi ī d. §. ſi plures. & ī d. l. cū unus. Gl. format
ɔ̄rium. & non ſoluit, uide gl. q̄ incipit, qa eiuſdē ſunt, &c. in fi. Dic
ꝙ hic ē certū de mēte legis, ibi nō, & no. ꝑ Dy. in l. nec. n. j. de ſolō.

ADDITIO.

a Bar. ¶ Op. de. hoc. Brocardum, qui prior eſt in tempore, potior eſt in iure, adde
ꝙ habet locum etiam in quærendis tex. eſt in l. cum oportet. in fi. C. de bo. quæ li.
& uide Bal. in l. hac edictali. §. ij. C. de ſecnnd. nup.

1 *Legatarius ſm hęc tꝑa an hēbat tacitā hypothecā & qn̄ ꝓferat creditorib.*

§. Poſtquam rei ſeruādæ. Op. C. cōm. de le. l. j.
ubi habet hypothecā
à tꝑe mortis, ergo ꝓfert creditori poſtea miſſo. l. eos. C. qui po. in
pi. hab. Gl. fatet ɔ̄riū, ꝙ hodie ꝓfert, & ſic tenet gl. qa ſm iſta tꝑa, le
gatarius nō hēbat tacitā hypothecā: ꝙ eſt ɔ̄ tex. in l. creditorib. j.
a de ſepa. Pręterea, poſito[a] ꝙ † legatarij hn̄t tacitā hypothecā, credi
1 tores non, adhuc iſta gl. nō dicit uerū. Nā legata debent ęre alieno
deducto. d. l. creditorib. & l. ſi uniuerſę. C. de le. & l. j. §. ſi is qui. ſ. ad
Tre. Cy. in l. ij. C. q bo. ī pig. hab. ſuſtinet gl. iſtā, ꝙ verū eſt, ꝙ credi
tores præferant legatarijs ſi hæreditas nō eſt ſoluēdo legatarijs, &
creditorib. Sed ſi hęreditas eſt ſoluendo legatarijs, & creditorib.
tunc præfertur legatarius in re legata, quia creditor debet prius ɔ̄
hr̄dem agere. l. ſcimus. §. ſi verò creditores. C. de iu. deli. & bn̄ dicit.

ADDITIO.

a Pom. poſito. Et de hoc eſt caſus in d. l. creditorib. & uide Bal. in l. 3. C. ut in poſ.
leg. & Ang. ff. de iud. l. quod legatur. Bal. in l. 3. C. eod.

1 *Sententia lata contra unum, non poteſt mandari executioni contra alium
qui habet rem, quam ille dolo deſiit poßidere.*

2 *Pactum de ingrediendo rem propria authoritate, nō exercetur contra ſin
gularem ſucceſſorem, ſine aliquali cauſæ cognitione.*

§. Qui in poſſeſſionem legatorū. Not.
quod
miſſus in poſſeſſionē mittit̄ in bonis hr̄ditarijs, &c. Op. j. ea. l. §. Im
perator. So. qn̄ mittit̄ ex edicto, loq̄t̄ hic: ſed qn̄ mittit̄ ex reſcripto
1 loq̄t̄ in bonis hr̄ditarijs, vt ibi dicā ꝑ tex. iſtū Et ſimile † dn̄t doc. ul-
a tramō. & Cy. cum eis, ꝙ ſnīa lata ɔ̄ vnum pōt mandari[a] executioni
ɔ̄ aliū, qui habet rē, q̄ ille dolo deſijt poſſidere, & caſus vr̄ hic. Iſtud
vr̄ probari. j. e. l. ſi legatorū. & l. fi. C. eo. & l. certa. & per Cyn. C. dę
aliena. iud. mutan. cau. fact. l. j. in 8. q. Sed iſtud dictum, eſt ɔ̄ caſum
expreſſum ī l. j. §. neceſſario. ſ. ſi ven. no. mulier in poſ. mit. Pro hoc
eſt tex. Inſt. de actio. §. itē ſi quis in fraudē, & C. & ff. ꝑ totum, q̄ in
fraudē creditorum, ubi non pōt agi ɔ̄ eū, qui poſſidet res credito-
rū alienatas, niſi prius agat̄ reuocatoria. Nec ob. iſta lex: qa eſt ſpāle
2 fauore legatorū & fideicōmiſſorū hoc nō hēt locū in alijs. ¶ † Vlti
mò iſte tex. probat unam meam opi. q̄ poſui in l. ſi creditores. C. de
pign. & dico ibi, ꝙ per pactum de ingrediēdo propria authoritate
licet poſſet cōtra principalem creditorem ingredi ſine aliqua cāæ
cognitione: tn̄ ɔ̄ ſingularem ſucceſſorem debeat adhiberi aliqualis
cāæ cognitio. Et pro hoc iſte. §. cum gl. quæ incipit, ut infra e. l. fi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Mandari. Sed Bal. in l. pe. C. de his quæ in frau. cre. limitat quæſtio. Bar.
uide licet ubi ſola poſſeſsio translata fuiſſet. ✻ Et uide Rom. conſi. 246. Bart.
in l. a diuo pio. §. ſi ſuper rebus. ff. de re iud.

PVTEVS.

1 *Miſsio poteſt fieri in bonis quæ ad debitorem pertinent iure directi do-
minij, uel utilis, uel quaſi.*

2 *Differentia, an ſit inter res, quæ pertinent iure dominij ad debitorem, & a-
lias, in modo interponendi decretum.*

3 *Bona reperta apud debitorem prę ſumuntur ſua, & ideo dicenti non eſſe de
bitoris, incumbit onus probandi.*

1 **§. Bonorum.** No. ex † iſto tex. ꝙ pōt fieri miſſio in bonis
quę ad debitorē pertinent iure dn̄ij directi
uel utilis, uel quaſi: ſecus ſi nullo iure detinet, ut ī dic. §. ſi depoſita.
2 † Quęro, utrum in modo interponēdi decretū ſit dr̄ia inter res, quę
ꝑtinent de iure dn̄i, & alia. Rn̄. q̄tum eſt in interpoſitione primi de
creti: nulla vr̄ dr̄ia, ut hic: ſed in interpoſitione ſecūdi decreti, eo ca
ſu quo hr̄et locū, eſt dr̄ia: qa in reb. q̄ poſſident̄ iure dn̄i, p̄tor iubet
eum eſſe dn̄m: ſed in alijs quæ non poſſident̄ iure dn̄ij, p̄tor inter-
ponit decretum hoc mō, ſtatuo, uel decerno tibi, ut utaris illo iu-
re in talib. reb. quo debitor utebat̄, & iſtam formam dat Iuriſc. in l.
3 ſi finita. §. ſi de vectigalib. de dā. infe. ¶ Formo unā q. † in uer. ſi de-
poſita. Venit ille, qui depoſuit, & dicit, non potuit fieri miſſio in
hac re, quia eſt mea: cui incumbit probatio? Glo. habes in l. ob ma-
ritorum. C. ne uxor pro ma. & l. j. C. de priui. fiſci. ꝙ q̄ ſunt reperta
a apud debitorem, præſumuntur ſua.[a]

ADDITIO.

a Ale. ¶ Sua. Adde ꝙ idē tenet Bar. in l. a diuo. §. ſi ſuper re. de re iu. & in l. q dā in
ſuo de ꝓd. inſt. & Bal. in auth. & qui. de bo. auth. iu. po. & Bal. in l. ēt. C. de exce.
rei. iud. & eſt gl. in l. ij. C. ne uxor. pro mari. & ibi tenent idem Cy. Bald. & Saly.

§. Si ex duobus. Tene menti iſtum caſum, qn̄ eſt facta
miſſio in parte rei communis, ꝙ alius
in cuius partem non eſt facta miſſio, pōt ſatiſdare, & adminiſtratio
nē rei recipere. Gl. ſignat ɔ̄ria, & non ſoluit, uide gl. q̄ incipit, conſi
lium, &c. in fi. Sol. iſtud ideo, quia in ſtiplōne deducitur operis de-
ſtructio, quę eſt indiuidua: hic deducit̄ legati ſolutio, quæ ē diuidua,
eadem ratione cautionis præſtatio, quæ eius naturam ſequitur, ut
ſupra ti. j. l. j. §. ſi quis ſub conditione. Iac. de Are. & Oldr.

§. Imperator. Iſte eſt bonus. §. Quęro, à quo tꝑe incipit
currere tp̄s ſex menſiū? Et gl. dicit ꝙ à tꝑe
quo fuit petita cautio. Iſta lect. gl. eſt uera in ſe, & quo ad text. non
tn̄ ſatisfacit perfectè, & ideo quęro, quid ſi non potuit peti cautio:
quia fuit remiſſa, ut ſupra ti. j. Rn̄. ꝙ tex. eſt in l. certa. C. eo. ꝙ curre
re incipit à die, qua fuit petitum debitum. Vlterius iſtud quod di-
cit, ꝙ à die petitæ ſatiſdationis, non vr̄ uerum: quia licet ſatiſdatio-
nem petam, non eſt hæres in mora præſtandi legatum. Et ad hoc,
ut fiat miſſio, requiritur mora hæredis. Reſpon. & fateor oppoſi-
tum, ꝙ licet ſit petita cautio, non ſufficeret, niſi hæres fuiſſet in
mora non præſtandi legatum, ſi dies legati non ceſſiſſet, non habe-
ret locum iſtud reſcriptū, & gl. ſentit hic. Habes ergo probare ſex
menſes elapſos a die petitæ, uel debitæ cautionis. Item ꝙ ceſſit dies
legati. Item ꝙ hæres fuit in mora præſtandi legatū. ¶ Et cum hoc
ſit, ꝙ ſm iſta tꝑa non teneantur ſoluere de ſuo legatario. l. ſi uniuer
ſæ. C. de leg. & l. j. §. ſi is qui quadringenta. ſ. ad Treb. quæro, quo-
modo hic fit miſsio in poſſeſsionē bonorū hęredū? Rn̄deo, ꝙ ſm
iſta tempora non tenetur ultra uires hr̄ditarias, tamen præceſsit

miſsio

BUAH

miſsio in bonis hr̄dis,& facit,ut ſoluat vſq; ad uires hr̄ditarias. l. in
quantitate.in fi.& l.ſi poſt miſsionem. ſ̄. ad l. Falc.
a §.Ceſſatum. [a]Non pōt dici ceſſatum ſi non eſt perſona
quæ interpellet. Simile eſt in l. cū quidam
§.ſi pupillo.ſ̄.de uſur.Op.de l.j.§.nō exigit.ſ̄.e.So. Aliud in miſsio
ne q̄ fit ex reſcripto,& aliud in miſsione quę fit ex edicto. Vide gl.
quæ format ꝯria,& non ſoluit,& uide eā,q̄ īcipit,hr̄ditas iacēs. Ad
l.operis.rn̄.ibi loquit̄ in nunciatione,q̄ fit rei,non pſonæ:hic uero
in nunciatione,quæ requirit moram,quæ mora in caſib. noſtri. §.
legitimè contrahi non pōt.l.ſi ex legati cā.j̄. de uer.ob. Ad l.fin.de
nau.feno.rn̄.ꝙ ibi loquitur in pœna,quæ ex ꝯ̄ctu defuncti deſcen
dit,& ideo iacente hæreditate cōmittitur,ut j̄.de uer.ob.l.ad diem.
hic aūt ex reſcripto non fit miſsio in bonis hæreditarijs,niſi ex mo
ra ipſius non ſoluentis,quæ non poteſt committi iacente hæredita
te,cum per aditionem incipiat deberi,ut ſupra e.l.j.§.fin. l.& ſi ne-
mo.de reg.iur.Oldra.

ADDITIO.

Alex. ¶ Ceſſatum.Facit ad no.per Ant.de Ro. in l.iiij. §. prętor. de dam. inſe.

1 *Prignoratitia quòd habet locum pro pignore prætorio ſicut pro conuentio nali,& in ea habet locum dolus,& lata culpa,non leuis. nu.3.*
2 *Fructus pignoris conuentionalis,ſicut prius computantur in uſuram quā in ſortem ita & in prętorio pignore.*
4 *Miſsione facta in poſſeſsionē legatorum,non peruenit ad ſecundū decretū.*

a
1 §.Quæri. poterit. [a]Iſte eſt bonus.§. & no. † ꝙ pigno-
ratitia habet locum pro pignore p̄
2 torio,ſicut pro ꝯuentionali.†no.ꝙ ſicut in pignore ꝯuētionali fru
3 ctus ꝯputantur prius in uſurā q̄ in ſortē,ſic & ī p̄torio.Itē uides†hic
ꝙ pignoratitia hēt locū ꝑ p̄torio,ſicut pro ꝯuentionali , & dixi uo
bis,& Ia.de Are.all.in l.vtiq;.j̄.de dā.īfe.tn̄ vnū ſcias,ꝙ ī iſta pigno
ratitia venit dolus & lata culpa,nō leuis.l.prætor.§. eſt præterea. j̄.
de bo.auth.iud.poſsi.& l.ſi finita.§.ſi qs dāni.j̄.de dam.infe.¶ Vlti
b mo uidetur[b] hic caſus,pro opi.†quā tenui.ſ̄.in prin.ꝯ̄ Dy.ꝙ in poſ
4 ſeſsione legatorum facta miſsione,non pōt perueniri ad ſ̄m decre
tum:quia non poteſt plus permitti,niſi frui tātum,ut hic,quod no.

ADDITIONES.

Alex. ¶ poterit. Et iſtum tex. all.Bar.in l. d finita.§.Iulianus. in ver.quæro ut-
rum miſſus ex primo decreto faciat fructus ſuos.de dam.infe. Et ad iſtum tex.ui
de Bal.in aut.& qui.C.de bo.auch.iu.poſ.& iſte tex.eſt unicus.Adde Bal.cōſ.54.
li.j.& ibi,an ualeat ſtatutum ꝙ lucretur ? & an minor pati debeat tale dānum?
b Ale.uſ̄.Sed an pro pignore pretorio competat hypothecaria , uide Imo. in l. ſi
q miſſum.§.fi. de dam.infect.& ibi uide Roma.

1 *Sequeſtratione rerum facta,quæ ſeruando ſeruari non poſſunt , res uendi- tur,& pretium retinetur.*
2 *Frumento percepto ex fundo alieno per plura tempora præterita, an per- cipiens teneatur ad æſtimationem per tempora,uel ſufficiat quod reddat frumentum.*
3 *Decreto ex primo re capta,ſi non habet quis ubi teneat,poteſt illam alteri dare,ut teneat.*
4 *Differentia quando fit miſsio in poſſeſsionem ex edicto , & quando fit ex reſcripto.*
5 *Creditor miſſus in poſſeſsionē æquiparatur miſſo in poſſeſsionē ex edicto.*

a §.Qui legatorum Seruandorū. Iſte eſt bo
nus.§. [a] &
op.de l. in uenditione. §. j. de bo.auth. iud. poſ. Rn̄. hic loquit̄ in
legatarijs,ibi,in creditorib. Vel aliter ibi loquit̄ qn̄ ille, ꝯ̄ quem eſt
facta miſſio, nolebat colere , ſed alteri colēdum locare : hic per ſe
uult colere,& ideo ad eum pertinet cultura,niſi fuerit facta miſſio
b ex reſcripto.¶ Primo no.[b] ad illud,qn̄ fit†ſequeſtratio rerū,q̄ ſer-
1 uari non pn̄t debent vendi, & pretium retineri in ſequeſtro, ar.hu
ius literę,& tex.habes ī l.litib.C.de agr.& cenſi.li.11.& l.fi. j̄. de re
2 quir.re.¶†Secundo no.ſi aliquis percepit frumētū ex fundo tuo,
per plura tpa pręterita,an tenetur tibi ad reſtitutionē fructū,uel ſuf
ficit ꝙ reddat æſtimationem,per tpa.Hæc lex vr̄ uelle ꝙ teneat̄ ad
æſtimationem: quia nō potuit ſeruari. Dixi tibi in l.diuortio.§. ob
c donationes.ſ̄.ſo.ma.ubi vr̄ caſus,& Cy.vr̄ velle[c] in l.j.ſ̄.de pig.ac.te
ne menti iſtud ꝙ dr̄ hic,& uide gl.ſuper uerbo,nulla domus. q̄ in-
3 cipit,ſua uel teſtatoris,& no.tex.†cum gl.ꝙ qn̄ capitur in tenutā ex
primo decreto aliquid,& tu nō habes ubi teneas , permittitur tibi
4 alij dare,ut teneat,ſecus ſi habeas ubi teneas,arg.huius gl.¶† Quæ-
ro,quot differentiæ ſint inter miſsionē ex edicto,& reſcripto?Gl.
ponit duas dr̄ias,& multæ ſunt dr̄iæ.Ex edicto fit miſsio ab initio,
ēt ante aditam hr̄ditatē.l.j. §.fi.ſ̄.eo. ex reſcripto poſt aditam hr̄di-
tatem,& ſex menſes , vt in ver.ceſſatum. Item edictum non req̄rit
moram hr̄dis.l.j.§.non exigitur.ſ̄.eo.reſcriptum ſic,ut in §.ceſſatū
& §.ſatisfactionis.Item per edictū fit miſsio in bonis hr̄ditaris,ꝫ ut
§.qui in poſſeſsionem.ſ̄.ea.l.per reſcriptum ī bonis hr̄dum, ꝫ ut in
§.qui prior.& §.Imperator.Item inter edictū, & reſcriptū eſt dr̄ia
in cultura.ut hoc.§.Item eſt alia dr̄ia:qa miſſus ex edicto,de poſſeſ
ſione,præſtita ſibi ſatiſdatione,recedit,ut ſ̄.ti.j.l.ſi legatarij aduer-
ſus.ſed miſſus ex reſcripto nō recedit,niſi ītegrè ſibi ſatisfiat, ut j̄.
e.l.ſi pecuniæ.§.fi.& ibi dicam.Ex iſtis dictis,& ex uerbis,quæ dixi
5 in uer.ſex aūt menſes.habes colligere practicam reſcripti.¶† Vlte
rius quæro,ſi creditor eſt miſſus in poſ.an æquiparet miſſo in poſ-
ſionē ex edicto?Br̄,ſi creditor mittit ī poſ.qa debitor nō defende-
rit,tūc æq̄parat̄ legatario miſſo ī poſſeſſionē ex edicto.l.ſi finita.§.
ſi qs āt.j̄.d dā.inf.Si verò ē miſſus ī poſſeſſionē:qa nō ſoluit,tūc ęq̄
parat̄ legatario miſſo ex reſcripto,l.ſi pecuniæ.j̄.e.& ibi videbitis.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Bonus.§.Iſtum tex.in uer.colligere.all.no.Bal.in auth.ei qui. C. de bon.
auth.iud.poſsi.ꝙ res mobilis debet eſſe apud miſſum ex primo decreto,uel ſeq̄-
ſtrari,ſi eſt ſuſpectus,& per Bar.in l.ſi finita.§.ſi quis autem.ff.de dam.infe.
b Barb. ¶ Primo no.Et uide Bar. in l.ſi oleum. ſupra de dolo.
c Alex. ¶ Videtur uelle.Et uide Bar.in l.ſi finita. §.ſi quis aūt.de dam.infec.

a §.In poſſeſsionem miſſus. [a]Iſte eſt bonus caſus
Op.ꝙ poſt.lit.cont.
nō pōt peti cautio.l.Pōponius.§.ratihabitionis. ſ̄. de ꝑc. Rn̄. illud
ꝙ dr̄ in l.Pomponius. §. ratihabitionis. habet locū in cautionib.q̄
prętantur à procuratore,& ideo non petūtur : qa vr̄ eius perſona
approbata:ſed lex iſta loquitur in alijs cautionib.quæ ab ipſo prin-
cipali præſtant̄,non à procuratore. Itē cautio iſta non p̄ſtat̄ occa-
ſione litis,ſed debebat,nulla lite pendente.l.ēt. j̄.e. & ſic pendente
lite,& pendente appellatione pōt peti.l.poſtq̄.§.Imperator.ſ̄.tit.j.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Miſſus.Iſtum tex.alle.Bar.in l.j.in 6.q.ſ̄.de iuriſd.om.iud. in l. ſi finita.§.
Iulianus.de dam.infe.

§.Miſſus in poſſeſsionem. Quæro, utrum iu-
dex poſſet dare li-
centiam miſſo in poneſsionem , ꝙ poſſet ingredi ſua authoritate?
Hic vr̄ tex.ꝙ nō.Gl.vr̄ ꝙ ſic in l.meminerint.C. un̄ ui. & ibi Cy.&
gl.in l.iuſte. j̄.de acq.poſ.& ibi Ia.de Are.& Ol.& ibi dixi.Nec ob.
iſte.§.ꝙ verum eſt, ꝙ tua authoritate non potes ingredi ſi inuenis
reſiſtentes: quia illa reſiſtentia debet fieri per officiales:ſecus ſi tibi
non reſiſtit̄ : qa tūc pōt dari licentia,ut tua authoritate ingrediaris.

1 *Decretum primum ſicut interponitur in nomine debitoris,ſic & in officio iudicis.*
2 *Practica interponendi primum decretum in nomine debitoris.*

§.Si Titio purè. Iſte eſt difficilis.§.& h. d. in ſumma. Si
legatarius, à quo relictū eſt fideicom-
miſſum nō cauet fideicōmiſſario ſuo,fit miſſio in ea,re, uel iure ꝙ
1 hēt pro legato,vel eius occaſione.h.d.¶†No.ꝙ ſicut p̄t primū de-
cretū interponi ī noīe debitoris,& ſic in iudicis offō p̄t īterponi.
Op.& vr̄,ꝙ iſte fideicōmiſſarius debet agere ꝯ̄ hr̄dē directò, nō ꝯ̄
legatariū,vt §.pro ſcđo. C.de cad.tol.& l.ſi ab e. ſ̄. de vſuf. leg.Sol
Ibi loquit̄ qn̄ legatū deficit,& apud hr̄dem remāſit , hic nō deficit
Op.de l.ſi quis ſeruū.§.certam.ſ̄.de le.ij.ſo.Ibi loquit̄ qn̄ legatario
a primo,nulla culpa poterat imputari.Quæro,qn̄[a] fit miſſio in poſ-
ſeſionē in noīe debitoris?Scitis ꝙ pignus p̄toriū non ꝯ̄hit̄, niſi fiat
2 miſſio realis.l.non eſt mirū.ſ̄.de pig.act. † qūo in noīe debitoris p̄t
fieri miſſio,cū eſt impoſſibilis, ut gl.in l.fi.in prī.j̄.de do. Practicā
ponit gl.ī l.j.C.de p̄to.pig.hoc eſt uerum , qn̄ pignus p̄torium eſt,
ſed ſi pars ipſa principalis vellet cedere,tūc ceſſio hr̄et uim traditio
nis: quia illud ꝙ operatur in corporalibus traditio , illud operatur
ceſsio in nominibus debitorum,ut gl.in l.vl. C.qn̄ fiſcus uel priua.

ADDITIO.

a Ale.Quęro qn̄.No.ꝙ qn̄ fit miſsio in noīe debitoris , adde Bal. in l.ij. C. qn̄ fi-
ſcus,uel priua.& Bar.in d.l.pen.& per Bar.in d.l.à diuo.§.ſic quoque.de re iudic

LEX VI.

Si pecuniæ numeratæ.

1 *Miſsione facta in poſſeſsionem ab ea non receditur, niſi prius ſoluatur.*

a
1 §.Qui fideicommiſsi. [a]Not.ꝙ† non receditur de
poſſeſſione , niſi prius ſol-
uatur,ut hic.& l.his conſequenter.in fi.ſ̄.fami.ercis.& l.eū q.j̄.de
pri.cre.& l.ij.circa prin. j̄.ꝑ hærede.¶ Op.ſ̄.ti.j.l.ſi legatarij aduer
ſus.& C.de bo.auth.iud.poſ.authen.ei q.& l.ſi finita.§.ſeq.j̄.de dā.
infe.Rn̄.tex.iſte in fi.No.ꝙ tūc receditur à poſſeſſione,qn̄ fit illud
quod ſi factum fuiſſet ab initio poſſeſsio non fuiſſet data. Vnde ſi
quidem miſsio in poſſeſsionem eſt facta:quia non ſoluitur, nec re-
ceditur niſi ſoluatur,ut hic,ſi miſsio eſt facta: quia non ſatiſdat̄,ſta-
tim cùm ſatiſdatur,receditur.l.ſi legatarij aduerſus.ſ̄.tit.j̄.ſi miſſio
eſt

ADDITIO.

Ale. ¶ Qui fideicō.Iſte tex.non eſt alibi ſm̄ Bar.in l. conſentaneum. C. quomō
& quando iudi.uide per Bar.in l.ſi finita.§.Iulianus. de dā.infect. dixi poſt Bar.
in l.eum qui.de priui.credi.& ipſum ſing.limita,ut per Ang.in l.ſi finita. §.item
uideamus.de dam.infect.& ibi dixi poſt Bar.& ideo dicit Bal.no.in l. ignorare.
C.de reſti.mili.quod contra præſentem contemnentem ſoluere ,poteſt procedi
ad primum , & ſecundum decretum. Et ideo in executione ſententiæ miſſus nō
recedit,niſi ſibi ſoluatur ſecundum Bar.in l.properandum.§.ſin autem reus.C.dę
iud.Et iſtis adde Bar.in auth.ei qui.de bon.aut.iudi.poſ.& uide Bar. in l. neque
impuberes.ſ̄.de in ius uocand.

BUAH

eſt facta: quia eſt contumax in non ueniendo, ſtatim cũ uenit, re-
a ceditur, ut in dicta authen. ei qui. Idẽ uidetur uelle quędam deciſio Papæ in c. ex parte. extra. de uerb. ſigni.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Idem uidetur uelle. Idem tenet Bar. in l. properandum. §. ſin autem reus. ꝑ gl. ibi, & idem Bal. & doc. uide Ang. in conſi. 222. & adde Bar. in l. ſi debitor. §. ſi antiphona. ſupra. de pigno.

LEX VII.

Cùm venter. Gl. Quærit de ratione. Dic ꝙ eſt ſpeciale ratione uentris: aliæ ſunt truffæ.

LEX VIII.

Si legatorum. Hanc. l. examinaui, ut uidiſtis in l. is cui. §. qui in poſſeſſionem. ſupra eodem.

LEX IX.

Etiam ſi condemnatus. Quæro qualiter poteſt deſiderare? Dic quod ex reſcripto, uel ex edicto quocũque mõ uult, uel iudicis officio, ut j. de re. iud. l. diuo. §. ſi ſuper rebus.

LEX XII.

Municipio. Guli. de Cu. allegat iſtam legem in l. nulli. ſ. ꝙ cuiuſque uni. & eſt qõ, an qñ decuriones creant ſyndicum, ſit neceſſaria authoritas pſidis, uel ſuperioris? Et dicit ipſe ꝙ non. Dixi in l. actor. j. rem ra. hab. Iſta. l. vr facere ꝯ, ſed bene reſpiciendo, non facit: quia non loquitur de decreto in conſtituendo ſyndicum, ſed de decreto de mittendo in poſſeſſionem.

LEX XIIII.

1 *Caſus in quo miſſus in poſſeſsionem ex primo decreto, lucratur fructus.*
2 *Vxor an ſit alenda a tempore mortis uiri.*

1 **Quæ legaturum.** †Not. caſum ſingularẽ, ꝙ lucratur fructus miſſus in poſſeſſionem ex primo decreto. Quæro qd in filio, & ꝓnepote? & dicit gl. ꝙ nõ eſt eadẽ rõ, cũ mulieres ſunt obſeqoris vitę. ¶ Quęrit gl. qd ſi ſint alię mulieres? Et dic, ut gl. & tene primã, ꝙ eadẽ rõ ſit in alijs mulierib.
2 Vltimo. †gl. dicit ꝙ iſta lex eſt in ar. ꝯ uxorem, an ſit alenda à tempore mortis viri. Dic de iſta qſtione, ut dixi in l. diuortio. ſ. ſol. ma.

LEX XV.

1 *Pactum ingrediendi fundum propria authoritate, exercetur contra eccleſiam ad quam res peruenit.*

a
1 **Interdum.** [a]Iſta lex fortè non eſt alibi, & no. eã. Ego†formabo vnã quæſtionem in l. ſi creditores. C. de pig. Habeo ptãtem ingrediẽdi mea authoritate in talem fundũ: uel domũ, quæro ſi ille fundus, vel domus efficitur eccleſię, an illa poteſtas ingrediendi tranſeat in eccleſiam? Inn. ponit in c. verum. extra. de foro cõpe. & dicit, ꝙ non. Hoſt. dicit contra, & in hoc reſidet Io. An. & ego in l. ſi creditores. tenui opi. Hoſt. ꝯ Inn. & allego. l. ſi quis curialis. C. de epiſ. & cle. In contrarium facit iſta lex. Sed breuiter aliud eſt rem effici eccleſiæ, aliud eſt rẽ effici religioſam: quia non omnis locus, quẽ habet eccleſia, eſt religioſus: quia ſi eſt religioſus. tunc non tranſiret illa licentia ingrediendi, ut hic.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Interdum. Facit ad hoc. l. fin. ff. de litig.

LIBER XXXVII.

TITVLVS PRIMVS.

De bonorum poſſeſſionibus.

¶ Gl. continuat iſtam rubricam ad præcedentia. Dic ut in gl.

LEX PRIMA.

Bonorum. In hac lege, cum ſequenti Iuriſconſultus ponit effectum bonorum poſſeſſionis agnitę, quem effectum probat duabus rationibus.

LEX II.

1 *Bonorum poſſeſſor, quando habeat directum dominium. & quando utile.*
2 *Bonorum poſſeſſor, licet habeat uicem hæredis, non tamen eſt uere hæres.*
3 *Hæreditas quæ defertur alicui ex conſtitutione alicuius inferioris à Principe, non efficitur ille heres iure directo, ſed habet bonorum poſſeſsionem. Statutum conditum ab inferiori à Principe, an dicatur ius prætorium.*

In omnibus. Ibi, hñr, & ideo ſicut per aditionem hr̃ditatis quæruntur omnia iſta, ita per bono. poſſeſſionem agnitam, & admiſſam. Cõtra hanc. l. op. dr̃ hic, ꝙ appellatione bonorum continentur ꝯmoda, & incõmoda. ꝯ in l. mulier. ſ. de iure do. So. ut dicã. j. l. proxi. ¶ Item dr̃ hic ꝙ bono. poſſeſſio omnia tribuit. Contra, agnitio ſola nõ tribuit oĩa, ut j. de acq.
a poſ. l. cum hr̃des. & l. facta. in prin. ſ. ad Treb. & ibi no. Sol. [a] ꝙ hic in commodis, quæ ſunt iuris, ſecus in his quæ plurimum facti hñt, ut poſſeſſio, ut in ꝯrio. No. ꝙ iſta eſt regula generalis, ꝙ ubicunq; ex diſpõne legis, uel hominis transferuntur aliqua bona ipſo iure, nunq̃ tñ transfertur poſſeſſio ſine apprehenſione: hoc hẽs hic in bonorum poſ. Idem in hr̃de extraneo. l. cum hr̃des. in princi. j. de acq. poſ. Idem in hæréde ſuo, ut no. in l. cum miles. ſ. ex quib. cauſis maiores. licet ꝯrium notetur & malè in l. in ſuis. de li. & poſth. Idem in fiſco, in quẽ transferuntur bona vacantia, ut no. in l. ſicut. j. quod cuiuſq; uniuer. §. fi. Idem in eccleſia in quã transferuntur bona conuerſi, ut tenent doc. in auth. ſi qua mulier. Inn. in c. in pñtia. de probatio. Idẽ in occupatione uniuerſali. l. ſi adoptauero. j. de præc. & ſic ab iſtis talib. nunq̃ petent iudicium poſſeſſorium, ni ſi probent de apprehenſione. Tertio opp. ꝙ bonorum poſſ. non tribuat ius, ut in poſſeſſione Carbon. & uentris nomine, ut ad Carbon. l. j. per totam. l. & in tit. ſi mulier uentris nomine, per totum
1 So. gl. ut in ea habes. Item op. dr̃ hic, ꝙ bonorum † poſſeſſio nõ tribuit dominium directum, ſed utile, ut utiles actiones. l. ſi ſine. §. ſed ꝙ Papinianus. ſ. de mino. Duæ glo. hic poſitæ, & una in l. j. alia in ij. fatentur ꝯrium. Dy. vr̃ limitare iſtas gl. ſic, ꝙ ſunt uere qñ dñiũ directum, uel actiones directę ſunt apud alium: q̃a tũc tñ utiles tranſeunt, ut ibi: ſed qñ directę nõ ſunt apud aliũ, tunc bonorum poſſeſſor habet dominiũ directum. Rõ: q̃a ex perſona hr̃dis non debet imutari ꝑdõ obligationis. l. 2. §. ex his. j. de uer. ob. Aduertatis, iſtud dictũ Dy. non eſt verum: quia ꝯ caſum. l. pe. §. fi. C. ad Tre. ubi directum dñium, vel actiones directæ, nõ ſunt apud alium, ut qñ aliqs ſine hr̃de decedit, & tñ utiles trãſeũt. ut ibi dr̃. Aduerte, ſi apud aliũ non ſunt directæ, uel directũ dñium, tñ eſſe ſperatur, uel poſſibile eſt eſſe, ut qñ de iure ciuili aliquis filio emancipato præfert, uel alteri cognato, tunc iſta gl. dicit veritatem: quia ad impedimetum ne bonorum poſſeſſiones quærãtur directè, ſufficit ſpe ꝙ poſſent eſſe apud alium, vt l. ſi duob. §. fi. & ibi no. ſ. de le. j. & l. cum quidã. §. ꝙ dr̃. de acqui. hær. Si uerò non ſunt apud alium, nec eſſe ſperatur tunc dñium directum eſt apud bonorum poſſeſſorẽ, & tunc verũ dicit Dy. Si verò apud neminẽ eſt directum dñium, tunc res eſt vacans, & in nullius bonis eſt, & ſic per occupationẽ, dñium fit occupantis de iure gentium. Sed in actionibus eſt maius dubium. Sed diceremus idem in actionib. hr̃ditarijs, vt directæ ſint penes bonorũ poſſeſſorum. Rõ: quia prætor non põt facere hr̃dẽ directè. §. quos aũt. Inſti. de bon. poſ. ſed benè põt transferre in alium unam directam actionem, & directũ dñium, vt l. ꝑtor. in prin. j. de dãno. inf. & facit ꝙ no. in l. j. & ij. ſ. de bon. poſ. hær. petiti. Quicquid autem ſit, ſiue dicamus actiones eſſe directas. ſiue utiles, ſemper tamen gl. dicit ꝙ ſunt ciuiles, ſed ex extenſione prætoris, ut notatur in d. l. j.
b & 2. ſupra de bonorum poſſeſſoria hereditatis petitio. ¶ Item hic
2 dr̃, †ꝙ bonorum poſſeſſores ſuſtinent uicem hr̃dum. Contra. Inſt. e. §. quos autem. dicit gl. ſupra de bo. poſ. hære. peti. l. j. Fateor, quod habent uicem hæredum, non tamẽ fierent uerè hæredes: quia prætores hoc facere non poſſunt, ut dicit. §. quos autem. & bene dicit:
c quod no. Quare ex hoc [c] dico, quod † ſi aliqua hæreditas defertur
3 ex conſtitutione alicuius præſidis uel inferioris à Principe, ut Ducis, uel Marchionis, tunc omnes iſtæ hæreditates non poſſunt deferri, ut fiant aliqui hæredes directò, ſed iure bonorum poſſeſ. & ſic oportet quod agnoſcatur coram iudice. Item perit ſpatio centum dierum, uel anni, ſed hæreditates, quæ deferuntur ex forma ſtatuti, uel Principis authoritate, benè deferuntur iure directo.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Sol. Vide Bar. Ang. & doct. in l. ex aſſe. de hære. inſtit.

b Barb. ¶ Itẽ. Et pro hoc uide glo. in c. j. ſi de inueſti. lis ora. inter do. & uaſal. in uer. obſeruetur, & Io. An. in ti. de inſtru. edi. in §. porro. & in addi. quæ incip. hæc ſubſcriptio. Iſtud dictum Bar. hic, in l. j. de uer. ob. in l. ſi de pe. & in l. omnes populi. in j. q. prin. de iuſti. & iur. & in l. ij. §. i. pro emptore. intelligas ꝙ habeat uim iuris ꝑtorij, & durat anno actio, quæ ex eorum ſtatuto oritur, ſi eorum officium erat annale, & ſimiliter per ſex menſes, ſi per ſemeſtre erant officiales ſex dñi: ſed ſi offñ eorũ eſſet ad eorũ uitã, uel ad beneficiũ, ut ẽ officiũ epiſcopi, uel marchionis, tunc tale ſtatutum diceretur ius ciuile, & actio, ſeu condictio ex eẽt perpetua, ſicut ſi naſceret ex ſtatuto populi, ut probatur inſt. de ppe. & tẽ. ac. circa prin. & facit. l. ſufficit de cond. inde. & c. ſi gratioſe. de reſcr. in 6. & facit qd̃ not. Bar. in l. de pupillo. §. ſi qs ipſi prætori. de ope. no. nun. ẽm aliquos. Adde ꝙ conſtitutio epiſcopi appellatur ius prætorium, ita etiam tenet Bal. in l. id qd̃ pauperib. de epiſ. & cle. & in l. ſiue pars. C. de dila. ſed Bal. in l. recepticia. de conſt. pec. tenet contra Bar. hic, & dicta Bar. hic, ſequitur Bald. in rub. C. qui adimit. in 6. quæſtione.

c Barb. ex hoc. Et uide. Bar. in l. 5. §. ſatis. ff. de uer. ob. Bal. in rub. C. e. tamen contra tenet in l. 2. de conſt. pec. & uide Bal. in l. certum. C. unde cog. & in l. id quod pauperib. C. de epiſ. cleri. Bar. in l. ſi. ff. de pęnis. & in l. 2. §. fi. ff. pro emp. mod. in rub. C. qui adimit. & uide quæ ibi dixi.

LEX III.

1 *Bonorum appellatio, an contineat commoda, & incommoda.*
2 *Bonorum poſſeſsio, quando ſit nomen iuris, & quando facti.*
3 *Hæreditas eſt ſucceſsio in uniuerſum ius, quod defectus habuit.*

Hæredita

BUAH

4 *Hæreditas poſtquam eſt adita, deſinit eſſe hæreditas,*
5 *Agnita bonorum poſſeßione per unde liberi, ſi alius uult agnoſcere per unde agnati, & probare me non filium, an admittatur.*

Bona. Iuriſc.volẽs diffinire, qd ſit bonorũ poſſeſſio, añ oĩa
uult oſtendere ſignationẽ huius verbi bonorũ, & hu-
ius verbi poſſeſſio, q̃ ſunt ſimul vt ꝯpoſita. Primò, ponit expõnem
vſq; ad.§.inuito. Et ſic habet tres partes, vt in eo patet. Scd̃a ibi, hr̃-
1 ditatis aũt. Tertia ibi, bonorũ. Dr̃ hic ꝙ† appellatio bonorũ ꝯtinet
a ꝯmoda[a] & incõmoda. ꝯ in l.mulier.s̃.de iu.do.So.dicit gl. s̃.eo.l.j.
Aliud cũ profert à ꝯhẽtib. aliud cũ profert à l.& ſatis bñ dicit. Sed
ꝯ hoc op.qa ẽt qñ profert ab hoĩe ſit idẽ, ſ.ꝙ ꝯtineat ꝯmoda, & in-
cõmoda.l.cogi.in prin.ad Tre.So.illa appellatio bonorũ, põt pro-
ferri trib.mod.ab hoĩe, vt à ꝯhẽtib. & tũc loquit.l.mulier. vel à te
ſtatore. & tunc loquit.l.cogi.s̃.ad Trebe. & ꝙ dixi in l.j.s̃.de le.j.&
videbitis in l.ſi quis ſeruum.in §.fi.& l.ſeq.s̃.de le.2.& facit. l.vl.de
uſufr.leg. Qñq; profert a Principe cõcedente bñficium, & tũc dic,
vt l.prĩceps.de ver.ſig.& ꝑ Dy.& ꝑ doc. Sed op.licet appellatio bo
norũ ꝯtineat ꝯmoda & incõmoda, non eſt tñ ex propria ſignifica-
tione.l.propriè.j̃.de ver.ſig.tñ hic dr̃ ꝯ.So.Ibi, ꝓprie bona appella-
bant. Si reſpicis tex.ipſe ſoluit ſeipſum: qa cũ dicit, hoc in loco, ex-
pone, hoc eſt, in hac ꝯpoſitione, cũ dico bon.poſ. ſecus ſi applõ bo
norũ ſimplr̃ ꝓfert, ut ibi.¶ Itẽ op. dr̃ hic ꝙ ẽt ſi nihil corporale ẽ
in hr̃ditate, dr̃ petita bono.poſ. Contra, incorporalia nõ pñt poſſi-
2 deri.l.ſeruus.§.ĩcorporales.de acq.re.dom.So.† Aliud ẽ dicere bo
no.poſ.ut ſit vna pars, & eſt nomen iuris, vt hic, & l.hr̃ditatis appel.
de ver.ſig. Aliud eſt dicere bo.poſ.vel rei, vt ſint duæ partes, & tũc
b eſt nomen facti, & non cadit in incorporalib.¶ Venio[b] ad tertiam
partem, & op.j̃.de ver.ſig.l. nihil aliud eſt hr̃ditas. ubi vñr eſſe idẽ,
hr̃ditas, & bono.poſſ. Dicit gl.bono.poſ.eſt ius, ſ. ꝓtorium, & hoc
c tenet Cy.C.vñ leg.l.certũ.in j.q.ſed hoc eſt peſſime dictũ:[c] qa ẽ ꝯ
tex.l.j.& ĩ rub.j̃.ut ex leg.ſenatuſve ꝯſul. &c. vbi bonorũ poſſeſſio
d deferĩ ex l.[d] ciuili. Vñ dico, ꝙ hic dr̃ ius perſequendi, ſ.ciuile & prę
torium. Non obſt.l.ꝯria.quia ibi dr̃, ꝙ eſt ſucceſſio, nõ dr̃ ius ſucce
dendi. Præterea, ibi ſuccedit propria voluntate, quaſi ſolo aĩo quis
efficit hæres: non aũt dicit perſequendi, ſed bonorũ poſ.eſt ius per
ſequendi, & ſic oportet ꝙ petat a iudice, uel hodie agnoſcat coram
iudice, ut j̃.ead.l.§.a municipib.& hoc uult dicere tex.¶ Itẽ opp.ꝙ
hr̃ditatẽ nõ proſequamur ꝑ bonorum poſſeſſionẽ. Non enim qs
e agit[e] per bonorum poſſeſſionẽ, ſed petit per bo.poſ.hęr.pe. Dicit
gl.bono.poſ.non eſt ius, quo perſequimur, quaſi cã ſit immediata,
q̃ in iudicium deducit, ſed eſt ius ꝑꝑ qd̃ perſequimur. Ita dicit glo.
Præterea hic dr̃ in tex.retinendi, & ſic nõ loquit de iure quo quis
agit: quia cum hr̃et poſſeſſionẽ nõ poſſet agere: quia poſſidẽti, &c.
l.j.§.interdictum.j̃.uti poſſi. Iſtud ꝙ gl.dicit, licet in ſe ſit ſatis uerũ
tñ huic lr̃ę nõ vr̃ ꝯgruere: qa Iuriſ.nõ intẽdit oñdere ꝙ ſit ius ꝑꝑ ꝙ
f ꝓſequimur, ideo dic, ꝙ tex.optime[f] loquitur. Nã ſcitis, ꝙ q habet
bon.poſ.edictalẽ, habet neceſſe petere eam confirmari a iudice, ut
j̃.ea.l.§.ſi cã cognita. Vñ iſta bono.poſſeſſio, eſt ius proſequendi,
ut ꝯfirmetur a iudice, uel ut hodie agnoſcatur coram iudice. Sed
ad id quod dicit, retinendi, &c.& poſſeſſori non eſt propoſitũ re-
mediũ petendi, verũ eſt actione reali.d.l.j.§.interdũ.ſed alias actio-
nes põt hr̃e, vt ibi dr̃. Vel illud eſt uerũ ad petẽdũ poſſeſſionẽ cor-
poralẽ, ſed hic loqtur in petitione poſſeſſionis iuris incorporalis,
in quo datur poſſeſſori uendicatio. l.& ſi forte.§.j. s̃.ſi ſerui. uend.
¶ Quæro ergo pro prædictorum declaratione, quid eſt hæreditas?
3 Rñ.nihil aliud ẽ† q̃ ſucceſſio ĩ uniuerſum ius, ꝙ defunctus habuit.
Iſtud ĩtellige de quadã ſucceſſione, q̃ facit ius ſtatim homine mor-
tuo. Ipſum enim patrimonium repreſentat perſona defuncti, &
in eius locum ſuccedit, ut de acq.rer.dom.l.hæreditas in multis.&
j̃.de fideiuſ.l.mortuo.& iſta ſucceſſio uocatur hæreditas: ad hanc
hæreditatem conſequendam habemus beneficium iuris ciuilis, ꝑ
aditionẽ hæreditatis, & iſtud ius ſuccedendi, nobis competit anteq̃
ad nos perueniat hr̃ditas.l.ꝑtia rerũ.s̃.ad l.Fal.& ſic eſt aliud ab hæ
reditate. Si enim intelligeretur ꝙ ius ſuccedendi nobis copetens
ſit hæreditas: ſequæret ꝙ nobis ꝯpeteret, anteq̃ ꝯpeteret, qd̃ ẽ repu
gnantia d.l.pretia rerũ. Et illud ius adeundi quid ſit, dixi.s̃. de acq.
hær.l.is põt. Itẽ ad acquirendum dictam hæreditatem, quæ eſt ſuc-
ceſſio, &c. ꝯpetit nobis bñficium iuris ꝓtorij, ſ.bo.poſ.quę qd ſit
4 dr̃ hic. Poſtq̃ enim† hęreditas eſt adita, uel bo.poſ.agnita, deſinit eẽ
hæreditas, & confunditur cũ patrimonio adeuntis. l. ſed ſi plures.
§.filio.s̃.de uulg.& pupil.& ubicunq; poſt aditionem appellat hr̃-
ditas, eſt impropria locutio. Vnde in tit. de pet. hær. dum dicimus
petere hæreditatem, intellige.i.declarari nos eſſe hæredes.l.licet.de
pet.hæ.& ſic tria ſunt, ſ.hæreditas, & ius acquirendi eã, quod fit ꝑ
aditionem, uel bo.poſ. Item ius petendi, q' fit per petitionem hæ-
5 reditatis.¶ Quærit gl.in uerb.ius ꝓſequendi: ego† agnoui bon.poſ.
unde liberi, alius uult agnoſcere bono.poſ.unde agnati, probando
ſe agnatum, & probando me non filium, an audiatur? Dicit glo.
ꝙ ſic. Iſta gl.uidetur ꝯ.l.j.in fi.cum.l.ſeq.s̃.de lib.agno. ubi ſi ſemel
eſt iudicatum, utrum ſit liber, uel non, de cetero non poteſt moue
ri quæſtio. Dicit gl.uerum eſt, ſi lis non eſſet mota contra princi-
palem contradictorem, cuius principaliter intereſt, aliàs ſi eẽt lata
ſententia contra eum cuius principaliter intereſt, tũc perpetuo ꝓ-
iudicaret, ut ibi. Vel dic, ꝙ hic loquit, quando probationes fuerũt
factę ſummariè, & ſic non pręiudicãt in alio iudicio.l.ſi quis à libe
ris.§.ſi vel parens.s̃.de libe.agno.& l.à diuo.§. ſi ſuper reb. j̃. de re
iud.¶ Quęro, an quis ſit uocandus, quãdo petitur bon.poſ.uidebit
tis.infra.ea.l.§.ſi cauſa cognita.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Commoda. Quid continetur appellatione bonorum. ſed quid continea-
appel.facultatum, dic quod commoda, & incommoda, nec intelliguntur dedu-
cto ære alieno. Ita dixit Bar.in l.ſi conſtante.in prin.s̃.de iu.do.& de eorum ap-
pel.in ꝯctib.& ultimis uoluntatib.uide no.Bal.in l.liberti.de oper. liber. & Bal.
in l.2.& ibi Cy.C.ad l.Iuliam de vi.& Bar.in l.fi.s̃.de uſufruc.leg. Adde quid cõ
tineantur appellatione bonorum.Bal.conſ.30.
b Ale. ¶ Venio. Vide Bal.in rub.s̃.de ope.no.nun.
c ✠ Dictum. Adde Ale.in Rub.nu.4.ubi Dec.nu.12.C.qui admit. PANCIR.
d Ale. ¶ Ex lege. No.quòd bon.poſ.iſta non eſt ius prætorium, ſed ciuile: quia lex
ciuilis interdum defert bon.poſſ.contrarium tamen ſentit etiam gl. in rub. C. q
admi.& ibi Bal.in q.nona.
e Ale. ¶ Quis agit. Collige hic, ꝙ bonorum poſſeſsio non eſt actio. Adde clarius
Bal.in rub.C.qui admi.in 2.q.& gl. hic. & ibi etiam, an ſit officium iudicis, per
Bal.ibi, & ibi etiam, an ſit iuris uel facti.
f ✠ Optime. Vide de hac expoſitione Dec.in Rub.in 3.par.glo.nu.10. C. qui ad-
mit. PANCIR.

1 *Diſpoſitio huius.§. habet locum etiam in bonorum poſſeſſione edictali.*
2 *Bonorum poſſeſſio per ſeruum, uel filium non acquiritur inuito*

§.Inuito. Op.gl.imo vr̃, ꝙ ſic. Nam bonorum poſſeſſores
habentur uice hæredum, ut s̃.e.l.ij.ſed hæredes co
guntur inuiti, ut §.ſui.Inſti.de hære.quali.& dif. Dicit gl.fallit ibi in
§. ſui. Item fallit in l.recuſare.§.j. & l.cogi. & l. quia poterat.s̃.ad
Treb.Op.infra prox.§.uer.ſęd & ſi nemo. Sol.bonorum poſſeſſio
decretalis nõ defertur inuito, ſed bonorũ poſſeſſio edictalis benè
defert inuito, ut ibi. Io.fuit in alia opi.ꝙ bo. poſ. edictalis & decre-
talis ſit una, & eadẽ. Sicut ergo una pt̃ repudiari, ita & alia. Prima
1 opi.ꝙ† hic.§.nõ habeat locũ in edictali bonorum poſſeſſio. *cõiter te*
✱ *netur*, & ſic opi.Ioan.hic non vr̃ vera, quam reprobat Cy. in l. cer-
2 tum.in prin.in 4.q.C.unde legi.¶ † Quæro, utrum per ſeruum uel
filium bonorum poſſeſſio poſſit acquiri inuito? videtur quòd ſic
l.ſeruus uetãte.de ver.obl.& l.etiam inuitis.de acq.re.do.Gl. tenet
ꝯrium in hr̃ditatibus, uel bonorum poſſeſſionib. in quibus eſt du-
bium, an ſint locupletes, vel nõ: ſed in contrarijs loquitur de acqui-
ſitione aliarum rerum, quam acquiſitionem certum eſt prodeſſe.

1 *Collegium, corpus, & ſocietas differunt.*
2 *Bonorum poſſeßio ex teſtamento defertur ciuitatibus ſuperiorem reco-gnoſcentibus.*
Ciuitates, quæ ſuperiorem non recognoſcunt, habent fiſcum, & bona, ut uacantia quæruntur ſibi.
Hæreditas ab inteſtato defertur ciuitatibus, & municipibus habentibus libertum.
3 *Differentia inter bonorum poſſeſſionem agnitam, & illam quæ competit ex prætoris edicto.*
Bonorum poſſeßio eſt duplex, una edictalis, alia decretalis.

1 **§.A municipibus.** Quæro,† quę differentia ſit inter
ſocietatem, collegiũ, & corpus?
Gl.dicit bene, vt in e. habes, & habetis etiam in l.j.de colle.il i. &
l.j.in prin.s̃.quod cuiuſq; vni.no. ¶ Quæro, quis eſt iſte alius qui
2 poteſt agere nomine uniuerſitatis? Dic ut in gl.& bñ.¶ Quæro,† q̃
ſunt iſtę bon.poſ.q̃ poſſũt deferri iſtis ciuitatibus, & ſimilibus? di
cit gl.ex teſtamento, &c.uide gl.quæ incipit, ut ſyndicus.ibi, & dic
ꝙ municipio, &c. Sed aduerte, iſta gl.dicit, ꝙ ciuitates nõ poſſunt
habere bon.poſ.niſi ex teſtõ: quia quando bona ſunt uacantia, de-
bentur fiſco, nõ ciuitati.l.j.& ibi no.C.de bo.ua. Et hoc puto uerũ
in ciuitatib.quæ Principẽ recognoſcũt. Sed ſi ciuitas Principẽ nõ
recognoſcit, tũc ipſa eſt camera ſui ipſius.l.apud hoſtes.j̃. de capti.
& poſtli.re.& ſic ſibi bona uacantia quærent. & ita de facto ſeruat.
Itẽ ꝙ glo.dicit, ꝙ ciuitates, & municipia non pñt hr̃e, niſi ex teſtõ,
eſt uerum niſi habeãt libertum, cuius hr̃ditas ab inteſtato eis põt
quæri.l.inteſtato.§.ſi municipes.j̃.de ſu.& leg.& l.j.j̃.de li.uniuer.
3 ¶ Quæro,† quę[a] eſt dr̃ia inter poſſeſſionẽ agnitã, & illam quæ com
a petit ex prætoris edicto? Dicit gl.quia agnita eſt decretalis: ſed illa,
edictalis.l.j.§.decretalis.infra de ſucceſ.edict. Sed quidam dicunt ꝙ
edictalis, & decretalis, ſunt una & eadẽ. Doc. tenent ꝙ ſit duplex,
vna edictalis, ex qua competit ius petendi decretalem: alia decreta-
lis, ex qua hr̃ bo.poſſ.hæreditatis petitio, ut habetis in l.2.s̃.de poſ.
hære.pet.& no.C.eo.l.j.circa prin.ſed ſi eſſet una & eadẽ, ſequeret
ꝙ ſtatim quis poſſet agere bon.poſſ.hær.petitione: tñ ſine effectu,
qa obſtaret exceptio, ꝙ falſum eſt: qa ante ipſam agnitã nullum ius
competit

ADDITIO.

a ¶ Quæro quæ. An ſit differentia inter bon.poſ.edictalem, uel decretalem, ad le
Bal.in l.fi.C.unde legi.in prin.in pe.q.✠ Dec.in Rub.nu.17.ad fi.C.q admit.

BUAH

competit ſm Ia.de Are.ut refert Cy.in l.fi.in q.4.C.unde legit. Et
hoc prout exponimus ꝓtoris edicto,ſcilicet mortui.Itē poſſumus
intelligere,ꝙ hic ponat alius caſus.Dictum eſt,ꝙ pro illis uniuerſi
tatibus perſona legitima pōt petere bo.poſ.ſed ſi perſona legitima
nō petit,tūc iudex dꝫ dare ex offō ſuo,& ſupplebit defectū iſtius
adminiſtratoris,ſicut ſupplet defectū tutoris ī pſona minoris.l.bo
norum.in fi.C.eo.& l.ſi infanti.in fi.C.de iure deli. ꝙ tene menti.

§.Dari. Dr̄ hic ā ꝯrio ſenſu, qđ ſi filiusfa.inteſtatus decedit,
nō habet locū bo.poſ.hoc eſt correctū: qa filiusf.ha
bet hodie hr̄dem tā de iure Codicis.l.ꝙ ſcitis. C. de bonis quæ lib.
quàm de iure Authenticorū per auth.de hr̄dib.ad inteſtato.§.j.

1 *Bonorum poſſeſsio per alium acquiri poteſt, non hæreditas.*
2 *Hæreditas quare non quæritur per procuratorem, bonorum poſſeſsio ſic.*
3 *Bonorum poſſeſsio acquiritur per procuratorem generalem.*

a §.Acquirere. [a] Vides ꝙ bon. poſ. non agnita non tranſ-
mittitur. Item tā per alium, ꝗ per meme-
tipſum pōt peti.Dr̄ hic,ꝙ bo.poſ.nō agnita nō tranſmittit: ꝯ.j.de
ꝯtab.l.illud.§.ſi quis.&.§.ꝙ maxime.Gl.in verbo, nō tranſeat. ſol-
uit,& bn̄.Similē ī l.ſcriptus.j.de Carb.edi.& l.uetre.& qđ ibi no.
s.de acq.hær.¶Op.de l.Pantonius.s.de acq.hær.Sol.gl.& bn̄.Item
b op.[b] de ſucceſ.edicto.l.j.§.quib.gl.rn̄.optime.Dr̄ hic in prima pte,
1 qđ†bon.poſ.pōt quæri per alium.ꝯ in l.per procuratorē.aſs, Pau-
lus.s.de acq.hær.So.aliud in hr̄ditate,aliud in bonorum poſ.& eſt
rō diuerſitatis:qa bon.poſ.nitit̄ æquitate prętoria.l.ſed cum patro
no.§.bonorum.j.e.& inſtit.eo.§.quos aūt.& ideo:qa æquitas natu
ralis hic magis ꝯſideratur,admittitur ratihabitio ex poſt facto: ſed
hæreditatis aditio eſt de iure ciuili magis rigoroſo, ideo non ſuffi
cit ratihabitio ex poſt facto.Iſta rō cōcludit ad illud, quare in hr̄di
tate dꝫ ꝓcedere iuſſus: ſed in bon. poſſeſſione ſufficit ratihabitio,
c ut no.in l.j.C.e.tit.Sed quare[c] per † procuratorē non quæratur hr̄-
2 ditas,ſed bon.poſ.Rn̄.gl.hic,& in pręall.l. per procuratorē. & s. ad
Treb.l.qui ita.§.j.quia aditio hr̄ditatis fit ſolo aīo,ſed bon. poſ.nō
conſtituitur ſolo aīo,ſed requiritur factum. Doc. reprehēdūt hoc
quia non eſt uerum,cum ſtatim,conſtituto procuratore ad adeun
dū,nō videar adire:ſed cū ꝓcurator adhibit,videor adire.Et ibi eſt
rō qa illa actio ē magis ſolēnis,& hoc iō patet: qa in ꝓcuratore Cę
ſaris eſt ſpāle.l.j.in fi.s.de of. ꝓc. Cæſaris. ergo in alijs eſt ius cōe in
3 ꝯrium.ut no.ꝑ doc.C.e.l.j.¶Quæro,†vtrū requirat ſpāle mādatū?
Quidā ꝙ nō,& hoc,reprehendit.gl.Alij ꝙ ſic.Prima uera,ut infra.
eo.l.ſeruus.ubi ſine mandato quæritur,ergo multo magis cum mā
d dato generali.[d]

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Acquirere.Iſtum tex.limita non habere locum in impubere, ꝑ tex.& ibi Bar.in l.pe.j.e.& in l.ſeruus. j. e. & dum dicitur hic quod requirit̄ ratihabitio, uide.j.e.l.ſeruus.in prin.& ꝙ ibi dixi.Item dum dicitur ꝙ bon.poſ. non trāſmittitur ad hæredes,uide Bal.poſt alios in l.emancipata. C.qui admit.
b Barb. ¶ Item opp.Et an bon.poſ.poterit peti per procuratorem generalē. Io. tenet ꝙ non,& Rap.in d.l.per procuratorem, & eos ſequit̄ Lu. ibi. Tu uide gl. ſi.diſtinguentem,quam nemo eorum alleg.in l.ſi maritus. C. mādati. & ibi Bal.
c Poma. ¶ Sed quare.Adde qđ iſta rō dānatur per Rap.in d. l. per procuratorē.
d Ale. ¶ Generali.An ſufficiat generale mandatum ad petendam bon. poſſ. adde Cy.& ibi gl.& Bal.in l.ſi maritus.C.manda.Contrarium tenet Im. poſt doct.in l.per procuratorem.de acq.hęre.

1 *Bonorum poſſeſsio hodie agnoſcitur coram iudice, & non requiritur eius decretum.*
Bonorum poſſeſsio,quæ appellabatur decretalis,hodie dicitur iudicialis.
2 *Bonorum poſſeſsio,quæ tribuit ius,& decernitur cauſa cognita,non conceditur,niſi per habentem merum,uel mixtum imperium.*
Bonorum poſſeſsio hodie agnoſcitur coram quocunque magiſtratu.
3 *Libellus hodie non requiritur, quando agnoſcitur bonorum poſſeſsio, niſi appareat legitimus contradictor.*
4 *Citatio partis non requiritur,quando agnoſcitur bonorum poſſeſsio,niſi appareat legitimus contradictor, & nu.7.*
5 *Seruus multis caſibus poteſt eſſe in iudicio.*
6 *Citatio partis requiritur in confectione inuentarij.*
8 *Agnitio ſola,an ſufficiat in bonorum poſſeſsione contratabulas,ut teſtamētum rumpatur,quòd ſic.*
9 *Citatio partis requiritur,quando datur bon.poſ.ex edicto diui Adriani.*
10 *Aduerſarius,quando eſt certus,nominatim citatur,aliàs ſufficit generale proclama.*

a §.Si cauſa. [a] Op.de l.ij.§.dies.& §.in bonorum.j. qs ord.in
bo.poſ.ſer.Sol.Bonorū poſ.q tribuit ius, datur
iudice ſedēte pro tribunali,& cā cognita,ſed aliæ dant̄ de plano,&
ſummarie.¶Itē opp.vr̄ ꝙ non ſit neceſſariū iudicis decretū.s.eo.
1 l.fin.& inſtit.e.§.fi.C.de cura.furio.l.fi.§.ij.Sol.Fateor, † qđ hodie
non eſt neceſſarium iudicis decretum, ſed ſufficit ſola agnitio co-
ram iudice,& ideo bon.poſ.quæ olim appellabatur decretalis, dr̄
hodie uocari iudicialis, ut no.s.ea.l.§.a municipib.& C.e.l.fi.& ꝑ
Azo.in ſumma huius tit.¶Op.gl.inſt.de liber.§.multis.Sol. Ibi in
b manumiſſione,aliud in iſto decreto.¶Quæro,[b] per quem iudicem
2 poſſunt dari iſtæ bon.poſſeſſiones?Breuiter † iſtæ bonorum poſſ.
quæ ius tribuunt,& cā cognita decernūtur,ſunt mixti imperij, &
ideo per iudicem delegatum,vel per alium non habētem mixtum
imperiū,hoc non poſſet cōcedi.l.cognitio.§. vt poſſeſſio bonorū.
s.de offi.eius,cui man.eſt iuriſ.& l.nec quicq̄. §.j.s. de offi.pcōſul.
& leg.Agnitio,quæ fit hodie, pōt fieri corā quolibet magiſtratu,
3 ut inſti.eo.§.fi.& C.eo. l. fi. Secundo† q̄ro,[c] utrum in poſtulatione
c bonorum poſſeſſionis,requiratur libellus?Gl.in l. 2. §. dies. j.quis
or.in bo.poſ.ſer.dicit,ꝙ in his q̄ cā cognita tribuuntur, requiritur
libellus:ī alijs ſecus. Sed hodie ſufficit, ꝙ pars agnoſcat ſine libello:
d qa nihil petit à iudice,uel à parte.¶Tertiò q̄ro,[d] utrum pars † de-
4 beat citari ſm iſta iura,uel hodie ſm tpa hodierna, ſm q̄ fit agnitio
ſola?Vr̄ ꝙ ſic,qa dies bon.poſ. ſunt utiles, d.l.2.§.dies. j. quis or.in
bo.poſ.ſer.ſed utiles dies dicuntur,qn̄ eſt copia iudicis, & aduerſa-
rij,vt l.j.de diuer.& tēp.præſcr.& ſic debet eſſe aduerſarius: ſed rn̄.
e qđ verū eſt in caſu in quo aduerſarius debet requiri,[e] aliàs ſufficit
copia iudicis.Ita no.hic,& l.2.in prin.quis or.in bo.poſ.ſeru.Præ-
terea dr̄ hic,cā cognita,ergo debet intelligi parte pręſente,vel cita
ta.l.in cauſæ.§.cā cognita.s. de mino. ſed illud eſt uerū in his, quæ
parant magnum præiudicium aduerſario, ſed iſta bon.poſ. nō tri-
buit aduerſario præiudicium in ꝓprietate,nec in poſſeſſione: quia
qncūq; veniēs legitimus ꝯdictor, præfert, ſi probabit ſe potiorē,
ut no.s.ea.l.ver.bon.ſed gl.dicit ꝯ:quia ſeruus pōt petere bon.po.
ut ſ.e.l.ſeruus.ergo fit parte non citata:quia ſeruus non pōt eſſe in
iudicio.Præterea bon.poſ.datur hr̄ditate non adita.l.illud. in prin.
j.de bon.poſſ.ꝯtab.ergo nemo eſt qui citari poſſit. Patet ergo, ꝙ
pars non debet citari.Idem tenet Iac.de Are.& Cy.C.eo. l.ultima.
& etiam vr̄ mihi,ꝙ in l.j.tangat. Roſ. in ti. de bon. poſ.in fi.in titu.
de bo.poſ. contratab. determinat cōtrarium,ꝙ pars debeat citari,
& hoc per iſtum tex.qui dicit,cauſa cognita. Pręterea gl.in d.l.2.§.
dies.tenet,ꝙ debeat dari libellus.Si enim aduerſarius non eſſet, ad
quid daretur libellus? non video. Ad id quod dicit, ꝙ ſeruus non
pōt eſſe in iudicio,& tamen poteſt petere, & ſic non in forma iudi-
5 cij.Reſpon.immo†quandoque ſeruus petit,in forma iudicij: quia
in multis caſibus ſeruus poteſt eſſe in iudicio, ut in momentanea
poſſeſſione & in alijs caſibus nota.in l.uix certis. ſupra de iudic. ita
reſpondet Roffre, Ad id quod dicitur,quod hæreditate non adita
poteſt dari bon.poſ.quis ergo citabitur?Dicit Roffr.ꝙ hæres inſti
tutus,qui habet ius ſuccedendi.pro hoc.l.j.§.pen. ſupra de uen. in-
6 ſpi.& l.in concedendo.de aqua plu.arcen.Pro hoc facit,quia†in ꝯ-
fectione inuentarij citat̄ pars.l.ſcimus.§. ſin aūt dubius. C. de iure
delib.ergo.&c. Ad idē facit.C.ſi min.ſe ab hr̄d.abſti. authen.ſi oēs
7 Quid dicemus?†Pro mō nō recederem a gl.nr̄a:[f] quia tex.eſt in fi.
f princip.j.eodem.l.ſeruus.ubi nemine petente poteſt dari bonorū
poſſeſ.ergo non eſt in forma iudicij. Tamen concedo,quòd ſi ap-
pareret

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Cauſa.Et Bal.in c.delictus.de off.dele.all.iſtam gl. & ꝑ ea uide ibi tex.
b Alex. ¶ Quæro.Adde gl.& Bar.in l.j.s.de iuriſ.omn.iud.
c Alex. ¶ Quæro.Vtrum in poſtulatione bonorum poſſeſsionis requiratur libellus,uide Bal.in fi.l.j.C.ſi de momenta.poſ.fue.appe.& uide ꝙ no.Imo.in l.filio ꝓterito. de iniuſt.rup. & Bar.hic. Et an debeat ſpecificari ex quo capite agnoſcit̄ bonorum poſ.uide Bal.in rub.C.qui admit.& adde Bar.poſt Cy.in l.fi in 3. q.C. unde legi.& per ea quæ habentur in l.in cauſę.§.cā.ff.de mino.dicit Bal.in l.Pōponius. de ꝓc.ꝙ ubi aliqd fit cū pn̄tia ptis.uel ea citata,p̄ſumit̄ fieri cā cognita.
d Poma. ¶ Quæro.Et uide Bal.in rub.C.qui admit.
e Ale. ¶ Requiri.An citatio partis requirat̄,& uide Bal.in rub.C.q admit.in 3.q. & Bal.in l.j.in 3.4.& 5.opp.e.tit.& ibi,an ubi non ſit contradictor, requiratur citatio,& an obſtent feriæ,& in l.fi.e.ti.quid autem in bon.poſ.ex Carbo.edi.uide Bal.in l.fi.C.unde lib.
f Ale. ¶ A gl.noſtra.Et per iſtam gl.& quæ hic dicunt̄,dicebant Bal. & doct. in l. ſed ſi hac.§.prætor ait.de in ius uoc.ꝙ licet in petitione ueniæ de qua ibi, requiratur cāæ cognitio,tn̄ poteſt concedi parte non citata: quia eſt actus extraiudicialis,nec ibi de magno præiudicio tractatur.Nec obſtat. ꝙ ibi requiratur cauſæ cognitio.d.§.prætor ait.quia poteſt rn̄deri.ut hic per Bar.adde quod dicebat Bal.in l.ea quæ.C.quomodo & quando iudex. ꝙ in quibuſdam caſib. requiritur citatio,ut in his,quæ ſunt pręambula citationum,ſicut eſt impetratio uenię.Itē qn̄ petitur poſ.bo.ut hic.Item in dandis apoſtolis.l.eos.C.de appe. Item qn̄ prætor aperit edictum omnib.tam tacitis,quàm non.l.cum unus. j.de bo.auth.iud. poſ.adde Bal.in rub.C.qui admit.bene facit quod no.Bar.in l.ait prætor. §. ſi debitorem.j.quæ in frau.cred.Item allegatur iſta gl.ꝙ in officio iudi. non requiritur citatio,quod eſt uerum in iuriſditione uoluntaria,quæ non tangeret ius partis,aliàs ſecus.Item ſecus ī iuriſdōne contentioſa.Et uide Bal. poſt Bart.in l.j. quorum bon.C.& quod dr̄ in inquiſitione,iuxta ea quæ ſcripſi in l.2. §.ſi publico.j.de adul.& uide quæ dixi poſt Bar.in l.2. de re iud. & in alijs quæ expediunt̄ officio iudicis,an requiratur citatio?Dic ꝙ ſi tractatur de præiudicio, ꝙ ſic per id quod no.Bal.poſt Bar.in auth.ſi quis in aliquo. C.de eden.& per Inn.in c. humilis.de ma.& obe.& quod dixi in l.de uno.quoq, de re iud. Et ſi petatur inſtrumentum inſinuari, an requiratur citatio?uide Bal.in l.j.in fi.C.de lit.cont.& l.fi. §.illud.C.eo.& ſic no. hic gl.& doc.ꝙ ubi non eſt contradictor, non requiritur citatio,& idem Inn.in c.fi.de præſump.& Bal.in l.non dubium.C.de le.ſed Bar. in l.de ætate.ſupra de mino.dicit ꝙ tunc debet fieri proclama generale: ſed cum Cy.in l.fi.C.qui admit.concordant etiam Bal.in l.j.C.de his quæ ue. æta.impe. & Bar.in l.fi.C.de edicto diui in q.an in miſ.in poſ.requiratur citatio? & Bal.in l.geſta,in uer.ſed pone.C.de re iudi.Et hanc gl.alle.no.Bal.in l.fi.in fi. C.qui. res iud.non nocet.

BUAH

pareret legitimus ꝯdictor,tunc deberet dari libellus,& deberet ꝓ-
cedere negotium ſolenniter.Ita intelligo gl.in d.l.ij.§.dies.ar. l.ſi.
C.de edic.diui Adr.toll.Non ob.qđ dicit cauſa cognita:quia intel
ligo quo ad iudicis informationē,utrum ſit filius, uel alius talis qui
debeat admitti , uel non. Sed hodie certum eſt , ꝙ non requiritur
partis citatio ſine dubio,ut inſti.eo.§.fi. & C.e.l.fi.Nam cum eo ꝯ
a dicente poſſit agnoſcere.ergo non eſt citandus.¶Sed an[a] hęc agni
8 tio†ſufficiat in bon.poſ.ꝯtab.ut teſtm̃ rumpatur? Et quidam dicũt
ꝙ triplex eſt actus,ſ.agnitio,& hæc fit corā iudice,ſm formam d.l.
fi.C.e.Alius actus eſt,quod teſtm̃ reſcinditur,& iſtud fit dato libel-
lo ſicut in querela.C.de coll.l.ut liberis. & ſ. de inoffic.teſtam. l.fi-
lio.tñ hic non exiguntur probationes ita plenę, propter ſequēs iu
diciũ,quod ſperatur. Tertius actus eſt in quo agit bonorũ poſ. hæ.
petitione,uel interdicto quorum bonorum.l.j.quorum bonorũ.
Mihi autem uidetur, ꝙ ex ſola agnitione facta coram iudice,ſi ſibi
ius competebat,teſtamētum rumpatur.Ita tenet expreſſe gl. C. de
cura.fu.l.fi.§.2.ubi vr̃ tex.tñ hoc uenit examinandũ poſtea in inter
dicto quorum bonorum ſummariè.ut.C.quo.bo.l.j.& ibi no.uel
b in petitione hr̃ditatis plenè. Et hoc vr̃ uelle gl. [b] in l.ſi ſeruus.ĩ.de
bon.poſ.ſm tabu.& probatur in l.filium.§.ſi quis.de leg.pręſtan.&
9 quod ibi dixi.¶†Quæro,quid in bon.poſ.quæ datur ex edicto di-
ui Adri.toll.utrum ſit citanda pars?rñ. ꝙ ſic, pars quæ poſſet lædi,
per l.nam ita diuus.ff.de adoptio.& l.hæc autem.§.j.ĩ.quib.ex cau.
in poſ.ea.& l.de unoquoque.de re iudic.cum ſimilib. Non obſt.ꝙ
hic not.quia iſta bo.poſ.de qua hic loquitur non parit præiudiciũ
in proprietate,neq; in poſſeſſione.In poſſeſſione nō:quia per hoc
rerum poſſeſſio non adipiſcitur,ut ſ.e.l.j.In proprietate non:quia
uenit iterum examinandum in bon.poſ. hæ. peti. utrũ ſit filius uel
cognatus.Ita no.ſupra ea.l.uer.bonorum.& hoc uidet̃ ſentire Cy.
10 C.de edicto diui Adria.tol.l.ulti.¶†Sed qualiter citabuntur aduer
ſarij?Reſpon.ſi eſt certus aduerſarius , nominatim debet citari.l.j.
§.pe.ſupra de uen.inſpi.alias ſufficeret,ꝙ fieret generale proclama
ut in auth.ſi omnes.C.ſi min.ſe ab hæred.abſt. & l. ſi eo tempore.
C.de remiſ.pig.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Sed an,&c.Adde Bal.in l.j.C.quorũ bonorum, & in l.j. ſupra de iur. om. iud.

b Ale. ¶ Velle gl.Adde Bar.in l.j.in fi.C. ſi de momē. poſ. & Bal.in l.fi.unde legi. ſed an qui obtinuit contratab.habeat neceſſe petere bonorum poſſeſsio.unde liberi,uide per Imo.in l.ſi filius qui in poteſtate.de liber.& poſth.

1 *Accreſcendi ius inter coniunctos coniunctione legali, habet locum in ſucceſſoribus uniuerſalibus,non in particularibus.*

§.In bonorum. In bonorum poſſeſſionib. locum ha-
bet ius accreſcēdi. Itē portio deficiens
accreſcit ei,qui ſuā agnouit ſine noua agnitione,ſi eodem iure ſuc
cedebant:ſecus ſi diuerſo.h.d.vſq; ad.ſ.ſed cum patrono.§. bono-
rũ.ĩ.e.In tex.ibi,ius eſſe accreſcēdi, ſine noua petitione , ſeu agni-
tione,ut ſequitur.No.tex.cęteri,&c.qa eſt no.De materia huius.§.
habes.C.qñ nō peten.par.per Pe.de Bel.Op. primò extra gl. inter
coniunctos ꝯiunctione legali nō eſt locus iuri accreſcēdi.l. & Pro
1 culo.ſ.de leg.ij.So.†Verũ eſt in particularib.in proprietate, ut ibi,
ſed ĩ uniuerſalib.ſucceſſorib.eſt locus iuri acreſcēdi,ut hic,ſiue ſuc
datur ex teſtō.l.ſeruus cōis ab extero, & ibi bona gl. ſ. de acq.hær.
ſiue ſuccedat̃ ꝯ teſtm̃,ut ꝑ bo.poſ.ꝯtab.l.ſi duob.in prĩ.ĩ. de ꝯtab.
ſiue ab inteſtato,ut hic, & C.quando non pe. par. per totum: ſiue
ſuccedatur de iure ciuili,ut ĩ.de ſuis & legi.l.ſi ex plurib.

LEX VI.

1 *Bonorum poſſeßio ex teſtamento,& unde liberi ab inteſtato,ex poſt facto concurrere poſſunt.*

2 *Accreſcendi ius non habet locum inter hæredes,& legatarios poſt emolumentum quæſitum,niſi in uſufructu,niſi quando aliquis peteret reſtitutionem ut abſtineret.*

3 *Accreſcendi ius non impeditur per exiſtentiam ſui hæredis.*

Sed cum patrono. Dr̃ hic,qđ ſcripto repudiāte, pa
tronus pōt totum petere , quæ-
ro quo iure petit? Per ꝯtab.non: quia non competit , niſi ad certā
partem:per ſecundum tab.non:quia non eſt ſcriptus.Gl.rñ.tribus
mod.Primo,ꝙ petit per unde legitimi.l.ij.in fi.& l.3. unde legi. &
inſt.de liber.ſuc.§.multis.Hæc ſo.non eſt uera: quia ꝯtab. & ex te-
ſtamento,& bo.poſſ.ex teſtamento,& ab inteſtato,non poſſunt ꝯ-
currere.l.j.§.j.infra ſi tab.teſt.nul.extra.ſed hic concurrerent bon.
1 poſſ.ex teſtamento,& unde legi.& ab inteſtato,ergo,&c.ſol.†Ve-
rum eſt,quod ab initio non poſſunt concurrere, ſed ex poſt facto
ſic,arg.l.circa ſupra de inoffi.teſt. Vel melius dico , ꝙ datur bono.
poſſ.unde legi.in totum ab inteſtato , & illa bonorum poſſ.contra
tab.conuerteretur in unde legi.Hæc probatur in l.ſi libertus præte
rito.in prin.infra de bon.lib.& l.2.§.ſi ſub conditione infra de bo-
norum poſ.ſecundum tab.& hoc puto uerius.Alij dicunt quod pa
tronus intentabit bon. poſſ.ſecundum tabul.quia in locũ repudiā-
tis ſucceſſit.Hoc non placet:quia non ſuccedit in locum repudian
tis,ut veniat iure illius,ſed iure ſuo,ut no. ſ.e.l.3. §. acqrere. in ſol.
ꝯrij.l.j.§.quib.ĩ.de ſuc.edi.Alij dñt,ꝙ ueniat per vñ leg.bon.poſſe.
a non placet:quia cum habet ordinariā,[a] ſ.unde legitimi. non debet
uenire per extraordinariā,ut l.in prouinciali.de ope. no. nũ. & ſic
tene primam,qđ veniat per unde legitimi in totũ.Iſta opi.retenta
vr̃ ꝙ iſta lex non procedat.Aut enim dicis ꝙ inſtitutus nunquam
adiuit & tunc patrono nunq̃ competit ꝯtab.l.illud.ĩ.de ꝯtabu. &
l.ēt.§.ut pr̃onus.ĩ.de bo.libe.ſed tex. dicit ꝯriũ.aut dicis ꝙ hr̃s adi-
uit,& tũc nō potuit repudiare,ſed tex. dicit ꝯriũ. quare malè. Hu-
ius timore gl.dicit ꝙ hæres adiuit,ſed abſtinuit per reſtitutionem
2 in integrũ & poteſt eſſe bona ſol.Et ex ipſa no. † ꝙ licet poſt emo-
lumentum quæſitum non ſit locus iuri accreſcendi inter hęredes,
& legatarios,niſi in vſufruct.l.j.circa fi.de uſufr.accreſ.hoc ē uerũ,
niſi aliquis petat reſtitutionem,ut abſtineret,ut hic:expreſſius in l.
ex ꝯctu.cũ ſua gl.ĩ.de re iudi.Alij dicunt ꝙ hic fuit inſtitutus filius
liberti,q nunq̃ ſe imiſcuit,tñ exiſtentia ſui hæredis operatur, ut cō
3 petant ꝯta.l.ſi ex modica.§.ſi filius.ĩ.de bo.li.Ex quo no.† ꝙ ius ac
creſcendi nō impeditur per exiſtentiam ſui hæredis.Tertij dñt , ꝙ
unus ex hęredib.adiuit,qui poſtea renunciauit bñficio alterius ab-
ſtinētis ſe.l.cum hæreditate.ſ.de acq.hę. & iſta etiā pōt eſſe bona.

ADDITIO.

a ✻Ordinariam.Adde ꝙ nō placet Alex.in l.fi.num. 7. C. communia. de leg. ubi Dec.

PANCIR.

a §.Bonorum. [a]Op.ꝙ iſta lex non ſit neceſſaria habentibus
ius legitimum:quia eo ipſo quòd petũt bo-
norum poſ.uidentur ſe gerere pro hærede. l. puberem.C. de iure
delib.Solue,ut in gl.hic,& ibi.Quæro,dicitur hic,quod legum tuē
darum,&c.Gl.ponit plura exempla: ſed nos ponemus. ut ex legib.
& ſena.bonorum poſſeſ.detur.ubi eſt rub.

ADDITIO.

a Ale.Bonorum.Quando ſuccedens per bonorum poſſ. dicatur ſuccedere contra uel præter uoluntatem defuncti,uide Bal.in rub.C.qui admit. in ul. q. Sed utrũ agnoſcens bonorum poſſ.uideatur adire uide Bal.in rub.C.e.in 7.q.

1 *Inſtrumentum,in quo dicitur,promiſit dare centum,& illa centum poſita ſunt per notam importantem centum,exequitur.*

1 §.Notis. Iſte.§.†facit in arg. ſi in inſtrumento continet̃ , ꝓ-
miſit dare centum florenos,ꝙ non debet mādari
executioni,ut hic.Ad hoc optime.C.de teſta.auth.qđ ſine.& l.2.§.
pe.C.de uete.iu.enu.& in confirmatione digeſtorum. incip.Tanta
circa nos.circa fi.§.tandem.In ꝯrium eſt caſus.ſ.de hæredib. inſt.l.
quoties.§.ſed & ſi quis pro cētũ.So. Quædā ſunt ſigna incōſueta,
& ex illis nō dat̃ bon.poſ.ut hic.Quędā ſunt ſigna vſitata,ut ꝓ cen
tum,unum.C.& tunc ſufficit,ut in ꝯrio.Fallit in d.auth.ꝙ ſine.C.
de teſta.ubi de rigore Imperator non uult , ꝙ ſcribatur per notas.

LEX VII.

Seruus. Dicitur hic,ꝙ ſeruus poteſt petere bonorũ poſ.quæ
ro utrum dicatur de bon. poſ.delata dño uel ſeruo?
Dicit gl.de utraq;,ut in ea patet.¶ Quæro , utrum alij quam dño,
poſſit dari poſſeſſio bonorũ?Gl.ꝙ ſic,& bñ.Si enim abſenti , & nō
petenti poteſt dari,multo magis poteſt dari ſeruo petenti. ¶ Quæ
a ro,qualiter[a] debet eſſe certus?Dicit gl.ut iudex,non ut priuatus,ar.
l.illicitas.§.ueritas.ſ.de off.pręſidis & ideo ē cautela, quòd hoc po
natur in actis , qđ iudex ſciens ipſum ſeruum ſic decernit. Pro hoc
tex.in l.hęc autem.ĩ.qui ex cau.in poſ.eat̃. Dicitur hic , ꝙ bonorũ
poſſeſſio poteſt dari abſenti,& non petenti,an quærat̃ incontinen
b ti?uidetur ꝙ nō,niſi ſequatur[b] ratihabitio.ut.ſ.e.l.3.§.acquirere.In
contrarium quòd incontinenti,ſi iudex uoluit.ĩ.eod.l.pen.ſed ibi
loquitur in minore,ut ibi dicam.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Qualiter.No.ꝙ iudex debet eſſe certus, ut poſsit agnoſci bon. poſseſsio coram eo.& uide no.Bal.in rub.C. qui admit.

b Ale. ¶ Sequatur.Et idem tenet Bar.in l.4.§.hoc autē de dam. inf̃e. & dum dicitur hic,quod non acquiritur bono.poſſeſsio petita pro abſente, niſi ſecuta ratihabitione,uide Bal.aliter loquentem in rub.C.qui admit.in 6.qu eſt.

§.Impubes. Quærit gl. quid de adulto , dic ut habet̃ in gl.

1 *Scientia patris an noceat filio in bonorum poſſeßione,& ſibi.*

2 *Scientia filij nocet ſibi uel patri.*

3 *Scientia patris uel tutoris,an noceat pupillo.*

§.Dies. Iſte.§.hēt duas lec.una ꝙ habeas hic,fit:alia, ꝙ habeas
ſcit. Ad lec. prout eſt,ſcit,primo de eo qđ dicit de pa
tre.Op.ꝙ ſcientia pr̃is non nocet filio.ut ĩ.ti.ij.l.j.§.j.& ĩ. qs or.in
bo.poſ.ſer.l.circa.& l.cum filio.Sol.gl.duob.mo.uno modo, ꝙ ce
dit dies ad commodum filij,ut poſſit adire,non quantum ad incō-
modum.Hoc ꝙ dicit de tutore dubitatur.Dñt.n.quidam , ꝙ ſcien-
tia tutoris nocet pupillo.Ratio eſt: qa ꝯ patrem nō pōt hr̃i regreſ-
ſus,ſed ꝯ tutorem ſic.Hanc rōnem tangit gl.in l.ſi infanti. §.ſi ue-
ro.C.de iu.deli.ſed doc.idem tenent in tutore quod in pr̃e,ut cedat
quo ad ꝯmodũ, non quo ad incommodum. ita Dyn. tenet hc , &
Cy.C.e.l.bonorũ.in 2.q.quod maximè iuuatur hodie,ꝑ l.ul.in fin.
1 C.in quib.ca.in inte.reſti.nō eſt neceſ.& ēt in l.j.e.ti¶†Quæro,hic
dr̃ ꝙ ſcientia patris non nocet filio.utrum ſcientia pr̃is noceat ip-
ſi patri

BUAH

a ſi prī?[a] Videte,ſi nos quærimus ſm iſta tpa ſm q̄ quicquid quęrebat
filius,q̄rebat patri.puto ꝙ pr̄is ſcientia ſibi noceat,non filio,ut l.is
qui hr̄s.§.fi.cum ſua.gl.s̃.de acq.hæ. Si uerò q̄rimus ſm noua iura
introducta ꝑ l.fi.C.de bo.q̄ li. tūc pr̄ nō pōt acq̄rere ſibi pleno iu-
re,niſi filio repudiāte, & iō an̄ repudiationem filij, tp̄s non curret
2 patri,vt.C.e.l.vl.¶ Sed q̄ro, † vtrū ſciētia filij noceat ipſi filio? Rn̄.
ſi loquimur ſm iſta tpa,ſm q̄ filius nō poterat agnoſcere ſine pr̄e,
bo.poſ.tūc ſcientia filij nō nocet ſibi,niſi ſicut noceret pr̄i: ſed pr̄i
nō nocet ſm diſtinctionē poſitā in l.fi.in prin.j̃.q̄s or.in bon.poſ.
b ſer.Si verò loquimur ſm iura hodierna,[b] ſm q̄ filius pōt petere,ēt
ꝯdicēte pr̄e.l.vl.C.de bo.q̄ li.tūc ſcīa filij nocet ſibi & pr̄i,vt no.C.
e.l.j.j̃.q̄s or.bo.poſ.ſer.l.vlt.licet Iac. de Bel.dicat ꝯriū. Dicit enim
ꝙ ſicut exp̄ſſa repudiatio filij nō nocet patri.l.fi.C. de bon.q̄ li. ita
nec tacita.Doc.dn̄t ꝯrium in l.j.C.e.ꝑ hāc rōnem.Sicut.n.ſm anti
qua tp̄a,ſm q̄ filius minus iuris habebat:q̄a oīa quærebat pr̄i, ſcīa fi
lij patri nocebat,multo magis hodie,ubi plus iuris hꝫ.Nō obſtat ꝙ
per repudiationem nō p̄iudicat pr̄i:q̄a ſecus eſt in repudiatione ex
preſſa,aliud in tacita,q̄ fit ex tp̄e.Simile in l.ſed ſi inter te, & me.s̃.
3 de ſer.vrba.prædio.¶ Iſta faciunt † ad q.ſcientia patris & tutoris ꝑ-
deſt ad ꝯmodum pupilli,ut dixi,ergo idem erit hic.Dixi in l.q̄ duos
s̃.de reb.dub. Prædicta uera in repudiatione tacita ex tranſcurſu tē
poris:ſed in expreſſa dicemus.j̃.l.proxi.

ADDITIONES.

a ✠ Patri,Adde Alex.in l.j.nu.7.C. qui admit.
b ✠ Hodierna.Adde Ale.in l.j.5.no.ubi Dec.C.qui admit.Bar. in l. is qui hæres. §.fi.nu.6.ubi Are.3.col.de acq.hęr. PANCIR.

LEX VIII

1 *Tutor,an ſolus poßit repudiare bonorum poſſeßionem pupillo delatā.*
2 *Repudiatio expreſſa patris,uel filij,an noceat patri uel filio.*
3 *Repudiatio domini nocet ſeruo:*
Abbas repudiat hæreditatem delatam monacho.

a Tutor.[a] Op.gl.de l.ſi ad pupillū.s̃.de auth.tut.Duæ ſunt ſol.
1 in gl.Vna † eſt ꝙ ſolus tutor non pōt,ſed conſentien-
te pupillo ſic,arg.l.potuit.C.de iure.delib.melius in l.j. §.tutor. de
ſucceſ.edi.Alia ſolo.eſt Azo.& eſt no.ꝙ ſolus tutor nō pōt,ut hic
ſed tn̄ poteſt ꝯſentientib.amicis,& iudice.Quid dicemus? Iſta opi.
Azo.pōt eſſe uera,rectè intelligendo:q̄a iſta repudiatio vr̄ q̄dā alie
b natio[b] iſtius iuris quæſiti pupillo,i.ſicut in alienatione rerū req̄rit
iudicis authoritas & tutoris, ita in hac repudiatione req̄rit iudicis
authoritas & tutoris.l.magis puto.§.fundum.s̃.de reb. e. Et ſi dicis
ꝙ ibi loquitur in fundo legato , qui tranſit recta uia in pupillū.Rn̄.
ꝙ licet bonorū poſ.nō trāſeat ipſo iure,ut s̃.eo.l.j.& ibi de hoc, tn̄
iſtud ius iudicatur mobile,vel īmobile,ſm id cui adijcitur.l. j. & 2.
C.ſi aduer.trāſac.& l.ſi ad ſoluēdū.C.de p̄d.mi. & no.per Dy. in l.
p̄t pupillus.s̃.de auth.tu. Quod aūt dicit Azo. ꝙ requirat amicorū
req̄ſitio,intelligitur ſm.l.magis puto.§.non paſſim.s̃.de re.e.& q̄a
anteq̄ fiat aditio,vel repudiatio interrogabūtur ꝯſanguinei, & ami
ci,an hoc expediat pupillo,uel nō,ut ibi dr̄.¶ Opp.dr̄ hic , ꝙ tutor
pōt petere,non repudiare.Contra,ille qui poteſt acquirere,poteſt
repudiare.l.qui pōt.j̃.de reg.iur.& l.is pōt.s̃.de acq.hæ.Sol. dicit gl.
illa regula fallit in his adminiſtratorib. quia non uidentur tutores,
cùm pupillum ſpoliant.Gl.iſta dicit bene.Sed dic clarius: q̄a quod
dr̄ in l.qui pōt.eſt verum in eo,qui ſuo nomine pōt acquirere : q̄a
ille pōt repudiare,niſi ætas ſit impedimento: ſed ille qui hꝫ acquire
re nomine aliorū,nō pōt repudiare, ut hic.De hoc uide quod no.
2 C.e.ti.l.bonorū in 2.op. ¶ † Quæro utrum[c] expreſſa repudiatio fi
c lij noceat patri, uel repudiatio patris noceat filio? Habetis tex.in l.is
qui.§.fi.s̃.de acq.hær.ubi dicitur , quòd non nocet , & hoc ſm hæc
iura,ſed hodie plus : quia unius repudiatio aliis proficit : q̄a ſi unus
3 repudiat,alius habet.l.fi.C.de bo.quæ li.¶ † Quæro utrum repudia
tio dn̄i noceat ſeruo,uel econuerſo? Tex.ꝙ ſic in l.legatū.s̃. de leg.
j.Pro hoc etiam.j̃.de ſucceſ.edict.l.j.§.per ſeruum. ¶ Ex hoc etiam
d concludetur,[d] ꝙ hæreditatem delatam monacho , poterit Abbas
e repudiare :[e] non autem monachus,æquiparando monachum ſer-
uo,ut no.in l.cùm hæredes.§.fi.j̃.de acq. poſ.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Tutor.vide Bal.in rub.C.ꝙ admi.in 6.quæſt.
b ¶ Alienatio.Repudiatio eſt alienatio,& in ea requirit decretū iudicis,& authoritas tutoris,& uide.Bal.in l.pupillorum.C.de repu.hær.& tex. in l. 3. §. ſi quid minor.s̃.de min.Sed utrum cum decreto iudicis poſsit ſolus tutor repudiare,vr̄ ꝙ ſic,ſi impubes non pōt ꝯſentire,ut quia eſt infans,uel ur̄ eius uoluntas neceſſaria:quia ſi requiritur in aditione.d.l.potuit.multo magis in repudiatione,& ꝑ hoc habes maximam limitationem ad l.j.§.tutor.de ſuc.edi.& hanc.l.& iſtis ad de oīno.Bal.in l.bonorū.in 3.q.C.qui admi.adde quid ſi tutor repudiauit,& ali⁹ adiuit,& fructus lōgo tempore percepit , deinde apparet ꝙ tutor repudiare nō potuit,an hr̄s qui adiuit,teneat ad fructus, & ſi ſoluit creditorib. an poſsit retinere in reſtitutione hęreditatis? uide Rom. conſ.149.
c Ale. ¶ Vtrum? uide Bar.ī l.j.C.q̄ admi.& s̃.l.ꝑxi.§.fi.ad fi. & ibi Bal.
d Pom. ¶ Concludet.Adde ꝙ iſta op.eſt cōis ꝑ Ale.in l.legatū. de leg.j.
e Ale. ¶ Repudiare.Abbas repudiare pōt hr̄ditatem delatā monacho , uide Bal. ī l.ex repudiatione.C.de fidei.in l.j.in x.q.C.q̄ admit.& in l.ꝯ iuris.§.j.de pac.& q̄d ibi ſcripſi poſt eū.& in l.bonorū. in 5.q.C.admit. & in l. pen. C. de repu.hæ. & Can.in c.in p̄ntia.de ꝑb.& Cy.in l.Deo nobis.de epi.& cle.& Bal.in l.is qui hæres.§.fi.de acq.hæred. & iſta opi. uidetur uerior , quia monachus.non habet uelle,neq; nolle.c.ſi religioſus de elect.in 6.& uide no. per Bal.in l.fi. in prin. de bon.quæ li.Adde Ang.conſ.80.& 91.✠ Ale.in l.i.nu.24.s̃.de uul. PANCIR.

LEX X.

1 *Peritorium copiam ſi quis ſe non habuiſſe dicit,an ei uel aduerſario incumbit onus probandi.*
Periti præſumuntur eſſe in loco inſigni:ubi habetur,quod eſt , ubi merum, uel mixtum imperium exercetur.
2 *Locus inſignis quis dicatur.*
3 *Sciens conſanguineum proxmiorem defunctum,pręſumitur ſcire hæreditatem ſibi eſſe delatam.*
4 *Credens conſilio alterius,ſi per ſe ſcire non debet,excuſatur.*
Aſſeſſor non tenetur ſequi conſilium alterius.

a In bonorum.[a] Diuiditur in tres partes.Primò, ponit di
ctum in genere.Secundò , ponit exemplū
in bo.poſ.ex teſtō.Tertio,in bo.poſ.ab inteſt.Secunda ibi,& ideo.
Tertia ibi,ſatis eſt enim.No.ibi,copiā,&c.Op.& vr̄, q̄d iſta diſtin-
ctio potuerit,uel nō potuerit conſulere peritiores , nō debeat fie-
ri.l.rr̄a.§.ſed iuris.s̃.de iur.& facti igno. Dicit glo. ꝙ hęc diſtinctio
fit q̄n tractamus de lucro,al̄s ſecus,ut ī ꝯrio. Idem dicit Dy. in c.iu
1 ris ignorantia.de reg.iur.li.6.& ēt no.in ꝯrio.¶ Dicitur hic , † co-
piamq; eorum,quæro,quis debet probare,an ego,aduerſarium ha
buiſſe copiam,an ipſe aduerſarius , ſe nō habuiſſe copiā ? Videte,
nos habemus tex.dicētem ꝙ in ciuitatib. & locis inſignib. ut ſi eſt
caſtrum nobile,eſt præſumptio,ꝙ ibi ſit copia peritorū. ut eſt tex.
2 in c.ſtatutum,extra.de reſcri.l.6.¶ Sed tunc quæro , † quis dicatur
locus inſignis? Rn̄.tex.dicit, ubicunq; eſt ꝯmunantia , uel caſtrum,
ꝙ habeat forum iudiciorum,& habeat merum & mixtū imperiū,
dr̄ locus inſignis,ut l.ſi duas.§. decet aūt. s̃. de excu.tut. Et per hoc
debet intelligi,q̄d aliàs dixi uobis, ꝙ imputatur alicui cur non mi-
ſit procuratorē:q̄d debet intelligi,ſi inueniebat procuratorē ſuffi
cientem.l.idemq;.in fi.prin. s̃. pro ſo. Vtrum aūt debeat reperiri,
& an præſumatur ſufficiens, ex qualitate loci præſumitur , uel nō.
3 diſtinguendo,ut s̃.dixi tene mēti.¶ Vltimo hęc † lex facit ad id q̄d
dixi uobis in l.qui duos.s̃.de reb.dub.ꝙ eo ipſo, q̄d quis ſcit proxi-
miorem conſanguineum,& illum defunctum, de cuius ſucceſſio-
ne tractatur,pręſumitur ſcire ſibi eſſe hr̄ditatem delatam. ¶ Item
4 facit,† ꝙ q̄ coſuluit peritiorem,& eius conſilio facit:debet ei crede
re:non dicas debet,quòd importat neceſſitatem : quia alterius ꝯſi-
lium quis non tenetur ſequi.l.Titium & Mæuiū.in prin.de admit.
b tu.Sed dic,ꝙ debet credere ſic.[b] ut ſi credidit , habeat iuſtam cām
credēdi,& iō ſi errauit,habet iuſtā cām erroris,ut ē tex.hic:ꝙ tene
mēti.& hoc ī ꝑſonis,q̄ nō dēnt ſcire ꝑ ſe.Pro hoc.tex.hic,& ī l.rr̄a.
§.ſed iuris.s̃.d̄ iu.& fac.igno.Nā ſi unus aſſeſſor petit ꝯſiliū ab alio,
certe credendo ꝯſ.illius,non habet iuſtā cām ignorantię , quia per
ſe debet ſcire,& ideo imperitia ſibi imputat.l.imperitia.j̃.de re.iu.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ In bonorum.Dicitur hic quis dicatur locus inſignis,& uide Inn.in c.ſtatutum.de reſcr.in 6.in uer.ciuitatib.Et Bal.in l.iuris. C. qui admit. & ibi hr̄ ēt quis debet probare,& uide Bar.in l.idem quæ.pro ſocio.& Bar.in l.ſi ab hoſtib. §.fi.ſol.matr.Adde,Are.in c.intelleximus.de iudi.
b Ale. ¶ Credere ſic.Et ideo dicit Pe.de Anc.in cle.ne Ro.de elec.in prin.ꝙ hn̄s pro ſe opi doc.excuſat ab expenſis,quaſi habeat iuſtā cām litigandi:nā doc.hn̄tes authoritatem a iure interpretandi ꝙſtōnes,& iura,hoc hn̄t, ꝙ eorū authoritates ſunt probabiles,& in ſcriptis redigendæ,ut no.de poſtu.p̄la.c.j. & C.de ꝓfeſ.qui in urbe Cōſtanti.l.j.lib.12. & hic adde Bal.in l.iuris.C.q̄ admit. ibi tn̄ litat iſtam q̄ōnem,& dicit per hanc.l.Bal.ꝙ notarius q̄ debet facere teſtm̄ ſm ꝯſ. ſapientis,ſi appoſuit non apponenda de ꝯſ.ſapientis non tenetur de falſo : quia excuſatur credendo ſapienti,& illud quod.s̃.dixi ſm Pet.de Anc limitat Ant.in c.finē de do.& contu.niſi opi.doc.eſſent ꝯ cōem opin.uide quæ dixi poſt Imo.in l.fi.de re iud. & no.Imo.in l.qui ante Calēdas. de uer. ob. & ꝙ non excuſet iudex,ſi credat alteri imperito, tenet Bal.in l.ſi ꝯuenerit. de re iud.cū ꝯcor. & ibi dixi poſt Im.Adde ꝙ conſi.doc.excuſat ab expenſis,Pe.de Anc.conſ.124.✠ Ad dicta aūt.Bar.hic.uide Caſt.in l.filius fam.ff. de iud. PVTEVS.

LEX XII.

Nō eſt ambigēdū. Op.imo quilibet admittit cum
fiſcus ultimo ueniat,ut C.d̄ cad.
tol.l.unica.§.pe.Sol.ut in gl.¶ Sed q̄ro quare,magis dicis de iſtis, q̄
de alijs? Rn̄.q̄a iſtę perſonę videbātur admitti iure quodā ſpāli, &
iō facilius videbant excludi.l.eius militis.§. militia. s̃. de teſt. mili.
a ¶ Vltimo gl.q̄rit utrū inter fiſcū & rēpub.ſit dr̄ia? Et dicit ꝙ non,
& de hac q̄ōne ponūt doc.in l.Reſpublica.C.ex qui.cau.ma.& tāgi
tur in rub.C.de iure.fiſc.li.x.& in auth.de hære.& Fal.in princ.Sed
melius quàm per alium ponitur per Gul.C.communia de ſuc.l.j.

ADDITIO.

a ✠ Fiſcum.Adde ꝙ reſpublica Rom.habet priuilegia quæ habet fiſcus , ſecus in alia,Bar.in l.ſi is qui.ff.de iure fiſci.Quid de alia repub.Bald. in l. rempublicam. C.ex qui.cau.maior. PVT.

§.Vbicunq; Op.de l.j.§.& ſui.d̄ ꝯtab.& l.ſed cū patrono.
§.j.s̃.e.gl.ſoluit,& bene,& e.modo.ſol. Inſt.
eo.ti.in prin. Vel clarius, quia q̄n aliquis prohibetur de iure ciuili
in odium ipſius,tunc non admittitur , ut hic. Sed & ſi prohibet p̄-
tor ꝑp aliquod delictum,tunc poteſt admitti de iure prætorio.Ita
no.Dy.in c.cum quid una uia.de regul.iur.li.6.

LEX

BUAH

LEX XIII.

Edicto. No.ex hac l.quæ ſit cā capitalis. Simile in l. ſi uero. §.qui ꝑ rei qualitate.ſ̄.q ſatiſ.co.& in l.ij.de pu.iu.

LEX XIIII.

1 *Agnoſcere bonorum poſſeßionem videtur quis,quando eſt certus de uiribus teſtamenti, & illud dicit falſum.*
Certus quando quis poßit eſſe, teſtamentum eſſe falſum: quando dicitur falſum facto alieno.
2 *Proponens querelam inofficioſi,in dubio non vr̄ ꝓponere animo adeundi.*
3 *Certus de teſtamento,ſi proponit nullitatem teſtamenti,videtur adire.*

a Cum quidam. [a] Qui dicit teſtm̄ † falſum, vr̄ bon.poſ.
1 agnoſcere,ſi de teſtamenti uiribus cer
tus erat.h.d.no.lex.Opp.extra gl.dicitur hic,ꝙ fortè erat certus ac
cuſationis. Contra,qn̄ teſtm̄ dicitur falſum facto alieno non poſ-
ſum eſſe certus.l.cum falſum.ſ̄.de acq.hær. Sol. Oportet te intelli-
gere ſic,ꝙ proferebatur teſtm̄ factum certa die: ego ſum certus ꝙ
iſtud teſtm̄ eſt falſum:quia tota illa die fui Romæ cum teſtōre.Iſta
eſt rn̄ſio Accurſij in ſimili in l.Pantonius.§.rei.ſ̄.de acq. hæ.¶ Se-
cundò opponitur extra glo.de l.quemadmodum.ſ. de inoff. teſt.
ubi agēdo de inofficioſo,non vr̄ agnoſcere hr̄ditatem.& de.l. An
2 tiſtius.& quod ibi per Dy.ſ̄.de acqui.hæ.Sol.¶ Aduerte qn̄ eſt cer-
b tum,quo animo quis proponit querelam, [b] uel actionem falſi,uel
nullitatis,tunc ſtamus certo,ut in legib. ꝯrijs. Si uerò eſt dubium,
quid tenendum? Dic ꝙ in querela inofficioſi in dubio vr̄ propo-
nere animo nō adeundi.l.Antiſtius.& d.l.quemadmodum.Et hoc
puto uerum. Ratio: quia tunc cum querelam propono ſi uellem
tunc adire,non poſſem ab inteſtato:quia tunc teſtm̄ durat.l.quan-
diu.de acq.hę.& l.antequam C.cōia de ſucceſ. ideo nō propono,
ut adeam,ſed ut parem mihi uiam adeundi. Pro hoc quod no.in l.
j.§.ſed ſi parendi.ſ̄.de ꝯdi.ob cau.& l.iam dubitari.de hæ.inſti. Sed
qn̄ ꝓpono querelam falſi,tunc ſi ſum certus de uiribus teſtī, quod
eſt falſum,incontinenti poſſem adire,ſi uellem.l.cum falſum.ſ.de
acq.hær.& incontinenti poſſem ꝓponere bo.poſ.ut hic, iō ꝓpo-
nendo uideor agnoſcere,ut hic,ar.l.iam dubitari,& ibi no.de hær.
inſti.Si uerò non ſum certus de uirib.teſtī, tunc idem quod in q̄re
la inofficioſi:quia non uideor proponere aīo adeundi,arg.l.quem
3 admodum.de inoff.teſt.& l.Antiſtius.p̄alleg.In iure uero † dicen-
di nullum,dico idē quod in cā falſi: quia ſi quidē cā nullitatis red-
dit me certū,tunc ſtatim poſſum adire, nec eſt neceſſe ꝙ petā an-
nullari à iudice: qa ius annullat.l.q̄ ſub ꝯdōne.§.fi.ſ̄.de ꝯdi.inſti.&
iō cū ꝓpono nullitatem,uideor adire.l.ſuus.ſ̄.de acq.hær.Si uerò
ſum incertus de nullitate, tūc idē quod in q̄rela inofficioſi, ut dixi
in querela falſi: qa non ſum certus de uiribus teſtī,& ſic non poſ-
ſem adire.l.ſed & ſi de ſua.de acq.hær.Opp.ad allegata in gl.ꝙ pro
uidendo in uno,nō uideor ꝓuidere in alio l.ſi ſeruus.j̄.ui bo. rap.
& no.ſ.de alie.iud.mut.cau.fac.l.item.in princ. Dixi in l.ſi ſeruus.
¶ Sed op. ꝙ imputetur hic,cur ſimul & ſemel oēs non propoſuit,
ſicut dicimus in tutore,cui imputatur,ſi oēs excuſationes non ꝓ-
poſuit ſimul.l.ſcire.§.ſcire.ſ̄.de excu.tu.& inſt.excu.tut. §.qui aūt.
Sol.ut in gl.& idē puto hodie,cū ꝓponendo excuſationē ſufficiat,
ut uideatur agnoſcere,ut hac l.hic loquitur qn̄ fuerunt ꝓpoſitę in
tra tp̄s,intra quod pn̄t proponi.¶ Quæro,quid ſi fuerunt ꝓpoſitæ
poſt? Hic ſunt duæ gl.q̄ vn̄r ſibi ꝯriæ,& eſt prima gl.& ultima. Sed
ueritas eſt,ꝙ prima gl.loqtur qn̄ de uirib.teſtī erat incertus, iō tp̄s
non currit,ſed ſecunda gl.loquitur,qn̄ erat certus de uirib.teſtī.iō
ſi intra tempora non propoſuit.ſibi imputatur,& tempus currit.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Cum quidam. Vide Bal.in l.j.C.de iure delibe.
b Alex. ¶ Querelam. Adde Bar.in l.poſthumus.§.fi.ſ̄.de inof.teſta.& vide l. iij.& ibi no.per Bal.C.de repu.hær.per Imol.in l.filio præterito. de iniuſt. rup.

LEX XV.

Paulus. Not. tex.ibi, niſi is qui,&c.Opp. ꝙ per matrem ac-
quiratur dominium filio.l.die ſpōſaliorum.ſ̄.depo-
ſi.ergo & bo.poſſ.Glo.ſol.ſed non placet.quare dic ꝙ dominium
acquiratur filio,uerum eſt,ratihabitione ſecuta,& ita hic eſſet. Itē
opp.ad finem hic innuit,ꝙ impuberi quæritur incontinenti, ſi iu-
dex uult.Contra.ſ̄.eo.l.iij.§.acquirere. Solu. Credo hoc uerum in
a impubere [a] in cuius perſona poteſt iudex officium tutoris aſſume
re.l.bonorum.C.e.tit.ſed in impubere maiore,non credo ꝙ quæ-
ratur ſine ratihabitione,ut l.ꝯria, & ita intelligo.l. ſeruus.ſ̄.eo.tit.

ADDITIO.

a Alex. ¶ In impubere. Not.ꝙ ſi aliquis agnoſcit bon.poſſ.pro pupillo ſine mandato,ſibi quæritur ante ratihabitionem, & hic erit caſus in quo hodie erit neceſſaria bon.poſſ.pro quo uide quod dixi poſt Barc. in l.certum. C.unde leg. & not. Bald.in rubri. C.qni admit.in 6.q.

LEX XVI.

Quoties. In tex.ibi cęperit,ſ.poſt ratihabitionem.Opp.de l.ſi quis alicui.ſ̄.de acq.hær. Sol. Hic habuit ratū antequam in furorem incideret,& hoc quod dicit ratum habuiſſe, intelligo de iure: quia ualet ratihabitio.

TITVLVS SECVNDVS.

Si tabulæ teſtamenti extabunt.

¶ Circa Rubricam,gl.quærit tres qōnes. Primo in quo differt iſte titulus à titulo,ſi tab.teſt.nullæ extabunt. Secundo,quæ ſunt cōia, & in quib.ꝯueniunt bono.poſſ.ſm̄,& ꝯta. Tertiò,q̄ ſunt illa.& in quib.differt bon.poſſ.ꝯta.à bon.poſſ. ſm̄ tabu. Dic ut in gl.

LEX VNICA.

1 *Scriptum propriè non dicitur,quod ſenſu percipitur.*
Teſtis,qui reddit rationem per uerbum credit,non probat.
2 *Inſtrumentum ſi à principio producitur non cancellatum,nec uitiatum,ſi poſtea apparet uitiatum,non nocet.*
3 *Hæreditas de iure ciuili adiri poteſt, & legatum debetur licet teſtamentum ſit inconſultè deletum.*

a Haeredi. No.† ꝙ non poteſt dici propriè ſcri
1 ptum, quod ſenſu non percipitur,
ſed oculis debet uideri.Simile in l.j.circa prin.ſ̄. de
his quæ in teſt.delē.quod facit ad dictum teſtis, qui
reddit rōnem per uerbum credit: quia non ualet,
ſed deberet dicere:quia uidit,uel audiuit,uel per ali
quem ſenſum corporeum. Facit.l. qui teſtō.in fi ſ̄.de teſta.& per
2 Inn.in c.cum cām.extra.de teſti.Secundò † no.[a] ꝙ ſufficit inſtr̄m
a non eſſe cācellatum,nec uitiatum tp̄e quo producitur in iudicio,
& licet poſtea reperiatur uitiatum,non nocet,ut hic:& ideo ſi repe
riatur in libro notarij,talis producit inſtr̄m non cancellatum, nec
b uitiatum,ſi poſtea reperiatur cancellatum,non nocet, [b] quia ſuffi-
cit fidem imponi chartulæ in initio,ut C.de fide inſtr.l. ulti. quod
tene menti.Opp.ꝙ ſi deletum eſt teſtm̄,non detur bo.poſ.l.nr̄am.
C.de teſt.ubi no.ꝙ ſufficit teſtm̄ extare tp̄e mortis.Sol.Hic incon-
ſulto fuit deletum,ibi uerò,conſulto.ut plenè no. in l.j.de his quæ
in teſt.delen.Item op.de l.j.§.ſed ſi legi.& §.j.ſ̄.de his q̄ in teſt.delē.
So.hic quantum ad bo.poſ.ſm̄ tab.ſed quātum ad legata,uel ad hr̄-
ditatem non procederet hæc lex,quia licet teſtm̄ ſit inconſultè de-
3 letum,legata † debentur,& adiri pōt hr̄ditas de iure ciuili. no. in l.
j.§.ſed ꝯſultò.ſ̄.de his quæ in teſta.delen. Vltimo uide gl. quæ inci-
pit,i.ex præſumptione,ibi arg.ꝯ.de codi.l.fi.Sol.iſta ꝯcordat. Item
ibi.l.errore,ſed hic fuit nomen hr̄dis ſcriptum, ibi fuit omiſſum,
hæres eſto, uel ibi, quantum ad aditionem de iure ciuili, hic quan-
tum ad bo. poſ. ut ſ̄.dixi: ſed prima plus placet.

ADDITIONES.

a Barba. ¶ Secundo no. Et uide Bal.in l.certum,propè prin.unde legit.
b Alex. ¶ Nocet. Si reperitur in lib. notarij,talis produxit inſtrumentum, non cancellatum,non nocet.Et uide Bal.in l.ſi unus,in fi.& l.noſtram.C. de teſta.& in l.geſta.in fi.de re iudi.

TITVLVS TERTIVS.

De bonorum poſſeſſione furioſo infanti, muto, ſurdo, cæco, competenti,

¶ Dixit de bon.poſ. in genere,ſed quia eſt tractaturus,de bo.poſſ. in ſpecie, quæ datur quinque perſonis hic enumeratis, de primis duabus dicitur in l. j.de alijs dicitur in l.fi.

LEX PRIMA.

1 *Curator furioſi agnoſcit bonorum poßeßionem a furioſi commodum.*
2 *Subſtitutus admittitur, quando inſtitutus differt adire, nec contra eum poteſt ſubueniri.*
3 *Bono.poſſeßio, quæ defertur infanti eſt iuris,& tranſmittitur.*
4 *Bono.poſſeſſio delata furioſo eſt facti,donec eſt in furore,& non tranſmittitur,niſi eſſet rogatus de reſtituendo,quia tunc eſt iuris.*
5 *Bono.poſſeßio agnita per tutorem, quare eſt,ꝙ quæritur infanti irreuocabiliter,non ſic furioſo,per curatorem.*
6 *Infans,& furioſus quo ad reſtitutionem,ſaltem ex clauſule generali, æquiparantur.*

Furioſo. Primò,ponit edictum. Secundò,rn̄-
det tacitæ obiectioni. Tertiò format
unam aliam quæſtionem & eam determinat. Se-
cunda ibi nec ſi curator. Tertia ibi,quid ergo ſi cu-
rator.Ratio primi dicti eſt,ꝙ furioſo non cedit tē-
pus, quia non poteſt agnoſcere. Item ſubſtituto
non currit donec excludatur inſtitutus. Et ad hanc rationem op-
pon. hic Iuriſconſultus in ſecunda parte legis ¶ Oppo. & uidetur
1 † quòd curator furioſi non poſſit agnoſcere bono. poſſeſſ.ut j̄. de
ſucceſ.edic.l.j.§.furioſi. Dicit gl.ꝙ ad commodum furioſi poteſt,
ut habeat fructus, non tn̄ quo ad incommodum. Item opp.quòd

BUAH

quãdiu eſt locus inſtitutioni,ſubſtitutus non admittatꝛ.l.q̃diu.C.de
2 acq.hær.Sol.illud uerũ,† niſi inſtitutus differret adire,nec ꝯ eũ pòt
ſubueniri,tunc ſubſtitutus admittitꝛ:ſicut inſtitutus ſub ꝯdõne.l.ij.
§.ſi ſub ꝯdõne.j.de bon.poſ.ſm tab.& l.ſi quis inſtituatur.de hære.
inſti.& qđ ibi no.¶ Dr̃ hic,ꝙ ſubſtitutus cauet. ꝯ in l.fi.§.ſinaũt in
furore.ibi,omni ſatiſdõne.C.de cur.furio.Sol.Ibi de ſatiſdõne præ
ſtanda a curatore quã prohibet, hic de præſtanda a ſubſtituto,quã
debet præſtare, ut hic, & arg.l.non. n.aliter.ſ.de adopt.¶ Quæro,
3 † Iſta bo.poſ.quæ datur infanti, an ſit iuris [a] uel facti? Tex.eſt,ꝙ eſt
a iuris.l.ſi infanti.C.de iure delib.quia acquirit bo. poſ. quæ eſt iuris,
4 & ad hr̃des ſuos tranſmittit.¶ Quæro† de bon.poſ.quæ datur furio
ſo,an ſit iuris uel facti?Et hic gl. vr̃ dicere, ꝙ ſit facti,ut proſit ſolũ
ꝙ percipiat fructus,non ꝙ uere hr̃s efficiatur bon. poſ. Contrariũ
no.in l.fi.§.ſed ſi quidem.& §.tali.C.de cur.furio. & illã teneo.Tñ
ſiue dicamus facti,ſiue iuris,ſemper eſt, idẽ iuris, quia donec eſt in
furore eſt bo.poſſeſſor:ſed ſi in furore decedit,fingitꝛ bo.poſſeſſor
nõ fuiſſe,& ad hr̃dẽ nõ trãſmittit,ut l.fi.§.ſinaũt ĩ furore. C.de cur.
b fur.Sed hoc fallit ĩ caſu,[b] ut ſi eſt rogatus furioſus de reſtituẽdo: qa
tũc eſt de iure poſſeſſor, & quærit bo.poſ.quæ eſt iuris,& actionem
5 transfert.l.cum in fideic.l.eũ hr̃s inſtituta.ſ.ad Treb.¶ †Quæro de
una q.quare ꝑ tutorẽ q̃ritꝛ bo.poſſ.infanti irreuocabiliter, furioſo
non?Cy.in l.ſi infanti.C.de iure deli.dicit ꝙ eſt rõ,quia põt reſtitui
c infans.Sed hæc rõ non placet,quia & furioſus põt reſtitui [c] ſicut in
fans.l.Marcellus.j.de fideiuſ.& ibi no. Aequiparantꝛ. n. infans, &
furioſus,ut no.in l.ij.C.de cu.fu.ſaltem ex gñali cã, ſi qua mihi iu-
ſta cã eſſe uidebitꝛ.Facit.l.Fulcinius.§.adeo.in fi.q.ex cau.in poſ.ea.
¶ Quare dic,ꝙ rõ eſt,quia tutor habet plus iuris in perſonã infan-
tis,quam habeat curator in ꝑſonã furioſi, qa tutela eſt ius in capite
libero,&c.ſed curator principl̃r datꝛ reb. l. in copulãdis.C.de nup.
Et ſi dicis,cur curator authoratur adulto, & ei q̃rit. l. cũ q̃dã. C.de
admi.tu.rñ.authoratꝛ ei uolẽti,aliàs non.l. cum in una. §.j.de appel.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Iuris.An iſtę bo.poſ.ſint facti uel iuris,adde Bal.in rub.C.qui admit.in
3.q.& melius in l.infantis.eo.ti.
b Alex. ¶ Caſu:Idem in caſu qñ habet ſubſtitutũ exemplarẽ,qa pp hãc bo.po.ꝯ-
firmatꝛ ſubſt.exẽplaris ſm Bar.& doc.in l.ex facto.uer.8.& ult.de uul.& pup.
c Alex. ¶ Reſtitui.An furioſus poſsit reſtitui ĩ integ.aduerſus bon.poſſ.adde Bal.
in l.infantis.C.qui admit.

LEX II.

1 *Mutus,& ſurdus,ſi nihil intelligunt,furioſo æquiparantur, & qñ poſſunt agnoſcere bon.poſſ.*
2 *Mutum,ſurdum,uel cæcum,eſſe aliquem,qualiter probetur.*
3 *Cæcitas,qualiter probetur,quando quis habet oculos claros.*
4 *Surdus,mutus,uel cæcus,quòd quis fuerit,non præſumitur.quòd hodie ſit.*
Probando,quem fuiſſe furioſum certo tempore,uel menſibus transfertur onus probandi in aduerſarium.

a MUTUS. [a] Nonne habemus qđ iſtę perſonæ debent regi con
ſilio tutorum,uel curatorũ,ut in rub. C.de cur.fu.
1 & in l.ij.eo.tit.& §.ſed & mẽte captis.Inſti.de cura. Quõ† ergo iſtę
ꝑſonæ q̃ hic enumerantꝛ pñt agnoſcere bon.poſ. ſine ꝯſilio curato-
rũ?Nos habemus tex.q declarat hoc optime.ſ.ad Treb.l.ſeruo.§.ſi
pupillo.Nam ſi iſtæ ꝑſonæ nõ intelligũt id, qđ agitꝛ,tũc aſſimilantꝛ
b furioſo,[b] & nihil pñt agere ſine curatore. Si uero intelligũt id,qđ
2 agitꝛ,tũc pñt talia facere,ſine curatore,ut ibi dicit illa no.lex.¶ †Sed
q̃ro,qualiter ꝓbatꝛ quẽ eſſe ſurdũ,mutũ,uel cæcũ? Rõ.dubitãdi eſt,
qa iſta uerba furioſus,uel demẽs,ſunt negatiua, & priuatiua,& ne-
gatiua nõ pñt probari.l.actor.C.de prob.Videte in furioſo colligi
c tur ex ſermonib.ſuis,an ſit furioſus.[c] l.quidam in ſuo.ſ.de ꝯd.inſt.
& l.his qui.ſ.de tut.& cu.da.ab his.Idẽ in ꝓdigo .nam ꝓdigus iudi-
catꝛ ex actib.d.l.his qui.ĩ fi.ſ.de tu.cu.da.ab his & l.j.de cu. fu.Eodẽ
mõ in muto,qa ex actib.q̃s iudicatꝛ mutus,nam dicit teſtis, ꝙ talis
nõ loquebatꝛ uerba articulata,ſed nutu,& actib.qa ſignis petebat ꝙ
uolebat,ar.p̃dictarũ legũ.Idẽ dico ĩ ſurdo. qa dicit teſtis, ꝙ talis nõ
intelligebat ad uocem,& nihil auditu ꝑcipiebat,ſed ꝑ pũcta,uel ali
qua ſigna.Idẽ ẽt dico de cęco,qa cęcitas ꝓbabitꝛ ꝑ uiſum,qa dicit te
ſtis,ꝙ talis habebat oculos a capite euulſos, uel clauſos, & ſimilia.
3 ¶ †Sȝ qd ſi hẽt oculos claros quõ ꝓbabitꝛ,ꝙ nõ uidet? Rñ.& dico,ꝙ
ꝓbabit ex actib.qa dicit teſtis,uidi ꝙ ibat ꝑ loca ardua, ut ꝑ murũ,
& ſimilia uel ibat cũ duce ſp.Et ſic iſtæ priuationes ex actib. colli-
guntꝛ,ut ſ.dixi.Sed licet fuerit uerũ hoc,ꝙ ſemel fuerit ſurdus, uel
4 furioſus † & ſimil.an ſufficiat? [d] Certe nõ.Nam nõ ſequitur,ꝙ ſi he
d ri fuerit ſurdus,mutus,uel ſimilia,ꝙ hodie ſit.Nam p̃t eſſe,ꝙ pp ali
quod accidens heri fuerit cæcus, uel mutus,uel ſurdus, & hodie nõ
eſt. Videte.l.quidã.ſ.de ꝯd.inſt.vr̃ dicere, ꝙ ſufficit ſemel quẽ fuiſ-
ſe furioſum,uel ſurdum,uel mutum, ut iudicetur in poſterum fu-
rioſus,uel ſimilis.In ꝑriũ facit rõ præcedens,quia potuit hoc ꝯtin-
gere pp aliquod accidens.l.nutu. in prin.ſ.de le.3.Et hoc puto ue-
rum.Non obſt.præallegata.l.quidam.quia ſufficiebat probare fu-
rorem tp̃e teſtamenti,quia illo tempore fuerunt uerba illa prolata,
nimirum ſi ibi ſufficit & merito ſic iudicatur,ſed in q̃onem, ꝓpo-
e ſita,[e] non ſufficit probare quem fuiſſe ſemel mutum, ſurdum,uel
cæcũ,uel furioſum,qa dȝ ꝓbare aliquo certo tp̃e,uel mẽſib.ſic fuiſ-
f ſe [f] l.pretia rerum.in fi.ſ.ad l.Falc.tunc.n.præſumitur, ꝙ modo ſic
eſſet,niſi probetur contrarium.l.j.ſ.de cu.furio.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Mutus.Vide Bal.in l.j.de uer.ob.An mutus & ſurdus poſsit donare,ui-
de Bal.in l.iure militari.ſ.de teſt.milit.
b Ale. ¶ Furioſo.Adde ꝙ idem tenet Bar. in l. mutum.ſ.de acq. hæ.& in l.cui eo-
rum.§.fi.de poſth.& Ang.in l.ſeruo inuito.§.ſi pupillo. ad Treb. & Bal.& Ang.
& Pa.de Ca.l.j.ĩ prin.de uer.ob.licet ibi aliter Bar.dixerit. & ad hoc uide Imo.
in l.qui id ꝙ.§.mutus.j.de don.& Imo.& Ro.in d.l.j.in prin.de uer.ob.
c Alex. ¶ Furioſus.Qualiter probetur quis mutus,cecus, furioſus,uel ſurdus,uel
ꝓdigus.adde Bar.in l.nec codicillos.C.de codi.& in d.l.is qui. per Bar.in l.furio
ſum.C.qui teſt.fac.poſ.& in rub.ſi ex fal.inſtr. & Bar. & Bal.in l.mutũ.ſ.de acq.
hær.& gl.in c.Gonſaldus. 17.q.2.& 93.diſt.c.legimus,& quõ notarius faciẽs in
ſtr̃m muti explicet ſigna,& ſenſum,uide Pe.de Anc.& alios in c.cũ apud.deſpõ.
ꝑ Bar.in l.mutũ.de acq.hr̃.& ꝙ dẽat teſtis deponere de actu furoris, tenet Bar.
in l.ſi quidẽ.C.ſol.ma.& no.ꝙ qui detinetꝛ in carcerem ꝑ conſanguineos,præſu-
mitur furioſus.l.diuus & ibi Bal.ſ.de offi.præſ.& uide de modo probandi furio-
ſum.gl.& Imo.in l.ſi cum dotem.§.ſi maritus.ſo.ma.& ibi Alex.& ad probandũ
mutum,& ſurdum uide Imo.in l.j.§.j.de uerb.obli.
d Pom. ¶ In q.propoſita.Vide Alex.in l.is põt.in quantum.Bar.concludit,ꝙ præ
ſumitur compos mentis.ff.de acq.hære.
e ⁂ Sufficiat Adde Alex.in l.furioſum.C.qui teſt.fac.poſſ.ubi declarat Bar.hic,&
uide Are.in l.qui teſtõ.§.nec furioſus.ff.de teſta.Rui.conſ.8.lib.3.& an ſemel fu-
rioſus uel fatuus præſumatur ita durare:Alex.conſ.85.& ſeq.lib.2.Iaſ.cõſ.2.li.j.
Alex.conſ.141.lib.1.conſ.10.in 6.92.in 5. PVT.
f Alex. ¶ Sic fuiſſe.Dic,ꝙ ſufficit probare quem fuiſſe furioſum aliquibus menſi
bus,quia poſtea in aduerſarium transfertꝛ onus probandi ꝙ tp̃e illo non fuerit
furioſus.Idem no.in c.fi.de ſucc.ab inteſt.& ibidem Pau.poſt antiquos.& Pe.de
Anc.ſequitur in cle.j.de homicidio.& quæ no. Bal. in l.ſiue poſsidetis.de prob.
& in l.ſi cui.§.iiſdem.de accu.uide Bal.in l.furioſum.C.qui teſt. fac.poſſ.& Imo.
in l.j.§.fi.de uer.ob.in l.qui teſtõ.§.nec furioſus.ſ.de teſt. qd de ĩfirmitate,uel ali
qua qualitate.ꝑ doc.ĩ c.cũ inter canonicos.de ele.Et ſi q̃s ꝓbat furorẽ,alia pars
ꝓbat ſanã mentẽ, q̃ ꝓbõ p̃feratꝛ uide in d. c. ſup hoc. de renun.& ĩ l.nec codicil
los.C.de codi.Ita ſe remittit Abb.Sic.in c.fi. de ſuc.ab ĩteſt.& ad Bar.hic, ꝯ eũ,
adde Io.An.& Arch.in c.fi.de hær.in 6.& Spe.in tit.de ꝓba.§.j.uer.ſed pone,q-
dam erat furioſus,uide Imo.in c.dudũ.de p̃ſum. q ſequitur gl. in d. c.fi.qui dicit
ꝙ ſemel furioſus præſumitur poſtea &c.uide.Spe. & Io. An.in ti.de teſt.§.j.uer.
quid ſi &c.& in c.§.ſi uero.de cleri.egrot.in 6. & uide ꝑ Bar. in tract.de teſt.in
c.inci.oppoſita prudentiæ.& aliquid per Pet.de Anch.in conſi.5.inci.in Chriſti
nomine amen.pro parte nobilis uiri.Adde Abb.Sic. conſi. 61.lib.2.Alex.conſi.
140.lib.1.

De bonorum poſſeſſione contratabulas.

TITVLVS QVARTVS.

QVAERIT.Gl.quare ponitꝛ prius hæc Rub.de bo. po. ꝯt. ſed in
C.ponitur prius Rub.de bo.po.ſm tab.quam de bo.poſ.ꝯtabulas?
dic ut in glo.

LEX PRIMA.

1 *Filius naturalis tãtum non habet bon.poſſ.contrat.in bonis patris,m̃r̃s ſic.*
2 *Pater naturalis eodem modo habet contratab.quo filius.*

IN contratabulas. Primo, ponit mẽ
tẽ edicti p̃toris,de
bo.po.ꝯt.Scđo,exponit edictũ. Secũđa ibi hæc ãt
cã.Op.dr̃ hic,qđ in bo. po. uocantꝛ liberi nãles,&
adoptiui.Sed ꝯ.j.e.l.non putauit. §.in adoptionẽ
ubi nõ uocantꝛ adoptiui. Gl.ſoluit,& bñ,ut ibi dr̃,
& hoc ſm iſta iura.Sed hodie eſt ꝯ,qa uocantꝛ ad ꝯta.bon.po.liberi
patris nãlis,ſed non p̃ris adoptiui,ſm diſtinctionem.l.cũ in adopti-
uis.C.de ado.Secundo opp.ꝙ inſtituti uocantꝛ ad bo. po.ꝯta.l.iij.§.
ſi quis ex liberis.j.e.Sol.ibi fuit cõmiſſum edictum ꝑ alium præte-
ritũ.¶ Itẽ op.C.de inſti.& ſubſt.l.ſi pr̃.Sol.Hic fuit inſtitutus pure,
uel ſub ꝯdõne p̃tãtiua,ſed ibi ſecus.¶ Item opp.de l. non putauit.§.
non quæuis.j.eo.Sol.Ibi loquitur de non rite exhæredato, ſed hic
fuit rite exhr̃datus.¶ Item opp.dr̃ hic.eo iure,eoq; ordine,&c.Cõ
tra,imo iſti uocantꝛ de iure prætorio,& ſic aliter quàm de iure ciui
li.Gl.ſoluit,& bene.Dicit.n.ꝙ intell̃r eo iure.i. ea iuſtitia,uel æqui
tate.Ita dicit gl.quæ incipit,imo non. ¶ Item op.dr̃ hic,eoq; ordi-
1 ne,&c.Contra.j.e. l.iij.§.j. Solue ut ibi dicemus.¶ Quęro † utrũ [a]
a nãlis [b] tm̃ admittatꝛ ad bo.poſ.ꝯta. Gl.2. hic no.dicit,ꝙ nõ,qđ tene
b mẽti,iõ intellige hic de filio nãli.& ltĩmo. Nã nãlis tm̃, licet qñq;
admittatur ſm uolũtatẽ:tñ ꝯ uolũtatẽ nunq̃ admittitur. Et hoc ꝯ te
ſtm̃ p̃rnũ,ſed ꝯ teſtm̃ m̃rnũ bñ admittitur,ut Inſt.de ſuc.cog.§.uul
2 go.¶ †Quæro,qd [c] eꝯ in patre,an hẽat bono.poſ.ꝯtratab.filij nãlis
tm̃?Doc.ut Azo dñt,ꝙ eo modo quo filius nãlis ſuccedit p̃ri nãli,
eo modo pater ſuccedit filio naturali.Ita no. Azo in ſum.de natu.
lib.& in ſumma de ſuis & legi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vtrum.An filius naturalis admittatur contra teſtm̃ patris, & eſt ſingu.
gl.ſm Bal.in l.j.C.quo.bo.& in l.fi.C.de natu.lib.per Bal.in l.fi.C.unde legi.
b Poma. ¶ Naturalis.Vide Alex.conſi.74.in fi.inci.uiſo proceſſu cauſæ uertentis
inter Frã.uol.2.& limita,ut nõ procedat quãdo filius naturalis eſt legitimatus.
Ita Ro.conſi.34.Barb.conſi.58.in 2.uol.
c Alex. ¶ Quid.Quid in patre naturali,an ſuccedet filio?adde Bar.in l.fi.C.de his
quib.ut indig.& Bal.in auth.licet.C.de natu.libe.

§.Hæc

BUAH

§.Hęc aũt clauſula. Hic ĩcipit exponereedẽm.Op.
ꝙ poſthumi nati rũpãt ipſo iu-
re.l.poſthumorũ.de ĩiu.te.& l.poſthuma.de li.& poſt.So.Pñt ueni
re p ꝯt.ſiẽr,lꝫ de iu.ci.pñt dicere nullũ teſtm̃,& rõ eſt,ut no.C.e.l.ij.

§.Si ex tribus. Facit partem ille, qui ſperatur admitti ad
partem.h.d.

a **§.Et ſui.** [a] Op.ad uer.ſed adoptiui.Contra.ſ.ea.l.in prin.Sol.
poſt emancipationem nõ hẽt ꝯta.qa,deſijt eſſe ex li
beris,vt hic. ſecus ſi non eſſet emancipatus, ut ibi, ſed quid ſi non
eſſet adoptiuus?Reſpon.fortè tunc admitteretur, vt j.proxi.§.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Et ſui.Et pro gl.hic,vide Lu.Ro.cõſ.33.ubi dicit ꝙ filius naturalis le-
gitimatus ꝯta.teſtm̃ patris,& ita lĩtat hanc gl.quæ inci.licet alius naturalis.

1 *Reſtitutio,quia fit à ſenatu,uel principe, reputatur impoßibilis.*
2 *Mors ciuilis,quando æquiparetur naturali, remißiuè.*
3 *Statuto ſtante, ꝙ filia extantibus fratribus non ſuccedat, ſi extet frater in
capax an impediat ipſam filiam.*
*Maſculus de ordine fratrum minorum, fœminam non impedit ſuccedere,
uigore ſtatuti de ſuper exiſtentia maſculorum.*
4 *Statuto ſtante de ſuperexiſtentia liberorum, ſi ſuperſit frater ex latere
patris tantum,& ſoror ex vtroq; parente,cum matre,an talis frater ex
cludat ſororem,& matrem.*
5 *Filius excluſus ex diſpoſitione ſtatuti, an impedit fœminam ſuccedere
ſtante prædicto ſtatuto, remißiuè.*
6 *Maſculus excluſus pacto,ſtante dicto ſtatuto, an excludat fœminam.*
7 *Maſculus,qui non ſuccedit,quia non vult,non præiudicat fœminæ.*
8 *Filia excluſa quouſq; maſculus ſuperuixerit,an cenſeat̃ excluſa ꝑpetuò.*
9 *Fiſco applicatur,quod deportati capiunt,& an ſit omnino non capax.*

a
b **§.Qui habebat filium.** [a] Filius nõ capax [b] ſicut
mortuus nõ obſt.ſequen
tib.in gradu.h.d.no.§.Not.tex.ibi,deportatos,&c. Op.& vr̃ ꝙ ille,
qui non eſt capax,noceat ſequẽtib.ut ſ.ea.l.§.ſi ex trib.So.ibi loqt
in eo qui licet nõ ſit capax,tñ ſperat̃ eſſe ꝑ ꝑ ſpẽ poſtliminij: hic ve-
rò loqtur de eo,in quo nulla ſpes eſt.Sed ꝯ hoc op. nonne hic põt
eſſe ſpes ꝙ in integrũ reſtituatur ꝑ Principẽ?ergo dẽt nocere. Sed
iſta ſpes,q̃ hr̃ de iure ſ. ãli,nõ dẽt attẽdi.l.iiij.poſt prin.j. de fideic.
1 li.& ibi no.tex.Sed ſpes eius qđ eſt de iure cõi,ſic.Vr̃dic.reſtõ.† fit
à ſolo Principe,uel ſenatu.l.j.§.de qua.ſ.de poſtul.iõ tanq̃ multum
difficile ſeu quaſi impl̃e non dẽt attẽdi.l.apud Iulianũ.§.n.als ſub.l.
idẽ Iulianus.ſ.de le.j.& ibi no. Vel tertiò reſtõ in integrũ nõ trahi
tur retro,poſtliminiũ uerò retrotrahitur: iõ unũ attenditur, aliud
nõ,ut no.in l.Gallus.§.& quid ſi tm̃,in fi.gl.de lib. & poſth. Op.dr̃
2 hic,ꝙ iſti hñr tanq̃ mortui. Contra, imo † mors ciuilis non æqui-
paratur nãli.l.ex ea parte.§.in inſulã.de uer.ob.& l.cũ pr̃.§. hr̃dita-
tẽ.ſ.de leg.ij.ſo.ut in qualibet earũ. not.& per Dy.in l.ſi cũ dotẽ.ſ.
ſo.ma.& per Cy.C.de epiſ.& cle.l.Deo nobis.& quod plenè dixi,
ſ.de li.& poſt.l.Gallus.§.& q d ſi tm̃.¶Extra gl. ꝓ declaratione po-
no duo ſtatuta,q̃ cõſueuerunt eſſe cõiter per Italiam. Vnum eſt ꝙ
fęmina non ſuccedat extantib.filijs maſculis ex eo.pr̃e. Aliud ſtatu
tum eſt ꝙ ſoror nõ ſuccedat fratri,extantib.alijs fratrib.ex eo.pr̃e.
3 ¶†Quæro,quid [c] ſi extet aliquis frater uel filius,qui oĩno nõ eſt ca
c pax,an impediat ipſam filiã,uel ſororem ſuccedere? Hic vr̃ text.ꝙ
non,ut j.de bo.li.l.ſi necem.§.ſi deportatus.cum ſi.& hoc puto ue
rum,licet in ꝯrium faciat.C.de na.lib.auth.licet.ſed ſoluã.j.ꝓxi.q.
Et per hoc iã de fcõ ꝯſultus rñdi,ꝙ ſi ſupereſt filius qui ſit de ordi
ne fratrũ minorũ, filiã ſuccedere non impedit, q a talis filius nullo
d mõ eſt capax, [d] hr̃ditatis.c.exiui.de uer.ſig.in cle.† Quæro ſcđò,po
4 ne,ꝙ talis filius, uel frater nõ eſt oĩno incapax,ſed tñ in propoſito
e impeditur ſuccedere ex ꝑſona alterius. Verbi.g. [e] decedit unus reli
cto fratre ex pr̃e tm̃,& relicta mr̃e,& ſorore ex utroq; parente, &
hoc caſu ille frater tm̃ non põt ſuccedere,quia p̃fertur ei mr̃. ut in
auth.defuncto.C.ad Tertul.Dubitatur,an ſoror ex utrõq; parẽte,
cũ mr̃e poſſit ſuccedere? Vr̃ ꝙ nõ ꝑ ꝑ ſtatutũ quod dicit, Extantib.
fratrib.non ſuccedat ſoror,ſed tunc extant,ergo, &c. Pro hoc vr̃.
C.de na.lib.aut.licet.In ꝯrium ur̃,ꝙ frater dẽat ſuccedere in illa di-
midia,in qua dẽt ſuccedere ſoror cũ ex eius perſona ſoror excluda
tur.l.æquiſſimũ.j.ad Tertul.l.ij.§.obijcitur,eo.tit.Eꝯ ur̃,ꝙ ipſa ſo-
ror ſuccedat,fratre excluſo,ꝑꝑ mr̃em.l.ij.§.ſi ſit cõſanguinea.j.ad
f Tertul.Quid dicemus?hic eſt dubium, [f] & anteq̃ ueniam ad deter
minationẽ pro ſolone dictarũ legũ,dicas. Qñ ille qui eſt remotior
me,excludit eũ qui excludit me:dic,qñq; ille remotior ſuccedit in
locum eius,quem excludit,& tũc ipſe ſuccedit, & ego excludor.l.
ęquiſſimum.&.l.ij.§.obijcitur.j.ad Tertul.Nam ibi auus excludit
pr̃em,& ſuccedit in locum pr̃is.i.filij,quo ad eum:merito excludit
mr̃em,ſicut pr̃ ipſe : qñq; non ſuccedit in locũ eius,& tũc,aut ille,
quẽ ille remotior excludit, excludit me.iõ qa hẽt potentius ius in
ſucceſſione,& tunc ego nõ excludor,ſed potero ad ſucceſſionẽ uo
cari iure meo,ꝑinde acſi ille excluſus nõ eſſet in rerũ nã. l.ij.§.ſi ſit
ꝯſanguinea. j. ad Tertul. Aut non excludit me,iõ, ſed quia deficit
ꝯdõ, qua uocabar ad ſucceſſionẽ,& tũc non potero admitti, ut in
auth.licet.C.de na.lib.ibi.n.excluditur nãlis filius ꝑꝑ ꝯiugẽ,uõ iõ,
quia ꝯiunx habeat potentius ius in ſucceſſione.ſed iõ,qa lex uocari
g uoluit [g] nãlem ſub ea ꝯdõne, ſi ꝯiunx nõ eſſet: idõ non attenditur
utrũ illa ꝯiunx ſuccedat,uel non,ut ibi.Nunc ad propoſitũ,viden-
dũ eſt ergo,quo iure frater excludat ſororẽ,uetante ſtatuto,eã ſuc
cedere.Br̃,iſti ablatiui abſoluti reſoluuntur in ꝯdõnẽ.l. à teſtõre.ſ.
de ꝯd.& dem.& de uſur.l.euictis.tñ in caſu ꝓpoſito faciunt diſpõ-
nẽ:& eã inducunt,ut frater ſuccedat,& ſorori p̃feratur, qa ius fauo
re hoc eſt ſtatutum.l.ſeruo legato.§.ſi teſtõr.ſ.de leg.j.& l. fideicõ
miſſa §.interdũ.& §.cũ eſſet.ſ.de leg.3.& ſic excluditur ſoror à fra
tre tanq̃ hñte potentius ius,iõ fratre excluſo à mr̃e,ſoror amittit.
l.ij.§.ſi ſit ꝯſanguinea.j.ad Tertul.& ſimilẽ text. habemus Inſti. ad
h Tertul.§.ſed eum.¶Tertiò q̃ro [h] pone † ꝙ filius non ſuccedit:qa
5 expulſus eſt à diſpõne defuncti : quia eſt exhr̃datus à pr̃e,uel à fra-
tre p̃teritus,turpi perſona non inſtituta,utrum impediat filiã,& ſo
rorem ? Br̃ dico text.eſſe.j.de ꝯiun.cum emancip.liber.eius.l.j.§.ſi
6 pr̃.& ibi de hoc dicã.¶Quarto q̃ritur,quid ſi iſte filius † vel frater
i nõ ſuccedit excluſus pacto: [i] quia habuit aliquid, & promiſit cum
iur̃o nõ uenire ꝯ hr̃ditatem pr̃nam,uel excluſus teſtõ:quia inſtitu-
tus in certa q̃titate? Rñ.ex eo ꝙ filius ꝑꝑ hoc aliquid habuit,perin
de facit partem alijs,& alios excludit,ac ſi totaliter ſuccederet.l.j.§
aduerſarius.j.ſi quid in frau.pat.Quod eſt uerum : quia facit partẽ
in computatione lĩmæ,& alios impedit ſuccedere tanq̃ exiſtẽtes,
k ſm formam ſtatu.prædictorum, tñ præteritus ipſe nõ rumperet [k]
7 teſtm̃,quia nõ debet inſtitui.vt hoc.§. ¶†Quintò quęro, [l] ſi filius,
l uel frater nõ ſuccedit,quia non uult:utrum impediat filiam, uel ſo
rorem? Vr̃ ꝙ ſic per tex.cum gl.ſ.de leg.j.l.filiusf.§.cum quis. In ꝯ
rium vr̃.j.ad Tertul.l.ij.§.ſed ſi ſint ſui. Rñ.ſi non uult ſuccedere,
non obſtat ſorori.Non ob.quod no.in d.§.cum quis. quia ibi filij
non impediebant alios,quia haberent potẽtius ius in ſucceſſione,
ſed quia ꝯdõnem alterius faciebant deficere. Sed in q. nr̃a filius fi-
liæ,& frater ſorori obſtant, quia hñt ius potentius in ſucceſſione,
8 ideo,&c.vt ſ.dixi.¶†Sextò quæro,quid ſi eſt talis perſona, quæ ex
cluditur,ſed non perpetuò? Verbi gratia,dicit ſtatutum, ꝙ filia fę-
mina non ſuccedat,quouſq; ſuperuixerit maſculus & ſic non per-
petuò filius filiam excludit,ſed donec uiuit: quęro,quid iuris habe
bit filia?Dicam fortè.j.ad Tertu.l.fi.& ibi dicam,& uide circa præ
9 dicta,q̃ dicam.j.ad Tertul.l.ij.§.fi.tene menti.¶†Vltimò iſte.§.fa
cit ꝯ gl.q̃ eſt.C.de hær.inſt.l.j.vbi no.ꝙ deportati capiunt,ſed fiſco
applicatur:hic vr̃ eſſe tex.in ꝯrium.& in l.ſi necem.§.ſi deportatus.
de bono.lib.Quidam rñdent,ꝙ hic loquitur de ſucceſſione ab in-
teſtato,ſeu ꝯ teſtamentum, ſecus in ſucceſſione ex teſtamento, uel
ſm uoluntatem.Contrarium eſt uerum, ꝙ deportatus oĩno ſit nõ
capax,ut j.eo.l.iij.§.liberi.cum glo.& eſt glo. Inſti.de leg.§. legari.
In cõtrarium facit fortiter. l.ſi deportati.ſ.de leg. 3. ſed ibi dicam.

ADDITIONES.

a ¶ Filium. Et arg.huius.§.uolentis ꝙ deportatus habeatur pro mortuo idem
eſt in exhæredato.pro hoc Bald.in l.dotis.in fi.de iure.dot.decidit no.quæſt.
b ¶ Non capax.Vide Bal.in l.qui ſe patris in 5.vol.C. unde liberi.
c Alex. ¶ Quid.Omnino incapax habetur pro mortuo,& ſic an excludatur filia,
quæ prohibita eſt ſuccedere extantibus maſculis,habetur per Guil. & Bald. in
auth.nouiſsima.C.de inofficio.teſta.& aliquid per Imo.in l.planè.§.ſi duobus.
de lega.j.& nota etiam Bal.in repe.l.pater filium.in fine. & Imo. in l.planè. §.ſi
coniunctim,& omnes tenent cum Bart.hic bene facit quod no. Bal.in l.ij.§.ſed
ſi ſint j.ad Tertulian.per illum textum,& Bar.in l.filiusfamilias.§.cum quis.de
leg.j.in fine.& idem tenet expreſſe Bal.in authen.ingreſsi. ad fi.C. de ſacroſan.
eccl.& ideo dicit Bal.in l.ſi quis.§. talem.de ſec.nu. ꝙ ſi primogenitus ex con-
ſuetudine ſuccedebat,& ipſe eſt inhabilis, uel renunciauit, admittitur ſecundo
genitus,& hic adde Bal.in lege maximum. C.de lib.præte. Sed quid ſi eſſet fra-
ter clericus,utrum repellat ſororem ſtante dicto ſtatuto?Bal.ꝙ ſic, in lege cun-
ctos populos.C.de ſum.trin.& adde ꝙ Bal.in conſ.incipien.in Chriſti nomine,
ſtatuto cauetur,ꝙ filiæ teneantur ſeruare teſtm̃ patris uiuentibus maſculis,&c.
quo ſtatuto ſtante,ſcriptus eſt maſculus hæres uniuerſalis, ſtantibus quinq, fi-
liabus,dubitatur an dictæ filiæ faciant dicto filio partem in legitima, & dicit ꝙ
ſi filiæ habent aliquid quod imputetur de iure in legitimam,ut dotem profectã
à patre,& tunc faciũt filio partem,imo etiam admittuntur ad partem,& ad do
tem,quæ ſuccedit loco legitimę.l.qm̃ nouella.C.de inofficio.teſta.Aut non hñt
aliquid, quod imputetur in legitimam, vel excluduntur à ſtatuto, etiam nihil
habentes,tunc non faciunt partem,ſecundum unam opinionem in l.j.§.fi.de cõ
trata.nt ſi dicat ſtatutum,dotata à matre non ſuccedat patri in aliquo, & ideo
maſculus ille,tunc habebit illam legitimam qualem haberet ſi illæ filiæ non eſ-
ſent natæ, nõ autem habebit illud iure accreſcendi,& ita concludit.Cogita tñ,
quia fertur,conſultum fuiſſet contra, ſecundum communem opin. & forte ve-
rius per Ang.& Imo.in l.plane.§.ſi duobus.de leg.j.& ibi Alex. adde an filia ex
cluſa à ſtatuto extantibus maſculis excludatur per clericum.Bal.conſi.30. lib.
3.Et an filia excluſa a ſtatuto,faciat partem in legitimam fratri,uide Ang.con
ſi.298.Pau.de Caſt.conſil.252.& uide conſi.alleg.per Alex.156. lib.2.
d Alex. ¶ Eſt capax.Paria ſunt filium nõ extare,& eſſe incapacem.l.ſi poſt mor-
tem.§. liberi infra eodem & in l.ex facto.§.ex facto ſ. ad Treb.& Ang. & Imo.
in l.Lucius.ſ.de hær. inſti.
e Alex. ¶ Verbi gratia. Vide Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſta.in fin. quæſt.
& in l.ij.§.fi.j.ad Tertul.
f ✻ Dubiũ.Adde Soc.in l.j.col.49.uer.infertur & tertio ante nu.45.de vul.PAN.
g Ale.Voluit.Et adde Bal.in l.ſi q s.C.ad Tre.& in d.l.illã.C.de col.& in d.l.ſi q s
filiũ.ad fi.de inof.teſt.& Io.An.no.in rub. C.de ſuc.ab inteſtato,in addi.Spe. &
Bal.in l.ſi defunctus.C.de ſuis & legitim.& Ang.in conſi.291.inci.ſtatu.Bono.

BUAH

Alex. ¶ Quæro. Vide Bal.in l.fratres.in fi.C.de inoffi.teſta.
i Alex. ¶ Pacto. An impediat fœminam ſuccedere, & an ſciat partem alijs quo
ad lītimam? & de hoc ēt vide Bal.in l.j.in 6.q.C.qñ non pet.par. adde ēt Bal.in
l.pacta.in uer.ſed nunquid. C.de col. Adde Bal.conſi.244. lib.3.
K Ale. ¶ Nō rumperet. Idem tenet Bal.in d.l.filio ꝑterito.de iniu.teſta. & Imo.
l Alex. ¶ Quæro. De hac q.vide per Bar.in l.ij.§.ſed ſi ſint.j̃.ad Tertu.& Ro. in
l.apud Iulianum.ſ̃. ad Treb.

§.Si & pater. Vos videtis, ꝙ ſi pr̃ & filius ſint deportati,
& reſtituti, ꝑfertur filius, & eodē mō ſi ſint
dānati in metallū. ¶ Op. Si pr̃ & filius ſint deportati, ergo teſtm̃ eſt
nullū, & ſic bo.poſ.ɔ̃ta.non pōt ɔpetere, vt j̃.eo.l.quod vulgò. Hu
ius timore gl.ponit duob.mo.caſum, non curo. ¶ Dr̃ hic, quod dā
natus in metallum, & reſtitutus admittitur. Contra hoc opp.de eo
quod habuiſtis in l.intercidit. in fi.ſ̃.de ɔd.& de.ubi vr̃ tex.in ɔ̃riū.
Videte, in hr̃ditatib. & alijs lucris uenientib. ex teſtō, & ſ̃m defun-
cti uoluntatē, eſt aduertendum, qual̃r ille, qui uocatur ad hr̃ditatē,
uel ad aliud lucrū, fiat ſeruus, nā ſi fiat ſeruus hoīs, tunc ꝑꝑ hoc nul-
lo tp̄e irritatur teſtm̃: iō ſi ad libertatē reuertitur, admittitur.l. ex
facto.§.Iulianus.in fi.ſ̃.de uul.& pu.ɔiuncta.l.ſi pr̃.ſ̃.de hęr.inſt. Si
uerò efficiatur ſeruus pęnæ, tunc reſtitutus non admittitur ad illud
a lucrū, cū alius hō eſſe uideatur d.l.intercidit.[a] Ad lucrum uerò ex
diſpōne legis, ꝑter, uel ɔ̃ uoluntatē diſponentis, tunc iſti ſemper uo
cātur iure agnationis, uel cognatiōis, uel alterius ꝓximitatis, & iō
ſi efficiatur ſeruus, & poſtea reuertitur ad libertatē, eſt aduertendū
utrū reuertat̃ ex cā, ꝑ q̃ reſtituant̃ iura ꝓximitatis, ut ī integrū reſt.
& tunc ad ſucceſſionē admittit̃, ut hic. Rō eſt, quia iura ꝓximitatis
recuperauit. Sed ſi reuertatur ad libertatē ex cā, per quam iura ꝓxi-
mitatis nō recuperaret, ut ꝑ manumiſſionē, uel indulgentiā, tunc
non ſuccedit, quia iura ꝓximitatis nō recuperat. Hoc ꝓbatur Inſt.
de capi.di.§.quod aūt.& j̃.vñ cog.l.is qui.& j̃.ad Ter.l.filij.§.filius.
& l.iij.§.j.j̃.e.ubi tex.facit iſtā diſtōnē, & hoc uoluit dicere gl. hic
in l.idemq́; eſt, &c. Contra ꝓdicta op.tu dicis. ꝙ manumiſſione nō
recuperant̃ iura cognationis. Contra Inſt.de ſer.cog. ꝑ totū. Dicit
gl. ꝙ ꝑ manumiſſionē pn̄t iura cognationis de nouo q̄ri, nō autem
antiqua recuperari, vide gl.q̃ incipit, uel pone, q̃ eſt, in.l.idemque.

ADDITIO.

a Barba. ¶ Vt d.l.intercidit. Et not.ad d.l.intercidit.vide Bal.in c.ſciſcitatus.de
reſcrip.ubi dicit, ꝙ in l.intercidit.interuenit reſtitutio.

LEX III.

Non tantum. Glo.quærit, quid de natis ex filia? Dicit
gl. ꝙ non admittentur, quia præteritio,
habetur pro exhæredatione, & ideo non datur contra tab.j̃.eo.l.il-
lud.§.ad teſtamenta.C.de ſuis & legi.l.fina.

1 *Nepos ex fratre mortuo, cōcurrit cū patruo in ſucceſſione de iure ꝑtorio.*
2 *Dictio autem: pro certè,*

§.Si duos. Si aliquis ex liberis adoptetur, durāte adoptione
ſuccedit, ꝓut adoptatus eſt: ea finita.ſuccedit ꝓ-
ut naturalis eſt.h.d.cū duob.§§.ſeq. In tex.ibi, poſſe eū ſolum.op.dr̃
hic quod filius ſuccedit ſolus nepote excluſo. Contra, filius, & ne-
pos ex alio filio, admittuntur æqual̃r ad ſucceſſionē, vt Inſt.de hęr.
q̃ ab inteſt.§.cum filius.& in auth.ut fra.fi.§.j. & ſic eſt de iure ciui-
li: ergo idē in bo.poſ.ɔ̃ta.ut ſ̃.e.l.j.& ij. Rñ. Huius timore legit̃ iſte.
§.duo.mo. Primo, ut quod dicit, melius eſt aūt, &c. corrigatur ꝑꝑ
aduerſatiuā aūt: ut ſic indiſtinctę filius nepoti ꝑferatur. Ad ɔ̃ria rñ
detur ſic, ꝙ ibi loquitur de liberis, qui ſunt in ptāte: qui ueniunt ad
ɔ̃ta.hic uerò loquitur de his, qui in ptāte non ſunt. Secundū iſtam
1 gl.eſſet unum mirabile ualde, quod † in ſucceſſione de iure ꝑtorio,
nepos ex fratre mortuo, non ɔcurrat. Caſus eſt.j̃.ſi ta. te.nul. exta.
l.j.§.ſi quis, & j̃.de ɔiung.cū emanc. lib.l.j.§.ſi pr̃.& §.liberos. & §.
ſi quis ex nepotib. Nec obſt.iſte.§.quia diſtinctio huius.§. non cor
2 rigitur, ſed firma remanet: & illa † dictio aduerſatiua aūt, exponitur
ꝓ certè. Et hoc tenet gl.Inſti.de hær.quæ ab inteſt.§.cum filius. &
in l.j.§.ſi quis.j̃.ſi ta.te.nul.exta.hoc tenet Dy.in l. Gallus.§.& quid
ſi tantum.ſ̃.de libe. & poſthu. Ita debetis intelligere.

1 *Filius ducens vxorem ignominioſam: exhæredari non poteſt hodie.*
2 *Nepos, ex delicto patris non poteſt ab auo exhæredari.*
3 *Succeſſorium edictum, an habeat locum in querela inofficioſi, remiſſiuè.*
4 *Scholaris, qui ex forma ſtatuti tractari debet, ut ciuis, non perdit priuilegium, quod habebat.*
5 *Ignobilis, & uilis quando dicitur, dicitur cum dedecore.*

a §.Si emancipatus [a] filius, vxore. Hic eſt bo
nus: & not.
§.Nepos pōt uenire ɔ̃ teſtm̃ aui, non obſtante, ꝙ filius fuerit iuſtè
exhr̃datus, uel iuſtè potuerit exhæredari.h. d. ¶ Iſte.§.diuiditur in
quatuor partes. Primò, ponit aliud dcm̃. Secundò, rñdet tacitæ ob
iectioni Tertiò, ponit aliud dcm̃. Quarto, aſſignat rationem. Secū
da ibi, non.n. Tertia ibi, nam & ſi. Quarta ibi, nec.n. In uer.non.n.
gl.ponit duob.mo.caſum, ſed ponas caſum ſ̃m primum modum,
quia eſt. magis not. ¶ No.tex.ibi nec.n.minus, &c. Op.dicitur hic,
1 quod filius pōt exhr̃dari, quia uxorē ignominioſam duxit.[b] Cōtra,
b q̄a iſta non eſt de cauſis ingratitudinis poſitis in corpore, ut cū de
app.cogn.§.cās. Sol. ɔcedo, quod hodie non eſt lt̄ima cā. ¶ Itē op.
2 † ꝙ filius ex delicto ꝑr̃is poſſit grauari.l.q̄ſquis. C.ad l.Iul.ma. Qui
dam hoc ɔcedunt, ꝙ nepos ꝑꝑ delictum pr̃is poſſit exhr̃dari: hic lo
quitur qñ nepos non fuit exhr̃datus, ſed ɔ̃rium eſt ueritas, arg.l.di-
uo Marco.C.de q̃ſt.& quod ibi no. Facit.l.Paulus.j̃.de bo. liber.&
l.diui fratres.de iure pr̃o. ¶ Item opp.de ſeipſo ad ſeipſum, quia in
prin.dr̃, & venit ꝑ ɔ̃ta.iſte nepos.in fi.dr̃ qđ ꝑ q̄relā inoff.teſt. Rñ.
duo.mo. Vno mō, qđ dicit in fi.de inofficioſo, intelligas.i. de ɔ̃ta.
Similē expoſitionē facit gl.in l.pr̃ filiū.ſ̃.de inof.teſt. Alio mō dic,
ꝙ principiū loq̄tur, qñ nepos fuit ꝑteritus, finis, qñ fuit exhr̃datus.
Vel al̃r, & fortè melius, dic ꝙ totus.§.loq̄t̃, qñ nepos fuit ꝑteritus,
ſed in prin.fuit ꝑteritus poſt mortē pr̃is, & ſic debebat inſtitui, q̄a
nemo eū ꝑcedebat, ſed finis loq̄tur, qñ fuit ꝑteritus viuo pr̃e, & ſic
non dēbat inſtitui: iō nō hēt ɔ̃ta.ſed q̄relā.l.pr̃ filiū.ſ̃.de inof.teſt.
intelligendo ibi ꝓut in text.iacet, & examinaui plenè in l.in ſuis.ſ̃.
3 de lib.& poſth. ¶ Vlt.finis huius.§.allegatur ꝑ Dy.utrū † ſucceſſo-
riū edictū hēat locū in q̄rela inofficioſi teſt.& hic vr̃ tex. ꝙ ſic in fi.
De iſta q.habetis in l.ſi his, in prin.ſ̃.de inof.teſt.& l.ſi quis filium.
& ibi per Cy.C.eo.& ēt ex̃ de reg.iu.c.non dēt li.6.per Dy. tāgitur
c ꝑ gl.ſ̃.de lib.& poſth.l.ſi q̄s poſthumos.[c] §.j. Ego dixi ibi, & in l.in
d ſuis. No.tex.[d] ibi nō.n.per reſciſſionē, &c. Facit.n.[e] ad multas q.di
e cit ſtatutū, ꝙ ſcholares † tractentur, vt ciues, in oīb.ſed q̄d ſi ſchola
4 ris al̃s habebat aliq̄đ priuilegiū ultra ciues, an ꝑdat illud priuilegiū?
Certè non, quia illud ſtatutū eſt inductū ad reſciſſionē obſtaculi, ꝙ
eſſe poſſet, ne ille eſſet ciuis. Itē pōt ad multa facere, tene menti. Dr̃
5 hic, ut † dedecori ſit. Vos habetis gl.in l.ſi arrogatus.§.mr̃imonij.
de ma.vin.ubi gl.dicit ꝙ eo caſu non ſine dedecore ducitur, qñ nō
iure ducitur. Sed credo ꝙ cū dedecore ducitur, qñ ducitur ignobi
lis, & uilis, uel alia uulgaris, ut hic, & l.j.C.de natu.libe.licet auth.ibi
poſita, uideatur uelle id quod uult illa gl.tene menti.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si emācipatus. Per gl.Dy.& Bar.in l.Gallus.§.& q̄d ſi tm̃.de li. & poſt.
✠ Et pro intellec.huius.§.uide Aret.in l.in ſuis.col.4.de lib. & poſth. PANC.
b Alex. ¶ Duxit. Sed quæ dicantur ignominioſæ perſonæ, uide in l.iij. C. de nup.
& Bar.in l.ſi rogatur.j̃.de ma.vin. & Bart.in d.l.iij.
c ✠ Poſthumos. Adde ibi Alex.& Aret.in l.in ſuis, col.2.de li.& poſthu.in Rub. C.
de ſucce.edic. PANCIR.
d Ale. ¶ No.tex. Adde Bal.in l.ſi Ruffinus.C.de teſt.mi.& quod no. Bar.in l.ij.in
fi.verbis.C.de iur.fiſ.li.10.& Bal.in auth.habita.C.ne fil.ꝓ parte. & adde ꝙ cō
ceſſum iure ſpāli, non excludit bñficium iuris cōis. Et ita Bar.in l.fi.C.de ſacro.
ſan.eccl.ubi aſsignat rōnē de qua ibi, ſed utrū ꝑ illud priuilegiū poſsit ſibi ɔue
niri tanq̃ ciuis? dic ꝙ non.ſ̃m Guid.de Suza.in l.ꝙ fauore.C. de le.uide ibi Bal.
Quid aūt ſi ſtatuto cauetur, ꝙ nobiles acrius puniant̃, & per ſtatutū aliquis po
pularis eſt factus de nobilib.an talis erit acriter puniēdus ut nobilis? Dic ꝙ ſic,
ſ̃m Bal.in l.ij.C.de iu.fiſ.& qđ ipſe no.in l.j.C.de dig.li.12.no. Ro.in l.ſi quis in
graui.§.de his.ad Sila.& cū Bar.hic tranſit Bal.in l.ea lege.C.de ɔdi. ob cau.ui
de tñ qđ no.Bal.in auth.ſed oīno. C.ne vxor ꝓ marito in uer. Vñ do tibi hanc
ɔcluſionem, & pro Bar.facit tex.in l.receptitia.C.de ɔſt.pe.& ibi Bal. vbi dicit
ꝙ per priuilegium nouiter ɔceſſum, non tollitur antiquum. Et hic adde Ang.in
l.diuus.in fi.de teſt.mi.& expreſsius in l.ſi certarū.§.miles.e.ti. & intellige vt de
clarat Pa.de Ca.quē oīno uide in l.ſi duo.de acq. hæ.per Ro.in l.adoptiuum.§.
ꝑronum.ſ̃.de in ius vo. Et uide Bar.in l.ſi cum dotē.§.trāſgrediamur. ſol.ma.&
adde Ro.in l.ſi exhr̃datus §.j.ſ̃.ad Sil.& pondera tex.in l.municeps.in prin.j̃.ad
municip.& uide Ang.& Imo.in l.talē.§.j.j̃.ad hr̃.inſt. Et ad doctrinā Bart.hic,
vide Ale.in ɔſi.32.in 5.vo. Adde ſi an quis impetret, ut doctoret̃ certo mō, dein
de ſe ſubijciat examini publico non ſeruato priuilegio, & reprobetur, an poſsit
redire ad priuilegium. Bald.conſi.328.lib.4. ✠ Ead. dicta autem Bart.hic uide
Alex.& Rui. in l.j.de leg.j.
e Pom. ¶ Facit.n. Vide Cu.ɔſ.17.Ro.ɔſ.95.Ale.ī l.j.ī j.no.de le.j.& l.ſi Ruffinus.
C.de teſta.mil.Pau.de Ca.in l.falſa.ſ̃.de ɔdi.& dem. Bal.in l.ij. C.de ɔſti.pecu.

§. Si emancipatus filius præteritus. Ad-
uer-
te, ſicut ille qui non adit hæreditatem, perdit ius ſucceſſionis, ita ſi
efficiatur non capax ante petitam bo.poſ.h.d. Opp.j̃.unde lib.l.fi.
Sol.ibi dedit ſe ad arrogandum poſt petitam bo.poſ.hic ante. ¶ Itē
opp.j̃.eo.l.ſi poſt mortem. Sol.ibi fuit inſtitutus & per alium fuit
commiſſum edictum, hic fuit præteritus, & aſſignat glo.duas ratio
nes, & quælibet poteſt eſſe bona. ¶ Item opp.glo.j̃.ad Tertul. in l.
j.§.proinde.& l.tutela & ſ̃.de cap.dimi.Gl.ſoluit.

§.Si quis filio. Datus in adoptionē alicui de familia, non
repellitur à ɔ̃ta.ſi eū alius ꝑcedat.h.d. Con
tra hoc op.ſ̃.e.l.ſi emācipatus.§.fi.ubi durāte adoptione, q̄s nō ue-
nit ad ɔ̃ta.pr̃is nālis. Verū eſt, ꝙ hic loq̄tur qñ eſt datus in adoptio-
nem alicui, qui eſt in familia, ſecus ſi extraneo. Et de iſto filio dato
in adoptionem diſtinguemus plenè.j̃. eo.l. ſi in adoptionem.

§.Si pater. Hic hēmus, ꝙ licet mutetur familia facto pr̃is,
nihilominus filius hēt ɔ̃ta. ſecus ſi per adoptio-
nem ipſius filij mutetur familia, ut ſ̃.§.ſi emancipatus. ¶ Dr̃ hic, ꝙ
iſte filius habet ɔ̃ta.ɔ̃ teſtm̃ pr̃is, qui eſt in familia arrogatoris. Cō-
tra, ſi iſte pr̃ deceſſit in familia arrogatoris, ergo nō ualuit teſtm̃, ut
ſ̃.de adop.l.ſi pr̃.ſi nō ualuit teſtm̃, ergo non datur ɔ̃ta. Sol.hic loq̄
tur, qñ iſte pr̃ qui dedit ſe ad arrogādum, poſt mortem pr̃is arroga
toris deceſſit. Vnde licet poſt mortem pr̃is arrogatoris deceſſerit,
tñ in familia arrogatoris decedere, ut j̃.e.l.utrum.licet Azo uidea-
tur aliter tenere.j̃.eo.l.ſi ex duob.§.fin.ſed malè dicit

1 Deporta-

BUAH

1 *Deportatus poteſt inſtitui.*

1 **§.Liberi.** Dr̄ hic, liberi, qui inſtitui nō pn̄t, quæro, qui ſunt iſti? Dicit gl.† deportati.l.j.C.de he.inſt.& hæredi-ci & alij, qui in gl. numerantur. Et ſic habes, ꝙ deportatus non pōt inſtitui. Contrarium no. in l.j.C.de hær.inſti. ubi dicitur, quod poteſt inſtitui: ſed fiſcus poſtea illam hr̄ditatem habet. Sed iſta gl. eſt uerior. Dixi.ſ.eo.l.j.§.qui habebat filium.¶Item dr̄ hic, quod inſpicitur tps mortis. Contra imo tria tpa.l.ſi alienum.§.in extraneis.ſ. de hær.inſt.& Inſt.de hær.quali.& diff.§.in extraneis. Sol. dicit gl. loquitur in filio ſuo in quo tps mortis,& aditionis eſt unū, & idē. Vel melius, ibi loquit in filijs inſtitutis: hic in filijs ꝑteritis, qui an debuerint inſtitui, tps mortis tm̄ inſpicitur, ita dicit gl.& benè.

a **§.Si quis ex liberis.** [a] Vos habuiſtis expedita uſq; huc, illa uerba, liberos, ſiue naturales, &c. poſita.ſ.e.l.j. nunc incipit exponere uerba, ſi neq; inſtituti &c. Opp.& uidetur, quod in caſu noſtri.§.non habeat locum id, quod hic dicitur. Aut.n. fuit inſtitutus filius ſub ꝯdōne caſuali, & ſtatim teſtm̄ eſt nullum.l.ſuus.ſ.de hær.inſti. Aut ſub ꝯdōne poteſtatiua: quæ pōt impleri ultimo uitę ſpiritu,& imputet ſibi, ſi eam non impleuit, d.l.ſuus.§.pen.& fi. Sol. Huius timore dicunt quidam, quod principium.§.loquitur in ſuo, finis in emācipato. Vel dic, totus.§. loquitur in emancipato: qui non dicit nullum teſtm̄, ſi inſtituatur ſub ꝯdōne caſuali: quod procedit ſm̄ formam huius.§.& ſeq.

ADDITIO.

a Alex. ¶ ex liberis. Hic eſt una gl.ſing. uer. committat edictum. de qua uide Bal. in l.ſi defunctus. in fi.C.de ſuis,& legi.& per Bart. in l.ſi poſt mortem.§.fi. ꝟ.eo.

1 *Miſſus in poſſeſſionē ex aliqua cauſa, ſi miſſio fuit vtilis, poteſt ex alia cauſa peti, quod confirmetur.*

2 *Detētus ī carcere ex cā iniuſta, an poſſit ex iuſta ibi recomēdari, remiſſiuè.*

a **Si ſub ea conditione.** [a] Op. quod inſtitutus nō habeat ꝯta.ut ſ.e.l.j. Sol. ibi in inſtituto purè, hic in inſtituto ſub ꝯdōne, in quo diſtinguit, ut hic. Item op.& uī, quod pendente ꝯdōne non poſſit peti bon.poſſ.ſm̄ ta. ſicut nō pōt adiri de iure ciuili.l.is qui. de acq.hær. qm̄ non pōt pet.bo.poſ.niſi eo caſu, quo pōt adiri hr̄ditas de iure ciuili, ut ſ. de bon.poſ.l.non eſt.§.fi. Sol. Glo. Ibi loquitur de alio impedimento, quàm ꝯdōnis,& bene dicit. ¶ Vlti. uide gl.q̄ inci. idem ſi eſt in ptāte.arg.ꝟ.de cur.bon.dan.l.j. Sed hic alio caſu loquitur ſm̄ Dy. Item uide gl. in uer. pōt.q in ci. quid ſi inſtitutus, in fi. ibi ſol. ut ibi, ſed ibi nihil dr̄ de hac.l. unde dic, ꝙ hic petitio bon.poſſ.ſm̄ tab. fuit inutilis. ut ꝟ.de bon poſſ.ſm̄ tab.l.ij.§.ſi ſub ꝯdōne.& iō in aliā pōt ꝯuerti ut hic: ibi aūt prima ꝯdō fuit inutilis, unde non ꝯuertitur in aliā utile: ita dic. but O.d. Itē uide gl. in uer. accepiſſet.ꝗ inci. ut ꝟ. de ſm̄ tabu. ibi, ſed, nunquid, &c. Rn̄. ſic, ut plenè no. in d.l.ij.§.ſi ſub ꝯdō-
1 ne.¶Vlt. hæc lex facit† ad q. Ego ſum miſſus [b] in poſ.ex aliqua cā,
b petitur poſ. reuocari,& ego peto mihi ex alia cā ꝯfirmari, qđ hoc
poſſū facere, vt hic, ver.& ſi fortè.& d.l.ij.§.ſi ſub ꝯdōne.ꝟ. de bo.
poſ.ſm̄ tab.& hoc ſi prima immiſſio fuit utilis: ſecus ſi fuit inutilis,
2 ut patet ex ſolōne ꝑcedentis ꝗrij.¶Itē facit† ad q.q̄ diſputaui hic, ſi
aliquis eſt detētus in carcerib.ex aliqua cā iniuſta, an poſſit ibi ꝯfirmari,& recommendari ex aliqua cā iuſta, anteq̄ extrahatur inde ex illa cā iniuſta. De hoc diſputaui vnam q. quæ incipit, Lapus.

ADDITIONES.

a ¶ Conditione. Adde no. in l. Lucius.ſ.de condi.& dem.

b Alex. ¶ miſſus. uide in §.quadrupli. Inſti.de actio. per Mod.& ꝙ ēt ſi prima fuit inutilis, poſſit peti confirmari, uide Bart. in l.iij. in 4.q. prin.ſ de pig. vide Bald. & Ang. in l.j.C.de carbo.edict.& adde Bal. in l.fi.§.fi. quod metus cauſa. ubi dicit, tenuta nulla non poteſt confirmari, adde Alex. in l.ſi finita.§. Iulianus. ubi aliter loquitur, tn̄ ibi poſui contra ſuam op. Ro. Bal.& Pet.de Anc. in conſilijs.
✲ Et uide eundem Alex.& Dec. in l.j. C.de Carb. edic.

LEX IIII.

1 *Querela inofficioſi quare nō dat, niſi hr̄ditate adita, ſed bo.poſ.cōtrat.ſic.*
2 *Bo.poſ.cōtrata.q̄ datur pr̄ono, quare requirit aditionē, ſed ea q̄ filio, non.*
3 *Bon. poſſ. contrata. an reducat rem ad cauſam inteſtati, vel non.*
4 *Agnoſcendi bon.poſſ. contratab. practica.*

a **Illud.** [a] Op. de.l. Papinianus.§.ſi ꝯdōni.ſ.de inoff.teſt. vbi q̄rela nō datur: niſi adita hr̄ditate. Sol. Aliud in q̄rela, aliud
1 in ꝯta.†Et rō pōt eſſe duplex, quia ꝯta.datur eo mō, quo iure ciuili vocaretur ad dicendū nullum, & ideo prætor remouet obſtaculū emancipationis. habuiſtis.ſ.l. proxi.§.ſi emancipatus. ibi, non.n.ꝑ reſciſſionem,&c. ſed teſtm̄ incontinenti poſt mortem annullatur, & iō ꝯta. incontinenti pōt opponi. Et hoc eſt quod dr̄, ꝙ in ꝯta.q
b ratur de iure pr̄is,& filij tm̄: non de uirib. teſtamenti.l.filio.§.j.de inof.teſt. hic aūt pōt diſcuti, an ſit pater, & ille filius nemine exiſtē te hr̄de, ſed in q̄rela agitur de virib. teſti.d.l.filio.iō requiritur, ꝙ hr̄ditas ſit adita, ut ſit perſona q̄ defendat teſtm̄. Dices tu, hoc non vr̄ uerū, quia hic dicitur, ꝙ ꝯtab. datur ꝯ teſtm̄,& ſic agitur de uirib.
c teſtament in ꝯta. Sed expone ꝯ teſtm̄.i. ſufficit eſſe ipſum teſtm̄, [c] licet non ſit aduerſarius. Pro hoc facit quod no.ſ.ti.3.l.iij.§.ſi cā cognita, ubi iſta bon.poſ. datur ēt non citato aduerſario, iō nō requiritur ꝙ hr̄ditas ſit adita, ſed ſecus in q̄rela inofficioſi teſtamenti, q̄a illa requirit aduerſarium ꝯ quem detur, quia datur in forma iudicij.¶Itē op.de.l.qđ vulgò.ꝟ.e. vbi ſi teſtm̄ eſt nullū, non datur ꝯta. Sol. ibi loquitur, q̄n teſtm̄ eſt nullum ex alia cā, q̄ ob omiſſam aditionē, iō non datur bo.poſ.ꝯta.¶Item op. inſtituti expectant ꝑteritos.l.ij.§.expectandi.ꝟ.de ſecun.tab. malè ergo dicit tex. quod hr̄ditate adita poſſit dari ꝯta. cum illi non potuerint adire. Sol. ut in gl. Sed ꝯ hanc ſol.ꝟ.ea.l. in fi. Gl. non ſoluit, ſed hic, qđ ibi erat duplex impedimentum, quia expectabatur ꝯta.& impedimentum erat de
2 iure ciuili: hic unum tm̄.¶†Quæro, q̄ eſt rō diuerſitatis in pr̄ono,
ꝙ bon.poſ.q̄ ei datur, requirit aditionem hr̄ditatis, ſed ea q̄ datur fi
d lio, non? Rn̄. bo.poſ. quæ datur pr̄ono [d] non irritat teſtm̄ in totū, ſed aufert partē.l.ſed cū pr̄ono.ſ.ti.3.& in l.j.ꝟ.de bo.li. meritò cū auferat partē, dēt dari ꝯ eum à quo aufert: ſecus in ea q̄ datur filio,
3 q̄a rūpit teſtm̄ in totū, iō ſufficit dari ꝯ teſtm̄. ¶†Quærit gl. [e] vtrū
e bo.poſ.ꝯta. reducat rē ad cām inteſtati, uel non. Gl. diſtinguit, aut fuit propoſita ante aditam hr̄ditatem, & reducit ad cām inteſtati, aut poſt,& tunc non. Idē no. C.de col.l.pen. Mar. Sili. ut refert Cy. ſ.de col.l.filiæ dotem. dicit aſr, & bene, ꝙ q̄n bo.poſ.ꝯta. ponitur ante aditam hr̄ditatem non reducit rem ad cām inteſtati: quia adhuc hr̄s pōt adire. Sed ſi timore bo.poſ.ꝯta. non adit, reducitur ad cām inteſtati, quia quod non adit, eſt pp bon.poſſ. propoſitam, &
4 hoc credo uoluiſſe dicere gl.† Ex hoc principio habes qualiter debet fieri agnitio in bon.poſſ.ꝯta. dici.n. debet ꝙ talis fecit teſtm̄, in quo me preterijt,& alium fecit hr̄dem,& ꝙ teſtōr erat meus pr̄,& ego ſum filius ſuus legitimus: quare propono bon.poſ.ꝯ teſtm̄, vt hic,& l.filio.§.fi.ſ.de inoff.teſt.& ſic per talem agnitionem ſolam erit ruptum teſtm̄, ut no. in l.fi.§.2.C.de cur.fur. ſed olim expectabatur decretum, ut dixi in l.iij.§.ſi cauſa.ſ.de bo.poſſ.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Illud. Adde no.ꝟ.eo. in l.filium. in prin. in uer. cum exhr̄datio. cum Bar. ratione concordat Bald. in l.ſcimus, in §.illud.C. de inoff.teſta.

b ✲ Pr̄is. Adde ꝙ hæc rō nō placet Ale. in l.j.C.de bo.poſ.ꝯt.& no. Doc. inſt. de inoff.teſt. in gl. uer. agere poſſunt in prin. vbi Ang.& por.& ibi dixi. PANCIR.

c Alex. ¶ Teſtm̄. No.ꝙ per ſolam agnitionem querelæ, non rumpitur teſtm̄, ſecus in bon.poſſ.contrata.& de ratione uide in l.fi.C. unde legi.

d ✲ Pr̄ono. Adde ꝙ nō placet Dec. i l.j. col.pe.C.de bo.poſ. contrata. PANCIR.

e Ale. ¶ Quærit gl. An bo.poſ.ꝯtrat. reducat rem ad cām inteſtati, adde Bal. aſr loquentem in l.fi.C. unde legi.& ibi vr̄ velle, ꝙ ſi filius in ptāte ſit præteritus, dicit uerū. illud aūt ꝓpriè non eſt pp bon.poſſ.contrata. ſed ex eo ꝙ cum non ſit ſeruata forma data à lege, teſtm̄ eſt ipſo iure nullū,& res eſt in cā inteſtati. l. in fi.ꝟ.ſi tabu.teſt. nullæ extabūt, iō oia iura ꝓbantia ꝙ p bo.poſ.ꝯtrata. res non reducit ad cām inteſtati, loquunt, & intelligunt in filio emancipato ꝑterito.l.is qui.uer. ſed ſi unus,&c.cū uer.ſeq.de leg.pſt.& uide Bar. in l.ſi duo.§.i.eo.ti. Nec obſt. iſtis opi. Bar. in l.poſthumo.de ꝯtrata. ubi dicit ꝙ filius in ptāte ꝯtratabulas approbat teſtm̄, quia eſt falſa, ut ibi ꝑ oēs, & in emancipato, ꝙ ēt bon. poſ. non reducat rem ad cām inteſtati, patet etiam in l.ſi ex duob. in prin.ꝟ.eo.

a **§.Si quis filium.** [a] Quærit gl. utrum in ꝯta. habeat locū ſucceſſorium edictum: gl. dicit & bene ꝙ ſic.l.ſi is, qui.de inoff teſt. facit.ſ.eo.l.iij.§.ſi emancipatus.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si quis filiū. Per Ang.& Imo. in l.ſi quis poſthumos.§.i.de lib.& poſth.
✲ Vbi Alex. col.2. Aret. in l. in ſuis in fi. col.pen.de lib.& poſth.

1 *Beneficium contratabulandi non datur contra teſtamentum fœminarum.*

§.Ad teſtamenta. Dr̄ hic, q̄a ſuos, &c. Iſta rō nō vr̄ bona. Nam filio emancipato dat bo.poſ.ꝯta.vt.ſ.e.l.j.§.& ſui.& p totū iſtū tit. patet ꝙ emancipatus non eſt ſuus. Dicit gl. non habent, id eſt, habere non pn̄t, uel nō habēt tale, qui habeat ꝯta. fruſtra eſt. Quare gl. dicit. Rō eſt, q̄a præteritio m̄rna habetur pro exhr̄datione [a] ſed exhæredato non datur, ꝯta. ut ſ.ea.l. in prin. ergo,&c. Sed tex. hic idem uult. Nam prætor uult remouere obſtaculum emancipationis, ut illi, qui de iure ciuili poſſunt dicere nullum, ſi non ſunt emancipati: ili ſi ſunt emācipati, uenient per ꝯta. ut ſ.eo.l.iij.§.ſi emancipatus. Sed fœmina nō
1 poteſt habere filium ſuum, qui dicat nullum: ergo beneficium prætoris ad teſtamenta fœminarum non porrigitur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Exhæredatione. Præteritio materna habetur pro exhæredatione. De ratione vide in l.iii.C.de inof.teſt.ꝙ ibi Bal. dicit, ꝙ hoc hodie corrigitur, ut in §.exhæredatos. in auth.de hær.& fal. ad quod uide Bart. in auth. ex cā. de lib.pt. & in l. in ſuis de lib.& poſth. in l.pater filium. de inof.teſt.& quod no.gl.& Bart. in l.i. in prin.ꝟ.ſi quis à par.fue.ma.& Bald. in d. auth. ex cauſa. in 3.q. C.de lib. præt.& in l. in ſuis in lect. de lib.& poſthu.

1 *Bonorum poſſeſſio non agnita, quando tranſmittatur.*
2 *Filius quare poſt emancipationem non poteſt adire.*
Emancipatus de iure ciuili quo ad ſucceſſionem ab inteſtato eſt incognitus.
3 *Legis in alternatiua, ut tollatur contrarietas alterius legis, ſufficit unam partem eſſe veram.*

§.Si quis eum. Inſtitutus filius beneficio præteriti nati, uel naſcituri, pōt petere contratab.& eo caſu decedens ante eam petitam, tranſmittit. h.d. Op. pendente cōdōne, an ualeat inſtitutio, debet dari ſm̄ tabulas, non ꝯta.ſ.l. proxi. §.pen.& l.ij.§.ſi ſub ꝯdōne.ꝟ.de ſecundum tabu. Sed hic donec eſt dubium, an naſcatur poſthumus, pendet, an ualeat inſtitutio, ergo, &c. Solu. prædicta loquuntur in ꝯdōne, quæ non præſumitur deſi-

BUAH

cere, ſed hic p̃ſumitur poſthumũ potius naſciturum, q̃ non . tene
menti.Item op.& vr̃.quod donec alij expectantur,non poſſit dari
ꝯta.l.ſi filius.§.cũ filius.j̃.de bo.liber.Sol.ibi,q̃a expectantur prio-
res in gradu:hic uerò non expectantur hi,qui ſunt pares in gradu.
1 ¶Item op.† ad l.ſeq.de.l.3.§.acquirere.s̃.de bon.poſ.ubi bon.poſ.
non agnita non tranſmittitur.So. Fallit hic, qñ quis differt petere
poſſeſſionẽ bon.ꝑꝑ poſthumum.Item fallit in alijs caſib. hic no. ꝑ
gl.ſigna eã & examina,ut l.uẽtre.de acq.hær.¶Quærit gl. q̃ eſt rõ,
2 † ꝙ filius poſt emancipationẽ non põt adire?Rõ eſt,quia naſcente
poſthumo teſtm̃ eſt nullum,& ſic dubitatur de uirib.teſti,& ſic nõ
põt adire,& hæc eſt uera.Alia eſt rõ data per glo. quia aditio eſt de
iure ciuili,ſm quod filius emancipatus non eſt cognitus.Iſta ratio
nõ eſt uera , quia in ſucceſſione ab inteſtato eſt incognitus de iure
ciuili; ſed in ſucceſſione ex teſtamento emancipatus eſt cognitus,
ſicut quilibet extraneus,ut j̃.eo.tit.l.ſi ex duob.in princ.Dicitur.j̃.
proxima,l.ſed & ſi deceſſerit.dabitur ſm tab.uel ꝯtab. modo quæ-
ro,iſtius alternatiuæ,q̃ pars eſt uera?Rñ.ultima pars eſt uera,ut s̃. ꝓ
xi.licet alij dixerint ꝯ: quod intellige,ſi is deceſſerit,& hr̃s eius ue-
lit uenire pendente dubio,an alius naſcatur,tũc.n. uenit per ꝯtab.
ſed ſi iam eſſet certum eſſe natum,tunc idem. Si uerò eſſet certum
ipſum non debere naſci,tunc per ſm tab.ueniret, & hoc uult alter
natiua huius.l.nõ.n. poſſet dari ꝯtab.cum ſit certũ de uiribus teſti.
¶Sed quare hoc caſu non ꝯcurrit ſm tabu.cũ bon.poſ.ꝯtab.q̃ ſpe
ratur cum ſit eiuſdẽ gradus?Dic ut dixi in l.æquiſſimum.§.j.j̃.de ſe
3 cun.tab. Et ſic no.ſm gl.† ꝙ in alternatiua legis, ut tollatur ꝯrietas
alterius legis,ſufficit unã partem eſſe uerã,ut hic. Simile in l.ubicũ
que.j̃. de fideiuſ. Dixi in l.ſi is qui.§.utrum.s̃. de reb.dub.

LEX VIII.

Non putauit. Vſq; huic expoſuit uerba poſita.s̃. eo.l.j. quæ dñt liberos,ſiue naturales, &c.& illa uerba.ſi neq; inſtituti,&c.hic incipit exponere ſequentia uerba ibi poſita,ſcilicet,neq; exhæredati ſunt.

§.Aliqua. Quærit gl.hic dr̃,ꝙ à primo gradu fuit exhereda
tus,à ſecundo præteritus,quid econtra? à primo
fuit præteritus,à ſecundo exheredatus:utrum poſſit peti ꝯtabulas?
Videtur ꝙ ſic.l.poſthumos.de lib.& poſth.&.l.nam & ſi.de inoff.
teſt.pro hoc,quia etiam datur hæreditate non adita,vt s̃.eo.l. illud.
& ſic habebit ꝯtab.nõ querelam,quæ datur, qñ omne auxilium de
ficit. vt Inſt.de inof.teſta.§.tam autem.& l.maximum uitium.C.de
lib.præte.In contrarium ꝙ non.de leg.preſt.l.filium.in prin.gl.rñ-
det,ꝙ ibi loquitur qñ inſtitutus accepit contrata. ut quia habet ibi
contrata. iure bo.poſ.ſm tab. Truffa eſt, ſed de hoc quidem eſt ca-
ſus.j̃.ea.l.§.à primo. Sed etiam opp.ut ibi dicam.

1 *Ritè,& rectè quid ſignificent.*
2 *Exbannitus,qui poteſt impunè occidi, intelligitur de ritè condemnato.*
3 *Inſtrumentum,quod debet executioni mandari, intelligitur de ritè facto.*
4 *Statutum puniens cedentem actionem nobili, intelligitur de ritè facta.*

a §.Non quæuis. [a] Tene† menti hic,quid ſignificat ritè,
1 & rectè. Simile in l.ij.de inoff.teſt.tene
2 mẽti.Iſte.§.facit ad multa.Exbannitus,† qui põt impunè occidi de
b bet intelligi de ritè ꝯdemnato,[b] quod dic ut l.pen.s̃.de adul.& l.iiij.
3 §.ꝯdemnatum.de re iudi.Item inſtrm̃ publicum debet † executio-
4 ni mandari,uerum eſt,ſi eſt ritè factum,vt hic.Itẽ facit,† ſi dicat ſta-
tutum,ſi aliquis ceſſerit actionem nobili, puniatur in centum, de-
bet intelligi de ceſſione ritè facta. Tene menti.

ADDITIONES.

a ¶ Quæuis.Et uide Sali.in l.ſi quis pro redẽptione.C.de do.ubi dixit, ꝙ ſi iuro non uenire contra contractum, & contractus fuit nullus , ꝙ propriè loquendo uideor uenire contra contractum,& uide Lu.Ro.in conſi.47.incip.inſpectis.s̃, conſultis . ubi dicit ꝙ non poſſunt imponi repræſaliæ, ſi ſnĩa eſt nulla , uide ibi Lud.Ro.in conſi. 76. an de contractu nullo debeat ſolui gabella,
Poma. ¶ Vide rł̃am huius.l.ꝙ uerba intelligantur cũ effectu:conſuluit Ang.cõ ſi.62.inci.ſuper p̃dicto themate.Facit quod uoluit Bal.in l.ij.C.de epiſc.aud. & quod dicit Bal.in l.fi.§.ſin aũt.C.cõ.de le.& uide Ale.in l.iiij.§.cõdemnatũ.ff.de re iudi.In ꝯrium facit quod Are.tenet conſi.18.inci. uiſa diligenter , & diſcuſſa conſultatione,quod no.Bar.in l.j.C.de pet.bon.ſub.lib.10.& quod no.Io.And, in c.j.de cler.coniu.poſt gl.uide Alex.conſi.118.uerſi.& ſi dicatur. & conſi.166. in 2.uol.& gl.in l.ex conſenſu.in gl.ma.in ulti.q. C.de repu.& Old.ibi ponit in ſimili conſi.60.Vide Alex.conſi.101.uol.4.Rom.cõſi.42.Fel.in c.quæ in eccleſiarum.uer.tertius caſus.& uer.quintus caſus,de conſtitu.& in c.ueniens.uer.& pro iſta deciſione.Bar.conſi.32.in j.uol.conſi.42.eo.uol.Ant.de Bu.conſi.18.in ult.col.Ro.conſi.78.& conſi.104.& conſi.194.& cõſi.234.in 2.dub. facit quod uoluit in l.filium.§.ſi quis contra tabulas.in fimi.ff.de leg. præſtan.
b Alex. ¶ Cõdemnato.Vide Bar.in l.lecta.s̃ ſi cer.pe. Bal.in l.iij.in prin.s̃.de lib. & poſthu.Ang.in l.j.in prin.s̃.de edil.edict.& in l.ij.s̃.de inoffi.teſta. & Anto.in proç.decre.& Bar.in l.iuſtè.in prin.de acquir.poſſ.& quod dicit hic Bar. de ritè bannito,uide per Bal.in l.j.in uer.& per prædicta.C.ſi à nõ compe.iud. Bar, in extraua.ad reprimendum in uer.per accuſationem.& in d.§.condemnatum. & iõ dicit Bal.in l.j.§.ꝙ aũt,per illum tex.de offi.præfec.urb.ꝙ ſi officialis tenetur ex forma iſta recipere oẽs accuſationes cões,intelligitur de acc.ritè. fac. & ſi ſtatutum facit mentionẽ de procuratore uel mandato, intelligitur de ſolẽni, ſm Bal.in l.ſi p̃dium.C.de edil.act.Vide Bar.in l.filiũ.§.ſi quis.j̃.tit.j.& l.diuus . de teſt.mil.& Bal.in l.j.§.j.quod quiſq; iur.adde quæ poſui in d.§.ꝯdemnatum,

§.A primo gradu. Hic eſt caſus q.glo.s̃.eo.l.§.ali qua
tabularum.uides ergo, ꝙ ut com-
petat bo.po.contrat.ſufficit,ꝙ poſſibile fuit bon.po.peti,uel hære-
ditatem adiri poſt mortem defuncti. Contra,ſi præteritus eſt à pri
mo,& exhæredatus à ſecundo,nunquam poteſt adiri à primo.l.iij.
in fi.s̃.de lib.& poſth.Sol.Ibi loquitur in filio ſuo præterito,qui di
cit nullum ipſo iure,hic in emãcipato. Vel dic,licet non poſſet adi
a ri de iure ciuili,[a] tñ poteſt peti bo.poſſ.ſm tab.filio approbante.l.fi
lio,de iniuſt.teſt.Quæro,contra quem dabitur bo. poſſ. contratab.
Quidam dicunt contra inſtitutos in ſecundo gradu, uel melius da-
bitur contra ipſum teſtm̃,ut no.s̃.eo.l. illud. ideo nõ eſt neceſſe ꝙ
quæratur contra quem detur iſta , ita dicit gl.

ADDITIO.

a Ale.De iure ciuili.Vide Io.de Imo.in l.filius qui in ptãte.in 5.op.de li.& poſth. & uide Pa.de Ca.in d.l.iij.§.fi.e.ti.pro intellectu huius.§.poſt Bar. ibi, & Ang. & Imol.in l.nam & ſi ſub conditione.in fin.de iniu.teſt. & quod ibi dixi . & per Rap.in repe.l.ſi filius qui in poteſtate. de libe.& poſthu.

1 *Inſtrumentum pro ſe ſcribere,licet quis prohibeatur, tamen contra ſe nõ.*
2 *Scribit ſi aliquis ſe tutorem, uel fideicommiſſarium in teſtamento , valet.*
3 *Teſtator, an poſſit ſcribere, & publicare teſtamentum ſua manu , & ualeat. remiſſiuè.*

a §.Si quis ſua manu. [a] Not.tex.ibi quia ſenatus hoc,
1 &c.No.ergo † quod licet aliqs
2 prohibeatur ſcribere inſtrm̃ pro ſe,tñ põt ſcribere ꝯ ſe.Et† iõ ſi ali
quis ſcribit ſe tutorem in teſtõ,uel fideicõmiſſarium,q̃ ſunt onus,
ualet,nec habet excuſationẽ, ut l.uxori.§.j.j̃.de fal. ¶Quærit gl. an
iſte,qui ſcripſit ſe exhæredatum,poſſit agere querela inof. teſt. Gl.
dicit.ꝙ non,ut in ea habes.Sed in ꝯrium alle.gl.l.j.s̃.de his quib. ut
indig.Ad quam legem rñ.ut ibi not.& l.decreto.s̃.de ſuſp.tu.& ibi
per Dyn.Item in ꝯrium.l.ſi qñ.in fi.C.de inoffi.teſta.ſed dic ut ibi
3 plenè no.per Cyn.¶†Quæro,utrum teſtator ſua manu poſſit ſcri-
bere teſtm̃, & publicare,ut ualeat?De hoc dicam in l.ſeruus.s̃. de te
ſta.ubi gl.tangit. Dixi.in l.ij.j̃.de ſtipul. ſeruo.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Manu.Extende iſtum tex.Procedere etiam in eo,qui conſenſit petere,ut non habeat poſtea bon.poſſ.ſm tab.Ita Alex.in l. poſthumo.C.eo.ti.& in l.ſi quis poſthumos.§.ſi filium.in ulti.col.ff.de lib.& poſthu.

1 *Exhæredatio facta extraneo, quando valeat, remiſſiuè.*
Extraneus quis dicatur quo ad hoc.

§.Si quis emancipatũ. Op.gl.& ur̃,qđ exhr̃datio
in ex̃neo non potuerit fie
ri.l.quidã cũ filium.j̃.de uer.ob.Sol.una eſt,ꝙ ꝯcedatur ꝯriũ,ꝙ ab
initio non ualet,uñ ꝑ arrogationẽ poſtea factã non ꝯfirmatur. Vel
alr̃,hic loquitur in ex̃neo,qui tꝑe exhr̃dationis erat arrogatus,po-
ſtea fuit emancipatus , poſtea iterũ fuit arrogatus:unde exhr̃datio
a prius facta non nocet. [a] De hoc, an † exhr̃datio facta de ex̃neo ua-
1 leat ab initio,dicã in l.pr̃familias teſtõ.s̃.de hæ.inſt.& ibi dixi,& hẽ
tis unã gl.ſatis notabilẽ ſuꝑ uerbo,ex̃neos,qũo intelligatur ex̃neus
q̃tũ ad iſtam exhr̃dationem,in l.j.C.de impo.lucra.deſcrip. lib.10.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Non nocet.Hoc vr̃ uerum:& eſt no.probatur ẽt in l.ſi filiusfam.miles. in prin.de teſta.mil.ubi præteritio militis,quæ pro exhr̃datione hr̃.l.ſicut certi. cum l.ſeq.C.de teſta.mili,poteſt tñ irritari,ſi præteritus fuit filius: qui patri exhæredatus non erat , nec eſſe poterat ſuus,ſi poſtea efficiatur.

§.In adoptionem. Op.dr̃ hic, ꝙ ita demum habet ꝯ
ta.ſi eſt inſtitutus.Contra in l.j.§.
is quoq;.j̃.de colla.bon.Sol.Dicit gl.ibi eſt inſtitutus ſicut hic. Sed
ꝯ,ergo non habet collatio locum,de qua ibi dicitur. Sol. Dicit gl.
ibi de rigore , ſecus de æquitate . Vel ibi fuit adoptatus ab auo ma-
terno,hic ab alio,ut uidiſtis.s̃.eo.l.iij.§.ſi quis filium . declarabo in
§.is quoq; , Quæro,utrum filius adoptiuus hanc bon. poſſ. quærat
patri adoptiuo? Rñ.aut agnouit ſm tab.quia fuit inſtitutus , & tũc
patri adoptiuo quærit,licet non cum effectu,ut j̃.eo.l.ſi poſt mor
tem.§.ſi in adoptionem.Sed ſi agnouiſſet ꝯ tab.tunc queſiuiſſet pa
tri adoptiuo in effectu, ſm hæc iura, ſm quæ quicquid habet, patri
adoptiuo quærit,ut uidiſtis in d.§.ſi in adoptionem.

§.Non eſt nouum. No.tex.ibi,p̃toris.n.propoſitũ,
&c.Opp.gl.de l.ſi ex duobus.§.
ſed illud.j̃.eo.& l.filium.§.ad eum.j̃.ti.j.Gl.ſoluit optimè.

LEX IX.

Vtrum. De intellectu huius.l. habuiſtis.s̃.eo.l.iij.§. ſi pater.

LEX X.

§.Si poſt mortem.

§.Si in adoptionem. Not. hic, ꝙ iuſſus patris ado-
ptiui excuſat filium,adeo ꝙ li
cet agnouerit teſtamentum , tamen poteſt uenire per contratab.
Ratio,ut ſibi quæratur potius,quàm patri. Ita dicit text. Ideo dicit
Azo in ſumma huius tit. ꝙ iſta lex hodie corrigitur, quia cum ho-
die q̃ratur ſibi quo ad ꝓprietatẽ,nõ hẽt ꝯta. nã iſta lex loquitur ſm
hæc iura,ſm q̃ filius oĩa q̃rebat patri, & in totum q̃rebat:ſed hodie
non, niſi quo ad uſumfructum. Ita dicit Azo in ſumma huius tit.

vltimo

vltimò uide gl.quæ incipit,commiſſo, in fi. Sol.Ibi non debuit pa
rere pater,cum eſſet illicitum : hic debuit,cum eſſet licitum .
1 *Beneficio,quod habeo à te, quando poſſum vti te inuito .*
2 *Reus quando poſſit dilationi ei datæ in criminalibus renuntiare : ad hoc ne actor illa vtatur .*
3 *Maritus miles non cogitur vocare vxorem dominam .*
Practica huius legis .

4 a **§.Hi,qui propter.** a Bñficio mihi cōpetenti ex iure al
terius poſſum uti ꝯ aliū illo inuito.
h.d.Et eſt notabilis.§.& menti tenendus.Oppo.ad hanc.l.de.l.non
nunq̃ ĩ.ti.j.& l.is qui.§.ſed ſi ſolus.Gl.q̃ eſt hic, & quidam alij doc.
dñt,ꝙ non curāt utrū alij petāt,vel non q̃tum ad hoc: quia ipſi pñt
petere,ſed hoc erit ſine effectu,quia perinde oīb.legata ꝓſtabūtur,
ac ſi bo.poſ.ꝯtab.petita nō eſſet,vt legib. ꝯrijs. Vide, quod hoc ſit
ſine effectu,non eſt verum , nā licet legata p̄ſtet oīb. tñ hrditatem
habebit, prout habiturus erat ab inteſtato, non inſpecta portione ,
in qua inſtitutus erat.ſ.eo.l. nō putauit.in fi.& ĩ.ti.j.l.filium.§. ſed
& ſi portio, & ideo dicere,ꝙ ſit ſine effectu,nō eſt uerum: imo eſt
cum effectu. Adꝯtrarium rñſio eſt iſta ſm Ia.de Are.q̃tum ad hrdi
tatem p̄rnam,q̃ datur filijs quaſi debita.l.fi.C.de codi. admittūtur,
licet p̄teriti negligant:ſed q̃tum ad lucrum legatorum alijs relicto
rū ut lucrentur ea,& in hoc eis non prodeſt,vt legib.ꝯrijs.Contra
hanc.l.op.de.l.filio p̄terito.ſ.de iniuſt.teſt. vbi p̄terito omittente,
teſtm̄ remanet ualidū.So.Dñt quidā,aliud in iure dicendi nullum,
aliud in ꝯtab.Illud iudicio meo eſt falſum : q̄a eo iure,eoq; ordine
dat̄ ꝯtab.quo dr̄ nullū,vt ſ.e.l.j.poſt prin.& ĩ.l. ꝓxima. in fi. Quid
dicemus? Et anteq̃ declarē,oportet videre qualr̄ per p̄teritum com
mittitur edictum inſtituto.Gl.dicit eo ipſo,quod filius eſt præteri
b tus,quia committit inſtituto edictum.ita no.hic.Sed alibi b eſt glo.
q̃ dicit,tunc dr̄ committi edictum per p̄teritum,qñ ipſe incipit pe-
tere ꝯtab.non tñ proſequitur vſq; ad fi.ita no.ſ.eo.l.iij.§.ſi quis ex
c liberis . in gl.ſup ver.cōmittat.q̃ incipit.i.aperiat. Et illa eſt no.gl.c
Sed q̃ eſt uerior? Dy.tenet iſtā gl.hic poſitā , & Azo idē in ſumma
huius ti.& Ro.ſir.hoc tit.Alia opi.placet mihi multum per caſum
dictæ.l.filio.de iniu.tenendo illā opi.q̃ eſt in l.iij.§.ſi quis . ex tunc,
apparet rñ.ad l. filio, quia ibi filius p̄teritus nunq̃ aliquid dixit , ſed
potius teſtm̄ approbauit:hic verò incepit venire per ꝯtab. licet de-
ſtiterit,vnde iam eſt q̃ſitum ius alteri . Pro hoc ēt multum facit.ĩ.
ad Carb.l.ſi impubes §.fi.& quod ibi uidebitis. Si uero teneremus
aliā opi.ſ.illā q̃ eſt hic,tūc ad d.l.filio rñ.quod id, quod ibi dr̄,ꝙ uo-
lūtas teſtōris deberet teneri ex bono,& æquo, eſt uerum q̃tum ad
legatum,non q̃tum ad hrdis inſtitutionem,alijs uolētib.dicere nul
lum,beneficio p̄teritis:ſed p̄cedens opi.mihi plus placet. Secundū
hoc habes idem iuris eſſe in iure dicendi nullum quod eſt in bono
rum poſſ.ꝯtab.& iure quaſi dicendi nullum quæſito ex perſona p̄-
teriti,poſſum enim uti eo inuito,ſicut hic dr̄ ꝯta.qm̄ iſta beneficia
eo iure eodemq; ordine deferuntur,ut dcm̄ eſt.¶ Hoc p̄miſſo, ꝓ-
cedo,& op.dr̄ hic,quod poſſum uti iure quod habeo ex perſona al
terius,eo inuito.Contra in l.ſi iudex circūuento.ſ.de minori. Sol.
duob.modis.ibi loquitur de iure,quod quis habet iure ſpali: hic de
iur.cōi,ſm Dy.Vel dic,bñficio,quod habeo ab alio,poſſum uti eo
inuito,ꝯ alterum,ut hic:non aūt ꝯ eum à quo habeo, ut l.ꝯria.& l.
amiciſſimos.§.fi.ſ.de excu.tuto.& l.j.in fi.l.ſeq.ĩ.de ope. no.nun.
1 ſm Ia.de Are.¶ † Vlterius,ut liqueat iſta materia diſtinguo aliquā-
tulum al̄r, & latius q̃ Iac. de Are. utrum bñficio,quod habeo à te ,
poſſum uti,te inuito. Aut habeo à te ipſo iure, aliquo facto tuo : ſi
ipſo iure,aut uolo uti ꝯ te, & non poſſum.l.amiciſſimos. in fi.ſ.de
excu.tu.ꝯ alios ſic,ut ibi & ꝓbatur in d.l.j.in fi.cum l.ſeq.ĩ.de ope.
no.nun.Secundo caſu,qñ habeo aliquo facto tuo,tūc,aut quis cer
tat de lucro captando, quia quæritur lucrum, & hoc bñficio non
poſſum uti te inuito.l.nonnunq̃.ĩ.ti.j. Aut certat de uitando dam
no propriè,uel quaſi damno,ut ꝯde hrditate p̄rna,& tunc,aut iſtud
bñficium competebat ꝯ de iure ſpāli,aut de iure cōi.Si de iure ſpāli,
eo non poſſum uti te inuito.l.ſi iudex circumuēto . ſ. de minorib.
Si de iure cōi , poſſum uti te inuito, ut hic, & l.ex perſona.de fide-
2 iuſſo.& l.exceptiones.2.ĩ.de exce.¶ Per hoc pñt † determinari plu
res qōnes,percipuè una. Vos ſcitis,quod in criminalib.dantur plu
res dilationes,tam reo,q̃ actori,tñ actor intra dilationem datā reo,
pōt uti probationib.ſuis.l.petendæ.C.de temp.in integrum reſtit.
d quid ſi reus uult renunciare.d ſuę dilationi,ut actor non poſſit uti,
an pōt? Hic vr̄,quod non & Cy.tangit in d.l.petendæ. Sed ueritas
eſt,ſi dilatio fuit iā data facto rei petentis, tunc ſiue reus uult uti il-
e la dilatione,ſiue nō,actor pōt eadē dilatione uti,reo inuito,e ut hic,
niſi dilatio fuerit habita bñficio reſtitutionis in integrum, per d.l.
ſi iudex circumuento . ſed ſi dilatio nunq̃ à reo fuiſſet petita, tunc
non eſſet aperta uia actori ad aliquid ꝓbandum intra dilationē,uel
ad illam petendam.Ita ēt intelligo hic, qđ aperiatur edictum ita de
f mum,ſi præteritus incipit petere. ¶ Itē facit f ad † q.utrū maritus g
3 miles teneatur uxorem ſuam uocare dñam? Certè cum uxor hēat
g iſtud bñficium à uiro, certè non pōt uti hoc bñficio ꝯ uirum,licet
ꝯ alios ſic.l.amiciſſimos.in fi.ſ. de excu.tuto. & per ea quæ.ſ.dixi.

4 ¶ Quæro † practicam huius legis? Rñ.ſi nós intelligimus eſſe ꝯmiſ-
ſum edictū per aliū,eo ipſo ꝙ præteritus eſt,tunc ſi ille bñficio al-
terius vult uti,debet petere ꝯ tab.beneficio alterius præteriti:ſed ſi
intelligimus ꝯmiſſum edictū ita demū , ſi p̄teritus incipiat petere :
tunc practica duplex pōt eſſe , vel ꝙ iſti alij iterū petant de nouo ꝯ
ta.beneficio p̄teriti , qui iam aperuit edictū, & hoc ſatis innuit hic
tex.qui loquitur ꝙ proſequatur bo.poſ.iam intentatam à p̄terito,
tanq̃ eorū interſit hāc ad finem perduci.l.defuncto.ĩ.de pub.iudi.
& habemus caſum ex̄ de ele.c.ꝯſtitutionē . in Clem. Et hoc eſt ve-
rū ſm iſta tp̄a : ſed hodie ſecus, quia ſola agnitio ſufficit, & perinde
eſt,ac ſi eſſet decreta.l.bonorum.C.qui admi.ad bon. poſſ.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Hi qui pp.Iſtum.§.fi.limita vt per Ang.in l.ita tamen. §. qui rogatus .
ſ.ad Treb.per illum tex.prout habetur in l.filiusfami.
b Barba. ¶ Sed alibi.An aūt committatur hoc edictum pro pretio incōpetenti,
vide do.meum ponētem ſin.limi.ſm Fran.de Ramp.in repe.l.filio pręterito.ꝓ-
pe fi.ſ.de iniu.teſt.& vide Bal.in l.fi.C.de fideicom.li. ubi allegat iſtum tex. ꝙ l.
poſthumus.§.ſi quis ex his,non habet locum in ꝯ tab.alle.iſtum.§.pe. ſed Fede.
& Lud.Ro.in l.ſi vnus de uer.ob.damnant doctrinam Bar.& alle.ꝙ voluit In-
no.in c.in noſtra de procura . non tamen ibi reſpondent ad iſtum text.
c Alex. ¶ Notab.gl.Sed Cy.& Bald.in l.poſthumo.C.eo.vñr tenere opi.glo.hic.
fortius dñt,ſ.ꝙ filius præteritus non pōt approbare teſtm̄ in præiudicium eorū
quib.eſt aperta uia,ut per Imo.in d.l.filio præterito.per Bal.in l. ſi defunctus in
fi.C.de ſu.& legi. adde ꝙ idem conſuluit Ro. conſi. 24.
d Alex. ¶ Renunciare.Reperio Bar.in l.ſi arrogator.ſ.de adoptio.in quibuſdam
lect.vbi dixit,ꝙ illa.l.ſi arrogator.inducebatur ad deciſionem qō. actori fuit da
ta dilatio,in qua nihil probauit,poſtea fuit data reo dilatio : vult actor proba-
re,reus ad hoc vt non probet,renuntiat dilationi ſibi datæ,an poſſit?& allegat.
l.ſi poſt mortem.§.fi.de contrata.& ibi per.Dy.& vide quæ no. doct.in l.j.C.de
adop.& Bart.in d.l.ſi arrogator.ad fi.
e Alex. ¶ Reo inuito . Contrarium tenet Bart.in d.l. petendæ . & in d.l.ſi iudex.
✱ Et vide eundem in l.ſi arrogator.j.lect.col.vl.& 2.lec.col.7.ſ.de adop.& in l.
pen.C.de temp.in integ.reſt. vbi Cy.Bal.& Caſtr. PVTEVS.
f ¶ Item facit.Hoc pondera,quia text.in l.uxorem.de leg.3.& in l. Titia.§.qui
mariti.de ann.leg.& in l.medico.§.uxori.de aur.& arg.leg.probant contra.dixi
in c.fi.de ordi. cog.
g Alex. ¶ Maritus.Vide Bar.in l.donationes.C.de don.inter uirum, & uxorem.

LEX XI.

Si in adoptionem. Pro declaratione iſtorum dato-
rū in adoptionem diſtingue, aut
eſt datus in adoptionē pr̄ ꝯ cuius teſtm̄ vult quis venire,aut eſt da-
tus in adoptionem filius,qui vult venire ꝯ teſtm̄.Primo caſu, ado-
ptio nihil nocet uenientibus per ꝯtab.vt ſ.eo.l.iij.§.ſi pater.Secū-
do caſu diſtingue, aut quis fuit datus in adoptionem in uita eius , ꝯ
cuius teſtm̄ uult uenire,aut poſt mortem.Primo caſu,aut fuit datus
ali cui,qui erat ex his,qui ſunt in eadem familia , & non nocet ado-
ptio.l.iij.§.ſi quis filio.ſ.eo.Aut fuit datus in adoptionē extraneo,
& tunc,aut adoptio durauit uſq; ad mortem p̄ris naturalis,aut fuit
finita ante.Si fuit finita,non nocet adoptio.l.ſi emancipatus §.fi.ſ.
eo.Si uerò durauit,tūc,aut fuit inſtitutus,aut p̄teritus. Si inſtitutus,
tunc pōt habere ꝯt.alio committente edictum.l. non putauit.§. in
adoptionem.&.§.ſeq.ſ.e. quod intellige ſi fuit inſtitutus purè, aut
ſub ꝯdōne,quæ extitit.ſecus ſi deficit ꝯdō, vel nō iure fuerit inſtitu-
tus, vt hic.Item prædicta uera, ſi fuerit datus in adoptionē filius na-
turalis:ſecus in adoptiuo,vt d.l.non putauit.§.in adoptionem.in fi.
Si uerò fuerit p̄teritus,tunc non datur ei ꝯta.bon.poſ.ꝯ teſtm̄ p̄ris
naturalis ut ſ.eo.l.ſi emancipatus.§.fin.& l.utrum.& inſti.de hr̄.q̃
ab inteſt.§.ea.¶ Secundo caſu,qñ ſe dedit in adoptionē poſt mor-
tem,aut poſt petitam ꝯta. bo.poſ. & nō nocet ſibi adoptio.ĩ.unde
lib.l.ſi aut ante,& tunc ſi quidem erat præteritus,ſibi nocet l.iij.§.ſi
emācipatus.ſ.eo.ſi uerò erat inſtitutus,ſibi non nocet adoptio . vt
ſ.eo.l.proxi.in prin.Prædicta uera,qñ uult uenire ad bo. poſſ. con-
tratab.patris,uel aui naturalis. Si uerò uult uenire ad contratab. pa
tris,uel aui adoptiui,dic ut ſ.eo.l.j.§.j.

§.Exemplo. Op.ĩ.l.cū emancipatus.§.fi.So.Ibi unus ex
nepotib.fuit adoptatus loco filij,hic ſecus .

LEX XII.

Si ex duobus. In tex.ibi fr̄i,ſ.ſoli,nō patruis. Hic hēs de
mā ꝯiunctionis legalis, de qua dico plenè
in l.re ꝯiuncti.circa fi.de le.3.Et ſic habes hic ꝙ ꝯiunctio legalis fit
duob.mo.Primo,ꝙ plures uocantur ad idē ex eadē diſpōne, diuer
ſa tñ rōne.Secundo,ꝙ uocētur ad idem ex eadē diſpōne, & eadem
rōne. Qñ ergo deficit una portio, hꝫ ius accreſcēdi potētius ille, q
uocat̄ ex eadē diſpōne & ex eadē rōne , q̃ ille q uocat̄ ex eadē diſpō
ne,diuerſa tñ rōne,ut hic. Nā nepotes inuicē uocantur cū frib.p̄ris
ex eadē diſpōne,ſed nepotes ſibi inuicē uocantur una rōne , & fr̄es
alia rōne,iō nepotes ſibi inuicem accreſcunt,non fratribus patris.

1 *Teſtamentum ſecundum,in quo filius eſt præteritus,ſi in eo ſunt ſcripti ve nientes ab inteſtato,rumpit teſtamentum .*
2 *Lex hac conſultiſſima.§.pen.an habeat locum quando ſequens eſt imperfectum ratione præteritionis .*
3 *Teſtm̄,in quo filius eſt præteritus, ſi in eo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato,valet interim de iure ciuili, donec filius dicat nullum .*

4 *Teſtamentum quando deficit ratione omiſſæ ſolennitatis, licet non dicatur propriè teſtamentum, ſed vltima voluntas, tamen datur contra tabulas.*
5 *Teſtm̃ imperfectũ rõne pteritionis, an habeat locũ inter liberos, remiſſiuè.*

1 a b §. Si prius. Per ſecundum † teſtm̃ in quo filius eſt pteritus,[a] ſi in eo ſunt ſcripti venientes ab inteſtato.[b] rumpitur primum. h. d. & eſt multum ſingularis, & notabilis caſus, nec ipſum ſcio alibi. ¶ Quęro ante oĩa, q̃ eſt rõ, ꝙ filius admittatur ad ꝯtab. ſi in ſecundo ſunt inſtituti veniẽtes ab inteſtato, ſed excludit, q̃n in ſecundo non ſunt inſtituti venientes ab inteſtato? R̃n. rõ eſt, quia q̃n in ſecundo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato, licet ſit imperfectũ rõne ſolẽnitatis omiſſę: tñ eſt validum de iure ciuili, ob qđ per ſecundum tollitur primum. l. hac conſultiſſima. §. pe. C. de teſt. & l. ij. ſ. de iniu. teſt. Sed q̃n ſunt ſcripti alij, tunc p ſm̃ nõ tollit primũ. l. ſi filius. ſ. de lib. & poſt. & ſic remanet validũ primum teſtm̃, in quo filius eſt exhrdatus: ergo non habet ꝯtab. vt ſ. e. l. non putauit. in prin. Opp. illa diſtinctio vtrum in poſteriori teſtõ ſint ſcripti venientes ab inteſtato, vel nõ, fuit introducta à Iuſtiniano. l. hac ꝯſultiſſima. §. pe. C. de teſt. ergo non eſt veriſimile, ꝙ ad illã. I. uriſcõſultus habuit reſpectum. So. Hoc fuit additũ à ꝯpoſitorib. noui iuris. Vel dic ꝙ de iure antiquo erat hoc, licet p Iuſtinianũ fuit renouatum & declaratũ. Et ꝙ ſit de iure antiquo ꝓbat in l. ij. ſ. de iniuſ.
c teſta. ¶ Secũdò opp.[c] & vr̃ † ꝙ l. hac ꝯſultiſſima. § pe. non habet lo-
2 cum, q̃n ſequens eſt imperfectũ rõne præteritionis. l. ſi filius qui in ptãte. & ibi hoc p gl. manifeſtè no. ſ. de lib. & poſth. Sol. ibi fuit pteritus filius ſuus in ptãte, qui dicit teſtm̃ ipſo iure nullum: hic q̃n fuit præteritus emancipatus. Hæc ſol. non placet, quia q̃n fuerunt præteriti emancipati, non habet locum iſta diſtinctio, vtrũ in ſecũdo fuerunt inſtituti venientes ab inteſtato, vel non, & ſm̃ tollit primum, quia ex ipſo ſecundo põt adiri hr̃ditas de iure ci. & ſic debemus intelligere in filio, qui eſt in poteſtate. Quare dic, quòd ibi loquit q̃n fuerunt inſtituti non venientes ab inteſtato. Et non obſtat gl. ibi poſita, quia malè dicit, & ꝯ iſtũ textũ. Ex hoc no. aliud † teſtm̃
3 in quo filius eſt pteritus, ſi in eo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato, valet interim de iure ciui. donec filius dicat nullum, p iſtum tex. Si enim non eſſet poſſibile ex eo adiri, hr̃ditatem de iure ci. primũ teſtm̃ p iſtud ſm̃ non rumperet, d. l. ſi filius qui in ptãte, & not. in l. cùm in ſecundo. de iniuſ. teſt. & l. ſi qs eũ. §. j. de vulg. & pup. Dices tu, iſtud vr̃ ꝯ caſum. l. filio pterito. Nam ibi fuerunt inſtituti alij fratres, & ſic ꝓximiores venientes ab inteſtato, & tñ ibi teſtm̃ nõ valet de iure ciuili. Si teneremus, quòd hoc fuit aditum à ꝯpoſitorib. noui iuris, habeo reſponſionem clarã, ꝙ ibi reſpexit iura antiqua. Si verò intelligimus ꝙ hoc erat de iure antiquo, ꝓ ſolutione cogita. ¶ Vlterius opp. dr̃ hic, ꝙ ꝯ ſm̃ teſtm̃ non det bon. poſſeſ. ꝯ tab. Contra, ſm̃ teſtm̃ imperfectũ nõ eſt teſtm̃, ſed quędã voluntas, vt l. hac ꝯſultiſſima. §. pe. C. de teſtamẽtis. & ſic nõ datur ꝯ tab. Sol.
4 † Q̃n teſtm̃ deficit rõne omiſſę ſolẽnitatis, non põt dici propriè teſtamentũ. ſed q̃n adſunt ſolẽnitates, licet facta ſit pteritio, tũc eſt ꝓpriè teſtm̃: vel licet non ſit ꝓpriè teſtm̃, tñ eſt vltima voluntas, ꝯ quã dat ꝯ tab. Quæro, qualiter intelligit, ſi in ſecundo ſunt inſtituti venientes ab inteſtato? R̃n. intelligit de venientib. ab inteſtato, qui tenent primum locum in ſucceſſione, vt hic dicit tex. Vos habetis
5 † in l. hac ꝯſultiſſima. §. ex imperfecto. & auth. hoc inter liberos. qđ teſtm̃ imperfectum, habet locũ inter filios. Sed an intelligit de imperfecto rõne preteritionis? Vr̃ gl. ſentire, ꝙ ſic. Contrariũ vr̃ tenere gl. ſ. de teſta. l. ſi is qui. de quo dic vt ibi dixi.

CONCORDIA.

¶ Si prius. Pro concordia, aduerte ꝙ inter doct. maxima dubitatio eſt, an iſta. l. ſi ex duob. §. ſi prius. debeat intelligi in filio emancipato, an in ſuo. Et ꝙ debeat intelligi in emãcipato, voluit Bar. in l. ſi filius. ff. de lib. & poſth. In hoc §. ſi prius, voluit quòd debeat poni caſus in ſuo. Tu dic, duo fuerunt intellectus, & Bar. in d. l. ſi filius. dicit, quòd verior eſt intellectus, quòd loquatur in emancipato; licet aliàs ſenſerit contrarium in hoc. §. ſi prius. quaſi ſe declarando, & ponendo veriorem intellectum, & ſe corrigendo, ſi aliàs ſenſerit contrarium, quod poteſt colligi per illa verba quib. vtitur, dum dicit in d. l. ſi filius. & hic eſt verus intellectus ad illum. §. à quo in iudicando non eſſet recedendum. Adde ad materiam legis poſthumo. C. de contratab. & ad l. filio præterito. ff. de iniu. rupto.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Præteritus. Iſte. §. eſt difficilis. Bal. in l. hac conſultiſſima. §. ex imperfecto. C. de teſta.
b Inteſtato. ¶ Adde Aret. in l. poſthumo, colu. ij. poſt ver. circa primum artic. C. de contratab. vbi Dec. ante nu. 12. PANCIR.
c Alex. ¶ Secundò opp. Et uidetur Bar. ſibi contrarius in l. filius qui. de libe. & poſthu.

LEX XIII.

Cùm emancipatus.

§. Qui duos. Op. & vr̃ qđ nepos datus in adoptionem inſtitutus, habeat ꝯ tab. vt l. non putauit. §. in adoptionem. ſ. e. R̃n. ibi loqt q̃n datus in adoptionem primũ gradũ tenebat, & nemo eum pcedebat, hic aũt pr̃ eum præcedebat. Ita no. ſ. e. l. nõ putauit. §. vt aũt. Itẽ op. qđ iſte nepos debeat ꝯiungi pri p edictũ de ꝯiũgẽ. vt ſ. e. a. l. §. ſi pr̃. Sol. ibi loqt de nepote in ptãte retente: hic de dato in adoptionẽ. Itẽ opp. qđ ſufficiat ſemel edictum ꝯmiſſum eſſe, vt ſic preteriti bñficio nepos inſtitutus habeat ꝯtab. l. ſi poſt mortẽ. §. fi. ſ. e. & l. nõ putauit. §. in adoptionẽ. R̃n. ꝯria loquũt q̃n aperit via alijs, qui ſunt in eodem gradu, & habent æquale ius: ſecus ſi eos alius præcedat, vel ſi ſunt ſequentes in gradu, vel ordine.

§. Si pater. No. ex iſto tex. huius. §. ſicut filius emancipatus p edictũ de ꝯiungendis, ꝯiungit nepotib. in poteſtate retentis: ita filius in adoptionem datus veniens per contratab. alio committente edictum, coniungitur cum ſuis filijs, vt hic.

1 *Statutũ ꝙ venientes ad habitandum in loco, habeant priuilegium, non comprehendit ciues originarios, non habitantes, & venientes ad habitãdum.*
2 *Filius emancipatus, an iungatur in vna portione cum filio ſuo emancipato.*

§. Si pater ex duobus. Not. tex. in fi. ibi, nõ minus hr̃e, quàm, & c. Ad hũc. §. in fi. oppo. ꝙ nepotes non ſuccedant cum filijs in ꝯtab. vt ſ. e. l. ij. §. j. Sol. dicunt quidam hic de rigore. ibi de æquitate. Sed certè hic loquitur de æquitate, dum dicit, æquius. Vel dic hic de ęquitate, ibi de rigore. Sed dic, ꝙ eſt verum ſm̃ diſtõnem iſtius. §. & hoc verum, ni
1 ſi aĩs iſte nepos ſit adoptatus in locũ patris alterius nepotis. ¶ † Vl-
a ti. Iaco. de Are. & Old. inducũt hunc. §. ad q̃onem, dicit ſtatutum,[a] ꝙ omnes venientes ad habitandum in iſta ciuitate, habeant aliquod priuilegium: modo quęritur, an ciues originarij non habitantes, & venientes ad habitandum gaudeant illo priuilegio? Et vr̃ ꝙ ſic, vt hic. Nam eodem iure vtitur nepos adoptatus, quo quilibet extraneus. Sed puto ꝯrium, ꝗ iſtis, qui poſſunt cogi ad munera, nõ põt
2 ꝯcedi immunitas. l. ij. ꝯ. de iur. immu. Vos habetis † hic duas gl. vnã ſuper verbo, emãcipauerit, aliam ſup verbo cũ filio ſuo, & innuũt iſtę gl. iunctæ cum tex. ꝙ filius emancipatus iungitur in vna portione cum filio ſuo emancipato. Iſtę gl. ſunt falſæ ſm̃ Dy. qa q̃n filius, & nepos ſunt emancipati, nõ ꝯiungunt ſimul, ſed filius pcedit nepotem, vt habuiſtis. ſ. e. a. l. §. j. & l. ſi emancipatus. in prin. ſ. eo.

ADDITIO.

a ¶ Statutum. Adde ꝙ contra Bar. hic, tenet Alb. de Ro. in prima parte ſtatutorum q. 91. tamen opi. Bar. conſulendo ſequitur Alex. in conſi. 34. in 5. uol.

LEX XIIII.

Ex duobus. Si inſtitutus adit hr̃ditatem beneficio pteriti committentis editum, non põt per eum ꝯ tab. peti, vel eius portio augeri, ſed legatum omnibus debet pręſtari. h. d. vſque ad. §. filius. ibi poſ. bono. ꝯtab. bñficio emancipati præteriti. ¶ Op. dr̃ hic, ꝙ emancipatus inſtitutus de iure ciuili, & c. ꝯtra. no. in l. illud. in fi. ſ. eo. Sol. Gl. dicit ibi malè, & contra iſtum tex. vt ibi dixi. Item dr̃ hic, ꝙ qui adiuit hr̃ditatem non poteſt adire p ꝯta. ꝯ. ſ. eo. l. ſi poſt mortem. §. ſi in adoptionem. Sol. ibi adiuit iuſſu alterius, ad alterius vtilitatem: hic ſua ſponte, & ad ſuam vtilitatem. ¶ Item opp. de l. nõ putauit. §. fi. ſ. eo. vbi oẽs reducunt ad virilem. Sol. ibi non adiuit, ſecus ſi adiuit, quia tũc eius portio põt diminui, non augeri. ¶ Quærit gl. quot incõmoda ꝯſequitur ille, qui adiuit? dic vt in gl. Quæro vtrum indiſtinctè ille, qui habet hæreditatem non poſſit petere contratabu. Sol. Aut quis efficitur hæres ipſo iure, & non perdit, vt hic in fi. Aut efficitur hr̃s facto ſuo, & tunc, aut adit iuſſu alterius, & ad alterius vtilitatem, & non perdit contratab. l. ſi poſt mortem. §. ſi in adoptionem. ſ. eod. Aut adiuit ſpontè & propter ſuam vtilitatem, & tunc perdit contratab. vt hic. & ſ. dixi.

§. Filius. Quæro dicitur hic, quod iſte emancipatus habet ꝯtratab. vtrum hoc ſit verum, ſiue ante mortem patris naturalis, ſiue poſt ſit emancipatus? Et dicit glo. quod ſic. Allegat eandem. l. ſi emancipatus. §. fi. Hæc gl. eſt falſa, & contra tex. l. ſi emancipatus. §. fi. quam glo. alle. nam emancipatus poſt mortem non habet contratab. vt ibi. Nec curo vtrum pater adoptiuus viuat, vel non, vt ſ. eo. l. vtrum.

§. Item ſi filius. Iſte ergo nepos habet ꝯtab. pr̃is & aui nãlis, vt hic videtis. ¶ Dr̃ hic, mortuo adoptiuo, quæro, quid ſi viuente? Azo dicit idem. Vide gl. quæ incipit, idem & ſi viuente, & c. poſſes tu dicere contra. forte Azo dicit, idem ſi viueret, dum tñ exiuerit de poteſtate patris adoptiui. Vnde vt hoc non poſſit dicere, Hugo dicit, idem dicendum, quamuis ſit in ptãte pr̃is adoptiui. Sed iſtę glo. ſunt falſæ, nam ſi pr̃ adoptiuus viueret, & iſte eſſet in ptãte, non poſſet facere teſtm̃ iſtud. l. qui in ptãte. ſ. de teſtam. & ſi teſtm̃ eſt nullum, non datur ꝯtab. vt. ꝯ. e. l, quod vulgò. Quare aliter dicit gl. & benè. ſ. eo. l. iij. §. ſi pater. illam tene. ¶ Vlterius quæro circa hanc legem, dr̃ hic, ꝙ habet ꝯtab. patris & aui naturalis: quęro, vtrum hoc ſit verum indiſtinctè, ſiue pater prius deceſſerit, ſiue auus. Glo. videtur dicere qa idem ſit indiſtinctè, ſi pater prius deceſſerit, idem ſi deceſſerit prius auus, & poſtea pater eius, gl. dicit fortè idem, ſed tunc veniret iſte filius per ſucceſſorium edictum. l. ſi is qui de inoffi. teſta. Vult ergo gl. ꝙ ſi moriatur prius pater, tunc nepos habet ꝯta. iure ſuo, & directè: ſed ſi prius moritur auus, tunc venit ad ſucceſſionẽ aui per ſucceſſorium edictũ quaſi pater eum præcedat. Iſta gl. non eſt vera. nam

cum

BUAH

cum filius eſt in adoptiua familia,nepotē emancipatum nullo mō
p̃cedit.ut.ſ.e.l.vtrū.& ſ.§.proxi.Gl.tñ vr̃ tenere illud qđ hic,& ma
le:qa dicit ibi, qđ debet intelligi de nepote inſtituto hærede, aliàs
a eſſet abſonum.Sed illa gl.reprehendit [a] ꝑ Dy. dicit enim ibi,& bñ,
nā nō eſt abſonū,ſi ponamus patrē in adoptiua familia, qđ nepos
ex eo emācipatus,admittat ad ſucceſſionē, ut hic dicit tex.& ꝓbat.
ſ.eo.l.utrum.& l.ſi emancipatus.§.fi.ſ.e.Ita debetis intelligere.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Reprehenditur.Vide de hac gl.per Ang.& Imo.in l.ſi quis poſthumos.
§.j.de lib.& poſth.

LEX XV.

Si præteritus. Tex.ibi,ſi nō ꝯ̃ta. iſta ſunt uerba exceptionis.¶Opp.duob.mo. Videtur qđ ille, qui
opponit exceptionē doli,non approbat teſtm̃,qa nihil ex teſtō ꝯſe
quitur,ſed illud arguit:ideo non approbat teſtm̃.arg. j̃.de bo.lib.l.
ſi uerò non habuit.uer.cæterū.Sol.Intelligo, ꝙ hic oppoſuit exce-
ptionē doli uigore liberationis ſibi in teſtō relictæ:ſecus ſi oppo-
neret exceptionē ex pacto cōpetētē, uel uenientē extrinſecus,non
ex teſtō.¶Item opp. ꝙ qs non poſſit opponere exceptionē doli
aduerſus hæredes patris.l.apud.§.libertum.j̃.de doli excep.Sol.hic
opponitur exceptio ꝯ̃ dolū ipſius filij,non ꝯ̃ dolū cōmiſſum ab ip
ſo patre,qa tunc non poſſet.¶Tertio opp.dr̃ hic,ꝙ ꝯ̃tab.pōt oppo
ni in modum exceptionis,& ita decidit gl. Cōtra in l. exceptiones.
in fi.j̃.de excep.ubi non pōt opponi exceptio reſtōnis,anteq̃ impe
tretur.Iac.de Are.uidetur intelligere hic, ꝙ iſtud eſt uerū, dum tñ
poſſidens petat ꝯ̃tab.& poſtea excipitur ꝓut dicitur in l. exceptio-
nes.in fi.& no.in l.nā poſtea.§.ſi minor,ſ.de iureiu. Videte,licet di
ctū gl.& dictū Iac. de Are. circa ipſum ſatis ſit uerū:aduerte tñ, qa
exceptio de qua hic loquitur,pōt opponi altero de trib. mo. Vno
mō,qđ opponatur exceptio p̃iudicialis,nō potes agere,ne fiat p̃iu-
diciū petitioni hr̃dib.mouendæ,impetrata bon.poſ. ꝯ̃tab.& ita p̃t
opponi anteq̃ impetretur bon.poſſ.ꝯ̃ta.ut hic, & l.ij.j̃. de exce.rei
iud.& l.ſi poſt litē.j̃.de exce.& l.ſi quis libertatē. ſ. de pet.hære.qđ
tñ hodie eſt uerū ſm determinationē.l.fi.C. de peti. hær. Secundò
pōt opponi hoc modo. Nō potes agere ꝯ̃ me,qa mihi ꝯpetit ꝯ̃ta.
& tunc pōt opponi duob.mod.Primo, qđ in ipſa exceptione im-
petret ꝯ̃ta.dicens ſic.Nō potes agere ꝯ̃ me,qa ꝯpetit mihi ꝯ̃ta.quas
peto mihi decerni,& tunc iſta exceptio habet uim exceptionis,&
petitionis,& repellit agentē,ut hic, & l. Papinianus.§. ſi filius. ſ.de
inoff.teſt.& idem putarem in reſtitutione in integ. ſi in ipſa exce-
ptione impetraretur.Alio modo pōt opponi,non petendo ipſam
decerni in ipſa exceptione,& tunc non pōt opponi, niſi prius intē
tetur ꝯ̃tab.Ita loquitur d.l.exceptiones. in fin. j̃.de excep.& l.nam
poſtea.§.ſi minor.ſ.de iureiu.& l. nec non. §.exemplo, ex q.cau.
ma.Ita debetis intelligere.

LEX XVI.

1 *Fideicommiſſum uniuerſale ſi relinquitur filio, per hoc non dr̃ inſtitutus.*

Si emancipatus. Vides ergo hic,ꝙ ſi pr̃ eſt ſuſpectus nō dat bo.poſ.ꝯ̃tab.pro filio, & ſic
1 innuit,ꝙ ſi pater non eſſet ſuſpectus,daretur ſibi ꝯ̃ta.Ex hoc † ha-
bes hic tex.ꝯ̃ gl.q̃ eſt in l.ſcimus.§.repletionē.C.de inof.teſt.ubi te
net gl.ꝙ ſi fideicōmiſſum vl̃e relinquit filio, eſt perinde ac ſi eſſet
a inſtitutus.Iſtud eſt ꝯ̃ [a] hunc tex.quia ſi eſſet inſtitutus non haberet
ꝯ̃ta.ut.ſ.eo.l.j.in prin.& ſic fideicommiſſaria reſtitutio non habe-
tur pro inſtitutione,ut hic,& expreſſius in l.ita tñ.§.qui rogatus.ſ.
ad Trebel.

ADDITIO.

a Io.Fran.Ru. ¶ Iſtud eſt contra.Vide Bar.contrarium ſibi ipſi in eo,quod dicit
hic,& in l.uentre.ſ.de acq.hære.

LEX XVII.

Si pater. Diſtingue circa hanc legem,ut dixi ſupra eo.l.ſi in adoptionem.

LEX XVIII.

Si ſub conditione. Op.de.l.etiam.ſ.de inof.teſt.Solu.dic ut ibi, & plene dixi in l.ſi
poſt legatum.§.final. ſupra de his quibus ut indig.ubi uide, & tene
menti.

LEX XIX.

a **Quod uulgò.** [a] Glo.hic ponit caſum,& bene,quem uide,& no.

ADDITIO.

a Quod uulgò.Et hoc ſing.no.Imo.in l.ſi filius qui poteſtate.de lib.& poſth.

LEX XX.

1 *Exhæredatio,non ſecuta aditione,nihil ualet..*
2 *Bo.poſ.contratabulas quòd detur etiam hæreditate non adita.*
3 *Querela poteſt intentari tam contra alium,quàm contra ſcriptū hæredem.*
4 *Bon.poſ.contratabulas quaren on requirat aditionem.querela ſic.*

Filium. Iſta lex eſt ita difficilis, ſicut aliqua,q̃ ſit in Infortiato,tñ difficultas eſt in tex. non in apparatu, nec in
materia. Et diuidit hæc lex principaliter in quatuor partes. ¶Pri-
mo,ponitur thema,& qō,qualiter ſuccedatur, qñ emancipatus eſt
præteritus,ſuus exhæredatus,& extraneus inſtitutus. Secundo,de-
terminatio ponitur prædictæ q.Tertio,ponitur alia q. utrū eo ca-
ſu fiat collatio.Quarto,ponitur una q.quib.& à quo,eo caſu legata
præſtentur.Secunda ibi,dixi.Tertia in §.uideamus. Quarta in §.le-
gata. Secunda pars ſubdiuiditur in partes tres. Primo, ponitur
qualiter ſuccedatur inſpecto rigore iuris ciuilis,& inſpecto rigore
iuris prætorij.Secundo,qualiter ſuccedatur de æquitate,qñ hæredi
tas non eſt adita.Tertio,qualiter ſuccedatur de æquitate,quādo hę
reditas eſt adita.Secunda ibi, ſed cum exhæredatio. Tertia ibi,ſed
quēadmodū.Et iſta ſecunda pars, breuiter hoc intendit: ſi ſuus eſt
exhæredatus,emancipatus,præteritus,& extraneus inſtitutus, ſiue
adeatur hæreditas,ſiue nō, uterque dimidiā aduocauit, licet unus.
ſ.emancipatus,per ꝯ̃tabulas, & alter ab inteſtato.h. d. No.text.ibi,
1 ſed cum exhæredatio,&c.No.† ꝙ exhæredatio nihil ualet non ſe-
cuta aditione,ut hic,& l.ſi patronus.§.ex teſtō.j̃.de bo.lib.¶Secun
2 do no.† ex hac lege,ꝙ ꝯ̃ta.datur etiā hæreditate non adita. Habui-
3 ſtis.ſ.e.l.illud.¶†Tertio no.ꝙ querela poteſt intentari tam ꝯ̃ aliū,
quàm ꝯ̃ ſcriptum hæredem, ut hic,in ulti. rñſo. ¶Opp.dicitur hic
in prin.ꝙ hæreditate adita filius exhæredatus excluditur:hic in fin.
dicitur ꝯ̃rium,ergo male.Sol.excluditur in totum,ſ.a ꝯtrata.ut hic
in prin.ſed non excluditur a querela, ut hic in fi. ¶Secundo opp.
dicitur hic quod habet locum bo. poſ. ꝯtrata. & ab inteſtato,quia
ſuus ab inteſtato,& emancipatus per ꝯtratab. Contra. j̃.ſi tab.teſt.
nul.ex.l.j.in prin.ubi ab inteſtato nō habet locū, donec habeat lo-
cum ꝯtrata.Sol.ꝯtrata.& ab inteſtato ſimul non hñt locum,uerum
eſt,qñ pendet utrum ſm tab.poſſit peti,ſed qñ certum eſt qđ ſm ta
bu.non poteſt peti,tūc procederet ꝯtrata.& ab inteſtato,ut hic.Fa-
cit,quod dixi.ſ.e.l.illud.Tertio op.dicitur hic, quòd ſolus filius ha
bebit ꝯtrata.ꝯtra.j̃.§.proxi.ubi non habet niſi dimidiam. Dicit gl.
quod hoc principium corrigitur ſtatim. Gl.habuit bonum intelle
ctum,ſed poteſt dici,quod non corrigitur,quia uerum eſt quod fi-
lius ſolus habebit bo.poſ.non tñ habebit ſolus totam hæreditatē,
ut dicitur j̃.Item dicitur hic,quod repudiatio prodeſt ſuo,ut ſit hę
res inſolidum:ꝯtra,imo ꝓ parte,ut j̃.§.uideamus. & hic.Sol.in effe
ctu non eſt hæres,niſi pro parte, ut in ꝯtrario : ſed ipſo iure ciuili
eſt hæres in totū.¶Itē opp.hic dicitur,ꝙ teſtm̃ eſt nullum ꝑꝑ hære
ditatem non aditā,& petitur ꝯtrata.ſed ꝯtra. ſ. de iniuſt.teſt.l.nā &
ſi.uer.rumpendo.Solu.Quantum ad ꝯtra.ſufficit tabulas eſſe,ex q-
bus poſſit adiri hæreditas tp̃e mortis,ut. ſ.e.l. proxi.unde licet po-
4 ſtea irritetur,non tñ curatur.Sed dices tu,q̃ eſt rō,qđ † ꝯtrat.non re
quirit aditionē,Sed q̃rela ſic? Rñdeo, ut dixi in l.illud.ſ.e.qa ꝯtrat.
petitur ad ſimilitudinē dicendi nullum,qđ pōt fieri ante aditā hæ
reditatē.¶Dicitur hic, quod querela habet locū poſt petitā bon.
poſ.ꝯtrat.ꝯtra,id qđ eſt ruptū nō pōt ulterius rūpi,ut dictū eſt.Rñ.
licet ſit ruptū ꝑ ꝯtrat.de iure p̃torio.non tñ eſt ruptū de iure ciuili:
ideo pōt rūpi ꝑ querelā,ut hic,in fi.¶Item op.quod querela dēt da
ri ſolum ꝯtra hæredem ſcriptum.l.j.& l.circa.ſ.de inof.teſt.ſed hic
datur ꝯtra præteritum:ergo,&c. Sol. hic præteritus ſuccedit in lo-
cum hæredis ſcripti, qui totam hæreditatem ab eo auocauit,ut ſ.
eo.l.cum emancipatus.in prin. ideo poteſt ꝯtra eum dari querela,
ſicut poſſet dari contra fideicommiſſarium uniuerſalem .l.j. C.de
inoffi.teſta.

1 *Collatio non habet locum inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt.*
2 *Collatio non habet locum,quando emancipatus non facit iniuriam ſuo.*

§.Videamus. Iſta eſt tertia pars principalis, & ſubdiuiditur.Primo,ponitur qō. Secundo ponunt
duæ rationes ad oſtendendum,ꝙ collatio non habeat locum.Ter
tio,determinat collationem locum non habere,per aliam rationē
nouam.Secunda ibi,emancipatus nāque.Tertia ibi, & uereor.Bre
1 uiter h.d.Inter eos,qui diuerſo iure ſuccedunt, non habet† locum
collatio.Item qñ emancipatus non facit iniuriam ſuo, non habet
locū collatio.In uer.& hoc ſit ꝯñs ibi,illi,ſ.caſui, qui ſequitur.No.
ex hoc §.duo.Primo,ꝙ inter eos, qui diuerſo iure ſuccedunt,non
2 hēt locum collatio.Secundo † no.ꝙ qñ emancipatus non facit in-
iuriam ſuo,non habet locum collatio.Opp.ad primum notabile,
ꝙ collatio habet locum.l.ſi filius. j̃.de coll. bon. Gl.ſoluit plurib.
mod.Veritas eſt,ꝙ ibi filius ſuus erat inſtitutus,& adiuit de iure ci-
uili,ſic emācipatus ueniēs ꝑ ꝯ̃ta.ſibi fecit iniuriā,qa aliquid ſibi ab
ſtulit ꝯtra teſtatoris uoluntatē:licet ergo ſm uerba prætoris, nō ha
beat locum collatio, tñ ſm æquitatē Scęuolæ poſitā in d.l.ſi filius.
habet locū:ſed hic nullam faciebat iniuriam filio exhæredato. Itē
opp.C.eo.l.ſi emancipati.Sol.Ibi nullum fuit factum teſtm̃,hic ſic.
Vnde debet diſtingui,an per emancipatū alteri fiat iniuria, uel nō,
ut hic.

§.Legata. Hæc eſt tertia pars. Legata pro dimidia præſtat emancipatus coniunctis ꝑſonis,ſuus nullo mo-
do.h.d.in ſummario.

§.Si quis. Iſte.§.legitur in gl.multis modis. Prima & ſecunda lec.reprobantur in gl.& bñ,quare ultimā lectu.
tene.Tex.ibi in fi.exhæredatus nō eſſet,ſed inſtitutus, quia ſcriptis

non

BUAH

non adeuntibus ſuccedens per contratab.præſtat legata liberis,&
parentibus.Vel dic, ꝙ inſtitutus ſuccedens ex teſtō, legata præſtat
omnibus,ſecundum Dy.& Iac.de Are.

LEX XXI.

Si is,qui filium. In hac lege, Iuriſconſultus ponit tres caſus.

TITVLVS.V.

a De legatis præſtandis[a] contra tabulas bono poſſeſ.petita.

ADDITIO.

a ✠ Præſtandis.Adde ꝙ limitatur totus hic tit.ut per Alex.in l.j.C.de bon.poſ.ꝯtra tab.nu.4.item nunquid ſit correctus per Auth.ex cauſa.C.de lib, præt. uide ibi per eum. PANCIR.

LEX PRIMA.

HIc titulus. Primo,cōmendat edictum,& po-
nit mentē edicti.Secundò, illud in
cipit exponere.Secunda ibi , generaliter uſq; ad fi-
nē.& eſt pulchra lex.Circa legē nr̄am format gl.no
ſtra aliquas qōnes.¶Op.j̃.de le.3.§.fi.Sol.Id qđ hic
dr̄,qđ legata p̄ſtant , intellige ſi ſunt utilia: ſecus ſi
ſunt inutilia,Itē opp.s̃.de leg.3.l.ij.Sol.legata relicta à p̄terito nul
lo mō p̄ſtantur,ut ibi,ſed legata relicta ab inſtituto, p̄ſtant qbuſdā
perſonis, ex uigore huius tit.¶Dr̄ hic, ꝙ legata p̄ſtantur: q̄ro qua
actione?Dn̄t qdā,iudicis officio.alij actione ex teſtō utili,ex uigo-
re iſtius edicti,uel actione in factū.tene quā uis.¶Dr̄ hic,dotis no-
mine,q̄ro ad quid referatur?Dicit gl.ad uxorem,& ad uirum.uides
ergo,ꝙ determinatio appoſita in fine,refertur ad ꝓxima,ſcilicet ad
uxorem,& ad uirum.non ad liberos,& parentes. Simile in l.hære-
des mei.§.fi.ſup.ad Treb.

§.Generaliter. Opp.gl.ſuper uerb. in infinitum igiť.de
l.q̄ſitum.ſup.de teſtib.So.Ibi odiū,hic fa
uor.Itē opp.& vr̄ ꝙ infinitas non debeat tolerari.l.fi.C.de ſac.ſan.
eccl.Sol.ut no.Cy.C.de ſen.quæ ꝓ eo quod intereſt, circa ꝯtraria.
& ꝑ Dy.in l.q bona.§.fi.j̃.de dā.infe.& ibi plene dixi. ¶Dr̄ hic,qđ
parentes & liberi uocantur uſq; in infinitū.ꝯtra imo parentes uſq;
ad tritauū,& liberi uſq; ad trinepotem.l.Iuriſconſultus. §. parētes.
j̃.de gradi.Quid dicemus?Poſſumus dicere ſic. Qn̄ tractať de fauo
re,debet accipi in infinitum,ut hic:& ſic ex quadā larga,& impro
pria ſignificatione. Sed ſi nō tractaremus de fauore, acciperemus
ſtrictè,& proprie,ut dixi in d.§.parentes.¶Item dicitur hic, ꝙ nō
diſtinguiť,an deſcēdant à maſculo,uel à fœmina. ꝯtra in l.illud §.ad
teſtamenta.ſup.tit.j.Sol.Per edictum de ꝯtrata.diſtinguiť teſtm̄ mu
lieris,a teſtamento uirorum:ſecus in edicto de leg.præſtan.

LEX III.

1 *Teſtamento rupto rumpitur donatio cauſa mortis ex teſtamento depēdēs.*

Sed & ſi mortis. In text.ibi, exceptæ nō ſunt,ſ.ꝑſonæ,
in quas eſt collata donō cā mortis.
a Not.hic,[a] qđ † rupto teſtō rūpiť donō cā mortis:qđ tene mēti.qđ
1 intelligo ſi donatio cā mortis ex teſtō dependeret , aliàs ſecus,ꝑ ea,
quæ habuiſtis no.in l.poſt legatū.in fi. ſup. de his qb.ut indig,& s̃.
de inof.teſt.l.etiam.Facit.C.de cod.l.j.& quod ibi no.

ADDITIO.

a Barba. ¶ No.hic.An autem requiratur aditio,uide An.in repetitione.l.eā quā.
C.de fideic.& plene per do.meum in l.fi.ff.de dona.cauſa mortis .

1 *Statutū,ꝙ contrahens cū bannito puniatur in centum,nō cōprehendit cō-
trahentem cum ſeruo uel filio bānito,ſed cōtrahentē cū procuratore ſic.*

§.Hoc aūt ſolū. Hic eſt no.§.& no.tex.ibi,nec.n.quæ
rimus,&c.Op.ad hunc.§. de.§. item ſi
qs.j̃.ꝓxi.uide gl.j.in §.in adoptionē.Sol.ut ibi patet ex ꝯcord.Item
ibi.§.ſed & ſi ꝯiunctim.dicit Dy.illud regulare,iſtud caſuale.Sed ꝯ̃
de.§.itē ſi qs.ubi inſpiciť cui debet acqri,non cui relinquiť.Sol.gl.
uno mō hic alio mō in §.item ſi qs.& illa eſt uera. Quare dic,ꝙ nō
debemus inſpicere,cui acquiriť ex diſpoſitione legali, ut hic:ſed de
bemus inſpicere,cui q̄riť ex diſpoſitione teſtatoris ut ibi,qđ no.ad
a multa,Dicit ſtatutū,[a] † ſi qs ꝯtraxit cum exbānito, puniat in cētū.
1 Ego ꝯ̃xi cū ſeruo,uel filio exbāniti,ita ꝙ querit exbānito,certe nō
punior,qa inſpiciť cū quo ꝯ̃ho,non cui querit ex diſpōne legis:ſed
b ſi ꝯ̃herē[b] cū aliquo,q haberet procuratorē noīe eius,uel ageret in
ter nos,ut exbannito quæreret,tunc punirer , qa uideor cū exban-
nito ꝯ̃here,& inſpiciť cui quærať ex diſpōne hoīs, ut dixi , qđ tene
menti.¶Item opp.dr̄ hic in uer. ſed & ſi ꝯiunctim. ꝙ portio defi-
ciens non accreſcit ꝯiūcto.Contra.C.de ca.to.l.unica.§.in primo.
& §.pro ſecundo.& l.re ꝯiuncti.s̃.de leg.3.Sol. Portio deficiēs nō
accreſcit ei,qui de iure ſpeciali ad legatum admittitur , ut hic, & l.
mulieri,& Titio.s̃.de condi.& dem.& ibi dixi in d. l.re coniuncti.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Statutum. Vide Are.in l.Gallus.§. qđ ſi is.ff.de lib.& poſth.ubi ſeqť
opi.Bar.& uide ēt Are.in l.j.in prin.ff.de uer.ob.in l.ſi mihi & tibi.§.r̄a.ff.de le.
j.✠ Adde ꝙ dictū Bar.hic,ſequitur Soc.in l.ſi mihi & tibi.§.regula de leg.1.im-
pugnat tñ Rui.in l.j.in prin.in ul.no.de uer.ob.per l.pupillus . §. fi. de aut.tut.&
no.per Bar.in l.ſeruus eius.in fi.de acq.her.& in l.Labeo in fi.de uſuca. PANC.
b Poma. ¶ Sed ſi contraherē.Idem tenet Ang.in l.Antiſtius.§.fi.ff.de acq.hæ.Fa-
cit quod no.Bal.de ceſsione in l.per diuerſas.C. mandati.licet in cōtrariū uidea
tur,quod uoluit Bal.in auth.habita.C.ne fil.pro pat.

LEX IIII.

1 *Diſpenſatio facta circa unum defectum,non porrigitur ad alium .*
2 *Clauſula in interpoſitione decreti ſuper alienatione rei minoris,ſi & qua-
tenus de iure proceſſit,quid operetur.*

Cùm propter. Ibi bonorum poſſeſſionē, & iō cū hic
lagata utilia ꝑdanť timore p̄teriti, iō ip-
ſe cautionē p̄ſtat:ſecus ſi ꝓꝑ aliū timorē fuit omiſſa aditio, ut j̃.e.l.
1 ſed & ſi pro dote.§.fi.& ibi no.† Ex hac l.no.qđ diſpēſatio facta cir-
2 ca unū defectū,nō porrigiť ad alium. ¶†Secūdo no. hunc tex.[a] ad
a q.quā uidi.Iudex ſuꝑ alienatione rei minoris interponit decretū,
dicens p̄dictæ alienationi meā authoritatē, & decretū īterpono, ſi
b & quatenus de iure ꝓceſſit.Opponebať, qđ alienatio nō ualebat,[b]
qa ante decretū alienatio nō ualebat, qa ſine iudicis authoritate:&
iudex interpoſuit authoritatē, & ſi quatenus de iure ꝓceſſit. Sed di
xi aliter,ꝙ illa uerba,ſi & quatenus de iure proceſſit,debent intelli
gi,ſ.alias p̄ter decretum uel edictum decreti , quare iudex defectū
decreti intendit ſupplere , & hoc probatur in hoc tex.tene menti.

ADDITIOONES.

a Barb. ¶ Hunc tex.& uide gl.in c.cum contingat . de offi. dele. Bar.& ibi Io.de
Imo.in l.iudex.j̃.de re iu.& ibi gl.quæ dicit ꝙ iudex non debet dicere, admitto
quatenus de iure debeo ſed prius de his diſcutere debet.Facit.Bar.in l.ait p̄tor.
§.j.de re iu.& in l.ſi qñ.in prin.ff.de leg.1.& uide Bal.in repe. l.edita.C.de eden.
& l.j.C.qui admit.& in c.1.§.hoc quoq; de ſucc. feu.Bar.in l.& ſi conditionalis.
s̃.de auth.tut.& l.ambitioſa.j̃.de decre.ab or.fa. Bal.in l.cum iudex.C.de ſen.&
uide gl.in c.cum contingat.de offi.deleg.& ibi Hoſt.& Io.de Imo.
b Alex. ¶ Non ualebat.Et uide Bar.in l. ſed ſi conditionalis. de auth.tu.& Bal.in
l.j.C.qui admit.& de decreto conditionali,uide tex. & ibi Bal. in l.fi.in prin.C.
de teſta.ma.& cum Bar.tranſit Ang.in l.iudex.in fi.de re iu.

LEX V.

Filium. Petita bonorum poſſeſſione ꝯ̃tabulas relicta à pu-
pillo debenť certis exceptis perſonis:relicta à ſubſti
tuto debenť oīb.ſalua rōne falcidiæ.h.d.Op.duo.mo.Rupto teſtō
de iure ci.non ualet ſubſtō pupillaris.l.Papinianus.§.ſed nec impu-
beris.s̃.de inof.teſt.Sol.rupto teſtō de iure ci.nō ualet ſubſtō pupil
laris,ut ibi.Secus ſi ꝑ ꝯ̃ta.ut hic,& l.ex duob.§.fi.s̃.de uul.& pu.Itē
opp.dr̄ hic,qđ ſubſtitutus p̄ſtat legata oīb.Cōtra,de l.fi.§.fi.s̃.de le.
3.ſol.gl.qđ hæc intelligiť ſm illā legē poſitā hic in gl.q̄ incipit, ſic
eꝯ̃. Sed iſta op.eſt falſa,ſm Iac.de Are.& ſequēs opi.poſita in gl.eſt
ueriſſima. Alia ſolutio eſt, ꝙ ibi de legatis relictis a pupillo : hic de
relictis à ſubſtituto.& iſta ē uera,ut dicit Iac.de Are.Rō eſt,qa gra-
dus ſubſtōnis non fuit impugnatus.Et pro declaratione Ia.de Are.
diſtinguit:Aut impubes inſtitutus adiuit,aut ueniat ꝑ ꝯtrat.bñficio
p̄teriti.Primo caſu præſtat oīb.l.ſi ex duob.in prin. s̃.ti.j.aut uenit
ꝑ ꝯtrat.& tūc,aut ꝑ ꝯtrat.eius portio eſt minuta,aut nō eſt aucta.Si
eſt minuta,tunc legata relicta ab eo debentur certis ꝑſonis tm̄,lega
ta uero relicta à ſubſtituto debenť oīb.ut hic dr̄ in tex.habita rōne
diminutionis factæ,qa legata diminuta p̄ſtabunť,ſicut eſt portio di
minuta.l.filiū.§.legata.s̃.ti.j.& l.ſi ꝯtra.s̃.de uul.& pup.& l.fi.in fi.s̃.
de le.3.Idē ſi eius portio non eſt aucta,nec minuta ꝑ hāc legē.Si ue
ro eius portio eſt aucta,& tunc aut q̄ris de relictis à pupillo, aut de
relictis a ſubſtituto.Primo caſu,relicta à pupillo uſq; ad eā quātita-
a tem,quam habet ex uolūtate defuncti,debenť oīb.[a] In eo uero qđ
ultra acceperit ꝑ ꝯtrata.debenť tm̄ ꝯiunctis perſonis. l.fi.in prin.s̃.
de leg.3.Secundo caſu, relicta à ſubſtituto debentur oīb. indiſtin-
cte,ut hic in fi.Rō,quia gradus ſubſtitutionis non eſt impugnan-
dus,ut.j̃,eo.l.ſed & ſi pro dote.§ non omnia.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Omnib.Vide Bal.& Imo.in l.& ſi contra.de uul.& pup.

1 *Legata an conſeruentur per auth.ex cauſa,rupto teſtō præteritione filij.*

a **§.Omnibus.** [a] Hic vr̄ † caſus,uel quaſi caſus unius diffici
1 lis q.quam format gl. in l.maximum uitiū.
añ fi.C.de li.pōt.Nā auth.ex cā.dicit , qđ q̄tū ad hr̄dis inſtitutionē
teſtm̄ eſt ruptū &c.mō quærit gl.ibi,utrū legata relicta filio p̄terito
b q teſtm̄ rūpit,debeanť ꝑ auth.ex cā.[b] & ſunt opi. īter gl.Mar.Sil.di-
ſputauit hāc q.& determinauit ꝙ non debeanť iſta legata ꝑ has rō
c nes.Ille qui teſtm̄ impugnat, non eſt dignus ex eo aliquid conſeq[c]
ut s̃.de inof.teſt.l.Papinianus.& §.meminiſſe, & l.q̄ſitū.de acq.hæ.
cum iſtud erat in ptāte ſua nō improbare teſtm̄:ſed poterat appro-
bare.l.filio p̄terito.s̃.de iniu.teſt.ergo,&c. Itē ponit aľs rōnes,quas
recitat Cy.in auth.ex cā.C.de li.præt.& ibi Cy.t3,qđ dēnť,ex uigo
re illius auth.ex cā. Nec ob.ꝙ teſtm̄ īpugnat, qa nō petunť legata
actione

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Omnibus.Amplia ut per Alex.in l.ita tñ.§.qui rogatus.ff.ad Treb.
b ✠ Ex cā.Adde Bar.in d.Auth.nu.19.Ale.in l.maximū uitiū in fi.de lib.p̄t.Panc.
c Alex. ¶ Conſequi.Fallit qnando tractaretur de damno uitando.l. qui Romæ.§.
Seia.& ibi no.de uerb.oblig.

BUAH

actione ex teſtō,ſed ɔdōne ex l.ſed ꝙ petanť ɔdōne ex. l.ē ɔ̃ caſum
in corpe vñ ſumiť illa auth.dicit.n.tanq̃ nō reſciſſū obtineat teſtm̄
& ſic,petiť actione ex teſtō,tanq̃ nō ſit reſciſſū. Itē ꝓ hoc facit qđ
no.s̃.e.l.j.ī prin.ubi reſciſſo teſtō ꝑ ɔ̃ta.p̄ſtanť legata actione ex te
ſtō utili:& iō credo opi.Mar.Sil.eē ueriorē.& dico eē caſum hic.
Nā oīb.ɔſeruanť legata.ſ.q nō ueniūt ɔ̃ta.ī d.auth.ex cā,legata fir-
ma ꝑmanēt.ſ.his q teſtm̄ nō impugnāt,ꝓ hoc. s̃.ſi qs omiſ.cā.teſt.
l. ſi non ſolus. §.j. quas leges teneas menti, quia ipſas non allegat
Mart.Sill.

1 *Statutum,ꝙ cedens actionem nobili cadat a iure ſuo,intelligitur de ceſſione utili,& ualida.*

§.Si quis contra tab.bonorum.

Glo. Op.s̃.de ɔd.ind.ī-
ſti.l.mulier.§.j.ubi ſufficit teſtm̄ eē de facto,dic qđ ibi fiebat ſ̃m uo
luntatē teſtōris,hic ɔ̄tra.Itē ibi ſufficit ad cōmodū,nō aūt ad incō
modū.Itē op.ɔtra hāc.l. & vř ꝙ bo.poſ.ɔtrata. petita ab uno ēt de
his q nō deberēt admitti,debeat ꝓdeſſe oīb.l.poſthumus. §.ſi qs ex
a his.s̃.de inof.teſt.Pōt dici,ꝙ hic petijt ɔtrat.nō tñ ꝑduxit ad finē[a]
Vel melius,aliud ī ɔtrat.ubi petitio facta ab uno,q nō dēret admit-
ti nō ꝓdeſt oīb.ſed aliud in q̃rela.Rō,q a bo.po.ɔtrata.nō petiť,nec
b tribuiť cū illa ſolēnitate,[b] qua petiť q̃rela. Hāc ſol. ponit gl. in l.ſi
1 ſeruus.j̃.de bo.poſ.ſ̃m tab.¶ †Quæro,dicit ſtatutū,[c] ꝙ ſi qs ceſſerit
c actionē alicui nobili,cadat a iure ſuo:ponamus ꝙ aliquis ceſſit qui
cedere nō poterat,uel ceſſio fuit īutilis, cadet ne a iure ſuo?Hic eſt
d tex.ꝙ non.[d] quod tene menti.Facit.s̃.ti.j.l.non putauit.§.nō quę-
e uis.& j̃.de uer.ob.l.continuus.§.antepe.quod tene menti.[e]

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Ad finem. Cuius contrarium hic innuit iſte tex.in prin. iuncto uer.non ſolum.nam ubi petitio huius bo.poſ.habet effectum,petens perdit legatū,ut hic in uer.non ſolum. ſed in prin.dicitur,ꝙ ſi ille, cui non competebat bo.poſ.eam petijt,& accepit,tñ non perdit legatum, ergo ſequitur ꝙ non habet effectum.
b Ale. ¶ Solēnitate.Per Bal.ī l.fi.ad fi.C.de fid.lib.& Ro.in l.ſi Titius.de uer.ob.
c ¶ Statutum.Vide Ale.in l.j.§.j.uer.3.eligiť.ff.qđ quiſq; iu.✻ Bar.in l.nō putauit.§.nō quæuis.s̃.tit.proximo Tiraq.de nobil.c.37.nu.104. PANCIR.
d Ale. ¶ Quòd nō.Qđ fcm̄ nō ualet,nō p̄iudicat per hoc,q a non ſufficit de fcō facere ɔ̃,ut qs īcidat ī pęnā,ut no.Bar.plene ī l.ubi pactum.C.de trāſ. & hic adde Bal.ī d.l.q d ergo.§.cū aūt.cū.ibi no.s̃.de īfa. & ꝙ no. Bal. ī l. j.§.fi.s̃.ꝙ.q ſq; iu.
e ✻ Tene menti. Adde Bauer.in §.emancipatos.inſt.de exhęr.lib.Bar. in l.iij.C.de epiſ.aud. PANCIR.

§.Si legata.

Contra.j̃.ead.l.§.fi.Solue,ut ibi incontinenti dicam.

1 *Hæreditas defertur honore pleniore,& nō ſolū eſt honor,ſed ēt commodū.*
2 *Teſtamentum,in quo dicitur,relinquo filio meo centū iure inſtōnis,ualet.*
3 *Teſtator ſi relinquit filiæ centum, pro ſua parte, & Falcidia,an uideatur relictū iure inſtitutionis.*

§.Sed & ſi portio.

Hic eſt no. caſus. No. tex.ibi,cum
hr̃ditatis,&c.Vides ergo, ꝙ uerba
quæ loquuntur de legatis & fideicōmiſſis trahuntur ad hr̃ditatem,
ut hic:& habemus tex.ī l.uerbis legis.de uer. ſigni. quod eſt utile ad
1 multa.Item no.ex hoc,ꝙ † hæreditas deferť pleniori honore. Nā
auth.ut cū de app.cog.§.aliud.uoluit ꝙ filius inſtitueretur, & habe
ret iure hæreditario,ita dicit gl.Item dicunt doc.non ſolum eſt ho
nor, ſed cōmodū, quia alijs inſtitutis vľr nō adeuntibus,accreſcit
ſibi.l.j.§.ſi ex fundo.s̃.de hær.inſt.ideo iure inſtitutionis debet hr̃e.
2 Sed pone,ſcriptum † eſt,relinquo filio meo centū iure inſtōnis,an
ualeat?Dicebat quidam aduocatus ꝙ non,quia nihil eſt dicere iure
inſtōnis,niſi dicat & in his eum hr̃dem inſtituo.Sed truffa eſt quia
tm̄ eſt dicere iure inſtitutionis, quantū hæredem inſtituo, ut hac.
gl.& tex.in d.auth. ut cū. de app.cog.§.aliud.Itē ſi dico,inſtituo te,
ſufficit,licet non dicam hr̃dem.l.j.ante fi.s̃.de hæ.inſt.¶ Quæro di
3 cit † teſtōr,relinquo filiæ meæ centū pro ſua parte, & Falcidia,an
a vř eſſe relictum iure inſtitutionis,non dico[a] nūc, cogitabitis.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Dico. Vide Bar.in auth.unde ſi parens.C.de inof.teſt. qui dicit qđ uř relictum iure inſti.& Bal.in l.humanitatis.C.de imp.& al.ſubſt.

§.Ad eum.

De hoc. §.dicam.j̃.l.proxi.

1 *Legatū q hēt de iure ſpeciali,hēt ius nō decreſcēdi,licet nō ius accreſcendi.*

§.Is autem,cui portio.

Finis huius.§. ɔtradicit de
uerbo ad uerbū.s̃.ea.l.§. ſi
legata.ubi portio liberorum non augeť ꝑ hoc, ꝙ exneis nō p̄ſtanť.
Ad ɔtrariū gl.dat plures ſol. Vna ſol.eſt ut dicamus, nō ꝓdeſt iure
accreſcēdi,ut ibi:ſ; iure nō đcreſcēdi ſic,ut hic.Alij dñt,ꝙ hic erāt
ɔiūcti,ibi diſiūcti.Sed iſtā reprobat gl.ꝑ l.iij. §. ſ; & ſi ɔiūctim.s̃.e.
Alij ꝙ ibi fit qō,ſed nō ſoluiť. Vlt.ſol.ē ꝙ hic legatū erat īdiuiduū,
ibi diuiduū. Teneas aliā ex duab.uel ꝙ hic erāt legatarij re ɔiūcti:&
iō ꝑ ius nō decreſcēdi ꝓdeſt qđ exneis nō datur: uel tene ꝙ hic ſit
legatū indiuiduū,uel ex gl.dic,ꝙ ibi præſtantur legata ab eo qui ue
nit ꝑ ɔ̃ta.& ſic ɔ̃ uolūtatē defuncti,& ſic dēt minꝰ grauari. Sed hic
præſtantur ab eo,cui ſeruatur portio ex uoluntate defuncti,& iō ī
1 plus pōt grauari:ibi ſecus.¶ Ex prædictis no.† ꝙ ille,qui hēt legatū
de iure ſpāli,hēt ius nō decreſcēdi,licet nō hēat ius accreſcēdi.Dixi

plene in l.re coniuncti.s̃.de leg.3.itē opp.s̃.ti.j.l.ſi ex duob.§.ſed il
lud.Dicit gl.præteritus,& inſtitutus, ibi erant emancipati:hic Inſti
tutus erat in ptāte.Nihil ualet,q a idē eſt ibi ī inſtituto,qui eſt in ptā
te,qđ eſt in emancipato d.l.ex duob.§.ſi is.Sed dic,ꝙ ibi hæreditatem adiuit,hic non,ſed bñficio prætoris eſt ei portio conſeruata.

LEX VI.

Saluius.

Hi,quib.legatū,uel portio hr̃ditatis ɔſeruať, ultra ui
rilē non admittunť.h.d.cū.l.ſeq. Volo, ꝙ cogitetis
utrū auth.ex cā.& ēt tex.in corpe vñ ſumiť,poſſit limitari,ut qđ di
a cit cætera firma ꝑmanēt.limitet[a] hoc modo,dū tñ legatarij uel fi-
deicōmiſſarij nō habeant plus q̃ hr̃s p̄teritus,uel exhr̃datus, ut.s̃.e.
l.filium.§.ad eū.quia teſtm̄ rumpiť,ꝑ hanc.l. Nam ɔ̃ta.eo.iure,eo-
que ordine dať quo teſtm̄ rūpiť de iure ciuili,ut s̃.ti.j.l.j.poſt principium.& l.ſi in adoptionem.§.fi.utrū hoc ſit uerum, cogitabitis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Limitetur. Vide Bal.in l.j.C.de contratab.& Bal. in auth. ex cā. de lib. præte.tenet ꝙ hæc lex ſit correcta per illam auth.in 4.op.primæ partis.

LEX VIII.

Virilis portio quemadmodum.

§.Si quis ex liberis.

Op.gl.& vř qđ non poſſit ɔſerua
ri utrunq;,ut.j̃.e.l.bonorum poſ-
ſeſſione.in fi.Gl.dat plures ſolutiones. Vna,ꝙ hic loquiť in his,qui
pñt petere ɔ̃tab.ibi nō.hęc nō eſt uera,q a ꝑꝑ hoc eſſent deterioris
ɔdōnis.Alij,qđ hic adiuit hr̃ditatē,ibi nō. hæc nō ē uera,q a nec ꝑꝑ
hoc debet eſſe deterioris ɔdōnis.Quare gl.dicit,ꝙ illa lex dēt intelli
gi ſ̃m iſtam,ut non debeat habere legata,ſ.ultra uirilem.ut hic.

§.Si adierit.

Op.qđ libertates non competāt rupto teſtō
l.Papinianus.§.ſi ex cā.de inoffi.teſt.Solu.ibi
rumpiť per querelam:hic per ɔ̃tab.& ſic remanet teſtm̄ ualidū de iu
a re ciuili.Item opp.de l.nullus.[a] j̃.de reg.iu.Sol. In præiudicium al-
terius non poteſt quis uti iure ſuo,ut hic:ſed ſi non præiudicat alijs
tunc poteſt uti iure ſuo.¶ Vltimo nota iſtum.§. ad materiā proteſtationis,ut dicit gl.de qua dic ut dixi in l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori.& l.non ſolum.§.morte.j̃.de no.ope.nun.

ADDITIO.

a Alex. ¶ De l.nullus. Ipſum allegat Bar.in l.non ſolum.§.morte. de ope.no.nun.

a §.Cùm autem.

[a] Dicitur hic, ſi plus ſit relictū,quā ſit
uirilis,datur actio.Contra. s̃. ea.l.§.ſi
quis.Gl.ſol.tene menti,uer.non ſolum.ꝙ iſta uerba,centum relinquo pro dote,intelliguntur ſiue relinquatur dos,ſiue aliquid aliud pro dote,ut hic dicitur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Cum autem.Not.ad.l.j.de fideic.

LEX X.

Sed & ſi pro dote.

§.Si nurui.

Quærit gl. in uerb. nullum eſt legatum, qñ dos
non poteſt peti,non ualet legatum:ſed an ualebit,cū poterit peti?Dicit gl.ꝙ ſic arg.l. ſub ɔdōne.j̃. de ſolꝰni. ſed nō ne iſtud vř ɔ̃ regulam Catonianā,quæ impedit legata inutilia cō firmari.l.j.s̃.de reg.Cato.Poſſumus dicere,ꝙ legatum pro dote eſt ɔditionale:ergo regula Catoniana non habet locum. l. j.s̃.de regu. Cato.Iſta ſol.non vř uera,quia iſta eſt ɔditio tacita, quæ non impedit quin ſit locus regulæ Catonianæ.l.ſi optio.de opt.le.& no.in l. j.s̃.de regu.Cato.quare ſolue,quod hic erat legatum nullum:quia matrimonium ɔſtabat,aduerſus quem defectum teſtōr nō potuit prouidere,ideo regula Catoniana non habet locum,ſicut qñ legatū eſt nullū ex perſona eius,cui relinquitur,ut plene habuiſtis no.in l. j.s̃.de reg.Cat.¶ Secundo quærit glo.qñ ɔſtante matrimonio. dať actio?Dicit gl.qñ maritus eſt exhæredatus.l.ſi ɔſtante.§.j.s̃.ſol.matri.Sed uidete,licet uir ſit exhæredatus,tamen actio mulieri nō datur.l.ij.in prin.s̃.de dot.præle.ſed marito bene datur utilis actio fami.erciſ.unde expoſitio gloſſæ non eſt bona. Quare dic,quod deť eo caſu,quo ſocer uel hæredes uergunt ad inopiam, quo caſu dať actio mulieri conſtante matrimonio,ut l.ſi conſtante.§.j.s̃.ſol.ma. & ibi ita intellexi hunc.§.

1 *Teſtōr ſubſtituit hr̃di ſuo uulgariter,ſi hr̃s nō erit talis hr̃s eſto:inſtitutus nō fuit hr̃s,ſed trāſmiſit ius deliberādi,hr̃s inſtituti præfertur ſubſtituto,*
2 *Bon.poſſ.cōtratabulas petita ab inſtituto & ſubſtituto,q̃ legata debeanť.*

§.Non omnia.

Iſte eſt difficilis. §. & ponit multos caſus.Ea legata debentur ex hoc edicto,q̃ ſunt relicta ab eo gradu, ɔ̃ quem petita eſt bonorum poſſeſſio,ſi propter timorem bo.poſſ. ɔ̃ta. nulla efficiantur: ſed ſi alias de iure communi debebuntur etiam legata ab alio capite. h. d. uſque ad l. nonnunquam.& diuiditur in duas partes. Primo,ponit duo dicta in genere obſcure.Secundo,illa declarat per multos caſus, uſq; ad. l.nonnunquam.Secunda ibi,ut ecce,duos gradus.¶ In tex.ibi, præſtanda ſunt.Exemplum hoc patet in ultimo.rñ.huius.l.Sed exempla præcedentis dicti patent in omnib.alijs rñſis, & in l.ſeq.uſq; ad l.nonnunquam.in uer.Iulianus.In tex.ibi, data ſunt, quia ɔ̃ gradū

inſti-

inſtitutorũ potuit peti ꝯtabulas,& ſi repudiauerint,vñr repudiaſſe timore ꝑteriti,ergo,&c.s.eo.l.iij.in fi.cũ l.ſeq.Item ibi,a ſequenti, quaſi nõ relicta à primo gradu,qa inſtituti omiſerũt pp morte,nõ timore ꝑteriti,ſeu bon.poſ.ꝯta. In uer. ꝙ ſi poſt morte.ibi, relicta ſint,quare nõ ſunt excluſi timore ꝑteriti, ſed morte ꝑuenti.¶In ꝑ xi.l.at ubi,ibi,data ſunt,qa timore ꝑteriti vñr repudiaſſe,& ſi adiuiſſent.ſubſtitutus excluderet.l.poſt aditã.C.de impub.& alijs ſubſti.& iõ legata relicta ab eo non debent,cum de iure cõi non deberentur ꝯta.¶In ſeq.l.ſiue aũt, ibi, non omiſerint, ſed deceſſerint, hr̃ditate non adita,petita iam ꝯt.per filium, ſm̃ Iac.de Are.¶Item in ea.l.ibi hr̃ditate.Nã cũ timore ꝑteriti inſtitutus omiſiſſet, ille q̃ petijt ꝯta.ſuccedit in locum eius,ut s̃.ti.j.l.cũ emancipatus.in prin. iõ hr̃ perinde ac ſi inſtitutus non adiuiſſet, quantũ ad legata.Quæro,q̃ ſit rõ diuerſitatis inter iſtos caſus?Rñ.collige rões ex additionib.quas dedi circa tex.Opp.ad uer.ꝙ ſi neq;.dr̃ hic:ꝙ ſi nullus ſupereſt,ſucceditur ab inteſtato.Contra ſufficit tab.extare tpe mortis,ut poſſit peti bo.poſſ.ꝯt.ut s̃.ti.j.l.qđ uulgò.Sol.uerũ eſt,ſi hr̃ditas põt adiri,ſed hic non potuit adiri, quia nec inſtitutus,nec ſubſtitutus ſupererat:ſed ꝯ,licet nullus ex inſtitutis ſupereſt,tñ tranſmittitur ad hæredem ſuũ.l.illud.in fi.s̃.ti.j.maxime hodie ius deliberãdi.l.cũ antiquiorib.C.de iu.deli.Dicit gl.intelligo hoc, qñ ſupereſt aliquis ex inſtitutis,ſeu ſubſtitutis,nec ad hr̃des tranſit ius adeundi. Si.n.ius adeundi tranſiret,perinde eſt,ac ſi ſupereſſent,ut ȷ̃.de reg.
1 iu.l.in oĩb.§.non debeo.¶Ita dicit gl.quã no.ad qõ.† teſtõr ſubſtituit heredi ſuo uulgariter,ſi hæres non erit,talis hæres eſto:inſtitutus non fuit hæres,ſed tranſmittit ius deliberandi,per d.l.cum antiquiorib.uel eſt de caſib.in quib.hæreditas non adita tranſmittitur:
a q̃ro,q̃s ꝓferatur,uel ſubſtitutus,uel hr̃des illius inſtituti. a Iſta gl.vr̃ uelle,ꝙ præferantur hr̃des inſtituti, qđ puto ueriſſimum: quia iſta uerba,ſi non erit hr̃s,ſubaudit lex,uel alium miniſterio ſuo hæredem non fecerit,ut l.paterfami.s̃.de hær.inſtit. Si ergo tranſmittit ius deliberandi,uel alio caſu ius adeundi,facit alium hæredem miniſterio ſuo.Et ita determinaui in materia de uul.ſubſt.& eſt meum dubium,& gl.hoc determinat.¶Opp.de fi. huius.l.ad prin.Gl.rñdet & bñ.Debes intelligere quòd in fi.l.inſtituti omiſerunt hæreditatem præuenti morte,unde legata irritantur, non per ꝯta. ſed a de iure cõi,ideo non debentur,ut s̃.eo.l.iij.in fi.ſed in prin.inſtituti omiſerunt timore præteriti.Itẽ vñr à ſubſtituto ſemper deberi, quia legata relicta ab inſtituto vñr repetita à ſubſtituto,ut l.licet s̃. de leg.1.dicit gl.intellige quod erat caſus, in quo illa repetitio non vr̃ facta.¶Quæro quid in dubio,an ſubſtitutus vr̃ repudiare timore ꝑteriti,uel quia erat aliàs repudiaturus? Dicit gl. vr̃ repudiare ti-
2 more præteriti,ut hac l.ita dicit gl.¶†Vlti.Dy. pro declaratione diſtinguit,aut tpe mortis ſuperuiuit inſtitutus,& ſubſtitutus,aut inſtitutus tm̃,aut ſubſtitutus tm̃,aut neuter.Primo caſu,qñ uterq; uiuit aut inſtitutus eſt excluſus repudiatione,aut ꝯdõnis defectu,aut alio caſu.Si repudiatione,debent ſolũ legata relicta ab inſtituto,ut hic, & l.at ubi.& l.ſiue aũt. A ut eſt excluſus ꝯdõnis defectu,& tunc, aut erat ꝯdõ caſualis,& debent ſolũ relicta ab ſubſtituto. Aut erat ꝯdõ ꝑtiua,& debent relicta ab inſtituto tm̃,ut hic,& in l.item à ſubſtituto.ȷ̃.e.Si uero eſt excluſus alio caſu,ut puta, morte, tunc debent relicta a ſubſtituto tm̃,ut hac l.ſed & ſi pro dote.ult.rñ. Si uerò uiuit inſtitutus tm̃,tũc relicta tm̃ debent ab inſtituto , ut hac.l.uer.ut ecce.ſi uiuit ſubſtitutus tm̃,dent relicta a ſubſtituto,ut hic in uerſi. ſi uero nemo.Quarto caſu,ſi neuter uiuit, tunc nulla legata debebunt,quia ab inteſtato ſuccedit,ut hic in uerſi.ꝙ ſi neq;. Alia plura poſſent dici,quæ.s̃.expediui in additionib.

ADDITIO.

a ✱ Inſtituti.Adde Bar.in l.j.nu.20.& ibi Doc.ff.de uul. PANCIR.

LEX XIIII.

a **Nonnunquam.** a Opp.de l.non putauit.§.fi.s̃.ti.j.ubi unus afficit lucro aliũ. Solu. Non dêt afficere lucro legatorum.ſed hæreditatis ſic,quia hæreditas eſt qua ſi debita.l.fi.C.de codic.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Nonnunquam.Ad hanc legem uide Alex.in l.poſthumo.uer.unum dicebat.C.de bo.poſ.contrata.& Alex.conſi.36.uol.4.

§.Si ab vno. Op.ĩ gl.dr̃ hic, melius,ꝯ,imo eſt deterius.qa eſt melius,ut ille teneat, quem teſtõr grauat, ut uoluntas teſtatoris ſeruet. l.in ꝯdõnib.ȷ̃.de ꝯd.& dem. Dicit gl. hoc ideo quia p ꝯta.fit detractio certæ partis:ideo non eſt æquũ teneri inſolidũ.Si.n.non fieret detractio,ſed magis augmentũ, teneretur inſolidũ.Probatur.ȷ̃.de col la.do.l.ſi filia fuerit, & l.fi.s̃.de le. 3.Item opp.ȷ̃.eo.l.nepos,Gl.ſoluit uno modo. & reprobat, quare ſolue ut ibi.

LEX XV.

1 *Teſtamentũ,in quo filius eſt præteritus,etiam ſi non opponatur, eſt nullũ. Emancipatus præteritus,an teneatur præſtare legata.*

Is,qui in poteſtate. Tex.ibi præſtare,ẽt exceptis pſonis,& eſt hæc lex difficilis in tex. Examinemus principium.dicit tex.quod ſuus præteritus rumpit ꝑ ꝯta.Opp.qđ eſt nullũ,nõ põt rũpi.l.quod uulgò.s̃.ti.1.& s̃.de iniu. teſt.l.nã & ſi.uer.poſt defectũ.Sed ꝑteritione filij ſui teſtm̃ eſt nullũ ut Inſti.de exhær.lib. in prin. dicit gl. teſtm̃ eſt nullũ. ꝯ ſi filius uult dicere nullũ,ut Inſt.de exhær.lib.in princi. ſicut dicimus in l. ſcimus.§.repletionẽ.C.de inof.teſt.ubi replerio fit ipſo iure, ſi petat. & idem in cõpẽſatione,qa fit ipſo iure,ſi tñ opponat ab hoĩe. Ego dico,qđ teſtm̃,in quo eſt filius præteritus,ẽt ſi nõ opponat,eſt nullum:non.n.eſt neceſſe qđ annulletur,& petatur qđ a iure annullet. l.qui ſub ꝯdõne.§.fi.s̃.de ꝯd.inſti. Hoc eſt ꝙ lex dicit, qđ filius præteritus uenit directò ad petendum hæreditatem, nec prius agit de nullitate.ſed uenit incidenter ad opponendum. l. j. & ibi colligit. C.de ordi.cog.Coniũge tñ iſtã gl.& hoc tene mẽti, quare ad ꝯria dic ꝙ eſt nullũ de iure ciuili,non tñ de iure prætorio, ut no.in l.qđ uulgò.s̃.ti.1.Vel dic quod eſt nullũ,niſi ꝯ filiũ ꝯfirmet.l. filio præterito.s̃.de iniu.teſt.& ibi dixi plenius & petendo ꝯta.vr̃ approbare teſtm̃ de iure ciuili.l.poſthumo. C.de bon.poſſ. ꝯta.& quod ibi no.g.& doc.¶Venio ad ſm̃ rñſum.dr̃ hic, qđ emancipatus nõ ꝑſtat legata.Contra.ȷ̃.l.proxi.Dicit gl.qdã hoc exiſtimauerũt ſubaudi,& male.Alij uolentes ſuſtinere iſtos,dñt,hic loquitur in emancipato præterito,cui pr̃ fecit iniuriã,vñ minus põt à patre grauari:ſed ibi loquitur in emancipato inſtituto,q hẽt patris uoluntatem,ideo põt plus grauari,ar.pro hoc ſol.quod habetis hic in uer.qd ergo,& ȷ̃.proxi.§. Videte,iſti vñr uelle, quod emancipatus,qui põt petere ꝯt.non teneatur ad legata.Hoc vr̃ ꝯ caſum. l.qa aũt.§.pe.ſup.ſi qs
1 omiſ.cã teſt.ſm̃ quod ibi intelligunt Dy. & Iac.de Are.Et ideo † ꝓ ſuſtinendis oĩb.opi.poſſumus dicere ſic,Qñ ſuus eſt ꝑteritus,aut loquimur in emancipato inſtituto,& dic ut l.ſi duo.ȷ̃.eo.Aut eſt ꝑte-
a ritus emancipatus.a & tunc ſi qđe emancipatus ſuccedit ꝑ ꝯta.tenetur ad legata,ut d.l.qa aũt.§.pe.Et hoc mõ debet intelligi hic,ſm̃ lec.gl.quia iſti male putabant,ſi intelligebant de emancipato uenĩe per ꝯtab. Aut emancipatus ſuccedit ab inteſtato per unde liberi, quaſi teſtõ annullato per ꝑteritionem filij ſui, tũc ex hoc edicto legata non debentur.Ita pñt intelligi Iuriſconſulti,qui hoc exiſtimabant:ſed bñ debebantur legata per edictum, ſi quis omiſ.cã. teſt.d. l.quia aũt.§.pe.ſi quis omiſ.cau.teſt.& facit l.ſi filius.ſup.eo. ti.Sed quõ põt peti ꝯta.ſi teſtm̃ eſt nullum per præteritionem ſui?Dicam. ȷ̃.l.proxi.

ADDITIO.

a Alc. ¶ Præteritus emancipatus.uide Ang.in l.j.C.de contrat.

1 *Legata quando debeantur cum teſtamẽtum irritatur ex cã præteritionis.*

§.Sed ſi unus. Iſte.§.eſt difficilis.Op. ad primum dictum dr̃ hic,quod ſi ambo petierint bo. poſ. ꝯt. ꝑſtantur legata tm̃ ꝯiũctis pſonis.Contra, imo ex pſona inſtituti debẽtur ab ipſo inſtituto oĩb.l.filium.s̃.e.& l.ulti. §.fi.de leg.3.Sol. pro portione,in qua inſtitutus fuit,debentur legata oĩb.ſed pro ea q̃ accreuit ꝯtab.debentur tm̃ ꝯiunctis perſonis ,ut dixi in l. fi.§.fi. s̃.de le.3.& dixi.s̃.e.l.filium.Item op.dr̃ hic in uer.ſed ſi ſcriptis qđ ſi ſcriptus adiuit,& ꝑteritus petijt ꝯt.vr̃ qđ nõ poſſit peti ſm̃ ta.donec expectatur,an poſſit ueniri per ꝯta.l.æquiſſimum.poſt prin.ȷ̃. de ſec.tab.Sol. Hic dicit qđ adiuit hr̃ditatẽ,ſ.de iure ciuili,nõ ꝑ bo. poſ.ita no.s̃.ti.j.l.illud,& doc.in l.fi.C.de bo.poſ.ꝯtrat.qđ intelligẽ ut dicã. ȷ̃.l.proxi.¶Itẽ op.dr̃ hic,qđ ſcriptus hr̃s adiẽs ex inſtitutione tenet ad legata ꝯiunctis perſonis tm̃.Cõtra.s̃.ti.j.l.ſi ex plurib.§. ſed illud.& ȷ̃.eo.l.ſi duo.in fi.ubi tenet oĩb.Sol.una eſt,ꝙ hic corrigitur.l.ex duob.§.ſed illud.& illa corrigit per d.l.ſi duo.& iſta eſt ſatis bona. Alia ſol.eſt,ꝙ hic loquit in ſuo,ibi in emãcipato. Hoc eſt falſum,ut dixi in l.ex duob. Alij dicunt quod hic loquitur de ſcripto,cui ſeruatur hæreditas ex uigore iſtius edicti,& ſic tenetur ad legata certis perſonis,ut s̃.e.l.filium.§.fi.Sed ꝯtraria loquũtur in ſcripto,qui uenit per ꝯtrata. Iſta ſol. tangitur in gl. quam tenet Dy. Iſta ſol.eſt uera in ſe,ſed non ꝯgruit huic legi,quæ hic loquitur de ſcripto,qui põt uenire ꝑ ꝯtrata. Alij ſoluunt aliter in gl. dicentes,ꝙ id, qđ de ſcripto,ſ.qui non adiuit,ſed petiit ꝯtrata.beneficio præteriti. Iſta opi.licet in ſe ſit uera,non ꝯgruit literę,quia tex.dicit,quod petere potuerũt:nõ dicit,quod petierunt, quare tene primã opi. Vel dic,quod refertur opi.quorundam,quę ibi reprobatur.Item op.dr̃ hic,quia non debet eum tueri in ea parte, in qua eſt inſtitutus.Contra.s̃.ti.1.l.non putauit.§.fi.Sol.ibi loquitur, qñ omnes petierũt ꝯ-
1 ta.hic autem inſtitutus adiuit.¶ † Et pro declaratione iſtorum caſuum dic,aut quis præterijt emancipatum, uel emancipatos, quos ſolus habebat,& tunc ſine dubio præſtantur legata perſonis exceptis,ut patet per totum hunc titu. Aut quis præterijt ſuũ,uel ſuos, quos ſolus habebat,& tunc non præſtantur legata,ſiue dicant nullum,ſiue ueniant per ꝯtrata.ut hac.l.in prin. Aut præterijt,duos,unum ſuum,alium emancipatum,& tunc ſuus nemini debet legata. Emancipatus uero,aut uenit per ꝯtrata.& tenetur ad legata exceptis perſonis.Aut uenit ab inteſta.& tunc non tenetur ex hoc edicto,ſed ex edicto,ſi quis omiſ.cau teſt.ut dixi in prin. l. Aut unum præterijt,& alium inſtituit,& tunc, aut præterijt ſuum,& inſtituit emancipatum,& tunc ſuus non tenetur ad legata , ſed emancipatus oĩb.ut ȷ̃.e.l.ſi duo.Aut inſtituit ſuum, & emancipatum præterijt, & tunc

& tunc ſuus tenetur ad legata. Aut unum emancipatum p̃terijt,& alium inſtituit,tunc,aut oẽs ueniũt per ꝯtrata.tũc p̃ſtabuntur legata exceptis ꝑſonis tm̃,ut hic,in uer.ſed ſi unus. Aut inſtitutus adiuit, & præteritus petijt per ꝯtrata.& tũc extraneus inſtitutus p̃ſtabit legata oĩb.ſm ueram opi.ut s̃.de ꝯtrat.l.ex duob.& ĩ.e.l.ſi duo.Preteritus aũt debebit legata exceptis ꝑſonis,ut hoc.§.uer.ſed ſi ſcript⁹. Si uero unum præterijt,& alium exhæredauit,& tunc dic ut in l.filium.in prin.& §.ſi legata.s̃.eo.ti.

1 *Non ſufficit legare pro dote,niſi uere ita ſit.*

a §.Ei quæ dotem. [a] Op.de l.iij.C.de l.fal.cã adie.Solu. Dicunt qdã, hic non fuit expreſſa certa quãtitas,ibi ſecus, Vel melius, qñ teſtm̃ irritatur ꝑ ꝯtrat,oportet qđ uere dos ſit,qa ad dotem inuitatur tanq̃ ad ęs alienum:ſecus qñ nõ irritať ꝑ ꝯtrat.Ita dicit gl.tene mẽti iſtũ tex.nã.s̃.e.l.j.ĩ prin.
1 dr̃,ſi legať † uxori ꝓ dote:nã nõ ſufficit legari ꝓ dote, niſi uere ſit dos.& hoc facit ad multa,ſi dr̃ in inſtr̃o,dedit ꝓ mercantia, nõ ſufficit,niſi uerè ſit mercantia.Itẽ ad ſtatuta,ſi dr̃ in ſtatuto, qſquis dederit ꝓ mercantiã, niſi uerè ſit mercantia non habet locum ſtatutum.ar.huius.§.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ei quæ dotem. Vide no.in l.j.C.de fal.cau.

a §.Si extraneo. [a] Cõditio debet impleri in perſona eius qui petijt contratabulas,h.d.iſte tex.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si extraneo.In contrarium facit.l.qui hæredi.§.cũ hæreditas. de ꝯd. & dem.Sol.ut ibi habes in apoſtil.antiquorum.de iniuſt.teſta.

LEX XVI.

§.Si duo. Iſta eſt ſubtilis.l. Oppo.ad prin.s̃.l.proxi.2.reſpõſo,ut ibi dixi.

1 *Teſtamentum,in quo filius eſt præteritus ſi in eo ſunt inſtituti uenientes ab inteſtato,ualet de iure ciuili.*

2 *Bon.poſſeſſio contrata.concurrit cum bon.poſ.ſecundum tabulas, quando inſtitutus & præteritus ſunt in pari gradu,alias non.*

§.Proinde. Iſte.§.habet tres lect.Duob.mo.legitur in glo. Tertio mõ ſm Pe.alibi.Dr̃ hic oĩb. legata p̃ſtari.ꝯ.ſup.eo.l.is qui.§.de ſcripto.Sol.ut ibi.Item opp. ĩ.de ſm tab.l.ſi ſub ꝯdõne in fi.Sol.ut in gl.& bene.¶Dr̃ hic,ꝓinde ſi ꝯtrata.non accepit,quæro,ſi non petijt bo. poſſ. ꝯtrata. qualiter ſucceſſit?Dicit gl.adiuit de iure ciuili,vel petijt ſm tab. ex inſtõne.Iſta.j.lec.nõ vr̃ uera,qa teſtm̃,in quo eſt filius ſuus p̃teritus, eſt nullũ de iure ciuili:& ideo non põt adiri,vt.l.filio.ſup.de iniu.teſ.Item ſecunda vr̃ peior,quia ubi habet locum bon. poſſ. ꝯtrata. non põt hr̃e locum ſm tab.l.æquiſſimum.§.expectandi.ĩ.de ſm tab.ideo inſtitutus nõ põt petere bon.poſ.ſecundũ tab.ꝑꝑ p̃teritum,q põt uenire ꝑ ꝯtrat.iõ Iac.de Are.tenet primam lec. ſed non rñdet ad ꝯtrarium factũ. Sed Pet.legit hanc legem,tertio mõ dicẽs,qđ non adiuit de iure ci. nec ſecundum tab.petijt,qa non põt,ut dictũ eſt,ſed fuit portio reſeruata per hunc ti.& l.filium.§.ſed & ſi portio. ſup.e.ita dicit Pe. & Cy.refert in l.j.C.de bo.poſ.ꝯtrat.ſed male,quia aliæ perſonæ qbus ꝯſeruatur portio per hoc edictum , non præſtant niſi ꝯiunctis
a perſonis.l.filium.in fi.ſup.e.ſed hic dr̃,quod præſtant omnib. [a] qua
1 re tene lect.gl.ſiue dicamus † ipſum adire de iure ciui. quia põt,qa hic fuit inſtitutus unus de uenientib.ab inteſtato,& ſic tale teſtm̃ li
b cet in eo ſit filius præteritus de iure ci.ualet [b] l.ſi duob.§.ſi prius.ſu-
2 pra.ti.1.& ibi dixi.Itẽ põt peti ſecundũ tab. qa, † qđ dr̃:ꝙ non hẽt locum, ſecundum tab.donec põt intentari ꝯtratab.eſt uerum qñ inſtitutus non eſt in pari gradu cum præterito.l. æquiſſimum.§.1. de ſecundum tab.Sed ſi ſunt in pari gradu , tunc nihil repugnat ꝙ unus ueniat per ſecundum tab.& alius per ꝯtrat. & pñt ꝯcurrere.l. ſed cum patrono.in prin.ſup.de bo.poſſ.

ADDITIONES.

a ⁂Omnibus.Adde Alex.in l.poſthumus.nu.32.C.de bon.poſ.ꝯtra tab.PANC.

b Alex. ¶ Valet.Contrarium tenet Bar.in l.poſthumo.de contrata.ſed hoc limita niſi par in gradu ipſi præterito,eſſet inſtitutus,quia tunc tenet teſtm̃,ẽt de iure ciuili,uel ſm eum in d.l.ſi prius.idem ſi quicunque poſt filium ſucceſſurus ab inteſtato eſſet inſtitutus.ſed utrunq; dictum uidetur falſum,& contra.l.poſthumus. §.item,&c.& in l.filio.de iniuſt.teſt.ubi tantum reconualeſcit de iure prætorio. ſi præteritus decedat uiuo teſtatore,uel poſt mortem teſtatoris approbet teſtamentum.& per Pau.de Ca.in l.ſi filius qui.in prin.de lib.& poſthu. & uide Ale. in d.l.poſthumo.nu.14.

LEX XVII.

Si emancipato. Oppo. ꝙ liberetur hæres præteritus. l.arbitrio.§.fi.ſup.de dolo.Glo. ſol. ꝙ hic hæres eſt in mora, uel fauor perſonarum hoc inducit,ſed male dicit: quare dic,ꝙ hic hæres ſcriptus commiſit dolum aduerſus p̃teritum.Vnde propter odium præteriti interemit rem legatam,ideo tenetur præteritus tanquam ſua culpa ſit interempta.l.ſi merces.§. culpæ.ſup.loca.& l.pe.in prin.ſupra ſol.ma.ſed ſi interemiſſet propter odium legatarij,tunc uidetur res interempta culpa legatarij, nec teneretur præteritus per eaſdem leges. Si uero non interemit rem legatam,propter odium alicuius , ſed ipſius rei legatæ, ut quia interemit ſeruum propter odium ipſius ſerui, tũc procedit diſtinctio gl. Aut hæres præteritus,fuit in mora,aut non: ſed qñ non eſt in mora,tenetur cedere actionem ꝯ͂ hæredem ſcriptum.l.huic ſcripturæ.s̃.ad legem Aquil.Sed an occidens teneatur filio præterito. Dic ut in gl.

LEX XVIII.

Nepos. Opp.de l.nonnunquam.in fi. s̃. e.Gl.ſol.ibi,& non bene:ſed hic ſoluit,& bene,quia hic eſt quid imputetur nepoti,quia cum potuit uenire per contratab.noluit.

LEX XXII.

Bonorum. Opp.s̃.eo.l.uirilis.poſt prin. Gl.ſoluit ibi pluribus modis,ſed tene illam,quæ ponitur hic,qa non habebit legata ultra uirilem.

LEX XXIII.

Hi quibus. Hic ponitur caſus duob.mod.tene ultimum caſum, ſm quem ꝯiunctæ perſonæ nihil debent habere de ſeruis,quibus libertatem præſtare debebant, quia teſtator tale legatum non fecit propter eorum commodum,ut probatur.s̃.eo.l.iij.§.item.

LEX XXIIII.

Interuenit. Opp. ꝙ requiratur tempus teſtamenti, ut l.j. s̃.de reg. Catonia.Sol. Hic loquitur quando legatum deficit ratione perſonæ:ſecus ſi alias,ut ibi no.& l.iij.§.qñ autem.ĩ.de iure fiſci.Item opp.de reb.dub.l.ſi cognatis.ubi requiritur ꝙ ſit etiam tempore mortis. Dicunt quidam,ꝙ hic forte requiritur,ſed truffa eſt.Quare dic,ꝙ hic loquitur quando teſtamentum impugnatur per contrata.unde ꝙ ſit de liberis,non requiritur ex diſpoſitione defuncti:ſed ex diſpoſitione iuris: ſed ibi loquitur, quando requiritur ꝙ ſit de coniunctis ex diſpoſitione defuncti. ¶Item opp.Inſti.de hære.inſti.§.in extraneis.ubi tria tempora requiruntur.Dicunt quidam,ꝙ hic forte requiruntur: ſed dic,quòd ibi loquitur in hæreditate: hic in legatis.Prætereà, hic quando rumpitur teſtamentum per contratab.ibi non,ſed mere ibi ex diſpoſitione defuncti ſucceditur.

LEX XXV.

Qui filium. Ibi,petere poſſe,ſ.beneficio præteriti.

§.Is cuius. Iſte.§.eſſet ſatis facilis,niſi qa gl.intricat ipſum. Dicitur hic,emancipatum filium præterijt.quęro de quo filio emancipato loquitur?Dicit gl.primo de emancipato,ſ.patre iſtius nepotis, & ſecundum hoc Iuriſconſultus hic non reſpondet quæſtioni.hoc modo loquitur gl. ſuper uerb. defuncti. quæ incipit non reſpondet. Gl.reprobat iſtam lect.quia ſi hoc eſſet uerum, prætor non tueretur nepotem per hoc edictum: ſed de iure communi tueretur,quia nemo committeret edictum:quia pater datus in adoptionem nõ committit edictum.l.non putauit.§.in adoptionem.s̃.ti.j.Alij uolentes ſuſtinere gl.quæ incipit,nõ rñdet, legunt alio modo,ꝙ iſte nepos fuit inſtitutus, & fuit præteritus alius filius,non pater ipſius.Et ſi dicis,non poteſt ei committi exiſtẽti in aliena familia,concedo ꝙ pater eum præcedit: ergo erit tuendus uigore huius edicti ſuper uerbo,emancipatum.& h. d. gl.quæ incipit.patrem,ibi,quia pater eum præcedit. & ſecundum hoc,illã gl.quę incipit,non reſpondet.expone per patrem,i.propter patrẽ. Item in gl.præcedenti quæ incipit,patrem ibi.§.filius.dic imo.l. cũ emancipatus.§.1.& ibi no.Item ibi , ſecus conſtat eſſet in filio primi gradus exiſtente in adoptiua familia.alia lect.ponitur in gl.quæ eſt clara.

TITVLVS SEXTVS.

De collatione bonorum.

QVIA Illi, qui petunt contrata. tenentur conferre,ideo ponitur tit.de colla.bon.Quærit gl.rub.quid uult dicere Iuriſconſultus, dũ dicit,de collatione?dic ut in gl.& bene,alias aliter accipiť pro collatione,ſ.quam faciunt plures bibentes.Item accipitur pro quadam ratiocinatione,quam faciunt aliqui ſuper aliquo dubio. Item pro comparatione.

LEX PRIMA.

HIc titulus. Iſta ratio,quam ponit tex. non vr̃ uera:quia ſm hoc etiam ſuus emãcipato ꝯferret,ꝯ͂.l.ſi emancipati.C.e.& ẽt emancipati inter ſe,ꝯ͂ hanc l.§.fi. ideo pro tollenda iſta dubitatione gl.declarat,nam ſm iſta tempora quicquid filius quærebat,quærebat patri. l.placet.s̃.de acqui. hær.l.j.ĩ.ſi a pa.quis fu.ma.in glo. Illud uero, quod quærebat filius emancipatus,habebat ſibi proprium:ergo iniquum erat,ꝙ emancipatus haberet partem bonorum paternorum,in quib.erat lucrum filij in poteſtate,niſi emãcipatus conferret ea , quæ lucratus fuerat:

& ita

BUAH

& ita uult dicere iſte tex.q̄ rō ceſſat ſi tractamus de collatione fien-
da ab emancipato alij emancipato. Itē ceſſat ēt ſi tractamus de col-
latione fiēda a ſuo ipſi emācipato,q̄a ſuus oīa queſiuit patri. Mate-
riam collationis dicam.j.ti.j.l.pater filium.

§.Inter eos. Collatio fit inter eos, qui petunt ꝯta. de iure
cōi,ſiue de iure ſpāli,h.d. Opp. inter emanci-
patos non eſt locus collationi,ut.C.eo. l. ſi emancipati,& j.ea.l.§.
fi.Sol.Intelligatis inter eos,ſed non oēs,q̄a non ꝯferunt emancipa
ti inter ſe.¶ Item opp.de l.filium.§.uideamus.ſ.ti. ij. Sol.dat his q̄
ſuccedunt eodem iure,ſecus ſi diuerſo iure ſuccedunt. ¶Item op.
C. eo.l.illam. ubi in ſuccedentibus de iure ciuili habet locum colla
tio.Sol.Illud de iure nouo:nam olim non habebat locū,niſi in ſuc-
cedentib.de iure prætorio.dicam in d.l.pr̄ filiū.Item uenio ad uer.
plane.& quæro exemplum,dic ut in gl.& bene.

1 *Emancipatus ueniens per contratab.qualiter conferat ſuis.*
2 *Collatio habet locum quando quæritur ab inteſtato.*
3 *Argumentum de toto ad partem,an procedat,remißiue.*

§.Si ex dodrante. Emancipatus ueniens ꝑ ꝯta. ꝯfert
ſuo ꝓ ea parte,quā ſibi aufert,& ſi
nihil aufert,collatio ceſſat,h.d.uſque ad §.ibidem.& eſt difficilis.§.
¶No.tex.in uer.totius.dr̄ hic, ꝙ ꝓ ea parte ꝯfert, ꝓ qua parte au-
fert.ꝯ,imo plus ꝯfert,quā auferat,ut j.ea.l.§.fi.& j.l.ꝓxi.§.ſi tres.&
l.ptor.§.Iulianus.Huius timore ſunt in gl.qnq; ſol.& quælibet diffi
cilis.Vna eſt,ꝙ hic exponat̄,ꝯfert,ſ.oīa ſua bona pro illo quadran-
te.Nō eſt bona,q̄a iſta.l.eſſet impoſita uerbis,& nullū effectū hr̄et.
Alia ſol.eſt,q̄d leges ꝯriæ intelligunt̄ ſecundū iſtā, ut licet in illis di
cat̄ centū,uel ducenta habebat,dic,ſ.ꝯferenda,ſed habebat alia,quę
non ueniebant ꝯferenda.Gl.reprehendit̄ ꝑ d.l.prætor. §. Iulianus.
& ꝑ l.ſeq.§.ſi tres.Alia ſolutio eſt.Aut emancipatus ſuccedit ab in-
teſtato & ꝯfert oīa,ut ibi.Aut ꝑ ꝯtabulas, & tunc ꝯfert ꝓ ea parte,q̄
aufert.Iſtā reprehēdit gl.ꝑ d.l.prætor.§.Iulianus.j.eo.ti.Glo.ergo
1 ſol.† quarto modo ſolenniter dicens.Aut filius ſolus eſt inſtitutus
& nullus alius,& tunc emancipatus ſemꝑ ꝯfert totū,ut legib.ꝯrijs.
Aut eſt inſtitutus extraneus cū filio,& tunc ꝯfert,pro ea parte,quā
aufert ſuo,non pro ea parte,quā aufert extraneo. Sed vr̄, q̄d iſta ſo
lu.non habeat rōnē in ſe,q̄a nihil ad factū, utrū filius ſolus fuerit in
ſtitutus.Nā tunc emancipatus aufert ſolum dimidiam, & ſic tunc
ꝓ dimidia deberet ꝯferre, ut hac l. & ſic iſta non vr̄ uera ſolo. ſed
magis caſuum uariatio.Cy.tangit.C.eo.tit.l.ſi emancipati.in fi.&
nihil examinat:ſed dic ꝙ iſta ſolu.eſt optima, & uerba iſtius gloſſ.
& text. debent intelligi ſic, pro ea parte, quam emancipatus
aufert ſuo,de portione debita ſibi emancipato, ꝓ ea parte ꝯfert:&
ſi nihil aufert, nihil ꝯfert, ut hic: ſi totam portionem ſibi debitā a
ſuo aufert,totum q̄d habet ſibi ꝯfert, ita loquūtur ꝯria. Et ſi dicis,
imo non aufert ſuo,niſi dimidiā:ergo ꝓ dimidia debet ꝯferri.Rñ.
dimidiā tñ aufert,ſ.hæreditatis paternæ,ſed illa dimidia eſt totum
q̄d ſibi debet̄,iō totū q̄d hēt,ꝯfert.Ita loquunt̄ leges ꝯriæ. Ad unū
tñ aduerte,q̄d id q̄d hic dr̄,ꝙ ꝯfert ꝓ quadrāte, nō intelligas quod
quadrantē tm̄ ſuorū bonorū debeat ꝯferre emācipatus:ſed ꝯfert di
midiā bonorū ſuorū.Sicut.n.aufert a filio ſuo dimidiam portionis
ſibi emancipato debitæ,ita dimidiā bon.ꝯfert,ut legib.ꝯrijs.De illa
tñ dimidia collata dimidietatē retinebit emancipatus, aliā habebit
ſuus,& ſic quadrantē integrū habebit ſuus de bonis emancipati,&
iſta eſt ueritas. Alij,ut Hugo,ſoluunt hoc ꝯriū alio mō.Vide iſtā gl.
magnam in fi.ibi.alij, ut Hug.Iſta ſol.Hug.non eſt uera in ſe,tenea
tis præcedentē ſol.quæ eſt ueriſſima.¶Vlterius q̄ro,dicitur hic,ꝙ
emancipatus aufert quadrantem filio ſuo.Sed an pōt plus auferre?
2 Dic ut in gl.† Secundò q̄ro,an qñ ſuccedunt ab inteſtato,habeat lo
cum collatio?Dicit gl.ꝙ ſic & bene. Nam cū emācipatus faciat in-
iuriam ſuo,q̄ de iure ciuili in totū ſuccedere debet, merito habet
3 locum collatio,ſicut ſi ueniret ꝑ ꝯtabulas.¶Vlterius† gl.q̄rit,an ꝓ
cedat arg. de toto ad partē.Et remittit ad no.in l.qui ſcit, ſ.de uſu-
ris.Dic melius in l.an pars.j.pro dereli.& ibi dixi.

1 *Emancipatus ſi ſit inſtitutus,& ſuus præteritus,& ambo ueniant per cō-
tratab.an emancipatus conferat.*

a §.Vel maxime. [a] Quæro q̄ eſt rō huius tex. Dñt quidā,
q̄d pr̄ fecit teſtm̄, & ex teſtō ceſſat col
b latio.l.j.C.eo.Hoc non placet gl. [b] quia potuerunt legata relinqui
in codicillis qui non impediunt collationem l. filiam. C. de colla.
Ratio ergo eſt,quia emancipatus non afficit incōmodo ſuū,ꝯ de-
1 functi uoluntatem.† Quærit gl.pone,ꝙ emancipatus eſt inſtitutus,
& ſuus præteritus,& ambo ueniunt ꝑ ꝯtab. an emancipatus ꝯfert.
Dicit gl.quod non,quia habet uoluntatem defuncti. Contra iſtas
rōnes opp.gl.ſi iſtud eſt uerum,ergo ab inteſtato ceſſat collatio, q̄a
ille,qui uenit ab inteſtato,habet tacitam defuncti uoluntatē,& ſic
non facit iniuriam ſuo.l.conficiuntur.ſ.de iure codi. Gl. mirabili-
ter ſoluit dicens,ꝙ ille,qui ſuccedit de iure prætorio, non habet ta
c citam defuncti uoluntatem, quam gl. ſigna. [c] Non credo gl.iſtam
uerum dicere,quia ita habet tacitam defuncti uoluntatem, qui ſuc
cedit de iure prætorio,ſicut qui ſuccedit de iure ciuili.l. ſcripto.in
fi.j. unde lib. Ad ꝯria rñ.ſic.Dico ꝙ q̄ ſuccedit ab inteſtato de iure
ptorio,habet tacitam uoluntatem defuncti,ſ.q̄d ſuccedat cum iſto
onere,ſ.collationis,ſed ille,qui ſuccedit ex teſtō, habet expreſſam
uoluntatem ſine hoc onere,niſi expreſſe eſſet dictum de collatio
ne.C.eo.l.j.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Vel maxime.De dictione maxime,uide Bar.in extrau.ad reprimendum,
in uer.maxime,& in l.ſi maxime.de ſer.leg.
b Pom. ¶ Placet gl.no.illā gl.pro qua uide Bal.in rub.C.qui admitti.
c Ale. ¶ Signa.Secundum gl. mirabilem, quam hic reprobant Bar.& Imo.in l.ſi
Titio.in §.Iulianus.de le.2.& male.uide Bal.in ru.C. qui admit.in ult.q. & in l.
non iuſtam.ad fi.C.ad tre.& uide gl.huic contrariam in l. ſed cum patrono.§.1.
ſ.de bon.poſ.concorda ut per Bal. in d. rub. ✠ Et uide Dec. in Rub. C. qñ nō
pet.par.2.lec.nu.7. PANC.

1 *Collationis ius ad hæredem,an tranſmittatur.*

1 §.Ibidem. † Ius ꝯferendi q̄ſitū tranſmittit̄ ad hr̄des:al's ſe-
cus.h.d.Pro declaratione q̄ro,dr̄ hic bo.poſ.ac
cepta,q̄ro,a quo debet accipi bo.poſ.ut ius collationis q̄rat̄? Gl.di-
cit,a filio inſtituto,alio ꝯmittente edictū.Alij dñt accipi ab eman-
cipato pterito. Iſta ſequens opi. non eſt uera.nam licet emancipa-
tus peteret ꝯta.filius ſuus pōt adire ex teſtō, & cōmodo collatio-
nis eſſet priuatus,& ſic non eſſet q̄ſitū ius collationis. l.ſi ex duob.
§.j.ſ.de ꝯtrata.quare tene' primā opi. Et ex hoc ſumit̄ rō,quare in
primo caſu tranſmittit̄ ius ꝯferēdi,ſ.q̄a defuncto erat q̄ſitū ius col
lationis,ſed in ſecundo non tranſmittit̄, q̄a non erat q̄ſitū defun-
cto ius collationis.¶His præmiſſis opp.ad fi.dr̄ hic,q̄d ius collatio
nis ad hr̄des nō tranſmittit̄.opp.a diuiſione, aut per defunctū fuit
adita hr̄ditas de iu.ciu.& bon.poſ.fuit omiſſa de iure ptorio:& tūc
fruſtra tractatur de collatione,q̄a ipſi defuncto nō fieret collatio.
l.ſi ex duob.circa prin.ſ.de ꝯta.aut nō fuit adita,& tunc nō trāſmit
tit̄,merito non tractat̄ de collatione.l.iij.§.acq̄rere.ſ.de bo.poſ.Si
dicis,q̄d tranſmittit hr̄ditas:ergo eodē mō debebit eſſe apud hære-
dē quo eſt apud defunctū,ut no.in l. ſed & ſi ꝓ dote.§.pe.ſ.ti.j.hic
dr̄ ꝯrium,ergo &c.Sol.dico,q̄d hæreditas nō adita trāſmittit̄ ad hę
redē,ut hic q̄a eſt ſuus,& ſic trāſmittit nō aditā ut hic.& l. ex milita
ri.in fi.ſ.de teſt.mili.& l.apud hoſtes.C.de ſu.& leg. l. hr̄ditatē.§.fi-
lius.de caſt.pe.& dixi plene in l.ſi filius q̄ pr̄i. ſ. de uul. & pup.tñ li
cet hr̄ditas ſit trāſmiſſa,nō tñ eſt trāſmiſſa bo.poſ.ꝯta.iō hæredi nō
fit collatio.Sed ſi eſſet de caſib.in quib.bo.poſ.nō agnita trāſmitti
tur,ut no.in l.ſed & ſi deceſſerit.ſ.de ꝯtabulas, tunc putarē,q̄d fie-
ret collatio hr̄di,ſicut defuncto, ꝑ id quod no.in l.ſed & ſi pro do-
te.§.pe.ſ.ti.1.¶Vlti.no.caſum,in quo hr̄ditas non adita trāſmitti-
tur per ſuum.

§.Iubet. Iſte.§.uſq; ad. §. is quoq; tractat de mō ꝯferēdi.Br̄.
h.d. Qui dēt ꝯferre,cogit̄ ſatiſdare cū fideiuſſorib.
uel pignorib.de ꝯferendo:q̄d ſi recuſat ꝑ ꝯtumaciā, denegant̄ ſibi
actiones,& ſi ꝑ ꝑ impotentiā,dat̄ curator bonis, uel fiet collatio re
ipſa,ſi certæ ſunt res ꝯferendæ,aliàs ſecus:uel fiet cōpēſatio alterius
rei loco collationis dimiſſæ.h.d.Op.C.de uer.ſig.l.ſancimus.Dicit
gl.hic iō,q̄a a lege exprimit.Sed truffa eſt. Sed dic, q̄d uerbū,recte,
hic poſitū,tollit ꝯriū,ut no.in l.ꝯria ꝑ Cy.ut ibi. ¶Itē opp.dr̄ hic,
ꝙ cauet̄ pignorib.Contra.j.de pto.ſtip.l.ptoriæ. Sol.pōt caueri cū
pignorib.ut hic,ſed non cogitur,ut ibi.quod examinauit ibi.

§.Si frater. Op.gl.dr̄ hic, q̄d dat̄ curator bonis,ſi nō pōt ſa
tiſdare,& ſic eſt quædam ſequeſtratio.Contra.
j.l.j.C.de prohib.ſequeſt.pecu.Sol.Illud regulare,iſtud ſpeciale.Itē
dicitur hic,ꝙ offerendo cautionē recuperat bona, quæro uſque ad
quod tempus poteſt offerre?Dicit gl.perpetuo.

§.Quamuis. Vr̄ hic in fine, q̄d fiat cōpenſatio ſpeciei ad
ſpeciem.Contra de l.ſi ꝯuenerit.de pig. act.
Gl.vr̄ fateri ꝯriū, nec dicit plus. Veritas eſt, q̄d pōt ſoluere duob.
mo.Primo,ille,q̄ dēt hr̄e quotā partē bonorū uel hr̄ditatis, nō dr̄
debere hr̄e ſpēm:ſed magis quātitatē,uel aliquod genus.ut ſ. de le.
1.l.non amplius.§.fi.& l.j.§.pe. ſ. ſi pars hære. pet. Cū ergo hincin
de debeat̄ quantitas bonorū,uel hæreditatis, merito pōt fieri cōpē
ſatio,ut hic, & d.l.j.§.pe.ſ. ſi pars hære.pet. Vel melius,iſta non eſt
proprie cōpenſatio.ſed magis datio in ſolutum de partiū uolunta-
te,& ēt prætoris interuentu,ſm formam.l.non amplius.§. fi.cum.
l.ſeq.ſ.de leg.1.

1 *Adoptiuus quando conferat,& habeat contratab.*
2 *Adoptiuus inſtitutus ſi adiuit,& alius præteritus uenit per contratab.an
ſit locus collationi.*
3 *Emancipatio quando dicatur facta in fraudem.*

1 §.Is quoque. Cum adoptiuus † admittit̄ ad ꝯt. pr̄is natu-
ralis,pr̄ eius pro eodē ꝯfert, niſi eum ante ſi
ne fraude emancipauerit.h.d.¶Op.dr̄ hic,q̄d adoptiuus ꝯfert. Cō
tra,aut dicis adoptiuū non eſſe inſtitutū,& tunc nō hēt ꝯta.l.nō pu
tauit.& l.ſi poſt mortem. §. ſi in adoptionē. de ꝯtab.Aut ponis eū
inſtitutū,& tunc ſimiliter non habet locū collatio,q̄a habet defun
cti uoluntatem,ut.ſ.ea.l.§.uel maxime.Rñ.utroq; caſu pōt intelli-
gi.Primo,quod non fuit inſtitutus,ſed fuit datus in adoptionē auo
uel alicui ex eis,q̄ ſunt in eadem familia, & ſic habet ꝯta.l.iij.§.ſi q̄s
filio.ſ.de ꝯta.¶Item potes intelligere, q̄d fuit datus in adoptionē
pęni-

pęnitus extraneo, tũc admittitur ad ɔtabulas:q̃a fuit inſtitutus alio
cõmittente edictũ.l.non putauit.§.in adoptionẽ.ſ.de ɔta.& l.poſt
mortem. Et ſi tu dicis, quõ eſt locus collationi, q̃a hĩc fuit ſactum te
ſtũ,& ſic habet defuncti uoluntatem? Rñ.quia eius portio non eſt
aucta ꝑ ɔta.iõ eſt locus collationi.ita dicit gl.& bene.ſm hoc totus
2 iſte.§.loquitur in emancipato ueniente ꝑ ɔtab. ¶ † Sed q̃ro,quid ſi
iſte datus in adoptionem inſtitutus adiuit, alius præteritus uenit ꝑ
ɔta.an erit locus collationi? Certe de rigore iuris non,q̃a ueniũt di
uerſo iure,ſed de æquitate Sceuolæ vr̃ aliud, ut ĩ.e.l.ſi filius.qđ dic
ut ibi dicã. Item dr̃ hic,ꝙ ſi filius eſt emancipatus bona fide,non cõ
fert. Cõtra oĩa q̃.quis habebat tp̃e mortis patris,ueniũt in collatio-
nẽ,ut.ĩ.ea.l.§.emãcipato.ſed iſte tp̃e mortis pr̃is naturalis,nõ erat
emancipatus a patre adoptiuo:ergo,&c.Rñ.licet tp̃e mortis patris
non eſſet emancipatus,tñ nihil habebat,q̃a oĩa erant patris adopti-
ui. Item dr̃ hic,niſi ſit factum fraude. Contra, fraus patris non dẽt
filio nocere.l.eleganter.in prin.ſ.de dolo. & l. factum ĩ.de reg.iu.
Sol.Intellige,ꝙ fuit factum hic a patre & ab ipſo filio ut in fraudẽ
3 collationis emãciparet. ¶ † Quæro, quid in dubio, an vr̃ emancipa
tio fieri in fraudẽ? Br̃ puto,ꝙ niſi appareat alia cã,per quã emanci-
paret,ſi emancipatio fit poſt delatam bon.poſ. puto ꝙ in dubio p̃-
ſumatur fieri in fraudem,ut extra.de renun. c. 2.lib.6. & l.fi.in fi.ĩ.
de ſtip.ſeru.& l.ſumma cum ratione.in prin.ſ.de pec.& ꝑ Dy.in c.
pro poſſeſſore.de reg.iu.lib.6.

1 *Caſtrenſe peculium quare non conferatur.*
2 *Libri empti per patrem filio ſtudenti quando ſint conferendi.*
3 *Scholares non habent caſtrenſe peculium,nec gaudent eodẽ priuilegio quo magiſtri.*
4 *Filio pro dignitate,uel militia datũ a patre,q̃n dẽat cõferri.& n.6.& 11.*
5 *Filius ſi lucratur cum pecunia patris,an teneatur illud conferre .*
6 *Feudum & emphyteuſis acquiſitũ per patrẽ filio,quãdo ueniat cõferẽdũ.*
7 *Filius ſi lucratur ex militia eidem empta per patrem,tale lucrum, deducto onere perſonæ,confertur.*
8 *Pecunia data filio per patrem cauſa ſtudij , an imputetur in quartam,uel ueniat conferenda.*
9 *Expenſæ factæ per patrem in nuptijs,& ueſtimentis pro uxore filij,an expenſæ in nuptijs imputentur filio,& ueſtes in collatione ueniant.*
10 *Zona miſſa per uirum uxori,non dicitur donata,ſed ad uſum data ut honeſtius incedat.*
11 *Datum per patrem filio,quando ueniat conferendum.*
12 *Pater ſi incępit expendere pro filio ſtudente,patre mortuo,fratres non tenentur ad expenſas,ut ſtudium perficiat.*

§. Nec caſtrenſe.

Caſtrenſe peculiũ , uel quaſi,& qđ dignitatis filij noĩe a pr̃e dat, uel de-
betur,in collationem non uenit,h. d. ¶ Et habet tres partes,ut pa-
tet ex litera.Secunda ibi,ſed an id.Tertia ibi,ſed ſi adhuc. ¶ In pri-
ma parte dr̃,qđ peculiũ caſtrenſe,uel quaſi,nõ ɔfert. Contra, filius
emancipatus non habet peculiũ.l.fin. C. de inof.teſt.ergo male hic
ponit tractatus de collatione peculij. De filio.n.qui eſt in poteſta-
te,non p̃t loq,quia ille nõ ɔfert,ut ĩ.ea.l.in fi. Sol. Intelligit hic pe-
culiũ caſtrenſe,uel quaſi,hoc eſt,id qđ eſſet caſtrẽſe,ſi eſſet in p̃tate
& ſic improprie loquit. ¶ Op.C.e.l.ultima.ubi ẽt aduentitia nõ cõ
ferunt.Sol.Illud ſm iura hodierna:ſed olim oĩa ɔferebant,excepto
a caſtrenſi,uel quaſi. ¶ Quæro,[a] quæ † eſt rõ, qđ caſtrẽſe peculiũ nõ
1 ɔfert? Dicit hic tex.quia hoc cauet ɔſtõnib. Sed dic,[b] ꝙ rõ eſt iſta,
b iõ emancipatus ɔfert ſuo,quia ſuus oĩa q̃rebat pr̃i,emãcipatus q̃re
rebat ſibijpſi,iõ ne emergat inæqualitas, fit collatio, ut dixi.ſ.ea.l.
in prin.ſed caſtrẽſe,uel quaſi,non:quia nõ q̃rit pr̃i, nec ꝑ ſuum,nec
ꝑ emancipatũ:ergo emancipatus non dẽt illud ɔferre,quia rõ inæ-
c qualitatis in tali peculio ceſſat. ¶ Vlterius[c] pro declaratione in hoc
2 principio q̃ro:pr̃ † emit filio libros,quærit utrum iſti libri ueniant
d ɔferendi fratrib.? Iſtam q̃õnem format gl.C.fa.erc.l.filiæ.& ibi vr̃
tenere,ꝙ nõ ɔferant,arg.illius.l.Roſ. diſputabat hãc q.& tenuit ɔ-
triũ ꝑ illas rõnes,q̃ fiunt.C.de coll.auth ex teſtõ, ſ.qđ ſimplex dona
tio ueniat ĩ collationẽ.Ego uidi q̃dã ſcripta antiqua Vber. de Bob.
qui dicebat,qđ de iure non ueniũt ɔferendi. Nã ſi pr̃ donaſſet filio
militi equos,& arma,nõ ɔferunt fratrib. tanq̃ caſtrenſia,ut hic.Ea
dẽ rõne ſi donat aduocato,erit quaſi caſtrẽſe , ut C. de aduo.diuer.
iud.l.fori.militant.n.aduocati.l.aduocati.eo.ti.Et ita tenuit Dy.Idẽ
tenet Cy.C.de coll.l.filiæ.licet maneat in ſacris.mihi vr̃ in hac q̃õ.
e aliter diſtinguendũ.Q̃nq;[e] pr̃ ſolum emit libros noĩe filij,nõ tñ ſi-
bi tradidit,nec expreſſit ſe donare filio , tunc dictæ res ſunt ꝓpriæ
pr̃is,ut.C.de caſtr.pec.l.j.in prin.lib.12. Nã traditio requirit,ut ui-
deat donare,ut.C.ſi quis alteri uel ſibi.l.ij. & C. de do. inter uir.&
uxo.l.ſi filij.ubi tex.ꝓbat ſi bñ inſpiciat.Et iſto caſu nõ eſſet neceſſa
ria collatio ſicut de alijs reb.q̃ ſunt in cõione,ſed fieret diuiſio.Q̃n-
que pr̃ emit noĩe filij,& ſibi tradidit:uel dixit,ſe ſibi illos libros do-
nare.Hic aduerte,ſi quidem ille filius erat iõ aduocatus uel doctor,
tunc tanq̃ ſit caſtrenſe peculiũ , non uenit in collatione, d.l.j.C.de
caſt.pec.2.rñ.& ĩ.de caſt.pec.l.caſtrenſe.Et hoc caſu pr̃ non poſſet
iſtã donõnem reuocare,tanq̃ incõtinẽti ualidã , nec ueniret in col
lationẽ ut in §.noſtro.facit ad hoc l.filius. C. fa. erci.Sed ſi ille filius
f nõ erat aduocatus,uel doctor , ſed ſcholaris, tunc ſi quidẽ[f] ɔpleuit
ſtudium ante pr̃is mortem , & ſic incipit quaſi militare, tunc illi li-
bri efficiunt tanq̃ caſtrenſe peculiũ , & ɔfirmat donatio, arg.C.de
dona.l.ſiue emancipatis.ĩ.de dona.l.donationes.§.pr̃.& tunc ſimi-
liter non uenirent in collationẽ,ut hac.l.cum ſi.Si uerò pr̃ eſt mor
tuus anteq̃ ɔpleret ſtudiũ,uel adipiſceret militiã , tunc nõ põt dici
quaſi caſtrenſe peculiũ,quia qualitas ꝑſonæ hoc non patit,quia nõ
habet aliquã ex illis dignitatib.q̃ ponuntur in l.fi.C.de inof.teſt.li-
3 cet.n.reperiamus † qđ doctores pñt hr̃e peculium quaſi caſtrenſe,
g & ẽt aduocati,tñ in ſcholarib.hoc non reperit,[g] nec debẽt gaudere
eodẽ priuilegio,quo magiſtri.l.j.C.de excu.arti.li.10.Facit qđ not.
C.de iuriſ.om.iud.l.fi.Et iſto caſu debemus dicere,ſicut de alia ſim
plici donatione:quia ſi morte pr̃is ɔfirmatur,non uenit in collatio
nẽ,ut dictis legib.& ſpãliter hoc fauore ſtudentium,arg.l.q̃ pr̃.la 2.
h ſ.fam.er.Contra id qđ dixi,qđ nõ gaudẽt eodẽ priuilegio[h] ſchola
res quo magiſtri, vr̃ l.legatis.§.ornatricib.ſ.de leg.3.ſed ibi dicam.
Et ſic uides , ꝙ non eſt uerum,ꝙ ſemper non ueniant ɔferendi tã-
4 quã caſtrẽſe. ¶ Vlti.op.ad uer.ſed ad id. Hic dr̃ , † ꝙ datum à patre
noĩe dignitatis filij non ɔfertur? ɔ.C.e.ti.l.illud.& de inof.teſt.l.oĩ-
modo.§.imputari.Gl.quæ eſt hic,nitit ſoluere duob. mo.& utro-
que bñ. ¶ Primo,hic loquit de dignitate,q̃ ad hr̃des non tranſit,ibi
in ea q̃ ad hr̃des tranſit. Vel aliter,iſta intelligit ſm illã,ꝙ non ɔfert
totum,ſed quãtum ualet tp̃e mortis,deducto onere dignitatis. Pro
i declaratione uos debetis ſcire,[i] ꝙ circa hoc habemus plura iura,q̃
loquunt de dignitate,uel militia q̃ emitur, uel relinquit, iõ eſt ſciẽ-
dum. Q̃nq; militia ſeu dignitas mere ad ꝑſonam refertur , ut talis
eſt miles,talis eſt doctor,& de iſta nõ loquitur hic:ſed in l. j. ĩ.de re
mili.& in toto ti.& ĩ.de bo.poſſ.ex teſta. mili. l.j. Q̃nq; refertur ad
res,ad quas,uel ſup quib.aliquis militat. Et iſtud eſt quod dicimus.
Aliquis habet duas,uel tres militias,hoc eſt,duas præbendas,uel ali
quod exercitium,ex quo ſumit lucrum,ut.ſ.de leg.2.l.Lucius,1.&
ſ.de leg.3.l.fideicõmiſſa.§.ſi ſeruo.& l.patronus. in prin. & l. pe.in
fi.eo.ti.C.de inoff.teſt.l.omnimõ.§.imputari.& C. eo.ti.l.illud.&
l.fi.C.de pig.Ponam uobis exempla prout põt adaptari ad uſum
modernorum.Iſto ſecundo mõ ſumendo loquit materia noſtra.
Dico ergo,qđ quædam eſt militia,quæ nõ põt uendi,nec ad hære-
dem tranſmitti,ut puta,pater expendit,ut filius haberet præbendã
eccleſiaſticã,uel ep̃atum:certe hoc in collationem non uenit,nec
in quartã computatur,d.l.oĩmodo.§.imputari.& ita põt loqui hic
tex.Pro hoc facit,quia videt peculiũ quaſi caſtrenſe.l.fac.ſan.& ibi
tex.qui non corrigitur.C.de epi.& cle.& arg.ĩ.ea.l.§.ſi impuberi.
Idem ſi pater expẽdit in filio,ut eum faceret doctorem.Cum.n.di
gnitas non poſſit uendi,nec ad hæredem trãſmitti,illa pecunia nõ
uenit in collationem,ut hic.Et ratio poteſt eſſe duplex.Primo,quia
per

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Quæro. Vide hic per Bar.& Bal.in l.omnimodo. §.j.C.de inof.teſt.& in l.filiæ.& in l.filium.C.fa.erc.

b Barb. ¶ Sed dic.Et uide Bar.in ɔſ.inci.uiſo inſtr̃o.ubi Bar.loquitur de iſta coll. & uide de iſtis libris Bal.in auth.ex teſtõ.C.de coll.& in l.donatione.C.e.& in l.cũ duob.§.ſi fratres pro ſoc.ubi ſingulariter limitat hanc cõem doctri.niſi reſul taret magna inæqualitas iter fratres,q̃a tũc deberet cõicare. Vide in apoſt.ſuis. Io.Fran.Rue. ¶ Adde in hac q. Ale.in l.ſi donatione.C.e.ti.& Iaſ.in l.filiæ licet. C.eo.ubi dicit doctri.Bar.hic teneri cõiter , limitando aliquibus modis,& ibi quid de licentiato.

c Poma. ¶ Vlterius.Vide Alex.conſi.142.in 2. uol. Raph. Cu. 28.ubi ponit ꝙ ẽt ueſtib.& conſi.40.in 2.uol.Ant.de But.conſi.39.in 4.dub.Rom.conſi.145.

d Ale. ¶ Fratrib.An libri empti ꝑ patrem filio in ſtudio,ueniant ad collationem, habetur per Bal.in l.j.ſ.ſol.mat.Quid aũt ſi pater legaſſet expenſas factas in ſtu dio filio ſuo quid ueniat? uide Bar.in l.quib.§.j.de cond.& dem. & in q.Bar.hic, uide Io.An.in nouella.de ſum.tri. in c.1.in uer. ea quæ patri. ubi uidetur tenere ꝙ ueniant conferendi,& ad hoc uide quæ no.Bar. in l.quæ dotis.ſ.ſol.mat.& in l.ſi donatione.C.de coll.adde Bal.conſ. 214. 1.lib.Rom.conſ.115.& conſi.478. Pau.de Ca.conſi.174.✠ Et pro hac materia uide Barb.conſ. 39.lib.2.Bar.trac. de duob.fratr.nu.15.Alex.in Auth.Quod locũ.nu.8. ubi Dec. nu. 7.C.de colla. Rip.in l.in quartam.nu.168.ad l.fal. PANCIR.

e ✠ Quandoque.Adde Alex.in l.ſi donatione.nu.19. ubi Dec.nu.40.poſt alios.C. de colla. PANCIR.

f Alex. ¶ Si quidem.Iſta limita in caſu no. de quo per Bar.in l.Caio.in prin.ſ.de ali.leg.adde Bal.referentem Nic.de Mat.formaliter idem tenere in l.ſi donatio- ne.C.de colla.& adde ſimiliter ꝙ omnia data ab aſcendente pro arte adipiſcẽda intelliguntur animo donandi data,ut probatur in d.l.quæ pater.ſ.fam.er.Cẽſet enim pro alimentis datum l.Stichus liber.& ibi no.de leg. 3. ergo.vr̃ donatum. l.alimenta.C.de ne.ge.& no.Pau.de Ca.in l.quæ dotis.ſol.ma.

g Alex. ¶ Non reperitur.An ſcholares poſsint habere peculium quaſi caſtrenſe, uide Ang.in l.j.ſol.mat.qui inclinat in contrarium,& ibi Imo.in l.fi.& Bar.in l. ſi donatione.in fi.de colla.

h Alex. ¶ Priuilegio.An conceſſa doctoribus intelligantur conceſſa ſcholarib.ui de Bar.in l.j.ſ.ſol.ma.adde Ab.in proę.decretalium.& ibi Fel.

i ¶ Scire.Vide Bar.in d.l.omnimodo.§. 1.& in l. ſi donatione. in uer.& quia.C. de colla.

BUAH

per collationem fit tranſlatio in alium, ſed iſta, cohærent perſo-
a næ.[a] non pnt in aliũ tráſferri. Præterea, iſtæ dignitates nõ vñr prin
cipaliter reſpicere ꝯmodũ pecuniariũ, ergo ceſſat collatio, arg. l. pla
ne. 2. §. fi. ſ. de le. j. ¶ Quædã eſt militia, q̃ põt uendi, nõ tñ ad hr̃des
tranſmitti, pone caſum in terminis. In ciuitate iſta erat ꝯſuetudo;
ꝙ cuſtodia carceris uenderetur, & iſte cuſtos accipiebat certã quã-
titatem a quolibet carcerato, & illa militia poterat uendi alteri, nõ
ad hæredem tranſmitti. Item uidi uendi alicui baratariã, & ex hoc
emptor lucratur certam quantitatẽ. Item pone, ꝙ uenditur hic põ
dus Flor. Item uenditur ſtatera, & iſta militia põt uendi ſm conſue
tudinem ciuitatis, & talis militia ꝯputatur in quartã, & uenit in col
lationem, hoc modo: non ꝙ ęſtimetur, quantũ ꝯſtituit patri pro fi
lio, ſed quanti illa militia uendi poſſit tpe mortis patris, deducto
onere militiæ. l. omnimodo. in fi. C. de inof. teſt. & l. illud. C. eodẽ,
& de hac ẽt loquitur l. ult. C. de pig. uſq;. n. ad quantitatẽ oneris iſta
dignitas nõ ꝯfertur, ut hac lege ſm gl. Et hoc tene menti ad qõnẽ,
5 quam uidi de facto. † Conſueuit eſſe q. ſi filius[b] lucratur aliqd cũ
b pecunia paterna, an illud debeat ꝯferri cum fratrib. Gl. in l. cũ opor
tet. in prin. in uerbo, ex eius. C. de bon. q̃ lib. dicit qđ ſic, quaſi ſit ꝓ-
fectitiũ, & idem Spec. in ti, de iudicijs. §. ſequitur. uer. ut aũt. & in ti.
* de actore. §. j. uer. item cum agit. *& oẽs ſic cõiter* pertranſeunt. Ego
c de facto ꝯſului ſic:[c] Si quidem filius eſt lucratus cũ pecunia pater-
na ſine aliquo onere ſuo, uel ſine opere ſuo & tunc eſt ꝓfectitium,
& ita loquitur opi. prædictorum doc. Sed ſi lucratur cum pecunia
paterna, & opere ſuo, tunc dic, ꝙ illud lucrum, quod attribuitur pe
cuniæ tanq̃ profectitium debeat cõicari. ita loquitur gl. l. cũ opor-
tet. ſed id quod attribuitur pſonæ non cõicatur. qa eſt aduentitiũ l.
cum oportet. in prin. & Inſti. p quas pſonas no. acq. & cõis ꝯſuetu-
do eſt, qđ medietas lucri detur pſonæ, aliæ pecuniæ. Ad hoc facit.
6 C. pro ſoc. l. j. & ponitur ibi, & no. ¶ Quædam eſt † alia militia, quæ
põt ad hr̃des tranſmitti, non aũt uendi. Exemplũ in feudo, ꝙ tran-
ſmittitur ad hæredes filios, non aũt põt uendi. Iſto caſu vr̃ dicendũ
idem, ꝙ talis militia q̃ſita à patre filio, uenit ꝯferenda, & ꝯputatur in
quartam. l. omnimodo. in fi. C. de inof. teſt. ubi tex. alternatiue loq-
tur, ſi põt uendi. uel ad hæredes tranſmitti. Et hoc ibi tenet Guli. de
Cu. Quod ẽt intelligo eſſe uerum, qñ pater quæſiuit feudum filio
d in uita ipſius patris,[d] ita qđ filius incępiſſet habere illud feudũ uiuo
pr̃e, ſed ſi q̃ſiuiſſet ſibi & filijs ſuis, & ſic filij inciperẽt habere poſt
mortẽ patris, & tunc non ꝯfert: qa ꝙ poſt mortẽ patris, quærit, nõ
ꝯfert, ut j. ea. l. ab ipſo & j. l. proxi. uer. diuerſum. Et eo. mõ dico in
emphyteuticis reb. ſi pater acquirit emphyteuſim cũ pecunia ſua,
pro ſe & filijs ſuis, unde incępit eſſe filiorum poſt mortẽ patris, &
nõ uenit in collationẽ. Dices tu, Illud vr̃ ꝯtra l. ij. §. id quoq;. j. e. ubi
licet quæratur poſt mortẽ patris, ſi tñ ſit ex ꝯtractu uenit ĩ collatio-
nẽ: ſecus ſi ex ultima uoluntate. Rñ. non credatis; ꝙ ibi tex. uoluit
facere iſtã rõne, ſed uult dicere, ꝙ ſi q̃ritur ex cauſa, q̃ fingat retro
q̃ſitũ in uita patris, ut ex ꝯtractu ꝯdõnali, ex quo fingit retro filio
q̃ſitum, tunc ꝯfert. Aut ex cauſa, qua ſibi retro non fingit q̃ſitũ, &
tũc nõ ꝯfert. Sed emphyteuſis non q̃ritur ex cauſa, q̃ retrotrahitur,
iõ ceſſat collatio. Præterea, in emphyteuſi eſt alia rõ q̃ in feudo, qa
in feudo eſt quoddam exercitiũ perſonæ, qđ non eſt in emphyteu
ſi, ut j. dicam. Item eſt quædam alia militia, quæ põt uendi, & ad hr̃-
dem tranſmitti. Pone exemplũ in militijs quæ uendunt in ciuita-
tib. ut militia carcerũ uendit alicui pro ſe, & ſuis hr̃dib. Iſta ſine du
bio ꝯputat in quartam, & in collationẽ uenit, d. l. oĩmõ. in fi. C. de
inof. teſt. & l. illud. C. eo. Et intelligas ꝙ ꝯfertur eo mõ quo dixi, fa-
cta ęſtimatione eius, quod uolebat tpe mortis, onere deducto. De
7 his tangit p Gul. in d. l. oĩmõ. ¶ † Sed quæro, quid de eo, qđ filius lu
cratur in uita pr̃is ex reditu dictæ militiæ, an hoc ꝯferat? Vr̃ ꝙ ſic,
qa illud lucrũ põt uẽdi, & ad hr̃dẽ tranſmitti, arg. l. defuncta. ſ. de
uſufruc. Certe crederẽ ꝙ illud, ꝙ filius lucratur deducta ęſtimõne
oneris pſonæ ſuæ, ꝙ tanq̃ profectitiũ ueniat ꝯferendũ, p ea quæ di-
e xi. ſ. ¶ Quæro,[e] hic loqtur de his quæ pr̃ dat cauſa militiæ: pone † ꝙ
8 pr̃ dat pecuniam filio cauſa ſtudij, an hoc imputabitur in quartam
uel ueniat ꝯferendũ, uel nõ? Dices tu, de hoc eſt caſus in l. quæ pater.
ſ. fa. erc. ubi dicitur, ꝙ nõ. Et pro hoc eſt iſte tex. qa eſt datũ cã acq-
rendæ dignitatis. Br̃ puto hoc ſic intelligendũ, qñ apud patrẽ non
erat aliqd, qđ eſſet ꝓpriũ filij: ſed ſi apud patrem eſſet pecunia, ca-
ſtrenſis peculij, uel quaſi uel aduentitia, ut bona materna, exiſten-
tia in pecunia, ſed numerata tunc in dubio dẽt intelligi illa pecunia
ipſius filij, ſeu ipſi filio debita, miſſa. arg. l. Neſennius. ſ. de neg. geſt.
Præterea, pr̃ eſt legitimus adminiſtrator aduẽtitiorũ, & ideo p̃ſu-
mitur in dubio facere adminiſtratorio noĩe. l. cũ poſt. §. j. ſ. de ad-
mi. tut. & l. poſt mortẽ. §. tutor. ſ. qñ ex facto tu. & ibi no. Nec ob. l.
fi. C. de dot. ꝓmiſ. qa illud in dote, & donatione pp nuptias, ꝙ onus
pertinebat ad patrem, & ad hoc poterat cogi. l. qui libertos. ſ. de ri-
tu nup. Sed ad iſtas expẽſas pr̃ cogi non poterat, iõ in dubio p̃ſumo
de bonis filij. Et ad hoc facit, qđ no. in d. l. fi. C. de dot. ꝓmi. & vr̃ ca
9 ſus expreſſus. ſ. de pet. hær. l. fi. qđ tene menti. ¶ † Vlterius quæro[f]
f pone, ꝙ pater ꝓ filio accipiente uxorem fecit expenſas in nuptijs,
& ueſtimentis, & ornamẽtis, & ſimilibus: moritur pater, alter fra-
ter uult ꝙ ꝓ ſe fiant de cõi ſimiles expenſæ, uel ꝙ illi panni. uel illa
ornamenta ueniant in collationẽ, quid iuris? Dico circa primũ de
expenſis nuptiarũ, ꝙ alter frater debet facere de ſuo ꝓprio, non de
cõi, niſi a patre aliud dictũ fuerit in teſtõ. l. iij. §. fi. j. de mun. & ho.
g ubi gl. tangit hanc q. Circa ſm, de ueſtib.[g] & ornamentis, dic aut lo
quimur de ueſtib. uilib. & alijs illi dnę neceſſarijs ad uſum quotidia
nũ, & illæ non ſunt ꝯferendæ, & ſunt propriæ illius mulieris, & ab
initio in illis tenuit donatio inter ſocerũ & nurum. l. ex annuo. in
prin. ſ. de do. inter uir. & ſ. ad l. fal. l. ſi uſusfructus. §. fi. cum ſua gl. &
l. peculiũ naſcitur. ſ. de pec. Si loquimur de ueſtib. & alijs ornamen
tis p̃tioſis & feſtiuis, tunc talia qualia ſunt, ueniunt in diuiſionẽ, nã
remanſerũt ſoceri. l. mortis ſuæ cã. §. fi. ſ. de dona. inter uir. & uxo.
& ſ. de pec. l. id ueſtimentũ. ubi vr̃ ꝓbari iſta diſtinctio. Nec põt di-
ci, ꝙ morte ſoceri donatio ſit ꝯfirmata, qa nõ fuerunt dictæ res do-
10 natæ, ſed ad uſum traditæ. d. l. mortis ſuæ cã. in fi. Et iõ puto, † ꝙ li-
cet ex uſu cõi loquendi, q eſt, qñ maritus deſponſat uxorẽ, & mit-
h tit zonã cũ burſa, dr̃, talis donauit uxori ſuæ zonam: ſed tñ dico[h] ꝙ
non proprie donat, ſed magis ad uſum dat, ut honeſtius ad eũ acce
dat, d. l. mortis ſuæ cã. in fi. In propoſita tñ qõ. licet ſocer uoluerit
donare, tñ morte non poſſet ꝯfirmari, ꝯſtãte matrimonio. l. cũ hic
ſtatus. §. orõ. & §. ſeq. ſ. de do. inter uir. & uxo. Facit ad p̃dicta. l. pe.
11 §. j. ſol. ma. & quod ibi dixi. ¶ Dr̃ hic, † ꝙ qñ pr̃ dat cã dignitatis: q̃-
ro, qd ſi pr̃ det filio ſuo, exceptis dictis cauſis, utrũ hoc ueniat in col
lationẽ? Dic, qñq; pr̃ dat filijs ob cãm aliquã, ad q̃ pr̃ tenebat, & pote
rat cogi, ut pp dotẽ, & donõnẽ pp nuptias, & iſtud ſine dubio ꝯfert,
ut j. ti. proximo. & p totũ, & C. e. l. filiæ. & l. illam. & multis legib. il
lius tit. Rõ, qa cũ pater ex quadã neceſſitate dat, vr̃ uelle, qđ ꝯferat.
Item quia filio põt quæri hoc in uita patris. l. Pomponius Philadel-
phus. ſ. fam. erc. & p hoc ꝯfert. Qñq; pr̃ dat filio ex cã militiæ, de qua
dictum eſt. ſ. & iſtud ſir̃ uenit in collationem, ſm eum modũ, quẽ
habuiſtis. Rõ, qa pr̃ vr̃ ad hoc teneri, ex quadam neceſſitate naturę
acqrere dignitatẽ filio, ut in auth. ꝯſti. q̃ de dignitatib. Sed melior
rõ: qa hoc põt q̃ri filio in uita patris, & ideo feuda & emphyteuſis,
in quib. nullum eſſet perſonæ exercitium, uel quæ filio in uita pr̃is,
nõ quærerent, non ueni rẽt in collationẽ, ſm ea quę ſ. dixi. Tertio,
dat qñq; pr̃ filio, pp merita filij p̃cedẽtia circa patrẽ, tunc gl. ſunt ꝯ-
riæ. Quædam eſt. C. e. l. ſi donatione. quæ vr̃ dicere, ꝙ talis donatio
tunc non ualet, & iudicetur de ea ſicut de alia ſimplici donatione.
Quædam eſt. C. de inof. teſt. auth. unde ſi parens. quæ dicit, ꝙ ſtatim
ualet, & illa uera. Cum. n. dat pr̃ filio pp merita, pp quę tñ quilibet
extraneus habuiſſet, tunc vr̃ quærere filius ex perſona, ſeu opera
ſua, & eſt aduentitium non profectitium, quod hodie filio po-
teſt quæri, & hoc not. in dicta authenti. unde ſi parens. & hoc te-
nent Guliel. & Iacob. Butriga. tamen non puto, ꝙ ſufficiat dici in
inſtrumento: pater donauit filio propter pręcedentia merita, niſi
hoc

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Perſonæ. Expenſa doctoratus facta per patrẽ non confertur. Adde Bal. in auth. ex teſtamento. C. de colla. Quid autem ſi pater dedit filio partem ſuam, & illam luſit, an teneatur iterum. Bal. ꝙ ſic in auth. ſi captiui. de epi. & cle. Facit quod dicit in dote, in l. ſi conſtante. §. 2. ſol. ma. & per Bal. in l. ſcimus. in prin. C. de inof. teſta. ubi tenet contrarium, & in l. filiæ. C. fam. erciſ.

b ¶ Si filius, &c. an quod filius lucratur de pecunia pr̃is ueniat conferendum? uide Bar. & Bal. in l. cum oportet. de bon. quæ lib. & Bal. in auth. ex teſtõ. C. de col. & in l. certum. C. fam. erci. & in l. ſi patruus. C. cõmuni. utriuſ. & uide Bal. in l. omnimodo. §. j. C. de inof. teſt. & Bar. in d. l. certũ, & in tract. de duob. fratri. adde Ro. conſi. 43. & conſi. 459. Ang. conſi. 112.

c ※ Conſului ſic, Acquiſitum ex pecunia paterna: an & qñ conferatur? uide Bal. in l. cum oportet in prin. C. de bon. q̃ lib. ubi ꝙ diuiſio iſta eſt ruſticana dare dimidium pro pecunia, & dimidiũ pro induſtria ad dicta auth. Bar. hic uer. ſed ſi lucratur cum pecunia. Adde ꝙ idem tenet Bar. in l. ſi tibi decẽ. §. ſi pactus ubi Ale. in fi. de pac. Bar. in l. illud ubi Alex. & Dec. in fi. C. de colla. PVT.

d Alex. ¶ Patris. An feuda emphyteuſi conferantur, uide Bal. in d. l. cum oportet. §. j. & j. e. §. & ad Bar. ſ. uer. & computatur in quartã. Adde Alex. in l. ſi patroni. col. 2. ſ. ad treb.

e Alex. ¶ Quæro. An pecunia, quam dat pater filio cauſa ſtudij, imputetur filio in quartam, adde Bal. in auth. ex teſtamento. C. de colla. & uide. ſ. proxi. adde tamẽ ꝙ ſi filius per prædictas expenſas renunciaſſet hæreditati patris, licet renunciatio non teneat, tñ computaretur in legitimam, quia ita vr̃ tacite actũ, ſm Bal. in d. l. pacto. Cđ. coll. & an teneat donõ fcã filio cã ſtudij, uide Ang. ĩ l. j. ĩ fi. ſ. ſo. ma.

f Alex. ¶ Quæro expenſæ factæ per patrem pro uxore filij in ornamentis, & alijs debeant imputari filio in eius portionem, per Bal. in d. l. oĩmõ. §. j. Et cum Bar. tranſit Bal. in l. filiæ. C. fam. erci. & uide quæ dixi poſt Bar. in d. l. iij. §. fi. j. de mune. & ho. & Bal. in d. auth. ex teſtamento. & in l. fi. §. fi. C. de bo. quæ lib. Quid autem ſi pater expendit in rebus aduentitijs peculij filij ſui, in quo habet uſumfructum, an fratres poterunt expenſas ĩmputare tempore diuiſionis? uide Bar. trac. duorum fratrum. in uer. Quinto quæro pater. quem ſequitur Bal. in l. filiæ. C. fami. erci. & in uer. quæro, pater. Quid ſi filius ſurripuit pecuniam patri, & luſit Item quid ſi pater obligauit ſe pro uno filio, an totum debet ſolui de parte illius filij.

g Poma. ¶ De ueſtib. Vide per Fel. in c. iurauit. ad fi. de proba. Ant. Butr. conſil. 37. ubi etiam tangit de 2. q. Bar. & uide Ro. conſi. 146.

h Poma. ¶ Dico. Adde ꝙ hæredibus uiri reſtituitur, per Anch. conſi. 18. inci. prædicto dubio. ※ Et dic, ꝙ contrarium uult Ro. conſ. 146. col. pe. uer. dicit ẽt Pão.

BUAH

hoc ꝓbaret,arg.l.ſi fortè,j̃.de caſtren.pecu.& l.is qui in ptāte.§.pē.
s̃.ti.j.& facit quod no.in d.l.ſi donatione. Qñq; dat pater occaſio-
ne ɔdēnationis factæ pro filio. De hoc dic ut dixi in l.Stichus.s̃. de
a pec.leg.Qñq; dat pater filio,ut habeat in peculium profectitiū :[a] &
tūc ſine dubio debet ɔferri,quia remanet patris.l.certū.C.fami.er-
ci.Qñq; dat pater filio ſimpľr ſine aliqua cā animo donādi , & hoc
ɔſtat.Iſto caſu,an ſimplex donatio ueniat cōferenda, uel non,ſunt
opi.in gl.in auth.ex teſtō.C.eo.ti.q̃ q.Dy.diſputauit,& eius diſputa
tionē refert Cy.in d.auth.ex teſtō. cuius relatione ſum ɔtentus. Fi-
naliter de iure dico tenēdū ſic eſſe , Aut pr̄ donat filio emācipato,
& tūc talis donatio uenit in collationē.l. ut liberis.in fi.C.eo.Rō ,
b quia in uita patris donatio ualet,[b] & quæſita fuit filio,& ſic uenit in
collationē.Nec dicat aliquis,ꝙ id,quod pater dat filio in præmium
emācipationis,ſm cōem uſum loquēdi,dicatur ob cauſam datio,
imo eſt donatio ſine cauſa: quia magis filius patri , qui eū liberauit
à patria poteſtate, debebat dare, quā pater filio.Si uero donat filio
in poteſtate, donatio ab initio non ualet , per l.antepe.C.de dona.
inter uirum & uxo.& C.de inoff.dot.l.ij.& tūc dic, ſi quidem talis
donatio ɔfirmatur in uita patris,q̱a pater emancipauit filium , idē
q̱a uenit in collationē eadē rōne,qua.s̃.arg.pro hoc.C. de colla.l.ſi
emācipati.& j̃.de donat.l.donationes.§.pr̄.ɔiuncta.l. ut liberis.ī fi.
c C.eo.ti.Si uero ɔfirmatur[c] donatio morte patris, tūc aſſumit uires
legatorū.l.in donatione.C. ad l.falc.& incipit q̄ri filio poſt mortē,
iō non uenit in collationē.l. à patre.& l.ea demū.C.eo.& j̃.ea.l.§.
ſi ab ipſo.Fallit in tribus caſibus.¶ Primus , ſi emergeret inæquali-
tas ut l.pen.§.fi.C.eo.tit.Secūdò,fallit ſi pr̄ hoc expreſſe dixiſſet in
donādo,arg.l.ſi qñ.§.& gñaliter.C.de inoff. teſta.Itē fallit ſi pr̄ de-
diſſet,ut haberet in peculiū ꝓfectitiū,ut dixi s̃.& iſta eſt determina
d tio,q̄ eſt de mēte Dy.q̃ tene.Sed ɔ̃ p̄dicta[d] facit C. de colla.l.illud.
§.pe.in eo quod dicit , donata à matre ſimpľr nō uenire in co llatio
nē, niſi qñ emergeret inæqualitas:& tñ cōſtat ꝙ donatio facta à ma
tre ſtatim ualet:ergo id quod s̃. dictū eſt de filio emācipato : nō vr̄
benè dictū.Rñ.aliud in filio emācipato, aliud in eo qui nunq̃ fuit,
nec eſſe potuit in poteſtate.Rō eſt, q̱a de iure antiquo nō reperie-
batur ꝙ tales ſucceſſores deberent ɔcurrere, unde ſatis fecit lex, ſi
eos grauauit cōferre data ob cām, & donationē ſimplicē in caſu,ſi-
ne emergat inæqualitas:ſed filius emācipatus de iure antiquo cōfe
rebat oīa,iō indiſtincte grauat̃ in ſimplici donatione,d.l.ut liberis.
& ſic dēt determinari dicta diſtinctio,q̃ s̃.eo.dixi. Licet autē dixe-
rim donationē ſimplicē factā emācipato debere ɔferri,nō tñ cōpu
tat̃ in quartā,niſi ſit dictū , ut l.ſi qñ.§.& gñaliter.ꝓ hoc d.l.illud.§.
hæc aūt.eo.ti.Qñq; pater dat filio ſimpľr, nec apparet utrū aīo do-
nādi,uel ut ſit peculiū profectitiū,uel propter merita eius:tunc q̄-
rit̃ q̱d in dubio?Et hic eſt aduertendū. Aut p̄ceſſerunt merita filij ,
& ꝑꝑ merita vr̄ datū.l.ſi donatione.C.eo.Aut nō præceſſerunt,ut
hic.Dic aut pater noīe filij emit,& ſibi tradidit,tūc p̄ſumit̃ animus
donādi.l.filiæ.C.fam.erci.& l.ij.C.ſi quis alteri,uel ſibi.& dixi s̃.in
q.de libris.Aut tradidit tm̃,non aūt emit nomine filij , & in dubio
vr̄ tradidiſſe , ut habeat in peculiū profectitiū.l.fin.s̃.de pe.leg.& l.
quod fructuarius.j̃.de acq.re.do.niſi eſſent aliqua indicia,ex quibꝰ
appareret ɔtrariū,ut quia dedit filio eunti in caſtra.l.j.C.de caſtren.
pecu.lib.12.Qñq; emit noīe filij tm̃,nō tñ tradidit,tūc vr̄ emiſſe,ut
habeat in peculio p̄fectitio.l.fi.s̃.de pec.leg. Qñq; pr̄ nō emit ꝓ fi-
lio,nec tradidit ſibi,ſed fecit filiū recipere aliq̃ ꝓmiſſionē,tunc,an
uideat̃ fieri aīo donādi,dixi in lege ſi pr̄.in princ.j̃.de donat.¶ Ve
nio ad uerſi.ſed ſi adhuc.Dr̄ hic,ꝙ id qđ debet̃ ꝑ patrē,nō eſt onus
12 illius filij tm̃,ſed cōe. Quæro , Pater † cœpit expendere ꝓ filio in
ſtudio,utrum patre mortuo debeat ſtudium perfici de cōi , inuitis
fratribus. Vr̄ ꝙ ſic,q̱a & munera cępta debent ꝑfici de cōi,licet nō
poſſint noua inchoari.l.ſi filia.alias eſt ſi uni. §.idē ſcribit. C.fam.
erc.& in hoc uerſi.ſed ſi adhuc.& no.ꝑ gl.in l.& qui originē.§.fin.
j̃.de mune.& hono.& j̃.ad muni.l.Lucius.§.idem rñdi.& ibi hoc
vr̄ tenere Dy.Pro hoc facit,q̱a hr̄s mādatarij,tutoris,& ſocij,tenet̃
expedire negotia cœpta,l.hr̄s ſocij s̃.pro ſocio.& de hr̄.tut.l.j.& l.
furti.§.fi.s̃.de his q̱ notā.infa.Contrariū credo ſalua reuerētia Dy.
Nā factū patris initiatū erga filiū, eatenus obligat hr̄des , quatenus
pater erat obligatus de neceſſitate,ut j̃.de mun.& hono.l.& ſi filiū.
ɔiuncta.l.honores.§.is q̱.j̃.de decu. Hoc mō decurionatus eſt ini-
tium ad alias dignitates , ut d.§.is q̱.tñ ſi pr̄ cōſentit decurionatui ,
ſucceſſores nō tenerent̃ de alijs muneribus poſt mortē.l. & ſi filiū
p̄allegata.& l.Lucius. §.idē rñdi.ad municip.ita in propoſito , licet
pr̄ conſentiat filio in initio ſtudij,tñ quia pater non tenebat̃ de ne-
e ceſſitate ꝓſequi,nō tenebunt̃ hr̄des.[e] Præterea hoc ꝓbat expreſſe
d.l.ſi filia.aliàs l.ſi uni.§.idē ſcribit.Nam eatenus cohæres tenetur,
quatenus pr̄ erat obligatus , & ſic erat æs alienū. Hoc ēt probat iſte
uerſi. ſed in qōne nr̄a pr̄ nō poterat cogi ad proſecutionem ſtudij:
ergo , &c.ut ſic ſit eiuſdem cōditionis hæres cuius erat defunctus,
l.hæredē.j̃.de re.iu. Præterea,aut dicis fratres teneri ratione obliga
tionis transfuſæ in eos,& hoc eſt falſum , ut dixi.Aut uigore dona
tionis ɔfirmatæ,q̄ habet uim relicti.Hoc nō pōt dici, quia ꝓ futu-
ro tpe nō eſt facta traditio.uel aliq̱d quod pro traditione habeat,&
ſic nō pōt confirmari morte.l.Papinianus.s̃. de don.inter uirū &
uxo.& quod no. in l.quod de ſuo.C.de dote ca.non nume.Fateor
tñ ꝙ ſi aliquod debitū occaſione ſtudij eſſet ɔ̃ctū,dum tñ eſſet ho-
neſte & licite factum, ꝙ fratres tenentur ſoluere de cōi , tanquam
æs alienum , per iura.s̃.alleg.& l.ſed Iulianus. §.pe.s̃. ad Maced.Ita
intellige materiam noſtram pulchram , & ſubtilem.

ADDITIONES.

a Alex ¶ Profectitiū.Et ad materiā huius §.circa iocalia data uxori uide Bar. in
l.ſi ut certo.§.interdū.s̃.cōmo. adde limitando ſm Pet. de Peru. in l.pe. §.j.ſol.
mat.Quid ſi ɔ̃ctis ſponſalibus de futuro , ꝑ p̄rem,uel ſponſum mittūtur dona ,
& iocalia,puta coſanellum burſæ,& perlæ,demū cōtracto mr̄imonio cū carna
li copula maritus deceſsit,q̱dā dn̄t ꝙ eſt donatio,iō q̄runt̃ mulieri.Nā donatio
p̄ſumitur,cū dicta iocalia mittit, & tradit mulieri , & idē ſi ſponſus de futuro,
uadit ad domum ſponſæ de futuro, & ſubtrahit eam, donando ſibi annulos,ui-
deat̃ donare. Itē cū dat aliqua cū benedicunt̃ nuptiæ.l.cū te uſq; ad l.cū ueterū.
C.de dona.ante nup.& s̃.de dona inter uirū & uxo.l. cū hic ſtatus.§.ſi ſponſus.
& ita conſuluit ipſe.& ꝓ caſu alleg.l. ſi p̄ſidi. & l. ſi cū ante.C. de do. ante nup.
ubi munera ſimpľr data ſponſæ,uident̃ donata,nec diſtinguit̃ an ſint p̄tioſa,uel
nō,& ſi dicat̃ , illæ leges loquūtur de donationibus q̄ ponūtur in illo tit. rñ.ſm
ipſum ꝙ illæ loquunt̃ de donatione uera,& ēt p̄ſumpta,q̄ pręſumit̃,niſi ɔ̃riū ꝓ-
bet̃,ut in d.l.ſi cū ante.Quidā dn̄t ꝙ ea q̄ mittunt̃ non vn̄r donata,niſi ſint par-
ua,uel niſi ſit ɔſuetudo donādi , uel niſi ſit magna nobilitas uiri,aliàs ſpōſi.Alij
dn̄t ꝙ q̄ mittit ſpōſus ſponſæ nō vr̄ donare,ſi ſponſa ſit ea relatura ad domū ui-
ri,ſecus ſi ɔſumptura.j̃.de fur.l.eū q.§.pe.Nec ob.d.l.ſi cū ante, q̱a hic cōſtabat
ꝙ aīo donādi tm̃ lex uult finalē cām intelligi , quā ēt ſufficit momento extitiſ-
ſe.s̃.ſol.ma.l.fi.Itē q̄ ſunt prætioſa,& magni ualoris,nō intelligunt̃ donari, ēt ſi
nuncius utatur his uerbis , talis tuus ſponſus hmōi munera tibi donat.Primū
tñ plus placet ſm Pet.ꝑ prædicta,q̱ uult ut intelligat̃ donatio, niſi conſuetudo
habeat ꝙ nō inducat̃ donatio. Vnde Peruſij mulier deſponſata ꝑ uerba de futu
ro,uel p̄nti,nō retinet, ſed reſtituit hr̄dibus mariti ornamenta tradita ꝑ mari-
tū uxori,q̱a vn̄r remanere ī domo uiri.s̃.de au.&arg.leg.l.ſi uxori.ubi vr̄ caſus.
Quid dices de arredio , qđ portat uxor in domo uiri ? Vr̄ ꝙ remaneat in domo
uxoris,nec vr̄ uxor illud donare marito,ideo mortuo marito dēt reſtitui uxori,
q̱a ſicut ornaméta,q̄ maritus dat uxori, mortuo marito reddunt̃ ab uxore hr̄di
bus mariti ſic econtra arrediū,qđ dat uxor,dēt reddi uxori mortuo marito.Ita
dicit dicere doct.in d.l.pe.§.j.ubi dicit ꝙ Bart.hic & ibi dēt intelligi ꝙ loquit̃ ſi
ɔſtante mr̄imonio iſta tradūtur uxori,& adde quod in iſta materia ɔſuluit Bar.
& adde Bal.in l.filiæ.C.fami.erc.uerſi. ſequit̃ uerba Bar.hic , & Bal.in d.l.cū te.
de don.ante nupt.& in auth.ex teſtō.C.de collat.adde belliſsimè Ro.cōſ.146.&
q̄ poſui in d.l.in his.ſolu.mat.Quid aūt ſi tradita nurui ꝑ ſocerū fuerint pigno-
rata ꝑ fratrē mariti, & pecunia in utilitatē cōem cōuerſa,ſi ſunt tradita,an nu
rus poſsit petere tradita. & quid ſi maritus pignorauit?Vide Rom.conſi. 172.
b Ale. ¶ Valet.Adde Bal.in l.quoniam nouella.C.de inoffi.teſt. ✠ Dec. In Auth.
ex teſtō nu. 8.C. de colla. PANCIR.
c ✠ Cōfirmat̃.Addē Dec.ī Auth.ex teſtō nu.5.poſt.Ale.ibi.nu.6.C.đ colla.PAN.
d ✠ Prædicta. Adde Alex.in Auth.ex teſtamento.nu.4. C.de colla. ubi Bar.nu.8.
Aret.in l.ſi emancipati col. pen. C.eo. tit. PANCIR.
e Alex. ¶ Hr̄des.Et cū Bar.trāſit Bal.in l.oīmodo. §.imputari.de inoff. teſt.& in
l.filiæ. C.fam. erci. ibi tñ dicit ꝙ poterunt cogi fratres emere libros pro fratre
ſuo,ſi de ſuo proprio non poteſt:proprietas tñ librorum erit fratrum,ut dixi in
trac.de duobus fratribus.Et quid de expenſa doctoratus , uide Bal.in l.ſi ſocie-
tatem uniuerſorum.per illum tex.s̃.pro ſoc.in lect.antiqua.

§. Qui ab hoſtibus.

Quod quis habet poſt mortem patris uere , uenit in collationē, ſi retro habitū fingitur h.d. Tex.ibi,non fuiſſet, quia fingitur retro habuiſſe tempore mortis patris , ſi captus non fuiſſet.

§. Si emancipato.

Quod q̱s hēt tpe mortis patris,uenit ī collationē. ſecus in eo qđ q̄rit̃ poſt mortē pr̄is, h.d.cū §.ſeq. ¶ Op.s̃.de ɔd.& dem.l.hr̄s meꝰ.ubi dicit,cū moriet̃,ītelligit̃ cū eſt ī actu moriēdi.Gl.q̄ īcipit,alioquin. rñdet hic,& optimè.Ex hac ſol.apparet ꝙ gl.q̃ eſt ī prin.ꝓxi.§.ſi ab ipſo.q̄ dicit loq̱ iſtum.§.in emācipato,& in ſuo.nō bñ dicit,q̱a loquit̃ in ſuo:quia ſi intelligeremus in emācipato , tunc illa uerba,cū moriet̃,intelligerent̃.i.cū eſt ī actu moriēdi, q̱a iſta eſt ꝓpria ſignificatio,nec ꝑ hoc redderet̃ legatū īutile,ut.s̃.ꝓxi.§.& ibi no.ī fine.

1 *Filius ſi eſt pro maleficio condemnatus , an de legitima debeat ſolui condemnatio.*

a
§. Si impuberi.

[a] Quæ nō trāſmittūtur ad hr̄dē, nō ɔferuntur,h.d.Si q̱s uellet tractare mām de quar
ta,q̄ debet̃ arrogato,reſolueret totā mām l.ſi arrogator.s̃.de adop.
ſed nō curo.Op.dr̄ hic,ꝙ nō dēt cauere de ɔferēdo.Cōtra.s̃.ut leg.
nō ca.l.hæc ſtipľo.& C.ad Treb.auth.ɔ̃ cū rogatus.Rñdeo , ibi erat
ſpes,ꝙ hr̄ditas dēret̃ ex uigore fideicōmiſſi p̄cedētis,licet ɔdōnalis:
& ſic ibi uolūtas defuncti p̄ceſſit, ſed hic nō ex uolūtate defuncti in
ducit̃,ſed à lege:iō ꝓprie ſpes nō dr̄,iō cautio ceſſat . Facit ad hoc l.
poſt emācipōnē.s̃.de libera.le.& ꝙ ibi dixi.Itē op.j̃.l.ꝓxi.§.id q̊q;.
ubi īterim nō dēt.Dicit gl.aliud ī legato , aliud ī iſta quarta. Nā iſta
b quarta debet̃ ut ęs alienū.¶ Quęro,ſi pr̄ [b] reliq̱t aliq̱d huic filio , an
impute-

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si impuberi . Vide l. Papinianus.§.ſi quis impuberi.de inoff.teſta.quod
facit ad multa ſtatuta.
b Barb. ¶ Si pr̄.Et no.ꝙ de iure cōi pr̄ inuitus nō tenet̃ ſoluere legitimā filij pro
ɔdēnatione eius,& in hoc Sal.dicit hic,& facit iſtū tex.aureū,quod eſt bene no
tandū pro contradicente,ut ſtrictè intelligatur, quia eſt ɔtra regulas iuris cōis.

BUAH

imputet in quartā. Vr̄ ꝙ nō.l.creditorē.ſ.de leg.ij. Gl.determinat
ꝯtriū,qa ita demū quarta debet,ſi non eſt ei relictū tm̄, qđ ſuſficiat
a ad quartā, ut ī d.l.ſi arrogator.¶Vltimo facit iſte §.ad q.ª filius eſt
1 † ꝯdemnatus pro maleficio, an pr̄ dēt ſoluere ꝯdēnationē de legiti-
ma,quę debetur filio in bonis patris?Hic vr̄ tex.ꝙ nō,qa in uita pa
tris nō dēt legitima ſeparari.nec eſt eius ſpes uiuo patre,ut hic. An
aūt filius habeat aliquod ius in bonis patris uiuo patre. dic ut dicit
b Dy.ſ.de lib.agno.l.pe.in fi.& ibi dixi. Itē de illa q.vtrū pater ᵇ de le
gitima debeat ſoluere condemnationem, ponit Spe.in tit.de exec.
ſenten.§.ſequitur.uer.quid ſi filius.& ibi determinat,ꝙ non.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Ad q. Vide Alex cōſi.44. in j.vol.Pan.conſi.43.in j.vol.& cōſi.47.& cōſi.65.ī fi.eo.vol. Pau.de Caſt. i auth.ſi qua mulier.C.de ſacroſa.eccl. & i authē.nunc aūt.C.de epiſ.& cler.Alex.cōſi.pe.ī v.vol.Pan.cōſi.41.ī ij.vol. & cō ſi.116 eo.uol.Fed.ī c.ī pñtia.de ꝓba.Ale.in l.q.a poterat.uer.ſed raro.ff.ad Tre.

b Ale. ¶ Pater. An pr̄ teneaē ſoluere cōdēnatione filij de legitima & uide eūdē Bar.in ſimili.& in materia in l.Stichū.ſ.de pe.leg.& uide ad iſtā q.quæ no.Bal. in l.ſi filius.in fi.C.de bo.proſcr.& quę ſcripſi poſt.Ang.in l. ſi filio.ſol.mat.& ui de Bal.in l.omnimodo.§.j. C. de inoff.teſt. & quæ dixi. in l. Stichus. de pec.leg.

§.Si is qui. Quod q̄rit poſt mortē, ſi retro q̄ſitū fingit uenit in collationē.h.d. Opp. & vr̄ ꝙ caſtrenſe peculiū non ueniat in collationem, ut ſ.ea.l.§.nec caſtrenſe.Sol.Morte filij deſijt eſſe caſtrenſe.l.ſi.C.de inoff.teſta.ideo uenit in collationē. Quærit gl.quare hic fecit mentionem de ſubſtituto, & non rn̄det, ſed dic,ꝙ facti accidentiam, non iuris miniſterium denotauit.

§.Portiones. Contra ſ.ea.l.j.§.ſi ex dodrante. Solu.ut ibi plene dixi.

LEX II.

Cum emancipati. Gl. ponit caſum duobus modis Primo mō, in concepto in uita aui.Secundo modo in concepto poſt mortē aui, & iſtam ſecundā tenet gl.& bene.¶ Opp.& vr̄ ꝙ nepos iſte non ſuccedat auo.l.j.§.ſi quis autē proximus.j.vn̄ cog.Sol.Dicunt quidam, hic fuit conceptus in uita aui, nō eſt uera,quia tunc poſſet uenire ex perſona ſua, nec habet neceſſe uenire ex perſona patris.Dic ergo, ꝙ hic fuit cō ceptus poſt mortem aui. Ad contrarium reſpon.ꝙ uenit ex perſona patris,non ſua,quia eſt de caſibus, in quibus bo.poſſ.non agnita tranſmittitur, ut no.ſ.ti.2.l. ſed & ſi deceſſerit. Et per hoc dicunt doct.ꝙ licet nepos conceptus poſt mortem aui, non ueniat ad ſuc ceſſionem aui ex perſona ſua, tn̄ quia ex æquitate tit. C.de his qui ante aper.tab.hæreditas patris non agnita tranſmittitur, tunc nepos ſuccedit, ex perſona patris ſui mortui. Ita dicit Cy. unde lib.l. qui ſe patris & l.ſi quis filium.C. de inoff.teſt.& Dy.in l.Gallus.ſ. de lib. & poſthu. in diſtinctione magna.

a §.Illud. Dicit Dy.ꝑ iſtū §.ego doceo,illū qui uenit ꝑ ꝯtab.cō mittere magnā fraudē ª. ſ. promittat alicui ſuo amico magnā quantitatē pecuniæ, & ideo cum prius deducatur æs alienum,fraudabit in collatione, tamen hoc eſt contra conſcientiam.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Fraudem.Cautela ut ueniens per contratab.poſſit fraudare,facit quod no.in l.hæreditarium.de bo. auth.iu. poſſ.

§.De illis. Hic nihil habetis.

a §.Id quoque. ªHic pñt eſſe duæ rōnes:una,qa ſi ſtipl'o cō dōnalis fuiſſet interpoſita dum eſſet ī ptāte, iſte filius emancipatus q̄reret patri inſpecto initio, nō tpe exiſtētis
b ꝯdōnis:ſecus ī legato ᵇ.ut l.ſi filius.j.de uerb.obl.q̄ legata.j.de reg. iur.& eſt rō diuerſitatis, ut ponit gl.in l.ſi uxor.C.de condi.inſer. Sed ego aſſigno aliam rōnē,qa in ꝯctibus exiſtentia ꝯditionis retro trahitur:ſecus in legatis,ut plene dico.in l.ſi filius.j.de uerb.oblig.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quoque. Vide in l.ſi. j.eo.
b Alex. ¶ Legato. Vide Bald. in l.ea demum. C.eo.

1 *Actio iniuriarū, q̄n ad uindictā dēt, & q̄n ad rei ꝑſecutionē qs cognoſcat.*
2 *Actio popularis dicitur dari ad uindictam.*
3 *Actio iniuriarū, & actio popularis trāſmittiē ad hr̄des poſt litē cōteſtatā.*

a §.Emancipatus. ª Quærit † gl.ad qđ cognoſcā,utrum
1 actio det ad uindictā, uel ad rei perſe cutionem?Dic ut in gl.& optimē,& melius quàm dicat Dy.in l.ij. l.j.j.ui bo.rap.& Cy.in l.j.C.q̄n ciui.ac.cri.præiu. Dixi in d.l.ij.§.j.
2 j.ui bo.rap.† Quærit gl. quid in popularibus actionibus?Glo.dicit
b idem, ᵇ quia eſt eadem ratio, quia uidentur ibi dari ad uindictam. Vel dicit gl.ſecus,quia actio iniuriarum datur exiſtenti in poteſtate.Sed certe actio popularis datur ēt filio in poteſtate, ſicut actio iniuriarū.l.in factū. j. de actiō. & obli. Vn̄ dico idē in actione po-
c pulari, qđ in actione iniuriarū.¶Quæro ᶜ ꝓ declaratione huiꝰ tex.
3 † utrū actio iniuriarū tranſmittaē ad hr̄des? Rn̄. ꝙ actio iniuriarū ad hr̄dem non tranſmittit.l.ſi eum.§.qui iniuriarū.ſ. ſi quis cau.Se cus in actione furti,ergo cum ad hæredē nō trāſmittit, ceſſat colla tio.ut ſ.l.ꝓxi.§.ſi impuberi. Et eodē mō dic ut ī populari. Sed unū eſt qa actio iniuriarū ad hr̄dē trāſmittiē poſt litē ꝯteſtatā,ut d.§.qui iniuriarū. Itē actio popularis, & poſt litē ꝯteſtatā eſt in bonis nr̄is, & trāſmittitur ad heredem, & uenit ꝯferenda.l.ſi cui.ſ.de uerb.ſig.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Emancipatus. Vide Bar.in l.prætor.§.j.j.de iniur.& eſt alia gl.in l.pro hærede.§.ſi.in gl.ſi. & ibi Imo. de acqui. hære.

b Alex. ¶ Gl.dicit idem. Hanc gl.reputat.Bal.ſing.in l.rei iud. §.j.ſol.matr.& ibi Imo & ibi dixi poſt Bart.

c Alex. ¶ Quæro. An actio iniuriarū trāſmittaē ad hærede, & quid de alijs?uide per Bar.in l.j.§.pe.ff.de priui.deli.& Bal.in l.j.C.ne ex delic.defunc.an poſſit ce di uide no.Bal.in l.per diuerſas.in 16.q.C.mand.& Bar. in l.iniuriarū.de iniur.

§.Si tres. Opp.ſ.eo. l.j.§.ſi ex dodrante. Sol.ut ibi plene dixi.

§.Si emancipato. Dr̄ hic ꝙ cōfert dimidia bonorum ſuorū.Cōtra imo totū qđ hēt, ut ſ. l.proxi.§.pe.Dicunt quidam ꝙ hic ꝯfert totū:& dic,ꝙ hoc ꝯtingit ꝑp duas hæreditates.Et eodē modo rn̄deo ad l.j.in fi.ſ.eo. Vide gl. in uer.ꝯferre debeat. quæ incipit.ſic ergo,& ſic confert,& ſic quinquaginta, de quibus retinet ſibi 25.& ſic uirilē.Itē ibi,& ſic fratri. ſuo cōferat quinquaginta,forma prædicta.Item ibi, ut det minus, quàm quartam, ut quinquaginta etiam accipiat, & ſic dimidiam.

1 *Hæreditas ex ſtatuto defertur agnatis, cum fœmina propter eos excludit.*

§.Si duo fratres. No.ꝙ q̄n alicui auſertur hereditas contē platione alicuius. vr̄ illi hæreditas con
a ferri,cuius contemplatione aufertur.ª Quem tex. adde ad q.quam
1 feci de ſtatuto, quod dicit, † quod filia fœmina non ſuccedat extātibus agnatis, quia cum contemplatione agnatorum filia repellatur,uidetur illis agnatis hæreditas à ſtatuto deferri, ut hic,quod tene menti,de qua q.dixi plene in l.ij. §.ſi.j.ad Tert.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Aufertur.Sed pone,dicit ſtatutum ſtantibus maſculis filia nō ſuccedat & extat filius,& nepos ex alio filio, an pars huius fratris applicabitur filio,uel nepoti? dic ꝙ utrique,ſecūdum Bal.in l.j. C.de ſecun.nup.& uide de primo per Bar.in l. ſeruo legato. §.2. & ibi dixi. de leg. j.

LEX III.

1 *Conditionis implendæ ius,an tranſeat ad hæredem.*
2 *Verbum remanere, quid ſignificet.*

a Prætor. ª † No.ꝙ ius implendi ꝯditionem, nō tranſit ad hære
1 dem ex diſpoſitione legis,ut hic: ꝙ tene menti. Idem vr̄ in ꝯctibus ut pleniſſime dixi in l.ſi decem cū petiero. j.de uerb. obli.in ultimis uoluntatibus nō eſt dubium.l.j.§.ſin autem.C.de ca du.tol.& ſ.de condi.& demon. quaſi per totum. Opp. gl.de l.ſi ſoror.C.eo.dicit gl.duplex.habet remedium,unum ꝙ ſi poſſidet,remaneat apud eum,ſi non poſſidet, conſulatur ei officio iudicis.Et bene dicit, licet de hoc ſint op.in d.l.ſi ſoror. ꝙ dic ut ibi per gl. & Cyn. Vide hic glo.in uer.remaneat.quæ incipit, ſi poſſideat, ibi,in l.ſi me in uacuam.dic ut ibi.& d.§.ſi a furioſo. Sol.ut ibi in gl.Item ibi.§.habet.dic ut ibi per Dyn. Vel dic, ꝙ hic ex neutra parte intel
2 ligitur conditio,ibi ex utraq;.Vltimo no.† de ſignificatione huius uerbi remanere, qui poteſt habere ſignificationem directam,ut ſi poſſideat, remaneat. Item ſignificationem obliquam, ut ſi non poſſidet, petat ſibi reſtitui, ut hic habes, & concor.C. de don.ante nup.l. ſi cum ante curioſius dicam in materia compendioſæ.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Prætor. Dixi poſt Imo. in d.l.ſi decem.

§.Quoties. De hoc quæſt emancipati inter ſe, & ſui inter ſe hodie ꝯferant,dicam.j.de col.do.l.ſi pr̄ filiū.

§.Emancipatus. Dicitur hic,ꝙ eſt tutus ipſo iure,cōtra imo ſtipulatio ualet, licet obſtet exceptio.l.qui ſine. de condi.ſine cau. dicunt quidam ,ꝙ eſt tutus ipſo iure, ſ.exceptione, qua iure ciuili tuetur, & eſt bona ſol.Per hoc apparet reſponſum:quæ eſt ratio, ꝙ promiſſio ipſo iure non ualet.ſed dominium ipſo iure tranſit.Dicunt quidam,ꝙ ſtipulatio eſt de iure ciuili, dominium de iure gentium,ſed dic ꝙ eodem mo do ualet ſtipulatio quo dn̄ium tranſit: ſed ꝯtra agentem ex ſtipula tu datur exceptio, & contra retinentem dn̄ium datur condictio.

LEX IIII.

Filium. No.ꝙ dos profectitia nō dicitur eſſe in bonis patris, ut hic:ꝙ tene menti. Quæro circa hanc l.utrū ꝙ hic dicitur,non debet dos conferri, ſit uerum, ſiue matrimonium ſit ſolutum,ſiue extet.Rn̄.matrimonio conſtante loquitur lex iſta indubitanter,ſed matrimonio ſoluto, & dote ad ipſum reuerſa, debet dos conferri, ſm̄ diſtinctionem,quam dicam, j.eo.l.dotem dedit.Sed ſi hoc eſt uerum, quare non confertur iſta dos per cautionem,ut caueat de conferendo dotem,ſicut confert alia debita con ditionalia, ut ſ.eo.l.ij.§.id quoq;?Rn̄d.quia expectare illam conditionem,ꝙ filia prædecedat patri, eſt triſte.l.cum tale.in princ.& §. j.ſ.de condi.& demon.& ideo talis conditio non interponitur. Facit ad iſta.l.inter ſtipulantem.§.ſacram.j.de uerb. obli.& ꝙ habuitis.ſ.de contratab.l.illud. §.ſi.

LEX V.

Si quis. Si nepos in ptāte retētus ueniat ad ſucceſſionem pr̄s emancipati,auus ꝓ eo cogiē cōferre, niſi eū bona fide eman-

BUAH

emancipet.h.d.& eſt iſta l.aliquantulũ ſubtilis,p̃cipue in caſus poſi
tione.Dr̃ hic,ꝙ filia non põt ↄqueri, q̃a ſuccedit auo ab inteſtato,
cũ fratre:quæro,quid ad propoſitũ:nonne fratre non emancipato
neptis cũ fratre ſuccedebat æqualiter? Rñ. añ emãcipationẽ ſucce-
debat æqualiter de iure p̃torio, ſed de iure ciuili ſuus in totũ ſucce
deret.Præterea, iſto caſu iſta filia nata poſt emãcipationẽ dẽt cõfer
re oĩa bona ſua:nunc uero poſt emãcipationẽ illius nepotis nõ cõ
fert,quia emancipati inter ſe nõ ↄferũt.l.j.in fi.& l.p̃tor.§ quoties.
s̃.e.& in hoc ꝓdeſt emãcipatio fratris iſti nepoti. Dr̃ hic, ꝙ iſta rõ
nõ eſt in adoptiuo,& tñ eſt idẽ ius, nõne hoc eſt ↄ.l.illud.ad l. Aq.
& l.à Titio.de uerb.obl.ubi dr̃,ꝙ ubi eſt eadẽ rõ,& idẽ ius.Rñ.non
eſt eadẽ ſed maior,q̃a filio adoptiuo emancipato, nullo mõ ſucce-
dit pr̃ adoptiuus. Vide gl.q̃ incipit.imo maior.Itẽ uide gl.q̃ incipit
nota qđ ubi.Sol.patet ſupra proxime. Videte,nõ credo iſtã gl.quæ
incipit,imo maior,poſſe adaptari ad tex.q̃a ſm̃ hanc gl.eſſet dicen-
dũ,ꝙ iſte filius adoptiuus eſſet filius filij emãcipati,de cuius ſucceſ-
ſione minime q̃rit:ſed ſi hoc eſſet poſt emãcipationẽ, iura nãlia re
manerẽt,& iſte nepos ſuccederet æqualiter cũ filia nata poſt emã-
cipationẽ.l.iij.§.2.& 3.s̃.de ↄtab.& hæc eſt uera, intelligẽdo ꝓprie
tex.ut iacet in patre adoptiuo, ſed uolẽdo ſuſtinere gl.ꝙ ſit maior
rõ,haberemus dicere, ꝙ adoptauit penitus extraneũ in locum ne-
ptis ex filio emancipato:ſed non credo ꝙ iſte tex. haberet iſtum re
ſpectum, ſed habuit reſpectum ad filium adoptiuũ ſimpliciter, ut
habuiſtis.s̃.eo.l.j. §.is quoque. Ad id quod dicit, ubi eſt eadem ra-
a tio.Reſpondeo,[a] ꝙ eſt alia ratio,non huic cõtraria,ſed diuerſa, per
quam debet eſſe idem ius, ut habuiſtis.s̃.eo.l.j.§.is quoque.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Reſpon.Aliter ſoluunt Bal.& Imo.in l.ſi cum dotem.in prin.ſolu.mat.

LEX VI.

1 *Auus tenetur dotare neptem, & officio iudicis cogitur.nu.4.*
2 *Dos data per auum nepti,an ad ipſum,an ad patrem, & ſic filiũ reuertat̃.*
3 *Auus maternus non cogitur dotare neptem.*
5 *Frater, an teneatur dotare ſororem,remißiuè.*

a **Dedit dotem.**[a] Si auus dat dotẽ,pro nepte [b] ex filio,
b ius,qđ hẽt auus in dote,ſuccedit ille filius
ſiue inſtitutus ſiue exhæredatus.h.d.Nota caſum,quẽ tene mẽti,q̃a
eſt certe ſic, ſiue ſit inſtitutus ſiue exhæredatus:ut ſequit̃.Not.text.
ibi,quippe offm̃ aui.Ex hac l.nota primo,qđ dixi in ſummario.Se
1 cũdo no.† ꝙ auus cogit dotare neptẽ,ut hic,ibi, iõ auus ꝑꝑ filium,
&c. Et nota qđ dicit dare,& ↄcor.s̃.de in rẽ uer.l.& ideo. §.fi.lʒ gl.
dicat male.C.de dot.ꝓmiſſ.l.ult.¶ Dr̃ hic, ꝙ dos reuertit ad prẽm
non ad auum.Cõtra.C.de rei uxo.acti.§.uideamus. Sol.Hic deceſ-
ſit neptis poſt mortẽ aui:ſecus ſi eo uiuente, ut in ↄrio. Itẽ opp. s̃.
de iur.dot.l.auus.In gl.ſunt duæ ſolu.una,ibi de rigore,hic de æqui
tate.Et hoc vr̃ ꝓbare text.hic, dũ dicit occurrit æq̃tas.Alij dñt,ꝙ
hic,qñ dotauit neptẽ ꝑꝑ filiũ, & ſic cõtẽplatione filij, ibi uero ↄtẽ-
platione neptis.Iſta ſol.in ſe ſatis eſt bona, tñ q̃tũ ad hanc legẽ non
2 eſt bona, q̃a hæc lex loquit̃ in caſu dubio.iõ diſtingue † tres caſus.
c Qñq; auus dat dotẽ ꝓ nepte [c] ↄtẽplatione filij,& tũc à filio vr̃ ꝓfe
cta,iõ reuertit̃ ad eũ.l.ꝓfectitia.s̃.de iure doti.& s̃.de uulg. & pup.
ſubſti.l.ſed ſi plures.§.in arrogato.Aut dedit ↄtẽplatione neptis,&
d loquit̃ l.auus.de iur.dot. Aut eſt dubiũ [d] cuius ↄtẽplatione dedit,&
p̃ſumit̃ ↄtẽplatione filij,ut hic, & l.Quintus.§.fi.de ann.leg.ſm̃ Ia.
3 de Are.Itẽ dr̃ hic,qđ † auus cogitur dotare neptẽ.Cõtra.s̃.de neg.
geſt.l.Neſennius.Sol.Ibi loquit̃ in auia, idẽ in auo materno.Sicut
n.mater,ita nec auia, uel auus maternus cogit̃ dotare l.à filia.& ibi
no.s̃.ad Treb.&ideo gl.in l.fi.C.de dot.ꝓmiſſ.male loquit̃.Dr̃ hic,
ꝙ nõ cogitur conferre: quid ſi matrimonium eſt ſolutum tempo
re mortis aui, utrũ iſta dos debeat ↄferri filio à quo repetitur? Glo.
4 diſtinguit,& bene.† Sed quæro,ſi auus nõ uult dotare,qualiter cõ-
pelletur? Reſpondeo,iudicis officio. Caſus eſt in l.qui liberos.de ri
tu nup.ad cuius iudicis officium pertinebit taxare dotem, quanta
5 dos debeat dari.l.profectitia.§.j.s̃.de iure do.An † autem frater te-
neatur dotare ſororem? Gl.eſt in l.cum plures. §.pe.s̃.de admi.tut.
Facit l.qui filium.s̃.ubi pup.edu.& glo.in l. non omni. C.de admi.
tut.& ibi per doct.tetigi.s̃.ſol. matr.l.j.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Dotẽ.Pro concordia aduerte nunquid illud qđ obuenit nepoti ab auo
cenſeatur aduentitium.allegatur ꝙ ſic in l.qui in aliena.§.interdũ.ff.de acq.hær.
Idem ſenſit gl.& ibi Bar.in l.quæſitũ.ff.de leg.j. allegatur Bar.in l.Gallus.§.quid
ſi is.ff.de lib.& poſth.Sed Alex. in l.ſed ſi.§.in arrogato. ff.de uul. & pup.alleg.
Bar.tenere.ↄrium in auth.ex teſtõ.C.de ſec. nup.& in hac.l. dedit dotẽ. Tu dic,
aut conſtat de mente aui relinquentis nepoti ex filio ꝙ quæratur patri,& ſi con
templatione patris,& cenſeatur profectitium,& ita procedat ſecunda op.s̃.re-
lata.Aut uero conſtat de mente aui,ꝙ non uult quicquam quæri filio eidemque
patri: & tunc non quæritur contemplatione patris & dicatur aduentitium, &
procedat prima op.Et bene,ſi uideatur Bar.non uidetur in aliquo diſcrepare.
Adde conſilium Bar.131.incip. In Dei nomine amen.

b Alex. ¶ Pro nepte.uide Bar.in conſi.incip.in q. prædicta primo arguitur ꝙ di-
cta &c.no.tñ ꝙ auus non tenetur dotare neptem ex filio, ſed filius ipſe ſm̃ Bal.
fin.in auth.res quæ.C.cõia de leg.Quid aũt in patruo, & alijs ſimilibus,an obli
gati ſint ad dotandum? Vide Ang.Imo.& doc.in l.j.s̃. ſol.matr. Quid autem in
filio, & filia,an teneantur dotare matrem, uide tex.ꝙ non,& ibi Ang.& Iac.de
Are.in l.ij.C.de præſcrip.long.temp.& Bald.in l.j. in fi.C.de inoff.do.Qui l in
auo materno? vide gl.& Bar.in l.fi.C.de dotis promiſſ.& Bar.hic.

c Ale. ¶ Nepte.Vide gl.& qđ ibi dixi in l. qui in aliena. §.interdum.de acq.hær.
✻ Alex.In l.in quartam.nu. 27.ad l.Fal. PANCIR.

d Poma. ¶ Dubiũ.Vide Bar.cõſi.127.Alex.in l.qui in aliena.§ interdum.poſt gl.
ibi.ff.de acq. hære.Alex.in l.iiij.ff. ad l.falc.& conſi.7.in 3.uol.& conſi.36. in 2.
dub.1.uol.Ang.in conſi.78.inci. in Dei nomine,ad iſtud dubium.

LEX VII.

Si nepotes. Opp.ĩ.tit.j.l.j.§.ſi ſit nepos. Solu.ut ibi.

LEX VIII.

1 *Variatio uſque ad annum circa hęreditatem admittitur.*
2 *Beneficium.l.fi.C.de rep.hæ.an habeat locum in filio emãcipato,remißiue.*
3 *Item habet locum in hæreditate auita.*

a **Nonnunquam.**[a] Circa † hr̃ditatẽ admittit̃ uariatio
1 vſq; ad annũ. h. d. & eſt bona lex. In
tex.ibi,difficilius, q.d. ſi non petat bo.poſſ.intra annũ.non admit-
titur poſt.Opp.dicit̃,qđ admittit̃ uariatio,ĩ.C.de mõ mul.l.fi.& ĩ.
de bo.lib.l.nã abſurdũ.Dicit gl.hoc ſpeciale, quia hic tractat de hæ
reditate parentũ.Tu dic.ut per Dy.extra.de reg.iu.c.mutare ↄſiliũ,
lib.6.& per eundẽ s̃.rerũ amotarũ.l.de rebus.Itẽ opp.de leg.j.§ ſed
& ſi quidẽ per ↄtumaciã.s̃.e. ubi perpetuo admittitur ad cauendũ.
Sol.Ibi agnouit bonorũ poſſeſ. poſtea per ↄtumaciã ceſſat cauere:
2 hic uero ante agnitã bo. poſ. recuſauit tenere.† Quæro,an benefi-
cium.l.ultimæ.C. de repu. hęr. habeat locum in filio emancipato.
Gl.q̃ eſt ibi, vr̃ dicere ꝙ ſic, per hunc text.Quidam Vltramontani
dicunt ↄrium,ꝙ hic non repudiauit hæreditatem,ſed recuſauit ca-
uere.Ita dicit Iac.de Aret.dic ut dixi in l.ſi quis ſuus.s̃.de iure deli.
3 Item quæro † an beneficium.l.ulti.C.de repu.hæred. habeat locũ
in hęreditate auita.Ego cõſului ꝙ habeat locum.Primò habemus
hic duas gl.Prima huius l. in fi.Alia eſt gl.2.Pro hoc vr̃ text.in l.iu-
ſta interpretatione.in fi.& l.appellatione parentis.ĩ.de uerb. ſign.
& expreſſius in l.ſi quis ſuus.s̃.de iure delib.ubi tex.loquitur gene-
raliter de quolibet ſuo. Tene iſta bene menti.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Nonnunq̃.Qñ admittitur uariatio, per Bart.in l.de rebus.s̃.rerũ amot.

LEX X.

1 *Collatio, quando habeat locum inter ſuccedentes diuerſo iure.*

1 **Si filius.** Iſta eſt ſingularis lex,& bona. Videtis ergo,† ꝙ in his,
qui ſuccedunt diuerſo iure habet locum collatio. Cõ
tra.s̃.de contratab.l.filium.§.& hoc ſit ↄſequens. Sol. Inſpecto ri-
gore uerborum non habet locum collatio in ſuccedentibus diuer
ſo iure.ſed inſpecto ſenſu interpretato ſm̃ æquitatem Scæuolæ,
eſt locus collationi,qñ per uenientem per cõtratab.minuitur por
a tio inſtituti.Opp.ĩ.[a] titu.j.l.nec ipſa. ubi inter ſuccedentes diuerſo
iure non fit collatio.Sol. Hic licet diuerſo iure ſuccedant, potue-
runt tñ eodem iure ſuccedere,ſi uoluiſſent,unde habẽtur perinde,
ac ſi eodem iure ſucceſſiſſent:ibi ſecus, ut ibi no.Præterea, hic lo-
quitur qñ per contratab.totum teſtamentum irritatur:ibi uero qñ
teſtamentum tantum pro parte irritatur, ut ibi uidebitis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Opp.ĩ.Vide ĩ.ti.j. in l. pater. in 5.q. per Bar.

LEX XI.

Paulus. Iſta eſt bona lex.Opp.habetis hic ꝙ adueniente cõdi-
tione debiti,qđ poſſidebas ex una cã,incipis poſſide-
re ex alia cauſa.Simile eſt in l.fundo. C.ad leg. Falc. & l.ſub condi-
tione.de ſol.& gl.eſt.ĩ.de acq.poſſ.l.iij.§.ex pluribus.¶ Opp qđ de
bitum, quantumcunque conditio exiſtat, poſt mortem confera-
a tur.l.ij.§.is quoque.s̃.eo.Gl. ſoluit [a] duobus modis, & ambæ ſunt
diuinationes,quare dic, ꝙ lex contraria loquitur quando debetur
ſub quadam cõditione ſimplici, quæ poteſt exiſtere poſt mortem
patris.& in uita:ſed hic loquitur quando debetur ſub conditione,
quæ extat tantum poſt mortem,hoc expreſſo, & ſic patri non po-
tuit quæri.l.fi.ĩ.de ſtip.ſer.& ideo ceſſat collatio.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Glo.ſoluit.Vide Bar.in l.ſi filius.in princ.de uerb. oblig.

TITVLVS SECVNDVS.

De collatione dotis.

DICTVM eſt s̃.de collatione in genere, nunc dicitur de colla-
tione dotis in ſpecie.

LEX PRIMA.

1 *Collatio dotis fit inter ſuccedentes de iure ciuili etiam ſi non petatur.*
2 *Collatio dotis fuit introducta ab Imperatore.*
3 *Collatio bonorum fit officio iudicis.*
4 *Specialiter aliquid circa dotem conſtituendi ratio.*

BUAH

1 QVamuis. Duo dicit in princ. Primo † ꝙ collatio dotis fit, ẽt ſi non petat ꝯtab. ſed inter ſuccedẽtes de iure ciuili, quod in alijs caſib.nõ eſt.Secũ
2 do no.ꝙ † collatio dotis eſt introducta ab Imperatore,
3 alia eſt introducta ex edicto p̃toris. Tertio no.† ꝙ bonorũ collatio fit ꝑ offi.iudi.ibi,p̃tor.& in fi.ibi,ꝑarbitrũ.famil. erci.hoc ẽt no.ĩ.
4 eo.l.fi.& C.eo.l.ſi ſoror. dicã.ĩ.eo.l. pr̃ filium. Quæro,quæ † fuit ratio conſtituendi aliquid circa dotem ſpecialiter? Reſpond. quia prætor uocabat ad ſucceſſionem emancipatos per contrata. uel ab inteſtato,grauauit eos onere collationis: ſed filios in poteſtate retentos non grauauit onere collationis, quia nihil poterant habere iure iſto,niſi caſtrenſe, uel quaſi quod in collatione nõ uenit.Mõ conſiderauit Imperator,ꝙ etiam filius in poteſtate retentus, de iure iſto poteſt habere proprium.ſ.dotem, ut s̃.fami.erc.l.Pomponius Philadelphus.ideo inter fratres ne emergat inæqualitas, introduxit collationem dotis.

1 *Nepotes,& pronepotes, an conferant patruis, & quid econtra.*

§.Si ſit nepos. Iſte §.ponit qnq; caſus uſq; ad §.cũ dos.& ponit ipſos, tã breuiter, ꝙ impoſſibile eſſet breuiꝰponi:& eſt ſubtilis §.uide gl.quę incipit,hic agitur,& uſq; ibi,ſed vr̃,ponit caſum, ibi incipit ſignare ꝯtraria.Oppo. ꝙ ſolis patruis,& patruorũ filijs ꝯferat, ut s̃.ti.j.l.ſi nepotes.hic aũt dr̃,ꝙ ꝯferunt inter ſe tm̃,& ſic ꝯ primũ, ſm̃, & quintũ rñſum.Dicit gl.ſpeciale eſt in dote.Cũ.n.loco ſui pr̃is eſt, qui nõ ꝯferret fratribus: ut s̃.ti.j.l.filiũ.ergo nec ipſe ꝯfert.Iſta ſol.poſſet procedere in dote,nõ in alijs bonis neptis.Sed hic dicit ꝯferri dotẽ,& alia bona ſua,ergo male,quia q̃tũ ad alia bona, iſta rõ nõ ꝯcludit.Præterea ſi uerũ eſt, ꝙ iõ iſti nepotes nõ ꝯferant patruis, qa pr̃ eorũ nõ teneret ꝯferre, in cuius pr̃is locũ ſuccedũt nepotes, ſequeret ꝙ ubi ſola neptis eſt, nõ tenebit ꝯferre patruo,ſicut nec pr̃ eius tenet.Hoc aũt eſt ꝯ iſtũ tex.3.rñ.quare male.Vñ prima ſol.nõ eſt uera, & leges,q̃ dicunt, ꝙ nepotes ſuccedunt in locũ ſuorũ parentũ, intelligas in loco ſuorũ:hoc eſt,in gradu ſuorũ parentũ,ut ꝑinde ſuccedãt in locũ parẽtũ ſuorũ, ut tm̃ habeãt oẽs nepotes,q̃tũ pr̃ habebat,ut s̃.ti.j.l.ſi nepotes.& C.de leg.hær.aut.ceſſante.& auth.poſt fratres, & auth. de hær.ab inteſt.§.ſi igit defunctus.uerſi.his aũt.& uer. hmõi uero.tñ
a in ueritate iſti nepotes ex perſona ſua ſuccedunt[a] nõ ex ꝑſona pr̃is eorũ,cui nõ fuit delata hr̃ditas,& nepotes ꝯferunt ex ꝑſona ſua.Vñ gl.dicit ꝙ ibi ambo erãt emãcipati,hic nepos erat in poteſtate retẽtus,cui ſoli fit iniuria:qđ declara, qa ſi neptis iſta nõ ſuccederet,ille nepos ſuccederet & hẽret dimidiã: ꝑ iſtã ergo neptẽ nulla iniuria fit patruo,arg.ad hoc.l.j.§.j & §.pr̃.s̃.ti.j.& l.is.qui in ptãte.2.rñſo. s̃.de leg.p̃ſt.Et eodẽ mõ dico in ultimo rñſo, ubi ſunt duæ neptes ex eodẽ pr̃e,qa q̃libet põt dicere patruo,ſi nõ ſuccederẽ, tu iſtã dimidiã nõ haberes,ſed ſoror mea, iõ nõ fit collatio.Sed qñ eſt ſola neptis,uel plures ex diuerſis patribus,ceſſat iſta rõ,qa ꝑꝑ hoc fit patruo iniuria, iõ fit collatio. Sed certe iſta rõ vr̃ eſſe in plurib.nepotibus emãcipatis: qa unus põt dicere,ſi nõ ſuccederẽ,alius hẽret totũ,ergo nõ facio tibi iniuriã. Quare dicendum vr̃,ꝙ ultimũ rñſum huius §.intelligamus qñ erãt duæ neptes,quarũ una nõ poterat cogi ad collationẽ,quia nõ erat dotata,vñ ex eius ꝑſona in totũ denegat collatio,qa ſi ipſa ſuccederet, in nullo fieret collatio:ſed ſi ambæ eſſent dotatæ,tũc ꝯferrent patruo,ſicut plures emãcipati, qa q-
b libet eſt talis ꝯdõnis,ꝙ cogit ꝯferre,vñ nullus ꝑꝑ aliũ excuſat.[b] Facit ad p̃dicta. ĩ.de ꝯiungẽ. cũ eman.lib.l.j.§.fi.& ꝙ ibi dixi in ſolone ꝯrij.Itẽ eſt ꝯ.C.de col.l.illã.ubi neptis ꝯfert patruo.Dñt q̃dã,ibi neptis nõ habebat fratrẽ uel ſororẽ.Alij,& meliꝰ dñt, ibi loquit in collatione dotis mr̃is ipſius,quare tenet ꝯferre illis ꝑſonis, quibus mr̃ tenebat ꝯferre:ſed hic loquit in coll.dotis datæ ipſi nepti. Hanc ſol.tenẽt doct.Dy.& Cyn.ibi licet gl.ibi alr̃ dicat. ¶ Vltimo q̃ro,à quo iſta neptis erat dotata?Dicit gl.a patre,uel ab alio, nõ curo.Ita dicit gl.& bene,ſi ponimus patrẽ,uel patruũ, cui fit collatio,eſſe in poteſtate,qa ei fit collatio dotis ꝓfectitiæ,& aduẽtitiæ, ut ĩ.ea.l.§.ſi ſub ꝯdõne.& C.eo.l.filiæ dotẽ.Sed ſi ponis pr̃em,& patruũ emãcipatos, tũc oportet ponere ꝙ dos fuit ꝓfecta à pr̃e, uel ab auo,de cuius ſucceſſione agit:aliàs nõ fiet collatio,d.l.filiæ dotẽ.§.fi.tñ ho
1 die oportet ꝙ ſit ꝓfectitia,aliàs ſecus,ut C.eo.l.fi.Quæro,†q̃d de ꝓ
c nepote?[c] Rñ.idẽ ꝙ in nepote,eadẽ rõne.& facit mentionẽ tex.C.e.l.ut liberis.& iõ circa collationẽ iſtorũ nepotũ cũ patruis,dic,Aut q̃ris,an patrui cogant ꝯferre nepotibus,& certũ eſt ꝙ ſic, ut hic,& l.illã.C.eo.aut q̃ris,an nepotes cogãtur ꝯferre patruis,& dic,aut eſt unus nepos,uel plures ex diuerſis fratribus, & cogũtur conferre,ut hic.Aut ſunt plures nepotes ex eodẽ fratre:& tũc,aut q̃rit de dote uel de donatione data eorũ pr̃i, uel matri defunctæ, & illã cogunt ꝯferre,d.l.illã.Aut de dote, uel donatione data ipſis nepotibus, & tunc, aut oẽs nepotes ſunt talis ꝯditionis, ꝙ poſſent cogi ad collationẽ, & tunc ipſi,tanq̃ unus eſſet, ꝯferre cogunt patruis.l.ſi nepotes.s̃.tit.j.Aut unus erat talis ꝯditionis, ꝙ in eius ꝑſona nõ caderet onus faciendi collationẽ, & tũc propter eũ nõ ꝯfertur patruis,ſed ꝯferũt ſibi inuicẽ,ut hic.Et qđ dixi de patruis,idẽ in auunculis,amitis,& in mr̃teris.l.illã.C.de coll.Itẽ p̃dicta,uera,qñ nepotes ipſi ſuccedũt auo.Secus ſi ſucceſſiſſent primo patri eorũ, qa tũc fieret collatio, ſm̃ ꝙ pater eorũ feciſſet.l.ſi maritus.C.eo.Itẽ prædicta uera in dote ꝓfecta de bonis eius,de cuius hæreditate agitur,d.l.ut liberis.C.eo. & ideo cũ nepotes ſuccedant auo, non debent conferre dotem habitam ab eorum patre,licet gl.dubitet in d.l.illam.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Succedunt.Vide Bar.in l.qui ſuperſtitis.s̃. de acq.hær. ✠ Et in l.ij.C. de lib.præt.in l.j.§.ſi ſit filius.infra de coniung. cum emancip. PANCIR.
b Alex. ¶ Excuſatur. Adde Bal.in d.l. illam.
c Ale. ¶ De ꝓnepote?An nepotes ꝯferãt patruis,adde Bar.in l.ſi emãcipati.C.e.

§.Cum dos. Dr̃ hic,ꝙ tm̃ impẽſæ neceſſariæ detrahunt: q̃ro q̃d in utilibus?Quidã dñt idẽ, qa utiles qñq; neceſſariæ dicunt.l.j.& l.in totũ.s̃.de impẽ.Cõtraria tñ opi. plus placet,cũ utiles impẽſæ debẽt repeti, & iõ minus mulieri dẽt fieri detractio:ſicut dicimus in uiro exiſtẽte nõ ſoluẽdo.Vel meliꝰ erit in electione mulieris,ut ſi uult detrahere utiles impẽſas,cõputet dotẽ cũ augmento, quanto plus ualet dos ꝑꝑ utiles impenſas,in eo factas, ſed ſi non detraheret impenſas, tunc dẽt computare tm̃ dotem:non id, quod ultra ualet,arg.pro hoc.ĩ.e.l.ſi filia.quod no.

1 *Dos aduentitia, an ueniat in collationem.*

§.Si ſub conditione. Dicit hic,ꝙ ſiue pr̃, ſiue extraneus dotem promiſit:& ſic innuit,ꝙ dos aduentitia uenit in collationem.Cõtra.C.eo.l.filiæ do
1 tem.Solu.† Aut tractamus de collatione fienda emancipatis, & tũc dicas,ꝙ extraneus dedit contemplatione patris,& ſic eſt profectitia. Aut tractamus de collatione fienda ſuis, & tunc propriè ſtat, ſed hodie indiſtincte aduentitia non conferuntur, ut C.eo.l.fi.

1 *Collatio quot modis fit.*

1 §.Filiam. † Quæro quot modis fit collatio? Rñ.fit quatuor modis. Si q̃dẽ pr̃ pro filia dedit dotẽ, tũc fit collatio re ipſa dotẽ ꝯferendo.l.filiæ.C.e.& ꝑ multas leges. & §.huius tit.Secũdo fit collatio, tanto minus accipiendo de bonis paternis, quantum eſt dos.C.eod.l.dotis.Tertio fit cõicãdo actionem, licet inanem forte, ut aut.quod locum.C.eo.& no.hanc legem.§. cum dos.Quarto fit collatio,qñ pater promiſit,& nõ dedit, tunc fit collatio liberando filium, hic eſt caſus.& C.eo.l.ij.& ibi not.

§.Si emancipatus. Quid ſi matrimoniũ eſt ſolutum? Dic ut in l.dotem dedit. ſupra.ti.j.

LEX II.

In adoptionem filia. Opp. facto teſtõ non hẽt locum collatio.l.j.C.eo. ſed hic fuit hæres inſtitutus:ergo collatio ceſſat. Quidã dicunt, quod fuit inſtituta ab extraneo,non à patre.Alij dicũt ſpeciale in filia data in adoptionem.Sed ueritas eſt, quod hic fuit inſtituta à patre naturali,& alio committẽte edictum,ſuccedit per contratab.& eius portio eſt aucta.Pro hoc. ĩ.l. proxima.& quod uidiſtis.s̃.titu.j. l.cum emancipati. §.id quoque. Idem no. C.eo. tit. l. filium teſtamento.

LEX III.

Si filia fuerit. Dr̃ hic, ꝙ habuit neceſſe petere ꝯtab. Contra.imo potuit adire ex teſtõ,ut l.ex duobus. §.ſed illud.s̃.de ꝯta.Sol.eſt neceſſe.i.eſt utile, uel habuit neceſſe: ſi uult eodem iure cum præterito ſuccedere.Itẽ oppo.ꝙ non fiat collatio.l.filium.§.& hoc ſit conſequens.s̃.de cõtratab.Sol.Aliud eſt, cum inſtitutus petit ſibi fieri collationem à præterita,quod nõ poteſt ut ibi. Aliud cũ præteritus ab inſtituto, quod poteſt ſm̃ iſtius legis diſtinctionẽ:ita dicit gl.& poteſt bene dicere. Vel ibi quando ſuccedunt diuerſo iure: hic quando eodem.

LEX IIII.

a Si pater. [a] Opp. ꝙ legatum cõpenſetur in dotẽ. l. hmõi.§.cũ pater.s̃.de leg.j.& l.filia legatorũ.C.de leg.& ibi no. Sol.intellige ibi fuit legatũ ad dotẽ,hic autem fuit legatum non cõtemplatione dotis, & ſic non compenſatur in dotem. Item oppo. ſi eſt præterita,oportet ꝙ ſuccedat per cõtratab. uel dicat nullum: ergo perdit legatum.l.poſt legatum.de his quibus ut indi.& l.filiũ. §.omnibus.s̃.de leg.præſtan.Solu.Intellige,ꝙ uult eſſe contenta legato,& dote, nec uult ſuccedere.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si pater.Vide Bar.in d.l.hmõi.§.cum pater.& qđ ibi dixi.& licet ſolu. Bar.hic cõiter habeatur corrupta, tamen in lectu.antiquis reperitur prout hic correxi.✠ Et uide Dec.in Auth.præterea ul.not. 6.limit.poſt.Aret.ibi 2.col.2. limit.C. unde ui.& uxo. PANCIR.

LEX V.

Filius. Erronea ſucceſſio non inducit collationẽ.h. d.Ex hac l.concluditur, ꝙ ſi hæc bono.[poſſ.] legitime fuerit petita,ꝙ tenetur conferre dotem fratri, licet emancipato:ſed certe hic tractat de collatione fiẽda fratri,q eſt in poteſtate, & eſt hr̃s ſcriptus.Et hoc habetis expreſſius in l.filiæ. dotem. in fi. C.eo. & habuiſtis.s̃.eo.l.j.§.ſi ſub conditione. Dicam plene. ĩ.eo.l. pater filium.

BUAH

1 *Vſuræ,qñ ſunt loco intereſſe magis quã uſurarum,ẽt hodie ſunt permiſſæ.*

§.Filia. Opp.collatio petitur iudicis officio , ut s̃.e.l.j.in prin.
uel ex ſtipulatione interpoſita de conferendo, de qua
habuiſtis.s̃.tit.j.l.j.§.iubet.& l. ſi quis filium. §.fi. & ſic per auxiliũ
ſtricti iuris agit,ideo nõ ueniũt uſuræ.l.uideamus.§.ſi actionẽ.s̃.de
a uſur. Videte,rõ eſt iſta.[a] Qui dẽt ꝯferre,ꝑcipit fr[illegible] ex hæredita-
1 te,q̃ ſibi datur,iõ dotẽ † & eius uſuras dẽt cõferre.Sic dicimus in ſi-
mili in l.curabit.C.de act.emp.& l.Iulianus.§.ex uendito.s̃.de act.
emp.Vnde iſtę uſuræ ſunt magis loco intereſſe,quã loco uſurarũ,
& eſſent forte hodie permiſſæ per c. conqueſtus. extra de uſur.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ratio eſt iſta. Vide Bal.in l.ſi ſoror. C.eo.

LEX VI.

1 *Collatio eſt bonorum ſuorum communicatio.*
2 *Collatio quo iure , & qua ratione fuerit introducta.*
3 *Emancipatus confert emancipato profectitia.*
4 *Sui qui non ſunt,neque emancipati,an adinuicem conferant.*
5 *Emancipati ſuis non conferunt aduentitia.*
6 *Sui emancipatis qualiter conferant , & ſui inter ſe.*
7 *Filij non conferunt extraneis.*
8 *Collatio inter non deſcendentes non habet locum.*
9 *Collatio petitur officio iudicis,uel actione ex ſtipulatu , ſi fuit interpoſita ſtipulatio.*
10 *Collatio habet locum ſiue ex teſtamento , ſiue ab inteſtato ſuccedatur, & agnitam bonorum poſſeſſionem,uel aditam hæreditatem.*
Iura,q̃ dicũt collationẽ ñ hr̃e locũ ĩter ſuccedẽtes diuerſo iur̃ ſũt correcta.
11 *Collatio quomodo fiat.*

a **Pater filium.** [a] Hic intendo tractare materiã collationis,
q̃ tractat glo.C.eo.tit.l.ſi emancipati. & ibi
Cy.tractat ita male, ꝙ ex dictis ſuis nihil boni põt elicere.Si teſtm̃
rũpit,ꝑ q̃relã ꝓ parte,& pro parte nõ,ceſſat collatio:& ſil'r inter
eos,q diuerſo iure ſuccedunt.h.d. No.tex.ibi , nã & libertates.&c.
uides ergo, qđ hic nõ eſt locus collationi in caſu iſto.Opp.& vr̃ ꝙ
habeat locũ collatio,ẽt teſtõ reſciſſo ꝑ q̃relã.ut.C.e.l.ut liberis.Di-
cit gl.ꝙ in hoc lex iſta ꝑ illã corrigit:uel melius,ibi loquit̃ qñ teſtm̃
ꝑ q̃relã ĩ totũ reſcindit̃, vñ oẽs ab inteſtato eodẽ iure ſuccedũt:hic
aũt teſtm̃ ꝓ parte reſcindit̃, & hoc uerius. An aũt hodie ſit corre-
b ctũ.j̃.dicã.Itẽ opp.[b] dicit̃ hic,inter ſuccedẽtes diuerſo iure, nõ hẽt
locũ collatio,ꝯ.s̃.tit.j.l.ſi filius.Sol.licet ibi ſuccedant diuerſo iure ,
tñ poterant ſuccedere eodẽ iure, ſed hic nõ poterãt ſuccedere eo-
dẽ iure,ẽt ſi uellẽt.¶Pro declarãda mã collationis , primò q̃ro,qđ
ſit collatio?Scđo,quo iure ſit introducta collatio,& qua rõne.Ter
tiò,ĩter quos,& de quibus rebus debeat fieri collatio.Quarto,quo
1 iure petat̃ collatio.Quinto,qñ fiat.Sexto , qual'r fiat.¶† Ad primũ
redeo,& gl.declarat s̃.ti.j.in rub.dicẽs,ꝙ collatio eſt bonorũ ſuorũ
c cõicatio?[c] ¶Quare dicit,bonorũ ſuorũ?Rñ.qa ſi eſſent bona pr̃is,
magis uenirẽt diuidenda , quã cõicanda. l.filiæ.licet.C.eo.Itẽ dicit
bona ꝓpria,qa aliena nõ ueinirẽt ꝯferẽda. s̃.ti.j.l.p̃tor.§.emãcipati.
2 & l.ij.§.j.eo.tit.& C.eo. tit.l.ea demũ. ¶Secũdo † principal'r q̃ro ,
quo iure,& qua rõne ſit ĩtroducta collatio?Hic aduerte,qa hic qua
ſi oĩa intelligetis,& reperio in hac mã ſex, uel ſeptẽ iura.Et primo
fuit introducta ꝑ edictũ p̃toris,ut s̃.ti.j.l.j.in prin.& hoc habebat lo
cũ ĩter eos q ſuccedebãt, aut ꝑ ꝯ̃tab.uel ab inteſtato.l.filiũ.§.& hoc
ſit ꝯñs.s̃.de ꝯ̃tab.& l.j.§.j.s̃.tit.j.Secus ſi ſuccedebãt diuerſo iure,ut
d.§.& hoc ſit ꝯñs.& hac lege.¶ Rõ quare fuit ĩtroducta,eſt duplex.
Primò,quia ꝑ emancipatũ fiebat iniuria ſuis, iõ p̃tor collationẽ in
duxit,ſecus ſi ſuo nõ fieret iniuria.in d.l.j.§.j.§.pr̃.& §.toties.Secũ-
da fuit rõ,qa,q cqđ q̃rebat filius in ptãte retentus, q̃rebat patri:ſed
emãcipatus q̃rebat ſibijpſi,vñ uoluit p̃tor,ꝙ perinde ꝯferret filius
emãcipatus,ſicut ſi pr̃i acqſiuiſſet,ſi in ptãte mãſiſſet, ut s̃.ti.j.l.ij.§.
diuerſum.& §.ſi duo.& iõ caſtrẽſia,& quaſi, nõ ꝯferunt̃,qa patri ꝑ
nullũ acquirunt̃.ut s̃.ti.j.l.j.§.nec caſtrẽſe.Itẽ rõ quare reqrebat̃, ꝙ
d eodẽ iure ſuccederẽt,nõ diuerſo,fuit iſta.[d] Cum.n.ꝑ collationẽ ad
unũ cumulũ deducãtur,nõ debẽt diuerſo iure cẽſeri.l.eũ q ędes.de
uſuc.uel al'r, qñ diuerſo iure ſuccedũt,tũc qlibet uocabit̃ inſolidũ,
unus inſolidũ de iure ciuili,& alius de iure p̃torio,ſed ꝑ ꝯcurſum fa
ciunt ſibi partes,d.l.filiũ.per totã.Cũ ergo nullus faciat iniuriã alte
ri,ſed unus tm̃ aufert alteri quantũ ille ſibi,& ſic iniuria põt cõpẽ-
ſari,iõ collatio ceſſat.Sed ſi ueniebãt diuerſo iure, nõ tñ qlibet in-
ſolidũ,ut in caſu huius l.tũc ceſſat collatio ꝑꝑ teſtm̃, qđ ſaltẽ ꝓ par-
te ualet,ut apparebit hic in tex.& gl.Secũdũ ius apparet,ex quo eſt
introducta collatio,ꝙ eſt eqtas Sceuolę.l.ſi filiꝰ.s̃.ti.j.Cũ.n.require
bat̃ ꝑ edictũ,ꝙ eodẽ iure ſuccederẽt,ut dixi,ꝯtingebat iniquitas, ꝙ
inſtituto,q uoluit adire ex teſtõ,nõ cõferebat̃, iõ Iuriſcõ.Scæuola
ſua æqtate induxit,ut ſi per emãcipatũ fit iniuria, inſtituto adeũti,
fiat collatio,ut ibi dr̃,ꝙ eſt uerũ , ſi poterãt eodẽ iure ſuccedere,li-
cet nõ ſucceſſerãt eodẽ iure,ut ibi ſecus ſi nõ poterãt eodẽ iure ſuc
cędere , ut hic. ¶Tertiũ ius fuit ꝯſtitutio diui Pij , de qua habetis.s̃.
e.l.j. in prin. ex qua eſt introducta collatio dotis. Rõ fuit iſta,p̃tor
introduxit tm̃ collationẽ ĩ emãcipatis, ꝙ ꝯferãt ſuis propter rõnẽ,
qa ſui tanq̃ nihil hñtes,cũ q̃rant oĩa patri, nõ pñt ꝯferre.Sed Impe
rator oĩa ꝯſiderans,ꝙ ſui pñt aliqđ hr̃e ſ'm iſta tp̃a,ut dotẽ,iõ intro
duxit,ut ſui dotẽ ꝯferãt.ut s̃.e.l.j. ¶Quartũ ius fuit Leonis Impera
toris,qui fecit ꝯſtitutionẽ.l.ut liberis.C.eo.ti.per q̃ ꝯſtitutionẽ eſt
introductum ultra iura antiquorũ, hæc lex.Nã iure antiquorũ nõ
erat introducta collatio, niſi in deſcẽdentibus per lineã pr̃nã, ho-
die ſiue loquimur de deſcẽdentibus per lineã pr̃nam , ſiue ꝑ lineã
mr̃nam,hẽt locũ collatio , d.l.ut liberis.Itẽ de iure antiquo in ſuis
erat introducta collatio tm̃ in dote:ſed per l. ut liberis.eſt introdu-
cta collatio donationis ꝑꝑ nuptias.Tertio ibi,in fi.dr̃, ꝙ emãcipa-
ti ꝯferũt ꝓfectitia, ꝙ de iure antiquo nõ reperiebat̃ , imo inter eos
ceſſabat collatio,ut s̃.tit.j.l.j.in fi.& l.ij.§.ſi tres.& l.p̃tor.§.quoties.
Rõ q̃ mouit Imperatorẽ ibi, fuit æqualitas ſeruanda inter fratres,
& tales perſonas,ut ibi dr̃ ĩ tex.ibi,æquitatis,&c. Quintũ ius fuit in
troductũ ꝑ Iuſtinianũ.C.eo.l.illã. per quã addit duo.Primo quia ꝑ
Leonẽ.ĩ l.ut liberis.erat ꝓuiſum ſolũ de nepotibus,& ꝓnepotibus
inuicẽ ſucce[illegible]ẽtibus:ſed ſi ſuccederẽt cũ materteris, uel auunculis,
non erat ꝓuiſum,de quo ipſe in illa.l.ſtatuit, de patruis tm̃, & ami-
tis erat ꝓuiſum de iure antiquo,ut.s̃.e.l.j.§.ſi ſit nepos.qđ ẽt ibi de-
clarat̃.Secũd[illegible], qa de iure antiquo erat bñ declaratũ de dote data ꝓ
nepte,d.l.ut liberis.& §.ſi ſit nepos.ſed de dote data matri ipſius ne
ptis,nihil erat dictũ , iõ hoc fuit introductũ ꝑ Iuſtinianũ.Rõ fuit ,
æqualitas ſeruãda inter tales ſucceſſores,ut ibi pꝫ. Sextũ ius fuit eiuſ
dẽ Iuſtiniani in l.ult.C.eo. Nã cũ de iure antiquo ꝯferebant̃ aduẽ-
titia, ut s̃.l.j.§.ſi ſub ꝯdõne.& C.eo.l.filiæ.Impator Iuſtinianus ſta-
tuit hodie aduẽtitia nũllo mõ ꝯferri.Rõ fuit iſta,cũ.n.de iure anti-
quo aduẽtitia patri q̃rerẽtur.l.placet.s̃. de acq.hære.& j̃.ſi à paren.
qs fue.manumiſ.l.j.§.j.iõ æquũ fuit , ut fieret collatio oĩum q̃ patri
fuiſſent q̃ſita,ſi in ptãte mãſiſſent,ut s̃.ti.j.l.ij.§.ſi duo.Sed cum ho-
die aduẽtitia nõ q̃rant̃ patri ꝑ tit.de bo.mat.& de bonis q̃ liberis.iõ
fuit ſtatutũ,qđ nõ ꝯferant̃:qa eſt eadẽ rõ in eis,q̃ eſt in caſtrenſi, uel
quaſi.l.j.§.nec caſtrẽſe.s̃.ti.j.Septimũ ius fuit introductũ ꝑ Iuſtinia
nũ.ꝑ auth.ex teſtõ.C.eo.& in corpore vñ ſumit̃ per quã introdu-
cit̃,qđ ex teſtõ, & ab inteſta.habeat locũ collatio , cũ ex teſtõ olim
ceſſabat,ut hac.l.& C.eo.l.j.& s̃.eo.l.ſi filia.cũ ſim.Et erat rõ olim,
quia ꝯſiderabant legiſlatores,ꝙ ſi teſtatores uoluiſſent aliquid dice
re de collatione,dixiſſent in teſtõ, & tũc haberet locũ,ut j̃.l.proxi.
Sed Iuſtinianus cogitãs ꝙ teſtõr mortis cogitatione p̃uentus,non
põt oĩa dicere in teſtõ,iõ induxit qđ ex teſtõ, & ab ĩteſtato habeat
locũ collatio,niſi ꝯ̃riũ dictũ fuerit in teſtõ.Rõ fuit, quia pr̃ vr̃ uel-
le,ꝙ ſemꝑ inter filios ſit æqualitas . ¶Tertio q̃ro principal'r inter
quos habeat locũ collatio,& de qbus rebus,& declarabo ꝑ quinq;
3 q.¶Primò q̃ro,† an emãcipati emãcipatis ꝯferãt?Gl.fi.in l.ſi emã-
cipati.C.eo.dicit ꝙ nihil ꝯferat emãcipatus emãcipato, ꝑ illã legẽ,
& ꝑ l.j.in fi.s̃.tit.j.& l.p̃tor.§.quoties.cũ gl.in uer.his ſolis.eo ti.&
l.fi.§.ſi tres.Sed gl.1.illius legis dicit ꝯ̃rium,ꝙ emancipati emanci-
patis ꝯferant profectitia.alleg. l.filiæ dotẽ.eo.ti.& illã opi.tenebat
Accur.& Franc.eius filius,alia erat opi.Azo, uidelicet,ꝙ l.filiæ.ni-
hil ad ꝓpoſitũ , quia ibi dr̃ , ꝙ ſuus ꝯfert emãcipato dotẽ ꝓfectitiã,
& merito hoc fuit ſtatutũ,qa cũ emãcipatus ꝯferat ſua oĩa, merito
ſibi dẽt ꝯferri dos ꝓfectitia,ne emergat inæqualitas.Sed cũ inter pe
nitus emancipatos nulla ſit facienda collatio, ceſſat illa rõ. Vñ illud
uerbũ,multo magis,poſitum ibi in gl.nõ ꝯcludit. Fateor tñ,ꝙ opi.
Accur.eſt uera, & l.filiæ.& oẽs leges antiquæ in hoc corrigant̃,ut
l.ut liberis.in fi.eo.ti. & añ illã legẽ uerũ dicebat Azo. ſed poſt l.ut
liberis.uerũ dicit Accur.Nõ ob.de ꝯiũgẽ.cũ emã.lib.l.j.§.pe. qa rñ
de,ut ibi dicet̃.¶†Secũdò q̃ro,qđ de his q neq; ſunt ſui,neq; emã-
4 cipati , utrũ inuicẽ fiat collatio.& de qbus rebus?Gl.in l. ſi emanci-
pati.dicit ſimpl'r eſſe idẽ qđ in emãcipatis. Aduerte, aliquẽ nõ eſſe
ſuũ,neq; emãcipatũ, põt ꝯtingere duobus modis.Primo,qđ nõ eſt
ſuus,neq; emãcipatus,tñ eſſe potuit, ut nepos natus ex filio emãci
pato,poſt emãcipationẽ , iſti ꝯferũt eodẽ modo ſicut emãcipati.l.
ſi nepotes.s̃.tit.j.cũ multis alijs legib.illius ti.Itẽ in dato in adoptio
nẽ,& nato ex eo, ut s̃.eo.l.filia in adoptionẽ.& l.j.§.is quoq;.s̃.tit.
j.Quidã ſunt q nec unq̃ fuerũt ſui,nec emancipati, nec eſſe potue-
rũt , vt deſcẽdẽtes ꝑ lineã fœmineã,& iſtis de iure antiquo nõ fie-
bat collatio, hodie ſic,ꝑ l.vt liberis.& inuicẽ ꝓfectitiã ꝯferẽt ſicut
emãcipati,vel retẽti in ptãte,ut ibi dr̃.Differũt tñ ĩ collatione ſim-
plicis donationis,vt dixi.s̃.ti.j.l.j.§.nec cãſtrẽſe.¶Itẽ q̃ro,an nepo
5 tes ꝯferãt patruis,& eꝯ̃? Dic vt dixi.s̃.e.l.j.§.ſi ſit nepos.¶†Tertio
q̃ro,vtrũ emãcipati ꝯferãt ſuis?Et gl.ĩ d.l. ſi emãcipati. dicit qđ oĩa
ꝯferũt,& vide gl.ĩ d.l.ſi emãcipati.& l.j.in fi.s̃.ti.j.&ꝑ oẽs leges illiꝰ
ti.p̃cedentis. Tu verò dic al'r. Si loquimur de iure antiquo, emãci-
pati ſuis conferunt oĩa, vel partẽ,ſ'm diſtinctionem, quã dedi in l.j.
§.ſi

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Pater filium.Ad hanc l. uide quod dixi poſt Bart.in l. filiæ dotem. C.eo.
b Ale. ¶ Itẽ op.Et uide ſeptẽ no.regulas poſitas ꝑ Bal.in materia collationis ĩ l. quoniam nouella.in prin.C.de inoffi.teſta. ✠ Et cõtra Bar.hic tenet Dec. in l. ſi emancipati nu.16.C. de colla.
c ✠ Cõicatio.Adde Dec.in rub. C.de colla.eo.tit.& hic omnia reaſſumit Bar.in l. ſi emancipati ubi doc. C. de colla. PANCIR.
d ✠ Iſta.Adde Alex.in l.ſi emancipati.nu.9.C. de colla.

BUAH

§.ſi ex dodrante.ſ. tit.j.Si q̄rimus de iure hodierno, dico qđ ſicut
olim emancipati non ꝯferebāt caſtrēſe,uel quaſi,ut l.j.§.nec caſtrē
ſe.ſ.tit.j.ita hodie non ꝯferunt aduentitia.ut C.eo.l.ult.Rō,quia ſi
a in poteſtate māſiſſet,pr̄i nō q̄ſiuiſſet [a]; & ſic eſt eadem rō,quæ in ca
ſtrenſibus, præterq̄ in fructibus, quos patri q̄ſiuiſſet ſi in poteſtate
manſiſſet,ideo illos fructus,uel quātū ex fructibus eſt lucratus,for-
te ꝯfert ſi eſt eadē rō, q̄ olim erat:& hoc cōiter tenent doc. Vltra-
6 mōtani & Citramontani.¶†Quarto q̄ro,utrū ſui ꝯferant emācipa
tis,& q̄? Rñdet gl.in l.ſi emancipati.C.eo.& dicit, qđ ſui emancipa
tis ꝯferunt,ſed nō oīa,quia nō niſi ꝓfectitia.Aduerte,ſui.n.pñt hr̄e
ꝓfectitia diuerſi generis,quædā ob cām,quædā ſine cauſa:& qñ ob
cām,pñt eſſe multæ cauſæ,quas plenè expediui. ſ.tit.j.l.j. §.nec ca-
ſtrenſe.dic ut ibi,& eodē modo,quo ꝯferunt ſui emācipatis.ꝯferūt
ſui inter ſe ꝑ eaſdē legis. ¶Sed poſſes opponere.Ego uideo ex p̄di
ctis dr̄iam inter ſuū,& emancipatū, nonne ſublata eſt dr̄ia pr̄iæ po
teſtatis,& emācipationis? Rñd.uerū eſt, quo ad ſucceſſionē, ſecus
quo ad collationē.Ita no.in d.l.ſi emācipati.Facit qđ no.in auth.ex
7 cā.de lib.p̄te.¶†Quinto q̄ro,[b] an filij ꝯferāt extraneis nō deſcēdē
b tibus? Rñ.nō, caſus eſt in l.p.C.cōia utriuſq; iudi.& in d.l.ſi emāci
8 pati.in t.gl.in fi.¶†Vltimo circa hoc q̄ro, an alij nō deſcendentes
alicui ſuo ꝯſanguineo inter ſe ꝯferant? Rñ.collatio inter nō deſcē-
dentes nō eſt inducta iure, ideo ceſſat.l.illam.C.eo.& l.ulti.C.cōia
9 utriuſq; iud.& doct.tenēt in d.l.ſi emācipati.¶†Quarto q̄ro prin
cipaliter,quo iure petat̄ collatio? Rñ.uel iudicis officio, ut ſ.eo.l.j.
in prin.& no.in l.ſi ſoror.C.eo.tit.& l.proxi.uel actione ex ſtipula
10 tu,ſi eſt interpoſita,ut ſ.l.proxi.in fi.¶† Quinto quero principali
ter,qñ habet locū collatio? Rñ.collatio habet locū,primo.ſiue ſuc-
cedatur ex teſtō hodie, uel ab inteſtato, ut.C.eo.auth.ex teſtō.licet
olim aliter eſſet, ut dixi ſ.in 2.q.principali.ideo puto, ꝙ iſta iura,q̄
diſtinguunt,utrum eodem,uel diuerſo iure ſuccedant,ſint corre-
c cta:[c] quia eorū ratio ceſſat, quia quocūq; iure ſuccedant, hodie ſa-
tis eſt ut ſ de acq.hęr.l.qđ ſi dubitet.& ſ.de lib.& poſthu.l.Gallus.
§.ſi eius.in fi.Itē dico ꝙ collatio hēt locum poſt agnitam bon.poſ.
11 ut l.prętor.in prin.ſ.ti.j.uel poſt aditā hr̄ditatē,ut hic patet.¶†Sex
to & ultimo puincipaliter q̄ro,qūo fiat iſta collatio? Rñ.fiet, uel ca
uēdo,uel ꝯferēdo re ipſa,uel tāto minus accipiēdo,uel actionem cō
ferendo,uel liberando cohæredes, & hæc oīa probantur.ſ.tit.j.l.j.
§.iubet.cum ſeq.uſque ad §.id quoq;.& quod dixi.ſ. eo.l.j.§.filiam.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quæſiuiſſet Nunquid fructus aduentitiorū conferātur? adde Bal in au
thē.ex teſtamento.in 9.& 14.q.C.de col.& cum Bar.etiam trāſit Ang. in l.fi.C.
eo.per illum text.à contrario ſenſu.& idem ſenſit Cy. in l.ſi emancipati.eo.titu.
b Alex. ¶ Quæro..Adde tñ ꝙ ille qui nō ſuccedit titulo vr̄i, uel ſingulari,& hr̄di
tatē repudiat,nō tenet̄ cōferre.l.ex cauſa.& ibi Bal.C.famī.erci.& j. eo.in l.fi.
c ※ Correcta.Adde Alex.in l.ſi emancipati.nu.10.ubi Aret.col.2.uer.tertio ad-
de poſt alios. C. de colla. PANCIR.

LEX VIII.

Pater nubenti. [a] Verba enunciatiua per modum ꝯdōnis ꝓlata,exceptionē inducūt.h.d.¶No.ex lege iſta ꝙ ex teſtō eſt locus collationi,ſi hoc iubet teſtōr.Secundo no.qđ dixi in caſu & examina,ut dixi.j.de dona.l.ex hac ſcriptura.

LEX IX.

Fuit quæſtionis. [a] Qui nō uult hæreditatē, nō cogitur ad collationem.h.d. in ſumma.

ADDITIO.

a ¶ Fuit quæſtionis.Vide Pau.de Ca.in l.illud in vlt.uerbis.C.de colla.

TITVLVS OCTAVVS.

De ventre in poſſeſſ.mittendo,& curatore eius.

CONTINVATIO patet ex prin.l.j.Quærit gl.j.an hæc bo.
poſſ.ſit iuris,vel facti? Et dicit ꝙ eſt facti, non iuris:q̄a nudam detē
tionem tribuit,arg.l.j.in fi.j.ex quib. cau.in poſſ.ea.& no.in l.ſi fi-
nita. in gl.magna.in §.Iulianus.ſ.de dam.infec.Secundò quærit gl.
quare non præmiſit de bo. poſſ. ſm tab. cū per illam tribuatur ius,
ſicut per ꝯtab.Rñde,vt in gl. Tertio no. hic loquitur de ventre in
poſ.mit.& de cur.eius.De prima parte tractat.l.j.vſq;ad §.quoties.
De ſecūda parte tractat̄.in §.quoties.vſq; ad fi.legis.Tertiæ in alijs
legib.ponunt̄ q̄ones pertinentes cōiter ad totā rub. & ad totū tit.

LEX PRIMA.

SIcuti. [a] Opp.& vr̄ ꝙ etiā titu.de ꝯtab. prouiderit circa naſcituros,vt l.j.in prin.ſ.de con
tratab.Solu.Ibi prouidet circa naſcituros, poſtq̄ tñ
ſunt nati: ſed hic titulus prouidet dū eſt in ventre.
Item opp.dr̄ hic,vice ꝯtab. Contra, imo hoc edi-
ctū hēt locū iure bo.poſ.ſm tab.& ēt ab inteſt.vt j.
ea.l.§.ſi filius.& l.vbicunque.& l.fi.Solu.quod dicit, iure bo.boſſ.
contratab.debet exponi eo iure quo datur contratab.bo.poſ.quod
eſt vigore ſuæ iuriſdictionis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Sicuti.Sed j.quantum tempus hæc miſsio petenda ſit. vide Bald.in l.
fi.in 7.col.in 4.quæſt.C.vnde legi.

1 *Decretum iudicis eſt nullum,cum deficit ius ex parte petentis.*

§. Prægnantem. Opp.j.ea.l.§.ſi filius.vbi ſufficit, ꝙ putaret p̄gnās.Solu.intellige & dic,ꝙ re-
quirit̄ ꝙ ſit p̄gnans,vt no.j.ea.l.§.ſi ea.¶Vltimò collige ex §.iſto.
1 ꝙ† decretū iudicis eſt nullū,qñ ius deficit ex parte petentis, vt hic,
& in l.j.§. hæc verba. j. ne vis fiat ei. & l. cum verò.§.ſubuentum.
de fideicom.lib.dixi ſatis plenè in l.iuſtè.j.de acq.poſ.

§. Toties. Quæro, q̄ eſt ratio huius ver.? Vos habuiſtis.ſ. in prin.legis,ꝙ mittit̄ ī poſſeſsionē eo iure, quo
datur ꝯtab.ſed exhæredato non dat̄ ꝯtab.l.nō putauit.in princ. ſ.
de ꝯtab.ergo exhæredatus venter non admittetur. Itē ſm dictum
huius.§.habet iſtam rōnem:quia ſi aliquis eſſet qui eū pręcederet,
ſine dubio non mitteretur in poſſeſsionem.l.cū emancipatus.§.j.
de ꝯtab.& vidiſtis.j.eo.l.vbicunq;.Hoc p̄miſſo opp.dicit hic,ſi ex
hæredatus non eſt.Contra, venter non pōt exhæredari:q̄a nō pōt
cōmittere cām ingratitudinis.l.ſi q̄s in ſuo.§.j.C. de inof.teſt. Sol.
Concedo opp.quia nō pōt hodie exhæredari,vt ibi,no.ſ.de lib.&
poſth.l.ſi poſthumus.& l.maximū vitium.C.de lib.præt.vel exhæ-
re.& ſic venter exhęredatus mittit̄ in poſſeſsionē hodie. ¶Itē dr̄
hic,ꝙ inter ſuos hæredes,& ſic innuit, ꝙ natus ex emancipato nō
mittit̄:ꝯ,vt j.ea.l.§.ēt ex emancipato.& §.ſi filius.in §. fi. Rñd. qđ
hic dicit,ſuum,dic hoc eſt primū locū tenentem in ſucceſsione ex
cā.Nō intelligas ſuū,i.in p̄tāte.Prætor.n.vocat emancipatos, ſicut
ſuos.Itē opp.j.eo.l.fi.& l.vbicunq; vbi mittitur in poſſ. venter, q̄
non eſt pariturus ſuū.Sol. Intellige ſuos hæredes, quocunq; mō.
Vel melius,ſuos hæredes,hoc eſt,liberos vocat eo iure,quo ad ꝯta
bu.bo.poſ.ſed alios vocat alio iure,hoc eſt ex virtute aliorum edi-
ctorum.Tene quam vis,non curo.

1 *Exhæredatio facta ſub conditione,quando valeat.*
2 *Maſculinum prolatum à lege in odioſis concipit fæmininum.*
3 *Indefinita legis,etiā in odioſis æquipollet vniuerſali:ſecus ſi eſt prolata ab homine.*
4 *Poſthumus hodie non poteſt exhæredari.*

§.Sed & ſi incertum. No. tex. ibi, æquius. n. &c. Oppo.dr̄ hic,æquius. Cōtra
imo non eſt æquū de alieno largiri.l.ſi cū filius. in prin. j. de don.
Sol.expone æquius,i.minus iniquè.¶Itē opp. dr̄ hic, aliquo caſu.
Contra,imo ſemꝑ admittitur.Cū.n.exhæredatio ſit facta ſub ꝯdō
ne,hō valet.l.iij.§.purè.ſ. de lib.& poſth. Sol. Exhr̄datio facta ſub
ꝯdōne, q̄ hēt ſuſpendere exhęredationē poſt natiuitatē nullo mō
valet,ſed hic poſt natiuitatē non ſuſpendit, iō valet.Iſta ſolutio nō
vr̄ vera:quia hic in fi.loquit̄ de poſthumo ſub ꝯdōne exhęredato,
quæ pōt ſuſpendere.Dicit gl.intellige exhæredatum in defectū ꝯdi
tionis poteſtatiuæ,aliàs eſſet ꝯ dictū.§.purè.Iſta ſol. non eſt vera:
q̄nia in defectū ꝯdōnis poteſtatiuę exhęredatio non eſt neceſſaria.
1 l.ſuus quoque.ſ.de hær.inſt.Iō†debes ſcire, & dicere ſic. Aut ꝯdō
exhæredationis nullo mō pōt ſuſpendere exhæredationē poſt na-
tiuitatem poſthumi,& valet,vt hic in verſi.quare. Aut pōt ſuſpen
dere poſt natiuitatem,& tunc, aut eſt facta exhæredatio in defectū
ꝯdōnis poteſtatiuæ, & valet,vt hic no.Aut eſt facta in defectum ꝯdi
tionis caſualis:& tunc, ſi quidē ꝯdō exhæredationis extitit ante na-
tiuitatē poſthumi,ita quod exhæredatio eſt purificata, & tunc va-
let:aliàs ſecus.l.poſthuma.& l.cū poſthumus.ſ.de lib. & poſthu.&
quod ibi no.¶Itē opp.dr̄ hic,ꝙ ſi filius naſcatur non comprehen
dit filiā. Et ſi dicis, vnum non comprehendit plures.Cōtra,maſcu-
linum cōprehendit fęmininū.l.j.j.de ver.ſig.Sol.hic in exhæreda
tione,quæ eſt odioſa.l.cū q̄dam.ſ.de lib. & poſthu. & iō dicit ple-
2 runq;.j.de ver.ſig.l.pronuntiatio.in princ.Doct.†intelligunt hoc
verū,qñ in caſu odij profert̄ ab hoīe.Secus ſi maſculinum ꝓfertur
à lege in caſu odij:q̄a tunc indiſtinctè comprehendit fęmininū.l.ſi
quis id quod.ſ.de iuriſ.om.iud.& no.in l. ſi quis in tantā. C. vñ vi.
¶Itē dr̄ hic,qui exhæredat filium,intelligit̄ exhæredare vnū tm̄.ꝯ
in l.vtrū.ſ.de reb.dub.& l.ſi quis ita.§.j.ſ de teſt.tut.Sol.Poſſumus
dicere, ꝙ hic vnū expreſsit, ſed in ꝯrijs eſt locutus indefinite. Vel
3 melius,† hic tractamus de odio, vñ indefinita vniuerſali nō æqui-
pollet,vt hic,& l.ij.ſ.de lib.& poſth.Et hoc eſt verū, qñ indefinita
ꝓfert ab hoīe,ſed qñ à lege,tunc æq̄pollet vl̄i:q̄a non eſt,rō quare
magis referat̄ ad vnū quā ad aliud,imo plus, ſi lex loquit̄ in perſo-
a na vnius ſingularis, vr̄ loqui vniuerſaliter,& illa ꝑſona videt adie-
4 cta gratia exempli,vt in prima conſtitutione Cod.in fi.¶†Vltimò
no.ꝙ hodie poſthumus non poteſt exhæredari,vt dixi.ſ.

ADDITIO.

a IO.FR.RV. ¶ Singularis.De iſto dicto vide Iaſ.in l.ex duobus. in princ.ſ.
de vulga.& pupil.ubi alleg.pro no.& limit.vt ibi per eum,& in l.qui filiabus.§.
j.ſ.de lega.j.

§.Si

BUAH

§.Si venter. Contra iſtum §.opp. quia imo uenter debet mitti in poſſeſſionem:quia poteſt eſſe ſuus ali quo caſu,ſ.repudiantib.inſtitutis. Vnde ob. ſ.proximo. §.Sol.Dicit gl.illud dictum non extendendum,quod ad iſtum caſum porrigatur.Tu dic,qñque conſiderato præſenti ſtatu, poſthumus nõ eſt neceſſarius ſuus, tunc non datur uentri bo. poſſeſſio , ut hic, licet poſſet accidere ꝙ ſuus naſcatur.Qñq; conſiderato pñti ſtatu,eſt du bium,& tunc ſemper uenter in poſſeſſionẽ mittitur,ut.ſ.§.proxi.

§.Rectiſsime. Opp.& ſolue, ut in gloſ.

§.Si filius. Opp.glo.de l.cum emancipatus. §.qui duos.ſ.de contratab.Sol.ut ibi, ideo nepos non habet contratab. quia eſt qui eum præcedat.

1 *Pace facta de occiſione, uel uulnere,non tollitur accuſatio , quæ competit ad uindictam publicam.*

a §.Si ea. [a]Not.tex.in fin. qui & ſi non tm̃ parenti , &c.Dicitur hic,ꝙ debet cõſtare ſummatim,an ſit uxor.Cõtra imo debet ꝯſtare plenè.ſ.eo.l.j.§. prægnantem.Sol.dicit gl.ꝙ debet cõſtare plenè,ꝙ ſit uxor,de alijs queſtionibus ſummatim:& qđ in ꝯrio dicitur,intellige, ꝙ ſufficit conſtare ſummatim.Item opp.de l. ubicunq;.§.interdum.ĵ.eo. ubi dicitur plenè cognoſcendum.Sol. ut ibi uidebitis. ¶ Vltimo ex hoc.§.in fi.cum glo.no.ꝙ quis naſci
b tur magis Reip.quàm parẽtibus.Et hoc inducitur ad q. [b]†ꝙ ſi fiat
1 pax de occiſione, uel uulnere, quod ꝓ hoc pōt tolli actio q̃ compe tit iniuriato:ſed non accuſatio, quæ cõpetit ad uindictam publicã, ut hic, & hoc probatur in l.ij.ſ.ad Syllan.& quod ibi not.Dyn.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si ea.No.plene eſſe cognoſcendũ de matrimonio,& adde quod non ſufficit probare,quem fuiſſe in poſſeſſione matrimonij ſm̃ Bald.in l. j.C.de ferijs.
b Ale. ¶ Ad quæſtio.An ſufficit habere pacem de occiſione, uel uulnere,uide Bar. in l.j.poſt princ. ſupra de iniurijs.

§.Quoties. Hic incipit Iuriſconſ. tractare de ſecunda parte rub.ſ.de cu.dan. bo.& uen.

§.Mulier. Dicitur hic, in hanc rem curator ꝯſtituendus eſt quæro,quis eſt curator,qui poteſt diminuere cau ſa ueſtiendi uxorem &c.Dicit gl.Curator cõſtitutus uentri,& bonis.Dicit gl.ſuper uer.conſtituendus.uide gl.in l. curator.ĵ.e.quæ dicit melius. Nam curator uentris habet curam iſtam , ut præſtet uentri neceſſaria ad uictum, ſed ad curam curatoris bonorum eſt, ut faciat alia, quæ ſunt neceſſaria ad bona.

1 *Sequeſtratione prohibita,an ſit prohibita pernumeratio,& deſcriptio.*

§.Eligitur. No.tex.obſignare nõ dr̃e:ſed tantum pernumerare, &c.No.ex hoc tex.multoties hr̃s mittitur in poſ.ex edicto diui Adria.uel alio mō, & reſeruatur quæſtio proprietatis certæ ad petitionem contradicturi:poterunt pernumerari,& deſcribi bona , ut poſtea facilius probetur quid contradictor poſſit uendicare, arg.huius tex.qđ tene mẽti. ¶†Item [a] no.ex hoc
1
a tex.ꝙ in illis caſibus,in quibus eſt prohibita ſequeſtratio,non tñ eſt prohibita pernumeratio,& deſcriptio , ut hic.Non obſt.C.de iure fiſc.defenſionis.lib.10.quia ibi loquitur in deſcriptione , q̃ eſt idẽ, quod executio , uel in fiſcum incorporatio. v. g. Eccleſiæ faciunt impingi in rebus eorum aliquod ſignum , uel aliquam literam. ut talis res eſt talis eccleſiæ.& iſta talis deſcripto eſt prohibita, ut ibi: ſed pernumeratio, & deſcriptio , ut ſciatur quot ſunt res bene pōt fieri,& eſt permiſſa , ut hic.& l.ſi quis poſt hac. C. de bo.dam.Facit ad prædicta quod habetis.ĵ. proxi.§.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Item.Adde Bar.in l.imperatoris.§.fin.ĵ.de appel. & in l.j.C.de prohib. ſeq.pecu.& quod no.Bar.in l.poſt contractum.in fi.ĵ.de do. & in l. facultas.C. de iure fiſ.lib.10.& Bal. in d.l.j.C.de prohi.ſeque.& ibi limita,niſi fieret deſcriptio cum iniuria, ut in deſcriptione ſupellectilium.

§.Item ait. Vide gl.ſuper uerb.curatore,& ſic uides,qđ qñ daẽ curator bonis,pñt oẽs res ꝯſcribi,ut hic, & habuiſtis.ſ.ꝓxi.§.Itẽ no.tex.& ibi, & inuẽtariũ rerũ faciẽti,ꝙ cura tor datus bonis dẽt facere inuentariũ,ut hic,& l.j.ĵ.de cur.bo.dan.

LEX V.

Curator ventris alimenta.

Curator. Vide glo.quæ incip.uel uſura, & not. ipſam , licet aliud no.ſupra eo.l.j.§.ſi mulier.& ibi dixi.

LEX VI.

Extraneus. No. qđ extraneus uenter mittitur in poſſ.uide bitis.ĵ.e.l.proxi. & l.fi. quod not.

LEX VII.

Vbicunque. Intelligendo, ſ.ꝙ quilibet poſthumus & extraneus mittatur in poſſ. quod intellige, ſi non habet aliunde,unde ſe alat,ut ſ.l.proxima.

1 *Actionem præiudicialem,an ſit dare , per quam dicat quis ſe pronuntiari agnatum uel cognatum,uel ut pronuncietur aliquis ſuus frater.*

§.Interdum. Iſte §.nõ reperit alibi ſm̃ Dy.& eſt multum not.& ẽt difficilis. Opp.ſ.eo.l.j.§.ſi ea.ubi , qñ uẽter mittit in poſ.ſufficit ſummaria cognitio.Gl.dicit ibi,pete bat mitti agnatus,nõ uẽter pariturus ſuũ.Nõ placet, ga ibi dicit,vl nurus,& ſic tractatur de deſcendentibus, qui ſuccedunt aſcẽdentibus.Alij dñt,& hic loquitur,qñ reſiſtentes ſunt de liberis,ſed ibi lo quitur,qñ reſiſtentes ſunt extranei,uel nulli.Iſte poteſt eſſe melior. Vel aliter, qñ uenter eſt pariturus ſuum,ſi uult mitti in poſ.ut in ea ſit uſq; ad tp̃s pubertatis,tunc debet adhiberi plena cauſæ cognitio, ut hic.Si uero uult in ea permanere uſquequo naſcatur , tunc adhibetur ſummaria cognitio,ut ibi, & tũc nato poſthumo,oportet ꝙ
1 petat ſe mitti in poſ. ex Carbo. edicto. per tit.ĵ.ad Car.¶†Vltimo poſſum determinare quæſtionem, quã dixi me dicturũ hic in l.ſiue contratab.§.fi.ſ.de lib. agno.an ſit dare actionem præiudicialẽ, per quã dicat quis ſe pronuntiari agnatum , uel cognatum eſſe, uel non, ut pronuntietur aliquis ſuus frater,uel non.Tex.in d.l.cõtratab.in fi.uidetur uelle,quod nõ habeat locum niſi in ſuo.Sed tex. hic facit in contrarium. Dicit. n.oẽs controuerſias, & ſic vr̃ ꝙ habeat iſtam confeſſoriam,uel negatoriam, per quam pronuncietur agnatus,uel cognatus, ut hic.Sed poſſes dicere , hæc quæſtio ſtatus mouet incidenter:quia principaliter hic petitur hæreditas, & qõ agnationis , uel cognationis uenit incidenter. Sed tñ.idem puto ſi quæſtio agnationis uenit principaliter, ut ĵ.de Carb.l.de bonis.§. ita demum.& in multis locis.Et hoc tenet Inn.in c. tuam. extra.de ord.cog.& Io.de Blon. inſti.de ac. §.præiudiciales.licet iſtam. l.nõ alleget.Non ob.l.iij.§.fi.ſ.de lib.agn.quia fateor,ꝙ non hñt locum illa ſenatuſconſulta, uel actiones præiudiciales ex illis ſenatuſc. ſed tantum habent locum aliæ præiudiciales. Pro hoc facit qđ habetis in l.non nudis.C.de proba.per gl.& doc.ubi dicitur,ꝙ poſſum eſſe in quaſi poſſeſſione fraternitatis & per conſequens habeo petitorium:quia ſi competit quaſi poſſeſſorium , ergo petitorium.

LEX VIII.

Si ventris. Opp.de l.j.C.de fal.ſol.dicit gl.uno modo, & magis:uel uerius, qñq; accuſatio de partu ſuppoſito , uel adulterio fit directo propter partum, & iſto caſu uocatur tuto res,& iſto caſu differtur , ut hic. Quandoque fit ut mater puniatur tantum , & tunc non differtur.l.j.C.de fal.& ibi per Cy.

LEX IX.

Poſthumus. Oppo. ꝙ uenter debeat mitti tm̃ , ꝙ pariturus eſt ſuũ,nõ alius, ut ſ.eo.l.j.§.toties.Solu. Dñt.quidã,quod hic dr̃ ex oĩbus edicti partibus, hoc eſt,ſiue ex te ſtõ,ſiue ab inteſtato,ſiue per unde liberi ,ſiue per unde legitimi.dicit ꝙ eſt ſuus.Hæc ſol.non eſt uera.l.ubicunq;.ſ.eo. & l.extraneo. ſ.eo.Quare dic ꝙ loquitur indiſtinctè,in quolibet, quia ſi eſſet natus haberet bo.poſſ.à pratore,ille mitteretur in poſſ.Non obſt.l.j. §.toties.ut ibi dixi.Sed eſt differẽtia,quia uenter , qui eſt pariturus ſuũ,debet indiſtinctè ali,ſiue habeat alias , unde ſe alat:ſiue non,ut l.curator.ſ.e.ſecus in eo,qui non eſt pariturus ſuum.d.l. extraneo. ſ.eo.Item eſt dria in cauſæ cognitione. Item quãto tp̃e duret poſſeſſio in uno , & quanto in alio.ſ.eo.l.ubicunq;.§.j. ¶ Sed quæro , nonne habemus.in l.iij.§.acquirere.ſ.de bo.poſſ.ꝙ datur parte nõ citata,& eſt tex.in l.ſeruus.eo.tit.quo ergo requiritur plena cogni tio , quandoque in danda iſta poſſeſſione? Reſpon.ibi loquitur in poſſ.quæ eſt iuris, nec facit præiudicium in poſſeſſione nec in ꝓprietate,nec mittitur in poſſ.facti, hic eſt poſſeſſio facti & de facto quis mittitur in poſſ.ut poſſit diminuere.l.j. §.toties. & l.ij.ĵ.quib. ex cau.in poſſ. eatur. & ideo requiritur cauſæ cognitio.

TITVLVS NONVS.

De coniung. cum emancip. liber.

CONTINVATIO apparet ex princi. l. j. nam dictum eſt. ſ. de bon.poſſ. contratab.uerum,quia ad determinationem eorum, quæ ibi ſunt dicta , eſt factum iſtud edictum , ideo ponitur hic in rubr.de coniungendis cum emancipatis,liberis.

LEX PRIMA.

1 *Hoc edictum fuit introductum, ut ius ciuile cum prætorio concordaretur.*
2 *Edictum de coniungend.cum emancip.li.octo requirit , & an hodie habeat locum:& ſic iſte tit.ſit correctus.num.3.*
4 *Argum.quod poteſt ſumi ex legibus correctis.*

SI quis ex his. Primo ponit Iuriſconſ. mentem edicti. Secundo, illud exponit.Secũda ibi,hoc edictum.Gl. magna ponit caſum in prin. l.& quaſi ſummat totum titu.Tex.ibi pertinebit,id eſt, uocentur per directo:aliàs ſecus,ut.ĵ.eo.l.ſi nepos. ¶Pro decla-
1 ratione † tex. quæro , quæ fuit ratio introducendi iſtud edictum? Rñ.cauſa ꝯcordandi ius ciuile cum iure prætorio , ut ꝓbat.ĵ.proxi.§.& gl.dicit apertius.¶Scdo qro,quare dicit Iuriſcon.ſuo noĩe? Rñ.qa ſecus,ſi per mediã pſonã ad eos pertinet hereditas,ut ĵ.e.l.

BUAH

ſi nepos.¶ Quæro,quare dixit de collatione? Reſpon.quia poterat
eſſe diſcordia inter nepotes,& patruos.Nã poterant dicere patrui,
ꝙ emancipatus debeat eis conferre.Itẽ nepotes poterunt dicere,ꝙ
a emancipatus ↄferret ſolũ eis:q̃a ſolũ eis facit iniuriã.¶† Quærit gl.
quot requirunt, ut habeat locũ iſtud edictũ? Dicit gl.ꝙ octo,uide
a in gl.¶ Vltimo q̃rit gl.[a] † utrũ iſtud edictũ hodie locũ habeat? Vr̃ ꝙ
3 nõ:q̃a ſublata eſt dr̃ia patriæ ptãtis & emãcipationis, ut in auth.de
hære.ab inteſt. §.j. & iõ cũ ſolus filius ueniat ad ſucceſſionẽ de iu-
re ciuili,& prætorio,iſta ↄiunctio nõ habebit locũ.Ita dicit gl.hic,
& idẽ no.gl.in uer.ueniẽte.s̃.de lib.& poſth.l.ult.& s̃. de inoff.teſt.
l.cũ proponas.in prin.& C.de ſuis.& leg.auth.in ſucceſſione. & in
auth.de hære.ab inteſt.§.j. & idẽ vr̃ uelle Roff. in libellis ſuis, in tit.
de bo.poſſ.ↄtratab.In ↄ̃rium,ꝙ iſte tit.non ſit hodie corrẽctus,uide
tur:quia tit.de hære.q̃ab inteſt. loquitur , qñ nullũ eſt ↄditũ teſtm̃.
hic uero,qñ eſt ↄditũ teſtm̃ , ſed irritat per ↄ̃tab.ſed vr̃ certiſſimum
ſm̃ multas gl.ꝙ qñ teſtm̃ eſt ↄditũ.& irritatur,nõ ſunt correcta iu-
ra antiqua,ut no.in l.Gallus.§.& q̃d ſi tm̃.s̃.de lib.& poſth.& l.ſi fi
lius.s̃.de mino.& de lib.p̃te.auth. ex cã.& l.ſi emãcipati. C.de col
la.& Azo.in ſum.huius tit. Præterea ſi bñ reſpicias totũ tit.poſitũ
in auth.de hær.q̃ ab inteſt.loquit tm̃, qñ filius emãcipatus ſuccedit
cũ parẽtibus,cũ fratribus,uel cũ filijs,fratrũ,uel alijs collateralibus.
Nec unquã reperies ibi , qñ cũ ſobole ſuamet ipſe ↄcurrit.Si ergo
nõ mutat, quare ſtare ꝓhibet.l.p̃cipimus.in fi.C.de app. & l.ſanci-
mus.C.de teſta.q̃a legum correctio eſt uitãda, &c.& ita tenuit.Ia.
de Are.& Cy.in d.auth.in ſucceſſione. & multi moderni doct.Sed
uidete,ueritas eſt iſta,ſi q̃dẽ ab inteſta ſuccedit tit.iſte eſt hodie cor-
rectus nõ ſolũ ꝑ iura auth.ſed ꝑ iura Codicis.l.meminimus.C.de le
gi.hæ.ubi dicit filiũ emãcipatũ ſuccedere ad ſimilitudinẽ ſuorũ,nõ
obſtãte ſibi in aliquo emãcipatione.Nec ibi fit diſtinctio , cũ quo
ipſe ueniat ad ſucceſſionẽ.Idẽ dico,ſi aliqđ teſtm̃ eſt factũ , qđ reſ-
cindat in totũ ꝑ q̃relã, uel dicẽdo nullũ , ita ꝙ res ad cãm inteſtati
deducat, & ab ĩteſtato ſuccedat eadẽ rõne.d.l.meminim⁹.Sed ſi ali
q̃s fili⁹ hẽret neceſſe ſuccedere ꝑ ↄ̃tab. qđ eſt qñ omiſſo bñficio iu
ris ciuilis,de uolũtate uellet uenire ꝑ ↄ̃tab. uel ꝑ aliqđ ius prętoriũ,
tũc dicerẽ iſtũ ti.nõ eſſe correctũ,& in hoc dico Ia.de Are.bñ dice
re,vñ nõ eſt ꝓpriè iſte tit.correctus,ſed addit noua forma ſuccedẽ-
di filio emãcipato.& ſi ille eligit illã,uenit in totũ, ſed ſi uenit per
ius p̃toriũ,tũc ↄiũgunt cũ filio ſuo,ut hic.Nõ obſt.gl.p̃al.nã qñ fa-
ctũ eſt aliqđ teſtm̃,q̃tũ ad modũ rũpẽdi, remanet dr̃ia emãcipatio
nis,& patriæ ptãtis:quare emancipatus hẽt petere neceſſe ↄ̃tab.ho-
die,ſicut olim.Sed poſtq̃ teſtm̃ eſt ruptũ, q̃tũ ad ius ſuccedẽdi non
remanet dr̃ia,niſi ſm̃ eũ modũ,quẽ.s.dixi.Sed tenẽdo iſtã gl.qđ eſt
correctus iſte tit.quare legit? Dic gl.q̃a ĩ ea ſunt bona ar. & aliàs le
4 ges facit intelligibiliores.Ex † hac gl.hẽs,ꝙ ex legibus correctis põt
ſumi arg.Cõtra.C.de lat.li.tol.l.j.§.j.ubi falſi pęna punit, qui leges
b correctis allegat.[b] Sol.q̃dã ſunt leges correctę in iuris corꝑe inclu
ſæ,& iſte pñt allegari,ut ĩ hac gl.hoc ꝓbatur in c.authoritate.de cõ
c ceſ.pręb.in 6.[c] Quædam non incluſæ, & illæ non poſſunt allegari.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quærit gl.Vtrum iſte tit.ſit hodie correctus, per Imo. in d.l.fi.de libe.
& poſthu. cum concor.
b Alex. ¶ Alleg.Qñ liceat alleg.ex legibus correctis,adde Bar.in l. fin.j.de fal.&
in l.omnes populi.in fi.de iuſti.& iu Et adde Aret.in c.nouit.de iudi.
c Alex.Los. ¶ In 6.dic ergo ex fide ſcripti exẽplaris,aliæ ſunt correctæ,& in cor-
pore iuris nõ clauſæ,& de iſtis loquitur.l.contraria.de quo per Arch.plene in c.
collatio.de offi.lega.in 6.& per Hoſt.in ſumma.de offi.deleg.§.& in quo.

§.Iungitur. Opp. ꝙ hodie datus in adoptionẽ non iungit
nepoti:q̃a per hoc de poteſtate nõ exit, & ſic
remanet ſuus.l.cũ in adoptiuis.§.oĩa igitur.C.de adopt.Sol.Fateor
ꝙ hodie corrigitur,ſi datur in adoptionem extraneo, ſecus ſi auo.

§.Si pater. No.tex.in fi.ibi,nam exhæredatus,&c. Opp.dici
tur hic qñ filius eſt exhr̃datus,nepos admittitur,
& vr̃ innuere,ꝙ tũc nepotes nõ iungant patri exhr̃dato, & eſt ue-
rũ,ut s̃.hac l.ĩ prin.Cõtra hoc op.s̃.de inoff.teſt.l.ſi ꝓponas.Sol.ue
ritas eſt iſta,ꝙ ante ꝓlatã q̃relã nõ põt iũgi nepos cũ patre ſuo:quia
pr̃ ꝑꝑ exhæredationẽ excludit,ſed poſt intentatã & ꝓlatã q̃relã,iũ-
git pr̃ cũ filio,ꝑ d.l.ſi ꝓponas.& hoc non ex uigore huius tit.ſed ex
clauſula addita ꝑ Iulianũ,de qua habetis. j̃.e.l. qui duos.¶ Item hic
innuit, ꝙ exhæredatus hr̃ ꝓ mortuo , ↄ̃ l.ſi patronus.§.ex teſtõ.j̃.
de bo.lib.Sol.intellige de exhr̃datione ualida:ſecus ſi eſt facta inua-
lida,ut q̃a nõ eſt adita hæreditas.l.filiũ.§.ſed cũ exhr̃datio. s̃.de con
tratab.uel aliàs eſt inualida:q̃a nõ eſt facta rite.l. non putauit.§.nõ
quæuis.eo.tit.Opp.j̃.de bo.lib.l.ſi patronus.§.ſi quis.Sol.intellige
hic de exhæredatione mala mente,aliàs ſecus ut ibi.

1 *Querela datur illi , qui de neceſſitate non debet inſtitui , ſi ſit præteritus.*
2 *Statuto ſtante ꝙ filia , uel mater non ſuccedat patri , uel filio extantibus
alijs filijs,uel fratribus,ſi extant,& iudicio teſtatoris ſuccedere non poſ-
ſunt, an excludantur.*
Exhæredatus , quando habetur pro mortuo.
3 *An ille,qui me impedit ſuccedere,uel mecum concurrit , & iudicio teſta-
toris excludit à ſucceſſione,me ĩpediat ſuccedere , uel mihi partẽ faciat.*

§.Si pater in poteſtate. Dr̃ hic , ſi filius eſt exhære
datus,nepos non admittit.
Cõtra, imo admittit ex pſona ſua.l.iij. §. ſi emancipatus.in fi.§.s̃.de
ↄ̃tab.& l.ſi q̃s filiũ.C.de inoff.teſt.Sol.Dico, ꝙ nepos nõ admittit
ad ↄ̃tab.ut hic , ſed bñ põt admitti ad q̃relã ex ꝑſona ſua:q̃a nõ fuit
inſtitutus nec exhæredatus.d.l.iij.§.ſi emãcipatus.& d.l.ſi q̃s filium.
Dices tu,hoc nõ eſt uerũ,nã ſolus exhæredatus,uel habitus ꝓ exhæ
redato,ut in p̃teritione mr̃na, uel materni generis , hẽt q̃relã.l.j.&
l.ſeq.s̃.de ĩoff.teſta.ſed iſte nepos eſt p̃teritus ab auo pr̃no:ergo nõ
1 dẽt hr̃e q̃relã.Sed dico † ꝙ ĩdiſtinctè dẽt hr̃e q̃relã.Ille.n.q̃ nõ dẽt
inſtitui de neceſſitate,ſi eſt p̃teritus , hr̃ ꝓ exhr̃dato ut dr̃ ĩ p̃teritio
ne materna, uel materni generis. Sed hic nepos, quẽ p̃cedit filius,
nõ dẽt inſtitui.l.ſi q̃s filio exhr̃dato. ĩ prin.s̃.de iniuſt.teſt.ideo eius
p̃teritio hr̃ ꝓ exhr̃datione,ſicut in p̃teritione materna, & ꝓbat tex.
a s̃.de inoff.teſta.l.pater filiũ.[a] ubi pr̃ hẽt q̃relã,nõ tñ debebat inſti-
tui,cũ eũ p̃cedebat gradus liberorũ.& iõ gl.q̃ ibi exponit q̃relã.i.ↄ̃
tab.nõ bene exponit, & hoc patet q̃a tex.ibi dicit, teſtm̃ nõ eſt fa-
ctũ ex cã pietatis,q̃ eſt cã q̃relæ.l.j.& 2.s̃.de inoff.teſt.Nec obſt.l.ſi
lio.§.j. eo.ti.q̃a ibi pr̃ intẽtauit ↄ̃tab.iniuſtè,cũ ſibi nullo mõ cõpe-
tebat:tũ q̃a nõ debebat inſtitui:tũ q̃a gradus liberorũ p̃cedebat, &
ꝓbatur ẽt in d.l.iij.§.ſi emãcipatus.in fi.& ibi dixi.s̃.de ↄ̃tab.¶ Quę
b ro,[b] ego ꝓmiſi me dicturũ hic q̃õnẽ ſtatuti,quod dicit,† quòd filia
2 nõ ſuccedat patri extantibus filijs maſculis, uel mater nõ ſuccedat
filiæ extantibus alijs filijs maſculis , q̃d ſi eſt alius filius maſculus,q
ex iudicio teſtatoris nõ põt ſuccedere,ut q̃a exhæredatus, an impe
dit matrẽ uel filiã ſuccedere ? & iſta ꝓmiſi me dicturũ.in l.j.§.pe.s̃.
de contratab.& iſte eſt ualde difficilis paſſus , & uidetur,quod talis
excluſus nõ impediat : q̃a hr̃ ꝓ mortuo,ut hic dr̃ in tex. Et ut hoc
perfectè uideamus,op.dr̃ hic , quòd exhæredatus hr̃ pro mortuo.
Cõtra.s̃.de leg.j.l.filius.§.cũ q̃s.& ibi gl.Dicũt q̃dã , ut Ia. de Are.
habetur pro mortuo quantũ ad ſuum cõmodũ:ſecus quantũ ad cõ
modũ alienũ,ut ibi.Hæc ſolutio nõ placet:quia ẽt ibi quãtũ ad cõ-
modũ alienũ habet pro mortuo : unde hic nepotes habebũt totũ,
cũ aliàs eſſent habituri dimidiã.Dic ergo quod ibi exhr̃edatus im-
pediebat aliũ,faciens ↄditionẽ diſpoſitionis deficere, ex qua ille uo
lebat ſuccedere, vñ nõ attẽditur,ſit exhæredatus,uel nõ:quia ſufficit
ꝙ ſit filius,ut ibi,ſed hic loquitur,qñ exhæredatus aliũ impediebat,
q̃a concurrebat,ſi ſequens cũ eo ſuccedebat : unde eo excluſo per
exhæredationẽ,nõ impediet alium ſuccedere , ut hic.¶ Itẽ opp.de
c iſto.§.ſi pater.[c] ubi filius exhæredatus nocet nepoti, ergo exhære-
datus non habetur pro mortuo:q̃a tunc ueniret per ↄ̃tab.nepos p̃
teritus,uel diceret teſtm̃ nullũ.Aduerte,exhæredatio aſſumit effe-
ctũ poſt aditã hæred.l.filiũ.§.ſed cum exhæredatio.s̃.de ↄtratab.&
tũc incipit haberi pro mortuo,cũ eſt hæreditas adita,& exhæreda
tio ↄfirmata.Si igitur nepos,qui eſt ſequens in gradu, uult uenire ꝑ
querelam,q̃ oritur poſt aditã hæreditatem, & poteſt:quia pater ex
hæredatus ſibi non obſt.cũ tũc poſt aditam hæreditatẽ habeatur ꝓ
mortuo.Sed ſi filius uellet uenire per contratab.q̃ oritur ante adi-
tã hæreditatem.l.illud.in prin.s̃.de ↄ̃tab. uel uellet dicere nullum ,
quod ius oritur ante aditam hæreditatẽ,non põt,cũ illo tempore,
quo ius debet oriri,non habeatur pater pro mortuo, ut in §.ſi pa-
ter.& l.ſi quis filio exhæredato.in princ.s̃.de iniuſt.teſta.¶ Ex hoc
ſequitur aliud,uos ſcitis,ꝙ ↄ̃tab.quæ datur patrono, orit poſt adi-
tam hęreditatem,l.illud.s̃.de ↄtratab.modo filius liberti exhæreda
tus nõ impedit patronum,quin ſuccedat per contratab.ut inſtit.de
ſuc.lib.§.ſed noſtra.uerſi. ſi uero teſtm̃:q̃a à tẽpore quo oritur cõ-
tratab.ille filius habetur pro mortuo. ¶ Itẽ. s.in uerſi.ſed & ſi pa-
truus.ubi admittitur nepos , filio exhęredato habito pro mortuo.
Et eſt ratio : quia uenit ex quodam iure ciuili ſibi uere cõpetẽti añ
aditam hæreditatem:qm̃ ipſe erat in poteſtate,& pr̃ emãcipatus,&
ſic ei nullo modo obſtat:ſed ſi uellet uenire iure aliquo ſibi quæſi-
to,ideo quia pater eius erat exhæredatus , habet locum quod s̃.di-
d xi.Ex hoc ↄcludo [d] ad q̃õnem ,quam s̃.dixi,filia fœmina non ſuc-
cedit extantib.maſculis,maſculus eſt exhr̃datus, impediet ne ſucce
dere filiã fęminã? Aduerte, ſi exhr̃datio eſſet annullata aliquo mo-
do,

ADDITIONES.

a ⁂ L.Pater filium. Adde ꝙ rephenditur ab Ale. in l. ſi quis poſthumos.§.j.in fi.
2.col.& in l.in ſuis.nu.10.de lib.& poſthu. PANCIR.
b Ale. ¶ Quæro.Hãc q.mouet Bal.in l.fratres.in fi.C.de inoff.teſt.Bal.in l. hmõi.
§.Titio.& l.plane.§.ſi duobus.de leg.j.aliquid in auth.nouiſsima. C. de inoff.te
ſta.faciunt no.per Bar.in l.j.§.quidã filiũ.de contratab. per eũ in l. pater filium.
de inoff.teſta.in repe.in l.liberorum.de uerb.ſign.& uide Bal in l.j.in 6.q. C.qñ
non pet.par. Pro hoc uide Bal.in l.in ſubſtitutionibus.de uulg.& pup.& de hac
quæſtione dic ut per Mod.in tract.ſtatuto. quòd extãtibus maſculis.in arti.12.
q.6.⁂ De Veritate huius q.& doctorum per Bar.hic uide Dec.cõſi.383.P V T.
c Alex. ¶ Si pater.De iſto §.ſi pater.adde Bal.in l.fratres.in fi, C.de inoff. teſta.&
uide Bar.in l.filiusfamilias.§.cum quis.de leg.j.poſt princ.
d Alex. ¶ Concludo.uide Ang.& Imo.in l.Gallus.§. & quid ſi tantum.in q.ſtatu-
ti.de lib.& poſthu.⁂ Alex.Ibi col.7.uer.circa ſecundum ubi Aret. nu. 21.Alex,
in l.filiæ doté.2.col.uer.eſt bene dubium & ibi Dec. in fi.C. de colla. P A N C,

BUAH

do, tunc eſſet perinde, ac ſi nō eſſet facta, ut ſ. dixi circa ꝯriā glo. Sed ſi eſt exhæredatus ritè, ita qđ teſtm̃ non pōt rūpere, tunc ſi quidē filia uult ſuccedere tanquā ſua, non pōt: quia tpe mortis filius maſculus cā ꝓcedebat, ut hoc. §. ſi pr̃. in prin. & l. ſi quis filio exhæredato. in prin. qa non dēt inſtitui. Sed ſi filia uellet uenire per ſi qrelam, q̄ oritur poſt aditā hæreditatem, & ſic eo tpe quo filius hr̃ ꝓ mortuo tunc poſſet ſuccedere, prout dixi. ſ. de nepote. Contra ꝓdicta opp. fortiter in auth. de nup. §. ſolutio in fi. ubi filius qui ingratitudinem commiſit, nullo mō alij obſt. Sol. ibi filius ingratus repellit à lege & ſic tpe mortis matris reperitur excluſus, ideo alios nō excludit: ſed hic excluditur ꝑ factum hoīs, ut per exhæredationem, q̄ habet locum poſt aditam hæreditatem, ideo excludit eos, qui ueniunt poſt aditam hæreditatem. Sed ſi uenirent aliquis ex iure, quod oritur ante aditam hr̃ditatem, cui ipſe filius obſtabat, tunc filius impedit, ut dixi. Item huic legi opp. j. de aſſigna. libe. l. j. §. fin. ubi dr̃, ꝙ teſtōr qui priuat aliquem portione ſua pōt eam aſſignare cui uult, & ille priuatus facit partem aliis. Rn̄. & aduerte ad hoc, qn̄que actus priuationis alicuius ꝓcedit actum aſſignationis factæ alteri de eadem portione, qua ille eſt priuatus. Verbi gratia, exhæredatur quis primo, ecce priuationis actus. Secundo, eius exhæredati portio alteri aſſignatur, tunc hn̄t locum ea, quæ ſ. dixi. Qñque actus aſſignationis factæ alteri, & actus priuationis alterius, eſt idē actus, tunc hēt locum lex ꝯria: quia teſtōr pōt aſſignare cui uult, & priuatus alijs facit partem. ¶ Ex hoc ꝯcludo ad aliam [a] qōnē, dicit ſtatutum, qđ mater non ſuccedat filio habenti fr. tres carnales ex patre: modo pone, qđ unus filius deceſſit fratre ꝓterito, extraneo, non turpi perſona inſtituto, ſuccedet ne mater? Vr̃ qđ ſic: quia frater non pōt ſuccedere: quia eſt ꝓteritus. Cōtrariū puto, nā iſte frater eſt priuatus ſucceſſione, facto defuncti, & actus priuationis nō ꝓcedit actum tranſlationis in alterum, imo eſt idem, & ideo licuit defuncto auferri illi, & alij dare, & ille frater ita impedit mr̃em, ſicut ſi haberet. l. j. §. 1. de aſſigna. libe. Faciunt hæc ad ea q̄ dixi ante, & dicā in l. hmōi. §. ſi ꝯiūctim. ſ. de leg. 1. Cōtra ꝓdicta vr̃ fortiter. j. de bo. lib. l. ſi patronus teſtō. in prin. & inſt. de ſuc. lib. §. ſed nr̃a. uer. ſi uero teſtm̃. ubi ꝓteritus à matre, uel ab auo materno, uel à patre milite, habetur pro exhæredato, & paternum non impedit, tn̄ uides ꝙ eſt unus & idem actus priuationis & trāſlationis in alium, l. ꝓteritio. Rn̄. licet ſit unus, & idem actus in ſubiecta figura uerborum tn̄ ſm̃ ueritatem lex fingit exhæredationem ꝓcedere, unde ſi ētē actus priuationis ꝓcedit. ut ibi patet: quia ꝓteritio ibi hr̃ pro exhæredatione, nec remanet in finib. ꝓteritionis. ¶ † Vt igit iſta materia liqueat, qñ ille, qui me impedit, uel mecum ꝯcurrit iudicio teſtatoris, à ſucceſſione excluditur, utrū me impediat, uel mihi partē faciat, ſic diſtingue. Aut ille impediebat me: quia faciebat deficere ꝯdōnem diſpōnis ex qua debebam admitti, aut impediebat me: qa ius ſuccedendi habebat. ¶ Primo caſu, ēt priuatus iudicio defuncti me impedit. l. filius. §. cum quis. & ibi no. ſ. de leg. 1. ¶ Secundo caſu diſtingue. Aut actus tranſlationis in alium, fit de portione, q̄ illi priuato debebatur, & actus priuationis eſt unus, & idem: aut actus priuationis ꝓcedit. Primo caſu, me impedit ille priuatus, ſicut ſi priuatus non eſſet. l. j. §. fi. j. de aſſign. lib. Secundo caſu habes ſcire, ꝙ ille actus priuationis aſſumit effectum demum hæreditate adita. l. filium. §. ſed cum exhæredatio. ſ. de ꝯtabu. ideo diſtingue. Aut ego habebam ius ſuccedendi inſolidum ab ipſo initio, ſed ille priuatus faciebat mihi partem per ꝯcurſum, & tunc priuatus mihi non obſtat, ut in d. uer. ſed & ſi patruus. Aut ab initio non habebā ius ſuccedendi, uel inſolidum non habebam, & tunc, aut uolo uenire ex aliquo iure qđ hēt originem à tpe mortis, uel ante aditā hr̃ditatē, ut ꝑ poſ. ꝯtab. q̄ datur liberis, uel dicendo, nullū, & non poſſum, ut hoc §. ſi pr̃. & l. ſi quis filio exhæredato. in prin. ſ. de iniuſto teſt. cō iuncta. l. illud. in prin. ſ. de ꝯtab. Aut uolo uenire ꝑ aliquod ius, qđ h; originem tm̄ poſt aditā hr̃ditatem, ut ꝑ ꝯtab. q̄ patrono datur, uel ꝑ qrelam, & poſſum, ut in §. ſed noſtra. Inſtit. de ſuc. lib. ꝯiuncta. l. illud. in prin. ſ. de ꝯtab. & ꝓbatur in l. ſi quis filiū. C. de inof. teſt. & ſ. de ꝯtab. l. iij. §. ſi emancipatus. in fi. §. Et hoc uerum ſiue actus priuationis præcedat, uerè, ſiue fictè, ut inſtit. de ſuc. lib. §. ſed noſtra, uer. ſi uero teſtamentum. & l. ſi patronus teſtamento. in prin. j. de bon. libe. Ita debetis intelligere iſtam difficilem materiam.

ADDITIO.

a Poma. ¶ Concludo ad aliam. Et uide Bar. pro iſta q. conſi. inc. uiſo teſtamento Minimi de ſancto Quirico. & ita conſuluit. ✠ Vide Alex. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ante nu. 17. ubi Are. poſt nu. 21. de lib. & poſth. PANCIR.

§. Liberos. Vide gl. quæ incipit. j. eo. §. ibi, in fi. Sol. ut in d. l. tutela. quia ibi in hæreditate libertorum hic in genuorum.

§. Si pater ex duobus. Facit iſte. §. ad id, quod dixi uobis in l. cum emācipatus. §. fi. ſupra de contratab.

§. Illud. Vide gl. ſuper uerb. illud non intereſt. quæ inci. quo ad hoc, ibi, ſed argu. contra. Dic ut per Dynum in l. ſi proprietarius infra de dam. infec.

§. Inter ipſum. Primo, ponit unum dictum. Secundo, illud per tria exempla declarat.

§. Si quis ex nepotibus. Iſte eſt notabilis. §. ad materiam iuris accreſcēdi ex ꝯiūctione legali. Facit. l. ſi duob. in prin. ſ. de ꝯtab. Et hæc quār ꝓcedant, & qua rōne, dixi plenè in l. re ꝯiuncti. ſ. de leg. 3. in materia coniunctionis legalis, tetigi in d. l. ſi duob. in prin. ſ. de contratab.

1 *Dictiones ex, propter, & de, quam uim habeant.*

§. Emancipatus. Iuriſc. uſq; huc expediuit primā partem edicti, ſ. de ꝯiungendis. hic incipit dicere de ſecunda, ſ. de collatione bonorū, q̄ inducitur per hūc ti. & durat uſq; ad fi. l. Vides ergo, ꝙ filius ꝯfert tm̄ nepotib. ex eo retentis: ſed quātum ꝯferat, ſequitur in §. nūc uideamus. & eſt ſatis no. caſus, & ibi debere ꝯferre, coniunge uer. eueniet. j. e. & poſtea redeas ad uer. nā & ſi alius. & in hoc uer. no. tex. ibi. hoc. n. non de bonis. † nā tu habes dr̃ias inter ex, & propter. [a] l. iij. §. ſi ſeruus. & l. eo tpe. §. fi. de pecu. l. j. §. ex incendio. de incend. rui. nau. cum ſimi. & l. nō dubium. C. de leg. Sed hic habes de dictione, de, melius quā alibi, & habes ꝙ dictio, de, denotat cauſam proximam, ſed dictio, propter, denotat cauſam remotam.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Ex, & propter. Et de dictione ex, & ꝑꝑ, & de dictione, de, uide text. ꝯrium & ibi Bar. in l. ſi finita. §. 1. de dam. infec. & in l. non dubiū. & de dictione de, notat Bal. in l. de pecoribus. C. ad l. Aquil. & per Bar. in d. §. ex incendio.

§. Si ſit filius. Vos habetis hodie ita difficilē lectionē ſicut habuiſtis hoc anno. Et hic. §. uſq; ad finem. diuiditur in tres partes, ut patet ex litera. Op. uidetis hic. ꝙ iſtis nepotib. quorū unus eſt emancipatus ꝯfert. Cōtra, emācipatus emancipato non ꝯfert. l. j. in fi. & l. ꝓtor. §. quoties. ſ. de coll. bo. Sol. Dicit gl. huic nepoti emancipato non ꝯferri ex perſona ſua, ſed ex perſona pr̃is ſui, in cuius locum ſuccedit, qui pr̃ ꝓmortuus erat in poteſtate. Contra hāc ſol. opp. de hoc tex. ibi. quāuis. hi minus: quia ſi pr̃ ſuperuiueret, nihil eſſent nepotes habituri: ſed hic dicit, minus. Sol. Expone minus. dicit gl. j. nihil. l. illud. §. fi. de trib. Et quaſi oēs hanc ſolutio. tenent. Sed mihi nō placet: quia qđ dicit, ꝙ nepos in l. locū pr̃is ſuccedit, expone, id eſt, in gradū ſuū: nō intelligas, qđ ex perſona pr̃is fiat ei collatio, ſed ex perſona ſua: [a] quia ius collationis nō q̄ſitum non trāſit ad hr̃dē. l. j. §. ibidē. ſ. de coll. bo. dixi in l. j. ſ. de coll. bo. §. ſi ſit. Quare glo. alio mō ſoluit, quia hic loquitur de profectitijs, q̄ ēt emancipatus ꝯferuntur. Hoc nō eſt uerū: quia nō reperimus, qđ emancipatus emancipato ꝯferat ꝓfectitia, ſm̃ hæc iura: ſed hodie ſic. l. ut liberis. C. de colla. Dixi ſ. de colla. bo. l. pater filium. Sol. gl. tertio modo, & dicit hunc nepotē eſſe emancipatū à patre ſuo, non ab auo. Hæc ſol. nō placet: quia quocunq; mō nepos nō ſit in aui ptāte, ſufficit: quia ceſſat rō collationis. Pro hoc. l. emancipatus in prin. ſ. de ꝯtab. Quid dicemus? Breuiter dico hic, ꝙ huic nepoti emācipato ꝯfert ꝑꝑ fratrē ſuū in ptāte retentū: quia ambo unā perſonā repræſentant. l. ſi nepotes. ſ. de coll. bon. Vnde ſufficit, ꝙ unus ſit ī ptāte, ſecus ſi diuerſas perſonas repreſentarēt: quia eſſent nepotes ex diuerſis fratrib. l. j. §. ſi ſit nepos. ſ. de col. do. b & formatur hoc ꝯrium. C. de colla. l. ſi emancipati. in j. gl. [b] & malē ſoluitur. ¶ Item opp. ꝙ iſte. §. nihil faciat ad tit. Gl. reſpon. ꝙ faciat ad titu. quia tractat de collatione facienda, ut uidiſtis. ſ. ea. l. in prin. & ex inde occaſione ſumpta generalius tractatur.

ADDITIONES.

a ✠ Perſona ſua. Adde Bar. in l. j. §. ſi ſit. ſ. de colla. do. & in l. ij. C. de lib. præt. Aret. conſi. 164. uer. pro iſta concluſione. eſt opt. tex. ubi communiter Bar. ait improbari. & gl. j. ſol. recipi. PANCIR.

b ✠ Glo. uide Bar. Dec. & alios in d. l. ſi emancipati ſuper gl. j. ibi.

§. Sed & ſi ſint. Pone caſum ſic. Quidam habebat unum filium emancipatum, ex alio filio ꝓmortuo duos nepotes emancipatos, ex uno iſtorum nepotum unum pronepotem in poteſtate, iſte filius emancipatus cōfert bona ſua, propter hunc pronepotem, qui erat in poteſtate, modo quæritur, utrum iſti nepotes emancipati, de illis bonis collatis debeant aliquid habere? Reſpon. Iuriſcon. omnes iſti nepotes, & pronepotes repræſentāt locum unius, tamen de bonis, quæ ipſis remanent ex collatione, dimidiam habebit alius nepos cum filio ſuo in poteſtate retento, qui eſt pronepos, quo ad auum. h. d. Iſte eſt difficilis. §. In tex. ibi, partem de bonis collatis à filio emancipato uiuēte. Op. & vr̃ ꝙ ſolus pronepos in poteſtate retentus debeat habere bona collata nam emancipato non fit collatio. Dicit gl. ſol. ut ſ. proxi. §. Tu dic, hic omnes iſti nepotes, & ꝓnepotes habentur loco unius, & ideo iſtis emancipatis propter perſonam pronepotis, qui eſt in poteſtate, fit collatio, ut ſupra proxi. §. dixi.

§. Sed & ſi nepos ſit. Gl. hic ponit caſum, in uer. cōtinuat, & bene. Alia ſunt clara.

LEX II.

1 *Interpretante in lege dicta, in l. interpretata uidentur repetita.*

2 *Clauſula, cum eadem conditione, intelligitur eiſdem pactis, & oneribus.*

Nihil.

1 **Nihil.** Iſta eſt no.lex.& h.d.Clauſula † adiecta in l.interpreta-
ta,vident̄ repetita in l.interpretante.h.d. Et hoc no.ad
multa.Facit ad hoc tex.in auth.de filijs an̄ do. inſt.natis per totam
illam conſtitutionē.Et de hac materia qualiter dictum in uno ca-
pite,uideatur in alio repetitum , dixi plenè in l.p̄tor. §.eritq;. j̃. ui
a bon.rapto.Item no.[a] hæc uerba, quæ hic dicuntur cum eadem cō
ditione,intelliguntur,id eſt , eiſdem onerib. ut pæſtet legata filius,
2 ſicut pater.† Et hoc facit ad multa,ſi dicitur , talis recepit rem illa
conditione, quam habebat talis.Nam intelligitur eiſdem pactis,&
oneribus.quod no.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Item no.uide Bal.in l.ea conditione.C.de reſcin.uend. & in l. cum res,
& ibi Bal.C.de dona.& ad dicta hic per Bar.in prin. adde Fran.de Are.in c.no
uit.de iudi.

LEX III.

Qui duos filios. Iſta lex eſt magnæ difficultatis in caſu,& paruæ utilitatis, & primo ponitur thema,& duæ q̄ones ex themate.Sc̄do,ponitur r̄ſio ad primā q̄onem.Tertio,r̄ſio ad ſecūdam.Secunda ibi,r̄ndi ſi filium.Tertia ibi,qm̄ ſi pr̄.Opp.j̃.ea.l.ult.Solu. ut ibi.¶ Quæro quæ fuit noua clauſula à Iuliano inducta.R n̄.hoc edictū:nā forte p̄tor,qui hoc introduxit fuit uocatus Iulianus,uel fortè Iulianus Iuriſcō.introduxit hoc magis quàm prętor.Vel poſſumus dicere, ꝙ noua clauſula fuit introducta à Iuliano , non à prætore , quando filius iungitur cum patre exhæredato, ut habes in l.ſi proponas.in princ. s̃. de inoffi.teſtam.non curo.

LEX V.

Si nepos. Iuriſconſultus exponit uerba poſita.s̃. eod.l.j.quæ dicunt ſuo nomine.

LEX VI.

Si quis filium. No.ꝙ hoc edictum habet locum in nepotibus legitimis & naturalib. ſecus in legitimis tantum,ut in adoptiuis, ut hic, & habuiſtis no.s̃.e.l. j. in prin. in glo.magna.

LEX VII.

Si poſt emancipationem. Iuriſc.ponit hic primo unam q̄onē, cui non r̄ndet.Secundo,ponit aliam,cui r̄ndet.Tertio, aliam , cui r̄ndet:ſed ad q̄onem non ſolutam reſpondet gl.antepe. Secunda pars incipit ibi,& proponamus . Tertia ibi , & cui. Aduertatis:quia eſt ualde difficilis in hoc princ. Collige caſum in tex.ibi, finge.n. &c. ¶ Quæro , dr̄ hic, ꝙ nepoti eſt ſeruanda portio ex conſtitutione, quæro quæ ſit iſta conſtitutio diui Pij?Dic eſt illa de qua fit mentio.s̃.eo.l.qui duos.ſed fuit conſtitutio Antonini,niſi dicamus qđ fuit idem diuus Pius, & Anton. Alij dicunt,quod ꝯſeruatur p̄ hoc edictum,ſed hoc eſt falſum:quia per hoc edictum nullo modo admittitur, nepos,qui nō eſt in poteſtate.Sed ueritas eſt qđ hic dr̄ ex ꝯſtitutione diui Pij,debet ītelligi,id eſt ex edicto de leg.præſt.& ex ꝯſtitutione diui Pij,quæ eſt facta ad illud edictū & declarauit illud edictū pertinere ad hr̄ditates.l.filiū.§.ſed & ſi portio.s̃. de leg.p̄ſt. ¶ Hoc præmiſſo,quæro in primo caſu,quæ portio conſeruabitur huic nepoti?In gl.ſunt plures ſolutiones.Prima eſt, quod conſeruetur uirilis,hoc eſt,tertia:quia ſunt duo filij.l. uirilis. in princ. ſupra de leg.præſtan.Hæc opinio non eſt uera: quia ſm̄ hoc habebit iſte filius,qui non eſt in familia plus quàm ſi eſſet in familia: tamē quidam uolentes ſuſtinere,concedo ꝯ̃rium,& dicunt,quod eſt ratio, quia habet iure ſuo, non per ꝯ̃tabulas . Alij hoc timentes dicunt, quod conſeruatur tantum, quantum hr̄et ex hoc edicto.ſ. quarta. Alij idem,qđ conſeruatur tantum,quantum haberet ſi eſſet in poteſtate.Sed prima eſt uera ꝙ tertia debet conſeruari,per l.duos. in fi.s̃.eo,niſi diceres illam correctam,quod non eſt dicēdum, & hoc tenet Dyn.¶ Venio ad ſecundam partem , qn̄ duo erant nepotes, quorum unus erat in poteſtate,alter non,quantum cōſeruabitur , utrum uirilis hoc eſt,quarta:uel ſeſcuntia,id eſt octaua.Dicit gl. ſeſcuntia,& hoc eſt uerum,ſed tunc extra glo.dubitatur,& ſunt uerba Dy.quare ſupra proxi.conſeruatur uirilis,hic uero non?R n̄det Dy.uirilis debet intelligi , quòd iſtæ exceptæ perſonæ non habent aliquid ultra,quàm habet unus, qui uenit per ꝯ̃tab. l. uirilis. §. 1.s̃, de leg.præſtan.ſed in primo caſu huius legis, ſi ſibi ꝯſeruatur uirilis,non habet plus quàm hr̄et ille qui uenit per ꝯ̃tabulas.ſed hic ſi conſeruaretur ei quarta,haberet plus quā aliquis ex his, qui uocantur ad contratab.ideo non ſeruatur quarta : ſed conſeruatur ei id, quod haberet,ſi in poteſtate manſiſſet.Et quod haberet plus, ſi cōſeruaretur quarta,quā haberet ſi eſſet in poteſtate,p̄bat̄;filius emācipatus cū nepote in poteſtate retento,habent dimidiā, quam partiuntur inuicem, & ſic quilibet quartam.Si ergo iſte filius,qui non eſſet in poteſtate hr̄et quartam,iſta quarta dꝫ detrahi tam à patruo, quàm a filio, & nepote in poteſtate retento , ut.j̃.in fine.& ſic nepos non exiſtens in poteſtate , haberet quartam integram , & nepos exiſtēs in poteſtate,haberet quartam diminutam , & ſic nepos non retentus in poteſtate , haberet plus , quàm aliquis ex his , qui ueniunt per contratabul. quod eſſe non debet : ideo conſeruatur ei portio, quam haberet ſi in poteſtate remanſiſſet. Ita dicit Dyn. Prædicta puto uera , ſi ponamus in hac lege nepotem in poteſtatē retentum eſſe præteritum,uel ſi ponamus eum eſſe ſubſtitutum,& uellet uenire per edictum de coniun. omiſſo beneficio titu. de legat.præſtand. Sed ſi iſte nepos in poteſtate retētus eſſet inſtitutus, & uellet uenire per edictum de legat. præſtand. ubi ſit portio conſeruetur.tunc ſibi,& alteri nepoti conſeruaretur tertia, & ſic quilibet haberet duas uncijs.Ita debetis intelligere hanc materiam. Poteſt.n.eligere iſte nepos in poteſtate retentus, beneficium illius edicti de coniungen. & uenire per contratab. uel eligere beneficium de legat.præſtan.l.filium.§.omnibus. s̃. de legat.præſtan.

TITVLVS DECIMVS.

De Carboniano edicto.

DICTVM eſt ſupra de bono. poſſ.ꝯ̃tab. & de multis edictis factis circa illud,ſed quia edictum Carb. eſt factū circa edictū de ꝯtra tab.ideo ſequitur iſta rubr.Quærit gl.quare dicatur Carbonianum edictū?Dicit gl.quia à Carboniano editum, ut in gl.habes,& bene.

LEX PRIMA.

SI cui. Iuriſconſultus primo ponit edicti naturā , ſecundo,incipit edictum exponere.Secūda ibi , non tm̄ maſculi,&c.Habetis hic tria,quæ principaliter ponit edictum.Circa iſtud principiū ſunt aliquæ glo. q̄ recitant uerba Iuriſconſulti poſita.j̃.eo. per totum tit. Sed primo quæro, utrum,iſte cui fit ꝯtrouerſia,ſit inſtitutus, uel exhęredatus, Dic ut.j̃.ea.l.§.Pōponius.Itē dicitur hic,ꝯtrouerſia, an intelligatur agendo?Dicit gl.qđ non, ſed tm̄ excipiendo.Tu dic,idē eſt agēdo ſiue excipiendo.j̃.e.l.iij.§.parui.qđ dic ut ibi,& plenius dicā. j̃.e.l. iij.§.miſſum. ¶ Dicitur hic, controuerſia fiat, quid ſi ſit inter liberos,an hæc ſufficit?R n̄deo,ſic,ſed debet eſſè controuerſia etiam de bonis,ut.j̃.eo.l.iij.§.quāuis.¶ Item dicitur hic cauſa cognita, qualiter intelligitur?Dic ut.j̃.eo.l.iij.§.cauſę. ¶ Dicitur hic ,ꝙ aduerſarius mittitur in poſſeſſionem,ſi pupillus non ſatiſdat,quæro an ſit aliquis caſus quo aduerſarius mittitur ſi ſibi pupillus cauet? Reſpō. ſic , ſi aduerſarius eſt in pari gradu cum pupillo. l. ſed & ſi is.j̃. eo. Iſtam materiam de ſatiſdatione, declara , ut in d.l. de bonis. §.qui pupillo. j̃. eo.l. ſed & ſi is.

§.Et generaliter. Op.ꝙ iſte uer.ibi ꝯ̃dicat : q̄a primo dicit,qđ datur fœminis hoc edictū , & poſtea dicit qđ illi,qui non hn̄t contratab.repelluntur, ſed in teſtamentis fœminarum tantum non habet locum cōtratab. l.illud. §.ad teſtamenta.s̃.de contratab.So. Intellige de fœminis deſcendē tibus ex uirili ſexu. Item opp. ꝙ inſtituti & uenientes ab inteſtato ueniunt per Carbonianum,&non habent contratab.ut j̃.ea.l.§.Pōponius.& l.ſi impubes. Sed hoc ſoluit glo.& benè.

1 *Patris aſſertio aſſerentis aliquem non eſſe filium,non nocet filio.*

a **§.Si quis.** [a] Hic declarat illud qđ dicit cōtrouerſia fiat, ſ.a quo fit.Nam.s̃.in uer.& generaliter, declarauit illud uer
bum,ſicut fit controuerſia.Not.text. ibi , cum & ſi teſtator.&c.ex
1 quo † habes , quod licet pater dicat aliquem non eſſe ſuum filium,
non nocet filio,ut hic ſicut nec dictum matris.l. imperator.§.mulier.ſupra de proba.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si quis.De quo uide Bar.in l.filium.de his qui ſunt ſui uel alieni iuris.

1 *Carbonianum non habet locum ſi defunctus dicatur ſeruus.*

§.Sed & ſi quis. Hic. §. reſpicit illud nerbum inter liberos poſitum.s̃. ead. l.in prin. Not. text.
ibi nam uel magis : Item not.text.ibi , ſed & ipſe defunctus &c.Ex
1 quo habes , ꝙ † ſi defunctus dicatur eſſe ſeruus habet locum Carbonianum. Et uidetur mihi quòd contra iſtum text.ſit text. in l.liber.C.de peti.hære.de quo dic,ut dicam.j̃.eo.l.iij.§.miſſum.

§.Pomponius. Not.ex hoc. §.ꝙ ei qui habet bonorum poſſeſſionem ſecundum tabul. non datur Carboniana. Secundò not.differentiam inter iam natum & poſthumum.Ratio differentiæ eſt ut in glo.dicitur,quod bene declaratur in l.ſecunda.C.de edic.diui Adria.tol. ¶ Quæro, quid ſi ēt ille ſit filius inſtitutus dubitatur, ut quia aduerſarius negat eſſe illū, quem teſtator inſtituit tanquam filium , an habeat locum Carbo-
a niana? Reſpon. ſic,[a] quia eadem eſt ratio , quæ eſt in poſthumo,ut. j̃.eo.l.iij. §.quamuis.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Reſpon.ſic Adde Bal.in l.j.C.eodem.

§.Idem

BUAH

a §.Idem ait.[a] Vide hic, ꝙ ſi aliquis exhæredat tanquã nõ filius, exhæredatio nõ ualet. Sed ꝯtra, in l.iij.in prin.ſ̃.de liber.& poſthu.dicit glo.exhæredatio nõ ualet, ſ.ſi probet ſe filium, interim ualet. Certe ſatis poteſt ſuſtineri,& ſufficit ꝙ probet ſe filium ſemiplene, ut, ȷ̃.eo.l.iij.§.cauſæ.quo probato datur Carboniana poſſeſſio, ut hic, quantum ad alia ualet exhæredatio, ut.l.iij.in prin.& ibi no.ſ̃.de libe.& poſthum.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Idem ait. Adde Bal.in l.j.C. eo.& in d.l.iij.

§.Si quis filium. Hic incipit Iuriſconſultus declarare illa uerba, quæ dicunt, quòd controuerſia differri debet in tẽpus pubertatis, quid intereſt? Hic Iuriſcõſultus rñdet, uides in lege noſtra, quod ſi quidem ſit contentio de bonis tantum, non habet locum Carboniana: ſecus ſi de bonis & ſtatu: quia tunc ſic. ¶ Quæro, ſi teſtator inſtituit filium nõ ut filium, an teſtamentũ ualet? Reſpond. ſic: quia ualet exhæredatio ſic facta, multo magis inſtitutio.l.iij.in prin.ſ̃.de libe.& poſthum. Hoc præmiſſo aduerte ad iſtum.§.quõ iſte filius dicebat ſe hæredem ab inteſtato, ſi inſtitutio ualet? Fortè hoc erat: quia erat inſtitutus ex uncia, unde ſm iura antiqua non poterat agere ad ſupplementum ſed poterat rũpere teſtm̃.l.cũ quæritur.& l.omnimodo. C.de inoffic. teſtam. Vel dic, ꝙ dicebat teſtamẽtum nullũ, non tñ dicebat bene. Itẽ oppo.qñ iſti coheredes negant eũ filium, uidetur ꝙ nõ habeat locũ Carboniana: quia ſit controuerſia de ſtatu tantũ, nõ de bonis: quia bona ſunt ſibi relicta tanq̃ extraneo, & ceſſat Carboniana, ut infra eo.l.iij.§.quãuis. Reſpõ. imo faciebant cõtrouerſiam de ſtatu & de bonis dicentes non eſſe filiũ & ſibi relictum, tanquã filio, merito ſi non eſt filius, inſtitutio non ualet.l.ſi pr̃.& l.nec apud. C. de hære.inſtit. Vel forte tenebant eũ filiũ,& dicebant relictũ ſibi factũ eſſe perditũ, ex eo quod teſtm̃ dixit nullũ, tñ illa allegatio nõ eſt bona, ut dicitur & probatur.ſ̃. de his quib. ut indi.l.poſt legatum.in prin. Item dicitur hic, ꝙ ſi hæres contendit teſtamentũ ualere, non habet locũ Carbonia. Sed certe quatenus contendit ualere, non negat eũ filiũ, nec eſt cõtentio de bonis: quia ſi dicit teſtamentũ ualere, etiam per conſequens dicit ſe uelle dare relictum illi filio. Reſpon. licet concedat teſtamentum ualere, tñ dicit relictum illi filio non ualere, dicenti teſtamentum nullum. Vel aliter ibi eſt contentio de bonis, nõ de eo, quod filio eſt relictum, ſed de eo, quod ultra petit, dicendo teſtamentum nullum, non tamen quæſtio differtur: quia eſt quæſtio de bonis tantum, non de ſtatu.

§.Si mater. Iſte.§.habet quatuor partes.no.ſi ſtatus pupilli reuocatur in dubium, differtur quæſtio ſtatus, ſed ſi redarguitur mater, tunc ſecus, ut hic. ¶ Op. de primo reſponſo ad ſm. In primo quæſtio differtur, in ſecundo non. Gl. ſoluit in primo dicto, ꝙ fiebat quæſtio matri.& puero ſimul, ſecundo matri tantum, hoc uidetur tenere Iac.de Are.& Dyn. Vel aliter. in primo reſponſo fiebat quæſtio puero tantum, & non matri. in ſecundo reſponſo matri tantum,& non puero. Iſta eſt ſecunda lect.glo. & hoc uidetur tenere Roffred. in libellis ſuis ſuper hoc titu. Intelligit enim primum reſponſum, ꝙ fiebat quæſtio pupillo, & faciendo quæſtionem pupillo, per quandam cõſequentiam fit matri. Et hoc uult dicere tex. in princip. dum dicit mater ſubiecti partus arguatur, & c. in ſecundo reſpon. mater principaliter accuſatur. Ita dicit Rof. Videte, iſta opi. non uidetur eſſe uera: quia antequam mater accuſetur, & conuincatur nõ poteſt iſta queſtio moueri puero, ut.ȷ̃.l.proxima. non ergo procedit dictum Rof. ꝙ per quãdam cõſequentiam fiat quæſtio matri. Suſtinendo Roff. dic ꝙ iſta exceptio, ꝙ prius debeat fieri quæſtio matri, non opponebatur, & ſic iudicium procedebat.l.j.& quod ibi no.C.de appellatio.& l.ij.C.cõi diuid.& qđ ibi no.& l. ſi mancipium.ſ̃.de euic. Ita poteſt ſuſtineri Roffr. tamen diuinatio eſt. Sed tenendo aliam opi. quã tenet Dy. & Iac.de Are. remanet dubium. quomodo poterat ſimul, & ſemel fieri quæſtio matri, & puero, cũ accuſatio matris ſit quæſtio criminalis, ſ. leg. Corneliæ de falſ.l.j.C.de fal.& quæſtio pupilli ſit ciuilis, & ſic debent diuerſos iudices habere.l.ſolemus.§.latrunculator.ſ̃. de iudic. Poſſumus dicere, ꝙ contra matrem agebatur de falſo ciuiliter, & petebatur pronuntiari partum eſſe ſuppoſitum ciuiliter, ſi ad hoc requirebatur pupillus & eius adminiſtratores: unde ſimul & ſemel iſtud iudiciũ agitabatur, merito debet differri, ut hic. Sed in ſecundo reſpon. mater criminaliter accuſabatur, ideo ſtatus pupilli non tangebatur, & hoc innuit tex. hic. Nam in prin. tex. dicit mater arguatur, nec dicit quomodo, ciuiliter uel criminaliter, licet glo. dicat criminaliter, ſed in ſecundo reſpon. dicit, rea poſtulatur, & ſic accuſabatur, ideo quæſtio non debet differri. Cõtra, quia quæſtio debet differri, quando mater ſola poſtulatur rea, ut infra e. l.iij.§.ibidem. Solu. hic loquitur quando mater erat maior 25. an. ſecus ſi minor, argum.d.§.ibidem. & quod no. infra.eo.l.ſi impubes.§.ſi mater. ¶ Reaſſume ergo ſic omnia prædicta. Quandoque fit quæſtio pupillo tantum, quandoque matri tantum, quãdoque utrique. Primo caſu differtur cauſa ſtatus, ut hic in prin. ſm unam lect.& per totum titu. iſtum. Secundo caſu, non differtur, & hoc in uerſi. cum uero niſi ſit minor, uel grauida, ut.ȷ̃. dicetur. Tertio caſu quando fit quæſtio utrique, qualiter procedat, ut.ſ̃.dixi. Aduerte, aut mater eſt minor, & differtur quæſtio reſpectu utriuſq;, ut.ȷ̃.eo.l.iij.§.ibidem.& qđ no.ȷ̃.eo.l.ſi impubes. §.ſi mater. Aut mater erat maior, & tunc rſpectu filij differtur, ſed reſpectu matris differri non debet, arg. iſtius.§.in uer.cum uero. Ita vr̃ etiam intelligere Cy.in l.j.C.ad l.Corn. de fal.in ſecunda op. licet non ita plene dicat. ¶ Op. etiam qñ mater ſola arguitur per accuſationem vr̃ ꝙ debeat differri quæſtio ſtatus. l. ſi uentris. ſ̃. de uen. in poſ. mit. Sol. Dicunt quidam, ꝙ illa debent intelligi ſm præcedentem diſtinctionem, ꝙ ibi accuſabatur mater de adulterio ad impediendum partũ. Hæc ſol. non procedit: quia ſi accuſatio eſt criminalis nõ põt ſimul & ſemel dirigi ꝯ matrem & partum: quia diuerſa ſunt iudicia, & debet à diuerſis iudicibus agitari. Quare dic, ꝙ ibi accuſabatur mater ſola, fiebat tñ præiudicium partui futuro: ſed hic fiebat præiudicium partu iã nato. Et eſt ratio: ſicut.n. cum mater eſt minor, quæſtio differtur, ut.ſ̃. ita etiam qñ eſt grauida debet differri, qñ non põt ita ſufficienter defendere. Item eſt ratio: quia magis fauemus partui naſcituro quã iam nato. l.j.§.ſi ea.ſ̃. de uen. in poſ. mit. Hoc uidetur tenere Roff. ſuper iſto.ti. Item dicitur hic in fi. ꝙ ſententia lata ꝯ matrem præiudicat partui. Contra. C. ad l. Corne. de fal.l.j. Sol. intelligit gl. ꝙ iſte uer. referatur ad primum caſum, qñ agebatur ꝯ matrem & pupillũ ſimul, & ſic ſententia fuit lata ꝯ pupillum. Ita dicit gl.& bene. Alij dicunt, ꝙ ẽt qñ ſententia eſt lata ꝯ matrem, prçiudicat filio[a] quo ad probationem.l.j.§.ſi cui.ſ̃.de uẽ. inſpi.& qđ no.in l.edictum.eo.ti. Videte, qđ dicitur, ꝙ factum matris p̃iudicet pupillo, uel filio, quo ad onus probationis, eſt uerum, qñ eſt factũ matris non obſeruantis ea quæ dicuntur in illo titulo de uentre inſpi. non aũt factũ matris ſuccũbentis in cauſa, ut hic, & hoc puto uerum. Vel aliter, factum matris non nocet filio in cauſa principali.l.j.C.de fal. alias ſic. Sed non placet, quare tene primã ſol. quã dedi: tangitur etiam per Cy.C.eo.l.j.in 2.q. Et faciunt prædicta ad q. quam diſputaui, an ſententia lata contra filium pro maleficio, ſufficiat, ut fiat executio cõtra patrem? Dic ut in diſputatione mea, & plene ſcripſi in l. cum filius.ȷ̃. de uerb. oblig.

ADDITIO.

a Alex. Filio. Vide Anto.in c.pe.de reſti.ſpol.& in c.cauſam.el.2.qui filij ſint legi.

LEX II.

1 *Actio ciuilis & criminalis, quando competit cõtra aliquem an ſit neceſſe, ꝙ prius agatur criminaliter, quàm ciuiliter.*

Licet Mulier. Donec uiuit aliquis ex participibus criminis, non põt agi ciuiliter de crimine
1 contra tertium.h.d.no.lex.† & ſic habes, ꝙ nõ eſt in poteſtate mea, uelim agere ciuiliter. Contra. C.qñ ciui.actio cri præiud.l.j. Sol. Dicit Ia.de Are.& bene, & multum nota. ſi contra crimino ſum ego uolo agere, poſſum eligere, an uelim agere ciuiliter, uel criminaliter.l.j.C.qñ ciui.act.cri.præiud. ita dicit ipſe. Adde, niſi in caſu homicidij: quia per ciuilem actionem in una cauſa non debet præiudicari, Corneliæ de ſica.criminali.l.prætor edixit.§.j.ȷ̃.de iniur. ſm lec. Iac.de Are. Si uero uolo agere criminaliter contra tertium nõ poſſum agere ciuiliter contra tertium, ut hic, & l.j.C.ubi cauſæ fiſcales, & refert Cy. latius.in l.ultima.C. de fide inſtrum.

LEX III.

Carbonianum. In tex. ibi in ſm tabul. id eſt in bonorum poſſeſſione ſm tab. Dicitur hic, ꝙ poſthumo inſtituto, licet habeat ſm tabu. poteſt ẽt habere locũ hoc edictum. Sed quid ſi iam natus eſt inſtitutus? Dicit gl. idem ſi hæc duo negentur. Sed glo.ȷ̃.proxi.§.facit differentiam inter poſt
a humum, & iam natum, & idem vr̃[a] facere tex.ſ̃.eo.l.j.§. Pomponius. quid dicemus? Dico ꝙ idem in poſthumo: quia nego eum eſſe inſtitutum, & quia nego iſtum eſſe illum, quẽ teſtator inſtituit, ut filium: non obſtat.§.Pomponius. quia ibi denotat facti accidentiam: quia raro contingit illa contentio, ꝙ teſtator errauit in corpore: ſed ſi hoc contingeret, uerum diceret noſtra gl. Dicitur hic: in fideicõmiſſo & legato habet locum Carbonianũ. qualiter intelligatur? Dicit gl. duobus modis. Tene primam, quæ eſt uera.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Videtur. Vide Bar.in l.j.§.Pomponius.ſ̃.eo. & Bal.in l.j.C.eo.

§.Quamuis. Op. dicitur hic, quod ſcripto hæredi non datur Carboniana, contra.ſ. proxi. Dicit glo. hic in iam nato, ibi in poſthumo, uel etiam in iam nato eſſet idem, qñ eſſet contentio de ſtatu perſonç ut ibi dixi, & hic debet intelligi, qñ de ſtatu peſonç non eſt cõtentio, & ideo quia habet poſſeſſionem ordinariam, nõ recurritur ad iſtam: ut l.quamuis.C.de edicto diui Adria.tol.& l.j.& 2.quorum bonorum. Item opp.ȷ̃.eo.l. de bonis.§.ita demum. Solue, ut ibi. ¶ Quæro, qñ mouetur quæſtio ſtatus tantum, an differatur queſtio bonorum? Reſpon. non, quia quando mouetur queſtio ſtatus tantum, non bonorum, ad quid differtur, cum non ſint inuicem preiudiciales?

§.Pube-

BUAH

a §.Puberi. [a]Nota ꝙ decretum ſurreptitium non ualet.l.cum
uero,§.ſubuentum. ĵ. de fideic. liber. & l. magis
puto. §.pe.ŝ.de rebus eorum.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Puberi.Et iſtum tex.alle.Bal.in l.j.ad finem.C.de curatore furio.

1 *Exceptio,dolo facis,petere quod reſtiturus es,habet locum in poſſeſſorijs adipiſcendæ in alijs poſſeſſorijs non.*

2 *Procurator præſumitur ille penes quem ſunt inſtrumenta cauſæ.*

3 *Semiplena probatio,quando ſufficiat in cauſis ſummarijs.*

§.Cauſæ. Hic incipit exponere illa uerba, cauſa cognita,q̄
bis in edicto poſita fuerunt.Opp.dr̄ hic, ꝙ debet
cognoſci ſummatim.Contra.C.e.l.ij. Sol.Illa ſm̄ iſtam dēt intelli-
gi,ꝙ cognoſcetur ſummatim.Itē dr̄ hic, ꝙ ſummatim cognoſcit̄
ꝯ,in l.iudices.C.de iud.Sol.Speciale eſt hic , ut plene not. in l.iij.§.
ibidem.ŝ.ad exhib.¶ Itē op.dr̄ hic ꝙ poteſt opponi puero petenti
1 Carbonianā:tu non es filius.Contra † in poſſeſſorijs non hēt locū
regula,dolo facis:quia petis.l.ſi quis ad ſe fundū.C.ad l.Iulia.de ui.
& plene no.in l.j.§.j.ĵ.de ui & ui arma.Sol. in poſſeſſorijs recupe-
randæ non habet locum regula illa,ſed in poſſeſſorijs adipiſcendę
habet locum.de quo plene in l.dolo.ĵ.de do.exce. & plene dixi in
l.ſi ſocer.§.Lucius.ŝ.ſol.ma.¶ Itē dr̄ hic, ꝙ cū eſt dubiū de manda
a to,admittitur cautio de rato : quæro qualiter intelligitur [a] dubiū
2 de mandato? Dicunt quidā,qn̄ ille † qui dicit ſe procuratorem,hēt
aliquid modicū,ſaltem ꝙ faciat pro eo,ꝙ mihi multū placet,& gl.
eſt iuris Canonici quæ dicit,ꝙ ſi apud aliquē reperiūtur inſtrumē-
ta cauſæ,eſt præſumptio ꝙ ſit procurator,ut no.in c.j.de procu.&
dixi in l.uulgo.ŝ.de admi.tut.& de hoc no.per doc. C. de proc. l.j.
3 & l.non ſolum.§.qui alieno.ŝ.de procu.¶ Item no.hic † ꝙ in cauſis
b ſummarijs , ſufficit iſta probatio ſemiplena [b] ita ꝙ inducat p̄ſum-
ptionem, & hoc intellige in cauſis ſummarijs , in quib.p̄iudicium
modicū parat̄.tunc.n. ſufficit ſummaria cognitio , q̄ p̄ſumptionē
implicat.Si.n.parat̄ magnū p̄iudiciū,tunc requirit̄ plena cognitio,
ſed dr̄ ſummaria,quia dant̄ breuiores dilationes, & ſic non ad pro
bationē dr̄ ſummaria , ſed quia dant̄ dilationes breuiores.Ita notat
Dy.in l.j.§.fi. ĵ.de p̄t.ſtip.& ita dēt intelligi.c. ſæpe ꝯtingit.de uer.
ſign.in clemen.Facit ad prædicta.ĵ.proxi.§.& quod dicetur ibi.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Intelligitur.Qualiter dicatur dubium de mandato.adde Bal. & Imo.in l.Mæuia.ſol.mat.per gl.in c.coram.de offi.deleg. & in l.fi.de pac. conuen.

b Ale. ¶ Semiplena.Adde Bar.in l.iudices.C.de iudic.& latius in l.j.§.fi.ĵ.de præ to.ſtipu.

1 *Practica materiæ Carbo.& pro libello.nu.3.*

2 *Mater in cauſis ſtatus,& ad ſtatum pertinentib. pro pupillo teſtificatur.*

3 *Tutor quando pro pupillo teſtificatur.*

4 *Teſtes examinari & publicari ad æternā rei memoriā,qn̄ qs facere poſſit.*

5 *Infamis de facto non repellitur a teſtimonio,ſed minus ei creditur.*

6 *Teſtis conditio quo ad teſtificandum quo tempore attendatur.*

7 *Teſtis qui tempore teſtamenti erat bonæ conditionis,ſed tempore redditi teſtimonij erat infamis,ut probet,ꝙ tempus attendatur, remiſſiue.*

8 *Teſti deponenti de facto longinquo non ita creditur,ſicut de propinquo.*

9 *Teſtes ad æternam rei memoriam examinari poſſunt ſuper eo quod facile poteſt tradi obliuioni.*

10 *Iudex qualiter pronuntiabit ſuper Carbo.edicto,&c.*

§.Duæ autem ſunt cauſę. Nota tex.ibi finge eſ-
ſe teſtes, &c. Primo
1 quæro practicam † huius materiæ? Rn̄deo ad hoc, ut beneficiū hu-
ius edicti cōpetat, oportet quod prius cōtrouerſia ſtatus fiat , ut.ĵ.
eo.l.fi.Practica ergo erit iſta,ſi poſſidet pupillus,tunc ſi alius agit ꝯ
eū dicens eū nō eſſe filium, & ipſum eſſe proximiorē ꝯſanguineū,
tunc pupillus excipiendo peteret ſe tuēdum in poſſeſſione, & quæ
ſtionē differri,ut.ĵ.ea.l.§.miſſum.& l.j.C.eo.ti.ſm̄ unā lec.Si uero
non poſſidet,tunc primo ipſe debet petere agendo petitorio , uel
poſſeſſorio, ſm̄ ea quæ dicā in §.miſſum. Et aduerſarius dicet eum
non eſſe filiū,omiſſo primo iudicio, dabit de nouo libellū & petit
Carbonianā,& quæſtionem ſtatus differri in tp̄s pubertatis,& erit
forma libelli iſta.Cū ego ſim filius talis,& mihi inferatur qō ſtatus
& bonorum,peto me poni in poſſeſſione ex Carboniano edicto
& quæſtionē ſtatus differri in tp̄s pubertatis. ita format Roff. Vel
ut puto erit melius ut non petatur præciſe , ut qō ſtatus differatur
in tempus pubertatis:ſed ꝙ prætor cognoſcat & pronuntiet diffe
rendam,uel non,prout utilius eſſe pupillo iudici uidebitur.hoc au
tem probatur per ea quæ.ĵ.dicā.Op.dicitur hic,ꝙ duæ ſunt cauſæ
cognitionis una ſummaria,alia plenaria. Contra imo prima uidet̄
plenaria.l.ubicunque.§.ĵ.de uen.in poſ.mitten.Sol. ibi eſt plenaria,
non ideo,quia fit immiſſio,ſed ideo quia uenit examinādū,an quę
ſtio ſtatus ſit differenda,uel non in tēpus pubertatis , unde hic tex.
2 iſtum declarat.¶ † Quæro,quomodo mater admittitur ad teſtificā
dum pro pupillo:ꝯ.l.parentes. C. de teſti. Sol. Speciale eſt in cauſa
ſtatus.,& in cauſis pertinentibus ad cauſam ſtatus. l. ſi arbiter. §.fi.
aliàs eſt in l.imperatores.ŝ.de probat.Item dicitur hic, ꝙ tutores,
3 &c.Contra in l.fi.ŝ.de teſtibus † ubi tutores qui agunt cauſam , nō
poſſunt eſſe teſtes in eadē cauſa.Sol. Poſſumus dicere , ꝙ loquitur
de alijs tutoribus,quā qui agant cauſam ſtatus. Vel dic ſpeciale eſt
in cauſa ſtatus & in cauſis pertinentib.ad cauſam ſtatus. Sed prima
opinio plus placet.Item quæro,quomodo iudex dēt hic inueſtiga
re a tutoribus,& a matre nō ne hoc eſt ꝯ pupillum? Si.n. formatur
libellus,ut dicit Roffr.ꝙ petatur q.ſtatus differri,quomodo admit
teretur ꝯ pupillum eorum teſtimonium. contra. l. lege Iulia.ŝ.de
teſtib. Dic ꝙ forte petet aduerſarius quæſtionē differri in tempus
pubertatis,non tutor,uel mater.Hoc nō pōt eſſe uerū:quia qui cau
ſam ſtatus infert,non poteſt petere,ut differatur,ſed ille, cui infer-
tur,ut ĵ.eadem.l.§.diuus.quid dicemus? Reſpon. putarē libellum
non eſſe formandum,ut tutor petat in libello præciſe, cauſam ſta-
tus differri:ſed petat cognoſci,an debeat differri cauſa ſtatus, & pe
tat pronuntiari quod eſt utilius pupillo,ut.ŝ.dixi.Pro hoc facit hic
textus in fine uer.diuus.ibi , tutores eorū iudicio experiri uolunt,
& ſic non petunt dari dilationem , ſed de hoc cognoſci. Vel ſi uis
dicere,quod petat differri præciſe , dic ꝙ iudex non debebat dare,
niſi inquiſitione facta prout hoc.§.dicitur.Non obſtat textus, qui
dicit , tutores experiri uolunt : quia ibi loquitur de alijs tutoribus,
hic de his qui cauſam agunt.Sed præcedens opinio proxime dicta
plus placet.¶ In tex.ibi,inſinuare,&c.Et ſic nō perirent probatio-
nes,ut in auth.de teſtibus. §.& hic uero quia multoties, poſita.C.
de teſtib.auth. ſed & ſi quis. Dicit gl.ꝙ iſtæ rationes poſitæ in tex.
non ſint hodie ſufficientes.uidete,ſi pupillus † poſſidet,iſta gl.dicit
ueritatē, quia reo ad probandas ſuas rationes datur beneficium, ut
poſſit producere,& petere examinari,& publicari ad æternam rei
memoriam,ut præallegatis iuribus,& hac gl.& l.ultima. C. de uſu.
pup.Si uero petit & non poſſidet,& ſic ſuſtinet partes actoris, tūc
nō habet beneficium,ut poſſet petere examinari & publicari , ſed
pōt petere examinari tm̄,non publicari,cū timet de morte teſtiū,
uel eorum abſentia diuturna,ut in c. quoniā frequēter.extra. ut in
lite non conte.& hoc,ſi poteſt incontinenti agere : ſecus ſi non p̄t
agere incontinenti,ut quia hēt ius agendi cōditionale , tunc poteſt
petere examinari & publicari ad æternā rei memoriā.l. in l.Aqui-
lia ſi deletū.& ibi plene ſolet dici.ŝ. ad l.Aquiliā. Vlterius quæro,
quomodo pōt dici,qd' propter temporis interuallum non habeāt
eandem fidem? Dicit gl. ꝙ contingit duobus modis. Vno modo:
quia efficiuntur infames de iure,uel de facto,& ſic non habetur tā
ta fides:quia inſpicitur tempus redditi teſtimonij.l.iij.ŝ. de teſtib.
5 ¶ Circa hanc quæſtionem † quæro , utrum [a] infamis de facto re-
a pellatur a ferendo teſtimonio? & uidetur tex.ꝙ ſic, in l.Caſſius.ŝ.
de ſena.ſed gl.hic non dicit ꝙ repellatur , ſed minor fides adhibe-
tur,& uerum dicit iſta gl. quia minus creditur , & tunc in ſubſidiū
creditur ei,& tunc cū tormentis,ut in auth.de teſti.§.ſi uero igno
ti.& ſupra de teſtibus.l.ſerui.& l.ob carmen. §.pen. Non obſtat.l.
Caſſius.quia infames de facto repelluntur a dignitate , non a teſti-
6 monio,¶ Sed quæro,quo † tempore dēt inſpici fides , & conditio
teſtis,an tempore quo negotium geritur , uel tempore quo reddi-
tur teſtimonium? Dic quod tempore quo teſtimonium redditur,
ut hic in tex.& in gl.In contrarium uidetur tex. ŝ. de teſtibus. l.ad
teſtium.§.j.& l.j.C.de teſtamentis.& ibi notatur.Gl. uolens ſolue-
re iſtud contrarium : in legibus contrarijs uidetur dicere quod in-
telligatur de teſtibus , qui in iudicio non habent neceſſe aſſiſtere:
quia ſunt ſcripti in inſtrumento publico , uel aliàs non eſt neceſſe
ꝙ de nouo deponant.ita no. in l.j. C. de teſtam. Licet hoc ſit ſatis
probabile:tm̄ dic.Quandoque teſtis mutat conditionem ſui culpa,
ut quia propter delictum efficitur infamis,& tunc habet locū hæc
gl.quod inſpicitur tempus redditi teſtimonij . Quandoque mutat
conditionem abſque ſui culpa, ut quia credebat ſe liberum tempo
re teſtamenti,poſtea detegitur ſeruus, & tunc inſpicitur conditio
teſtis tempore quo negotium geritur , ita loquitur. l.j. C.de teſta.
Ita tenet Azo in ſumma.de teſta.ordi.circa finem.quod tene men
7 ti.Sed † ſi teſtis tempore iuramenti erat bonæ conditionis,& tem
pore redditi teſtimonij erat infamis,quod tempus inſpicitur? Dixi
8 in l.damni.§.Sabini.ĵ.de damno infecto.¶ Secundam † ſolutionē
dat gl.ꝙ pōt hic contingere, ſ.ꝙ teſti non adhibeatur tanta fides ,p
pter temporis prolixitatem:quia non ita creditur teſti de facto lon
ginquo,ſicut propinquo.Pro iſta opi.facit in auth. hæc cōſt. inno
uat conſt.Facit quod no.in l.cenſus.ĵ.de proba. & hoc uidetur te
nere Spe.in ti.de poſiti.§.Sexto.uer. ſed nūquid. quod intelligitur
9 ut no.per gl.de uerb.ſig.l.notionem.§.inſtrumentorum. Et † præ
dicta faciūt,quòd qn̄ eſt negotium,quod de facili poteſt tradi obli-
uioni

ADDITIO.

a Alex. ¶ Vtrum.Vtrum infamis repellatur a teſtimonio, uide Bald,in c.primo an remo.debe.teſtes,qui pares eſſe deſierunt.& Bar.in l.cunctos populos.C.de ſumma trinitate.Adde tamen quod ſemper facit ſaltem indiciū,ut notat Bar.ī l.maritus,ĵ.de quæſtio.& uide no.in c. præterea.de teſti.cogen. & quod ibi per Imo.ibi alias non eſt neceſſe,quòd de nouo deponāt.Adde Bal.in c.j.an remo. de teſtib.qui pares eſſe deſierūt.& Bar.in l.j.§.ſi ſeruus.De quæſtio.& Bal. poſt Bar.& alios in l.j.de teſtibus.

BUAH

nioni,iſta cauſa eſt,ꝙ teſtes, examinentur ad æternam rei memoriam,ne obliuiſcant:hoc tangit gl.& bene in c.qm̃ frequenter. ex.
10 ut lite non ↄte.¶ † Quæro, qualiter pronuntiabit iudex ſuper iſto edicto,cũ ſimul & ſemel petat Carboniana poſſeſſio,& ut qõ differatur in tp̃s pubertatis,uel differẽda cognoſcatur,& una eſt ſummaria & alia plenaria,quomodo una ſnĩa determinent? Rñ. Illud quod hic dicitur de ſummaria cognitione,dẽt intelligi quantũ ad informationẽ iudicis per p̃ſumptionẽ ſolã , in alia dr̄ cognitio plenaria quantum ad informationẽ iudicis per ueritatem.Sed utraq; uno reſpectu põt dici ſummaria : quia in utraq; breues dabuntur dilationes,& ideo utraq; dr̄ ſummaria.ut dr̄ in c.ſępe.extra de uer. ſig.in Cle.& ideo ambo iſta capitula poterunt una ſnĩa determinari,uel ſuper una pronuntiabitur,& ſuper alia quæ requirit plenam cognitionẽ,reſeruabitur.l.ille a quo.§.ſi teſtõ.ſ̃.ad Treb.cum ſint diuerſa capitula, ergo ſuper una poteſt pronuntiari , ſuper alia reſeruari.l.etiam §.j.ſupra de minor.quod dici conſueuit.C.ſi aduer. rem iudi.l.ij.tene menti iſta.

1 *Accuſata de adulterio,& abſoluta non poteſt ab eodem,ſeu alio ſuper eodem accuſari,ab alio,& de alio ſic.*

§.Si mater. Op.quod matris abſolutio proſit partui.l.denũtiaſſe.§.quæritur.j̃.de adul.Glo.non ſoluit. Sed hic,illud eſt uerũ, qñ de eodẽ facto ageretur ↄ̃ filiũ de quo mater eſt abſoluta:hic uero de alio facto agitur ↄ̃ filiũ.Vel aliter,quod ibi dr̄,eſt ſpeciale in adulterio propter ſequens matrimonium,cui leges multum fauent:aliàs ſecus.Hanc opinionem tenent doctores, & Cy.refert.C.ad legem Corne.de falſis.l.j.in ſecunda quæſtione.
1 ¶ † Quærit gl.utrum mater quę ſemel obtinuit,poſſit iterum accuſari de adulterio.Dicit gl.quod ſic,non tñ de facili.l.ſi cui.§. iiſdẽ. j̃.de accuſatio.Quod intellige de eodem crimine, ab eodem,uel de alio,& ab eo,qui in primo fuit calumniatus:alias nihil repugnat quod non poſſet accuſari.

§.Si is,qui. Opp.dicitur hic ſ̃m diuerſas literas, una enim negat,alia non negat.Sol.utraq; ſuſtinetur, una nõ negat,& iſta eſt plana. Alia enim negat eum,& tunc dic, negat eũ, ſ.ſolum:ſed non negat eũ.ſ.filium cum alio. Item hic innuit, ꝙ nõ habet locum Carbonianum,niſi quando eſt contẽtio de bonis paternis.Contra.j̃.eo.l.de bonis.in prin.Dic,ut in gl.

§.Ibidem. Op.quod per iſtud qualequale præiudicium qđ pupillo poſſet fieri in cauſa ſtatus ex perſona alterius non debeat differri quæſtio,ut.ſ̃.eo.l.j.§.fi. & j̃.eo. l. Titia. Solue ꝙ iſte conſors erat minor 25 annis, unde de facili poſſet lædi : ſed in ↄ̃rijs erat maior ille qui habet cauſam præiudicialem ad iſtam.Ita no.j̃.eo.l.ſi impubes.§. ſi mater.& dixi ſupra eo. l.j.§.fin.

§.Parui refert. Op.j̃.ea.l.§.miſſum.Sol.dicit glo.hæc debet intelligi ſ̃m illã, qñ pupillus agit poſſeſſorio,non petitorio.Tu dic,quod hoc poteſt intelligi etiam qñ agit petitorio,ut ibi dicam incontinenti.

1 *Dictio,&, eſt implicatiua.*

§.Si duo. Gl.ponit hic caſum. Ad petitionem impuberis inferentis ↄtrouerſiã ſtatus,non dẽt in tp̃s pubertatis differri,ſed ad petitionem impuberis patientis h.d.No.tex.ibi,nec
1 enim patit.No.† de ſignificatione huius copulæ, & quæ implicat. Nam ſi dico,& me,uideor implicare,quod non eſt ſolum te.

§.Si quis liber. Gl.ponit caſum.no.hic, quod ſiue principalr̃ , ſiue incidenter ueniat examinanda qõ ſtatus,debet differri in tp̃s pubertatis, non ſolũ quæſtio ſtatus, ſed ea ẽt,in quã incidit,ſi ſine hoc incidenti , qõ ſtatus non põt terminari.¶ Op.j̃.ea.l.§.miſſum.Sol.dicit gl.hic pupillus cõueniebat ibi agebat tantum. Vel aliter,ut dicã in d.§.miſſum. Item cõtra. C. de ordi.iudi.l.j.Solue ut ibi.& dicam ſtatim in d.§.miſſum.

1 *Miſſio in poſſeßionẽ ex Carboniano qualis ſit, & an fiat in noĩb. debitorũ.*
2 *Exceptio de iure tertij opponitur, qñ eſt in totũ excluſiua iuris agentis.*

§.Cum extaret. Et ſi propter debita particularia q. ſtatus infertur impuberi, differtur in tp̃s
1 pubertatis.h.d.No.quod dixi in caſu.Quæro, † quid operabit hoc Carbonianum edictum.Dicit gl.ut fiat miſſio:ſed qualis miſſio p̃t fieri põt ne fieri in nomina debitorũ?Nos poſſumus rñdere, p̃o ut rñdet gl.in l.a diuo.§.ſi ſuper rebus.j̃.de re iud.& l. j. C. de p̃to. ſtip.Sed melius diceret,quod hic hẽt locũ Carbonianum edictum hoc modo,ꝙ huic pupillo ſatiſdanti ſoluatur , prout dicam plene j̃.eo.l.pe.Itẽ hẽt locũ quo ad aliud,ut qõ ſtatus differatur . Itẽ no.
2 † ꝙ hic põt opponi de iure tertij : & hoc ideo, qa ius tertij eſt totaliter excluſiuum iuris agentis.quod dic ut dixi plene.j̃. de exce.rei iud.l. ij.& Cy.dicit in l.cum ſeruum.C.de ſer.fugi.

1 *Poßidens poteſt petere ſibi poſſeßionem confirmari,& in ea tueri.*
Poſſeſſorio agens petit ſe mitti in poſſeßionem,& poſitus in ea ſe tueri.
2 *Pupillus ſiue agat,ſiue conueniatur,quando habeat Carbonianum.*
3 *Qualiter cognoſcatur,an quis agat, ut bonorum poſſeſſor Carbonia.an directam intentet.*
4 *Carboniana,an differatĩ ſi mouetĩ cõtrouerſia de ſtatu defunctĩ nõ ipſiꝰ filij.*
Poſſeſſor non conſtituitur quis ex ſolo iuſſu de mittendo.
5 *Actione in factum ex Carbonia.edicto agit quis,ut conſtituatur poſſeſſor.*
6 *In iſta actione in factum ueniunt corporalia, & incorporalia quandoque.*

§.Miſſum. Hic eſt optimus. §. & breuiter. h.d.Miſſum in poſſeſſionẽ ex hoc edicto p̃tor tuetur : non tñ miſſus ex Carboniano poſſeſſor põt hæreditatem, uel res ſingulas uendicare,niſi uelit de filiatione plene docere.h.d.¶ Hic innuitur, qđ miſſus in poſſeſſionẽ ex Carboniano nõ poſſidet, niſi interponatur ſ̃m decretũ ex quo poſſeſſor efficiat. Contra. ſ̃.e.l.j.in prin. & j̃.eo.l.pe.& ſ̃.de inof. teſta.l.qui de inofficioſo. Dicit gl. hic dẽt intelligi poſſeſſorem ↄſtituere,hoc eſt miſſum in poſſeſſionẽ tueri non ꝙ de nouo det poſſeſſionem,& eſt ſatis bona, & tene menti.
1 Ex qua † habes,ꝙ ſicut peto me mitti in poſſeſſionem,ſi non poſ-
a ſideo poſſum petere [a] mihi poſſeſſionẽ ↄfirmari , & in ea tueri.Et pro hoc eſt caſus ſ̃m uerã lec.C.eo.l.j.& ibi Cy.& Odof. Et ꝓ hoc quod habuiſtis.ſ̃.de ↄ̃ta.l.iij.§.ſi ſub ea.& j̃.ti. j. l.ij.§ ſi ſub ↄdõne. Et pro hoc.ſ̃.qđ me.cau.l.fi.¶ Item tene menti ad aliud,ꝙ qui agit poſſeſſorio,petit ſe mitti in poſſeſſionem , & poſitus in ea petit ſe tueri,ut hac gl.& j̃.ne uis fiat ei.l.j.§.j.& l.ſi quis miſſus.& ſic habetis unã lec.Contra hanc lec. op. quia non eſt uerũ quod ex primo decreto efficiatur poſſeſſor niſi interponatur ſ̃m.l.ū finita.§.Iul. j̃. de dam.infec.& l.iij.in fi.de acqui.poſ.Sol.Ibi qñ poſſeſſio dat alicui ꝑꝑ aduerſarij ↄtumaciã,& iõ expectatur primũ,& ſ̃m decretũ anteq̃ poſſeſſor efficiatur:ſed hic non dat poſſeſſio ꝑꝑ ↄtumaciã aduerſarij, ſed propter fauorẽ petentis, & iõ non expectat primũ & ſ̃m.¶ Itẽ opp.de eo.qđ dr̄ de uentre in poſſeſſionẽ miſſo, qui non poſſidet.l.j.ff.quib.ex cau.in poſ.eat.Sol.aliud in filio,qui mittitur ex Carboniano,aliud in uẽtre.Et eſt ratio,quia tex.in Carboniano edicto dicit,dat poſſeſſio,ut.ſ̃.eo.l.j. ſed tex. in materia de uentre in poſſeſſionem mittẽdo dicit,mittitur in poſſeſſionẽ quæ uerba ſignant ſolũ detentionẽ. Et põt eſſe alia rõ quia poſſeſſio quæ dat uentri eſt minori tp̃e duratura.Itẽ quia dat ꝑꝑ partũ non ipſi partui,ideo non tm̃ ei fauetur.Sed prima non mihi placet,licet ſit perſuaſiua. ¶ Itẽ procedo,dr̄ hic in ſecũdo rñſo miſſum in poſſeſſionẽ ex Carboniano nitit p̃tor in poſſeſſione tueri,&c.Op.qđ ſiue ↄueniat ſiue petat,habeat locũ Carbonianũ,ut.ſ̃.ea.l.§ parui.Gl.dicit, dic ut ibi,& ibi dicit quod agebat poſſeſſorio,non petitorio : Hæc ſol.non placet,quia tex.ibi dicit,ſimplr̃,ſiue agat ſiue ↄueniat, nec
2 dicit qũo,& idẽ.ſ̃.eo.l.j.in prin. Vnde mihi † ur̃ dicendũ ſic.Qñque pupillus agit anteq̃ ſibi ſit mota qõ ſtatus,& anteq̃ ſit petita Carboniana poſſeſſio,& in iſto iudicio opponitur ſibi qõ ſtatus,tunc pupillus omiſſa prima actione põt petere Carbonia.bonorum poſſeſſionẽ ex hoc edicto,& non refert ſiue agebat,ſiue ↄueniebat,& ſi ue agebat petitorio ſiue poſſeſſorio,ut legibus ↄ̃rijs.Qñq; poſt petitã & habitã poſſeſſionem totaliter agit, & ſic poſt mota qõnem pupillus uult agere,tunc hẽt locũ diſtinctio huius.§.¶ Itẽ op.j̃.eo. l.pe.ubi et miſſus ur̃,qđ poſſit agere. Dicit gl.ſol.ut ibi. Br̃ ueritas eſt iſta, hic pupillus agebat ↄ̃ principalẽ aduerſariũ , qui ſe dicebat hæredem,& ideo adhibetur diſtinctio, quæ dr̄ hic:ſed in lege ↄ̃ria agebat ↄ̃ alios debitores hæreditarios, & ideo diſtinguit ut ibi dr̄. Hæc ſol.tangit ibi,& l.j.C.eo.& ibi doc.tangunt.Itẽ op.dr̄ hic,qđ põt opponi iſta exceptio , ne præiudiciũ fiat petitioni hæreditatis mouendæ.Contra.C.de pet.hær.l. fi. Dicunt quidã hanc per illam corrigi,non eſt uera.Sed dic,quod lex ↄ̃ria loquitur in hęrede,ſeu poſſeſſore conuento,hic loquitur in agente,& eſt bona ſol. quam tenet gl.in l.in bonæ fidei.ſ̃.de petitio.hære.uel aliter, ibi loquitur qñ erat contentio inter eum,qui ſe hæredem dicebat,& alios legatarios,uel creditores,ſed hic erat contentio inter eos,qui ſe hæredes adinuicem dicebant,& eſt bona, & probatur in l.nõ diſtinguemus.§ ſi quis.ſ̃.de arbi.dixi plene.j̃.de exce. l. ſi poſt litẽ. ¶ Itẽ op.
3 C.de ordi.iu.l.j.Solue ut ibi.¶ † Quæro q̄ eſt dr̄ia, utrũ agat ut bonorũ poſſeſſor Carbonianus:an intentet directas actiones,& qũo cognoſcam?Dicit gl.qñ aget ut bonorũ poſſeſſor Carbo.aget iſto modo,quia ſicut in alijs bon. poſ. decreta ſibi bon.poſſeſſione , ei competit bonorũ poſſeſſoria hæreditatis petitio.l.j.& ij. ſ̃.de poſ. hæred.pet.& habuiſtis de bon.poſſeſ.l.iij.§.bonorum.ita impubes, decreta bono.poſſeſſione Carbo. uolebat agere ut hæres , & hoc probat ſolum , quia erat de mente Carb. poſ.& credebat quòd illa cognitio ſummaria,quæ inducebat pręſumptionem ſufficientem ad Carb.poſſeſſio.ſupra ea.l.§.cauſæ.ſufficeret in hac bonorũ poſſeſſoria hęredi.pet.quod nõ poteſt,ut hic.Sed ſi uult agere directo ut diſcutiatur utrum ſit inter liberos uel non,hoc poteſt : & ita habetis intellectum huius.§.¶ † Quæro,quid ſi mouetur controuerſia de

ADDITIO.

a Ale. ¶ Petere.Si poſſideo poſſum tamen petere poſſeſſionem confirmari.Adde Bar.in l.de pupillo.§.qui opus per gl.ibi de oper.no.nun.per Mod.in §.quadrupli.Inſti.de act.& Bar.& Bal.in d.l.j.ubi Ale.Dec.& alij. C.eo. & uide Bar. in l.non tantum.§.ſi ſub ea.ſ̃.de contratab.& Bal.in l.j C.eo. qui ſe limitat in l. j.C.de edic.diui Adri.tollen.

BUAH

ſia de ipſius defuncti ſtatu, nō ipſius filij, an dēt differri per Carbonianum. Vr ꝙ ſic. ſ. eo. l. j. §. ſed & ſi quis. In ꝯrium vr. C. de pe. hæ. l. liber. Sol. Ibi propter qōnem ſtatus defuncti uertitur in dubium ſtatus filij, ut quia defunctus dicatur ſeruus, & ſic filius non poteſt eſſe liber, & tunc differtur, ut d. l. j. §. ſed & ſi quis. ſ. eo. Sed ſi ꝑpter qōnem ſtatus ipſius filij, ut quia fuit inſtitutus hæres ab extraneo, & tunc non differtur d. l. liberti. Alij legunt hunc. §. alio modo, dicentes quod in principio fuit miſſus in poſſeſſionem ſolo uerbo, quem prętor ſtudet conſtituere poſſeſſorem re ipſa, ita dn̄t ipſi, ut ceſſent ꝯria prędicta. Et poteſt eſſe in ſe ſatis bona, ut exponamus miſſum, id eſt, mitti iuſſum, quia ex ſolo iuſſu non conſtituitur qs poſſeſſor. l. non eſt de pig. actio. & l. cum hrdes. ſ. de acq. poſ. ¶ Sed
5 tunc quæro, † qua actione petatur qđ quis conſtituatur poſſeſſor? Dicit gl. actione in factum. quæ deſcendit ex quolibet edicto prætoris. l. pe. §. cum prætor. j. ne uis fiat ei. Iſtud vr mirum, cum bon. poſſeſſio petatur officio iudicis. l. iij. §. ſi cauſa. ſ. de bo. poſ. Dicunt quidam, quod iſta quæſtio gl. referatur ſolum ad caſum. ſ. prox. qn̄ quis ſolum eſt mitti iuſſus, tunc petitur actione in factum, ut iſte iuſſus executioni mandetur. Sed licet hoc poſſet fieri, tn̄ tutius eſt, ꝙ fiat miſſio manu militari. l. ſi quis miſſus. j. ne uis fiat ei. Quare dic ꝙ iſta quæſtio referatur ad totum. §. & totum ti. & tunc dicit, qđ cogatur actione in factum. Non obſtat quod no. in l. iij. §. ſi cauſa, quia illud in bonorum poſſeſſio. quæ tribuunt ius, per quas nullum aduerſario fit præiudicium, nec requiritur quod citatio fiat, ut ibi dixi: ſed hic loquitur in poſſeſſione quæ eſt facti, & hēt certū aduerſariū, & requiritur cognitio, prout dixi. ſ. eadē. l. §. cauſæ. &
6 §. duæ. & ideo actione in factū nō iudicis officio explicat. ¶ † Quæro qn̄ hæc actio in factum intentatur quid ueniat in ea? Dicit gl. ꝙ corporalia tm̄. alleg. l. ij. j. quorum bonorum, uel melius etiam incorporalia ueniunt qſiq; ut ſi agitur contra aliquē debitorem, ut habuiſtis. ſ. proxi. §. & ſic iſta poſſeſſio habet aliquid ultra quam interdictum, quorum bonorum.

§. Hæc autem. Et per hoc oportebit petere filiū bonorum poſ. ordinariā. ꝯ. j. eo. l. ſi impubes. §. fi. Gl. ſoluit cogebatur, ſi uellet intentare actionem, alias ſecus. & ideo dicit gl. hic in uerbo. ordinariam. ideo dicit, oportebit, ſ. in futurum, ſi uellet intentare actionem: ſed nunc in Carbo. non oportet. & idē no. C. eo. l. j. in fi. ult. gl. & eſt ſatis bona, ut dicam. j. eo. l. ſi impubes. in fi. & tangam. j. l. proxi. Vel dic, ꝙ iſte tex. uult dicere ꝙ ſi pupillus non poſſidet hereditatem paternam, ad hoc ut perueniat ad bonorum poſ. Carbo. hēt primo intentare bonorū poſſeſſionem ordinariam ut ſic aduerſarij moueant qōnem ſtatus, ut ſic mota quæſtione ſtatus proueniat ad bonorum poſſeſſionem Carbonianam, ad quam nō poteſt perueniri, niſi primo moueatur qō ſtatus, ut. ſ. proxi. §. dixi. ſ. ea. l. ſi duo. & ita poteſt intelligi hic.

LEX IIII.

Ideo. Dr̄ hic, ex prima parte edicti, quæro, quæ eſt prima pars edicti. Dicunt quidam, ꝯta. quæ præcedit ſm̄ tab. Nō eſt uerū: quare dic, prima parte edicti uocat bo. poſ. ordinariā, ſequētem uocat Carbonianā, q eſt extraordinaria. Op. ſ. e. l. iij. §. miſſum ubi actionem non pōt intentare. Dicit gl. ēt intentabit actionē in factum, & ſic aget poſſeſſorio tm̄. Vel dic, utetur omnib. actionib. qn̄ erit pubes, & liquebit eū hæredem eſſe. Tu dic, ꝙ miſſus ex Carboniana, actionem ꝯ principale aduerſarium non pōt intentare, niſi ſm̄ diſtinctionem quam uidiſtis in d. §. miſſum. ſed ꝯ alios debitores poteſt intentare ſm̄ diſtinctionē, quā dicā. j. eo. l. pe. Opp. ſ. eo. l. iij. §. pe. ubi dr̄ ꝙ ut poſſit actionem intentare, oportet petere bo. poſ. ordinariā: ſed hic non poſſet petere ordinariā, quia eſt excluſus ab ea, ut hic dicitur, igitur actionem intentare nunq̄ poterit. Poſſumus dicere, ꝙ licet ſit excluſus a poſſeſſione ordinaria tenebat tñ ius adeundi de iure ciuili, ideo actionē intentabat, & hoc patet ex gl. q̄ dicit, ꝙ liquebat eū hæredem, non dicit bo. poſ. Vel dicamus, ꝙ agnoſcet bo. poſ. omiſſam per reſtitutionē in integrū l. j. C. ſi ut omiſ. hær. uel bon. poſ. Vel poſſum dicere, ꝙ in d. §. pen. debeamus legere aliter quàm gl. ibi dicat, quaſi illa lec. ſit cōtra iſtū tex. & legamus alio modo, ut ibi dixi.

LEX V.

Sed & ſi is. Hic incipit exponere tertium caput edicti de ſatiſdatione.

1 *Supplicium matris differtur propter partum, item in matre lactante puerum, donec nutrix reperiatur*

1 §. An autem. Iſte. § facit in ar. † ad q. uos habetis ī l. ꝑgnatis. de pœnis. & ſ. de ſta. homi. l. Imperator, ꝙ ſupplicīū matris differtur pp partū: quæro quid de matre lactāte puerum cum alia nutrix non reperitur, certe eadē eſt ratio, ꝙ do-
a nec non reperitur alia ſupplicium[a] differatur, per hunc tex. & ſic dicunt doc. maxime Old.

ADDITIO.

a ✠ Supplicium. Fac q̄ habentur in l. ij. §. ſi non propter ubi Doc. ff. ſi quis cau.

LEX VI.

1 *Carb. edict. quare non habet locum in bonis maternis.*
2 *Carboniano edicto an quæſtio ſtatus differatur.*

1 De bonis. Quæro, † quæ eſt ratio quòd in bonis maternis non hēt locū edictū Carbonianū? Rn̄. quia hoc edictū eſt introductū ad ſimilitudinē edicti de bo. poſ. ꝯta. l. j. §. j. ſ. eo. ſed in teſtamentis fœminarū bo. poſ. ꝯta. non hēt locū. l. illud
2 §. ad teſtamenta. ſ. de ꝯta. ergo. nec Carb. ¶ Itē dr̄. † ꝙ differtur qō ſtatus, ſed an differatur per hoc edictū? Dicit gl. ꝙ non, ſed ex ꝯſtōne, uel interpretatione Iuriſconſultorum, ut hic & ſ. eo. l. iij. §. quauis. Et iō iſto caſu iſta dilatio poſſet prodeſſe in bonis maternis, & haberet uim Carb. ut ſi poſſidet filius & alius ageret ꝯ eum dicēs, eū non filiū, tunc q. differtur, & interim remanet in poſſeſſione, ſicut in Carb. l. iij. §. miſſum. ſ. eo. ¶ Item quęro dr̄ hic, ſi ſit q. ſimul. de bonis paternis, & maternis, & fraternis: quæro, utrū habeat locum miſſio ex hoc edicto, & vr̄ ꝙ ſic, & arg. j. eo. l. ſi impubes. §. ſi pupillus. Contrarium tenet glo. ꝙ miſſio non habet locum niſi in paternis, & ad legem contrariam reſponde ut in gl. quod no.

§. Ita demum. In tex. ibi, explicādum erit. hoc eſt uerū ex hoc edicto, ſed ex conſtitutione quæſtio differtur, ut. ſ. proxime. & in l. iij. §. quamuis ſupra eod. tit. uel hoc expediebat pupillo.

§. Qui pupillo. No. tex. ibi, hæc enim poſ. pro ſatiſdatione cedit. habes hic, ꝙ miſſio in poſſeſſionem habet uim cautionis. Simile in l. ſi finita. §. eleganter. & §. ſeq. infra de dam. infecto.

1 *Alimenta qui debet habere quando debeat habere expenſas ſtudij.*

1 §. Non ſolum. No. tex. ibi ī ſtudio, &c. No. † ꝙ ille qui debet habere alimenta, dēt habere expenſas in ſtudio. ſimile. ſ. ubi pup. edu. deb. l. qui filiū. ꝯrium habuiſtis. ſ. de ali. & cib. leg. l. legatis. Ego rn̄di ibi, aliud cum debentur ex diſpōne teſtoris, aliud cū ex diſpōne legis. Dices tu, quod hic. §. facit ꝯ id, quod dixi. ſ. de colla. bon. l. j. §. nec caſtrenſe. Dixi, ꝙ pater nō tenetur impendere in ſtudio filij. Sed reſpondeo, tex. iſte hoc declarat, ꝙ hic loquitur in ſtudijs neceſſarijs, ſine quibus homo ſm̄ ꝯſuetudinem, & conditionem ſuæ perſonæ, uiuere non poteſt, ut addiſcat grammaticam, & ſimilia, & tunc dicitur impenſa neceſſaria, ut hic: ſed ſecus in ſtudijs, in quibus homines dicuntur militare, & ſine quibus quis poteſt honeſte uiuere ſecundum conditionē ſuæ perſonæ, quo caſu dic ut ibi dixi.

§. Poſt pubertatem. Eſt hic bonus caſus, & ponit optimā practicā, & habes hic quòd de petitore fit reus, ſi uult ſatiſdare ēt poſt pubertatē. Sed qd ſi neuter uult ſatiſdare? Dicit gl. reſpondeo, ex his quæ no. ſ. eo. l. ſed & ſi is. §. quoties. & §. cū aūt. ubi dr̄ ꝙ poſſeſſio debebit dari cuidam curatori bonorum, & apud illū ſequeſtrabitur. Ad ꝙ facit. l. poſtq̄. §. Imperator. ut leg. nomi. caue. Sed in poſſeſſione data curatori bonorū quis ſuſtinebit partes actoris? Reſpō. ille qui ab initio ſuſtinebat antequam daretur Carbonia. bon. poſ. arg. l. ſi oleū. in prin. ſ. de dolo & dixi in l. intereſſe infra de acqui. poſ.

LEX VII.

Si impubes. Circa princi. dr̄, ſimile Carboniano. Dicit gl. quare dicit ſimile Carboniano? & non rn̄det. Tu dic, Carbonianum edictum principalr̄ vr̄ inductum propter liberos legitimos, & naturales, & ideo cum loquitur de filijs adoptiuis, non vr̄ ꝙ proprie hoc edictum habeat locū. Hoc non placet, quia cū hoc edictū ſit inductum ad ſimilitudinem bon. poſ. ꝯtab. ut. ſ. eo. l. j. §. j. & illud in adoptiuis habet locum, ergo & iſtud habebit locum. Sed quare hic dicit ſimile? Reſpon. quia hoc olim proponebatur cum quadam ſolēnitate, quæ hodie ceſſat, & ſic habet locū Carbonianū, ad ſimilitudinem antiquę ſolennitatis, cum qua Carbonianū proponebatur. ut habuiſtis no. ſ. eo. l. ideoq;. & ſ. de uent. inſpi. l. j. edicti. ¶ Itē dr̄ hic, locus erit Carboniano edicto. Cōtra, imo non habebit locum Carbonianum, quia conſtat eū filiū, ut infra. l. proxi. Sol. intellige hic de Carboniano utili, non de directo, ut ibi.

§. Cum vero. Quærit gl. hic ſuper uerb. de iure. quid eſt hoc quod dicit, de iure teſtamenti, & non rn̄det. Sed dico qđ in querela inofficioſi teſtamenti, non fit qō, an ſit filius, ſed an ualeat teſtm̄ uel non, & ſic an excludat a bonis, et ergo quæſtio de bonis tm̄, & non de ſtatu, ideo non debet differri, & ita loquitur hic. §. pone ꝙ filius agens querela negatur filius, quid erit fiendum? Reſpondeo non poterit fieri miſſio in poſ. ex Carbo. ſed ex conſtitutione, qua quæſtio ſtatus differretur, & ſic iſte obtinebit in querela, poſito ꝙ ſit filius, habebit neceſſe petere hæreditatem ab inteſtato, & tunc ſi opponetur ſibi q. ſtatu, habebit locum Carb. ſic debet intelligi hic, & l. qui de inofficioſo ſupra de inoffi. teſta.

§. Si mater. Cōtra ſ. eo. l. j. in fi. Rn̄. hic agebat ꝯ matrē tm̄: ibi uero ꝯ matrē, & filium, ut ibi dixi. Itē op. ſ. eo. l.

BUAH

eo.l.iij.§ idem. Sol. debetis ponere hic matrem eſſe maiorem.25. ann.ſecus ſi ſit minor, ut in contrario, quia eſt uereſimilius maiorem diligentius cauſam defendere, quàm ſi eſſet minor. Item ſecus ſi eſſet mater grauida, ut dixi ibi plene.s̃.eo.l.j.in fi. & uide glo.quæ incipit, imo nunquam, &c.& ipſam ſigna.

§.Quoties. Ad primum dictum op. ꝙ ꝯdicat ſibijpſi, quia dicit, cum interponitur Carb. perinde eſt, ac ſi non eſſet controuerſia ſtatus. Sed tunc ꝯ, quia ſi non eſſet controuerſia, non habet locũ Car. Gl.ſoluit.Itẽ op.qđ ſufficiat ꝙ unus ꝓ parte defendat.l.ſi quis putãs.§.ſi dãni.s̃.cõi diui. dicit gl.hoc ideo, quia perſona defuncti inſpicitur, cum qua eſt ɔtrouerſia.l.apud Iulianũ.ex quib.cau.in poſ.ea.ibi, quaſi cũ eo ɔctũ, &c.& l.j.§.fi.& l.ne in plures.de exerci.& l.ſi cum uno.s̃.ſi ex noxa. cauſa aga.& l.ſi noxali.§.fi.s̃.de pecu.Hæc ſol.nihil ad propoſitũ, quia in actis diuiduis ſufficit quẽlibet hæredẽ defendere ꝓ parte ſua.l. iã tñ. §.pe.j̃.iudi.ſol.Ad hoc facit.l.ij.§.fi.j̃.de pręto.ſtipu.Item facit.l.hęredes.§.an ea.fam.erciſc.ſed leges allegatę in gl. loquũtur in alijs caſibus. Quare dic qđ in caſu noſtro ratio eſt, quia miſſi in poſſeſſionem defendunt tãquã curatores bonorũ, ut.s̃.e.l.ſed & ſi is.§.j.& uidebitis.j̃.eo.l.pe.& ulti. Sed ſicut curatores bonorũ dẽnt inſolidũ defendere.l.ult.de cura.bo. dan.ita & iſti debent inſolidũ defendere.

§.Interdum. Dicitur hic, ꝙ ſi non petijt cõtratab. ſed unde liberi,&c.Gl.op.& ſoluit, tene primam ſolutionem datam in ea.

§.Si pupillus. Vides, hic, qñ fit contentio de bonis libertis & patris ſimul & ſemel, quæſtio ſtatus differtur. Et eſt ratio, quia una cõtentio ſequitur ad aliã.l.j.in prin.

1 *Filius pręteritus, qui tacuit per annum, an faciat reconualeſcere teſtamẽtum de iure prætorio.*

a §.Quæſitum. [a] Hic eſt no.§.& difficilis & de ipſo feci magnũ feſtũ. Ad primũ caſum opp. ſi nõ fuit filius, ergo non debuit dari Carb.ut.s̃.eo.l.iij.§.cauſæ.Sol.Hic fuit modica præſumptio pro eo, ita ꝙ fuit data Carboniana licet in ueritate non fuit filius: ſed tunc qũo dabitur ſm tabu.cũ interim habeatur pro filio propter illã modicã p̃ſumptionẽ, & habet̃ pro filio, ac ſi nulla ɔtrouerſia fuerit, ut.s̃.ea l.§.quoties.& quęſtio ſtatus differt? Rñ.ſm iura hodierna, ſm quæ ſufficit ſola agnitio, eſſet expeditum: quia in Carbo.nõ quærit̃ an ſit filius.l.ult.C.qui admit.ad bo.poſ.ſm tẽpora Digeſtorũ eſt dicẽdũ idẽ, qđ qñ fuit data ſm.tab. nõ fuit quæſitũ, an ille filius eſſet p̃teritus uel nõ, quia nõ fuerat data in forma iudicij.l.iij. §.acquirere.& ibi no.de bon.poſ.& ſic habebit iſtũ effectũ, quia iſte, qui habuit bo.poſ.ſm.tab. aget bo.poſ.hære.peti.poſt tẽpus pubertatis ex uigore illius bo. poſ.habitæ.intra tẽpus pupillaris ætatis. quã bo.poſ.hodie ɔſtat habuiſſe effectũ, cũ cõſtat illum pupillũ in ueritate filiũ non fuiſſe. ¶Venio ad ſm caſum, ſi filius non petit ꝯtab.tũc datur ſm tabu.Cõtra hoc op.ſi filius petit ꝯtab.ergo poſ.Carboni.nõ ꝓderit, quia actionẽ intẽtare non poterit, niſi ordinariã bo.poſ.agnoſcat.l.iij.§.pe.& fi.s̃. e.Sed cum impoſſibile ſit, ꝙ ordinariã agnoſcat.quia excluſus ab ea: ergo &c.cũ cõſtet illũ filiũ, qui eſt excluſus à ꝯtab.nõ poſſe habere bo.poſ.poſito ꝙ quis eũ filiũ ɔfiteatur: ergo Carboniana non debebit dari, ut.j̃.eo.l.cũ ſine.& s̃.de inoff.teſta.l.qui de inoffi.Sol.dic ut.s̃.eo.in l.iõ Nã licet filius ſit excluſus à ꝯtab. tñ põt ad eas reuerti per reſtitutionem in integrũ. Ita ſentit gl.hic in tertio caſu.Nã ſi deficeret oĩs ſpes, deficeret Carbo.¶Venio ad tertiũ caſum, in quo habes, ꝙ fuit præteritus filius ſuus, ideo eũ dicendo nullũ poſſet uenire per unde liberi, & ſtetit anno ꝙ nõ petijt, unde liberi: ex hoc ſcriptus hæres põt petere ſm tab. quia ille præteritus tacendo per annum vr̃ approbare teſtm̃.l.filio præterito. s̃.de iniuſto teſta.& ipſe pupillus põt petere Carbo.ſi eſt intra annũ à tẽpore quo eſt ſibi

1 mota quæſtio ſtatus, ut.s̃.eo.l.iij.in fi.Not.† hic caſum [b] expreſsũ

b ꝯ Vltramontanos, qui dñt ad hoc ut teſtm̃ reconualeſcat de iure prætorio, requiritur approbatio filij.Ego dico, quòd taciturnitas per annũ, vr̃ teſtm̃ confirmare, ut poſſit peti ſm tab.ut hic: qđ tene menti. & hoc not.quia habet locũ ẽt in petitione hæreditatis: qđ eſt ꝯ dicta Vltramontanorum, in l.ij. C.de poſthu.hęre. inſti. dixi in d.l.filio præterito.s̃.de iniuſto teſta.¶Hoc p̃miſſo, ſi filius eſſet excluſus, ſequitur qđ ſi quis confitetur eũ filiũ, cũ ad ſucceſſionẽ uenire non poſſet ſibi nõ debet dari Car.ut.j̃.eo.l. cũ ſine. Rñ. põt uenire ad ſucceſſionem per reſtitutionẽ in integrum. Et hoc dicit hæc gl.ibi, licet filius poſſet reſtitui.Ex quo ſequitur qđ maior qui non poſſet reſtitui, tacendo, vr̃ teſtm̃ approbare taliter, ꝙ poſt nõ poſſet dicere nullũ: quod tene menti.¶Op.ꝙ ex teſtõ, qđ eſt nullũ, nõ poſſit adiri hæreditas, nec bo.poſſ.ſm tab.peti, ut.j̃.tit.j.l.hi demum.& s̃.de bon.poſ.l.nõ eſt.§.ubicunq;. Sol.Hic filius non dixit nullũ: ſecus ſi dixiſſet.¶Itẽ dr̃ hic, qđ habet locũ.Carb.poſ.ſm tab. ꝯ Carb.dat̃ ad ſimilitudinẽ bo.poſ.ꝯtab, ut.l.j.§.j.s̃.eo.ſed ꝯtab.& ſm.tab.nõ concurrunt.j̃.ti.j.l.ij.§.expectãdi.Gl.ſol.Tu dic clarius, Carb.bo.poſ. eſt inducta ad ſimilitudinẽ bon. poſ.ꝯtab. hoc eſt ut illis cõperat Carb. quibus competeret ꝯtab. ſi eſſent præteriti: ſed benè poſſunt reperiri caſus, in quibus competeret Carb.bon.poſ. non tamen competeret contratab. & ita hic. Item eſt differentia inter Carb.& contratab.quia una tribuit ius, alia non.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Quæſitum. Declara ut per Bal. in l.fi. in uer. ſed hic quæritur in bono. poſſ.q̃ tribuit.C.unde legi. ✠ Alex. in l.j.nu.11. C.quando non pet.par.

b Alex. ¶ Caſum. An ad hoc ut teſtamẽtum reconualeſcat de iure prætorio, requiratur approbatio filii, expreſſe Bal. in hoc tenet cõtrarium in l.fi.C.unde legi, & in l.ii.de contratabu. & in l.i.C.de ſuis & legiti. uidelicet quod ius dicendi nullum non tollatur anno, & omnes cõmuniter contra Bar.in d.l. filio p̃terito.

LEX VIII.

Deceſsit. No.hic quãdo conſtat aliquem eſſe inter liberos dubitatur tamen de aliqua qualitate, ſ.an ſit in poteſtate uel non, tunc habet locum Carbonia.poſſeſſio ex ſententia non ex uerbis.

LEX X.

Cum mulier. Dicitur hic, ꝙ uentri dat̃ bo.poſ.ex Carb. Contra.s̃.de uen.in poſ.mit. l.j.in princ. Sol.expone, ex Carb.id eſt, ex edicto de uẽ.ĩ poſ.mit.Itẽ dr̃ in uerſ.ne aut.ꝙ mater nõ aufert pupillo ius ordinariũ.Cõtra, imo ẽt nec extraordinariũ aufert, ut.s̃.e.l.j.§.fi.& l.iij.§.pe.s̃.de iureiur.Solu.Cõcedo qđ pupillo non aufertur nec ordinariũ, nec extraordinariũ: ſed matri bene præiudicat, quando petit ſe mitti in poſſeſſionẽ nomine uẽtris licet ꝯ not s̃.de uent.in poſſeſ.mit.l.j.§.ſi cui.dic ut ibi.

LEX XI.

a Cum ſine. [a] Dr̃ hic, ꝙ exhæredatus non habet Carb. quia ſi aliquis confiteretur eum filium, non admitteretur. Contra s̃.eo.l.ſi impubes.in fi.ubi conſtat quẽ eſſe excluſum ab illo iure, & ſic ſi aliquis confiteretur eum filium, non admitteretur, & tñ habet Carbo.Sol.Ibi.poteſt admitti per reſtitutionem in integrum, & ſic de iure prætorio. Nam per Carb. prætor.ſibi ſubuenit: ſed hic non põt admitti, niſi per querelã, & ſic de iure ciuili.unde prętor nõ ſubuenit ſibi, niſi prius intentata querela.¶Vltimo hic nota, ꝙ intereſt mea pronuntiari me fratrem propter hęreditatem fratris, & ſic no.ad id quod dixi de actionibus. pręiudicialibus, quia poſſum me petere pronuntiari fratrem, ut dixi.s̃.de uent.in poſ.mit.l. ubicunque.§.j.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Cum ſine. Limita ut per Bal.in l.j.C.eo.

LEX XII.

Scriptus. Nota caſum, in quo hereditas non adita trãſmittitur: quod dic plenè in l.ventre.de acqui. hæred.

LEX XIII.

Titia. Dic plenè de materia huius legis, ut s̃.eo. l.j.in fin.

LEX XIIII.

Quæritur. Quæro quid in poſſeſsionibus uacantibus? Puto, ꝙ debeat interim mitti in poſſeſsionẽ, ſi paratus eſt ſatiſdare, ut ſic poſſeſſoris partibus fungeretur, ut s̃.cod. l.de bonis.§.fin.

LEX XV.

1 *Miſſus ex Carboniano, an poſsit agere.*

Sed ſicuti. Opp.quod miſſus ex Carb. non poſsit res uendicare, vt s̃.eo.l.iij.§.miſſum. Dicit gl.quod ibi agebat ꝯ principalem aduerſarium: hic ꝯ alios debitores, & eſt bona, & ipſam approbant doc.in l.aditæ.in 3.op. C.de ordi.iud. Vel dicit gl.hic ſatiſdedit, ideo agit contra particulares poſſeſſores, tanquam curator datus bonis, & eſt vera, & iſtam opinio.tenet Cy. C.

1 eo.l.j.de hoc† an miſſus ex Carbo.poſsit agere, habetis in l.j.in prin. s̃.eo.& l.iij.§.miſſum.& l.ideo. & C.de ordi.iud.l.j.in 6.q. & C.eo. l.j.& s̃.de inofficioſo teſt.l.ꝙ de inofficioſo. ¶Et ideo pro declaratione omnium iſtorum reaſſume. Aut quis incepit agere antequã ſibi ſtatus qõ moueretur, & tunc poſtquam qõ ſtatus incipit ſibi moueri põt omiſſa prima qõne Carb.bo.poſ.petere, & quod differatur qõ ſtatus in tempus pubertatis, non diſtincto, an prius agebat petitorio, vel poſſeſſorio.vt.s̃.eo.l.j.in prin.licet gl. aliter ibi dicat.Ita dẽt intelligi.l.iij.§.pe.s̃.eo.ſm lec.quam dedi ibi aut vult agere poſt petitam bo.poſ.& tunc, aut agit ꝯ principalem aduerſariũ, aut ꝯ alios particulares debitores, vel poſſeſſores. Primo caſu, aut agit poſſeſſorio, & põt, vt.s̃.eo.l.iij.§.miſſum. & d.§.parui.ea.l.ſm lectu.gl. Aut agit petitorio, & tunc, ſi quidem vult agere tanquam Carb.poſſeſſor, vt illa ſummaria probatio, quæ fuit habita in Carb. ſibi ꝓſit in hoc iudicio, & non poteſt, d.l.iij.§.miſſum. Si uerò vult agere directa petitione hæreditatis, & probare ſe filium, tunc põt, d.§.miſſum.Si verò vult agere contra alios debitores, ſeu particulares ſucceſſores, tunc, aut non ſatiſdedit, & non poteſt, vt hic à ꝯrio ſenſu, & l.ſed & ſi is.§.j.s̃.eo. Aut ſatiſdedit, & tunc, aut vult agere tanquam hæres, & non poteſt ne fiat præiudicium petitioni hęreditatis, d.§.miſſum.& l.ſi quis libertatẽ.s̃.de peti. hære. Aut vult agere tanquam curator datus bonis ex vigore ſatiſdationis, & poteſt, ut hic ſecundum unam.lec.d.l.ſed & ſi is.§.j. ij.& iij.s̃.eo.

Titu.

BUAH

TITVLVS XI.

De bonorum poſſeſ. ſecundum tabu.

DICTVM eſt De bo.poſſ.ↄtab.'uerũ ꝗa eſt alia bonorũ poſſeſſio quæ uocat̃ ſm tab. quæ non habet locũ donec pŏt intentari ↄtab.ut.ĩ.eo.l.ij.in prin.& §.j.ideo poſt titulũ de bon.poſſ.contrata. ſequitur de bon.poſ.ſm tabu. Quærit gl.quare.in C. primò poſuit de bo.poſ.ſecundum tabu. & hic poſtpoſuit. Dic ut hic in gl.

LEX PRIMA.

1 *Inſtrumentum publicum poteſt ſcribi in chartis de papiro.*
2 *Inſtrumentum ſcriptum in tabulis de ligno probat.*
3 *Scripturæ antiq; in lapidibus ꝓbant; qñ fuerũt ſcriptæ de partiũ uolũtate.*

a TAbulas. Quæro utrũ ſit dr̃ia, ꝗbus uerbis quis
utat̃? Gl.ꝙ nõ.& bñ.l.hac ↄſultiſſima.
in fi.& l.qm̃.C.de teſta.Itẽ dr̃ hic, ꝙ nõ refert ĩ qua
mã hoc fiat.Quæro ꝗd [a] ſi ſcribat̃ in tabula de ære?
Rñ.ſufficit, ẽt ſi in lapide ſcribat̃.Quæro, quid ſi in
terra ſcribatur? Rñ.ſi ſigillari pŏt ſufficit. ¶Ex hac
1 †l.ex̃ gl.no. ꝙ inſtr̃m publicũ pŏt publicari in chartis de papiro, [b]
b ut hic,dũ dicit,chartas, quia chartæ dñr de papiro,ut.s̃.de le.iij.l.librorũ.& ex̃ de ↄfir.uti.uel inuti.c.cũ dilecta.& in Spe.de ĩſtru.edi.
2 §.poſtremo.uer.itẽ qđ eſt ſcriptũ.Scđò no.ꝙ † ſi ĩ tabulis de ligno
ſcribant̃ inſtr̃a publica, eãdẽ fidẽ portãt,ſicut ſi in chartis ſcriberẽtur,ut hic, dũ dicit, ſiue lignæ ſint.Pro hoc.s̃.cõmo.l.in ↄmodato.
§.ſicut aũt.uer.ergo ſi pupilla.& hoc ibi tãgit̃ ꝑ Guil.de Cug.¶Vltimo ex ꝗõnibus gl.ꝗ dñt, ꝙ pñt ſcribi in terra, uel lapidibus:facit
3 in ar.†ad ꝗõnẽ, ꝙ ſcripturis antiꝗs factis in lapidibus debeat credi:& hoc eſt uerum, ſi fuit ſcriptũ de partiũ uoluntate.Pro hoc eſt tex.& gl.C.de relig.l.monumentorum.in fine.Pro hoc, quod no. in Spec.de proba.§.nunc uidendum uer.ix.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Quid.Et uide gl.in l.qui tabulas.ff.de furt.& ibi Bar.tex.in c.cum dilecta. de reſcrip. & ibi Abbas.
b Ale. ¶ De papiro. Circa inſtrumentũ publicũ in papiro,facit ad id quod dixi in l.Sẽpronius proculo.de leg.ij.& adde Bar.in l.in cõmodato. §.ſicut.in fi.cõmo.

1 *Teſtamenta duo eodem die confecta ſi producuntur, nec apparet de prioritate uel poſterioritate, cui debeat ſtari.*
2 *Teſtes ſi duo deponant quòd Titius occidit Seium, alij duo ꝙ Sempronius occidit Seiam,an ambo punietur.*

a §.Non autem. [a] Opp.de l.quod dicitur. s̃. de teſta. mili.
ubi ſolus curſus anni irritat tabulas. Solu.Speciale ibi in milite.Item opp.C.de teſta.l. ſancimus. ubi curſus decẽnij mutat teſtm̃. Sol. Ibi fuit curſus decẽnij cũ reuocatiõe facta licet minus ſolẽniter: ſed hic nulla fuit reuocatio. ¶Quærit
1 † gl. [b] quid ſi ꝓducunt̃ duo teſtamẽta eodẽ die ↄfecta, nec apparet
b qđ prius, & qđ poſterius, ꝗrit̃ cui dẽat ſtari? Gl.no.hic plene.& C. de edic.diui Adri.tol.l.fi.& Roſ.ponit quaſi idẽ ſuꝑ hoc ti.in fi.ſed doc. vñr dicere ſic. Si quidẽ illa duo teſtamẽta fuerũt facta ſub una ſigillatione,eſt unũ teſtm̃,& ambo ueniũt ex teſtõ,ut.ĩ.ea.l.§.ſi ꝗs in duobus.& de tab.exhi.l.locũ.§.j.Si aũt ſunt diuerſę ſigillationes nõ tñ apparet,ꝗ prius,& ꝗ poſterius, tũc Azo.& Hug.dñt qđ null⁹ eorum ſit hæres.qđ Dy.tenet. quia eſt dubiũ de uiribus teſtĩ: ergo nõ pŏt adiri hr̃ditas.ut l.ſed & ſi de ſua.s̃.de acq. hære. & hoc pla-
c cet [c] ſed recipit tres limitationes. Primo ſm Iac.Bu. ut ſit uerũ qñ neuter poſſidet,ſed ſi alter poſſidet,ille obtineret.& actor ſuccũberet.Nã actor dẽt probare teſtm̃ ſuũ eſſe factũ poſterius, quo nõ ꝓbãte ſuccũbit.Pro hoc.l.eũ actũ.& qđ ibi no. s̃.de neg.geſt.& l.matrẽ.C.de ꝓba.& l.nõ ſolũ.§.ſed ut ꝓbari.ĩ.de ope.no.nũ. Scđa lĩtatio,ꝙ p̃dicta ſunt uera, qñ inſtituti ſunt paris ↄditionis, ꝗa nullus erat de ueniẽtibus ab inteſtõ. Si.n.in uno eſſent inſtituti extranei,ĩ alio ueniẽtes ab inteſtato, tũc debem⁹ p̃ſumere in dubio ꝓ ueniẽtibus ab inteſtato, ar.s̃.de ↄta.l.ſi duob⁹.§.ſi prius.& l.hac ↄſultiſſima §.ſi ꝗs.C.de teſt.Et ꝓ hoc.l.ulti.in fi. C.de cod.Pro hoc facit ur gẽs rõ,ꝗa ſi neutrũ illorũ teſtõrũ ualeret, ueniẽtes ab inteſtato uenirẽt:vñ ſi uolũt uenire ex teſtõ ſm defuncti uolũtatẽ.tuti⁹ eſt eos admitti ꝓ ↄſeruãda defuncti uolũtate. Tertia lĩtatio eſt,quia p̃dicta ſunt uera in pagano, ꝗ nõ pŏt decedere ꝓ parte teſtatus. & ꝓ parte inteſtatus cũ duobus teſtĩs.l.ſi certarũ. & l.ꝗrebat̃.s̃.de teſt.mili.ſecus ſi eſſet miles,ꝗa poſſet decedere cũ plurib⁹ teſtĩs. ¶Itẽ faciũt ad
2 †q.ſi duo teſtes deponũt qđ Titius occidit Seiũ,alij dñt,ꝙ Sẽproni⁹ occidit Seiũ.Ex p̃dictis pŏt ſolui,ꝙ ſi diuerſificãt ĩ tꝑe, ꝗa duo dñt ꝙ Titius occidit de menſe Aprilis,alij ꝙ Sẽpronius occidit de mẽſe Maij,tũc iſti ſunt ↄrij.l.j.ſm unã lect.C.ꝗ accu.non poſ.& ſic uel neutri ſtabit̃,vel eligent̃ digniores ſm.l. ob carmẽ. §.fi.s̃.de teſti.Si uero nõ diuerſificãt in tꝑe,ſed ſimpl̃r duo dñt,ꝙ Titius occidit Seiũ alij duo dñt ꝙ Sẽpronius occidit Seiũ, tũc cũ poſſibile fuerit,ꝙ ambo ſimul occiderunt Seium,ambo puniẽtur, per ea quæ.s̃.dixi.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ §.Non autẽ,Et de duobus teſtamentis uide Pet. in c.2. de offi. dele.& qđ no.in c.ultima uolũtas.13.q.2.Et inquantũ dicit ꝙ præſumitur pro poſſeſſore, uide Bar.in ſimili in l.ꝗ duos.§.cũ in bello,& in l.ſi inter uirũ. de rebus dub. Mod.in l.illa.de uerb.ob.gl.in c.nulli.12.q.5.gl.in c.duobus. de reſcrip.lib. 6.& ibi Pet.qui tranſit cum Bar.hic, & uide Ludo.Rom. in conſi. 232.
b Ale. ¶ Quærit gl.Vide Bal.Ang.& Imo.in l.eũ ꝗ.in prin.s̃.de acq.hęr.Et de hac q.& ꝗd in duabus ſententijs ↄtrariis, & duabus electionibus eadẽ die factis uide Bal.in l.ij.C.qñ ꝓuoc.Et ꝗd in duobus inſtrumẽtis factis eodẽ die,nec appa ret qđ primo,& quod ſecũdo uide Bal.in l.de rebus. C.de dona.ante nup.& gl. Bar.& Bal.in cõſtit.i.C.in §.ꝗbus. Et ꝗd in duobus inſtrumẽtis procurationis factis eodẽ die in una perſona,uide Bal.in l.falſus.C.de furt. & de q.uide aliꝗd per gl.& doct.in c.duobus,in gl.ĩ.de reſcrip.in 6.Adde de duobus procuratoribus eodem die conſtitutis.✠ Et ad Dicta Bar.hic,uide ipſum Bar.in l.ſi ex pluribus §.j.ff. de ſolu. PVTEVS.
c Poma. ¶ Hoc placet.Vide Fel.in c. 3. de ꝓbatio.ubi enumerat cõmoda poſſeſſionis,uide Barb.cõſi.35.aliàs 3.in 2.uol.& conſi.65.eod.uolu.Rom.conſi.256. in prin.& conſi.159.& cõſi.179.ad fi.tex.in c.cum ad ſedẽ. & ibi Gemi.in prin. de proba.lib.6.Cardi.conſi.145.

1 *Solennitas teſtamenti quando ſufficiat quòd probetur per duos teſtes, & quando requirantur ſeptem.*
2 *Appellatio ꝗ fuit ĩterpoſita ĩ ſcriptis,ſi ẽ deꝑdita,pŏt ꝓbari ꝑ duos teſtes.*
3 *Publicatio teſtiũ qñ fit,ſatis eſt ꝙ iudex dicat dicta eorũ ꝓ apertis habẽda.*

§.Sufficit. Dr̃ hoc ſufficit tabulas extare,& ſi nõ ꝓferantur.
¶Quæro,quõ iudex dabit bo. poſ.ſi nõ ꝓferunt̃ tabulę, quia nõ ſunt apud hæredẽ, uel deſierũt extare? Rñ.ſi loquimur ſm iura hodierna, ſm ꝗ ſufficit ſola agnitio.non eſt dubiũ,ut hic no. & l.ultima. C.ꝗ admit.ad bo.poſ. ſed ſm iura iſta eſt dubiũ. Sed dic eodẽ mõ,quia iſtæ bo.poſ.nõ dantur in forma iudicij.l.iij. §.acquirere.s̃.de bo.poſ. & ſic iudex ſummatim cognito negotio
1 dabit bo.poſſ.¶ Sed ꝗro quid †,ꝓdeſt iſta bo. poſ.cũ ſi agã bo.poſ. hęr.peti.nõ poterit probare ſe inſtitutũ? Dicit gl.C.eo.ti.l.ij.ꝙ ſufficit ꝓbare ipſum inſtitutũ ex teſtõ,& ſeptẽ teſtes interueniſſe,per duos teſtes:ita dñt ꝗdã.Si tñ eſt dubiũ de uolũtate, & ſolẽnitate,ꝗa eſt dubiũ,an teſtõr me ĩſtituit,itẽ an ĩſtituit me ſolẽniter,tũc uolũtas dẽt ꝓbari,& ſolẽnitas ꝑ ſeptẽ teſtes,ut ꝓbat̃ in l. ult.C.de fideic. Si aũt eſt certũ de uolũtate ſed dubiũ de ſolẽnitate,ut ꝗa aduerſari⁹ hr̃s ↄfitet̃,ꝙ talis me hr̃dẽ ſcripſit, ſed dicit nõ ſolẽniter,tũc ſi ꝗdẽ ↄfeſſio hr̃dis fuit certo tꝑe limitata, ut ꝗa dicat ↄfiteor ꝙ talis te inſtituit tali tꝑe,die,ac loco,tũc ſufficit ꝓbari ſolẽnitatẽ ꝑ duos teſtes ita pŏt ĩtelligi gl.C.eo.l.ij.Si ↄfeſſio hr̃dis nõ fuit limitata tꝑe, & loco:ut ꝗa dicit,ↄfiteor ꝙ fuiſti hr̃s ſcriptus,ſed nõ ſolẽniter,tũc non ſufficit, ꝙ ꝓbes de ſolẽnitate, niſi ꝑ ſeptẽ teſtes: nã ſi ꝓbas ꝑ duos, tres uel quatuor teſtes ſolẽnitatẽ interceſſiſſe,nõ ſufficit ꝗa ↄfeſſio hæredis non extenditur ad tẽpus quo ſolennitas interceſſit.¶ Vlte
a rius [a] iſte.§.facit †ad quęſtio. [b] qñ appellatio debet interponi in ſcri
2 ptis,& ſi eſt in ſcriptis interpoſita,& eſt perdita, certè per teſtes ꝓ
b bari poterit,ut hic,& l.teſtium.in fi.C.de teſtib.¶Itẽ dicitur † hic,
3 ſufficit tabulas extare, licet non proferantur. Facit quando iudex pronunciat dicta teſtium habenda pro apertis licet non legat nec
c partibus aperiat, ſufficit. [c] Et hoc puto uerum,ſi partes aliter ſciant dicta teſtium, ut in authen.at qui ſemel.C. de proba. & in ſumma illius tit. per Azo.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Vlterius. Vide Ang. in l.ſi p̃tor.§. Marcellus. ff. de iudi.Pan.in c.2.ad fi.de ꝓbat.doc.in l.pactũ,quod bona fide.C.de pac.Pau.de Ca.ↄſi.2.Fel.in c.ſicut.de re iudi.& ꝙ in caſibus,in quibus requirit̃ ſcriptura,nõ p̃ſumit̃ ꝓ actu, niſi appareat ſcriptura,ut per Fel.in c.1.per illũ tex.poſt Pan.ibi ut lit.nõ cõteſt.
b Alex. ¶ Quæſtio.Et iſtud dictũ no.ad intellectũ eorum,quæ dixi poſt gl.& Bal. in l.contrahitur.s̃.de pig. & adde ꝙ licet regulariter in ſententia requiratur ẽt ſcriptura,tamẽ fallit in cauſa matrimoniali, quàm ſufficit probari per teſtes.c. Albericus.& ibi Inno.extra.de teſti.& ad Bar.hic adde no.per eum in l.ſicut.C. de fide inſtru.uide etiam Bar.hic,& Bal.in l.ij.C.de eden.Bar.& Bal.in l.emancipatione.C.de fide inſt.& Bal.in l.geſta. C.de re iudi.
c Alex. ¶ Sufficit. Quando iudex pronunciat dicta teſtium haberi pro apertis, ſufficit & adde Bar.in d.authen. at qui ſemel.

1 *Poſſeßio ex dicto diui Adri. non datur producenti exemplũ teſtamenti.*
2 *Nec etiã datur producenti exemplum teſtamenti manu eiuſdem notarij.*

a §.Si quis in duobus. [a] No.hic,ꝙ ex exẽplo nõ poteſt
1 peti.bono.poſſ. Et †ſic facit, ꝙ poſſeſſio ex edicto diui Adri.non debeat ei dari,qui producit exẽ
b plum. [b] licet bono. poſſeſ. ex illo titu. differat multũ ab iſta.nam illa non poteſt dari,niſi ꝓducatur teſtamentũ nõ uitiatum &c.l.edicto.C.de edic.diui Adri.tol.ſed iſta datur, etiam ſi tabulæ non pro
2 ducantur,ut.s̃.ea.l.§.ſufficit.¶Item† facit ad q.ſi unus & idem notarius

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si ꝗs in duobus. Aliqui allegant Bar. ↄriũ tenuiſſe in l. Sẽpronius Proculo.de leg.ij.licet poſſet concordari,ꝙ aut inſtr̃m ſubſcriptũ fuit,& publicatũ, & credit̃ exẽplo,ut ibi:ſed ſi ſolũmodo copiat̃ exẽplũ,nõ creditur,ut hic.Et ad id quod dixit hic Bar.uide qđ ſcripſi in auth.ſi quis in aliquo. C.de edẽ.do.poſt Bar.& Bal. & uide Bar.in l.ſi ꝗs ex argentarijs. §. prętor ait. & §.ꝓhibet. s̃.de edẽ.ubi ẽt tenet ↄrium,& facit hoc,qđ ſcripſi poſt Ro.in l.ſciẽdũ.de uerb.obli.
b ✠Exẽplũ.Adde caſtr.ĩ l.fi.nu.3.ubi Dec.nu.13.C.de edic.di.adri.tol.PANC.

BUAH

tarius exemplificat teſtm̃ ſuum dicens, hoc eſt exemplum cuiuſdã
teſtamenti facti manu mei notarij: ex illo exemplo non dabit bon.
poſ.nec poſ.ex edicto diui Adriani, ut hic dr̃ in teſtatore, ꝗ exẽpla-
uit ſuũ teſtm̃. Prędicta vera,[a] niſi exemplet ex protocollo notarij
1 mortui, ꝗa tũc hr̃ ꝓ inſtr̃o publico, & authentico, vt in c.cũ P. tabel
a lio, extra.de fide inſtru. Nota bene tex.ibi, ſi verò, id qđ exẽplũ &c.

CONTRARIETAS, ET CONCORDIA.

¶ Exemplo. Aduerte ꝙ Bar. arguitur de contrarietate in hoc §. ſi quis in duob. per Alex.hic. Tu dic pro ſaluando Bart. vt in concordia poſita ad l. Sempronio Proculo.ff.de leg.ij.

ADDITIO.

a Ale. Prædicta uera. Adde Bar.in l.ſi quis ex argentarijs.§.j.ſ.de eden. & Cy. in l. contractus.in fi.C.de fide inſtr. Spe.in ti.de inſtr.edi.§.oſtenſo.

§.Exigit. Iuriſconſultus procedit hoc ordine. Primò, dicit à quib. debet eſſe factæ tabulæ vt bo.poſſ.dari poſſit. Secũdò, dicit, qũo. Tertiò, qñ. Quartò, dicit, pro qua parte debet dari bonorũ poſſeſſio.ſ.verò dixit, ex quibus tabu.dat bon. poſſeſſio. & ita tranſit. Contra, imo ſufficit ſi habeat teſtamenti factionẽ tem pore teſtamẽti facti, vt j.ea.l.§.ſi quis aũt, Gl.dicit multũ benè, vide
a eã.quæ incipit, nota ꝙ duob.&c.& ipſam ſigna[a] ibi.nõ ſic in duob. primis imo idẽ ut probat §.j.proximè allega.& per hunc §. & eius gl.quæ incipit, nota duo &c.patet ꝙ Guil.de Cun. malè dicit in l. & ſi filius.§.ſi a filio.ibi, pone erat &c.ſ.ad Macedo.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Signa. Vide Bal.in l.j.C.de ſacroſan.eccle.in lec.in 3.q.in fi.& in l.fi. in fi. C.ſi a non compe.iud.& in l.fi.in ver.hic dubitatur.C.unde legi.Imo.in l.is cui lege de teſta.& in l. Gallus.§.ille caſus.ff.de li.& poſth.

§.Si linum. Hic incipit tractare quales debẽt eſſe tab.vt bonorũ poſ.det. Et ad euidentiam ſcias, ꝙ tabulæ, ex quibus petitur bo.poſſ.debent eſſe ſignatæ ſignis ſeptẽ teſtiũ.l.ij. C.eo.tit. Op.ꝙ non poſſit dari ſm tabu.quia dat tm̃ ex tabu. in qb. ſunt ſeptẽ ſigna, ut j.eo.l.chartæ.& C.eo.l.ij. Sol. licet hic linũ ſit inciſum, tñ remanẽt ſeptẽ ſigilla, ꝗa nõ fuit inciſum linũ in quo ſunt ſeptẽ ſigilla appenſa, ſed aliud linũ. Vel ſi illud linũ fuerit inciſum, dic ꝙ nõ eſt totaliter inciſum, qđ no.pp reſcripta antiqua: ſed ꝗs inueſtigabit hoc, an fuerit inciſum linũ a teſtõre, uel ab alio? Rñ. ſm iura hodierna, ſm q̃ ſufficit ſola agnitio ſine iudicis facto, nõ ẽ dubiũ, ſed ſm iura antiqua, ſm quæ reqrebat decretũ iudicis, tũc non curo qualiter iudex ĩterpoſuit decretũ, ſed ĩ bon.poſ.hær. petitione examinabit plenè a quo fuerit linum inciſum, ar.l. de pup.§. toties. j. de no.ope.nu.

1 *Priuilegium habens chordulam, in qua ſigillum ſit appenſum, corroſam probat, dummodo remaneat tantum de chordula, ꝙ ſigillum ſuſtineat.*
2 *Teſtamento corroſo in parte ſubſtantiali non creditur, & quando.*
3 *Notario atteſtanti de aliqua cancellatione, vel ſupraſcriptione creditur.*

1 §.Si roſę. Not.hic bonũ tex.ad tab.ſeu ad priuilegia, † q̃ qñq; corroſam habet chordulã, in qua eſt appẽſum ſigillũ, quia ſufficit ꝙ remaneat tm̃ de chordula, ꝙ ſuſtineat ſigillũ: ſecus
2 ſi totaliter chordula eſt corroſa. Ponamus.† ꝙ teſtm̃ eſt corroſum in aliqua parte ſubſtantiali, an debeat ei credi? Dicit gl.ꝙ nõ: ſecus ſi nõ ſit corroſum in parte ſubſtãtiali, ꝗa tũc ſic.l.ſi unus.C.de teſt. &
a l.pe.§.fi.eo.tit.ita dicit gl.[a] Aduerte, ſi teſtm̃ ꝯtinet raſurã[b] in loco
b ſuſpecto, nõ dẽt ei credi, & hoc eſt verũ, niſi ꝑ aliquã partẽ teſtĩ põt ꝯp̄hẽdi, ꝗd in illa parte corroſa ꝯtineret.c.cũ olim.ex̃.de cenſi. Et ꝑ
3 hoc † apparet, ſi notarius diceret cancellationẽ, & ſupraſcriptionẽ ego feci, ſibi credet, vt l.j.ſ.de his q̃ ĩ teſta.delen.& de hac. q. habetis ꝑ gl.& Cy.C.de edict.diui Adria.tol.l.ulti.in ij.q.principali.circa fi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Dicit gl Quod no.ad ſubſcriptioné notariorũ. Et adde Inn. in c.fraternitatis.de hær.& no.in c.cũ uenerabilis.de reli.do.& in c.ex literis. de fid. inſt. & adde Guid.de Suza.in l.ſi ex falſis.C.de tranſac.ꝙ vtens tali inſtr̃o in quo continetur aliqua falſitas ẽt in loco non ſuſpecto, incidit in crimen falſi, & refert Ioã. And.in addi. Spe.de inſtru.edi.§.inſtrumen.in addi.quæ incipit, huic dic.
b ✱ Raſuram. Adde qñ raſura inſtr̃i noceat: & uide Alex. cõſi.14. col.3.& 7.lib.6. Abb.in c.ex parte el 2.de off.deleg.in c.ex literis in c.inter dilectos de fid. inſtru. ubi q̃ requirant ut raſura ſit uel nõ ſuſpecta, & qñ dicatur eſſe in loco ſuſpecto.& qñ reddat inſtr̃m ſuſpectũ: & certificatio notarij euitet ſuſpicionem, & an poſsit ex præceden.vel ſequen.verificari Abb.in c.cum uenerabilis de relig. dom. & an præſumatur facta a parte: uel a notario: Abb.in c.1.de crim. falſi. & coroſio priuilegij qñ uitiet: Rui.ꝯſi.217.lib.1.Abb.in c.inter dilectos 2.col.de fid.inſtr. PV.

LEX II.

1 *Bonorũ poſſeßio ſm tabulas, an cõcurrat cũ bonorum poſſeßione ꝯtabulas.*
2 *Bonorum poſſeſſio unde liberi, an peti poßit donec pendet: an unus petat contratabu.& alius ſecundum tabu.*
3 *Bono.poſſeſ.ſcđm tabulas cũ habet locũ venire per unde liberi, qd proſit.*
4 *Poſthumus, q recaſurus eſt in ptãtẽ, an uenire poſſit ꝑ vñ liberi, uel ꝑ ꝯtab.*
5 *Excluſus a contratabu.qui poteſt petere reſtitutionem, an debeat expectari antequam petat ſecundum tabu.*
6 *Bonorum poſſeßione contratabulas petita, ſecundum tabulas peti poteſt quando contrabu.eſt delata ei, qui non eſt de liberis.*
7 *Bo.poſſ.ſecun.tab.an expectari debeat ut petat, q̃ diu Carboniana peti põt.*

Aequiſsimum. Hic Iuriſconſultus incipit tractare quo tpe debet peti bonorũ poſſeſſio ſm tab. ¶ Opp.& vr̃ ꝙ poſſit adiri hæreditas antequàm petat ꝯtabu. quod apparet. ꝗa poſt aditã hæreditatẽ dat ꝯtabu.l.illud in princi.ſ. de ꝯtabu. Sol. Aliud in aditione de iure ciuili, ut ibi: aliud in ſm tabu. bono.poſſeſ.vt hic. Itẽ vr̃ ꝙ inſtituti non expectẽt præteritos.l.illud.§. fi.ſ.de ꝯtabu. Reſpon. verũ eſt ꝙ ibi non expectabant præteritos,
1 ſed non veniunt ꝑ bon.poſſeſ.ſm tabu.ſed ꝯtabu. ¶ Itẽ opp. † ꝙ ſm
a tab.& ꝯtab.pñt ꝯcurrere.[a] l.ſi duo. ſ.de leg. pręſtan. ſecundũ vnam lec.gl. Quidã reprehendunt ibi illam gl. ego ſuſtinui eam ibi. dicendo, ꝙ tũc nõ dat ſm tab.donec ſperatur ꝯta.quando inſtitutus non eſt in pari gradu cum venientibus per ꝯtab.aliàs ſecus, ut ibi. Sed dices tu, nonne hoc eſt contra caſum.l.illud.§.fi.ſ.de ꝯtab.ubi inſtitutus & præteritus erant in eodem gradu, & tamen non habet locum ſm tab.donec intentabatur contra tabulas. Sol. Vos habetis. j. proxi.§.ꝙ inſtitutus ſub ꝯditione põt petere ſm tabulas: ille ergo ꝗ eſt inſtitutus, licet alius poſſet petere ꝯ tabu. pendet inſtitutionis ſuæ conditio, quia poterit eſſe ꝙ ille non peteret ꝯ tabu. interim ergo ſi eſt eiuſdem gradus, nihil repugnat eum admitti. Non ob.l.illud.§.fi. de contra tab.quia ibi loquitur in quadam conditione, quæ uerisimiliter expectari nõ debet, ſcilicet ut poſthumus nõ naſcatur: aliàs ſecus. Prætereà ratio poteſt eſſe iſta, quia ſi eſt eiuſdem gradus alio petente contra tab. ſm tab. conuertetur in contratabu.& ideo non expectatur, vt. j. proxi.§.aliàs ſecus, ut ſ. ¶ Quærit gl.† Vtrùm inte-
2 rim poſſet peti unde liberi, donec pendet, an ille petet ꝯtab. & alius ſm tabu. Glo.arguit pro, & ꝯ.& finaliter dicit quod ſic. Sed quæro, dicit ne uerum iſta gl. Videte, ſi nos ponimus eſſe præteritos filios in poteſtate, qui dicunt nullum teſtamentum de iure ciuili, tunc gl. dicit verum, ꝙ ſtatim poteſt peti unde liberi, & probant omnes leges allegatę in gl. Sed ſi nos ponimus filium emancipatum eſſe præteritum, tunc gl. non diceret verum, niſi ponamus inſtitutum repudiaſſe, quia donec habet locum ſm tabu.non habet locũ unde libe-
3 ri, &c.l.j.§.j. j. ſi tab.teſt.nul.exta. ¶ Secũdò quæro, † ad quid ꝓdeſt venire ꝑ unde liberi, cùm habeat locũ ſm tab. Dicit gl.ꝙ ad legata. Videte gl. verũ dicit in emancipato hęrede ſcripto non adeunte, vel, repudiante, aliàs non haberet locũ vnde liberi. † Sed quid in poſthu-
4 mo? Dicit gl. idẽ, ꝙ põt uenire per ꝯ tabu. vel vnde liberi. Et hoc intellige in poſthumo qui eſſet recaſurus in poteſtatem. Ego dixi, ꝙ bono.poſ.ꝯtab.vel unde liberi. competere poſſunt eidem. Quæro, vtrùm tempus ſimul cedat vtriq;? Gl.ꝙ ſic & benè. ¶ Item dicitur, quòd expectandi ſunt qui poſſunt venire per contratabu. quæro,
5 † quid ſi aliquis eſt excluſus per contra tab. ſed poteſt petere reſtitu. in integ.an debet expectari? Gl. dicit ꝙ non, & alleg.l.iiij.§.j. j. de fideicom.lib.& l.ij.§. ſi bonorum. j. ad Tertu. quod tene menti: & idem habuiſtis. ſ.tit.j.l.ſi impubes.§.fi. ¶ Hic dicitur, ꝙ debent expe-
6 ctari † donec petat ꝯ tabu. Sed quid ſi eſt petita contra tab. vtrũ alius admittat ad ſm tabulas? Reſpon. ſic, ſi ꝯtra tabu. eſt delata ei, qui nõ
7 eſt liberis.l.ſi impubes.§.fi.ſ.tit.j. ¶ † Quæro, vtrùm quandiu poteſt peti Carbo. debeat expectari, ſicut quãdo datur ꝯtabu. Vr̃ quod ſic, quia Carbon.& contra tab.dantur eodẽ iure.l.j.§. & generaliter.ſ. tit.j. Sed ꝯ dic ut in caſibus quos habuiſti.ſ.tit.j.l. ſi impubes in fi.

ADDITIO.

a ✱ Concurrere. Adde Alex.in l.poſthumo.nu.31.C.de bon.poſſ.cõtra tab. PAN.

1 *Bonorũ poſſeßio ſcđm tabulas ẽt hodie eſt neceſſaria ꝓ inſtituto ſub cõdõne.*
2 *Teſtamentũ in quo filius eſt inſtitutus ſub conditione, an ſit nullũ.remißiuẽ.*
3 *Bono.poſſeſ.quæ datur conditione pendente, an ſit iuris, vel facti.*
4 *Bono.poſſeſ.ſecun.tab. conditione deficiente ꝙ cõuertatur in cõtratabulas.*
5 *Bonorum poſſeßio ſecundum tabu.quando conuertitur in contra tab. nõ eſt neceſſaria noua petitio, vel agnitio.*

a §.Si ſub conditione. [a] Dr̃ hic, qđ inſtituto ſub conditione datur bon. poſ. ſm tabu.&c. Cõtra, pendente ꝯditione nõ põt adiri hæreditas.l. ſi quis inſtituat.ſ.de hæredi.inſt. Sol. Aliud in aditione, aliud in bon. poſ. ſm
1 tab. Et hic eſt † vnus de caſibus, in quib.bon.poſ.ſm tab.eſt neceſſaria. Itẽ vr̃ ꝙ bo.poſſ.ſm tab.nõ habet locum, qñ eſt filius præteritus, quia tunc teſtm̃ eſt nullũ, nec põt peti ſm tab. l. ſuus quoq;. in prin. de hære.inſti.& l.ſi pr̃.C.de inſtit.& ſubſtitu. Sol. Imo põt teſtm̃ eſſe aliquod, filio ꝯfirmante. Sed q̃dã gl.† tenet, ꝙ hodie filio inſtituto ſub ꝯditione, teſtm̃ nõ eſt nullum, quia remouetur conditio quã tum ad legitam.iuxta not.in l.ſuus.ſ.de hæredi.inſti.& l. ſi pr̃. C. de
b inſti.& ſubſti. Dic ut dixi in d.l.ſuus. ¶ Dr̃ hic,[b] ſub ꝯditione, quęro, vtrùm eſt uerum, ſiue ſit inſtitutus ſuus, ſiue extraneus? Dicit glo. ꝙ ſic.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Conditione. Et no.caſum in quo bon.poſſeſsio ſm tab.eſt neceſſaria. vide alios ſm Bal.in l.certum.C.unde cog. Imo.& Bar.in l.ſuus quoq;. de hære. inſtit.circa prin.an iſta poſ.ſecundum tab.habeat locum in cohærede dato ſub conditione, alio purè inſtituto in totum, & uidetur ꝙ non: unde iſto caſu hæres inſtitutus purè, pendente conditione habetur pro hęrede inſolidum, docto.in l.ij.ſ. ſi pars hær.pe.ſi datũ eſt uni a teſtatore, iure alteri denegatur interim, cùm ſit prouiſum de hærede, & adminiſtratore, facit.l.ſi inter me & te.de excep.rei iu.j. in l. ſi quis cùm procuratorio.§.fi.ſ.de procu. vide tamen gl.in l.iij.§.ſi quis ex liberis in uer.conditio.ſ.de contratab.
b Pom. ¶ Hic. Et ratio, quia non dicitur omnino præteritus, niſi quo ad quid. glo in l.ſi pater.C.de inſt.& ſub.& l.ſuus quoque.ff.de hær.inſt. uide An.in l. filio præterito.ff.de iniu.te.

BUAH

ꝙ ſic dũmodo extraneus ſit inſtitutus vtiliter, vt ĩ. eo. l. hi. demum. & intellige extraneo inſtituto, & nullo filio præterito: vel erat filius exhęredatus, aliàs ſi fuiſſet filius præteritus, tunc filius poſſet venire per ꝯ tab. q̃a tales fuerunt tab. ex q̃bus adiri potuit hæreditas tempore mortis: qđ ſufficit. l. qđ vulgò. ſ. de ꝯ tab. & l. filiũ. eo. tit. & ſic bon. poſ. ſm tab. non poteſt peti. ¶ Item dr̃ hic, ſi defecerit cõditio, ꝓtor tuetur ſm tab. ac ſi accepiſſet ꝯ tab. Sed quid ſi extiterit cõditio? Dr̃ in gl. remanet datio firma, vt ĩ. ea. l. j. §. ſi q̃s ita. ¶ Sed tunc q̃ro, q̃d ſi deficit ꝯditio? Gl. rñ. aut fuit inſtitutus ſuus, aut extraneus. Primo caſu, ꝯfirmatur. Secundo infirmatur ſed hoc ſm doc. non eſt verum totaliter, ſi eſſet talis, qui veniret ab inteſtato ꝑ vnde agnati, vel vnde cognati, vel ſm tabul. vnde legitimi, vel vnde agnati, vt ĩ. cod. l. ſi ſub

3 ꝯditione. & ſtatim dicam latius. ¶ † Quærit gl. vtrũ bon. poſ. quæ dat pendente ꝯditione ſit iuris, aut facti. In hoc ſunt opi. ſed glo. dicit ꝙ eſt facti. & idem no. ſ. de hære. inſt. l. ſi q̃s inſtituat, ſed Iac. de Are. dicit aliter, vt refert Cy. in l. ſi pr̃. C. de inſti. & ſubſti. in vlt. q. & clarius in l. filijs matrem. C. de inoffi. teſta. Et dicit, aut eſt inſtitutus extraneus ſub ꝯditione, qui nullo modo erat ab inteſtato ſucceſſurus, & tunc iſta bonorum poſſ. quæ ei dat, eſt facti, & tribuit ſibi hoc ſolũ, vt exiſtente ꝯditione nõ habeat neceſſe de nouo petere. Itẽ tribuit aliud ſm Iac. de Are. q̃a miſſus in poſſeſſionẽ ipſe poterit exercere oĩa tanquã curator datus bonis. Ita no. Pet. aliàs Roffre. in l. ſi quis inſtituat. ſ. de hære. inſtit. licet gl. ibi aliter dicat. Si verò iſte erat extraneus, talis qui veniret ab inteſtato, & ſuccederet ꝑ vnde legitimi, vel vnde cognati, tunc eſt iuris, & adueniente ꝯditione bo. poſ. ſm tab. ꝯuerteret in illa q̃ ſibi cõpeteret, ut ĩ. eo. l. ſi ſub ꝯditione. & dr̃ iuris, q̃a in omnẽ euentum tribuit ius. Aut eſt filius inſtitutus, & tũc, aut fuit inſtitutus ſub ꝯditione poteſtatiua, aut caſuali, aut miſta. Primo caſu eſt facti, & nõ põt ꝯuerti in vnde legitimi, q̃a eſt q̃d ſibi imputetur, cũ ꝯditionẽ nõ impleuit, & ita dicit gl. in ver. ꝯditio, quæ ꝯditio, caſualis vel, & c. Aut fuit inſtitutus ſub ꝯditione miſta, vel caſuali, & tunc, aut in defectũ nõ fuit exhæredatus, aut fuit exhæredatus. Primo caſu, habet bonorũ poſſeſſionẽ, quę eſt iuris, & iõ in omnẽ euentũ ius tribuit vt hic. Secũdo caſu, q̃n in defectũ ꝯditionis fuit exhæredatus, & tũc, aut fuit exhæredatus nõ ritè, aut ritè. Si non ritè tribuit ius, & ꝑinde eſt ac ſi exhæredatus nõ erat. l. nõ putauit. §. nõ quis. ſ. de ꝯ tab. Si uerò fuit ritè exhæredatus, aut ita ꝙ nõ poterit rũpere ꝑ quęrelã, tũc ſecus. Hæc vltima opi. nõ vr̃ vera, q̃a licet poſſet rũpere per querelã, illa bo. poſ. nõ põt in aliã conuerti ante ꝓlatã querelã, nec ius hoc vult, & ſic de neceſſitate expectabitur, ꝙ ille adeat. Prædicta vera, ſi ꝯditio ſit adiecta in fauorẽ filij, q̃a tunc dat illa q̃ eſt iuris: aliàs ſecus, vt no. doc. in l. filijs matrẽ. C. de inof. teſta. dic ut ibi

4 ꝑ Iac. de Are. ¶ Hic dr̃, † ꝙ deficiente ꝯditione bo. poſ. ſm tab. ꝯuer-

a tit in ꝯ tab. q̃ro, vtrũ [a] hoc ſit verũ indiſtinctè, ſiue filius ſit inſtitutus, ſiue exhæredatus in defectũ ꝯditionis? Quidã in vlti. gl. videntur dubitare. Sed ego credo id, qđ dr̃ hic in gl. eſſe verũ, q̃a ſi ꝯditio deficit ſiue alius ſit inſtitutus, ſiue nõ, põt peti ꝯtabu. quaſi tale teſtũ ſit, ex quo potuit adiri hr̃ditas, q̃a illud eſt verũ pendente ꝯditione ab alio, quàm ab illo. Sed ſi potuit filius adire, tunc nõ datur bo. poſ. ꝯtab. Et iõ dicit, ꝙ quia alius inſtitutus erat, debet peti ꝯcurſu cũ filio

5 præterito, & iõ ꝯuertitur in ꝯtabu. ¶ † Quæro, vtrũ q̃n ſit iſta uerſio, ſit neceſſaria noua petitio, vel agnito? Certè non l. iij. §. ſi ſub ea ꝯditione. ſ. de ꝯtabu. ibi dum dicit, accepiſſet, in præterito tñ nõ arbitror, ꝙ eſſet malè dictum, ſi de nouo petatur. ¶ Vltimò ſcias, ꝙ hic. §. habet locum, q̃n ſit exiſtẽte ꝯditione ſine dubio, q̃a debet dari hæredi ſcripto. Sed ſi eſſet dubiũ, q̃a haberet alium, tunc faceret partem per concurſum, tunc dic, vt dicemus. ĩ. ea. l. §. ſi quis ita.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Vtrùm. Vide Bar. & Bal. in l. ij. C. de ſucceſ. edict.

§. Pro qua.

Vidiſtis. ſ. quo tempore petatur bo. poſ. ſm tab. tunc ſequitur videre pro qua parte petat. ¶ Glo. opp. & vr̃, quod interim debeat tota petitio vniri, arg. ĩ. de aſſig. liber. l. ſub ꝯditione. §. j. & l. ex ſemiſſe. de acqui. hære. Iſta q̃õ eſt multum difficilis, ideo examina plenè in l. ij. ſ. ſi pars hære. peta. & dixi, ſ. de legat. j. l. plane. §. ſi coniunctim.

§. Si primus.

Rõ dubitãdi erat, q̃a vr̃ qđ debeat ꝯiungi: quia ſi ille eſt inſtitutus intra 14. annos: ergo ĩtra decẽ: qđ hic remouet. Pro hoc. ſ. de vul. & pu. ſubſt. l. ex fcõ. §. itẽ q̃ro.

§. Si quis ita ſcripſerit.

Op. ꝙ tertius nõ admittatur. q̃a nõ eſt inſtitutus primo loco, vt ſ. ꝓxi. §. Sol. inſpicimus mẽtẽ, ſm q̃ primo loco eſt inſtitutus, nõ autem inſpicimus ordinẽ ſcripturæ. Vnde glo. in verb. priores. quæ incipit, ex gradu. ibi, licet ſit ar. ꝯ. dic ut ibi. Nam ille. §. debet intelligi ſm iſtum, vt non conſideremus ordinem ſcripturę: ſed mentem & c. vt in l. ſi quis inſtituatur. de hære. inſti.

§. Si quis ita inſtituerit.

Dr̃ hic bonorũ aũt poſſeſſionẽ. & c. ꝯ imo pendente ꝯditione põt peti bon. poſſeſſio, ut ſ. ea. l. §. ſi ſub ꝯditione. Dicit gl. ibi, de bo. poſ. quæ eſt facti: hic iuris. Truffa eſt. Alij. dñt, ꝙ non põt ita, quin poſſit reuocari. Truffa eſt et. Alij. dñt, ꝙ hic, & ibi põt peti ea, quæ eſt iuris, & qđ dicit hic, nõ peti, ſ. irreuocabiliter. Tu dic, ꝙ ibi loquit, ꝙ exiſtente ꝯdõne vnus ſolus vocatur, tunc enim ille in poſſeſſionem mittitur: hic autem ex exiſtentia conditionis incertũ eſt quis uocetur, & iõ nõ poteſt fieri miſſio in poſſeſſionem. Non enim poſſumus dicere quare magis vnus frater, quàm alius in poſſeſſionem mittatur, quia non ſunt inuicem inſtituti, nec per cõcurſum faciunt partes. Sed ſi eſſet unus inſtitutus, alius ſubſtitutus, tũc inſtitutus pendente conditione mitteretur in poſſeſſionem: q̃a hæc fuit uoluntas defuncti, ut inſtitutus ſubſtituto præferatur.

1 *Subſtitutus ſi prefertur coniuncto, conditione ceſſante, cõiunctus admittit.*

2 *Portio ꝙ accreſcat ſine noua petitione.*

a 1 §. Si duo.

[a] Si † ſubſtitutus præfertur ꝯiuncto, ꝯditione ceſſante ꝯiunctus admittitur. h. d. In hoc ver. no. duo. Primo no. quod dixi in caſu, & plenè dixi in l. re ꝯiuncti. ſ. de le. iij. Fallit q̃nq̃; ꝓp preſumptã uoluntatẽ defuncti. l. quidã teſtamento. ſ.

2 de vul. & pup. & ibi tetigi. Secundò not. † ꝙ portio accreſcit ſine noua petitione, de q̃ habuiſtis plenè in l. ſed cum patrono. ſ. de bo. poſ.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Si duo. Amplia etiam ſi ſit ſubſtitutio omnino tacita. Ita Bal. in l. ſi. 33. q. C. de here. inſtit. quem ſequitur Alex. in l. ſi. C. de inſti. & ſubſtit.

1 *Monachus ſi fuit heres inſtitutus, & trãſiuit ad aliud monaſteriũ cui acq̃rat.*

§. Si ſeruus.

Dr̃ hic ꝙ tranſit ad nouũ dñm. Cõtra, imo vr̃ ꝙ apud primũ debeat remanere, quia inſtitutus vr̃ eius cõtẽplatione. l. cũ aliq̃s. C. de iure deli. Gl. hic ĩ verb. iuſſit, fatet ꝯriũ, q̃a licet dñi noui iuſſu acq̃rat, tñ primo tenebit reſtituere ꝑ cõdictionẽ ſine cã: ſicut in ſeruo fructuario, uel bona fide poſſeſſo. ita dicit gl. Fateor, ꝙ id qđ gl. dicit, ꝙ reſtituat ei, cuius ꝯtẽplatione eſt

a inſtitutus, debet referri ad caſus poſitos in gl.[a] ſ. ad ſeruũ fructuariũ, vel ad bona fide poſſeſſum, nõ ad caſum de ſeruo alienato, q̃a debet imputari dño alienãti, cũ videat alienare cũ omni cã: vnde apud em ptorẽ eſt cũ cã, non ſine cã. ¶ Itẽ dr̃ hic, ꝙ hr̃ditas debet nouo dño. Cõtra, imo dño antiquo. l. ſi poſt. §. fi. ſ. q̃n dies lega. ced. & l. quæ legata. ĩ. de reg. iu. Sol. Aliud in legato, aliud in hr̃ditate. Rõ, q̃a in legato inſpicit tp̃s mortis, ſed in hęreditate tp̃s aditæ hr̃ditatis. Sed q̃d in fideicõmiſſaria reſtitutione? Gl. vr̃ dicere idem ꝙ in hæreditate. Videte in fideicommiſſo eſt idem, quod in bo. poſſ. vel in hæreditate, quo ad ea q̃ ponunt in l. ſeruo inuito ad Treb. nõ quo ad ea quæ hac lege dicunt. Nã fideicõmiſſum vr̃e q̃rit dño, inuito ſeruo, ut dicã in d. l. ſeruo. & ante reſtitutionẽ traſmittit: ut no. plenè in l. apud Iulianum. §. Antiſtia. ſ. ad Trebe. & ſic nõ põt dici idẽ quod in bo. poſ. vel in hr̃ditate, q̃tum ad caſum noſtri. §. ſed eſt idẽ quod in lega-

1 to: & hoc tene mẽti, q̃a eſt utile: q̃a † ſi aliq̃s [b] monachus fuit hr̃s in-

b ſtitutus, uel aliqđ ſibi relictũ. & traſiuit ad aliud monaſteriũ, certè ex

c prædictis cui monaſterio [c] acquiratur, ſicut dixi in ſeruo.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Poſitos in gl. Pro hoc facit. l. ſi quis ſeruum. ſ. de act. empt. Et ita aliàs reſpondi. de iure prout hic dr̃, licet hanc rõnem non vidiſſem hic. facit quod no. in l. a Titio. ſ. de acqui. hære. & in l. ſeruum. ff. ſi quis omiſ. cau. teſt. in prin. vide Imo. qui contrarium vr̃ tenere in l. ſi mihi & tibi. §. regula. de leg. j.

b Barb. ¶ Aliquis. Et uide Bar. in l. ſi ſeruus cõis ita ſtipulet. de ſtip. ſer. Bart. in l. j. prope fi. C. qui admit. & l. inter antiquã. C. de vſufr. Io. i. c. 3. de cleri. piug. ✠ Abb. in c. in præſentia nu. 67. vbi Dec. nu. 72. de prob. Io. Crot. in l. ſi is qui pro empto re poſt nu. 36. & ibi Alc. nu. 42. de uſucap. PANCIR.

c Alex. ¶ Monaſterio. Si monachus fuit hæres inſtitutus, & tranſiuit ad aliud monaſterium, cui monaſterio acquiratur, vide Bal. in l. j. C. qui admit.

LEX IIII.

a Chartæ.

[a] Vides hic, & gl. dicit, ꝙ inſtrumẽta poſſunt ſcribi in chartis raſis, licet conſuetudo non ſeruet.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Chartæ. Poteſt in charta raſa ſcribi. dicit tamẽ Cy. in l. comparationes. C. de fide inſtru. ꝙ detrahitur fidei inſtrumenti ſcripti in chartis raſis. arg. l. fin. C. de edi. di. Adri. tol. quod põt procedere quãdo per raſuram remãſiſſet aliqua cica trix aliàs forte ſecus, per iſtũ tex. quid in chartis perforatis, vide Bald. in l. ꝯctus. C. de fide inſtru. ✠ In pe. col. ver. deinde, & contrariũ tenet Alberi. hic, ꝙ nõ poſſit ſcribi inſtrũm in chartis raſis, idem in l. ſacri affatus. C. de diu. reſcrip. dicit ꝙ de iure procedit iſta opi. ꝙ poſſit recipi in charta raſa, ſed contrariũ eſt de conſuetudine: ſecundum quam redderetur inſtrumentum ſuſpectum. PVT.

LEX V.

Si ſub conditione.

De hoc vidiſtis plenè in l. ij. §. ſi ſub conditione. ſ. eo. tit.

§. Videndum.

Hic eſt no. caſus. Contra hunc. §. opp. ſm hoc videtur, ꝙ filius ſit deterioris cõditionis, quàm extraneus, quia filius certis perſonis legata præſtat, extraneus non. So. Intellige de filio inſtituto ſub conditione, in cuius defectum alius fuit inſtitutus, quo caſu habet neceſſe venire per cõtra ta. ſecus ſi in defectum conditionis non eſſet alius inſtitutus, quia tunc deficiente conditione ueniret ab inteſtato, & nemini legata præſtaret. ¶ Vltimò no. ꝙ licet pendente cõditione quis petat bo. poſſ. tamen non propter hoc quis dicitur decedere teſtatus, ſed inſpicimus finem, vtrùm exiſtat conditio, uel non: & tunc iudicabimus ſm finem, an deceſſerit teſtatus, uel non.

LEX VI.

1 *Bonorum poſſeſſio ſecundum tabu. an detur cuicunque inſtituto.*

BUAH

Hi demum. Dr̃ hic, ꝙ inſtitutus ſub ꝯdōne petit ſm̃ tabu.q eſt inſtitutus utiliter.Sed ꝯ̃, nullus inſtitutus ſub ꝯdōne, eſt inſtitutus utiliter l. ſi qs ſub ꝯdōne.s̃.ſi quis omiſ.cau. teſt.Sol. huius timore qdã reſtringũt oẽs leges. q̃ dñt, ꝙ inſtituto ſub ꝯdōne dat ſm̃ tab.in his, q pñt ab inteſtato ſuccede-
1 re,uel per ꝯ̃tab.l.ij.§.ſi ſub ꝯdōne.s̃.e.& s̃. l.ꝓxi. Sed Io.† ꝯ̃,qa bo.
poſ.dat cuicũq; inſtituto:ſed ſi deficit ꝯdō,tũc diſtinguit inter exneos,& filios.& uenientes ab inteſtato . Ad rōnẽ in ꝯ̃riũ rñdet,qa qđ dicit utiliter,exponit.ſ.à lege,qa niſi obſtaret ꝯdō,q̃ ſolũ obſtat, non obſtaret aliud impedimentum.Simile habuiſtis in.l.iij. §.fi.& l.ſeq.s̃.de l.præſt.

LEX VII.

Cum tabulę. No.ꝙ ſi ſint plura ſigilla,ſi aliqđ deſtruat ſi tñ remanẽt ſeptẽ ſigilla, q̃ requirũtur, ſufficit, & ſic no.ꝙ ſeptẽ ſigilla requirunt, alĩs nō ualeret.l.ij.C.eo.tit.Scđo not.ꝙ ſi in teſtō ſint plures ſeptẽ teſtib. ſcripti , & illi qui ſunt.s̃.ſcripti.i.ultra numerum ſcripti , negent ſe interfuiſſe.nō ꝑꝑ hoc uitiat teſtm̃. Videbitis in l.j. in fi. s̃. quemadmodũ teſta.aper.

LEX VIII.

1 *Inſtitutus alternatiue ſub duabus conditionibus contrarijs, & in diuerſis portionibus,pro qua portione petet bon.poſſ.*

Si ita ſcriptum. In tex.ibi , ex parte nō determinata.ſ. ex qua parte ſm̃ Dy. alij hñt ĩ lr̃a,parte 6.& ſic vr̃ gl.habuiſſe ĩ tex.ſuo.ſed Dy.dicebat uacat, & ſic dẽt ĩtelligi, & legi alio mō,& ſm̃ lec. Dy.litera eſt multũ clara,ſed ſm̃ lec.
1 ꝑut hẽs in lr̃a.6.gl.legit alio mō,ſed nō applaudit literæ. ¶†Quęro
tñ ſm̃ lec.gl.ponamus,ꝙ qdã eſt inſtitutus alternatiue ſub duabus ꝯdōnib.ꝯ̃rijs,in diuerſis portionibus, ꝓ qua portione petit bonopoſſeſſionẽ?Dicit gl.ꝙ ẽ ĩ electione ſua, petat ex maiori portione uel ex minori,& bñ dicit,ſed nō applaudit huic lr̃ę . ¶Op.ſm̃ lec. Dy.vr̃ ꝙ aliqs ſibimet nō p̃t ſubſtitui.l.ſeruũ cōem. §.Titi⁹.de uul. & pup.Sol.Nō obſtat,imo ꝯcordat qm̃ hic mutat cã,qm̃ deficiẽte ꝯdōne primę inſtitutionis incipit hr̃e locũ ſubſtitutio . Vide gl.in uerb.intelligi,quæ incipit,ſ.exiſtente ꝯdōne.ibi.s̃.de uulg.& pup.
1 *Teſtator licet dicat ſi filius meus deceſſerit in pupillari ętate,bona mea deueniant in talem,per hoc non eſt,quin ſubſtitutio ſit pupillaris .*

a **§.Qui.filio.** [a] Hic eſt no.caſus,& menti tenendus.Opp.ꝑ pupillarẽ ſubſtit.ſuccedit pupillo , ut Inſti.de pupil.ſubſti.in princi.ſed hic dixit:mihi hr̃s eſto,ergo fuit uulgaris nō pupillaris.Sol.Dictio,mihi,nō obſtat,qa ĩtelligit mihi, ſcilicet, ꝑ mediã ꝑſonã pupilli.Ita habuiſtis ĩ l.j.s̃.de uul.&pup.& ibi no.&
1 ſic no.qđ dictio,mihi,nihil opat.Et hoc † eſt utile ad q̃ſt.[b] q̃ uidi de
b fact,dicebant uerba teſti,& uoluit qđ ſi deceſſerit in pupillari ætate bona ipſius teſtōris deueniant in talẽ.Oppo.ꝙ non erat pupillaris,quia teſtator dixit tm̃ de bonis ipſius teſtatoris non de bonis ip
c ſius pupilli,ſed oẽs doc.dixerũt ꝯ̃riũ,[c] qa illa uerba,bona ipſius teſtatoris,nihil operantur:& perinde eſt ac ſi nō eſſent adiecta,& ſuccedetur pupillo in omnib. bonis teſtatoris,& pupilli : & illa uerba nihil operantur,ſicut hic dicitur de dictione,mihi,quod tene mẽti

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Filio.Amplia ut per Pau.de Caſt. in l. precibus. C.de impub.& ibi per Alex.in l.pe.C.eo.titu.
b Alex. ¶ Vtile ad qō.Verba impropriant,ut ualeat ſubſtō pupillaris.Idẽ de iure ẽ dicẽdũ,ſi teſtōr appoſuiſſet uerbũ nō exp̃ſſum,ſed tacitũ, puta,ſi dixerit , ſi filius meus deceſſerit in pupillari ętate,uolo ꝙ bona mea uendant,& diſtribuant inter pauperes Chriſti per cōmiſſarios meos,nã hic ꝯprehendit qđ cōmiſſarij accipiãt bona propria authoritate , & ſic ꝯprehendit directa pupillaris.ſicut ſi dixiſſet ꝙ bona ipſius pupilli uendant,per hic no.per Bar.iunctis his q̃ ipſe uoluit in l.Cẽturio.in uer.ſcđa prin.qō eſt,qñ ſit,&c.de uul.& pup.licet reperiã ꝙ Pet.de Auc.in ꝯſiliis ſuis uideatur firmare ꝯ̃riũ eius , quod hic dicit Bar.ſed forte nō bñ.De hac qō.habetur per Pau.de Caſt.in l.j.de uul. & pup. uide Bal.in l. precibus.C.de impub.An.in d.l.j.in prin.[*]limitat iſtum.§.duobus modis.Adde conſilium Pet.8.& uide Bal.conſi.432.lib.4.
c Ale. ¶ Cōtrariũ.No.pro iudice delegato reſeruante taxationẽ expẽſarũ,ut nō ſibi ſed delegãti cōpetat taxatio.& uide Bar.ĩ l.terminato.C.de fructib.& li.ex. Caſtr.in l.j.nu.4.s̃.de uulg.

§.Quidam teſtamentum. Not. ꝙ in teſtō in ſcriptis, dabit ſm̃ tab.in teſtō nũcupato dabit bo.poſ.ſm̃ nũcupationẽ ,ut hic & habetis.C.eo.l.ij.tamen ille qui petit bo.poſ.ſm̃ nuncupationem,debet facere fidẽ de teſtamento patris:aliàs nō admittitur, ut.ĩ.l.ꝓxi.

LEX IX.

1 *Subſtituto petenti particulam teſtamenti,illa debet dari, cũ hr̃dis inſtōne.*

Vt bonorum. Opp.& vr̃ ꝙ teſtm̃ pr̃is nō ſit neceſſariũ l.& ſi ꝯ̃.de uul.& pup.Gl.dicit,ab initio oportet ꝙ pr̃ faciat ſibi teſtm̃,ut ualeat teſtm̃ filij.Sed ſi teſtm̃ pr̃is
1 expugnat,diſtingue ut in gl.Ex hoc hẽs,† ꝙ ſi aliqs petat particulã teſtĩ ut ſubſtitutus pupillatiter:tunc debet ſibi dari a notario cum hæredis inſtitutione.Rō,quia ſubſtitutio ſine inſtōne nō ualet.De hoc ꝑ doc.ĩ l.fi.C.de p̃ci.Impe. offe. & l.argẽtarius. §.j.s̃. de eden.

LEX XI.

1 *L.qui duos,ſupra de rebus dubijs , habet etiam locum quando deceſſerint diuerſis caſibus.*

1 **Qui ex liberis.** Iſta ex bona lex.no.ex hac.l.ꝙ †.l.q duos in prin.s̃.de reb.dub.q̃ loquitur qñ incertitudo de prioritate & poſterioritate emanat ꝑꝑ caſum. qa ambo deceſſerunt uno caſu , hẽt locũ qñ deceſſerunt diuerſis caſib.ſi tñ aliàs incertitudo emanat in defectũ ꝯdōnis,dic ut hic. ¶Op.ꝙ iſta obſcuritas uitiet ſubſtōnem.l.duo ſunt Titij.s̃.de teſta.tut.Sol. ibi emanat incertitudo circa perſonas eorũ qui nō ſunt inſtituti , hic circa ꝑſonas eorũ quib.eſt facta ſubſtō.¶Itẽ op.ĩ. de uer.ob.l. cōtinuus.§.illud.Sol.illa magis ꝯcordat , qa illud,ut ualeat ſtipſo , hic ut ualeat inſtō.¶Opp.de l.ſi fuerit. s̃. de reb.dub. ubi eſt neceſſe ꝙ ſubſtō facta per iſta uerba,qui ex liberis &c.uerificet ꝑ unũ,non ꝑ duos.Sol.Hic ſpeciale, quia defunctus uoluit,ꝙ in hr̃ditate ultimo morientis inueniret hr̃ditatẽ primi.dixi in l.q duos.ĩ prin.de reb. dub.¶Item op.de l.eũ qui.s̃.ad Treb.Sol.ibi. in ſubſtōne fideicōmiſſaria,hic in directa pupillari.Rō fuit qa in hr̃ditate ultimi uoluit teſtator reperiri hr̃ditatem primi: q̃ rō ceſſat in ꝯ̃rio . Dixi in d.l.qui duos.in prin.s̃.de reb.dub. ¶Item op. de manu.teſt.l.cum ex plurib.Sol.ut dixi in d.l.duo ſunt Titij , quia eſt incertitudo perſonarum,quibus aliquid relinquitur,ſed hic inſtituti non ſunt incerti,licet ſit incerta mors pupillorum.

§.Filius. Quærit gl.utrum ſibi poſſit imputari , cur non miſit procuratorem?Gl.dicit ꝙ non.allegat.l.ab hoſtibus.in prin.s̃.ex quib.cau.maio.

1 *Capitis diminutio eſt de iure ciuili.*
Teſtamentum tollitur ipſo iure capitis diminutione.
2 *Teſtes quot requirantur ad probandum confirmationem teſtamenti, ut adiri poſſit hæreditas.*
3 *Caſus,in quo etiam hodie bon.poſſeßio ſecundum tab.eſt neceſſaria .*
4 *Exceptio doli,quando ex parte opponentis non ſit in rem.*
5 *Excipere de iure tertij,quando poßit,remißiuè .*

a **§.Teſtamento.** [a] Hic eſt ſubtilis §. & primo ponit unũ dictũ.Scđo,eius lĩtationem. Tertio,ponit aliud dictũ,qđ vr̃ ſimile primo. Quarto,aſſignat aliquas diſſimilitudines inter iſtud dictũ tertiũ , & primũ . Scđa ibi planè. Tertia ibi,non ſecus.Quarta ibi , nec putauerit & br̃ h.d.Teſtm̃ eius, qui ſe dedit ad arrogãdũ,irritat,niſi poſtq̃ factus fuit ſui iuris,noua uolũtate approbet. Itẽ teſtm̃ primũ tollit ꝑ ſm̃,niſi ſm̃ poſtea incidatur ut primũ ꝯfirmet,qa tunc primũ ad excipiẽdum tm̃ ualebit.In tex.in fi.ibi actori.i.hr̃di ſcripto ĩ ſcđo teſtō opponat ꝑ hr̃dẽ ſcriptũ in primo poſſidẽtẽ,& ꝯuentũ.Ibi æſtimat.i. ſi eſt ſcriptus ĩ primo teſtō,& tũc poſſet ꝯ̃ eũ opponere,nō aliàs. ¶Quæro,in prima
1 parte,quare primũ teſtm̃ tollit exceptionẽ?Dicit gl. †qa capitis diminutio eſt de iure p̃torio,iō nō p̃t tollere teſtm̃, qđ eſt de iure ciuili,ita dicebat Azo.Gl.in uerb.exceptione,reꝑhendit dicẽs,ꝙ capitis diminutio eſt de iure ciuili,ut Inſt.de leg.agna.tu.§.fi. & edictũ de capitis diminutione poſitũ in ti.de cap. diminu. nō inducit exceptionẽ,ſed reſtituit actionẽ in capite minuto.Et gl. dicit exceptionẽ doli,qa ꝑ recẽtẽ uolũtatẽ, nō p̃t fieri qn arrogatio facta tenuerit.Hæc ſol.nō eſt bona,quia in prin.huius.§.nō fuit aliqua recens uolũtas,ſed ſolui ſe dedit ad arrogãdũ.Quare dic,qđ dicit de exceptione doli,dẽt intelligi de exceptione facti,ſeu intẽtionis,qa teſtm̃ tollit ipō iure.l.j.§.exigit.s̃.e.& ibi no.s̃.de iniu.teſta.l.j.Nō ob.Inſt.qb.modo.teſta.infir.§.non tñ.ubi dr̃ qđ non ꝑ oĩa irritat, & ſic tex.ibi dicit,non ꝑ oĩa , qa pōt ex noua uoluntate ꝯfirmari , ut ibi & hic in ſcđo caſu:qa imo ille.§. hoc ꝓbat , qa cũ ꝯfirmet de iure p̃torio,apparet qđ de iure ciuili ĩ totũ erat reſciſſum . ¶Scđo q̃ro,utrũ oĩa q̃ hñt,qui dant ſe in arrogationẽ,in arrogatorẽ tran-
2 ſeant:De hoc Inſt.de acq.per arroga. ¶†Circa ſcđam partem q̃ro quot teſtes debent hr̃e iſte literæ,q̃ ꝯfirmant iſtam uoluntatẽ ? Gl.
b dicit,quinq;.[b]Idem no.C.de codi.l.fi.& no.in l.hr̃des palã.§.ſed & ſi notã.s̃.de teſta.ubi vr̃ dicere qđ ſufficiãt duo. Dy. ibi dicit & bene.Qñq; adhibent ad ꝯfirmandũ uoluntatẽ inualidã,& tũc requirunt quinq; ut hic. Qñq; adhibent ad declarãdũ uoluntatẽ ualidã, & tunc ſufficiunt duo,ut ibi. Dices tu . Qūo ex uoluntate ꝓbata ꝑ quinq; teſtes pōt deberi hr̃ditas,cũ ſeptem requirantur.l. hac ꝯſultiſſima.C.de teſta.& l.cũ tabulæ.s̃. e.ti.Rñ.ſufficit,ꝙ ĩ primis tabulis ꝯfirmatis fuerint ſeptẽ. Ex illis.n.primis tab.agit , nō ex ſecũdis, & hoc fit de iure p̃torio ꝑ bo.poſ.ſm̃ tab.ut Inſt.qb.mo.teſta.ĩfir. §.non tñ.Facit.l.ꝯficiuntur.§.ſi poſt.s̃.de codi.Erit†ergo hic caſus
3 in quo bon.poſ.ſm̃ tab.erit neceſſaria,cum de iure ciuili non poſſit adiri. Alii caſus in quib.bon.poſſ.eſt neceſſaria,notant ꝑ glo. & plenius per doc.C.unde leg.l.ult.¶Veniamus ad uer.nō ſecus. hic innuit qđ idẽ ſit qñ ſm̃ teſtm̃ inciditur,ut reconualeſcat primũ,ſic ut ꝑ recentẽ uolũtatẽ prima recōualeſcat:ſed hoc vr̃ ꝯ̃ uer. nec putauerit

ADDITIONES.

a Ale. ¶ §.Teſtamento. Vide Bal.in l.fi in uer. Primo quæro &c. C. unde legi.& de intellectu huius.§,eundem.in l.ſancimus.C.de teſta.✠Et Dic,ꝙ hunc §.examinat Bar.in l.ſi arrogator.ff.de adop.ubi inter alia dicit hunc tex. non habere locum qñ deceſſit arrogatus in pup.ętate,declara, ut latius per eum ibi , & in 2.lec.col.4.in fi.& ſeq.

PVT.

b Ale. ¶ Quinque. Adde Bal.in l.fi.in uerſi. Primo quæro.C.unde legiti.

BUAH

tauerit. Dicit gl.in uerb.non ſecus.inter hunc caſum, & ſuperiorē eſt diſſimilitudo,& ſimilitudo.ut in gl.hēs.Sed prima diſſimilitudo non eſt bona,quia per arrogationē, tollit ipſo iure, ſicut p ſm teſtm̄,ut dixi.ſ.Itē dicit gl.eſt diſſimilitudo in reſuſcitatione,& in hoc dicit ueritatem:vnde apparet ꝙ ſimilitudo eſt quo ad excipiendum,ſed quo ad agendum eſt diſſimilitudo. ¶Opp.ad uer.nec putauerit.dicitur hic,ꝙ hic agitur de viribus exceptionis,nō teſtamenti,& ſic innuit,quòd primum per ſm tollitur ope exceptionis.Cōtra in l.ſancimus.C.de teſta.ubi tollitur ipſo iure. Dicit gl.hic non dicit,quod primum tollatur ope exceptionis?ſed dicit,quòd oppo nitur exceptio agenti ex ſecundo per ſcriptū in primo, & ſic refertur ad proximum. Alij referunt ad primum,quod non placet,quia hæc lec.non aptatur ad principium.¶Item dicitur hic, quod agenti ex ſecundo,opponatur exceptio doli.Contra, vr̄ quòd per cancellationem tollatur ſm ipſo iure l.j.ſ.de his quæ in teſtō delentur & l.ſi ita ſit ſcriptum.ſ.de leg.1.Sol.ubi teſtm̄ cancellatur antequā ſit perfectum, tollitur ipſo iure. Si uerò poſt teſtm̄ perfectū, tunc non tollitur ipſo iure,ut hic, & nota.in l.j.ſ.de his quæ in teſtō delentur. ¶Hic innuit,ꝙ tantum ille, qui eſt ſcriptus in primo teſtō,
4 poteſt opponere exceptionē doli.Contra, exceptio doli † ex parte opponentis eſt in rem.l.ij.§.planè.ꝟ.de doli exceptione.Sol.quædā eſt exceptio doli deſcendens à dolo commiſſo in agendo & tūc loquitur lex ꝯria.Quædam eſt exceptio doli,deſcendens à dolo commiſſo in forma agendi,& tunc non eſt in rē,quia illa exceptio non competit uniformiter cuilibet conuento. Nā ſi conuentus eſt ſcriptus in teſtō,cum habeat uoluntatem defuncti,ſibi competit:ſed ſi ꝯueniretur extraneus,tunc ſibi non cōpetit.Si cōmittitur dolus in actione qrenda, quia uniformiter cōmittitur ꝯ quēlibet vnde qui cunque ꝯuenitur,haberet. ¶Dr̄ hic, ꝙ poſſidens hēt exceptionē, qro,utrum ꝯ extraneum poſſeſſorē habeat actionē? Rn̄.non,quia non reconualeſcit,ut detur actio ꝯ aliquē:ſed datur exceptio poſſidenti.no.gl.ſuper uerb.reſuſcitari. ¶Quæro. qd ſi nemo poſſideret, quis iſtorum duorū deberet poni in poſſeſſione ex edicto diui Adriani?Secūdus non,quia tabul æ ſunt cancellatæ, & illud edictū habet locū,qn̄ teſtm̄ non eſt uitiatū,non cancellatū &c. Sed ponetur in poſſeſſione ſcriptus in primo,ſi hēt teſtm̄ nō uitiatū,nō cancellatū:q. hēt potiora iura,ut hic,& pfert,ut d.l.edicto.de edi. diui
5 Adri.tol.¶Vltimò hæc.l.facit†ad mām, utrū quis poſsit opponere de iure tertij?Et quidā tractabāt hic,& do.Ray.Doc.tractant in l.cum ſeruum.C.de ſer.fugi.Dixi plenè in l.ij.§.j. de excep rei iudi.

LEX XII.

1 *Hæres certa demonſtratione,demonſtratus,& certus eſſe debet.*

An ſcriptus. Ad hoc,ut hæres poſsit hanc bo. poſ.agnoſcere, requiritur, ꝙ ipſe certus ſit demonſtratus in teſtō.& ꝙ certa portio ſibi deferatur: aliàs ſecus. ¶Not.
1 †ꝙ hæres debet demonſtrari certa demonſtratione.l. iubemus. C. de teſta.& l.hac conſultiſſ. C.qui teſta.fa.poſ. ¶Secundò no.ut ualeat inſtitutio, debet eſſe certa portio inſtituti, quæ ſibi deferatur. Opp.& vr̄ ꝙ talis inſtitutio non ualeat.l.ſi quis ita de hær.inſti. So. ut in gl.& probatur hæc ſol.in l.j.ſ.de hær.inſt.Sed ad ſol.oppo.de hac.l.uerſi.ꝙ ſi ita.ubi cōditio de præſenti,licet ſit falſa,non uitiat. So.Ibi fuit ꝯdō alternatiua,una de præſenti, alia de futuro vnde licet condō de præſenti ſit falſa.tamē propter illam de futuro, nō uitiatur. Item vr̄ ꝙ defectus ꝯditionis non uitiet l.ij. §.ſi ſub ꝯdōne. ſ.eo.& de ꝯdi.inſti. per totū.Sol.Iſta ꝯdō quæ pendet ex uoluntate teſtōris ſi non impletur,remanet teſtm̄ ualidum.l.ij.ſ.de hær.inſt. & l.ſi quis ita.eo.ti.Et erit practica. ſi quis inſtituit aliquē in ea pte, quā inſtituit in primo teſtō, tunc iſte inſtitutus eſt bo. poſſeſſor.ex ſecundo teſtō liquidato per oſtenſionē primi: ſicut dico in laudo,
a nā non agitur ex laudo,ᵃ quia ex ſnīa arbitri non oritur l.j.C.de arbi.Item ſnīa arbitri eſt quidā ꝯtus l. idem Pomponius ſcribit, aīs incipit, ſi de meis.§.receipiſſe. ſ.de arbit. & ſic agetur ex contractu compromiſſi liquidato,& declarato per laudum poſtea latum.

ADDITIO.

a Ale. ¶Ex laudo. Vide Bar.in l.j. C.de arbi. & in l.ſocietatem.§.arbitrorum.in q.an ex ſententia arbitri oriatur actio.ſ.pro ſocio.& uide Bar.in conſi. inci.uiſa conſtitutione.Ad Bar.hic,uide etiam eundem Bar. in l.ſi quis arbitratu.ꝟ.de uerb.obl.& Cy.& Bal.in l.ſi.C.de contrahen.emp.& in l.ſi qui ex conſenſu. C. de epi.aud.& Flor.in repe.d.l.ſocietatem.§.arbitrorum pro ſoc.& Inno.& An. in c.Quintauallis.de iureiur.& in c.ſi.e.ti.per gl.Io. And.& aide ꝙ ut plurimū arbitramenta uocantur lauda,ut per Bar.in d.conſi.inci.uiſa conſtitutione, factum ſic narratur, uiget in ciuitate Camerini, & tene menti, ꝙ licet ex laudo non oriatur actio, oritur tamen ex contractu compromiſſi,quod eſt no.

TITVLVS XII.

Si à parente quis fuerit manumiſſus.

1 *Teſtamentum filijfamil.an irritetur propter præteritionem parentum.*

Continuat. Hanc rubricā gl.& benè:& et in gl.ſunt ſubtiles q.aduerte ad eas. ¶Primo qrit gl.quare hic Iuriſconſultus fecit mentionē filij emancipati? Ad hoc rn̄dent gl.& benè, quia ſm iſta tpa filius in ptāte ꝯſtitutus non pōt facere teſtm̄:ideo non erit neceſſaria ꝯtabu. Poterat tn̄ teſtari filiusfa.de caſtrenſi,uel quaſi,& tunc non ſubiacet querelæ,uel ꝯtab.l.ſi.C.de inoff.teſt.& ſic de filiofa. non erat tractandum:ſed de emancipato
a tm̄. ¶Quæro,ᵃ an ſit uerum hoc hodie, quòd teſtamentū filijfa. non ſubiacet querelæ uel contratab.in caſtrenſi,uel quaſi:Dicit gl. quidā dn̄t,ꝙ ſic,hoc firmant per auth.presbyteros. C.de epi.& cl. Circa hoc ſunt gl.uariæ. Quidam dn̄t, ꝙ etiam olim non habebat locum querela,uel contratab.in caſtrenſi,uel quaſi.Ita not.in l.qui de inofficioſo.ſ.de inoff.teſta. & C.de lib. præt. auth. ex cauſa & ſ. de inoff.teſt.l.j. Alij uidentur dicere idem hodie:tn̄ in hoc eſt mutatum,quia hodie poteſt agere pater ad legitimam condictionē ex lege.Ita no.in auth.presbyteros.C.de epi.& cle.in l.cum lege.eod. ti. Aliæ glo.dicunt,ꝙ iura antiqua in hoc ſunt correcta. Ita no.hic. Alia eſt in l.Papinianus §.Papinianus. ſ.de inoff.teſt. Alia in auth. in teſtamento.C.ad Tertul.& in l.ſi.C.de inoff.teſta. Iſtam ultimā partem tenet Iac.de Ra.quam puto ueram. Ratio, quia in corpo-
1 re,ut cum de app.cog.§.cauſas. & ſeq.dicitur, †ꝙ teſtamentum filijfamil.irritatur propter præteritionem,uel exhæredationem parentum, præterquam quo ad legata, ſed filiusfa. non poteſt teſtari, niſi in caſtrenſi,uel quaſi:ergo uidetur quòd debeat irritari.

ADDITIO.

a A e. ¶Quæro.An hodie teſtamentum filij ſubiaceat querelæ, adde Bar.in l.ſi à milite.§.fin.de teſta.mili.& quid in filio.doctore,uide ꝯ.in l.j.§.eſt, & alius.

LEX PRIMA.

EMancipatus. Dicitur hic, ꝙ pater præteritus habet contratabu. Contra,imo querelam.l.pater filium.ſ. de inoff.teſta.Dicit glo.in uerb.ad ꝯtabu.expone,querelam.i. contratab. hoc eſt facere uiolentiam literę. Quare dic,ibi loquitur in patre,qui non debet inſtitui, qa filius præcedebat:quia erat ex ordine deſcendentium: hic uerò debebat inſtitui,quia nemo eum præcedebat.Simile habuiſtis in l.j.§. ſi pater.ſ.de coniung.cum emanc.lib.& l.ſi quis filio exhæredato. ſ.de iniu.teſta.& ideo præteritus hr̄ pro exhæredato.ſicut dicimus in præteritione materna,uel materni generis. ¶Dr̄ hic:ideo habet ꝯtab.quia filius emancipatus quærebat ſibi;quæro, utrum hoc edictum hodie ceſſet,cum filius in ptāte hodie non quærat,niſi uſumfructum?Gl.ſe non firmat,ſed tenet op. Hug.Inſt.quib.mo.ius pa. po.ſol.§.præterea.quod puto.uerum, quia licet ceſſet una ratio.tn̄ alia remanet: quia eſt pater naturalis, & debet ſuccedere filio ordine turbato.l.nam & ſi parentib.ſ.de inoff.teſt.Pro hoc ꝟ.ea.l.in ſi. & quod no.ꝟ.de priuil.cred.l.ſi uentri.§.in bonis.& Inſtit.de nup. §.affinitatis.¶Quæro,quæ ſit dr̄ia inter bo.poſ.ꝯta.quæ datur pro no,& illā quæ datur patri?Dic ut in gl.& bènè. ¶Quæro, qd ſi iſte filius decedit inteſtatus?Dicit gl.habebit vnde liberi,uel vnde p rētes,& ita no.in l.qui ſe patris.in ſi.gl.magnæ.C.vnde liberi.¶Dicitur hic,auus,pauus, & c.quid de ulterioribus?Dicit gl.idē per l.Iuriſconſultus.§. parentes.ꝟ. de gradibus, melius facit.l.j.§. gn̄aliter. ſ.de leg.præſtan.¶Quæro,quid de aſcendentib.per lineam maternā? Reſpon.non habent ꝯtab. quia præteritio pro exhæredatione habetur.l.cum filium.C.de inoff.teſt.& facit.l.illud.§.ad teſtamenta.ſ.de contratabu. ¶Vltimò ſcias, quòd ubicunque in hoc titul. uel in titul.de contratabu. datur præterito contratab. hodie eſt uerum,ſi præteritur cum cauſa, aliàs ſtatim teſtamentum eſt nullum, ſicut ſi eſſet præteritus filius ſuus §. aliud quoque capitulum.in authen.ut cum,de appel.cog.Dices tu,quomodo poteſt eſſe,ꝙ præte
a reatur cum cauſa,nonne eſt exhæredare?ᵃ Rn̄.non, quia exhæredare eſt ab hæreditate priuare.l.iij. C.de libe.præt. Vnde dicit,filium non inſtituo,quia tale quid fecit,uel lego decem,quia tale quid fecit,& iſta eſt præterito cum cauſa.Ita debetis intelligere.

ADDITIO.

a ✠ Exhæredare.Adde Alex.in auth.non licet nu.8.C.de lib.præt.

a §.Nepos.ᵃ Not.caſum mirabilem, ꝙ ſecundum hæc iura filiusfa.habet hæredem. Op.de l.ij.ꝟ.de caſt.pec. So.Hic ſpeciale,& ſimiliter eſt ſpeciale in dote. Ita habetis no.in l. poſt dotem.ſ.ſo.ma.Sed hodie indiſtinctè filiusfa. habet hæredem in aduentitijs.l.quod ſcitis.C.de bon.quæ lib.

ADDITIONES.

a Ale. ¶Nepos.Quæ ſit ratio Bar.tex.uide,& ibi Imo.in d.l.poſt dotem.
1 *Filio datum ſimpliciter,an computetur in legitimam.*
a §.Si parens.ᵃ No.duos caſus, in quibus pater repellitur à ꝯtab.Op.de.l.ſi qn̄.§.illud.C.de inof.teſt.Sol. Aliud in filio,ut ibi:aliud in patre,ut hic.Vel aliter,dicit glo.quòd ſi pater ſuccedat filio ex pacto,quia emancipat contracta fiducia,& ſic per pactum,poteſt repelli:ſecus in filio.Non placet, quare dic. hic pater accepit tn̄,quantum ad quartam ſufficit, iō nō hēt ꝯtab. ut hic,dū dicit, quantū ſatis eſt: ſed in l.ꝯria minus accepit.& hoc eſt uerum.

ADDITIO.

a Ale. ¶Si parens.Ad intellectum huius §. uide l. ſtipulatio hoc modo concepta de uer.obl.& hoc no. per Bart.in l.ſi.C.de pac.& glo.in l.pactum. C.de col.ubi Bal.in 3.op.gl.in l.ſi quando.§.j.in uerſi.prægrauari.C.de inoff.teſt.

1 ẽ uerſũ.¶†Quæro dr̃ hic,ªne iudicia eius ingereret.q̃d ſi dedit ſimpl̃r[b]
a pater filio, vl̃ filius pr̃i,tm̃ q̃d ſufficiat ad legitimã?Dic ut.l.cũ quo.
b in ſi.s̃.ad l.Fal.Nõ ob.l.ſi qñ.§.& gñl̃r.C.de inof.teſt.vbi nõ impu
taẽ donatio,niſi ſit dictũ.q̃a ibi loq̃t qñ eſt certũ, q̃d pr̃ donat: ſed
nr̃a q̃õ loq̃t vbi ſimpl̃r dat trãsferẽdo dñium,nõ aũt apparet quali
ter det.& iõ dixi hoc anno,ꝙ ſi pr̃ qui mittit filiam in monaſteriũ
& ponit certã quãtitatẽ pecuniæ in altari.ꝙ illa pecunia ſic ſimpl̃r
c data cõputaẽ in ltĩmã,[c]d.l. cũ quo.s̃.ad l.Fal.& s̃.dixi. Itẽ ĩputaẽ ad
ſimilitudinẽ dotis,q̃ ↄputaẽ in ltĩmã.l.qm̃ nouella. C. de inof.teſt.
cuius dotis loco iſtud ꝙ datur filiæ intrãti monaſteriũ,ſuccedit:&
ita dr̃ in vulgari.Item p̃dicta oĩa intellige ſ̃m iura antiqua,ſ̃m q̃ ſuf
ficiebat dari quoquo relicti titulo,ſed hodie oportet, ꝙ hẽat aliq̃d
iure inſtitutionis,d.§.aliud,al̃s teſtm̃ non ualeret,ut ibi dicitur.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Dicitur hic Ale.conſi.142.in ij.uol.Pau.conſi.111.in j.dub.in ii.uol. Feli.in c.eccleſia ſanctæ Mariæ.de conſti.

b Ale. ¶ Simpliciter. Quæro nunq̃d datũ ſimpliciter filio,in legitimam computetur?& no.ad.l.ſi quando.C.de inof.teſt.& eſt ſing.limitatio ſecundum Imo.in l.Titio centũ.§. Titio genero.de cond.& idem.& uide eundem in d.l.eũ qui.

c Ale. ¶ In legitimã. No. pro eo quod daẽ monaſterio pro filia, adde Bar.in d.§. Titio genero.in fi.& idem dicjt Bal.in l.quoniã nouella , in fi.C. de inof.teſt. & per iſta dicit Bal.in l.fi.C.de do.promiſ.ꝙ pater tenetur dotare filiam uolentem ingredi monaſterium.

§.Eſt & alius. Hic habetis,ꝙ ſi filiusfa.cæpit militare, ↄ̃
eius teſtm̃ non daẽ ↄtab.in aliquo,nec in
caſtrẽ.vel q̃ſi:nec in alijs bonis.Hoc puto correctũ hodie. q̃a cũ in
caſtrẽſi,uel quaſi habeat locũ querela,multo magis in aliis, ¶Quæ
a rit gl.ªquid ſi cepit militare alia militia,ut q̃a doctor, uel aduocatus
b Glo.dicit idẽ,[b]quia fauores ſunt ampliandi,quod no.

ADDITIONES.

a Poma. ¶ Quærit gl.Vide Ale.in l.Centurio.de uulg. & pupil.

b Ale. ¶ Idem.Teſtamenta doctorum non contratabulantur, & iſtam glo.alleg. doc.in l. miles.in prin.j̃.de re iudi.

a §.Patrem. ªPone caſum ſ̃m tertiã lec.& dic,Pater fuit ĩſti
tutus in teſtõ filij,& p̃ errorẽ petijt,& accepit ↄ̃
tab.q̃riẽ utrũ poſſit redire ad ſ̃m tab. Et rñdeẽ ꝙ ſic, uel forte eſſet
melius diceẽ ꝙ pr̃ accepit bõ.poſſ.ↄtab.tñ teſtm̃ erat nullũ,& pote
rat ab inteſtato ſuccedere,certè põt redire ad ius ſuum. vt ab ĩteſta
to ſuccedat.Itẽ ponit gl.caſum hic alijs modis,de quibus nõ curo.

ADDITIO.

a ✱Patrem.Adde ꝙ aliter hũc tex.interpretatur in gl.tit.de inof.teſt.in prin.uer. i. Sol. liberorum,

LEX II.

1 *Pr̃,vel filius,an hẽant reuocatoriã ĩ bonis p̃ ipſos alienatis,et quo remedio.*

Non vſque. Hæc eſt ſing.lex,& alibi nõ rep̃iẽ.Oppo.ꝙ
qñq; ẽt ingenui coguntur alienare,vel eme
re.l.Iulia.§.idẽ Celſus.s̃.de act.emp.Ibi ſpãle,ut no.in l.inuitũ.C.de
ↄhen.emp.Itẽ opp.j̃.ſi quid ĩ frau.pa.l.fi.vbi filius arrogatus hẽt re
uocatoriã in bonis pr̃is,alienatis ĩ fraudẽ.So.Ibi in quarta,q̃ debeẽ
1 filio arrogato tãq̃ æs alienũ,ſecus in aliis. Vel melius,†& eſt caſus
a econuerſo,ꝙ filius hẽat reuocatoriãª in bonis pr̃is,& nõ pr̃ ĩ bõis
filii,ut hic: p̃ hoc.j̃.vñ liberi.l.ſcripto.ĩ fi.Iſtud eſt multũ dubiũ p̃p̃
rõnẽ hic poſitã,q̃ dicit,ꝙ nõ eſt ↄueniẽs ꝙ ingenuis hominib. &c.
Cy.examinat.C.ſi q̃d ĩ fraud.pa.l.j.in vii.q.Decretiſtæ.in c.Ray.ex̃
de te.& ibi ur̃ caſus.Final̃r dicerẽ.ſi q̃dẽ alienatio fuit fcã titulo lu
cratiuo,ut ex cã donationis,p̃t reuocari p̃ q̃relã inofficioſæ dona-
tionis,tã à pr̃e,q̃ à filio,ſi p̃ donationẽ lederet.Nã illa q̃rela eſt ĩdu
cta ad ſimilitudinẽ q̃relæ inoff.teſt.l.ult.C. de inof.teſt.ſed.querela
inof.teſt.daẽ pr̃i in bonis filii,ſicut filio in bonis pr̃is:ergo idẽ in q̃
rela inofficioſæ donatiõis.Si uero alienatio fuit fcã titulo oneroſo
vt ex cã uenditionis,tunc ſi eſt fcã pretio minori,tũc in eo,ꝙ ultra
b valet res,quã ſit p̃tiũ,eſt donatio,[b]l.i.C,ſi quid ĩ frau.pat.& tũc idẽ
q̃a põt reuocari p̃ q̃relã inofficioſæ donationis,Si uero eſt aliena-
tio fcã in fraudẽ,ita ꝙ emptor participauit fraudẽ, nec ullo modo
eſt donatio,tũc deſcẽdẽtibus in bonis aſcẽdẽtiũ daẽ reuocatoria.l.
c vlti.j̃.ſi q̃d in frau.pat.[c]ſi.n.hoc cõcediẽ filio arrogato, multo ma-
gis nãli.l.ſi q̃s de cõiun.cũ emãci.lib.Nec eſt dicendũ q̃d illa quar-
ta debeaẽ ut æs alienũ.[d]q̃a illa q̃rta nõ debeẽ in uita pr̃is: ſicut nec q̃r
ta,q̃ debeẽ filio nãli.l.i.§.ſi impuberi.s̃.de col.bon.ſed pater in bo-
nis filii nõ hẽt reuocatoriã.Rõ,q̃a ita nõ debeẽ hæreditas patri, ſi-
cut filio.Nõ ob.iſta rõ,q̃a nõ eſt urgens ratio.l.ulti.j̃.ſi q̃d in frau-
dem pat. Ita debet intelligi, quod notatur in c.Ray.extra.de teſta.
Cy.aliter in l.i.C.ſi quid in frau. pat. Quæro,cum hodie liberti ha
beantur tanquam ingenui,p̃ auth.ut liberti de cętero,an ſit ſubla
tus tit.ſi quid in frau.pat.Gl.dicit quòd non.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Reuocatoriam.An filius,& pater,reuocẽt bona in eorũ fraudẽ alienata adde Bal.in l.fi.C. de reuoc.his q̃ in frau.credi.& doc.in §.itẽ ſi q̃s. Inſti. de act. & Bal. in l.i.in uer.ulterius.j̃.de inof.do.& Bart.& Bal.in l.ii.in fi. C.ſi quid in frau.pat.& Bar.in l.hæredi.j̃.de bon.author.iud.poſ.

b Ale. ¶ Donatio.Hoc ſequitur Bal.in l.fi.C. de reuo.dona.

c ✱Patro.Adde ꝙ contrariũ tenet Caſt.in rub.c.ſi quid in fraud.patr.& in l.ii.nu. 5.c.eo.tit.licet iure Can.teneat ueritatẽ eſſe cũ Bar. contra hec ẽt quæ hic refert tenet Bar.d.l ii.& in.l.hær.infra.de bon.auth.inſt.poſsid. PANCIR.

d Alex. ¶ Alienum. Et iſta eſt magis communis litera,attende tamen,quia uideẽ ꝙ hoc ſit contra caſum in d.l.Papin.§.ſi quis impubes.s̃.de inof.teſt.& uide.te. in l.hæreditarium.j̃.de bo.auth.iud.poſ.& ibi Bar.& ibi.contrarium tenuit ipſemet Bar.in l.i.§.ſed nec impuberi.s̃.de col.bo.

LEX III.

a Pantonius. ªQuæro q̃ eſt iſta pars ↄſtituta? Dicit gl.tertia
ut in glo.& ↄſtat hodie in auth. nouiſſima.C.
de inof.teſt.Quæro,ad hoc,ut ↄpetat bo.poſ.patri,an req̃raẽ aditio
hæreditatis?Reſpon.aut reſcinditur in totum, & requiritur aditio
al̃s ſecus.Dixi in l. illud de contratab.Vltimò quero.ut in gloſſ.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Pantonius vide doc.in l.fratres.C.de inof.teſta.

TITVLVS XIII.

De bonorum poſſeſſ. ex teſtamento militis.

LEX VNICA.

a NOn dubium. ªmilites,& priuati exiſtentes
in acie belli, pñt teſtari quo-
quo modo volunt,tam in terra quàm in mari.h.d.
No.tex.ibi,tñ q̃ in procinctu, &c. quod facit ad id
quod fuit anno tp̃e mortalitatis,quia maximũ præ
liũ,fuit inter Deũ, & homines,& ideo propter ta-
lia eſſet bonum prouideri,ut ultimæ uolũtates etiã nõ ſolenniter
factæ,valerent,qm̃ nec teſtes,nec notarii reperiri potuerunt.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Non dubium.Bal.in l.fi.C.de teſta.tenet,tale teſtamentum ualere, ſed certe Bar.hic tenet contra,adde Bal.in l.fi .

b Ale. ¶ Et adde Bar.in l.fi.C.de teſt.per hoc,quia a iure cõi receditur tali tp̃e,iuxta no.ĩ l.de ætate.cũ ſi.ad Treb. & adde ꝙ Florianus in l.militiſ.de teſ.mil,p̃ illũ tex.uult dici poſſe,ꝙ ſicut milite teſtãte in cõflictu belli,eſt remiſſa ſolẽnitas teſtiũ in teſtõ,idẽ eſſet ĩ pagano teſtãte tp̃e peſtis coram duobus teſtibus, q̃a illo tp̃e p̃p̃ p̃iculũ pauci teſtes haberi pñt.Pro hoc ẽt adducebat.l.fi.s̃.de teſt.mil.& iſtã.l.& glo.in l.ſcriniarios.in i.ſol.C.de teſt.mil.Item adducebãt, quia tp̃s guerrę,& peſtis æquiparãtur,ut no.in l.naturaliter.per.doc.j̃.de uſuc.& in c.ex trãſmiſſa.de præſcri.uide Ang.in l.conficiuntur.§.condic.de iur.codic. Et ad Bart. hic adde Ro.in l. ſi quis in graui.§.ſi aũt.s̃.ad Syl.in auth. ſimiliter.de teſtamento facto tempore peſtis.s̃.ad l. Falcid.

TITVLVS XIIII.

De iure patronatus.

LEX PRIMA.

PAtronorum. No.ꝙ accuſare, uel facere accuſa
ri, & manus inferre,sũt paria.l. ſi
1 inimicitiæ.s̃.de his quib.ut indig.Item no.ꝙ maius pec-
catũ eſt in faciendo,quàm in non faciendo.

LEX II.

Liberti omnes. Op.j̃.de oper.liber.l.medicus.Sol. Ibi
promiſerat operas,hic non.

LEX III.

Si quis tutor. Op.ꝙ nõ potuit ſe excuſare , q̃a acceptauit
legatũ.l.ex ſñĩa.s̃.de teſt.tut.So. Nõ potuit
ſe excuſare de iure,uel accepit legatum ignorans onus legati.Item
oppo.de l.ab adminiſtratio ne.C.de leg.So.Ibi non erat q̃d tutori
imputaretur,quia erat miles.qui adminiſtrare non poteſt. Vltimò
not.ꝙ apud aliquem poteſt eſſe ius patronatus,licet nõ cũ effectu.

LEX IIII.

Iura libertorum. Opp.de l.iij.j̃.de interdi.& rele.Gl.
ſol.ſed dic,ꝙ iſta ſunt paria,ꝙ q̃dam
ſunt iura patronatus,q̃ nõ pñt in hæredem extraneum trãſire , &
illa ad fiſcum nõ tranſeunt,ſed ſi tranſeunt ad hæredem extraneũ ,
a tunc tranſeant ad fiſcũ,ªl.j.C.de bon.libe.& ita tenet glo. in l. diui
b fratres.j̃.eo.ti.Prædicta uera,niſi in crimine leſæ maie.[b] l.q̃ſquis ad
l.Iul.maie.vbi damnato patre damnatur filius.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Ad fiſcum.An fiſcus habeatur loco hæredis,uide Ale.cõſ.89.in iiii.uol. & conſi.23.in i. uol.

b Leſæ maieſtatis.Adde gl. & bar.in l.i.C. de.bo.libe.

LEX VI.

Adigere. No.ꝙ maſculinũ cõcipit fęmininũ.Op.gl.i.de.l.
ſi ita ſcriptum.§.j,s̃.de le.ij.ubi iuri de futuro non
põt renunciari.So.ibi in repudatione,hic in delicto,quod tollit ius
futurũ,vt hic,& l.q̃dam.§.fi.de dona.& l.qui ſuperſtitis. s̃. de acq.
hæreditate.Alij habẽt,contra de l. ſi ita ſcriptum.in prin.s̃.de le.ij.
ꝙ hæc prouiſio in maſculo porrigitur ad fœminam fauore matri
monij, ut not.in Spe. de diſpu. & alle. §. poſt hoc autem. verſ. vel
ibi maſculinum.

a §.Quamuis. ᵃ Nota ꝙ lex gn̄al'r loquēs reſtringiť ꝑ rōnē, vt ibi locū hēat lex,vbi eſt rō.ɔ̃ ĩ l. ꝓſpexit. j. qui et a quib. Sol. Qn̄q; niſi per rōnē reſtringereť. qs puniretur ɔ̃ mentē legis,& tunc reſtringitur,vt hic,& l.ij. C. de noxa. Qn̄q; qs nō puniretur,ſed admitteret lucrum,& tunc non reſtringitur,niſi ꝑ aliā legē,vt in ɔ̃rio. Qn̄q; niſi legis reſtrictio fiat, qs lucrareť indebitè,tūc reſtringiť,vt l.vt gradatim.§.& ſi lege,de mun.& ho.& hoc.no.Cy.ĩ l.j.C.q̄ ſit lōga ɔſue.& iſta ſunt arg.ad multa no.vt po
b no.in l.oēs populi in mā de interpretatione reſtrictiua.ᵇ

ADDITIONES.

a ¶ Quamuis.Vide Imo.in l.cùm tale.§.falſam cauſam legato.de condi. & dem. & Bar.& Imo.in l.ij.§.fi.j.de dona.an ceſſante ratione,ceſſet diſpoſitio.

b Alex. ¶ Reſtrictiua.Vide Bar.in l.j.§.nunciatio de ope.no.nun.& in l.ſi cōſtante.in conſimili quęſito,ſol.ma.Sali.in l.ij.C.de nox.Imo.in l,ſi uerò. §. de uiro. ſol.ma.& per Bar.in l.fi.§.in computatione. C.de iure delibe.

a §.Lege Iulia. ᵃNota legē remittere inr̄m,ſicut Papa.l.fi. s̃.q ſatiſ.cog.& l.fi.ĩ prin.j.ad muni. Quæro,qd ſi vouit caſtitatem,vel non ɔ̃hęre mr̄imoniū:Sol.vt no.in c. j.& ij.extra q cleri. vel. vo. Sed ſi hoc eſt verum qđ hic dr̄, pr̄onus non incidit in pœnā,cùm non tenuit iur̄m,ar.l.non putauit. §. nō quæuis.s̃.de ɔ̃tab.& l.ɔtinuus.§.antepe.de verb.ob.Sol.Quandoq; id quo quis debet incidere in pœnā,non pōt de iure fieri , & tunc ſufficit de facto fieri,vt hic:aliàs ſi poteſt de iure fieri , nō ſufficit de facto fieri.De hoc per doct.in l.j.C.de ſepul.vio.& dixi plenè in d. §.antepe.in l.continuus.j.de verb. obli.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Lege Iulia.Hunc.§.all.Bal.in l.ij.in fi. C.de iud.uidui.

LEX IX.

Filij hæreditate. Nota ꝙ iura libertorum liberi nō habent vt liberi. Et idem eſt in emphyteuſi.l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi. j.de ope.lib.quod nota.

LEX X.

1 *Statuto ſtante ꝙ declinās iuriſdictionē iudicis poßit impunè offendi,ſi quis declinatoriam opponat,& non proſequatur,an poßit impunè offendi.*

Eum patronum. Not. qn̄ qs dicať accuſaſſe, Opp. ꝙ q detulit,nō vr̄ accuſaſſe. l. q cū maior.§. accuſaſſe.j.de bo.lib.Gl.dicit,ꝙ non ex ſn̄ia,ſed ĩſpecta ſerie verborum vr̄ accuſaſſe. Hoc nō placet,quia verba dicūt accuſaſſet qđ eſt præteritum ꝑfectum,& plusq̃ ꝑfectum ſubiūctiui modi , & ideo reqriť ꝙ ſit ꝑfecta accuſatio,& iō ſ̃m rigorē verborū nō ꝓcedit gl.Vnde dico,& fortè non malè,ꝙ ille q accuſauit,& accuſationem proſequiť quotidie inſtando,niſi petat abolitionē parte p̄ſente,pōt dici accuſaſſe:ſed ſi deſiſtat,nihil in eo dicēdo , & tūc tacēdo
1 nō dr̄ accuſaſſe,niſi vſq; ad ſn̄iam ſtet,d.§. accuſaſſe. Qđ † facit ad q.videlicet,cū dicit ſtatutū,ꝙ ſi qs declinaſſe inueniať iuriſdictionē
a iudicis,ꝙ poſſit impunè offendi:ᵃ Quidā oppoſuit exceptionē declinatoriā,demū ſuꝑ illa nō fuit ꝓnūciatū:dixi ꝙ non pōt impunè offendi,d.§.accuſaſſe.& l.in ſeruitutem.§,petijſſe.de bo.libe.

ADDITIO.

a Alex.Offendi.No.idem dicit Bal.in l.ſi quis in ſuo.C.de inof.teſt. idem vr̄ tenere Bar.j.e,l.ſi libertus.& facit quod no.in l.criminali.C. de iur. om. iu. aduerte tn̄,quia Bar.& Ang.& Pau.de Ca.in l.q̃uis. de in ius vo. vn̄r tenere ɔ̃riū. dic ꝙ ipſi loquunť qn̄ pœna erat cōmiſſa ſed Bar.hic loquiť qn̄ nō erat cōmiſſa & vide Bar.in l.q ea mēte.de furt. dum op.de l.Papinianus.§.meminiſſe.de inof. te.

LEX XII.

Caius. Oppo.in aut. vt li.mat.& auiæ.§.ad hæc. Sol,vt ibi no. Iſta lex inducitur per Dy.ꝙ ſi vaſallus partem vnius ex dn̄is emat,vel ſit hæres inſtitutus:vtrum adhuc ſit vaſſallus? Et dicit ꝙ ſic,vt l.cùm ex oratione.s̃.de exc.tut.Sed Dy.dicit verū, ſi iſtud ius non poterat vendi,vel ad hæredes trāſmitti , aliàs eſſet dubitabile,& ideo cogitetis,quia non potui videre.

LEX XIIII.

Si iurauero. Facit ad c.quamuis. de pac. lib.6.& ad c. cum ɔtingat.extra de iureiu.vbi ſil'r iurat nō venire ad hr̄ditatem pr̄is.& ad eius ſucceſſionem:vel non reuocare vēditionē rei dotalis,& in c.licet.de iureiu.lib.6.quia dico, ꝙ non teneat dominij tranſlatio,vel pactum licet iur̄m valeat.hox tn̄ nullo iure cauetur.Ex quo multæ conclōnes ſequuntur , de quo dixi in l. Seius & Augerius.s̃.ad l.Fal.& l.qui ſuperſtitis.de acq.hære.& di-
a cam plenius in digeſto nouo Deo dante.ᵃ

ADDITIO.

a Alex.Los. ¶ Dante.Tractauit materiam iuramenti. Bar. in ff. nouo.in l.ſi quis pro eo.in prin.de fideiuſ.

LEX XV.

Qui contra. Opp.de l.adoptiuum.s̃.de in ius voc. Gl.ſoluit,& benè.Dicā plenius ĩ l.diui fratres. j.e.

LEX XVI.

1 *An durius agatur cum lege,quàm cum homine.*

a Si libertus. ᵃSingularis eſt multum,& hoc intendit.† Alienatio facta in fraudem legis,ipſo iure nō valet,fcā iu fraudē hoīs valet , ſed ꝑ reuocatoriam reſcinditur. h. d. Videtis hic,ſuꝑ quo fundata eſt lex iſta,& l.diui Adriani: ſuper his regulis qđ ɔ̃ legem fit,non valet.l.fraus.s̃.de legi.& c.fi.extra de reg.iu.li.6.
1 Secūdò ꝑ tit.j.ſi qd in frau.pat.Opp.de.l.†.Celſus.s̃.de arbi.ubi durius agit cū hoīe,q̃ cū lege.So.Ibi de hoīe iuris miniſtro:ſed nō placet,qa arbiter nō eſt miniſter iuris,nec oriť actio ex eius ſn̄ia.Et re
b pio,ꝙ duriusᵇagiť cū hoīe legū miniſtro ,q̃ cū lege,l. āplius nō petī.j.rē ratā ha.ubi uerbū peti ꝓlatū ab hoīe , intelligiť ꝑ litis ɔteſtationē:ſed à lege ꝑ ſn̄iam.l.ĩ ſeruitutē.§.petijſſe.j.de bo.li.Sol.Quędā eſt poena reſpiciens actū, qa agunt miniſtri,& durius agiť cum lege: quia ius habet magis ꝑtātem annulandi, q̃ homo. Quædam eſt pœna intrinſeca, & tunc mitius agitur cū lege,d.§.petijſſe.Dixi in d.l.amplius.& no.legem iſtam ad multa,quia utilis lex eſt.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Si libertus.Qn̄ alienatio facta in fraudem fit ipſo iure nulla, adde Bal. in l.hac edictali.§.omni.C.de ſec.nupt.& ibi quomodo cognoſcať qn̄ fit ĩ fraudem hominis,& uide quod not.Bal.in l.j.in j.oppo.C.ſi quid in frau.patro.

b ※ Durius,Adde Cy.& Bal. In l. ſi quis maior. C. de trans.

§.Si quis. Notabiliſſimus.§.eſt.Et rō eſt,qa qn̄ ꝑ primā alienationē factus eſt minor centenario , ipſo iure fit reuocatio per iſtam legem.& l.Titia §.Imperator.s̃.de lega.ij.&l. j.C.de inof.dona.ꝑ ſecundā uerò non fit minor, qa iā minor erat. Determinat gl. & diſtinguit,qn̄ qs facit plures donatiōes,utrū oēs reuocentur,uel ultima.uel quomodo,ut patet in gl.p̄dictarū legū.

LEX XVII.

1 *Filius an feudo priuetur propter delictum patris.*

Diui fratres. Delictum aui, uel patris, non nocet nepoti, uel filio in iure libertorū.h.d. Not.in hac lege,ꝙ licet Imperator pluries iudicauerit unum , ſi tn̄ ſurgit poſtea cōtrariū recedit à primo ɔſilio.Item nota pro eo, quod poniť in ſn̄ia, adhibito ɔſilio prudentū,&c.Tertiò no. quod dixi in caſu. Op. ꝙ delictū patris noceat filio.l.queriť.j.de bon.libe. Gl.in ver. fuiſſe,quæ incipit,ut euidēter.huius timore diſtinguit multū bn̄,& ipſam ſigna. Vnū tn̄ addas,quod dicit,ꝙ delictū patris non nocet filio poſt mortē patris,intellige,niſi in crimine leſæ maie. ubi deli
a ctum patris nocet filio ᵃ in iure libertorū,& ſ̃m diſtinctionē , quā
1 dedi.s̃.in l.iura.¶Itē † hæc lex inducitur ad q.ꝙ filius non priuetᵇ
b feudo ꝑꝑ delictū pr̄is. De hoc habetis ꝑ gl.in l.emācipatū.in fi.s̃. de ſena.& ꝑ Dy.in c.non dēt aliquis. de re.iu.li.vj.De quo dic plenius in vſib.feudo.quę fuit prima cauſa bene amit.§.deniq; & tit. ſi de inueſt.feu.fuerit. ɔtro.c.unico.§.item ſi uaſallus-& in tit.ſi uaſallus feu. priui. cui def.c.j.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Nocet filio. Idem in crimine hæreſis.in c.ſtatutum.de hæreti.in vj.

b ¶ Non priuetur.Filius non priuatur feudo ꝑꝑ delictū pr̄is.De hoc uide Bar.in l.eum qui.j.de interdi.& relega.quid econtra,uide Bar.in l.cū filius.de ver.ob. &de hoc uide Bal.in c.i.§.j.de ſucceſ.feu. & in d.c.j.ſi vaſallus fue.feu.pri.& uide gl.ſing.ſ̃m Dy. ibi in l. q̃ſitum.§.ult.de præca.Bal. in c.j.§.inſuper de prohi. feu. ali. per Fed.& quod dixi.in l.Statius.§. Cornelio.de iur.fiſci.

LEX XXI.

1 *Patri,vel patrono,an filius,vel libertus,iure inſtitutionis relinq̃re debeat.*

Siue libertus.

1 §.Excluditur. Hic eſt no.caſus,& menti tenēdus. Quæro,†vtrū ꝙ hic dr̄ ſit correctū ꝑ iura hodierna q̃ uūr uelle ꝙ hāt iure ĩſtitutionis,auth.ut cū de app.cog.§. aliud.Dicit gl.ꝙ nō ĩ patrono,licet in filio ſic.Ita dicit gl.q̃ no.An aūt in filio ſit correctū:dic ut notāt do.C.de inof.teſt.auth.nouiſſima.Sed aduerte ponēdo caſū hic,ꝓut dicit tex.nō eēť correctū nec ĩ patrono,nec ĩ filio,qa hic fuit ĩſtitutus patronus ĩ certa portione & fuit legatū ſeruo,quo caſu nō eſſet correctū ĩ filio:qa ſi filius aliquid haberet iure inſtōnis,& eēt aliqd ſibi à ſeruo legatū, ɔputareť in quartā.ſufficit.n.qđ aliq d hēbat iure inſtitutionis,tenet ergo gl.
a iſta,ꝙ patrono nō eſt neceſſe relinq̃re iur̄ ĩſtitutiōis.Sed qd ᵃ ĩ pr̄e. an filius debeat ei iure inſtitutionis relinq̃re? D.Iac.de Bel.determi
b nauit ꝙ ſic,qa eadē ē rō.Cōtrariū credo,qa ĩ pr̄e nō reperiťᵇcorrectū,& iura nō corrigūť ex idētitate rōnis,niſi q̃tenus ſit lege exp̄ſſū l.p̄cipimꝰ.ĩ fi.C.de app.ubi tex.h.d.exp̄ſſe. Præterea pr̄ & pr̄onꝰ æqparāť,niſi ĩ caſib.ut no.s̃.ti.ij.l.j.circa prĩ.ſed ĩ pr̄ono nō ē correctū,ut hic:ergo nec ĩ pr̄e,q ei æqparať,cū ĩ hoc nō repiť diuerſitas.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Sed q.d.Et contra cōſuluit Bal.ut ipſe refert in l.omnimodo. & ĩ auth. unde ſi parens.C.de inoff.teſt.& in aut. ex cauſa.C.de li.præte.& ſequiť.Ang.in aut.ut cū de appel.cog.§.ſiue igitur.& ibi poniť nouā opi.※ Et uide Imo in l.i. §.ſi ex fundo.15.col.uer.iux.p̄dicta reſtat dubiū.de hęr.inſt.Aret.in §.vl.inſt. de inoff.teſt.ubi dixi,Imo.in l.his.ff.de her.inſt. PANCIR.

b Alex. ¶ Nō reperitur. Idem tenet Bal.in l. omnimodo.C.de inoff.teſt.in uerſi. uenio ad qō.ubi de hoc dicto Bar. facit mētionē uide Bal.in l.i.C. de ɔ̃tab. lib. & in auth.ex cauſa.uerſ.tertio op.C.de lib.p̄te.& Ang.in l.nam & ſi parētibus de inoff.teſt.ubi alle.caſum in.§.aliud quoq; capitulum.in uerſi.ſed ſi hæc obſeruata nō fuerint in aut.ut cū.de app.cog.& contra Bar.etiam tenet Bal in l.j.C. de contratab.libe.cuius opi.uideť uerior.& per Im.in repe.l. i. §. ſi ex fundo. de hære.inſti.& ad Bar.hic.adde Bal.in conſi.inci.In Chriſti nomine amen, ſuper primo puncto facit dubitationem.Adde Bal.conſi. 81. inci. ueritas eſt j. lib. & Cal.conſi. 5..de teſtamentis.

BUAH

a §. Ex duobus. [a] Hic eſt no. & ſing. caſus. Illi ergo q hēt portionem debitā iure inſtōnis, non accreſcit portio eius, qui venit p̄ ꝯtab, ſecus ſi ambo venirent per cōtratab. qa veniunt eodē iure. Secundo no. ꝙ ille, qui petit ſupplemē tum, perinde habetur, ac ſi peteret contratabulas, vt hic.

ADDITIO.

a Pom. ¶ Ex duobus. An in legitima poſſit habere locum ius accreſcendi, uide Alex. in l. plane. §. ſi duobus. ff. de leg. i:

LEX XXIIII.

1 *Iudex appellationis poteſt pro parte ſententiam confirmare, & pro parte nullam pronunciare.*
2 *Iudex appellationis q̄ do appellatur à ſētētia nulla, debet illā nullā p̄nūtiare.*
3 *Libellus, peto ſententiam pronunciari nullam, & ſi qua eſt, peto eam reſcindi tanquam iniuſtam, procedit.*
4 *Reſtitutiōe ĩ ĩtegrū ſimpliciter petita, an iudex poterit de nullitate p̄nūciare*
5 *Iudex appellationis an poſſit pronunciare de iniquitate ſententiæ, quando ſententia petitur principaliter pronunciari nulla.*

1 Carmelia. Iudex † appłonis pōt p̄ parte ſnĩam ꝯfirmare, p̄ parte nullā p̄nūciare. h. d. ĩ ſūmā. hētis. ſ̃. fami. erciſcun. l. quædam, Oppo. gloſſ. cōtra tex. ſ̃. famil. erciſcun. l. in hoc iudicio. Dicit glo. hoc ideo, qa diuerſa sūt capitula. No. ex hac lege ꝙ iudex appelłonis pōt pronunciare ſnĩam nullā, d. l. q̄dā mulier. ſ̃.
2 fam. erc. Ex † quo apparet quod gl. q̄ eſt in l. i. C. qn̄. prouo. nō eſt neceſ. nō dicit uerū. Dicit. n. ꝙ. ſi appello à ſnĩa nulla, iudex nō dēt p̄nunciare ſnĩam iniuſtā, imo dēt p̄nuntiare nullā, ut hic, qđ dic ut
3 l. ſi expreſſim. j̃. de app. † Itē no. ꝙ poſſū petere ſnĩam p̄nūciari nullam, & ſi aliqua eſt, peto pronunciari, & eam reſcindi tanquā iniuſtam, vt hic. Pro hoc in l. j. C. quādo prouo. non eſt ne. & eſt caſus ĩ c. conſtitutus. extra. de in integ. reſti. vbi poſſum petere cōtractum pronunciari nullum, & ſi aliquis eſt poſſum petere reſcindi p̄ reſt.
4 in integ. ¶ † Sed q̄ro, quid ſi peto ſimpliciter reſti. in inte. an iudex poteſt pronunciare de nullitate, ſicut in cauſa appellationis? Ad par
5 tem affirmatiuam facit. ſ̃. de mino. l. uerum. § ex facto. ¶ Itē q̄ro † quid ſi aliqs petit principaliter ſententiā p̄nūciari nullam, an iudex poſſit pronunciare de iniquitate ſententiæ? De iſtis quæſtionib. tractatur per Inn. extra. de offi. dele. c. cum contingat. in gl. mag. Propoſui dicere. in l. j. j̃. quæ ſen. ſine ap. reſcin. dicam. alibi.

TITVLVS XV.

De obſequijs à liberis & libertis parentibus, & patronis præſtandis,

LEX PRIMA.

a Etiam militibus [a] No. iſtud principium. Idē habemus in l. j. C. de cōſu. lib. xij. ꝙ ille qui eſt antiquior, præcedit: modo ſunt duo doctores eodem tempore. facti. certe erit differentia in
b ætate, & alijs conditionibus, & ille præcedet [b] vt hic, ibi, inter collibertos.

ADDITIO.

a Pom. ¶ militibus. Vide Panor. & moder. in c. clerici. de iudi. Are. in §. quædam Inſti. de ac. Fel. in proœ, Decre. in rub. de maio. & obed.
b Alle. ¶ Præcedet. No. de duob. doct. eodē tp̄e factis q̄s p̄cedit: vide Bar. in l. j. j̃. de albo ſcrib. & no. in l. j. in prin. de cōſu. lib. x. quæ fin. alle. ꝙ. prius licētiatus, & ex magno interuallo doctoratus præfertur non ſolum licentiatis, ſed etiam doctoratis in illo interuallo, quod no. quia fuit de facto. Sed Bal. in authē. habita. C. ne fil. pro pa. dicit ꝙ licentiatus habetur pro ſcholari. Quid ſi unus doctor eſt iuris canonici, alius ciuilis, uide per Io. An. in c. clerici de iud. quid ſi ſacræ paginæ? uide in c. eam te. de ætate, & adde quod no. Bal. in. l. Nemini de ado. diuer. iu. & an licentiatus veniat appellatione doctoris. habetur per Bal. in l. j. ſo. ma. & in l. pe. ſ̃. de teſt. mili. ad hoc adde. Bar. in l. ij. §. prius. de uul. & pup. & q̄d ſi eſt doctor utriuſque iuris, an præferatur ſimplici doctori, uide Bal. quod ſic, in l. ſed & milites. in prin. ſ̃. de exc. tut. quid ſi filius eſt doctor, pater non, quis præferatur? uide no. per Symo. de Burgia. no. in proœmio Cle. Adde Fely. in c. j. de. ma. & obed. Doc. In. l. cum quid. ff. ſi cert. pet.

LEX IIII.

Per procuratorem. Quæro quomodo poteſt accuſari ingratus per procuratorem nonne hæc eſt cauſa capitalis. l. edicto. §. rei autem. ſ. de bonorum poſſ. cum ſuis ſimi. ergo non admittitur procurator. l. pen. §. ad crimen. de. l. pu. iu. Dicit gl. dic. ut in l. ſed & hæ. §. j. ſ̃. de proc. ubi idē text. Reſponde, Non ſufficit, ꝙ ſit cauſa reductionis in ſeruitutem niſi ſit intentata criminaliter, ſcilicet ad vindictam publicam: ſed hic fuit intentata ciuiliter vt hic. & d. l. ſed & hæ §. j. Idem & in adulterio, ſi agatur ad thori ſeparationē, iſta dicitur ciuilis cauſa, ut in c. tuę extra. de proc. tamen in hoc licet ſit ciuilis, quia delictū verſatur, debent poni omnia limitate, vt ſit certum, ſicut in accuſatione criminali, l. libellorum. §. fin. de accu. Facit. l. prætor edixit. §. j. de in iu. & l. item exigit de dolo. & tex. in d. c. tuę extra. de proc.

LIBER XXXVIII.

TITVLVS PRIMVS.

De operis libertorum.

LEX V.

Si quis operas. Dicitur hic, ꝙ tranſit ad filios ſtipulatio operarū? Quæro qualiter tranſibit? reſpondeo poſt mortem patris admittitur ſucceſſio, vt hic, non eo viuo, l. vt iuriſiurandi. §. liberi. j. e. ideo dic, vt. C. de oper. lib. l. liberti libertæque.

LEX VI.

Fabriles. Vos ſcitis, ꝙ gl. communiter accepit fabriles pro certis, ſicut etiam no. gl. in l. ſi non ſortem. §. libertus, de cond. inde. Iac. de Are. intelligit aliter: & fortè non peius, quam gl. refert Cy. C. de ope. lib. l. liberti libertæque.

LEX VII.

1 *Oligatio, & actio, quando oriatur ex iuramento, etiam de iure canonico.*
2 *Decretum interpoſitum ſtatim poſt emācipationem, & datum in premium emancipationis validat emancipationem.*
3 *Cauſa libertatis, an in dubio, quis præſumatur iurare.*

Vt iuriſiurandi. Iſta eſt bona lex. Vos habuiſtis. ſ̃. e. l. ii. ꝙ prætor dat iudicium operarum in libertum: mō hic dicitur qualiter obligatur: & in hoc p̄ in. requiritur, ꝙ ſit libertus, & cauſa libertatis iuret, ad hoc, vt obligetur iureiurando. q. d. ingenuus non obligatur iureiurādo, & eſt verum. l. ſi quis pro eo. in prin. de fideiuſſo. nec ſeruus obligabitur iurādo vt hic in verſ. iurare, & gl. hic dicit. Cōtra. ſ̃. de iureiu. per totum. &
a C. ſi aduer. ven. in auth. ſacramenta. vbi ex iur̄o, quilibet obligat. [a]
1 Sol. Qn̄que iuſiurandum † preſtatur ſuper præterito ad litis deciſionem, & tunc dabitur actio, & obligatio, vt ſ̃. de iureiurādo, per totum. ¶ Quoddam iuramentum interponitur ad ꝯfirmationem ꝯtractus, vt in auth. ſacr̄a puberum. C. ſi aduer. ven. Quoddam eſt iuramentum, quod interponitur merè ad introducendam obłonem, vt ſi iurem me tibi daturum centum, vel aliquid facturū, tunc non introducit obłonem, niſi in liberto, vt hic, & l. ſi quis p̄ eo. j̃. de fideiuſ. & l. vlt. j̃. de lib. cau. in tm̄ qđ Inn. tenet ēt, ꝙ de iure canonico non erit actio, vel obło, ita no. extra de iuſti. c. cùm veniſſent. & ex̃ de iureiur. c. Quintauallis, lȝ qdam alij dicant ꝯ. ¶ Itē op. dr̄ hic, ꝙ dēt iurare cā libertatis. Cōtra. j̃. in verſ. planè. Sol. qdā dn̄t, ꝙ primū dictū huius legis corrigitur. Alij dn̄t melius, qđ cā libertatis, ſit cā remota, licet non ſit proxima, & cū dico de p̄xima, intellr̄ non multum remota, vt habuiſtis in l. vxori. ſ̃. de au. & ar. leg. ¶ Item dr̄ hic, ꝙ iurare dēt in manumiſſione, vel poſt ſtatim: ſed qd ſi iurat ante manumiſſionē, ſed ſecuta eſt ſtatim manumiſſio? Glo. dicit ꝙ
b idē: quod tene mēti bn̄ ad q. [b] † Pater donauit filio. Vos ſcitis [c] ꝙ do-
2 natio inter patrem, & filium in poteſtate non valet: ſed ſi eſt emanci-
c patus, ſic. Quidam emancipauit filium, & dedit ei aliquid, & poſt hoc iudex decretum interpoſuit, opponebatur, ꝙ donatio nō valuit, cum fuerit facta ante decretum interpoſitum. Ego dixi ꝯr̄ ...
3 per hanc gl. ¶ Vlti. quæro. † an in dubio præſumitur iurari cauſa libertatis gl. ꝙ ſic, quando incontinenti, facit. l. ſi ventri. §. in bonis. de priuile. credi. quod tene menti ad multa, non dico plus nunc.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Obligatur. Et ex iuraméto quilibet poteſt obligari. Adde Bart. in l. iuſiurandum, quod ex conuentione. ſ̃. de iureiur.
b Pom. ¶ Tene menti. Vide Alex. in l. diuortio. ſolut, matr. & ibi per Iaſ. in 4. not. Alex. conſ. 96. in 4. vol. Felin. in c. j. de teſti. uer. inquantum.
c Ale. ¶ Vos ſcitis. Facit qđ not. Bar. in l. uniuerſa. C. de præci. imp. offer. & in l. ſi ita quis. §. ea lege. j̃. de uer. ob. & qđ no. in l. ij. C. qđ met. cau. & in l. pe. C. de cō. ob. turpē cām. Et iſtud facit ad q. de teſte dicente. quod fuit factū tp̄e guerræ, poſtea reperit, ꝙ fuit factum parum ante guerrā, ꝙ nihilominus dicat factū tp̄e guerræ. Et ita dicebant Bal. & Imo. per illum tex. in l. diuortio. in prin. ſol. mat.

1 *Actio poteſt quæri per patrem filio emancipato.*
2 *Filij in feudo ſuccedunt æqualiter, licet inæqualiter inſtituti.*
3 *Filij, an ſuccedant æqualiter in emphyteuſi accepta pro ſe, & filijs licet inæqualiter ſint inſtituti.*
4 *Filius, qui renunciauit hæreditati paternæ non poteſt emphyteuſim retinere, ſi eſt accepta pro ſe, filijs ſuis, & hæredibus: ſecus ſi pro ſe, & filijs.*
5 *Feuda, quæ tranſeunt ad filios, ſi ſunt hæredes, veniunt in petitionem hæreditatis, & idem in emphyteuſi.*
Emphyteuſis accepta pro ſe, ſuiſque filijs legitimis, maſculis & fœminis, pertinet ad fœminas, ſicut ad maſculos, niſi conſuetudo aliter ſe habeat, vel niſi in loco adſit ſtatutum excluſiuum fœminarum propter maſculos quia tunc admittuntur ordine ſucceſſio.
Feudale ius tanquam ſingulare, non eſt trahendum ad conſequentiam.
6 *Stante conceſſione, de qua ſupra, maſculo hærede vniuerſaliter inſtituto, & filia in certa re, & prohibita plus petere poſſe, tamen filiæ remanet ius petendi ſibi acquiſitum ex ſtipulatione paterna.*
7 *Filia per patrem inſtituta in re tranſcendente legitimam, & quòd ſit tacita, & plus petere non poſſit, poterit petere dotem maternam.*

BUAH

a §.Si liberi. [a]No.†illũ uerſ.parui aũt refert.No.ꝙ p patrẽ pōt
1 q̃ri actio filio emãcipato.De hoc p Cy.C.de ꝯhẽ.
2 & cõmit.ſtip.l.ij.Dixi in l.qđ dr̃.de uer.ob.la ij.Itẽ no.arg.†ꝙ ĩ feu-
do ſuccedit̃ æquałr,licet ſint inſtituti filij inæquałr,ut ĩ uſib.feu.de
3 ſucceſ.feud.c.j.ſm Iac.de Are.¶†Sed quæro [b] quid de emphyteu-
b ſi, [c] q̃ qs accepit ꝓ ſe,& filijs ſuis,quos poſtea inequałr inſtituit, an
c ſuccedant æquałr?Certè hic vr̃ tex.ꝙ ſic.& dicã.j̃.ſtatim.¶†Quæ-
4 ro,qđ ſi filius renũciauit hr̃ditati pr̃næ an poſsit retinere emphy-
teuſim?Et vr̃,qđ ſic,qa nō hr̃,ut hr̃s,ſed ut filius,arg.huius.§.& no.
in Spe.de emphy.§.nũc aliqua.uer.clvj.In ꝯriũ vr̃ caſus ĩ uſib.feud.
an agna.uel fi.defun.rep.hær.&c.c.j.ſed ibi loq̃tur de iure ꝯſuetudi
nario ĩ feudis,aliud de iure cõi,qđ ſeruaremus in emphyteuſi,ut ibi
dicit Ia.de Bel.in d.c.j. Prædicta puto uera, qñ qs accepit emphy-
teuſim ꝓ ſe,ſuisq; filijs:ſed ſi accepiſſet ꝓ ſe,ſuiſq; hr̃dibus legitimis
maſculis:vel ꝓ ſe,ſuiſq; filijs,& hr̃dib⁹ maſculis,& ſi apponeret ver
bũ hr̃dibus,deberet filijs,ita demũ,ſi eſſent hr̃des qa ꝯceſſio req̃rit
vtrũq;,ꝙ ſit filius,& hæres.Ita dicit tex.in auth.de non alienãdis.§.
emphyteuſim aũt.Et iō feuda,q̃ trãſeunt ad filios,ita demũ,ſi hr̃des
sũt,dñt venire in hr̃ditatis petitionẽ.l.itẽ videndũ.§.fi. de peti.hær.
& idẽ dicerẽ in emphyteuſi,quæ req̃rit hoc,ſ.aliquẽ filiũ eſſe,& hæ
redẽ.Sed an iſto caſu,quo req̃rit̃,ꝙ ſit filius & hr̃s, ſufficiat ꝙ ſit in-
ſtitutus filius ꝓ re certa?Hoc anno habui ꝯſulere , & in illa q.erant
5 duo dubia.†Quidã receperat emphyteuſĩ ꝓ ſe.ſuiſq; filijs legitimis
maſculis,& fœminis:quærit̃,an debent admitti pariter, vel primò
maſculi:ſecũdò an his deficiẽtibus admittant̃ fœminę.In feudo eſt
d expeditũ, [d] qa fœminæ admittũt̃ demũ deficiẽtibus maſculis, [e] vt
e in feudis,epm̃ vel abb.c.j.§.qnetiã đ ſuc.feu.c.j.§.filia verò.Sed hoc
f ius ꝯſuetudinariũ,eſt ſingulare [f] in feudis,ꝯ iuris cõis regulas, vt in
feu.đ eo q̃ ſibi,& ſuis fi.ma.&fę.c.j.ex p̃ſsi⁹ p Iac.de Bel.ĩ p̃dicto tit.
epi.vel.Abb.c.j.& iō nō ẽ trahẽdũ ad ꝯñam.l.qđ verò.& l.ius ſingu
lare.s̃.đ leg.puto igit̃,ꝙ ex vigore p̃dictorũ verborũ fęmine,& ma
ſculi pariter veniãt,ſicut pariter ſuccedũt.l.maximũ.C.de libe.p̃te.
niſi in ciuitate,vel patria ꝯſuetudo aliter ſe circa ꝯceſsionẽ emphy-
teuſis haberet.Itẽ prædicta vera,niſi eſſet ſtatutũ in ciuitate,qđ fœ-
mina nō ſuccedat extãtibus maſculis.Tũc.n.p̃dicta verba, licet co-
g pulatiuè ꝓlata,deberẽt ĩtelligi ordine ſucceſsiuo: [g] vt fœminę defi
h ciẽtib⁹ maſculis admittant̃.l.Gallus.§.qdã.& ibi no. [h] de lib.& po-
6 ſth.& no.Cy.in l.liberti.C.eo.Scđũ † dubiũ eſt, [i] qđ ſi talis recipiẽs
i in emphyteuſim dicto mō,maſculũ vłem hr̃dẽ ĩſtituit:ſed filiã fœ
minã in certa q̃titate:& iuſsit,ꝙ plus de bonis ſuis petere nō poſsit,
an filia p̃dat ius petẽdi portionẽ ſibi ꝯtingentẽ in rebus emphyteu
ſis.Idẽ poſſes ponere in filio maſculo dicto mō in certa re ĩſtituto.
Iſtã.q.format Spe.in tit.de emphyt.§.nunc aliqua.verſi.78.& licet
arguat ꝓ,& ꝯ,no.tñ ſe firmat:veritas tñ ẽ,ꝙ dictæ filiæ remanet ius
petẽdi q̃ſitũ ex vigore ſtipłonis paternæ,in nullo diminutũ p̃ dictã
k inſtõnem factã in certa q̃titate:qđ ꝓbat̃, [k] cũ iſta filia nō habeat,vt
hr̃s pr̃is,diſpō pr̃is nō valet in hoc aliq̃d, vt habemus in feudis, de
ſuc.feu.c.j.in prin.& hoc eſt ius cõe,&c.& Spec. in p̃alleg.verſi.di-
cit circa hoc ſimilẽ eſſe emphyteuſim,& feudũ.Præterea hoc vide
m⁹ in actiōe de dote.q̃ q̃rit̃ filię ex ſtipułone pr̃na:q̃a pr̃ nō p̃t iſtud
l ius diminuere [l] filiæ,niſi tm̃ vltra relinquat pr̃ de ſuis bonis inq̃tũ
eã grauat.l.ſi cũ dotẽ.§.ſi pr̃.s̃.ſol.mat.Preterea,poſito, ꝙ pr̃ poſsit
ẽt filiã priuare ſua diſpōne ab emphyteuſi,tñ iſta verba hoc nō im-
portant:ſed debuit exprimere,ꝙ iura emphyteutica ſolũ apud filiũ
remanerẽt:qđ patet p̃ hũc tex:nam pr̃ pōt vni ex filijs aſsignare li-
bertum,& tñ ſi vnũ ex filijs inſtituit in magna portione, alium in
modica,propterea inſtitutus in modica non repellitur q̃n cũ alijs
admittat̃,vt hic:& ita erit in propoſito.Propterea ſufficit inſtitu-
tum ex quaecunq; parte inſtitutũ eſſe,ẽt ex modiciſsima, vt ꝯſeruet̃
ei ius patronatus.l.& ſi ex modica.j̃.tit.j.ergo ita in propoſito.Por
rò,ſi poneremus filium ſimpł̃r exhæredatum , hoc non ſufficeret
ad excludendum eum à iure patronatus,ſed eſſet neceſſe,ꝙ ſit exhę
redatus mala mente,& in dubio præſumitur non mala mente, vt l.
ſi pr̃onus.§.ſi qs nō mala mẽte & §.ſe.j̃.tit.j. ita in ꝓpoſito cũ filia
ſit inſtituta in re certa & eſt iuſſa eẽ ꝯtẽta , & qđ plus de bonis ſuis
petere non poſsit;dicta verba debent intelligi, ꝙ plus de bonis de-
functi petere non poſsit,iure hæreditario:ſed nō debet̃ priuari eo
iure quod hẽt vt filia,non vt hæres,iure patronatus,& emphyteuti
co,vt probant iura prædicta,& probatur.j̃.proxi. q. Nō obſt. iura
alleg.per Spec.Primò non obſt.l.fœminæ.C. de ſecun. nup. q̃a ibi
mater nō cogit̃ reſeruare filijs rōne alicuius ꝯuentionis habitæ cũ
alio
ad hr̃des ex̃neos,& ſic ĩ ꝑpetuũ dari pōt.Idẽ tenet Bar.ĩ l.ꝙ dr̃.de ver.ob.& ĩ l.
ſi tibi decẽ.§.pactus.de pac.quod intellige,ut dixit Bar.in l.ſi patroni.in prin.s̃.
ad Treb.ſed Bar.vr̃.tenere ꝯriũ,in aut.ꝑpetua. & in auth.q̃ rẽ in fi. C.de ſacroſ.
eccl.& in l.ſi finita.§.ſi de uectigalib.de dã.infe.ibi,ſecũdò quęro & uide Io.An.
in c.in præſentia.de ꝓba.Aduerte,ꝙ.§.emphytheuſim.hic allegatus,ur̃ eſſe cor-
rectus p̃ §.licentiã.in auth.de al.& emphy.col.ix.& ſic ur̃.ꝙ gl.in l.ẽt.in prin.&
ibi Bar.ſol.mat.nō bñ dicat.& Bal.in d.l.ẽt,dicit.d. §. correctũ quo ad tp̃s, non
quo ad qualitatẽ ſucceſſoris,niſi fortè cõſuetudo ſe haberet in oppoſitũ,q̃a tũc
cõſuetudo eſſet ſeruãda,nec poſſet fieri ultra q̃ ꝑmitteret cõſuetudo. Et de hoc
ulti.hr̃ p̃Bar.&doc.ĩ auth.q̃ rẽ,de ſacroſã.eccl.Et hæc ſol.fuit originałr Io.An.
licet Bal.nō alle.ĩ c.ĩ p̃ſentia,de ꝓba.ſup gl. Sed ꝯriũ,uidelicet,ꝙ d.§.ex toto ſit
correctus tenet Spec.in tit.de emphy.§ nũc aliqua uer.ſeptimò quęrit̃.& Bal.ẽt
ceſsãte cõſuetudine ur̃ idẽ tenere,ĩ auth.ſiq̃s.de ſacroſ.eccl.& idẽ ibi tenet Cyn.
& cõiter doc.& uide Bal.in l.j.C.de iur.emphy.& in auth.ꝑpetua,de ſacroſ.eccl.
& Imo.in d.l.ꝙ dr̃,& aliq̃d p Imo.poſt.Bal.in d.l.ẽt.in prin.& adde q̃.j̃.,px imè
ſcripſi.& ꝙ no.Bal.in l.Gallus.§.q̃dã rectè.de lib.& poſth.Et hãc ultimã p̃tẽ ur̃
ẽt ſentire Bal in d.l.ẽt,in addi.& in l.ij. C.de ſuis & legi. Adde tñ caſum in quo
emphyteuſis poterit ẽt abſq; cõuentione ad hr̃des ex̃neos tranſmitti,nec finitur
in gñatione.quẽ no.Bar.in l.q̃cũq;.C.de oĩ agro deſer. lib.xj.Sed pone aliq̃s q̃ſi
uit emphyt.eccłæ p̃ p̃ſcriptionẽ aliorũ ãnorũ centũ,ut auth. de eccl. tit. in prin.
an ius illius præſcriptionis extẽdat̃ ad tertiã gñonẽ,an in ĩfinitũ. Rñ. ꝙ ſicut ẽ-
phytheuſis informiter cõceſſa,tñ ꝑſonarũ diſtin.intelligit̃ in tertiã gñationem
ita ſi ſit p̃ſcripta.quia in formis eſt.ut in auth.de alie.§.emphyteuſim , qđ eſt no.
Ita refert Bal.ſe cõſuluiſſe,in c.fi.de feu.da.in vicẽ leg.cõmiſ.ꝙ no. & uide Bal.ĩ
l.fi.C.de libe.cau.& in d.l.j.C.de iu.emph.Itẽ limita ſm Bar.no.ĩ l.quicũq;.C.de
oĩ agro.deſer.lib.xj.nō tñ affirmat. uidelicet, ꝙ ſi fundus in emphyteuſim datus
eẽt ſterilis, & emphyteuticari artificio effectus eſſet melior, tũc ẽt ultra tertiam
gñationẽ res retineri pōt.& ad ex̃neos trãſmitti,& iſtud ũltimũ rep̃io,qđ ſequit̃
Roma.in rub.de arbi.Et q̃uo in ꝯctus intelligãt̃ iſta uerba, cõceſsit uſq; in tertiã
gñationẽ,uide Bal.in auth.ſi quas ruinas.C. de ſacroſ. eccl. quem ſequit̃ Pet.de
Anch.in cle.j.de pe.& dũ s̃ dixi,an.§.emphyteuſim ſit correctus, adde glo.in . §.
adeo.Inſti.loc.& gl.in d.auth.ſi quas ruinas.& Imo. in quodã conſi.qđ incipit.
Guidãtonius,de pãno,ſed dicit fortè debere attẽdi conſuetudinẽ, q̃ eſt optima
legũ interpres. Pro quo adde no.in auth.q̃ rẽ.C.de ſacroſ.eccl. utrũ aũt emphy
teuſis trãſeat in monaſteriũ.uide Bal.poſt Bar.& doc. in auth.ingreſsi.C.de ſa-
croſ.eccl.in c.j.§.clericus.in fi.ſi de feu.fuer.cõtro.inter do.& agna.& no.in c. in
p̃ſentia.de ꝓba.& uide Bal.in l.antiquitas.in prin.C.de uſufru.Et ſi recipio em-
phyteuſim ꝓ me,& hr̃dibus meis,an intelligat̃ de primo hærede tm̃,& facit iſte
tex.in §.ſi liberi.ad q.ꝙ ſi unus pr̃nus decedat pluribus relictis hr̃dibus ex diſpa-
ribus portionibus,puta unũ ex dimidia , alios ex tribus uncijs,pro qualibet dr̃
eſſe ius pr̃onatus penès quẽlibet æquł̃r,& ius p̃ſentandi,uñ ſi unus fuit p̃ſẽtatus
ab illis duobus obtinebit,ſm Inno.& Io.And.in c.j.de iure patr.Item & multo
magis ſi teſtator hr̃dibus iniunxit eccłam cõſtrui,uel altare ordinari.Secus uero
ubi eſſent duo pr̃oni,& unus reliq̃rat unũ hr̃dem.& alius plures.Nã tm̃ ualebit
uox illius,q̃ tũ illorũ pluriũ.c.plures.de iure patr.ĩ Cle.ꝙ no.ꝙ ĩ tali iure pr̃ona-
tus nouiter q̃rendo ſp req̃rit̃ authoritas ep̃i,ut no.Io.And.ĩ c.ex ĩſinuatiōe. de
iure patr.Et an ius pr̃onatus trãſeat ad filios, nō hæredes, & an ad inſtitutos in
re certa, uide Petr.de Anch.in cle.ii. de iure pat.poſt.Fed.in ꝯſ.16.& in ꝯſ.219.
& ibi ẽt.ꝑ Pe.poſt Pau.q̃uo trãſeat cũ uniuerſitate.Et an trãſeat ad ex̃neos, &
an & filios naturales,uide Bal.ĩ l.eã q̃.C.de fidei.Adde an emphyteuſis eccłaſti
ca tranſeat ad hr̃des ex̃neos q̃poſui in l.ẽt.Et an emphyteuſis præſcripta,ſapiat
naturã ſeparatã ab alia emphytheuſi,uide Bal.cõſi.21.ij.lib.An aũt emphyteu-
ſis trãſeat in monaſteriũ,uide Pet.de Anch.ꝯſi.164.Et q̃uo intelligat̃ maſculina
gñatio in emphyteuſi,p eundẽ conſi.360.& appłõne hr̃dis in emphyteuſi, qui
ueniant,uide Cal.conſi.15.de uer. ob.

ADDITIO.

a Barb. ¶ Si liberi.Vide Bar. in conſ.31.& in l.ſi mihi & Titio.de uerb.ob.ubi ui
detur ſibi contrarius etiam uidetur hic ſibi contrarius dum quęritur , an tex. in
feudo,trahatur ad emphyteuſim de quo per Bal.in c.j.quibus mod.feud. ꝯſt.p̃t.
b Pom. ¶ Sed q̃ro.Vide Alex.ꝯſ.166.in 4.uol.Frã.Crem.ſingulari.14. uide Ale.
conſ.11.in 2.dub.in 3.uol.Flo.in l.ueniunt.ff.famil.ercíſ. Barb.conſ.63.in 2.uol.
c Alex. ¶ Emphyteuſi.An ueniat iure hr̃ditatis ſi pater ſtipulat̃ pro ſe,filiis &c.
Adde , ꝙ Bal.ꝯriũ tenuit ĩ l.ij.C.đ ſuis & legi.adđ Bar.ĩ l.ſi nō fortè.§.libertus
in fi.de ꝯdi.inde.& Bal.in c.j.de ſuc.feu.& Imo.in l. quod dr̃. de verb. ob. Bal.in
auth.vñ ſi parẽs,de inof.teſta.in fi. & ſic vr̃ hic.ꝙ emphyteuſis nō poſsit trãſire
d Poma. ¶ Expeditum.Vide Alex conſi.29.incip.qm̃ abunde.uerſi.fortificantur
prædicta.in j. uol.
e Ale. ¶ Maſculis.Hoc limita,niſi feudũ ſit exiguũ.Ita dicit Bal.in c.i.§.ẽ & alia
quę fu.pri.cau.bene.amit.dixi poſt Bal.in l. Gallus.§.etiam.de lib.& poſth.
f Alex. ¶ Eſt ſingulare,& cũ opi.Bar.s̃.trãſit Pet.de An.in Cle.ii.de iure patr.&
no.hic poſt.Bar.in oĩbus iſtis q.uide Imo.in c.potuit.de loc.ubi ur̃ reſtringere di
cta Bar.procedere in emphyteuſi eccleſiaſtica tantum.
Pom. ¶ Vide Alex.in l.fi.ad fi.C.de colla.& conſi.106.in iiii.uol. conſi. 2. uerſi.
hoc etiam v. uol.Barb.conſi.4.in i. uol.
g Alex. ¶ Succeſsiuo.Vide qđ ſcripſi poſt Imo.in d.l.Gallus.§.i.uide eundẽ Alex.
in conſi.9.in v.uol. Bar.conſ.60. (de ſuc.feu.
h Ale. ¶ Et ibi no.Et qđ ſcripſi poſt Bal.in l.cætera.§.i.de leg.i.& uidet̃ tex.in c.j.
i Pom. ¶ Dubiũ eſt.Vide Alex.conſi.80.inter.dub.Raph.Cu.cõſi.21.Alex.lvi.in
iiii.uol.conſi.82.in i.uol.Barb.conſi.4.& conſi.58.& uide Alex.in l.quædam. §.
nihil.uerſi.& ita faciunt.ff.de eden.Imo.ꝯſi.69.
k ¶ Probatur,Bal.tenet ꝯrium,in d.l.liberti.& ĩ d.auth.quas actiones.& per opti
mas rationes,& Bal.in d.l.qm̃ nouella.& quod no.Bal.in l.ſi qñ. §. & generali-
ter.C.de inoffi.teſta.
l Ale. ¶ Diminuere. Sed imo vr̃,qđ pr̃ poſsit diminuere ius quæſitũ p̃ eũ filię ſuę
p̃ no.p̃ Bar.p̃ illũ tex.in l.q̃ Romę.§.Flauius.de uerb.ob.in q.ſua,& Bar.id ꝙ ip
ſe tenuit hic,ẽt cõſuluit in cõſi.incip. apud aliquos in q. ii. habet duo dubia ał̃s
incipit,dominus Amatus,& Spec.in d.§.nunc aliqua. in uer.clvi. aliàs. clviii.&
facit ꝙ no.Bal.in l. Gallus.§.i.de lib.& poſth.& bal.in l.ſi adulta.C.de hære.act
& in terminis bal.in d.auth.ſi quas.& in d.l.liberti.& in l.item uidedũ.§.nunc ui
deamus.de pet.hær.& ĩ c.i.ĩ prin.de prohi.feud.ali.p Fede.& Imo.in l.ſi.domus
§.fi.ad fi.de lega.i.& in l.filiusfa.§.cũ pr̃.de leg.i.& no.bal.Ang.& Imo.in l.apud
Iulianũ.in §.ſi quis alicui.de leg.i.& ꝙ ibi ſcripſi.Et ꝙ pr̃ nō poſsit præiudicare
filiis,tenet Fede.in cõſ.222.ꝙ incipit,factũ tale eſt, duo fratres. ꝯriũ in ꝓpoſito
uidet̃ tenere Pet.de Anch.in conſi.132.& Imo.in c.potuit.ad fi.de loca.cũ Bar.
hic concordat Ang. in l.item uidendum.§.nunc uideamus aliàs. §.fi. de pet. hæ.
ubi refert.Iac.But.ita conſuluiſſe.& de hac q. uide Sal.in l.fi.C.de iur.emphy.&
an unus ex fratribus poſsit pro parte ſua facere inueſtiri alterum ex pluribus fra
tribus.uide bal.in l. fi.C.de ſu.& legi.cum ſimi.& uide l.filiusfami.in §.ſi quid ali
cui.de leg.i.& ibi per Dyn.& Raynutium de Forliuio.

BUAH

alio:ſed ex uigore illius cõſtitutionis,q̃ diſpoſuit, ut mr̃ ſibi poſſit eligere unũ ex filijs,ſed in qõne noſtra ueniret ꝯ ꝯuentionẽ habitã cum alio,ſi eligeret unũ ex filijs. Nõ ob.ꝙ pr̃ põt priuare filios nõ ſoluendo canonẽ,quia hoc eſt ex natura ꝯuentionis,& ꝯuentio non offenditur,ſed ꝯcedẽs:ſed eligẽdo unũ ex filijs offendit ꝯuẽtio quia uoluit filios pariter admitti. Nõ ob. ꝙ pr̃ põt aſſignare libertũ uni ex filijs,quia rñ.ut ex ꝑdictis apparet. Quæro,†pr̃ [a] inſtituit filiã in certis reb.& iuſſit eã ſtare tacitã,& contentam,& ꝙ plus de bonis ſuis petere non poſſit,& pone,ꝙ res illæ ſint ultra legitimã, modo illa filia uult dotem maternã,quæritur an poſſit? opponebatur, ꝙ nõ, quia per illa uerba,plus petere non poſſit ur̃ habere animũ cõpenſandi.C.de rei uxo.actio.l.unic.§.ſciendum. Conſului ꝯtriũ, [b] quia bona intelliguntur deducto ære alieno.l.bonorum.& l.ſubſignatum.§.bona.de uerb.ſig. Modò filia petit dotem tanquam æs alienum,nec petit de bonis ſuis:quia illa intelliguntur, deducto ære alieno:pro hoc allegatur pro caſu.l.prætor.§.emancipati.ꝟ. de col. bon.ita etiam in præcedenti q.petit emphyteuſim, ut æs alienum, non ut de bonis defuncti,quod not.

ADDITIONES.

a Pom. ¶ Pater. Vide Bal.in l.liberti libertæque.C.eo.ti.in l.ſi cum dotem.§.ſi pater.ff.ſol.ma.de quo ibi per Alex.uerſi.ex prædictis adde.✠Bar.in l.fideicom.§.ſi quis ita.de leg.iii.Soc.Iun.conſi.107.nume.16.lib.j.Bal.in l.ij.nu.8.C.de cur. dat. PANCIR.

b Alex. ¶ Contrarium. Vide Ang.in conſi.180.ubi uidetur tenere opi.Bart.hic. uide Bal.in l.quoniam nouella,C.de inof.teſt.ubi refert.Bart.conſuluiſſe idẽ ꝗ hic,& uide Bal.in l.liberti.C.eo.& no.per Bald.in l.ſi adulta.C.de hære.act.Et uidendum eſt,Bar.in l.fideic.§.ſi quis ita.de leg.iij.& Bal.in l.ſi quando.§.& generaliter.C.de inof.teſt.& limita,ut per Bal.in d.l.quoniam.Et de hac clauſula, ꝙ ſit tacitus,& contentus,uide Bal.in l.ij.ff.de iure dot.ad fi. ✠ & pro declaratione Bar.hic.uide Dec.conſi.425.

LEX VIII.

Si quando duobus.

§.Pro liberto. Qualiter fideiuſſor accedat obligationi operarum,habetis no.in l.cum filius.§.j.ꝟ.de uer.ob.& l.ſicut,& l.ſi quis pro eo.ff.de fideiuſ.& l.nemo eſt qui neſciat.de duo.re.

LEX IX.

1 *Promiſſio facta de non offendendo à pluribus contra plures, an ex tali promiſſione dicantur plures rei credendi & debendi. quòd non.*

Operæ. No.tex.ibi,cũ proprietas &c.tene mẽti iſtã rõnẽ, de hoc plenè dixi in l.nemo eſt,q neſciat.de duo. rei. & 1 dixi et in l.ſi id qđ eo.ti.& tota die†fiunt inſtra pacis & ꝯcordię,& promittunt plures ex una parte plurib.ex alia parte, ſe inuicẽ non offẽdere,erũt ne plures rei credẽdi & debẽdi? Certè nõ,quia ad hoc, ꝙ ſint plures rei credendi & debendi, debet eſſe eadẽ res, q̃ debeat plurib.l.ſi quis id qđ.de duobus re.ſed in caſu nr̃o nõ debetur eadẽ res à plurib.nec eadem res plurib.nam quilibet debet ſuam rem,& cuilibet debetur ſua res,quia aliud eſt offendere Titium,aliud Mea uium,hoc probatur [a] hic,ibi,cum proprietas eorum &c.

ADDITIO.

a ¶ Hoc probatur. Adde Bal.in l.ij.C.de liber.& eo.lib.& Barto.in l.fi.ꝟ.de duobus reis.

LEX XVIII.

1 *Promittens facere aliquid alicui,promittit ſuo uictu.*
2 *Medicus,qui uadit ad aliquem infirmum pro tanto ſalario in die, habebit ſalarium tempore itineris.*

a Suo uictu. [a] Hæc cũ trib.ſeq.ſunt bonæ leges.Not.text.in l. qđ niſi.ibi,quia unuſquiſque qđ ſpoſpõdit,&c.
1 Ex quo†habes,ꝙ qui ꝓmittit facere aliquid alicui debet facere ſuo uictu,niſi ꝯſuetudo patriæ aliter ſe habeat.l.excepto.& qđ ibi no. C.loc.Op.ad l.ſuo uictu.de l.operæ.& l.pe.in fi.ꝟ.e.Sol.Ibi dicitur ꝙ libertus debet facere ſumptus patrono.uerum eſt,ſi patronus ha
b bet unde ſe alat.aliàs ſecus,ut hac l.ſuo uictu. [b] †Vlti.in l.ꝙ niſi in fi.
2 no.arg.ꝙ medicus, qui uadit ad aliquem locum pro tanto ſalario
c in die,debet habere ſalarium tempore itineris. [c]

ADDITIONES.

a ¶ Victu. Vide Bar.in l.ſi non ſortem.§.libertus poſt glo.ibi de condi.indebit.& Bar.in l.ij.C.de neg.geſt.& uide Bal.in l.liberti,libertæque.C.de ope.lib.
b Pom. ¶ Suo uictu. Vide Ro.conſi.346.incip.in cauſa.
c ¶ Itineris. No.de medico,qui uadit pro certo ſalario ad aliquem locum, quia habet habere ſalarium pro illa die qua itineat.adde Bal.in l.liber.C.eo.ſi tamen receſſit de ſero,non habet ſalarium pro una die.l.ij.de ann.leg.& ibi Bal.

LEX XXII.

Cùm patronus. Not.text.in fin.ibi, in omnibus operis.

LEX XXVI.

Medicus. Iſta eſt bona lex,quam no.& tene menti.

LEX XXIX.

Si operarum. No.iſtam gl.pro iure patronatus, & ponit Cy.in l.monumenta.C.de lega.

LEX XXX.

Si libertus. Vide legem,quam omnes ſciunt,ꝙ non obſtãte iuramento reducitur ad arbitrium boni uiri. h.d.in ſumma,& no.tex.ibi,omnes,&c.

LEX XXXI.

Operis. Iſta.l.allegatur ad materiam.l.cum de in rem uerſo. ff.de uſur.& ad l.certis annis.C.de pac.

LEX XXXVII.

Qui libertinus. Iſtã.l.habes declaratã,in l.j.§.quæ onerãdæ.ꝟ.quar.re.actio nõ det,& uide, ꝙ licet aliqs iurauit præſtare operas,eſt uerũ:& intelligitur niſi legitima liberatio interuenerit,ut hic,& l.fi.circa prin.ꝟ.ad mun.& l.fi. ꝟ.q ſatiſda.cog.& l.ult.C.de nõ nu.pecu.No.tex.in fi.huius.l.ꝙ licet exceptio principalis,ꝓſit fideiuſſori,tñ eſt ſecus in expromiſſore,ubi fuerit color quæſitus.l.ſed Iulianus.ꝟ.ad Macedonia.

TITVLVS II.

De bonis libertorum.

LEX IIII.

I necem.

s §.Si deportatus. Quid in exbannito? De iſto exbannito dixi,in l.ex facto.§.ex facto.ꝟ.ad Treb.

LEX VIII.

Si uerò non habuerit. Not.pro q.ſtatuti Tuderti, ubi cauet.ꝙ ſi ab aliqua ſñia fuerit appellatũ,nihil poſſet dici in ſyndicatu iudici ſentẽtianti. Mõ
a unus appellauit, [a] iudex appellationis ꝓnunciauit appellare nõ poſſe.in ſyndicatu dedit libellũ iudici ſentẽtianti,ille dicit, nõ potes dare,quia appellauiſti.dicit iſte,mea appellatio nõ habuit effectũ, ergo non præiudicat mihi:uerum dicit:& ita conſultum fuit poſtquam appellatio non habuit effectum,ut arg.huius.l.in prin. & l.licet, ut leg.no.cau.& l.quod pupillæ.ꝟ.qñ dies leg.ced.l.hæc cõditio.ꝟ.de condi.& demon.& l.ea quidem.C.ſi manci.fue.alię.

ADDITIO.

a Tho.Dip. ¶ Appellauit. Vide Bar.in ſua diſp.inci.iudex per imperitiam, circa fi.& ibi ſcribentes,in addi.

LEX X.

a Si ex patronis. [a]

ADDITIO.

a Tho.Dip. ¶ Si ex patronis. Vide Pet.de Vbal.in c.Ray.de teſta.

§.Iulianus ait. No.de ſupplemento.Secundum iſta tempora repellitur exhæredatus à contratab.

LEX XI.

Quòd ſi pater. Filius nocet nepoti in his, quæ ad eũ ex perſona filij deſcendunt,& in his,quæ ꝑ ipſum filio acquiruntur.h.d.tex.

LEX XXII.

Si patronus teſtamento.

§.Si quis cùm eſſet. Vide,ꝙ oportet, ꝙ ĩ poſitione ponas, ꝙ talis fuit exhæredatus, & mala mente,nec ſufficit dicere,ꝙ fuit exhæredatus.

a Filius [a] patroni.

ADDITIO.

a Tho. Dip. ¶ Filius. Vide Iaſ.in l.neptem.C.de inof.teſt.

LEX XIIII.

Qui cum natu maior. In uerſ ſed ſi minor. Qñ ſinis habet neceſſariam conſequentiam,non eſt facilis.

§.Si libertus. Tene menti iſtum tex.cum glo.quæ incipit, quaſi ſocium criminis.

§.Si Patris. Vide glo.quæ incipit.i.quæ uerè erat, per hanc gl.dicimus tota die,ꝙ qñ iudici eſt notoriũ ſup accuſatione non fore procedendũ,quia exbãnitus eſt occiſus,uel accuſator dicit,accuſo talem clericũ,tunc poteſt iudex ex officio ſuo accuſatorem repellere,ut plenè dixi.ꝟ.de pub.iud.l.pe.§.ad crimẽ. & remitto te ad ea,quæ ibi dixi,tene menti.

§.Accuſaſſe. Hic.§.allegatur in q.mea,quam diſputaui q̃ incipit,iudex per imperitiam.

LEX XVI.

In ſeruitutem.

§.Petiſſe. Iſte.§.eſt ꝯ.l.amplius non peti.ꝟ.rẽ rat. hab. Sed dic ut ibi dixi,non obſtante,ꝙ ponit Cyn.in l.in criminali.C.de iuriſ.om.iud.

BUAH

LEX. XIX.

Si patronus ex minori. Si iſta lex eſſet alibi quã hic eſſet aliud fiẽdũ, qa tractat materiã.l. cũ q.& l.ɔ̃ maiores.C.de ĩof.teſt.& l.j.C.de fur.¶ Op.de l.Lucius.ſ.de pet.hær.Sol.Dy.dicit,ɔ̃tab.& falſum,ſunt ɔ̃ria origine & effectu. Origine,qa falſum,dt teſtm̃ factũ nõ fuiſſe:ɔ̃tab.non effectũ:qa falſum reducit oĩno ad caſum inteſtati,ɔ̃tab.nõ l.& ſi ɔ̃.ſ.de uulg.& pup.ſed in ɔ̃ria nõ ſunt ɔ̃riẹ origine,& effectu.l.filio.§.fi.ſ.de inof.teſt.Sed opp.C.de inof.teſt.l.eum qui.Solue ut ibi.

LEX XX.

Si libertus ſub conditione. Dixi in l.in quartã.& allegaui iſtum caſum multum, & non ſuppletur quarta de legatis,& de hæreditate.

§.Si libertinus. Ibi,ueluti cum teſtm̃ fecerit.No. ꝙ conditio,ſi fecit teſtm̃ eſt ptãtiua,& non põt ultimo uitæ ſpiritu impleri,nec eſt opus in ſui defectum adire hr̃ditatem,& gl.in l.ſi quis ita.de hær.inſti.non facit mentionẽ.doct. benè allegant iſtum caſum in l.ſi pater.C.de inſti.& ſubſti.

LEX XXVI.

a **Liberto [a] octoginta.** Ibi,nã & ſi de lege.Not.ꝙ hic eſt caſus de eo,de quo dubitauit gl.in l.ſi fundus.ſ.ad l.Falc.

ADDITIO.

a ✻Liberto.Ad primam gl.huius l.uide Dec.in l.ij.col.ij.uer.in ea.gl.ibi.C.de bo.poſ.contratab. PANCIR.

LEX XXXIII.

a **Si patronus.** [a]

ADDITIO.

a Tho.D p. ¶ Si patronus.Vide Iaſ.in l.fi.C.de pac.

LEX XXXVI.

Libertus,qui ſoluendo. Op.intereſſe affectionis non debet ɔſiderari.l.ꝑtia rerũ.ſ.ad l.Fal.& l.eius ſerui,eo.ti.Sol.intereſſe ɔditionis ɔſideratur in hoc,an actio detur,uel nõ:ſed q̃tũ ad hoc, ut augeat, actio nõ ɔſideratur,ut in ɔ̃rijs.¶ Quæro, iſta lex procedit ſm̃ iſta tpa,qñ patronus dẽt hr̃e quartã cũ ære alieno.Sed cũ hodie dẽat hr̃e patronus ſine onere ut in §.ſed nr̃a.Inſti.de ſuc.lib.qũo põt ꝓcedere iſta lex?& ꝑ ɔñs q̃ro, qd in filio, cui debet quarta, ære alieno deducto,
a & funeris impẽſa.l.Papinianus.§.iiij.ſ.de inof.teſt.Cogitabitis. [a]

ADDITIO.

a Th.Dip ¶ Cogitabitis.Vide Iaſ.in l.eum qui.C.de inoffi.teſta.& Mod.in d.§.ſed noſtra.

LEX XLI.

a **Si libertus patrono.** No.iſtum tex. [a]

ADDITIO.

a Dho.Dip. ¶ No.iſtum tex.Vide Bar.in l.j.in prin.ſ.de uulg.& pup.

LEX LXIIII.

Si patronum ex debita.

§.Si ex bonis,quæ mortis. Iſte.§.uidetur contra.l. ſerui qui apud ho-
a ſtes.ſ.ad l.Falc.& no.iſtum tex. [a]

ADDITIO.

a Tho.Dip. ¶ Iſtum tex.Allegat Sal.in l.ſcimus.§.repletionem.C.de inof.teſt.& Iaſ.in l.cùm quæritur.in prin.C.de inof.teſt.

LEX LXVII.

Paulus reſpondit.

§.Paulus reſpondit quamuis filij. No.ꝙ ꝑteritio,q̃ habetur pro exhæredatione,non propriè eſt exhæredatio.

LEX L.

Nihil intereſt. No.ibi faciliorq́, ſuſpicio, ꝙ ĩ filio, ꝑſumit facilior ſuſpitio q̃ ĩ alio.iſtũ tex.allegaui ad q.in l.poſt contractũ.ĩ.de dona.& in l.filiæ meæ.ſ.ſol.ma.

TITVLVS IIII.

De aſſignandis libertis.

LEX VII.

ASſignare. Ex iſta lege ɔiũcta.l.j.§.aſſignare.ſ.e.ti.fundat gl.dictũ ſuũ,qd ĩ teſtamentis ꝑt fieri ɔctus.Et ita uidiſtis gl.in l.hr̃des palã.ĩ fi.ſ.de teſta.

LEX VIII.

Liberi. Vide uerba ſenatuſcõſulti.ſ.ĩ l.j.§.aſſignare. Ex iſta lege hẽs duo ibi,qd ibi manumiſſus,q hẽt libertũ,ꝑt aſſignare:& ille,q eſt aſſignatus,eſt pinde : ac ſi manumiſiſſet : tñ uides,ꝙ ille qui eſt aſſignatus,alteri non põt aſſignare,ut hic:& ſic dices in d.l.j.ibi,perinde ac ſi,&c.& non eſt idem ꝙ ſi manumittat uerè,& no.in rub.de aſſignan.lib.quod no.pro ſtatutis,quæ dicũt,perinde ſit,ac ſi feciſſet,&c.Tene menti iſtam l.

LEX X.

Sub conditione.

§.Si uni. Iſte.§.facit ad q.in l.fin.ſ.ſi pars hære.peta.& l.planè,la j.§.ſi coniunctim.ſ.de leg.j.

TITVLVS V.

Si quid in fraudem patroni factum ſit.

LEX PRIMA.

SI quis dolo malo. In uer.ꝙ ſi in lite,uide qd̃ dum dicit, uel ĩ iure ɔfeſſus, nõ petit,data opa ſtatĩ ɔfitet,& vr̃ opa data facere:quod eſt nota.Et an confeſſio præſumatur facta in fraudem,dicam.ĩ.ea.l.§.ſi mutuam.

§.Si mutuam pecuniam. Vide qd̃, q̃ rela inofficioſi vr̃ quodãmodo ad uindictã cõpetere,ut actio iniuriarũ.Et uides hic no.imo magis expſſum,ꝙ ſtipl̃o,qua ꝓmitto tibi dare cẽtũ ex cã mutui, q̃ ɔfiteor me accepiſſe,nõ ꝓbat mutuũ ualere,& iõ qñ eſt ꝓcurator factus ad recipiẽdũ pecuniã mutuo,nõ obligat dñs,ſi ɔfitet ſe accepiſſe, niſi dicat in inſtr̃o,& ĩ ueritate recepit, & ſibi mutuauit.Et facit ꝓ hoc. l.nõ abſtulit.C.de noua.& ĩ.de noua.l.j.& ſ.ſi cer.pe.l.eius.Et reuoco in dubiũ.Si aliquis in iudicio ɔfitet ſe habuiſſe tm̃,an ꝑſumatur fraus in iſta ɔfeſſione? Vr̃ ꝙ ſic.ſ.ea.l.§.ꝙ ſi in lite.& in hoc.§.Sed dicere poſſum⁹,ꝙ qñ qs ꝓmittit uolũtariè ĩ iudicio,ut qa dixit.Iſte tenetur mihi in tm̃, & ille dixit,ꝙ ſic:ſecus ſi dediſſet libellũ, & actio eſſet.Nam præſumitur in fraudẽ, quia non uidetur uolũtariè facere,& pro hoc facit,quod dicunt doc.in l.unic.C.de cõfeſ.in q.de procuratore,& dixi in l.certum.§.ſed an & ipſos.ĩ.de confeſ.

§.Si fideiuſsit apud me. In uerſi.ibi oportet em̃. Hic vr̃ caſus qõnis, quã formaui tibi in l.fi.ĩ.quæ in fraud.cred.qñ factus eſt procurator ad fideiubendum,ſi renunciauit beneficio de fideiuſ.an uideatur donare? Et dixi, quòd non:pro hoc eſt caſus hic.

LEX III.

Si patronus hæres inſtitutus.

§.Patronum. Habui in ciuitate iſta illud dubiũ. Filius inſtitutus hæres,agnouit hæreditatẽ : quærit an poſsit agere quærela inofficioſi teſtamenti, & donationẽ reuocare? Et opponebatur,ꝙ non, quia eſt hæres patris, & ſic non poteſt factum patris improbare : hoc eſt uerum, niſi ſit factum in ſui
a fraudem, [a] ut hic,& C.eo.l.ij.& ibi bona gl.& ibi dixi.

ADDITIO.

a ✻Fraudem.Adde gl.& Bar.in l.2.C.eo.

LEX XI.

Non uidetur. Non poteſt agere querela filius,ſi eo præſente pater donauit.

LEX XIII.

Conſtitutione diui pij. Iſta eſt bona lex, & ɔ̃ iſtã.l.vr̃ tex.quia pater in bonis filij,& filius in bonis patris nõ habet iſtã Caluiſianã, & reuocatoriam.l.j.ſ.ſi quis à paren.fue.manumiſ.& ibi dicam.Et de hoc habes.C.eo.l.j.in vij.q.& per Cano.in c.Raynu.extra.de teſt.Bar.

TITVLVS VI.

Si tabulæ teſtamenti nullæ extabunt.

LEX VNICA.

POſteaquam.

§.Si emancipatus filius. Vides, ꝙ ſi filius nõ dicit nullum, tñ ſi tacet, alij ſequẽtes ueniũt, cũ ipſo iure teſtm̃ ſit nullũ. Allegãt doc.l.ij.C.de poſt.hær.inſti.& dixi ĩ l.filio ꝑterito.ſ.de iniu.rup.& irri.teſta.& tene mẽti.

TITVLVS VII.

Vnde liberi.

LEX PRIMA.

EMancipatus præteritus. In tex.ibi, ñ fuit,& ſic uidebatur de iure prætorio inteſtatus.

LEX V.

Si pater filium. In tex.ibi,deceſſerit inteſtatus,relicto nepote in poteſtate aui,& quadam alia filia in poteſtate ipſius filij.

LEX VI.

Scripto hærede. Quæ eſt ratio ? dic,ſi uenit ab inteſtato filius cum teſtamento patris : ſecus ſi ex teſtamento. Et dixi in l.qui in aliena.§.penulti.ſupra,de acquiren.hæredit.

TITV

BUAH

TITVLVS VIII.

Vnde legitimi, & vnde agnati.

LEX V.

INter agnatos. In tex.ibi ɔtinent ɔſecutiue, nō ɔtentiuē. Itē ibi, nō vtiq; & agnati conſecutiuē, & fœminæ ſic, ſicut genus continet ſuam ſpeciem.

TITVLVS IX.

Vnde cognati.

LEX PRIMA.

HAec bonorum poſſeſsio.

§.Proximus. No. quis propriè dicitur proximus, propter ſtatuta.

a §.Si quis proximior. No.ꝙ nepos[a] ɔceptus, & natus poſt mortē aui, nō ſuccedit. Et de hoc feci vnā poſitionē, pp q̄dā mr̄m, quę deceſſit poſt mortē p̄ris relicto filio ɔcepto, & nato poſt mortē aui, cuius hæreditatē mater non adiuit, & nepos volebat venire ad hr̄ditatē aui, & dixi, ꝙ nō poterat, p iſtum. §. & per l. ſi quis filio exhæredato §. j. ſ. de iniu. rup. & irri. teſta. Tn̄ iſtud eſt pp ęquitatem, nō ex ſua perſona, quia mater non aditam trāſmittit. Et hoc tenet Dy. in deci. magna, quā fecit ſuper legatis, & dixi. ſ. in d. l. ſi quis filio exhæredato.

ADDITIO.

a ✻ Nepos. Adde ꝙ hoc duobus modis limitat Dec. in Rub. nu. 2. C. de ſucce. edic. & uide Imol. in l. quod dicitur, poſt nu. 5. ubi Alex. nu. 11. de uerb. ob. PANCI.

LEX IIII.

Si ſpurius. Not. pro ſtatutis, quæ dn̄t de conſanguinitate ꝙ conſanguineus propriè eſt ex parte patris: proximus autem ex parte patris, & ex parte matris.

TITVLVS X.

De ſucceſſorio edicto.

LEX PRIMA.

SVcceſſorium edictum.

a §.Qui ſemel. [a] Not. de verbo, noluit, ꝙ iſta verba, nolo bo. poſ. petere, vn̄r hr̄e vim repudiationis, q̄d vr̄ velle gl. in l. ij. C. de iur. & fac. igno. & l. ij. §. j. ī. ad Ter. & ī l. q ſe patris. C. unde liber. & dixi alias in l. ſi quis. ſ. de iure delib. & intellige ꝙ declarauit ſe nolle per repudiationem, vel pro tempore quod præterijt, intra quod poterat petere.

ADDITIO.

a Io. Tho. ¶ Qui ſemel. No. gl. quæ eſt in §. ſed uidendū, quæ eſt fin. ſm̄ quā dicit Bal. fin. in l. licet. C. de iure deli. conſuluiſſe Bar. ꝙ filia excluſa a ſucceſsione matris ex teſtamento per lapſum xxx. an. poteſt uenire ab inteſtato intra alios 30. ann. & adhuc elapſis his xxx. ann. & ſic lx. quamuis ſit excluſa a primo capite unde liberi adhuc intra alios xxx. ann. poſſunt uenire ex ſequenti capite. uide Alex. in l. quandiu. ſ. de acq. hær. & ibi Iaſ. in l. iii. C. de iur. & fac. igno.

LEX II.

a Inferioris. [a] Op. de l. j. §. ſi qs adit. ī. ad Tert. & l. ij. §. ſi bonorū. & l. ij. §. ergo. ſ. de vul. & pu. Breuiter iſta eſt reſponſio, ꝙ ſi aliqs abſtinuit ſe p reſti. in integrū, ſequētes q debēt & pn̄t uenir ď iur ꝑtorio, nūq veniret: ſed de iur ciuili tūc admittunt.

ADDITIO.

a ✻ Inferioris. Adde Dec. ī rub. i fi. C. de ſucc. edic. ubi aliter declarat hāc l. PAN.

TITVLVS XI.

De gradibus, affinitatis.

LEX VI.

LAbeo ſcribit. No. vtrū dicatur affinis mihi ille, q eſt vir, vel vxor cognati, uel cognatæ meæ: hic habes tex. ꝙ ſic. ¶ Item habes, ꝙ p ſola ſpōſalia ɔhit affinitas. Sed op. ſ. eo. l. nō facile. §. ſciēdū. h. d. ꝙ p ſola ſpōſalia. & ibi ꝙ nuptiæ debēt eſſe nuptiæ licitę, nō ut excludāt ſponſalia, ſed ut excludant ɔiūctiones illicitas, & nepharias, d. l. nō facile. §. affines. ſ. eo. & hoc de iure ciuili. De iure. Can. eſt totū ɔriū, q p nepharias nuptias ɔhit affinitas, vt no. in d. §. affines. & Canoniſtæ notant in arbore affi. ¶ Et p hoc fuit qō. Hic eſt ſtatutū, ꝙ non poſſit eſſe aliqs ptās uel Capitaneus, q eſſet affinis alicuius nobilis: modo fuit electus qdā dn̄s Guid. de Fauentia Ptās huius ciuitatis, q ɔxit ſpōſalia cū quadā nobili: q̄rebat, an eſſet affinis? Dn̄s Recuperatus tūc q ego nō erā hic, dixit ꝙ de iure ſuo affinitas non ɔheba tur niſi per copulā carnalē: tn̄ bene dixit, ꝙ de iure ſuo: quia potuit dicere q cqd voluit de iure ſuo: ſed de iure ciuili p iſtā. l. ɔhit affinitas p ſola ſpōſalia, q de iure ciuili dēbat fieri cōputatio. dicā. ī. l. fi.

LEX X.

Iuriſconſultus.

§.Parentes. Not. ꝙ parentes dn̄r vſq; ad tritauū. Et facit ad qō. Dicit ſtatutū, ꝙ quicūq; erat ſcriptus in comitatu, nec ipſe, nec eius parētes debeant ſcribi in ciuitate: & qualiter intelligantur parentes: & uides hic propriè qui ſunt parentes. Item uides differentiam inter liberos & poſteros, quia liberi uſq; ad tertium gradum, poſteri in infinitum.

§.Sunt & ex lateribus cognati. Vides, ꝙ q̄libet perſona facit unū gradū. hoc de iure ciuili, & in aſcendentib. cōnumerātur de iure Can. gradus eo modo quo de iure ciuili, ſed in trāſuerſa lib. duo fratres ſunt in primo gradu de iure Can. ſed de iure ciuili ī ſecūdo, ut hic. Pone ſtatuta tota die fiunt. ꝙ priores nō poſſint eligere aliquē, q ſit ſuus ɔſanguineus vſq; ad tertiū gradū, debēt intelligi gradus ſm̄ ius ciuile, vel Canonicū, ut dixi in l. Labeo. ſ. eo. q in affinitate differt ius Can. a iure ciuili. Et gradus cōputatio, an in ſtatutis debeat fieri ſm̄ ius ciuile, vel Canonicū, Iac. diſpu. Bon. me exiſtente, & dicit ipſe, iſta qō reſidet in hoc, an nos ꝓpriè numeremus gradū, an canoniſtæ, & dicit ꝙ nos ꝓpriè. & hoc p iſtū tex. q ſunt ad ſimilitudinē ſcalarū: ſed de iure Can. fit p ſaltū, q relinqt unus gradus, & dn̄r fratres in primo gradu, de iure Can. nō ꝓpriè. l. ij. ſ. de vſufr. earū, rerū q vſu ɔſumunt, & iō ſtatuta cū debeāt intelligi ſm̄ ꝓpriā ſignificationē, iō intelľr ꝓprius gradus, ſm̄ ius ciuile. Certè beatus Greg. determinat illā q. 35. q. 5. c. ad ſedē. & ibi dicit, cum tractamus de matrimonio debemus cōputare ſm̄ ius Can. ſed quando de ſucceſſione, tunc ſm̄ ius ciuile. Et ratio eſt, quia in matrimonio tractamus de ɔiunctione duarum perſonarum, quæ efficiuntur una & iō duo fratres ſunt in uno gradu: ſed in alijs aliter fit cōputatio, ſ. de iure ciuili, ut hic. Et ſic ɔſuluimus [a] Fran. Ti-
a gri, & ego, hoc anno: & ita cōmuniter ſeruatur in practica.

ADDITIO.

a Tho. Dy. I. D. ¶ Conſuluimus. Et ita Bar. in conſi. 15. inci. quæritur utrum gradus, & Frā. Tigri. ſubſcripſit. & eſt in 2. uol. & illud conſi. Bar. alle. Alex. de Imo. in l. fi. in fi. C. de ſuc. edic. & adde ꝙ idem tenet Ia. But. in d. l. fi. & ibi Bal. & Sal. & uide Pe. de Anch. in c. canonum ſtatuta. de conſt. & Ang. de Are. in §. fi. inſtituta de grad. & ſcrip. in addi. meis in d. conſi.

TITVLVS XVII.

De ſuis, & legitimis hæredi.

Glo. Continuat Rubricam, continua ut in eadem.

LEX PRIMA.

1 *Inteſtabilis ſignificat priuationem potentiæ.*
Inteſtatus priuationem actus.
2 *Pupillus, & furioſus, ex cōi uſu loquendi dicitur inteſtatus decedere.*
Statutum ꝙ mater non ſuccedat filio inteſtato decedenti, verificatur in infante decedente.
Communis vſus loquendi, licet non ſit propria ſignificatio, tamen propriæ ſignificationi præfertur & locum habet in ſtatutis.
3 *Statuto ſtante, ꝙ forenſi decedenti ab inteſtato ſuccedat eccleſia, ſi aliquis decedat teſtamento condito, & poſtea ruptum eſt teſtamentum eccleſia non ſuccedit, nec teſtamentum dicitur ruptum.*
4 *Inteſtatum, aliud eſt aliquem eſſe, & aliud haberi pro inteſtato.*

INteſtati. Opp. & vr̄ ꝙ ille, q nō pōt teſtm̄ facere dicat inteſtatus. l. is cui. §. fi. ſ.
1 de teſt. Sol. Ibi dicit, inteſtabilis: hic inteſtatus. † Nā inteſtabilis, eſt nomē. Vnde ſignificat priuationem potentię: vnde dr̄, inteſtabilis, q teſtari non pōt: hic verò, dr̄ inteſtatus, quod eſt participiū, quod ſignificat priuationē actus, ſm̄ poſitionē potētiæ, ſm̄ primam ſignifica
2 tionē, q a teſtari poterat. Per hoc † dicit Pet. de Bel. ꝙ erat ɔſuetudo in Anglia, ꝙ ſi forenſis decederet inteſtatus, ſuccederet eccleſia maior: modo deceſſit ibi quidam impubes, & furioſus inteſtatus.
a Certè dicit, ꝙ eccleſia nō ſuccedit, [a] q a propriè nō decedit inteſtatus, & verba ſtatuti debēt intelligi in dubio ſm̄ propriam ſignificationē. l. nō aliter. ſ. de leg. 3. & l. j. §. ſi is qui nauem. de exer. p hoc ēt vr̄, ꝙ ſtatutū ciuitatis quo cauet, ꝙ mr̄ nō ſuccedat filijs ab inteſtato vel filijs inteſtatis, ꝙ nō habebat locū in pupillo decedente: qm̄ ille
b ꝓpriè inteſtatus [b] nō decedit, ut hic: ſed in partib. Tuſciæ cōis vſus loquēdi ſe habet, ꝙ ēt ille, q nō pōt facere teſtm̄, dicāt decedere in teſtatus. Et ꝓ hoc facit hic iſta lex, q dicit ꝓ inteſtatis accipere debemus. Cōis. n. vſus loquēdi nō eſt ꝓpria ſignificatio. l. Labeo. de ſup. leg. & l. cū de lanionis §. aſinā. de fundo inſtr. tn̄ cōis uſus loquendi ꝓfert ꝓpriæ ſignificationi l. librorū. §. qđ tn̄ Caſſius. ſ. de le. 3. & iō putare mr̄m repellēdam: & qđ ſic intelligat de cōi vſu loquēdi, eſt
3 hic tex. ¶ † Item q ro, aliqs fecit teſtm̄, ꝙ poſtea eſt ruptū agnat ione, uel repudiatione hr̄ditatis, vtrūm ſuccedat tunc eccleſia de qua dicit ſtatutū, ꝙ ſuccedat decedētib. inteſtatis? Tex. hic vr̄, ꝙ ſic, q a ꝓ priè eſt inteſtatus, qm̄ teſtm̄ rūpit. Cōtrariū dico ſm̄ ꝓpria ſignificationē, q a ɔſuetudo reqrit ꝙ decedat ĩteſtatus, hoc eſt, eo tpe, quo decedit

BUAH

decedit ſit inteſtatus.l.ī delictīs.§.ſi ex̄neus.ſ̄.de noxa.& l.Titius.ſ̄.
de teſt.mi.Sed iſte,q fecit teſtm̄ qđ rūpit̄,nō decedit īteſtat⁹ tūc ꝓ-
priè cū morit̄:ſed tūc ꝓpriè cū deſtituit̄ teſtm̄:hic eſt caſus Inſt. de
leg.agn.ſuc.§.ꝓxim⁹.Vnde ſ̄m ꝓpriā ſignificationē nō ſuccederet
eccl̄ia:ſed ex cōi vſu loquēdi al̄r intelligim⁹, vt dixi. ¶Tertio not.
4 iſtū † tex.q dicit.ſed hos quoq; ꝓ inteſtatis,&c.Ex quo hēs,ꝙ aliud
eſt aliquē eſſe inteſtatū,aliud ꝓ inteſtato haberi, qa iſta verba ſigni
ficāt improprietatē.Dixi in l.prætor.§.ſi qs paratus.de ope. no.nū.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Non ſuccedit.Sed ꝯ Bar.expreſſe firmat Bal.in c.j.in prin. de ſuc.feu.ni
ſi ſtatutū eſſet ꝑ ꝯſuetudinē aliter interpretatū & ita refert ſe pluries ꝯſuluiſſe,
& hr̄ ꝑ eundē Bal.in l.ij.C.q teſt.fac.poſ.& ī l.cū antiq orib.C.de iu. delib. ꝑ Vl
tra.in l.j.C.qñ imp.inter pu.& vidu.vbi tenuerūt ꝑdictā opi.Bal.;& ꝯ Bar. ēt vr̄
tenere Ang.ꝑ illū tex.in l.in teſtō.C.de teſt.mil.ibi in ꝯteſtatione filiæ.&c. ꝯſul-
uit Bar.& hr̄ ꝑ Imo.in l.Cēturio.de vul.& pu.& in c.cū tibi.de teſt.ad fi.& Bal.
in l.in teſtō.ſ̄.de leg.tut.& uide Bal.in l.iij.in fi.C.ſi pe.ap. mors inter. & Cy.ēt
in d.l.ij.C.q teſt.fac.poſ.cuius opi.ēt eſt ſecutus ꝯſulendo Imo.in ꝯſ.inci.in caſu
ꝑmiſſo,primo diſcutiendū eſt q ſucceſſit,niſi ꝓbaret̄ aliter eſſe de cōi vſu loquē
di,& ita intelligit opi.Bar.hic Bal.in ꝯſ.inc.in Chriſti noīe amē.ſi mr̄ nō extat,
tenet ꝯ Bar.ꝙ nō uerificet̄ ſtatutū in pupillo , niſi probaret̄ de cōi vſu loquendi.
qđ dr̄ eſſe dificile,in illo caſu dicit ꝙ ꝓcedit opi.Bar.& ꝙ Iuriſc.hic nō fecit fidē
de tali vſu loquēdi,& illud ꝯſi.recitat,& ſequitur Pe. de Anc. ſtatim poſt med.
dicti ꝯſi.in ver.qd dices de patruo. & ibi ēt dicit ſe ꝓ hac parte ſępius ꝯſuluiſſe
Bono.Et ꝙ Bar.eſt ſolus,ſed ꝓ Bar.facit.l.ſciāt C.de leg.hære.Pau.in l.gñal̄r. ī
princ.C.de inſt.& ſubſti.dicit ꝙ Chriſto.Caſtil.& Fulg.ibi pōderant text. ibi,ꝙ
aliud eſt dicere,ſine teſtō,& ſic ꝯfirmat ꝙ ſtatutū,de quo hic ꝑ Bar. licet nō ha-
beat locū in pupillo,tñ ſi ſtatutū diceret , ſi deceſſerit ſine teſtō, uel ab inteſtato
bene haberet locū,qa diuerſa ſunt.d.l.gñaliter.Pau.de Ca.ibi ſubdit ꝙ illi, q te
nēt ꝯ Bar.hic nō vñr bene pōderaſſe iſtū tex.nec ſ̄m eū Bar.ben. pōderauit , qa
ſ̄m Bar.debet ꝓbari uſus loquēdi,ſed ſ̄m eū nō debet ꝓbari,qa tex.;hic vr̄ velle
ꝙ pupillus hr̄ ꝓ inteſtato,& ꝙ iura,q̄ loquunt̄ de inteſtato vēdicent ſibi locū in
pupillo,& ita dicit ſe pluries ꝯſuluiſſe.licet videatur opi.dicti.Chriſti. fore in ꝯ-
riū,& in materia ēt uide Bal.in l.ſi arrogator de ado.& Bal.Inſt. de hær. quæ ab
inteſt.q dicit ꝙ ſtatutū loquēs de decedēte ab inteſtato,& ſic ꝑ aduerbiū, benè
cōprehendit inteſtabilē,ꝯriū ſentit Cy.in l.ij.in vlt.q.C.qui teſt.fac.poſ. & Ful.
de cu.in l.j. C.qñ Impera.inter pu.& ꝑ doc.in d.locis & ꝑ Bar.in ꝯſi.inci.ī q.ꝑdi
cta plura vñr moueri dubia.& in ꝯſi.inci.ſtatuto vrbis ueteris. & in conſi. incip.
puella,&c.& in cōſi.incip.hic eſt copia.& Ang.in conſi. 26. & in conſi. 25. & in
cōſi.101.ubi uide, & in cōſi.95.inci.in dei noīe.Ro.aliàs Traianus,aliàs Iul.vbi
vr̄ tranſire cū Bar.& cū Bar.expreſſe trāſit Pau.de Ca.cōſi.284.cōtentus autho
ritate Bar.& ꝑ Alb.in j.par.ſtatu.q.xliiij. Adde an pupillus dicatur decedere ab
inteſtato.Bal.cōſ.34.de iure cōi.j.li.& conſi.44.qdā noīe Blaſius.eo.j. li.& cōſ.
4.& cōis opi.& cōſi.322.& cōſi.234.ſtatuto cauet̄.Pau. de Caſt. cōſi. 288.Ro.
cōſi.4.& 32.Abb.conſi.75.2.lib.Bal.ēt conſi.342.& 58.& 266.4.lib.Cal. conſi.
47.de teſt.Et ꝙ cōis uſus loquēdi habeat locū in ſtat.adde Mat.no.96.& Fel.in
proe.dec.in gl.i.circa.prin.Et ſ̄m.opi.Bar.hic conſuluit Pau.de Caſt.conſi.147.
in anti.inci.ꝑſuppoſito quodam ſtatuto.
b Pom. ¶ Inteſtatus.uide Alex.in l.generaliter in prin.C.de inſt.& ſub.ubi tenet
ꝯ Bar.hic,& uide Bal.conſi.342.in 3.uol.& conſi.38.& conſi.44.& cōſi. 4. in 4.
uol.Ro.conſi.4.& conſi.32.Pau.conſi.67.in 1.uol.Phi.Cor.in d.l.generaliter.&
ibi Raph.cu.referentem conſuluiſſe Bal.& Sal.in hoc uide ēt Pau. conſi. 75. in
j.dub.in 2.uol.& conſi.22.eo.Fel.in proę.decr.& Bar.conſi.132.& ꝯſi. 126. Ro.
conſi.199.Card.conſi.111.ult.dub.

§.Quæri poterit. Ex ſeruo qui moram patitur liberta
tis,dr̄ naſci ſuus, & liber : nec dicitur
naſci ſeruus,cū libertatis moram patiatur.h.d.

§.Quare auſim. Dr̄ hic,ſine nālis,quęro,vtrùm dēat ī-
telligi de naturalib.tm̄,vel de naturali-
bus & legitimis.Sol.intellige,ſ.de legitimis,vt no.j̄.ea.l.§. fi. Nā na
turalis tm̄ nō eſt ſuus.quod apparet, qa non eſt in ꝑtāte,qa ex iuſtis
nuptijs nō eſt ꝓcreatus,ut Inſt. de pa. po. in prin.& l. nā ciuium.de
his q ſunt ſui uel alie.iu. ꝙ ita ſit apparet , qa talis filius ꝑteritus non
habet aliquod ius ꝯ teſtm̄,ut no.in l.j.circa prin.ſ̄.de ꝯtab.Secundā
partē huius.§.de damnato crimine perduellionis,Dic, ut dixi in l.
qui a latronibus.§.j.j̄.de teſta.& no.Inſt.eo.§.per ꝯrium.

1 *Nepos ex filio emancipato non tenet locum patris.*

§.Si filius ſuus. Dr̄ hic,ꝙ filius deſinit eſſe in ꝑtāte capitis
diminutione,magna,vel minore:q̄ro, qd
de minima?Gl.vr̄ dicere ꝙ nō:ſed falſum vr̄ dicere:qa capitis dimi-
nutione minima,vt ī emācipatione,qñ qs exit de ꝑtāte,vt.§.mini-
ma.Inſt.de capi.di.& l.tutellas. de cap. di. & l.Gallus. §. & qd ſi tm̄.
ſ̄.de li.& poſt.Suſtinēdo gl.dicas,ꝙ gl.intellexit hic,qñ cap.di. ꝯtin
git in ꝑſona pr̄is:nā tunc ꝑ mediā, & maximā filij liberant̄ a patria
pote.non ꝑ minimā,qa tranſeunt a patre in poteſtatē arrogatoris.
Sed ſi intelligimus de cap.di.minima ꝯtingente in perſona filij,tūc
1 gl.deberet dicere media & minima,non aūt nō minima. ¶†Quæ-
ro vtrùm hoc procedit hodie,ꝙ filio emancipato, nepos teneat lo
cū ſui.Gl.tāgit in l.Gallus.§.& qd ſi tm̄.ſ̄.de lib.& poſth. & tenet ꝙ
ſic.Ego tenui ꝯriū,qa caſus eſt in ꝯrium , quia emancipatus ſucce-
dit hodie ad ſimilitudinē ſui,caſus ē ī l.meminim⁹.§.j.C.de le. hęr.

§.Sed ſi quis. Succedere dicimur non ſolùm ei , qui hēre
deſinit,ſed etiam ei,cui ſpes habēdi deficit.
No.tex.ibi,nō minus aūt neptes,quā nepotes ſuccedūt in locū pa-
rentum ſuorum; hoc ideo, quia text. in corpore de hære. ab inte.
dicit, ꝙ in locum parentum veniunt filij, & filiæ eorum : nec dicit
de pronepotib. Certè idem erit de peonepotibus , vt hic , quia ibi
appellantur filij.

1 *Succeſſorium edictum, an habeat locum in ſuis.*
2 *Nepos an poßit inſtitui ſub omni conditione.*
3 *Filia excluſa a ſtatuto non dicitur ſua.*

§.Sciendum. Quādo quis inteſtatus decedit , an quis ſit
ſuus tp̄s mortis inſpicitur: ſed ſi decedit fa
1 cto teſtō,tp̄s quo teſtm̄ deſtituit,inſpicitur.h.d.†No.tex.ibi,quam
uis ſucceſſio in ſuis hæredibus non ſit.Ex quo habes.ꝙ in ſuis hęre
dibus nō eſt locus ſucceſſorio edicto: ꝙ an ſit verū dicā.j̄. prox. §.
a Secundò no.[a]†ꝙ nepos pōt inſtitui ſub omni ꝯditione, vt hic, ibi,
2 vel nepos,&c.De hoc dicit in l.filius quoq;.in princ.ſ̄. de hær. in-
ſti.& l.ſed ſi ꝯditio.§.nepotes.eo.ti.vbi dubitatur per gl.tñ caſus eſt
3 hic. Circa iſtam materiā de ſuis hæredibus. ¶ †Quæro, dicit ſtatu-
b tū [b] huius ciuitatis,ꝙ filia fœmina nō ſuccedat ab inteſtato,;maſcu
lis extantib. q̄ro vtrū filia fœmina dicat̄ eſſe ſua hr̄s.Certè non, qa
vides hic,ꝙ filius exhr̄datus nō eſt ſuus,ut hic:& eadē rōne filia pri
c uata a ſtatuto [c] ſucceſſione,nō eſt ſua: & hoc ꝓdeſt ſcire ad multa.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Secundò no.Et uide do.meum d.§.nepotes.
b Poma. ¶ Statutum.Et uide.in l.Titio centum.§.Titio genero.de cond. & dem.
& in l.filius.ad Tertul.& in l.cùm ex filio.ff.de uulg.& pup.Iaſ.in l.qui ſe pr̄is. C.
unde li. Ale.cōſi.132.inci.uiſa facti narra.in j.uo.& de ratione iſtius ſtatuti,uide
Ale.cōſi.2.in 2.uo.& cōſi.20.in 2.uo.& cōſi.20.in j.uol. & de talib. ſtatutis uide
Pan.conſi.13.in 1.uol.conſi.186.ad fi.eo.uo.ubi ponit an habeat loco in legiti-
mato.uide Barb.conſi.4.in j.uol.
c Alex. ¶ A ſtatuto. Excluſus a ſtatuto deſinit eſſe ſuus,hoc idem tenet Bald.in l.
maximum uitium.circa fi.C.de li.præte.& ponit Bal.in l.cunctos populos. C.de
ſum.trin.& per Ro.in l.apud Iulianum.§.idem Iulianus. ad Treb. ſequitur etiā
Ro.in l.uentre.C.de acq.hær.Et facit Bal.in l.qui ſe patris.C.unde lib.ubi dicit
ꝙ ſtatutum diſponens ut filius poſſit ſe abſtinere,tollit omnem ſuitatem, & om
nes eius effectus.ſequitur ibi Pau.de Caſt. & in l.j. C. ut ſe ab hæred. abſt. Adde
quæ poſui in l.maximū uitiū. ✠ No.Soc.in l.ſi filius qui patri nu.15.de uulg.

1 *Duo an de iure ciuili poßint eſſe hæredes inſolidum.*

§.Poſt ſuos. Dr̄ hic,ꝙ poſt ſuos ſtatim vocātur cōſangui
nei.Contra,imo nō eſt locus ſucceſſorio edi
cto extantib.ſuis,de capite in caput,nec de gradu in gradū, ut.ſ̄.ꝓ-
xi.§.& ſ̄.vnde liberi.l.ſcripto.& l.qui ſe patris.cum ſi.C.eo. Gl.di-
cit:intell̄r,ꝙ hic nunq̄ fuerunt ſui,iō vocant̄ ꝯſanguinei, non ex vi
gore edicti ſucceſſorij: ſed qa ipſi primi reperiunt,& hoc verū me
ro iure ciuili,ſ̄m qđ ſui hæredes erāt,ſiue vellēt,ſiue nollēt: ſed con
ſiderato iure ꝑtorio erat locus ſucceſſorio edicto extātibus ſuis,&
ſic d.l.qui ſe patris.eſt correcta. Alij dn̄t ꝯriū,ꝙ nepos non pōt ad-
mitti vt ſuus,qa nō eſt locus ſucceſſorio edicto,extātib.ſuis:ſed ad
mittit̄,ut agnatus,ꝑ bo.poſ.vnde agnati,de iu.ꝑto.Iac.de Are.Pet.
& Cy.& Iac.Bu.& Ray.de for.tenebāt iſtā opi.ſecundā[a] Sꝑ ego di
xi,ꝙ in hoc malè dn̄t,& gl.dicit verū.Et rō iſtorū doct.eſt iſta, quia
non pn̄t eſſe plures hr̄des inſolidū eodē iure.l.ſi ut certo.§.ſi duob.
vehiculū.ſ̄.cōmodati.& l.qđ ꝯ.§.vni duo.j̄.de reg.iu.& l. hæredita
te.§.fi.de caſt.pec. ſed filius de iure ciuili eſt hæres velit nolit : ergo
alius nō pōt eſſe hæres de iure ciuili.Sed malè dn̄t, & ꝯ caſum. l.j.§.
ſi quis adita.j̄.ti.j.vbi ſi aliquis adiuit hr̄ditatem , poſtea abſtinuit ꝑ
beneficium reſtōnis in inte.alius admittit̄ ex.l.xij. tab. Sed obſt. qa
primus,qui eſt hr̄s inſtitutus,remanet hæres de iure ciuili. l. ſed &
ſine.§.ſed qđ Papinianus.de mi.& l.ei qui ſoluendo in fi.de hær.in
1 ſti.& tñ ibi ſunt duo hr̄des de iu.ciui.† Ad rōnē eorū, quæ eſt ꝙ nō
pn̄t eſſe duo hr̄des eodē iure: ꝯcedo,verū eſt,eodē reſpectu, ſed di
uerſis reſpectib.ſic: vt puta, quia unus eſt hr̄s de iure ciuili directò,
alius de iure ciuili vtiliter,& ita in toto ti. ad Treb. qa hæres habet
directas de iure ciuili, fideicōmiſſarius vtiles de iure ciuili , quia ex
ſenatuſc.& ſic erit hic primus hr̄s de iure ciuili directò , alius vtili-
ter.Dixi in d.l.q ſe patris C.vnde libe.& in l.& exhęredatū de re iu.
& ſic gl.bene dicit.¶ Vltimò no.gl.q̄ incipit,& ēt ꝯcepti, &c.q̄ ſę-
pè alleg.Dy.ad hoc,ꝙ a quo remouetur genus, & q̄libet eius ſpēs.

LEX II.

Poſt conſanguineos. No. ꝙ inter agnatos nō eſt
locus ſucceſſorio edicto ,
ſed corrigitur,ut dicitur in gloſſ.

1 *Filij duorum fratrum qualiter ſuccedant patruis,& auunculis , & quali-
ter cum eis,& qualiter alijs ſuccedant.*

1
a **§.Hæreditas.** ¶† Quidā deceſſit relictis filijs duorū fra-
trū,nullis ex̄ntib.ꝯſanguineis,q̄ro vtrū[a] fi
b lij ſuccedāt ī ſtirpes,vl̄ ī capita.[b] In hoc fuit op.olī īter Azo.ex vna
parte,

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Vtrum.Et vide Bar.in auth.caſſa.C.de ſacroſ.eccle.
b Poma. ¶ In capita.Vide Ale.cōſi.55.in 3.vol.ubi quid in bonis feudalib. ✠ Et
Dic,ꝙ opi.Bar.hic,ſequitur Rui.conſi.8.nu.13.lib.j.Soc.Iun.conſi.74.nu.7.li.j.
Vbal.de ſucceſſ.ab inteſt.3.par.nu. 2. contrarium tenet Roſell. de ſucce. ab in-
teſt.nu.111.zaſ.conſi.4.& ſi cōmunis ſit in oppoſitum, de qua Matheſ. de ſucce.
ab inteſt.3.artic.prin.nu.12.& ibi Bologn.Spec.de ſucce.ab inteſt.ver.ſed an fi-
lij: & ibi Io. And.

PANCIR.

BUAH

pte, & Ac. ex alia. Dicebat Azo, eos vocari ĩ capita, & no. ipſe ĩ ſũ.đ le. hęr. & gl. recitat ĩ aut. ceſſante. e. tit. ĩ quo vř reſidere glo. Inſt. de leg. agna. ſucceſ. §. hoc ẽt. qđ vř ꝓbari per illũ tex. & per l. legẽ. xij. tab. in fi. C. de legi. hære. & ſ. ſi pars hrđ. pet. l. j. in fi. & hoc. §. in ver ſi. hæreditatis. domi. Accur. ꝯſuluit ꝯriũ, & ego vidi in ſuis ꝯſilijs, & hoc gl. ĩ au. ceſſante. & in d. l. j. in fi. ſi pars hrđitatis petatur. in gl. ſuper ver. hæreditatis. & in gl. ſuper ver. vendicatione, dicens iura an tiqua Digeſtorũ, & Codicis, corrigi in hoc ꝑ d. auth. Moderni doc. qđ tenet opi. Azo. ut Roſ. eius diſcipulus in ti. de bo. poſ. vnde co

a gna. §. vlt. quẽ Spe. in tit. de ſucceſ. ab inteſt. recitat.[a] & nihil firmat Iac. de Are. Dy. & Cyn. tenent opi. Accur. vt patet ex not. per Cyn. in d. Auth. ceſſante. Iac. Bu. ibidem tenet opin. Azo. ꝙ ſuccedant in capita, & ſolũ ſuccedãt in ſtirpes, qñ ſuccedũt cũ patruis, ꝑ ius auth. Rõ tũc eſt, qa ſuccedit ꝯ ius cõe, cùm patrui, q ſunt proximiores ĩ gradu defuncto, de cuius ſucceſſione tractať, deberent præferri ne potib. q ſunt in remotiori gradu. Vnde hoc in priuilegiũ nepotũ eſt, vt in locũ ſuorũ parentũ ſuccedãt. Sed qñ ſuccederetur inter ſe, nõ exiſtentib. patruis, remanerent iura antiqua incorrecta, ut vř in nuere tex. ut in d. auth. de hęre. ab inteſt. §. ſi igitur defunctus. circa fi. ibi, hoc beneficiũ, &c. ¶ Ego vero inter tãtas opi. cũ de facto oc currit, ab opi. Accu. non diſceſſi. nec diſcedo, imo eã teneo tanquã verã. Primò per tex. quẽ alle. in §. ſi verò neq; fratres. in auth. de hę re. q ab inte. Secundò ꝑ caſum in eo. tit. §. illud, qui. §. præcedit. d. §. ſi uerò. vbi expreſſe dicit, ꝙ qñ nulli ſuperſunt filij maſculi, uel fœminæ, filij fratrũ ſuccedũt in locũ parentũ ſuorũ. q erant in ſecun do gradu, & excludũt alios q in tertio ſunt: licet ipſi in tertio ſint, & ibi de hoc tangit ꝑ Iac. de Bel. Hoc ẽt dř in auth. poſt fratres aũt ex vtroq;. verſi. hic aũt, &c. Apparet ergo ex ꝓdictis, ꝙ ẽt qñ ſuccedunt cũ his, q ſunt pares in gradu, ſuccedũt in locũ pris eorũ, & ſic in ſtirpes. Prætereà probat, qa ſi aliud diceres: ſequereť ꝙ licet quo ad patruos ſuccederet in ſtirpes, tñ inter ſe fieret diuiſio in capita, ut in hoc exẽplo. Defunctus eſt Titius relicto fratre, & ex alio fratre vno nepote & ex alio fratre duob. nepotibus: ille frater haberet tertiã: nepotib. remanẽt aliæ duę partes, q deberẽt inter ſe diuidi in capita, ſm ꝓdictã opi. & ſic q libet haberet tertiã qa nõ vtunť priuilegio inter ſe. Hæc ꝯñtia probať in ſimili. ſ. de vul. & pu. l. q cũ plures. & iſta ꝯñtia eſt falſa, d. §. ſi igitur defunctus. qa quilibet vocať in eã partẽ, quã pater accepturus erat, ergo eſt falſum antecedẽs. Ma-

b nifeſtè ergo ꝯcluditur, ꝙ filij fratrũ inter ſe ſuccedãt in ſtirpes, [b] qđ eſt verũ qñ tractatur de ſucceſſione alicuius ex patruis, vel auunculis. Si verò tractatur de ſucceſſione aliorũ, tũc remanet, ꝙ ſuccedãt in capita, d. §. ſi verò neq; fratres. & ſic iſte. §. in vno corrigiť, ꝓut di cit de eo q deceſſerit relictis filijs duorũ fratrũ: in alio exemplo remanet incorrectus prout loquitur in eo, qui deceſſerit relictis filijs duorũ patruorum, & ita de facto conſului in ciuitate Aſſiſij.

ADDITIONES.

a ¶ Recitat. Et ibi per Io. And.

b Ale. ¶ In ſtirpes. Vtrum nepotes ſuccedant in capita, uel ſtirpes, & uide Bar. in l. j. §. ſi pars hær. pe. Et hãc opi. uř ẽt ſequi Bal. in feudis in c. 1. in prin. de ſuc. feu. & in c. 1. de ſuc. fra. in feu. in c. 1. de na. ſuc. feu. Bald. in c. 1. §. & quia uidimus. qui feu. da. poſ. & Accu. & Bar. ſequitur ẽt Franc. de Ram. in d. auth. ceſſante. & eſt communis opi. & ẽt eam tenuit Mat. tra. de ſuc. ab inte. in tertio argu. prin. & in feu. uide, Bal. in l. ij. C. de ſuis & leg. uide duas q. Bal. in auth. poſt fratres. la ij. C. de leg. hær. & tex. cũ gl. in l. lege. ad fi. eo. ti. Sal. in auth. ceſſante. eo. tit. tenet opi. Azo. & conſi. Bar. inci. ſuper hęre. do. Nic. ubi tenet idem quod hic.

§. Parui autem.

Iſtud qđ dř de adoptiuis filijs, dic hodie ut in l. cùm in adopti. C. de adopti.

1 *Tertius ex vtroque parente, an præferatur tertio ex altero parente.*

§. Legitima.

Dř hic, ꝙ ille admittiť qui eſt ꝓximior. Dicit gl. fallit in multis, ut in gl. patet. Itẽ do ti- bi aliã fallentiã in duob. fratrib. quorũ unus eſt ꝯiunctus ex uno pa- rẽte, alius ex duob. præfertur, ergo ille, q eſt ꝯiũctus ex utroq; parẽ

1 te, auth. ceſſante. de le. hær. & in corpo. vnde ſumit. ¶ † Sed qđ ĩ ter tijs, vtrùm tertius ex vtroq; parẽte præferať tertio ex uno parente tñ: pone exemplũ duob. modis. Primò, př meus habuit vnum fra trẽ ex vtroq; parẽte, aliũ ex uno parente tñ, tractať de ſucceſſione mea. Secũdò. pone, ꝙ hñs duos filios ex prima vxore, accepit vxorẽ ſecundã, & vxor habebat filiã ex alio mřimonio, q̃ filiam tradit nu ptui vni ex filijs ſuis primi mřimonij, ex qua natus eſt filius. Filius natus ex ſecũda uxore eſt tertius huius filij ex vtroq; parẽte qa fra-

a ter[a] carnalis pris, & frater carnalis matris. Filius primi mřimonij eſt tertius, ex uno parente tñ: qa frater carnalis pris: quæriť vtrùm in ſucceſſione prefera? Circa hanc quæſt. quã uidi de facto, hoc di

b co, & ſalua meliori deliberatione, ꝑuto ꝙ non. Nã illud [b] qđ dicit, vtrũ ſint ex uno parẽte, an ex utroque, non habet locum, niſi quã- do tractatur de ſucceſſione fratrum, uel patruorum: ſecus ſi de ſuc ceſſione vlteriorũ. d. §. ſi verò neq; fratres. ibi. n. ſola propinquitas inſpicitur in gradu, non uincula, quibus non iunguntur: ſecundũ hoc. §. iſte in hoc non corrigitur. Ita debetis intelligere.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Frater. Et iſtud idem probatur in auth. de hær. quæ ab inteſt. §. reliquũ. & in §. ſi igitur. de fun. in ver. huius priuilegium. & in §. ſi uerò neq; fratres. hic alle. & ita ibi formant Iac. de Bel. & Bar. in lect. & facit. ſ. ea. l. in prin. & ita cõſu lendo refert Bar. tenuiſſe Fran. Ber. de Peru. & Aloiſium de Laiſiglialis de Flo ren. & ibi etiam dicit Bar. ſe hic ita tenuiſſe. & uide Bal. in auth. ceſſante. de le. hær. ubi uř tex. hoc ẽt tenet Pau. de Caſt. in auth. poſt fratres. C. de leg. hær. & in ſuo cõſ. 367. & Bal. in cõſ. inci. i Chriſti nomine: talis pũctus eſt, Titius deceſsit.

b ✠ Illud. Adde Caſtr. in Auth. poſt fratres. ij. vl. not. C. de leg. hęr. vbi per hoc di cit limitari Auth. ceſſante ibi, de leg. hęr. ſcilicet qñ ſumus extra fratres, vel filias fratrũ nõ cõſiderari pluralitatẽ graduum: ſed duntaxat proximitatẽ, Alex. cõſi. 166. lib. 5. Rub. cõſi. 56. cõſi. 102. Matheſ. de ſucce. ab inteſt. 3. ar. col. 4. PV.

§. Interdum.

Proximior intelligitur de tempore mortis, ſi nullum conditum eſt teſtm̃: aliàs proximior intelligitur eo tempore, quo teſtamentum deſtituitur h. d.

§. Vnde bellè quæri.

Scripto hrđe repudiãte ſuccedunt proximiores in gradu, cũ onere fideicõmiſſi ab inteſtato repetiti. h. d. & eſt ſcabroſus. §. Op. inter agnatos non eſt ſucceſſio, ut ſ. ea. l. in prin. Sol. Illud uerum, cùm unus ex agnatis fuit eo tp̃e, in quo hæreditas fuit delata, ſed hic agnatus deceſſit antequã hæreditas eſſet delata: ſed hodie in to tum eſt ſucceſſio, ut inſt. de leg. agna. ſuc. §. placebat. Itẽ op. ꝙ hære ditate non adita fideicommiſſum extinguatur. l. ille a quo. §. ſi de teſtõ. ad Treb. dñt quidam, ꝙ hic fuit relictũ a venientibus ab inteſtato. Sed certè hoc eſt ꝯ tex. qui dicit, ꝙ fuit relictũ ab hærede ſcri pto. Quare alij dñt ꝙ fuit repudiata. Quare dic. ꝙ fuit relictũ ab hrđe ſcripto, & repetitum a venientib. ab inteſtato, aliàs non procederet, niſi forte ſecundũ aliã lec. quæ eſt in l. eam quã. C. de fideicõ.

LEX III.

Inteſtato liberto.

§. Poſt decem.

De hoc dixi aliquid in l. Gallus. in princ. de lib. & poſth. & Dyn. ſ. de ſtatu homi. l. ſeptimo menſe. & ibi ſcripſi multa ſcripta magiſtri Gentilis.

LEX VIII.

1 *Nepotes propriè dicuntur illi, qui tempore mortis eius de cuius ſucceſſione quæritur, ſunt nati.*

2 *Poſteriorum appellatione comprehẽduntur omnes deſcendẽtes in infinitũ.*

3 *Emphyteuſis ſi eſt accepta pro ſe, filijs, & nepotibus, nepotes non cõcepti admittuntur ad eam.*

Item prætor.

a [a] No. tex. ibi nõ propriè, &c. Ex † quo hẽs?

1 ꝙ nepotes propriè dñr illi, qui tp̃e mortis eius, de cuius ſucceſſione quæritur, ſunt nati. Sed pone fuit ſtatutũ hic tp̃e aduentus Imperatoris Fed. ꝙ aliqui nobiles eſſent exbanniti ipſi & eorũ filij, & nepotes. Certè ſi ſunt aliqui nepotes qui non erãt ꝯcepti tunc, nõ ꝯprehendũtur: ſed ſi uis qđ ipſi cõprehendan-

2 tur, dicas, ꝙ ipſi, & eorũ poſteri. Nã poſterorũ † appellatione com

3 prehendũtur oẽs deſcendẽtes. † Hic eſt tex. in l. iuriſconſultus. §. pa rentes. ſ. de gra. ¶ Itẽ qro, aliquis accepit emphyteuſim ꝓ ſe, ſuiſq; filijs, & nepotib. modo nepotes nõ erãt tũc ꝯcepti, an cõpræhendatur? Vř ꝙ nõ, ut hic. Dico, ꝙ iſti nepotes admittunť, & ex illo inſtrõ eis quæriť ius: quia hoc ꝙ hic dř, habet locũ tñ ĩ acquiſitione hrđi-

b ditatis legitimę. Et no. qđ dico legitimę, [b] de bo. poſſ. intelligiť, ſecus in alijs acquiſitionib. Hic eſt tex. no. in l. Paulus. §. Paulus. de bo

c nis lib. & ſcripſi in l. quod dř. de ver. obl.[c] Prædicta uera in acquiſitionibus: in diſpoſitionibus verò pœnalibus dic ut dixi. ſ. in j. q.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Prætor. Vide gl. & doc. in l. j. C. ad Orfi. & ad iſtum tex. no. ibi non pro priè, &c. facit gl. no. in l. ꝙ ſi nepotes. de teſt. tu. & vide Bald. in l. ſi in perſonam. C. de fidei. Bar. in l. j. C. de his qui ante aper. tabu.

b Alex. ¶ Legitimę. Vide Bal. in l. qui ſe patris. C. unde libe. & etiam in ult. q. & in l. ſi in perſonam. C. de fidei.

c ✠ Oblig. Adde aliam limit. ad hunc tex. per Dec. in Rub. num. 2. C. de ſucce. edic. Bar. in l. ſi quis filio. in prin. de iniuſt. teſt. & ad q. Bar. uide Imo. in d. l. quod dicit poſt num. 5. ubi Alex. nume. 11. Aret. in §. poſthumorum in glo. uer. uino. inſt. de exhær. liber. PANCIR.

LEX IX.

Si ex pluribus.

a [a] Ius accreſcendi ſequitur rem, & ideo ad hæredes tranſit: ius ſubſtitutionis reſpicit perſonam, ideo ad hæredem non tranſmittitur. h. d. No. gl. ibi, & licet. &c. quæ ſit ratio huius. l. dic, ut hic in gl.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Si ex pluribus. Vide Bal. in l. i. in 11. q. C. quando non pe. par. ſed ſi caſus ſub locum non habet, an redeat ad coniunctum, uel ad quem: uide Bar. in l. re cõ iuncti in 3. q. 2. q. prin. de le. 3.

Pom. ¶ Vide Alex. in l. teſtamento. ad fi. C. de impub.

TITVLVS XI.

Capitis.

Rationẽ huius l. uide, quia per l. xij. tab. defertur hrđitas per nomina deſignantia agnationẽ: ſed ꝑ emancipationem deſinit eſſe agnatus: ergo, &c. ſed per ſenatuſcon. defertur hæreditas per nomina naturæ, ut pater, mater, quæ nomina ꝑ emancipationem nõ tolluntur l. tutelas. de cap. dim. Sed hæc lex hodie

BUAH

hodie corrigitur,quia ſublata eſt differentia emancipationis,& patriæ poteſtatis,per auth.de hær.ab inteſt.

LEX XV.

Si pater. Iſtius.l.intellectū pono plenè in l. ſi is qui pro emptore.de vſuc.in tract.de fictione trāslatiua. Op.de l.ꝙ ſi filius.de capti. Rñ.gl.ſui iuris creditur deceſſiſſe, quantum ad ſucceſſionem ab inteſtato,non quantum ad ſubſt. pup. & ideo dic ut in gl.Tu verò dicas,ꝙ iſtud eſt verum,quantum ad pupil. ſubſt. ſed quantum ad tacitam vulgarem,quæ continetur in expreſſa pupillari,dic ut dicam in l.j.ſ̃.de vulg.& pupi.

TITVLVS XVIII.

Ad Senatuſconſultum Tertullianum.

LEX PRIMA.

SIue ingenua. Tota iſta lex tractat de beneficio ſenatuſcon. Orficiani, ꝑ qđ filius ſuccedit matri: ſed ſecūda lex loquit̃ de ſenatuſcōſulto Tertulliano, ꝑ qđ mr̃ ſuccedit filio.

§.Si ea. Not.hic caſum ſpālē, quo hr̃ditas mr̃is nō adita,trāſmittit̃ ad hr̃des. Et rō, ē ꝗa abſq; ſui culpa adire nō potuit.alios caſus hēs in l.vētre. de acq.hæ.

§.Filio. Hic eſt bene nouus caſus. Similem caſum habes. j̃.l.prox.§.j.Iſte.§.vr̃ de ver.ad verbū ꝯ.l.intercidit de cōdi.& dem.ꝯ diſtinctionē,quam dedi in l.& cognatis.de re.dub.vbi dixi,ꝙ ille qui efficitur ſeruus hominis & poſtea liber,admittitur, ſecus ſi efficiatur ſeruus pęnæ: dr̃ hic totū ecōuerſo. Rñ. in ſucceſſione ex teſtamēto ꝓcedit illa diſtinctio,quā dedi in d.l.ſi cognatis. in j.lec.ſed in ſucceſſione ab inteſt.erit diſtinguendū totū econuerſo.Rō eſt,ꝗa ille qui efficit̃ ſeruus hominis, nō efficit̃ eius cōditionis,vt nō ſit ſucceſſibilis ex teſtō: ꝗa aliū pōt facere hæredē miniſterio ſuo l.ſi pater.ſ̃.de hær.inſt.ſed ille,ꝗ efficit̃ ſeruus pęnæ, ex teſtamēto ſit inſucceſſibilis:& ſi reſtituat̃,vr̃ alius hō. l. ſi ſeruus.in fi.ſ̃.de ali.le.in ſucceſſione verò ab inteſtato totū ecōuerſo. Nā ille,ꝗ efficit̃ ſeruus hominis,deſinit eſſe agnatus,vel cognatus oīno: & licet efficiat̃ liber,nunꝗ̃ reaſſumit, ꝗa remanet libertus alienus, ideo nunquam ius ſuccedendi recuperat,ut hic. Facit.l. homo lib. de ſtat.ho.ſed ſi ſeruus pęnæ efficitur,& reſtituatur, naturalia,& ciuilia iura recuperat,meritò habilis ad ſuccedendū reperitur, quod intelligo verum,niſi hæreditas per alium eſſet appræhenſa, vt no. in l.gallus.§.& quid ſi tantum.in fi.gl.ma.ſ̃.de lib.& poſth.

1 *Interpretatio quid ſit.*

a **§.Qui operas.** [a]Not.gl.in verb.interpretatione.quæ dicit,interpræto r.i.corrigo.Ex quo habes,
1 † quid ſit dicere interpretatio.Simile no.in l.j.ſ̃.de ori. iu. & ibi gl. alle.iſtum tex.¶Opp.j̃.§.proxi. Sol. illud ꝙ dr̃ hic de dāno rei capitalis,non corrigitur: ſed ſolum,id quod dicitur de eo, qui locauit operas ſuas, vt cum beſtijs pugnaret.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Qui operas.Quid ſit interpretatio,uide Bar.in l.ab executione.C. quo. app.in prin.& habes tex.& ibi Bal.in l.Gallus.§.ēt ſi parēte. de lib. & poſth. & quot modis hic ſumatur interpretatio,uide Bal.in l.iii.C.de lib.pręte.

1 *Hæreditas,quæ defertur ex ſenatuſcon. quare non tollitur per capitis diminutionem,ſed illa quæ per l.xij.tabu.ſic.*

1 **§.Capitis.** Quæ eſt ratio,† quod hęreditas quæ defertur ex ſenatuſcon.nō perit capitis diminu. ſed ea quæ defertur,ex l.xij.ta.ſic.Rationē reddit tex.ī l.tutelas.ſ̃.de cap. dim. quia per ſenatuſcon.defertur hæreditas per nomina naturalia: ſed per cap.dimi.non tollitur nomen naturale, ꝗa nihilominus remanet mater,uel filius:ſed per l.xij.tab.defertur hęreditas per nomina iuris,ut,ſuis,& agnatis,ſed ꝑ cap.dimi.deſinit quis eſſe ſuus, & agnatus,ideo tollitur per capitis diminu.quod no.

1 *Excluſus ab hæreditate per beneficium reſti.in integ.licet remaneat hæres de iure ciuili,tamen non impedit,quin alius ſit hæres de iure ciuili.*

a
1 **§.Si quis adita.** [a] De hoc. §. feci pluries magnū feſtū,in quo habes † ꝙ ille,qui per reſt. in inte.excluditur ab hæreditate licet de iure ciuili hæres remaneat, tamē nō impedit,quin alius poſsit hæres eſſe de iure ciuili,ut dixi ī l.j.§. poſt ſuos.ſ̃.tit.j.& hic eſt caſus pro opi.gl.in l.qui ſe patris. C. unde lib. ¶Opp.gl.de l.fi.de ſuc.edict.Sol.ut ibi.

ADDITIO.

a ¶ Si quis adita.Adde Bar.in rub.C.de ſuc.edi.& in l.ex contractu.de re iu. ubi latius.& in l.i.in ult.q.prin.de uul.& pup.

1 *Exceptio præſcriptionis impedit litis ingreſſum.*
2 *Clauſula,ut hoc locū habeat in p̄teritis præſentibus,& futuris, qđ operet̃, Statutū,ꝙ filia non ſuccedat extantibus maſculis,& habeat locū in præteritis.& futuris.quod non habet locū in filia quæ cū fratre diuiſa erat.*

a
1 **§.Quod ait ſenatus.** [a]Hic eſt no.:§. hic vr̃ text. † ꝙ exceptio præſcriptionis, eſt exceptio rei finitæ: & ſic impedit lit.conte.Simile habes in l. tranſacta.j̃.de verb.ſign.& in l.cùm quærebat.§.j.j̃.iud.ſol. Itē aduerte
2 † ad id quod dico ī l.omnes populi.vbi dicebā, ꝙ prædicta locū habeāt in præteritis,& futuris. Iſta uerba,in p̄teritis,intelligi debent,
b in præteritis [b] præcedentib.nō finitis,l.cās.C.de tranſa. & in auth. vt cùm de ap.cog.in prin.Nā finita dicuntur finita pacto.trāſactio
c ne,uel quouis alio modo,vt hic,& ll.alle.& habui queſti.[c] in his terminis:dicit ſtatutum,ꝙ filia nō ſuccedat extantib.filijs maſculis, & hoc habet locum in præteritis,& futuris:modò quædam filia cum fratre diuiſerat,quærebatur,an in ea locum habeat ſtatutum? Dixi, ꝙ non: quia illa cauſa erat iam deciſa in diuiſione.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Senatus. Et uide Bar. vbi ponit decem quæ impediunt litem conteſtari,in l.poſtquam liti.C.de pac.Io.An.in addi.in ti.de exe.ſen. prope fi. Bart.in l. & ſi inſtrumenta.C.de fi.inſt.li.10.& uide Bal.in l.leges.C.de leg. & fin. dictum Bar.in l.cū lex.ſ̃.de le.quod no.per can.in c.fi.de conſti.Bar.in l.illicitas.in prin. de offi.præſi.

Poma. ¶ Vide Feli.in rubr.de præſcri verb.illis caſibus,in eo.§. uerſi. iſta uerba.in prin.uide Fel.in c.fin.de conſti.Fede.conſi.166. & conſi.183.

b ¶ In præteritis.Exceptio pręſcriptionis impedit litis ingreſſum, Adde Bar. in l.fi.j̃.pro ſuo.& quod ibi dixi.

e ¶ Habui quęſtio.No.ꝙ ſtatutum quod loquitur de pręteritis,loquitur ēt de futuris.adde Bar.in l.omnes populi.in quinta quæſtio.prin.de iuſt.& iur.

LEX II.

Siue ingenua. No.tex.in §.ſed ſi filius.ver.ſed & ſi libera,quæro,nonne vr̃ ꝙ redacta in ſeruitutē deſinat eſſe mater,licet manumittatur,ut ſ̃. proxi.§. Reſpō. iſto tp̃e quo peperit.fuit ſerua,meritò ſi fuit manumiſſa,ſtatus eius augmentatur,& redit ad ſtatum,quo erat tempore natiuitatis, ideo remanet mater: ſed ſ̃.proxi.§.nunquam redit ad eum ſtatū quo erat tempore natiuitatis,ideo mater non remanſit.

§.Liberi. Supra dixit, ꝙ mater admittitur ad ſucceſſionem filiorum,hic verò ponit,an filij filiorum matrem excludant,vſque ad.§.obijcitur.ibi ponit,an pater matrē excludat, vſque ad §.ſi mater non petierit.ibi, an mater excludatur ex eo qđ filijs tutorem non petijt.vſque ad fi.legis.

1 *Statutum ꝙ filia fœmina non ſuccedat extantibus liberis,intelligitur extātibus filijs,qui patri poſsint ſuccedere.*

a
1 **§.Sed ſi ſint ſui.** [a]Not.ꝙ † ſi ſtatutū dicit,ꝙ filia fœmina nō ſuccedat extantibus liberis,intelligitur extantibus filiis qui ſuccedant patri.Caſus eſt hic, cōcor. l.ſue. §.fi.de iure pa.& l.&,ſi ex modica.§.ſi filius.de bo.li.& l.j. §. quidā filiū.ſ̃.de bo.poſ.contra tab.Sed contra hoc uidetur ꝙ imo iſti debeant excludere matrem ſi potuerūt ſuccedere, licet nō ſuccedāt. l.filiusfamilias.§.cùm quis.& ibi no.ſ̃.de leg.j.Sol.ut ibi dixi in d.l. j.§.quidam filium.ſ̃.de bo.poſ.contra tabul.

ADDITIO.

a Bar. ¶ Sui.Et vide Bar.in l.j.ad fi.ſ̃.de contrata.Bal.in c.j.in prin.de ſuc.feu.ſed ſi ſtatutum dicit quòd mater non poſsit ſuccedere filio,niſi in 8.parte. & alii repudiauerūt partes ſuas,an matri accreſcat totum.vide Bal.in l.j.C.de ſec.nu. & eſt paſſus dubius,& hic adde Bal.in l.maximū.C.de lib.pęrte.& facit iſtud no.ꝑ diſtin.Imo.quam facit in l.Gallus.§.& quid ſi tantum de lib. & poſth. videlicet in q.an prohibita per ſtatutum ſuccedere non extantibus maſculis poſsit petere ꝯ tabulas,ut deducat teſtm̃ ad cām inteſtati,& ſic ſuccedat nō ob. teſt. de qua q.vide Bal.in d.l.maximū.in ult.q.& in dic.§.& qđ ſi tm̃.& Ange. & ibi & in l.ſi emancipati.C.de col.aliàs in l.ut liberis.eo.tit.& Imo.no.in d. §.& quid ſi tantū & Ro.in d.l.ut liberis.vide Fel.in rubr.de præſcrip.in verſi.& illis caſibus.

1 *Suus hæreditatem patris non aditam tranſmittit.*
2 *Agnoſcens bon.poſs.quando videatur agnoſcere hæreditatem.*

a **§.Si quis ex liberis.** [a] Pone caſum ſic, filius exiſtens in patria poteſtate habebat vxorem prægnantem,ita ꝙ ſi naſceretur,non naſceretur in poteſtate ipſius filij: poſtea fuit emancipatus, poſtmodum deceſſit relicta uxore ſua prægnante:uxor prægnans fuit miſſa in poſſeſsionem nomine vētris.& peperit unum filium,qui deceſsit antequàm adiret hæreditatem:Quæritur,vtrùm iſte filius impediat matrem,quæ eſt auia
b quo ad ipſum,[b] ſuccedere filio ſuo,qui eſt pater quo ad ipſum. Et dubium erat,quia uēter miſſus in poſſeſsionem, uidebatur haberi loco aditionis:tamē Iuriſ.dicit ꝯ.Dicit tex.an matri patris ſui, quæ eſt auia quo ad ipſum.Dy.dicit,uocatur, ita ꝙ admittat̃ ad ſucceſſionem filij ſui,& admittatur mater iſtius poſthumi ad hanc hæreditatem,tanquam ſibi tranſmiſſam a filio ſuo.dicit tex.agnoſcitur, ꝗ pr̃ fuit emācipatus a patre ſuo auo, quo ad hūc poſthumū, & ſic natus nō reincidit in ptātē patris ſui.No.tex.ibi,neq; enim ſufficit ¶Op.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Ex liberis.Et uide gl.in l.infanti.C.qui admi.& Bald.in l. apud hoſtes. C.de ſuis,& legit.& vide cōſi.Bar.71.incip. factum proponitur ſub tali forma, quidā Nel.ubi dicit.infans mortuus eſt poſt 15.dies ſuæ natiuitatis,mr̃ nō petierat tutelam,vtrùm excuſet̃.Dicit,ꝙ ſic,ꝗa nō habet locum illud uerbum, confeſtim,uide ibi,& uide in conſi.22.incip.hō Accurſuli. ubi deceſsit poſt octo dies.

b Ad ipſum.Vide tex.alleg.per Old.in conſi.20.incip.quidam habens.

BUAH

1 ¶Op.& vr̃,†ꝙ hæreditas patris nō adita trāſmittatur.C.de ſuis, &
leg.l.apud hoſtes.& l.hæreditatē.§.filius.ī.de caſt. pec. cū ſi. ſed dr̃
hic ꝯrium.Sol. Dicūt quidā, fateor ꝙ hæreditas nō adita nō tranſ-
mittat.in aliis caſib.illæ leges loquunt : ſed veritas eſt ꝙ hęreditas
patris nō adita tranſmittat.ut dicā in l.ſi filius q patri.ſ.de vulg. &
pup.Quare dic,ꝙ hic filius,ſ.poſthumus nō eſt ſuus,qa non erat in
ptāte patris.Et ſi dicis,qūo pōt eſſe? Rñ.qa tpe emancipationis pa-
tris ſui erat cōceptus, & ſic naſcebatur in ptāte aui. Et ita intelligit
Hugo.& Cy.in l.apud hoſtes.C.de ſuis.& legi. & ſic no. ꝙ ſuus hr̃s
hæreditatē pr̃is nō aditā trāſmittit,ut hic,ibi.ſi nō ſuus hæres agno
2 ſcitur.Dicā in d.l.ſi filius q pr̃i.Itē vr̃ † ꝙ qui petit bonorū poſſeſ-
ſionē vr̃ agnoſcere hæreditatem.l.puberē.C.de iur.deli.Sol. Ibi de
bonorū poſſeſſione quæ ius tribuit: ſecus in bon. poſſeſ. quæ non
tribuit ius,vt poſſe.nomine vētris,& Carb.& in ſimilibus. Nā iſtæ
bon.poſ.non faciunt hæredem,vt dicitur hic,quod tene menti.

§.Sed ſi infanti. Quæ eſt ratio drĩæ inter infantē, & fu-
rioſum,dixi in l.j.de bon.poſ. infan.

§. obijcitur. Pater ergo excludit matrem,non auus.

§.Si ſit. Ibi agnatus defuncti vltra fratrē,& ſic obſtat ſequēs.§.
Per iſtū tex.habētis unā decretalē ex̃.de cōceſ.p̃ben.c.
authoritate lib.6.Facit quod dixi uobis.in l.j.§.pen.ſ.de contratab.

§.Si ſit conſanguinea. Vt intelligas hūc. §. uideas
Inſti.eo.tit. Ad euidentiam
huius.§.præmitte, ꝙ ſicut filius excludit matrem, & pater matrē:
ita frater conſanguineus excludit matrem, ſed ſoror cōſanguinea
ſuccedit una cum matre.Ita habetis Inſti.eo.tit.

a **§.Si mater.** [a]Dictū eſt.ſ.qualiter mater excludat a ſucceſſio
ne filii pp filios,vel ꝯſanguineos:modo eſt vidē
dū,qn̄ priuet ſucceſſione pp tutorē non petitum.Et primò, ponit
mentem cuiuſdam conſtitutionis.Secundò,incipit illam ꝯſtitutio
nem exponere. Secūda ibi,& quidem,&c.Opp.ad prin.C.ad Ter-
tu.l.omnem.& l.matres.So.iſta loquitur, quando filius deceſsit im
pubes:ſecus ſi factus pubes deceſſerit.¶Sed quęritur de qua matre
loquitur hic,an in matre naturali, & legitima, an naturali tantum?
Reſpon.etiam in naturali tantum loquitur.l.fi.C.qui.pet.tut.

ADDITIO.

a Si mater.De huius.§.intellectu.vide Bartolū.in l.matres.C.eo.& dicit no. Bar.
per iſtū tex.in l.ij.C.de neg.geſt.ꝙ excuſatur mr̃, ſi nō petijt tutorē filiis egenis.

1 *Statutum loquens in poteſtate,habet locum in Capitaneo,qui circa idē ha-
buit eandem iuriſdictionem.*

a
b **§.Et quidem.** [a]No.tex.ibi,ſed puto,&c. Ex quo no.[b]ꝙ
licet † ſtatutum loquatur in poteſtate:ta-
1 mē habet locum in Capitaneo, ſi Capitaneus circa idem habuit ea-
dem iuriſdictionem,quàm poteſtas.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Et quidē.Statutum loquens in poteſtate,habet locū in capitaneo. Facit
quod no.Bar.in l.ſi maritus.de quæſt.& alle.ſing.gl.in l.& ſuum alias eſt l. ſtipu-
latio.§.fi.ſ.de pact.in gl.in uerſi.partē.ꝙ ſtatutum loquens in poteſtate, intelli-
gitur loqui etiam cum ſuis iudicibus,& hunc tex.alle.Ro.in ſuis ſingul.
b Poma. ¶ Ex quo no. Vide Alex.conſi.20.in fi.in 4.uol. Ro. ſin. 602.aliàs. 802.
& conſi.17.

1 *Syndicus cōpulſus denūciare maleficia a iudice,quādo excuſetur a pœna.*

1
a **§.Quid ergo.** No.tex.ꝯ† ſyndicos comitatus debētes de
nūtiare [a] maleficia ſub certa pœna, quid ſi
denūciauit compulſus a iudice,an excuſetur a pęna? Certè videtur
debere diſtingui,aut procraſtinabat,& differebat, & tunc ſi cōpelli
tur a iudice,non excuſatur,aliàs ſic,ut hic.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Denunciare. Syndicus debet denunciare maleficia,ſi denunciat compul
ſus a iudice,an incidat in pœnam.Et de huius tex. intellectu uide Bar. in l. non
ſolum.§.morte.de ope.no.nun.

1 *Mater,quæ non petijt tutores dari filio,licet ipſa vel alij geſſerint,ſed non
legitime,non excuſatur.*
2 *Tutela quæ defertur matri,non eſt legitima,ſed anomala.*
3 *Mater,quæ nō recuſat tutelā,cùm illā nō uelit, incidit in hāc cōſtitutionē.*

§.Quid ſi pater. Op. & vr̃, ꝙ mr̃ non poſſit eſſe tutrix
ſm̃ iſta tpa.l.fi.ſ.de tutel.Sol.Hoc ꝯce-
do,& qđ hic dr̃,intellige ꝙ hoc impetrauit a principe,d.l.fin.†Sed
1 quid [a] ſi tutores nō petijt,ſed ipſa geſſit,uel alij geſſerūt, ſed non le-
a gitimè,quia non fuit factum inuentariū, nec eis tutela decreta, an
excuſetur? Dicit gl.ꝙ non,qa tunc excuſatur,cū ipſa,uel alij legiti-
mè geſſerunt,& ita debet intelligi.ita dicit gl.not.¶Iſte. §. inducit
2 per Dy.& alios ad qōnem,†vtrùm tutela matris ſit legitima?Et hic
vr̃ tex.ꝙ ſit legitima. Alij dicūt eam anomalā.de quo not. in auth.
matri.& auiæ.C.qn̄ mu.tu.off.fun.pōt.dixi in l.ſi quis ſub ꝯditione.
3 ſ.de teſt.tut.¶†Vltimò induco iſtū tex.ad q.dicit.l.ij.ſ. qui pe. tu.
ꝙ mater debet petere tutores filijs nō habentib. tutores legitimos.
l.matres.C.eo.tit.& ſic mater,quaſi ſemper excuſaretur, cū raro cō
tingeret,ꝙ nō ſint legitimi.& ratio erat, quia mater nō poterat eſ-
ſe tutrix,niſi impetraret a Principe,& ideo excuſabatur, ſi erāt legi
timi:qa legitimi ſtatim poterant adminiſtrare.Hodie.n. p ius Au-
thenticorū p̃fert legitimo. Vnde legitimus nō pōt adminiſtrare,
niſi mater recuſet tutelā,& iō dico,ꝙ mr̃ incidit in iſtam ꝯſtōnē,ſi
ipſa nō recuſet tutelam,ita ꝙ legitimus poſſet adminiſtrare,uel ipſa
nō adminiſtrat.Et ad hoc induco iſtum tex. qa ſicut ipſa mater in-
cidit in ꝯſtōnē,qn̄ teſtōr uoluit eā adminiſtrare qa hoc caſu ſtatim
potuit impetrare a principe, ita hodie.Cùm.n. vult ius cōe,ꝙ ipſa
ſtatim adminiſtrare pōt,& præferatur legitimo, incidit in ꝯſtōnē
ſi nō adminiſtrat,nec recuſat tutelam,ita ꝙ legitimus poſſet admi
niſtrare.Non intelligas,ꝙ mater teneatur petere tutores,quādo ſu
pereſt legitimus,ſed debet ipſa adminiſtrare, uel ſaltem adminiſtra
tionem recuſare,ita ꝙ legitimo competat ius adminiſtrandi.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Sed quid. Adde Bar.in l.fi.§.perſonis.C.de admi.tu. Et quid ſi mater nō
petijt tutorem,ſed ipſa adminiſtrauit,ſed minus legitime,uide Bal.in l. matres.
C.ad Ter.in ver.quæro nunquid mater,& in l.pręcibus.C.de imp.& ali.ſub. Et
quid ſi mater eſt extra memoriam,uel eſt ſeptuagenaria,uel ſimplex,uide Bal.in
d.l.matres.& dixi poſt Bal.in d.l.precibus.

§.Filijs. No.ꝙ ēt in pęnali diſpōne,ſtatutū in filio hēt locum
in nepote.Dicam.ſ.de teſta.tute.l.ꝙ ſi nepotes.

a **§.Quid ſi curatores.** [a]No.tex.ibi,quid ſi cùm præ-
gnans.Not.ergo,ꝙ mater li-
cet ſit grauida: non tamen excuſatur ſi non petat tutorem filiis ſuis
vel curatorem uentri: quod tene menti perpetuò.

ADDITIO.

a Alex.Quid ſi curatores.Vide Bal.in l.matres.in uer.modò quæro.C.eo.

1 *Terminus 30.dierū ſi ſit datus,p primo decē,& pro ſecundo decē,& p ter
tio decē.& i primo cōparet procurator,& litigat ita ꝙ trāſit:terminus,
et pronunciatur procuratorē nō eſſe legitimū,an alij duo termini currāt?*

§.Non ſolùm. Currit ergo tp̄s matri ad petendū tuto-
res,donec agitat cā an illi,quos petijt,ha
1 beāt priuilegiū excuſandi ſe, vel nō.† Et hoc facit ad q. [a] Datus eſt
a alicui terminus ad cōparendū,30.dierū,quorū decē pro ſecūdo, &
decē p tertio,& perēptorio termino:cōparet in primo p pcurato
rē ſup procuratorio litigat,ita qđ trāſeunt illi xxx.dies. & finaliter
pronunciatur pcuratorē nō eſſe ltīmū, an cucurrerint illi duo ter
mini?Certè,ſic ſi principali poteſt imputari culpa,quare talem de-
dit procuratorem,uel tali modo dedit,ut hic:quod tene menti.

ADDITIO.

a ¶ Ad quæſtio.Vide Alex.conſi.41.in ij.volu.Fel. in c. licet cauſam. verſi. limita
quarto.de proba.Barb.conſi.42.in j.vol.& Bal.in Auth. ei qui ver. quæro ſi ap-
pellans.C.de tēp.appell.Bar.in l.ij.C.de vſur.rei iud.& dicit Alex.conſi.93. lib.
4.ꝙ ſi lata ſit ſententia,& datū tempus x. dierū, ad ſoluen. & condēnatus inde
appellet ꝙ differtur executio quoad fuerit in cā appellationi pronuntiatū,& fa
cta pronuntiatione.nō habet ulterius ille condemnatus tempus decēnii ad ſol-
uen.uerum illico fit executio & illud.Idem dicit conſi.ſeq.& ꝯſi.95.& vide Cur.
Sen.in l.i.C.de iur.cal.ubi tenet contra Bar.hic. PVT.

1 *Mater petens tutorem minus dignum,non excuſatur.*

§.Quid ſi indignos. No.hic tex.ꝙ prætor non tene
tur ſequi neceſſariò petitū a ma
tre,licet ꝯrium no.& male.ſ.de teſt.tut.l.ſi qs ſub ꝯditione & ibi di
1 cam.Secūdò † no.ꝙ ſi mater petit minus idoneos, & fuerunt dati,
non excuſatur mater:qui autem ſint idonei,videbitis.ī.proxi.§.

§.Idoneos. No.tex. ꝙ mr̃ debet petere tutores filijs locu-
pletes ſaltē ſicut ſunt pupilli:& ita intelligo lo-
cupletes in hac materia.Ita not. in l.paupertas ſ. de excu. tuto Sed
quid ſi non reperiatur,ita locuples. Reſpon.petat plures, qui inter
eos omnes ſint ita locupletes,ſicut pupillus. Ita no. in d. l. pauper-
tas.ſed in fideiuſſore dato a tutore non requirit ꝙ ſit ita locuples,
ſicut & pupillus.l.mulier.C.de iure dot

§.Quid ſi non compulit. [a] Dicit tex. & cum ple
num, hic reſpondet.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Compulit.Et no.tex.hic in ver.plenū offm̄,&c.p quē ꝯſuluit Bal.in ꝯſ.
inci.In Chriſti noīe,pponit in facto ꝙ quidā Thomaſius,&c.ꝙ ſi ille,cui iniun-
git onus petēdi tutorē,nō ꝯpulit tutorē teſtamentariū,uel aliū adminiſtratorē,
ſucceſsiōe priuat.facit.C.q pe.tu.l.mr̃is pietas.& uide qđ no.ſ.ea.l.§.ſi mr̃.uer.
ꝙ ſi pr̃.& qđ hr̃ in l.alienā.C.de pcu.& C.arb.tut.l.ueteris.cū ibi no. & Inſt.ad
Ter.§.ſed quēadmodū.Et hoc procedit non tm̄ in matre.ſed in auo,& quocun-
que alio aſcendēte.l.fi.§.perſonis.C.de admi.tut.cū ibi no.uide Bar.in d. §.per-
ſonis.q dicit,ꝙ hoc nō procedit in tutore teſtamentario.Idē tenet Bal.in d.§.p
ſonis.q dicit,ꝙ ex hoc nō procedit impietas.Et uide Bal.in l.precib. de impu.

1 *Mater confeſtim tenetur petere tutorem,ſcilicet ſtatim cùm poßit, dum-
modo non tranſcendat annum.*
2 *Mater,an excuſatur,ſi pupillus deceßit intra quinquaginta dies,& intra
dictum tempus non petijt tutorem.*
3 *Mater poſt annum non poteſt ſe excuſare quare non petijt tutorem filio.*
4 *Succedentes pupillo,& tenentes primum locum,ſi non petunt pupillo tu-
torem,repelluntur.*

§.Confeſtim. Supra.ī §.ſi mr̃ nō petierit dr̃,nō ꝯfeſtim.
mō in hoc.§.q̄rit qūo intelligat ꝯfeſtim.
¶Dr̃ hic ꝯfeſtim,vbi primū potuit.ꝯ.C.de leg.hær.l.ſciāt.& Inſt.e.
1 §.fi.vbi dicit intra annū,ſm legē.So.uno de tri.mod.†Primò,ꝙ iſta
corrigat p illas:ſed eſt falſū,qa illę leges dn̄t,intra annū ſm legē, &
ſic

BUAH

ſic referũt ſe ad iſtã. Vel dic, ꝙ iſtud qđ hic dr̃ ꝯfeſtim, refert qñ dẽt
dare noĩa eorũ, q̃ ſunt relicti ſeu remotij, nõ qñ dẽt ab initio pete-
re vt euidẽter apparet ex uerbis ꝯſtõnis poſitæ. ſ̃. in d. §. ſi mr̃ nõ pe
tierit. Hoc dictũ non placet, ꝑ ea q̃ habuiſtis. ſ̃. ĩ §. qđ ſi tutores, vbi
dr̃ qđ mr̃ hẽt petere curatorẽ vẽtri. & ſic apparet, ꝙ non hẽt termi
nũ vni⁹ anni: & iõ puto ꝙ hæc dictio, ꝯfeſtĩ, referat ad totũ. §. Qua
re dic, ꝙ illæ leges intelligant̃ ſm̃ iſtũ. §. vt ꝙ dr̃ intra annum, intelli
gat̃, ſcilicet ꝯfeſtim, ut potuit, niſi ſit impeditus legitima cã, ita ꝙ an
2 nũ nõ trãſcendat, & ita videbat̃ tenere Ric. Bal. in d. l. ſciãt. ¶ † Quæ
a ro intra[a] quantũ tp̃s mr̃ debeat hoc facere? Hãc q. habui hoc anno
de facto, & dixi primò, ꝙ ſi pupillus morit̃ intra nouẽ dies a morte
defuncti puto mr̃m excuſandã indiſtinctè, per auth. ſed neq; ante
nouẽ. C. de ſepul. vio. & in corpore vnde ſumit̃: vbi dr̃, ꝙ intra no-
uẽ dies a morte defuncti nõ põt inquietarij, & iõ hoc anno potuit
eſſe, ꝙ tot ꝯſanguinei mr̃is deceſſerũt, ꝙ habuit excuſationẽ pluriũ
menſiũ, ꝑ illã auth. Itẽ puto, ꝙ ſi pupillus decederet intra xxx. dies,
mater eſſet excuſata ſine alia excuſatione, q̃a breuitas tp̃is eã excu-
ſat. Rõ q̃a ĩ hoc fierẽt expẽſæ, quæ debẽt fieri a matre, l. j. C. de neg.
geſt. Vnde anteq̃ ꝯponat negotia ſua, ut poſſit mittere ad petendos
tutores, puto ꝙ habeat dilationẽ xxx. dierũ l. fi. de tẽp. appel. ar. au-
th. qui ſemel. C. quo. & quã. iudex. Itẽ puto, ꝙ ſi pupillus intra quin
quaginta dies decederet, eſſet excuſata mr̃. Nã uideo ꝙ tutori ad ꝓ
ponendã excuſationẽ dant̃ quinquaginta dies, & ab illo termino ĩ
antea, eſt tutela ꝑiculo ſuo l. ſcire oportet. §. j. ſ̃. de excu. tu. eadẽ rõ
ne mr̃i ad petendũ tutorẽ dabunt̃ quinquaginta dies: q̃a ẽt maior ẽ
b rõ in petitione quã in excuſatione.[b] & a quinquaginta dieb. in an-
3 tea, puto matrẽ nõ excuſari, niſi probet legitimã cãm. ¶ † Vltimò
no. ꝙ mr̃ nõ põt ꝓponere ltĩmã cãm poſt annũ, & ſic lapſus anni fa
cit præſumptionẽ iuris: & de iure: ꝙ nõ habuit ltĩmã excuſationẽ,
4 ut hic, ꝯ quã nõ admittitur ꝓbatio: q̃ro, qd † in alijs, q̃ tenẽt primũ
locũ in ſucceſſione pupilli, an repellantur ſi non petãt tutorẽ pupil
c lo? Reſpon. idem eſſe[c] in alijs, qui ſuccedũt in primũ locum pupillo,
quod eſt in matre. l. ſciant. C. de leg. hære. tene menti iſta.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Intra. Et uide Bal. in l. precib. C. de imp. & qđ refert Pau. de Caſt. in l. ſi deceſſerit. qui ſatiſ. cog. & no. ꝑ eũ in l. cũ ſtipulatus ſim mihi a ꝓculo. de uer. ob.

b Alex. ¶ In excuſatione. Vide Ang. in conſil. ij. nec põt moram purgare ſecundũ Ang. in l. ſi inſulam. & ibi Imo. in 5. fallen. regulæ. de uerb. obl.

c Alex, ¶ Idẽ eſſe. Idẽ tenet Bar. in d. l. ſciant, ſed ꝙ aliud ſit in matre, quã in aliis expreſſe tenet Bart. in l. ii. ſ̃. qui pe. tu. & uide ſ̃. de infa. in l. quid ergo. §. ſi quis, & ibi Bar. & in l. matres. C. eo.

a **§. Tractari.** [a]In tex. municipalibus. q̃ req̃ſiti recuſauerunt tutorẽ dare, l. j. §. magiſtratib. ſ̃. de ma. conue.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Tractari. Ad iſtũ. §. uide Bal. ĩ aut. iiſdẽ. ĩ uer. q̃ro nũq̃d pęnę. C. đ ſec. nu.

§. Et ſi fortè. Videtis hic, ꝙ mater excluditur a ſucceſſio-
ne filij, non ſolùm de ea, quæ ei defertur a iu-
re communi: ſed etiam de ea, quæ defertur ex uigore illius ſtipula-
tionis, quæ eſt ſtricti iuris: & ideo puto, ꝙ mater non petens tutorẽ
filijs, repellitur a ſucceſſione non ſolùm ea, quæ defertur a iure cõ-
muni: ſed etiam ea, quæ defertur ex forma ſtatuti: quod tene mẽti.

1 *Statuto excludente matrem a ſucceſſione filiorum extãtibus agnatis, vſq; ad tertium gradum, auus maternus etiam excluditur.*

2 *Ablatiui abſolutè prolati ab eo, qui poteſt diſponere, inducũt diſpoſitionẽ.*

Diſpoſitio, ſi eſt facta contemplatione alicuius, licet verba ad eum dirigantur, tamen ei competit actio.

Lucrũ ſi ab aliquo remouetur, illi applicat̃, contẽplatione cuius remouet̃.

3 *Statutũ, ꝙ extãtib maſculis fœmina ñ ſuccedat, nepos ex filia nõ ſuccedit.*

a **§. Videndum.** [a]Hic eſt ualde no. §. habuiſtis. ſ̃. in verbis
ꝯſtitutionis, poſitis in §. ſi mr̃ nõ petierit
ꝙ mr̃ quæ nõ petit tutorẽ filio, nõ hẽt ius vẽdicandorũ bonorum.
Mõ quærit̃ qualiter intelligat̃, ꝙ nõ habet ius vẽdicandorũ bono
rũ. Ad qđ rñdet hic Iuriſcõſultus. Quærit gl. matre excluſa ueniũt
b alij, ſed an eſt ordo[b] in petẽdis tutorib. ut prius mr̃, deinde ea exclu
ſa alij pñt petere tutorẽ, nõ ante? Dic gl. & benè ꝙ nõ. Idẽ no. C. de
1 leg. hęr. l. ſciant. ¶ † Quæro, cauet̃[c] ſtatuto ciuitatis Florẽtiæ, ꝙ mr̃
c nõ ſuccedat filiis, extãtib. agnatis, vſq, ad tertiũ gradũ: quid de auo
mr̃no? Si reſpicis uerba ſtatuti, ſolùm excludũt matrẽ: de admitten
dis aũt agnatis nihil diſponũt, ſed mr̃e excluſa ueniũt ſequentes in
gradu, qui tenent primũ gradũ ſucceſſionis, vt hic: ſed auus veniret
ſi mater nõ eſſet, ergo, &c. ¶ Itẽ pro hoc: q̃a mater ſub nomine pro
prio, nõ ſub noĩe cognati excludit̃: ergo nõ excludũtur alij cogna-
ti, l. tutelas. ſ̃. de capi. dimi. In ꝯ̃riũ, ꝙ excludat̃ auus maternus, vr̃ rõ
ſtatuti q̃ vr̃ velle ꝙ hęreditas remaneat apud agnatos. Præterea, ſi
excludit̃ ꝓximior in gradu, ſequẽs vr̃ excludi. l. ij. §. fratris. & qđ ibi
no. ſ̃. ſi q̃s ali. teſta. ꝓhibue. Quid dicemus? Rich. Ma. diſputauit vnã
q. in ſimilibus terminis, & determinauit agnatos præferendos om
nibus cognatis, mouet̃ ꝑ tales rõnes. Nã hic mater a ſtatuto exclu-
ditur quodã iure ſpeciali: ſed ille qui iure ſpeciali excludit̃, q̃tum tñ
ad excludendũ alios, vr̃ eſſe hæres. l. mulieri & Titio. ſ̃. de cõdit. &
dem. & l. cùm quaſi. §. ſed & ſi quis. j̃. de fideic. lib. Mihi vr̃, ꝙ iſta ra
d tio nõ ſit bona. Primò per tex.[d] ſ̃. ea. l. §. ſed & ſi ſint ſui, & ſ̃. de bo.
libe. l. & ſi ex modica. §. ſi filius, ubi nudũ nomen hęredis non ſuffi-
ficit ad alios excludendos: tamen determinatio ſua videtur mihi ue
ra. Et pro euidentia ſcias, ꝙ iſta verba, ꝙ mater nõ ſuccedat extanti
bus agnatis, habent nõ ſolùm virtutem excluſiuam matris, ut hic:
2 ſed ẽt habẽt uirtutẽ incluſiuã, ut agnati ſuccedãt. † Nam illi ablatiui
e abſoluti, extantibus agnatis inducũt diſpoſitionẽ,[e] qñ proferuntur
ab eo, qui põt diſponere circa illud, l. fideicommiſſa. §. cùm eſſet ſ̃.
f de leg. 3. & l. in ratione. §. tametſi. ſ̃. ad l. fal. Præterea,[f] quando una
diſpoſitio fit alicuius contẽplatione, licet expreſſe verba ad illũ nõ
dirigantur, tñ ei competit actio, l. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ſ̃. de le.
j. & d. l. fideicõmiſſa. §. interdũ. ſ̃. de leg. 3. Vnde cũ iſta diſpoſitio ſit
facta fauore agnatorũ, eis ex hac diſpoſitione cõpetit actio, ut legi.
ſ̃. alleg. Pręterea, qñ aliquis remouet̃ a lucro cõtẽplatione alterius,
illi dẽt applicari, cuius ꝯtẽplatione remouet̃, ut apparet in tutore, q̃
priuat̃ legato, ſi nõ gerit tutelã, l. poſt legatũ. §. amittere. ſ̃. de his qui
bus ut indi. & C. de leg. l. pe. Et ꝓ hoc optimè eſt tex. ſ̃. de colla. bo.
l. cũ emãcipati. ſ̃. ſi duo fratres emãcipati. & ibi dixi. Et his ꝯcludo,
ꝙ ſtatutũ vr̃ diſponere ꝙ mr̃ nõ ſuccedat, ſed agnati. Ex hoc ſequit̃
ꝙ agnati ſuccedũt excluſa matre, & oĩb. cognatis, Rñ. ad hãc. l. q̃ di
cit, ꝙ mr̃e excluſa admittunt̃ alij ſequẽtes ĩ gradu: q̃a hic eſt facta ex
cluſio nullius ꝯtẽplatione, & ꝑ iſtã ꝯſtitutionẽ nullus alius noĩatim
uocatur, mr̃e excluſa: ſed in q. nr̃a ſecus. Nõ obſt. ſi dicis, ꝙ ſi ꝑ ſtatu
tũ mr̃ noĩatim excludit̃, ergo nõ alij. l. tutelas. ſ̃. de capi. di. q̃a fateor
ꝙ ex illo capite, quo mr̃ excludit̃ alij nõ excludũt: ſed ex eo, ꝙ agna
ti uocãt̃, alij excludunt̃: q̃a cũ aliquos voco, alios videor excludere.
l. cũ pręt̃or. ſ̃. de iud. & expreſſius in l. ſicut certi. C. de teſt. mil. Et ſi
auus mr̃nus diceret, ego uinco agnatos, agnati uincunt matrem, er
g go ego vinco matrẽ,[g] nõ eſt bona argumentatio: q̃a ꝙ dicit auus,
ego excludo agnatos, eſt uerũ de iure cõi, ut ĩ auth. defuncto. C. eo.
ſed agnati excludũt matrẽ, & oẽs cognatos ex forma ſtatuti: iõ ꝯclu
do ꝙ ſiue mr̃ ſit mortua, ſiue uiuat, ꝙ agnati admittãt̃ excluſa mr̃e,
3 & oĩb. ſeq. in gradu. Et idẽ † puto in omnib. ſimilib. q̃õnib. deſcẽdẽ
h tib. ex ſtatuto, ut puta, ſi diceret ſtatutũ,[h] extãtib. maſculis filia fœ-
i mina nõ ſuccedat, qd de nepote ex filia? Certè idẽ qđ in filia,[i] ꝑ ea
k quę. ſ̃. dixi. Tene iſta menti, & ſic de facto ꝯſului in ciuitate[k] Flor.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Videndũ. Et uide Bal. in ꝯſi. 39. vbi dicit ꝙ excluſa matre, excludit̃ eius filius. alleg. Bar. hic, & in l. liberorũ. de verb. ſig. vide Bal. ibi.

Ale. ¶ No. ꝙ excluſa matre, eo quia non petiit tutorem, nõ applicatur fiſco, ſed ueniunt alij, adde gl. in l. nepotibus. qui pe. tu. & Bal. in l. ij. C. ſi adu. deli.

Poma. ¶ Adde qui debeant ſuccedere. Anch. ꝯſi. 251. inc. omnia iura.

b Ale. ¶ Ordo. Adde Bald. in l. præcibus. C. de impu.

c Ale. ¶ Cauetur. Vide Bal. in l. defunctus. C. de ſuis, & leg. & in l. quicunq;. C. de ſer. fu. & in l. illã. C. de colla. & ẽt conſuluit Imo. & Bal. in l. ꝙ verò. ſ̃. de leg. & uide Bal. in d. l. illã. Quid autem ſi ſtatutum excludit ſororem a ſucceſsione germani, an excludat a ſucceſsione remotioris? Ang. ꝙ ſic in conſ. 444. incip. in Dei nomine, totum, &c. alleg. no. per Bar. hic. ✠ Pro quibus. Adde Grot. conſi. 3. nu. 2. 14. & ſeq. lib. 1. Dec. conſi. 270. PVT.

d Alex. ¶ Per tex. Adde Bal. in l. ſi quis. C. eodem.

e Poma. ¶ Diſpoſitionem. Vide Ro. ꝯſi. 32. in fi. dub. Alex. in l. ſtipulatio hoc modo concepta, de verb. obl. Panor. conſi. 27. in j. uol. & conſi. 35. eo. uolu. & conſil. 61. eo. uolu. Roma. conſi. 129.

f Ale. ¶ Præterea. Vide Bar. in d. l. ſeruo legato, & quod ibi dixi. Bar. in l. ii. ſ̃. de colla. bo. & quod no. Bal. in l. ſi quis filium. C. de inoffi. teſta. in uerſ. quæro retento ſtatu. & Bar. in l. i. §. pen. de bon. poſſ. contratab. & Bald. & in l. maximum vitium. C. de libe. præte. & in l. ſi defunctus. C. de ſuis. & legiti.

g Alex. ¶ Matrẽ. Si uinco uincentem te, fortius uinco te. uide Bal. in l. ſi quis filiũ. in fi. C. de inoff. teſta. & Bar. in l. i. §. quidam filiũ. ſ̃. de contratab. in uerſ. quæro ſecundò pone, &c. & in l. ſi defunctus. C. de ſuis, & legi. & ibi per Bal.

h Ale. ¶ Statutũ. Adde Bal. in l. maximũ. C. de lib. ꝑte. & qđ ipſe no. in l. i. C. de in ius uoc. & Cy. in l. i. in fi. C. quæ ſit long. conſue. Bar. cũ his q̃ ibi dixi in auth. poſt fratres. C. de ſuis, & legiti. & hęc vlti. q. Bart. poſſet decidi per alia, quæ no. ipſe Bar. & quæ ſcripſi ĩ l. liberorũ. de uerb. ſig. & Bal. in l. ſcimus. C. de inoffi. te. Ang. in l. de quib. ad fi. de leg. & Io. And. in tit. de teſt. §. i. & in tit. de ſucc. ab inteſt. in rub. & Pet. de Anch. in c. canonũ ſtatuta. circa med. de ꝯſtit. & in d. l. libero.

i Pom. ¶ In filia. Vide ĩ ſiſ̃i q̃ ponit Ale. in l. i. C. de ſucc. edi. ĩ illo ſtatuto. ꝙ nõ ſtãte prono nõ excludit̃ ꝑ illũ ĩ l. illã. C. de col. ꝯſi. 53. ĩ 4. uol. & ꝯſi. 85. eo. 4. uo. Pañ. ꝯſi. 75. in i. uol. uide q̃ poſui poſt Bar. ĩ l. liberorũ. ff. de uerb. ſig. in fi. q. ꝑ Ale. ĩ l. i. C. de ĩ ius uoc. & ꝯſi. 114. ĩ 3. uol. uide ẽt ad alia ſtatuta Barb. ꝯſi. 16. ĩ 1. uo. & ꝯſi. 39. ĩ 2. uol. Anc. ꝯſi. 301. & ꝯſi. 433. Ananiã ꝯſi. 27. & conſi. 69. & cõſi. 59. & Pau. de Caſt. conſi. 338. & aliquid ꝑ Ro. conſi. 1. in 2. dub. in fi. & ꝯſi. 40. in prin. Barb. ꝯſi. 16. in j. uol. & ꝯſi. 39. in 2. uol. Ant. de But. ꝯſi. 1. in dub. & conſi. 47. in fine.

k Ale. ¶ In ciuitate. Et ad materiã q̃rit̃, q̃d ſi ſtatutũ dicit ꝙ agnati filias defuncti excludãt a ſucceſſione, nunq̃d filii ſororis excludẽt filiã. Et dđm eſt ꝙ nõ: q̃a nõ ſũt agnati: q̃a licet hẽant iura ciuilia fauorabilia agnatorũ, tñ nõ hñt iura extraordinaria, maximè odioſa ſtatutorũ: q̃a ſtatuta dẽnt intelligi ꝓpriè, ſm̃ diffinitionẽ uocabuli, nõ ĩpropriè, ſed filius ſororis, ſm̃ diffin. uocabuli agnationis, nõ eſt agnatus, ſed ꝑ iſtr̃m reductus ad paritatẽ agnatorũ, & nullũ ſiſ̃e ẽ idẽ, ergo, &c. C. de leg. hær. l. lege. uide. Bal. ĩ l. meminimus, eo. ti. nõ uoco. n. hos agnatos re, & noĩe, nec re tm̃, ſed ſimiles, de quo ſtatutũ nõ loquit̃, qđ arg. de ſimilib. ad ſimilia nõ ꝓcedit. maximè qñ induceret excluſionẽ ꝯ ius naturale. Et ita fuit determinatũ Bo. diſputã. ꝑ Ni. de Ma. ſm̃ Bal. in c. 1. an agna. uel fi. Et adde q̃ no. Bal. in l. liberorũ. de uer. ſig. q. aũt dicant̃ ꝯſanguinei agnati, uide Bar. in l. cũ q̃dã. §. qđ dr̃. ſ̃. de acq. hęre, & adde qđ dixit Bal. in c. 1. per illũ tex. quẽadmod. feu. ad fi. perti. ꝙ iſtud ſtatutum ꝙ fœmina non ſuccedat extantib. parentib. maſculis uſque ad quartum gradũ, intelligit̃ in agnatis, & an nepos dicat̃ agnatus auo, uide in l. q̃ ſe patris. in gl. 2. unde lib. & in l. quẽ filius. ſ̃ de ado. facit l. filiũ. C. de ſuis & leg.

LEX

BUAH

LEX III.

Patrem. Opp. ille, qui habet patrem adoptiuũ eſt in eius po-
teſtate: ergo non habet hęredem matrem, vel aliũ l.
ij.ſ.de cap.diminu.Solut.Intellige ꝙ pater adoptiuus eum emanci
pauit, vt dicitur in l.ij.§.obijcitur.ſ.eodem.

LEX IIII.

Matris. Not.tex.ibi, ſi ex diuerſis &c.& ſic ruſtici reſpondẽt
contra hanc legem.

LEX V.

Aequiſsimum eſt.

§.Si ex filio. Hic eſt difficilis caſus,'& facit ad ea q̃ plenè di-
xi.in l.j.§.pen.ſ.de bon.poſſeſſ.ↄ̃tabul.

LEX VI.

1 *Repudiatio, an facta dicatur ex eo ꝙ dico, credo ꝙ uolo repudiare hęredi-
tatem.*

Filij mater. Hic eſt not.& ſingularis caſus.Dicit text.ver-
ba, quæ verba poſita ſunt.ſ.eod.l.j.§. ſi nemo.
Dicit tex.admittenda eſt, non poſt,'& hic probat ratio quæ ſequit̃.
Videas ergo ꝙ filius, qui dixit ſe nolle adire, poſtea pœnitentia per
a acta, poteſt adire.[a] Contra.C.de rep.hær.l.ſicut.vbi ſi dixit, ſe nolle
adire, poſtea nõ poteſt adire.Dicit gl.aliud eſt repudiare, & tũc nõ
põt admitti ex pęnitentia: aliud ſi dixit, nolo adire, & tunc magis
differre vr̃ quàm repudiare, ut no.in l.ij.C.de iur.& fac.igno. & fa-
cit quod no.C.unde libe.l.qui ſe patris.Hæc opi.vr̃ ↄ̃ tex.quia ſi di
b cendo, nolo adire, non repudiat.[b] ergo ſequens in gradu nõ poſ-
ſet adire: quia primus non eſſet excluſus: ſed hic innuitur, ꝙ ſequẽs
poſſit adire, ut hic: expreſſius: ſupra. eod.l.j.§. ſi nemo. & ſic vide-
tur repudiare. Quare dic ſpeciale in hæreditate materna, ut hic,
ſicut in hereditate paterna, ut l. fin. C. de rep. hære. Sed contra
prædicta facit l. ij. C. de iur. & fac. igno. Sed dic ut ibi not. in alia
1 ſol. Hoc præmiſſo, † quid ſi quis dicat, ego credo quòd uolo repu-
diare hæreditatem, an ex hoc uideatur repudiare hæreditatem? Vi
dete, vos debetis dicere ſic. Quandoq; quis expreſſe dicit, ego repu
dio, & tunc uidetur repudiare ſine dubio. Item ſi dicat nolo eſſe hę
c res, ut hic, & ſ.eo.l.j.§.nemo.& ſ.de ſuc.edi.l.j.§.qui ſemel. Q̃ñq;[c]
loquitur dubitatiuè, non credo mihi expedire, uel credo hæredita
tẽ eſſe periculoſam, & tunc, aut dicit iſta uerba poſt petitum tẽpus
ad deliberandum, & uidetur repudiare.l.ſed & ſi alio. §. j. ad Treb.
aut ante petitum tempus ad deliberandum, & tunc cùm curſu triũ
d menſiũ ſequentium vr̃ repudiare,[d].C.de iur.delib.l.ſcimus.§.ſimi-
lique modo.circa princ.cum gl.& ibi no.Q̃ñq; nihil dicit, & tunc,
ſi quidẽ non eſt datũ tempus ad deliberandum, & poteſt adire per
petuò.l.licet.C. de iure deliber. Sed ſi decederet intra annum, tan-
tum tranſmittit ius deliberandi.l.cùm antiquioribus.C.eo.Si verò
eſt ſtatutum tempus ad deliberandum, tunc ſi ad petitionem filij
dic ut l.ſcimus circa fin. C.de inoffi.teſt.Si uerò ad petitionem cre
ditorum, tunc poſt tempus videtur adire, d.l. ſcimus. §. pen. C. de
iur.deli.Si uerò ad petitionem ſubſtituti, tunc videtur repudiare.l.
quandiu.& ibi not.ſ.de acqui.hære.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Adire.Contrarium tenet idem Bar.in l.ſi quis ſuus. ſ. de iure delib. &
no.per Bar.in d.l.qui ſe patris.
b Alex.Repudiat.Et faciunt quæ no.Bald.in l.ea quæ.C. quomodo & quando iu.
quando quis dicit nolo uenire.
c Pom. ¶ Quandoq;.Et no.doctr.ſi præceſsit tẽpus ad deliberandum cum curſu
termini trium menſium, cum illis uerbis, credo hæreditatem periculoſam, indu-
cit repudiationem.Vide Bar.in l.j.aliàs ſi.ff.de iu.delib.
d Alex. ¶ Vr̃ repudiare.Bal.contra in d.l.fi.§.cum igitur.de iur.lib.

LEX X.

Si filiusfamilias.

1 *Statuto ſtante, ꝙ filia dotata non ſuccedat, quouſque ſuperuixerit maſcu-
lus, mortuo maſculo, hæreditate adita ſine maſculis, filia admittitur.*
Statuto poteſt fieri, ut quis ſit hæres in uita, alicui, & poſtea deſinat.
2 *Dictiones, quouſque, tãdiu, & ſimiles, ſiue a lege, ſiue ab homine prolatæ,
qualiter capiantur.*
3 *Filia in caſu prædicti ſtatuti, ſi decedat uiuente fratre, an fratre mortuo, fi
lij dictæ filiæ, admittantur.*
4 *Filia excluſa in caſu allegati ſtatuti, an poterit petere cautionem a fratre
de non diſſipando.*
5 *Filia dotata, & excluſa a ſtatuto, an poterit rumpere teſtamentum patris,
ſi a patre fuit præterita.*
6 *Teſtamentum, in quo pater filium hęredem inſtituit, filiam nuptam, et dota
tam pręterijt, cum clauſula codicillari, an ſuſtentetur per dictam clauſu-
lam, ſaltem ratione fideicommiſſi.*

§.Quando in pendenti. Quærit gl. vtrùm ma-
ter interim ſit hæres.
a Dicit gl. ꝙ non: quia tex.dicit in ſuſpenſo, & benè. Idem not.in l.
b illud.ſ.ſi pars hære.pet.¶ Quæro,[a] cauetur ſtatuto[b] huius ciuitatis,
1 † ꝙ filia dotata nõ ſuccedit quouſq; ſuperuixerit aliquis maſculus.
Contingit ꝙ tempore mortis patris ſupererat aliquis maſculus, q.
poſtea eſt mortuus ſine liberis, patris hæreditate adita: quæritur
vtrum filia poſsit aliquid petere de hæreditate paterna? Dubiũ fa-
cit: quia in ſucceſſione ab inteſtato ille admittit̃. qui eſt proximior
tp̃e mortis, uel tẽpore quo teſtm̃ deſtituitur, ſi teſtm̃ fuit factum,
vt inſti.de hære.quæ ab inteſt.§.ita demũ.& ſ.titu.j.l.ij.§.proximo.
& ſ.de ↄdit.inſtit.l.fi.& quod ibi not.ſed iſta filia nõ erat ꝓximior,
neque apta ad ſuccedendũ tempore mortis, &c. Præterea poſtquã
hr̃ditas pr̃is fuit adita per filiũ, cępit eſſe hæreditas filij, & cępit eſſe
iũcta bonis filij, l.ſed ſi plures.§.filio.ſ.de vulg.& pup.& ſic de pr̃is
hæreditate non eſt amplius tractandum.In ↄ̃rium facit: quia ſtatu
tũ vr̃, ꝙ priuet iſtã filiam ad tp̃s, quouſq; filius ſuperuixerit, & ceſsã
te ĩpedimento vr̃ irreuocabiliter admitti, ut hoc.§.Quid dicemus?
Pro declaratione debetis ſcire, ꝙ ꝑ iſta verba quouſq; maſculus ſu
peruixerit fœmina non ſuccedit, maſculus ad ſucceſſionem vr̃ vo
2 cari quouſq; ſuperuixerit, ut dixi in ſimili.ſ.eod.l.ij.§.fi.† Eſt ergo
uidendum de ſignificatione iſtorum verborũ, quouſq; ſuperuixe-
c rit.Nã certũ eſt, ꝙ per ſtatutũ põt fieri[c] vt qs ſit hæres in uita alicui
defuncto, & poſtea deſinat eſſe, & alius ſit poſtea hæres directò, l.
d miles in prin.ſ.de teſta.mili.Et iõ[d] ſi iſta uerba ĩportarẽt, ꝙ maſcu
lus ſit hæres in uita, poſtea non, tunc in parte filiæ poſt mortẽ non
eſſet hæres, ſed filia.Sed ſi iſta verba, quouſq;, &c. hoc non impor-
e tẽt,[e] ſ.ꝙ filius in uita ſit hęres, & poſt tp̃s, ſ.poſt mortẽ filij, filia ſit
hęres, tunc filia nõ ſuccederet ẽt mortuo maſculo, & qđ iſtã ſignã-
tionẽ nõ habeãt, qđ poſt tẽpus poſſet eſſe hæres, vr̃ caſus in l. Impe
ratores.de man.teſt.& ſ.de excu.tut.l.pe.& fi.de ſuſpe.tuto.l. iij. §.
ꝙ ſi quis.Pro hoc vr̃ expreſſum ꝑ Inn.extra. de ęta. & qualita. c. cũ
bonæ, & ibi ponit expreſſe de dictione, quouſq;. In ↄ̃rium vr̃, &
iſta eſt veritas, ꝙ iſta uerba ſignificẽt, ꝙ filio nõ ſuperſtite, filia poſ-
ſit admitti, quaſi in illa parte ille nõ habeat hęredẽ, niſi donec ſuꝑ-
uiuit filius. Hoc probat̃.ſ.de ven.in poſ.mit.l.i.§.fin.& l.ſiue.§. tan
diu.de ↄdic.fur.& l.in delictis.§.ſi detracta.ſ.de noxal.& l.j.ſ.de cu
f ra.fur.& hoc in his dictionibus, tandiu, quouſq;,[f] & ſimilib. a lege
prolatis. Idem ſi proferãtur a ↄ̃hentibus, vel a teſtatore.probatur ĩ
l.pr̃ Seuerinã.in fi.de ↄdit.& dem.& l.j.C.de leg.& l.Caio.§.Impe-
rator.de ali. & cib.lega.ſ. de vſufruc.l.iij.& l.ambiguitatẽ. ij. rñ.C.
de vſufruc.Ex quibus ↄcludo, ꝙ filijs deſinentibus extare, filia poſ-
ſet ſuccedere patri.Non obſt.l. Imperator. de manu. teſtam. q̃a ibi
hoc ↄtingit: quia teſtator poteſtatem dare non poteſt ad tp̃s, l. liber
tas ad tp̃s eo.tit.iõ illa verba non operant̃ extinctionẽ libertatis: q̃a
teſtator hoc expreſſe nõ poſſet.Idẽ dicerẽ in hęreditate, quę nõ po
teſt adiri ad tp̃s, vt l.hæreditas.ſ.de hæredib.inſtitu. ſed hoc fit a le-
ge, quod põt, ſicut a milite, l.miles ita.in prin.ſ.de teſta.milit.Non
obſt.l.pen.ſ.de excuſa.tuto.& l.iij.§.ꝙ ſi quis.ſ.de ſuſpe. tut. q̃a ibi
iſtæ dictiones quo ad, & donec, apponuntur actui habenti limita-
tionẽ circa tẽpus, ut puta, tutelæ, quæ pubertate finitur. unde cùm
ego dico, quo ad Reipublicæ cauſa nõ aberit, intelligitur, ſ. ĩtra 14.
annos.unde ꝑꝑ tẽpus ſubintellectum faciunt magis diem, ſeu quan
dam ſuſpenſionem, quàm conditionem ſuſpenſiuã, l.ſcimus.§.do-
nec.C.de iure deliberandi.¶ Item non obſtat.dictum Inno.in d.c.
cùm bonæ.quia ibi loquitur, qñ iſta uerba proferuntur ꝑ iudicem,
tunc.n.iudex debet eſſe certus de iſto futuro euentu: aliàs.n.diſpoſi
tio videtur diſſoluta, ut ibi patet per eũ. Simile in l.j.ſ.de cura.fur.
ubi dicitur, quòd prodigus, & furioſus tandiu durant in cura, quã-
diu ad mores ſuos fuerint reuerſi: quod intelligit Ia.de Are. ſi hoc
fuerit manifeſtè per iudicem declaratum. Sed ſi poneremus,[g] ꝙ
g ſtatutum diceret ſimpliciter, filia fœmina non ſuccedat extanti-
bus maſculis, ſi maſculi eſſent tempore mortis, & eſſet per eos
hæreditas

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quæro.No.de ſtatuto dictante ꝙ filia non ſuccedat extantib.maſculis.
Adde Bal.in c.j.§.1.in tit.Ep̃m.uel Abb.dixit no.in l.ſi quis poſthumos.§. fi. de
lib.& poſth.in l.ſi quis filium.C.de inoffic.teſt. Et ad prædicta in d c.1.§.1. adde
Bal.in auth.ſed & ſi quis.C.de ſec.nup.& in l.in quibus.eo.tit. per Ang. & Imo.
in l.ei, qui de hęre.inſtit.& Ang.in §.ſi quis autem.in auth.de hęr.& fal.in l.ii.C.
de libe.pręte.per Bar.& Bal.in l.Gallus.§.& quid ſi tantum.& ibi Ange. in ulti.
car.de lib.& poſth.& Bal.in l.cùm uxor.C.quando di.leg.ce.conſuluit Bal. in cõ
ſi.ſuo incip.ſtatutum.& conſuluit Bar.in conſi.ſuo incip.proponit̃ ꝙ pater, &c.
b Pom. ¶ Statuto.Vide Pet.de Anch.conſi.221.incip.habetur quęſtio iſta uulga
ris.Fran.Cremen.161.Alexan.conſi.130.in prin.& ↄſi.13.uolu.4. & an ualeat,
uide Oid.conſi.130.& ad tale ſtatutum uide etiam Alex.conſi.7.in ii.uol. & con
ſi.16.eo.2.uolu.Fel.in c.eccleſia ſanctæ Marię.
c Alex. ¶ Poteſt fieri.No. ꝙ ſtatutum poteſt facere, quòd quis ſit hęres alicuius
in uita, & poſtea deſinat eſſe hęres, & alius ſit hęres directò.Adde Bald. in l.ex-
traneum.C.de hęre.inſtit.
d Barb. ¶ Et ideo.Et uide de uerbis, donec, &c.c.poſt ceſsionem.de prob.c.Epiſ
copus.c.cum ſm̃ c.pro illorum.de pręb.Facit.l.ii.§.& harum.in uerſ.donec alius
terminus, &c.j̃.de uerb.ob.
e ¶ Importent.Hanc qõ examinat Bal.in l.ii.C.de lib.præte.
f Alex. ¶ Quouſq;.De dictione quouſq;, per Bar.in l.i.de cond. & dem.
g Sed ſi poneremus.Vide Are.conſi. 159. incip.uiſo themate Pa. conſi.92. in ult.
col.in 2.uol.ubi etiam tangit de ſuperiori quęſtione Bar.

BUAH

hæreditas adita,tunc non eſt amplius de hæreditate patris tractan
dum,ſed de hæreditate filij,& procederent argumēta.ſ.in prin.fa
3 cta.¶ Retento ſtatuto,quod dicit,quouſq;,&c.† quæro,quid [a] ſi fi
a lia decedat antequā frater,an potuerunt hæredes eius filiæ adire hæ
reditatē,fratre mortuo? Rn̄deo,ſi quidem volunt adire ex perſona
matris,non poſſunt:quia cum hęreditas matri non eſſet delata,nō
potuit tranſmittere,nec ius quidem deliberandi.l.cùm antiquiori
bus.C.de iure delibe.Si uerò uolunt adire ex perſona eorū,poſſent
nati tempore aui.l.j.§.ſi quis proximior.ſ.vnde cogna. ¶ Quęro,
4 vos habuiſtis.† ꝙ filio decedēte,filia fœmina [b] admittitur,vtrum fi
b lia poſſit petere cautionē a filio de nō diſſipando,,nec dilapidando
bona,& de hęreditate reſtituenda,ſi caſus obuenerit ꝙ decedat ſi-
c ne liberis,cogitabis.[c] ¶ † Quæro,qd ſi iſta filia [d] dotata ſit a patre,
5 & in teſtamento præterita,an teſtamentum rūpit,cùm uetante ſta-
d tuto,non poſſet ſuccedere? Breuiter dico.[e] Ille filius poteſt rumpe
e re teſtamentum,qui poſſet ab inteſtato ſuccedere.l.j.§.& ſui iuris.
ſ.de ꝯtratab.ſed iſta filia viuente maſculo,non ſuccedit:ergo,&c.
ſicut dicimus de poſthuma,quæ nō rumpit ſtatim,& ſic poſſet ſu-
ſtineri gl.l.in antiqui.ſ.ſi pars hær.pe. Si ergo illa filia prædecedat
fratri teſtamentum erit ualidum,argu.l.cū poſthumus.& l.poſthu-
ma.& quod ibi no.ſ.de li.& poſth.& quod dixi in l.j.§.toties.ſ.de
ven.in poſ.mi.Sed ſi filius prædecederet,teſtamentum rumperet,
interim autem eſt in pendenti,ſicut in poſthumo præterito.Sed ꝯ
prędicta uidetur,ꝙ interim non ſit in pendentij,imo filius inſtitu-
tus interim ſit hæres ex teſtamento,& eo mortuo teſtamentum
irritetur.l.miles.in princ.ſ.de teſt.mil.Rn̄.prædicta uera ſunt,quā
do ſtatutum nō diſponit aliquid circa teſtamentum,ſed ſolū circa
perſonam filię,ꝙ non ſuccedāt extantib.maſculis,tunc enim quia
poſſibile eſt,ꝙ aliquo caſu filia reperiat ſe pręteritā,& ſe poſſe ſuc-
cedere,ideo interim teſtamentum eſt in pendenti,ſicut dictum eſt
de poſthuma.& de filio capto ab hoſtib.l.pen.de lib.& poſthu.Sed
ſi ſtatutum diſponeret circa teſtamētum,ut ſi diceret,ꝙ filia nupta
non poſſet rumpere teſtamentum quouſque ſuperuixerit maſcu-
lus,tunc teſtamentum interim ualeret,& maſculo decedente rūpe
6 retur.l.miles ita.de teſta.mili.¶ Et prędicta inueſtigatio † eſt neceſ-
f ſaria ad quęſtio.[f] quam habui de facto in hac ciuitate.Pater filiū in-
ſtituit,& filiam nuptam dotatam pterijt,& adiecit,ſi non ualet,uel
ualebit iure teſtamenti,ualeat iure codicillorum.Cōtingit,ꝙ filius
deceſſit ſuperſtite filia,quę dicit teſtamentum nullū:& cōſtat prę-
dictum teſtamentum nullum eſſe:ſed dubitatur de fideicommiſſo,
quo uidetur grauata iſta filia,per illa uerba,ſi non ualet,&c. Et cer-
tè ſi quidem teſtamentum retro nullum eſſet hodie declaratum,
tunc dies fideicōmiſſi ceſſit in uita filij inſtituti,& ita filia tenetur
hæredibus eius reſtituere.Sed ſi teſtamentū omnino filio uiuo va-
luit,& poſt mortem eius annullatur,conſtat ꝙ illa conditio,ſi non
valet,&c.habuit effectum poſt mortem eius,& ſic eo viuo nō ceſ-
ſit dies fideicommiſſi,ergo eius hæredibus non debetur,ſed rema-
net apud filiam grauatam,l.j.§.ne autem.C.de cad.tol.& l.ſi in per-
ſonam.C.de fideicom.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Quid. Et de hac q.vide Bal.in l.ij.C.de lib.præte.multa contra Bart.hic referentem,& contra Bar.hic,tenere uidetur Ang.& Imo.in l.ei qui.de hær.inſti.uide Bal.in l.ſi quis filium.C.de inoffi.teſta.& facit quod no.Bart.in l.j.in fin.C.de his qui ante ap.tabu.

b Cogitabis Bal.in d.l.ſi quis filium.tenet ꝙ ſic,& Imo.in d.l.ei qui.& Bal.in l.ex traneū.ad fi.C.de hær.inſti.& uide quod habes in l.inter oēs.ſ.qui ſatiſd.cog.

c Pom. ¶ Fœmina. Vide Ale.in l.Gallus.§.& quid ſi tm̄.& ibi per Mod.de lib.& poſth.& in l.filiæ dotē.poſt Ang.C.de colla.Alex.cōſi.47.in 2.uol.Are.cōſ.160.inci.longa eſt conſultatio.Ro.conſi.13.inci.uidetur mihi de iure concludēdum.Ang.conſi.105.incip.in quæſtio.circa vlti.quæſtio.Alex.in l.ſi emancipati.uerſ.ex hoc.C.de col.Bar.conſi.11.& conſi.19.& conſi.201.Ro.conſi.176.

d Dico. Per Bal.in l.ij.C.de lib.præte.per Bar.in conſi.inci.quidam &c.& in conſi.inci.pater habens filium & filiam.ſed Bal.in l.ſi emancipati.C.de col.tenet cōtra Bar.ſed Bal.& Imo.in l.ſi quis poſthumos.§.ſi filium.in prin.de lib.& poſth.tenet cum Bar.& Imo.in l.ei qui de hær.inſti.per Pau.de Caſt.in d.l.ſi quis poſthumos.per Bar.in conſi.inci.do.Iac.quondam in conſi.inci.in nomine domini,proponitur ꝙ pater filiam dotatam,&c.

e ¶ Ad quæſtio. Vide Bal.in l.ſi quis filium.C.de inof.teſta.in l.ſi quis poſthumos.§.j.de lib.& poſth.& in l.ij.C.de lib.pręt.Sed quid de hac quęſtio.dicit ſtatutū ꝙ ſtantibus agnatis vſque ad quartum gradum filia fœmina non ſuccedat,an ſi ſit factum teſtamentum,& filia ſit præterita,ipſa poſsit rumpere teſtamētum,cùm ſtatutū loquitur ab inteſtato:uide Ang.& ibi per Imo.in l.Gallus.§.& quid ſi tā tum.de lib.& poſt.& dicit Pet.de Anch.ſe aliàs conſuluiſſe,ꝙ ſi ſtatutū excludit filias a ſucceſsione patris,extantibus maſculis,ꝙ ſi pater inſtituit filios,non ueniant filię:quarum in ſucceſsione,diuerſa eſt conditio,& natura per ſtatutum,vt ſic uerba teſtatoris intelligantur ſecundum mentem ſtatuti:ſecus ſi extraneus inſtituit filios Petri:quia uenient ēt filiæ Petri.l.qui filiabus.de leg.j.l.filii appell.& l.iuſta.de uer.ſig.facit.l.Lucius.§.quæſitum.de leg.ij.dubium tamen eſt,ſecundū eū:quia ſtatutum loquitur in ſucceſsionib.ab inteſtato,non autem diſponit de ſucceſsionib.ex teſtamento,de qua loquitur.ergo,&c.l.quicquid adſtringendæ.de uer.ob.Ita dicit in l.tres fratres.de pac.quod etiam benè nota ad materiā.l.j.ſ.de uerb.ſig.& illud primum dictum ſuum collegit ipſe ex uerbis Bald.in d.l.tres fratres.ergo non reperi conſilium iſtud Pet.de Ancha.in ſuis conſil.tamen pro illo dicto benè facit quod no.Bar.in l.hæredes mei.§.cùm ita.ad Treb.& in l.ut iuriſiurandi.§.ſi liberi.ſ.de ope.lib.& quærit Bal.& Imo.in l.filio præterito.de iniuſto,rupto,& irrito teſt.quid ſi filia renunciauit ſucceſsioni paternę cum iuramento,& poſtea præterita eſt,an poſsit teſtamentū impugnare? Adde Bal.in l.ſi emancipati.C.de colla.

¶ Prælectionum, ſeu commentariorum Bartoli
in ſecundam partem Infortiati.

FINIS.

REGISTRVM.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Omnes ſunt quaterniones, præter Z, quæ eſt quinternio.

AVGVSTAE TAVRINORVM.

Apud Beuilaquam.

BUAH

BUAH

BUAH